

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

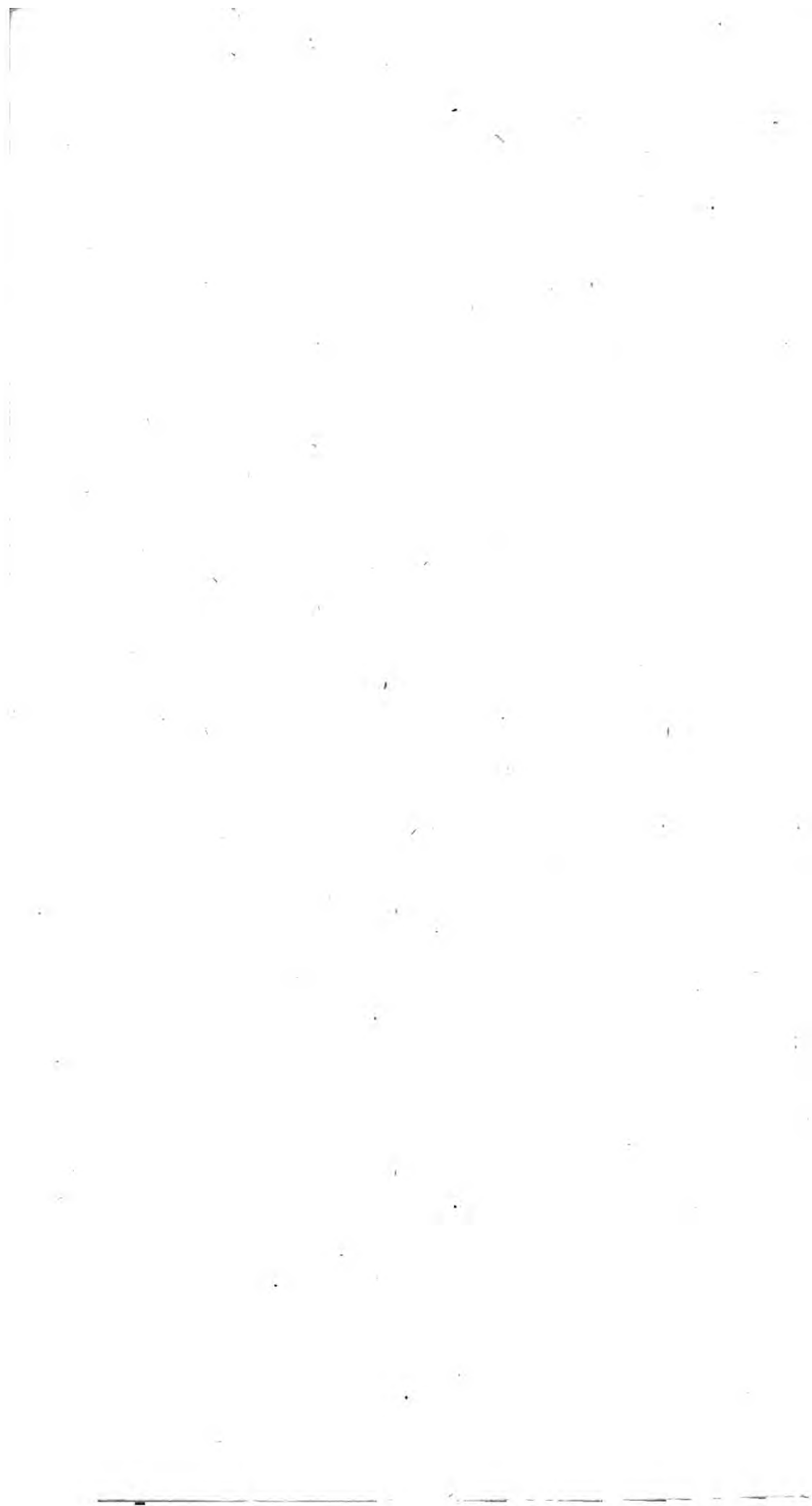

8° B. N. 250.

= C. Text Lat. P. 330

= C. Lat. P. 615

U

SEX. AURELII PROPERTII

C A R M I N A

E M E N D A V I T

AD CODICUM MELIORUM FIDEM

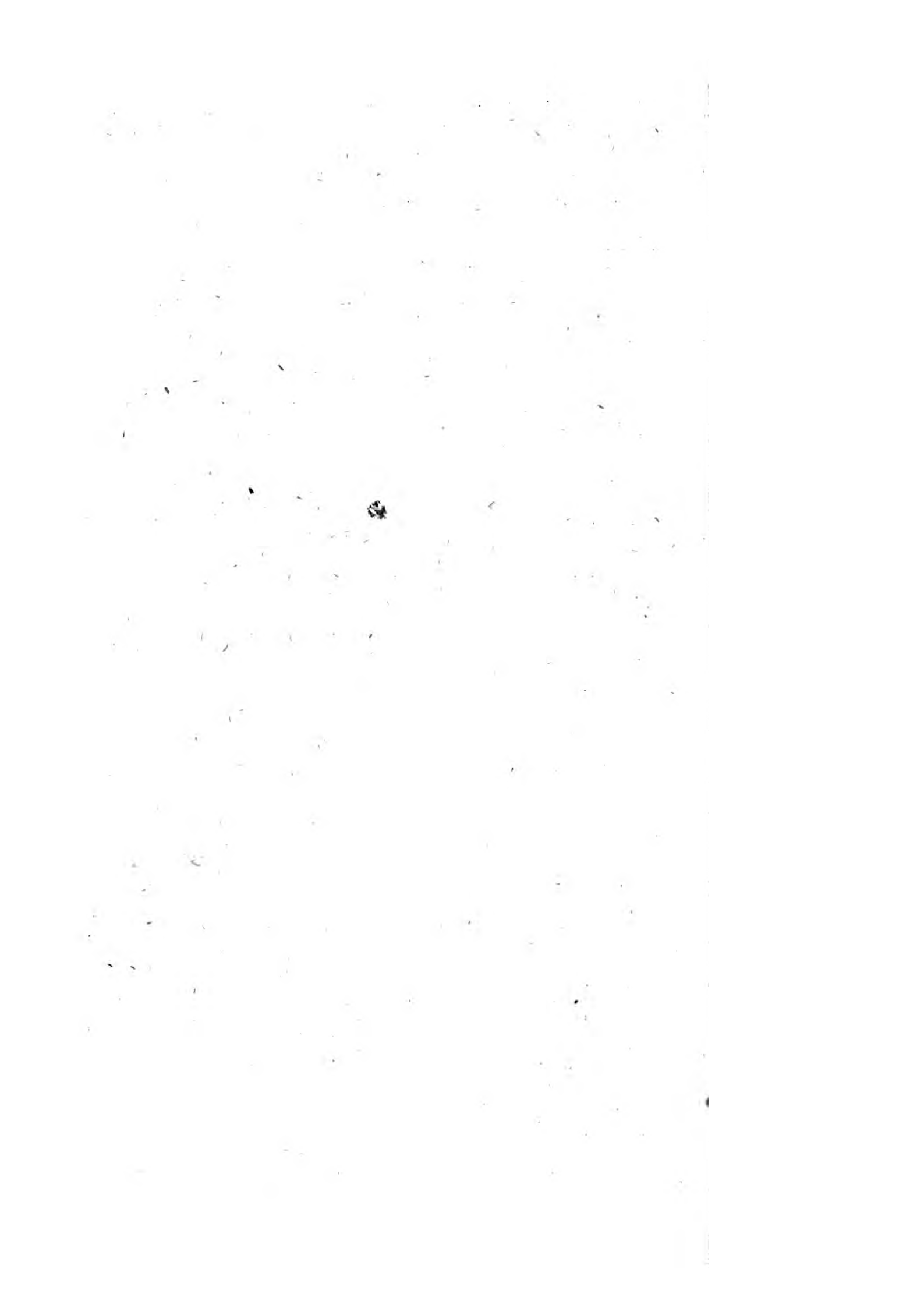
ET ANNOTAVIT

CAROLUS LACHMANNUS

LIPSIÆ, APUD GERHARD FLEISCHER JUN.

1816.

P R A E F A T I O.

Properitii carmina ut post varia, quae per saeculorum decursum experta sunt, fata novo studio novaque cura etiam expolita in publicum prodantur, multos quidem hodie optare videmus: sed quod ego id negotium hoc potissimum tempore in me susceperim, eique perficiendo me parem futurum esse judicaverim, id sane plerosque reprehensuros esse satis intelligo. Etenim hunc scriptorem et a veteribus librariis pessime habitum constat, nec sollerti virorum doctorum diligentia adhuc effectum esse, ut legi omnia, nedum intelligi et placere legentibus possint; omnium vero communem expectationem jamdudum a viro tum ingenii tum eruditionis copiis instructissimo, Immanuele Gottlieb Huschkio, ut eorum, qui Propertium amant, desideriis opera in hujus poëtae editione ponenda satisfaciat, expetere et flagitare; neminem autem dubitare, quin hic vir, qui nihil nisi egregia, praeclara, absoluta dare consuevit, spem de se conceptam re etiam longe longeque superaturus sit. Nihilominus ego cum hominem praestantissimum diutius, quam ii, quibus haec res curae est, vellent, tardari, nonnullos autem spes suas et expectationis fiduciam jam abjecisse viderem,

et, quamquam viribus meis diffiderem, aliquid tamen me ad hujus poëtae salutem conferre posse existimarem, nec caeteris neque ipsi Huschkio ingratham rem me facturum putavi, si id, quod possem, praestarem, itaque hac leviori opera Huschkianae quasi praeluderem, quin etiam, si fieri posset, viro egregio parvam laboris partem mea diligentia demerem.

Itaque omisso interpretis officio, cui hanc juvenilem aetatem, discendo rectius sane quam docendo occupandam, neque a doctrinae copiis aut ab diuturna exercitatione satis instructam, sufficere non posse sentirem, cum praeterea his, quae alii praeclare monuissent, repetendis actum agere nollem, omnia autem post me haud paullo melius pleniusque praestitum iri intelligerem, ad criticam partem omnes animi vires contuli; in qua id efficere anniterer, quod critici omnes profitentur, pauci attingunt, ut quam maxime similem sui Propertium redderem, universa lectione ad optimarum membranarum fidem et ad veri aut verisimilitudinis normam accuratissimo studio exigenda. Quo in negotio, praeter ipsa verba poëtae probabiliter et ad regulas criticas constituenda, in annotatione de sex rebus maxime dicendum esse putavi, quas si ita, ut volebam, pertractarem, nec voluntatem vires saepe destituerent, neque annotationem ipsam, nec textus recensionem, cujus rationes in illa continentur, aequis iudicibus displicere posse confidebam. Prima igitur cura fuit, ut, quoties a scripturis Burmannianis discordium fecissem, id indicarem; tum ut optimorum codicum lectiones, ubi aut a nobis aut a Burmanno rejectae essent, annotarem; tertio loco, cum ad lectionum causas evolvendas perventum esset, librorum manu scriptorum auctoritate quid efficeretur, exponerem;

porro quid ratio ad scripturae veritatem dijudicandam valeret, declararem. Postea quintum negotium erat ea, quae viri docti de conjectura in ordinem recepissent, examinare; denique ultimum, criticae proximam interpretationis partem, quae in sententiarum cohaerentia ac vinculis reperiendis cernitur, passim, ubi opus erat, attingere.

Sed, quia de his rebus sigillatim uberius agendum est, ante omnia ne quid clam lectore novaretur, quod a multis cum magno optimorum scriptorum detrimento factum est, singulis locis, in quibus a Burmanni exemplo descivissem, fideliter indicandis, qua fieri potuit diligentia cavimus. Et in hoc quidem genere ne levissima quidem omissa fuere, his, quae minutiora erant, quam ut indicari in annotatione possent, in mediis paginis una cum reliqua, quae majoris momenti esset, varietate lectionis indicatis, nisi quod multa ad orthographiam aut ad interpunctionem pertinentia taceri necessario debuerunt. Hanc, interpunctionem dico, quae pessime adhuc instituta fuit, ad regulas in aliis scriptoribus plerisque probatas, quamvis saepe repugnante iudicio meo, revocavi: rationem autem scribendi ad morem saeculi Augustei, quantum fieri potuit aut debuit, accommodavi. Huc pertinet, quod praeter caetera accusativos plurales permultos non in *es*, sed in *is* terminatos exhibui; qua in re Prisciani et caeterorum grammaticorum, nec non Valerii Probi apud Gellium N. A. XIII, 20. regulas sequentem Virgilio codicum caeteris accuratiorum usus, quin et ipsi Propertiani, qui, utpote regentes, non semper quidem, plerumque tamen, quid faciendum esset, indicarent, tam non mediocriter adjuverunt, ut nusquam forte locus esset dubitationi; quamquam in hoc neque omni

aevo omnes, neque eodem tempore singulos idem secutos esse cum aliunde satis constaret, tum ex Varrone, qui de lingua Latina libro VII. pag. 120., loco a G. J. Vossio de analogia II, 16. omisso, *genteis* quidem a genitivo *gentium*, a *mentium* vero *mentes* tantum dici tradit, Lucretii codicibus in libro IV, 570., Virgilianis autem ter quaterque contradicentibus.

In talibus igitur interdum aliquanto plus sapere librariis necessarium duximus, quos nec in caeteris rebus cum superstitione sequi voluimus, si certae, quibus eorum fides elevaretur, rationes nobis in promptu essent. Sed ea tamen religione usi sumus, ut ubicumque aut nos de divinatione aliquid primi reposuissemus aut repositum a Burmanno aliisque retinuissemus, optimorum codicum scripturae, quod erat alterum annotationis nostrae argumentum, indicarentur. Sed has quidem solas commemorari sufficiebat: caeterum ut omnis ex omnibus libris annotaretur scripturae diversitas, postulari a me non posse existimabam, cum id modo efficere vellem, ut ne lectori de cujusquam scripturae auctoritate non constaret, et si quis forte solos codices in hoc auctore ubique sequendos censeret, nihil agere sese intelligeret. Hanc rem igitur tanta cum cura gessimus, ut vix ullum verbum in hoc auctore a me exhibitum esse putem, quod non aut in veteribus libris ita scriptum legatur aut aliter ibi scriptum esse monuerim. Caeterum si quid ejusmodi tamen curam meam effugerit, veniam quidem non exopto, caeterum excusationem ab his, qui accurati in talibus obesse taedium sciunt, paratam mihi fore confido.

Jam autem porro, ut pateat, quinam sint illi, quos diximus, libri optimi, dicendum nobis hic erit de sin-

gulorum fide et auctoritate, ut, cur singulos audientes aspernandosve in annotatione perpetuo moneamus constare possit lectoribus nostris. Rem igitur expositurus sum levem aspectu, ut sunt omnia in hac critica arte multorum iudicio levia, sed qua rectius, quam ante factum erat, exquirenda aliquantum mihi ad veram cuiusque loci scripturam investigandam profecisse videor.

Nam cum intelligerem priores criticos, omnes, qui exstant, codices Propertianos recentes pronunciasse contentos, nullo dilectu facto, nunc ex hoc, nunc ex illo scripturas elegantiae quidem specie non raro blandientes, a caeteris vero omnibus plerumque miro modo discrepantes, secure satis recipere, cumque ego id criticae genus valde lubricum ac periculosum deputarem, visum est mihi in rem omnibus notam, sed intentiore cura adhuc indignam visam, eo, quo fieri posset, studio inquirere. Scilicet cum inter omnes constaret, saeculis post decimum quarto quintoque viros in Italia, ut illorum temporum ratio ferebat, doctissimos in omnibus paene scriptoribus, in his autem amorum triumviris emendandis Johannem Jovianum Pontanum prae caeteris non sane infelicem operam posuisse, caeterum multa non intellecta a se perperam et inani temerarioque conatu immutavisse, horum vero commenta in nova, quae ex eorum codicibus describerentur, exempla transiisse: nemo tamen inventus est, qui hanc rem aut hos poetas ea cura dignos censeret, ut, qui codices veterem ac sinceram scripturam tenerent, qui a doctis Italis interpolati essent, data opera ac diligenti mentis intentione investigaret. Hoc vero si factum fuisset, dubium non est, quin illa carmina jamdudum multis partibus meliora et pristinae, quam ab auctoribus suis

acceperant, formae haud paullo minus dissimilia habituri essemus. Quam multa enim editores immutatu-
risse putas, si scivissent inter octo Broukhusianos Propertii codices duos tantum, tres quatuorve ex his, quorum excerpta Burmanno praesto fuerunt (habuit autem enotatas lectiones librorum ferme triginta), in codicum non quidem optimorum aut antiquorum (omnes enim admodum corrupti sunt ac praeterea recentes), sed bonorum tamen ac genuinorum numerum esse referendos, caeteros autem, quibus illi usi sunt, omnes Sardos venales esse, qui numerum facerent, carerent pondere, eorum scripturas autem nihilo majorem, quam viro-
rum doctorum divinationes, auctoritatem habere, veritatem ac fidem a calamo et membrana non adipisci? Caeterum cum tam multi ex hoc deterrimo genere codices collati sint, ut eorum lectionibus jam ad fastidium usque saturati simus, nemo mihi, ut opinor, vitio vertet, quod, uno tantum, sed eo quidem perbono codice, post Nicolaum Heinsium tamen, usus, alios, non rationibus solum ac facultatibus meis vetantibus, sed etiam dehortante sperandae utilitatis cogitatione, nihil quaesivi, quorum quantumvis magna lateat in bibliothecis copia, tantum non omnes ex Italorum officina prodiisse hoc argumento conjicio, quod illam Tibullianorum codicum haud parvam sane multitudinem a doctissimo viro Johanne Henrico Vossio undecumque conductam paene omnem foedissimis Italorum interpolationibus contaminatam esse usu et examine instituto comperi.

Sed quoniam hanc rem movimus, jure a nobis postulari videtur, ut singulis, quos Propertii editores usurpaverunt, codicibus quae fides tribuenda sit, accurate exponamus, ne hi, qui hunc poetam legunt, a cri-

ticis recentia pro antiquissimis venditare consuetis ulterius decipi sese patiantur, aut ipsi, si codices scriptos adhibere velint, veri ignorantia in errorem incidant. Nam cum omnes libri Propertiani recentes sint, nemo umquam, qui veterem ac genuinam lectionem exhibeant, intelligere poterit, nisi eos cum bonis ac sinceris plerumque facere comperit. Certe eodem modo et nos quoque, dum, qui libri inter se conspirarent, dissiderent a reliquis, qui aperta manus emendatricis vestigia tenerent, quibus librariorum stultitia tantum et oscitantia, non correctorum audacia nocuisset, animadvertimus, non difficili, sed taediosa opera, in utram classem singuli referendi essent, indagavimus. Eandem autem operam hos, qui de nostris studiis judicare volent, impendere oportebit: argumenta, quibus ducti singulis libris locum suum assignavimus, per totum opus dispersa invenient. Multo autem plura ipsi codicum lectiones ab aliis enotatas excutiendo reperient; hic enim enumerare ea sine nostra et lectorum molestia nequaquam possumus.

Bonitate igitur, fortasse non item vetustate (certe nihil ejusmodi annotatum ab eis, qui librum inspexerunt, video) principatum inter codices Propertianos tenent membranae *Groninganae* in Italia conscriptae. Hujus libri lectiones Janus Mellerus Palmerius, Franciscus Modius, Janus Broukhusius, Petrus Burmannus enotaverunt, nemo tamen omnes, ut quamvis hos cunctos inspicias, tamen de multis locis dubites. Caeterum ne cui temere credas, singuli aliquoties fallunt, Palmerius tamen et Burmannus caeteris frequentius. Quae vero idem Burmannus abhibuit, *excerpta Francisci Modii*, eorum pars ex hoc libro est, alia ex aliis deterioribus, quod ex ipsis scripturis cum alibi tum

libro II, 10 (nobis III, 3), 1. apud Burmannum intelliges.

Codicem Groningantum, qui veram multorum locorum lectionem unus omnium indicat, proxime sequuntur membranae *Neapolitanae*, quas Heinsius satis negligenter et cum festinatione contulit, Neapoli ad S. Johannem Carbonarium visas: nunc Guelferbytum tenet inter codices Gudianos insignitas numero 224., unde cum caeteris ad breve tempus ante hoc triennium in urbem nostram translatis nos, veniam ab solita et omnibus nota eorum virorum, qui bibliothecae Gottingensi praefecti sunt, humanitate facillime impetrata, majore cum cura nec sine fructu excussimus. Hic autem codex, Groningano vix inferior bonitate, et ab omni parte integer, nisi quod carminis postremi pars (v. 17 — 74) intercidit, extra Italiam scriptus est ante annos ferme quingentos, unde satis antiquus dicitur Heinsio in adversariis II, 6. pag. 247. et ad Ovidium art. amat. III, 154. Caeterum Laurentius Santenius in praefatione pagina IV, a Burmanno aliquoties Neapolitanum secundum laudari miratur, quod non modo frequentius, quam ille animadvertit, facit, sed et quintum commemorat I, 4, 22. 6, 22. 11, 28. et, si recte memini, saepius. Scilicet inde errorem natum esse constat, quod Heinsius ad exemplum Gryphianum et Neapolitani et quinque Vaticanorum scripturas notaverat; ne Santenium sequamur, Neapolitani secundi lectiones in exemplo Vossiano bibliothecae Leidensis, Historic. n. 418., haberi conjectantem. Certe quod Santenius in IV, (V), 11, 94. a Vossio ex codice Neapolitano afferri notat, id ipsum me in nostro Guelferbytano legisse profiteor.

Tertium locum jure vindicat sibi codex *Mentelianus*, membranaceus, in Italia exaratus, cujus varietatem Burmannus bis a se poni non animadvertit, *Menteliani* nomine a Nicolao Heinsio collati, et *Leidensis primi* a Francisco Oudendorpio, quamquam hunc Leidensem Jacobi Mentelii olim fuisse, ne quid dubites, ipse narrat in praefatione Santenii pag. III. Neque alius *Francianus secundus* est a Broukhusio adhibitus, qui et *suorum alterum* appellat, a Menteliano non diversum agnoscens ad librum II, 25, 39. pag. 258. Caeterum illa res Burmannum Propertii bono latuit, quandoquidem nunc, cum codex ter collatus sit, de ejus lectionibus minus dubitare possumus, quamquam singulos oscitantia saepius errasse nunc satis appareat. Hic *Mentelianus*, Heinsii judicio omnium librorum mos optimus, qui Broukhusio eam aetatem, cui Neapolitanum ascripsimus, facile excedere videtur, est sane bonus codex, caeterum ab imperito librario negligentissime scriptus.

Idem judicamus de *Palatinis* duobus, *chartaceo* altero, altero *membranaceo*, ab Jano Gebhardo collatis, quos, cum interpolati non sint, omnium, qui exstant, vitiosissimos dicerem, nisi pari loco duo alii habendi essent, quorum varietatem Johannes Antonius Vulpus minus accurate enotavit, alter *Bononiensis* chartaceus, *Guarnerianus* alter in membrana saeculo XV. elegantissime scriptus.

Praeter septem hosce nihil mali a correctorum Italicorum temeritate passos unus commemoratur *Bernardini Vallae* liber antiquissimus, cujus scripturas omnes, quas a Francisco Puccio anno MDII. annotatas haberet, si Laurentius Santenius apponere voluisset, haud paullo rectius, ni fallor, de multarum lectionum

fonte et origine judicare possemus; quamquam cautione vel in his *Francisci Puccii excerptis* adhibendis opus erit, quem multa de conjectura cum sua tum aliena reposuisse non suspicor, sed certo scio. Nunc cum Puccii opera nobis carendum esset, his, quae ex *Antonii Perreji excerptis* notantur, usi sumus, caute tamen, cum praeter Puccii librum alios quoque eosque non leviter passim interpolatos adhibuerit, in quibus et Vaticanorum primum ac secundum fuisse existimo, non item quintum. Vaticanos et ipsos, et fortasse solos *Angelo Colotio* visos esse conjicio, cujus excerptis non majorem, quam *M. Antonii Pocchi* et *Octaviani Ferrarii*, e quibus pauca allata vidi, fidem praestandam esse contendo. Caeterum Lipsius alium *Colotii* codicem passim laudat in antiquis lectionibus, sed hunc quoque Italorum audaciae testem.

Sensim, ut vides, et furtim quasi ad alteram codicum classem delapsus sum, quos *Italicos* appellare soleo, non quod omnes in Italia scriptos putem, sed quia a doctis Italis recensiti sunt. Caeterum et hi, ne singulos inter se admodum similes esse credas, habent classes suas et familias; nec mirum, cum alii ex aliis exemplaribus ducti sint, alii alios correctores nacti. Ita Heinsianus fere cum Borrichiano consentit, Colotii et Perreji codices cum Vaticanis Heinsii; D'Orvigliani autem quasi medii sunt inter utrosque.

Sed ut ordine agamus, Italicorum agmen ducunt *Vaticani*, quibus nulli licentius ab emendatoribus habitus exstant. Horum unum, neque antiquum nec probum, *Johannes Livinejus* excussit, ex optimo illum exemplum deductum, quin et interdum unum omnium cum Groningano facientem, caeterum ab ingenioso correctore plurimis locis vexatum. Non alium hoc esse

eum, quo Lipsius usus est, disces cum ex aliis multis, tum collatis, quae Livinejus notat ad I, 11 (12), 11. et Lipsius antiq. lect. IV, 11. Ab hoc autem multum differunt quinque alii, quos Nicolaus Heinsius vidit, *primum* ubique fere *secundo* concinentem, utrumque a docto homine interpolatum, a doctiore etiam *quintum*. Hos enim tres Vaticanos Burmannus appellare solet: *tertium quartumve* sex tantum locis commemorari recordor. *Josephus Scaliger* quoque Vaticanum vidit a correctorum manu non liberum, cujus *excerptis* Burmannus usus est. Idem Scaliger alio codice (nos *Cujacianum* plerumque aut *Scaligeri* librum dicimus) ad Propertium recensendum usus est, quem recentissimum, ut ipse ait, adde interpolatum a docto homine, sed cum caeteris Italicis raro consentientem, Valentiae Cavarum ab Jacobo Cujacio commodatum accepisse testatur ad I, 21, 12. Nihil constat mihi de *Pici Mirandulani* codice, quem Philippus Beroaldus, variis per totum opus codicibus bonis malis usus, ad librum III, 3, 1. commemorat, ubi veram scripturam solus exhibuit. *M. Antonii Mureti* librum, Lipsio quoque visum, scriptum autem anno MCCCCLX., Italicis annumero, de *Fulvii Ursini* codice et *Farnesiano*, e quibus pauca per Lipsium innotuere, iudicium sustinens. Certius scio de *Hieronimi Berchemii* codice, a Palmério in spicilegiis saepe laudato, certius etiam de *Memmiano* et caeteris, quos *Johannes Passeratius* vidit, a reliquorum lectione mirifice plerumque dissidentes. Nec majoris facio, quas faeces e pessimis libris *Latinus Latinus* collegit operum volumine II. pag. 57. seqq., quibus longe doctiorem interpolatorem *Hieronimi Commelini* membranae expertae sunt, a Gebhardo accuratius, quam merebantur, collatae. De codice *Jacobi Grasseri*,

ad quem exactum exemplar mihi non visum anno MDCVII. prodiisse commemorant, judicare non possum, nec de *Thuaneo*, e quo Franciscus Guyetus pauca ab Heinsio notis suis inserta exscripsit. Sed nec *Dresdensem* a Friderico Gottlieb Barthio collatum fide et auctoritate ulli alii praestare concedo; neque ullum eorum, quos Heinsius, Broukhusius, Burmannus praeter hos, de quibus dictum jam fuit, excusserunt, ab Itolorum audacia multas labe traxisse nego. *Heinsianum* trinominem dico (nam Burmannus et Nicolai Heinsii codicem et suum priorem, Broukhusius Petri Francii primum appellat; nec res prorsus fugit Burmannum, quem vide in praefatione Santenii pag. IV. et ad librum I, 2, 15.), tum *Borrichianum*, porro quatuor Parisinos, duo *Regios*, *Colbertinos* duo, saeculo XV. exaratos, praeter hos *Leidensem alterum*, quatuor *Vossianos*, quorum primo Nicolaus Heinsius usus est, duos item *D'Orvillianos*, *Burmanni alterum* et *Antonii Askewii et Harlejanum*; ex quibus omnibus nihil boni fere praeter bonas aliquot Itolorum conjecturas in Propertium redundasse memini. De membranis *Venantii Lupacchini* anno MCCCCLX., qui annus et Mureti librum peperit, conscriptis, tum de duobus membranaceis *Gulielmi Flamingii* (ex illis Santenius ad Propertium et in observationibus, ex his Hemsterhusius et Burmannus pauca indicavere) quid judicandum sit, nescio: *Vallierianum* autem vel pauca illa, quae Huschkius ex eo annotavit, interpolationum Italicarum arguunt.

Omnes, nisi forte nos unus aut alter fugit, codices, quorum varietas vel integra vel ex parte vulgata esset, enumeravimus, ut, quo pretio singulos aestimandos censerem, constaret: ego quorum fide subnixus Propertii carmina recensere aggressus sim, quibus dif-

fidere, immo nihil credere maluerim, satis quidem ex his apparere existimo. Caeterum cum totum opus hoc modo instituendum putarem, quasi numquam ante me Propertius editus esset, nullamque lectionem ideo, quod in libris impressis exhiberi consuevisset, probandam aut aliis praefendam censerem, ne vetustis quidem exemplis conferendis multum temporis insumere volui, praesertim cum primos editores multas Pontani aliorumque emendationes in sua exempla transcribendas dedisse librariis, non vero, quod Santenius sibi persuaserat, libros optimos ubique expressisse animadverteram. Quatuor tamen vetera ex hoc genere exempla adhibui, quorum lectiones, ubi necessarium duxi, in annotatione indicare gravatus non sum, unum *Vincentiae* per magistrum Iovannem Renensem et Dionysium Berthochum anno MCCCCLXXXI. impressum, cui praefatur inter alia *Joannes Calphurnius*, gloriari posse non solum emendasse se id opus, quod Venetiis impressum fuisset, (quod fuit omnium primum anno MCCCCLXXII. vulgatum), sed fere totum exscripsisse, ut quemvis deprendere posse collato utroque exemplari; tum alterum solius Propertii (nam illud Catullum quoque et Tibullum cum Statii silvis complectitur), quod *Antonius Volscus* recognovit, impressit Romae fidissime Eucharius Silber anno MCCCCLXXXII. ante idus Januarias; porro Bononiense *Philippi Beroldi*, quod hujus commentarios anno MCCCCLXXXVI. editos, proxime autem insecuto impressos fert; denique alteram *Volsci* editionem cum commentario, impressum opus Venetiis per magistrum Andream de Paltascichis Catarensem MCCCCLXXXVIII. kl. Februa. Praeterea non neglexi *Domitii Calderini* Veronensis, secretarii apostolici, elucubrationem in quaedam Propertii loca, quae

difficilliora videbantur, ad Franciscum Aragonium Ferdinandi regis Neap. F., ejus primam editionem Romae anno MCCCCLXXV. proditam cum nancisci non potuerim, usus sum exemplo Statii Venetiis impresso per Octavianum Scotum Modoetiensem MCCCCLXXXIII., in cujus extrema parte post ejusdem Domitii commentarios in Sappho Ovidii legebatur.

Sed cum et alibi et melioribus libris in diversa discedentibus, vera ac genuina scriptura ratione tantum et sollerti mentis intentione cognosci possit, quartum hoc mihi, dum Propertii editionem suscipio, officium impositum esse existimavi, ut veritatis aut verisimilitudinis argumenta, quod a prioribus saepe minus accurate factum vidi, non rimarer solum et ponderarem, sed et breviter quidem, luculenter tamen exposita lectoribus traderem. Hoc ergo ita perficere volui, ut, quae manifesta essent et a viris doctis ante nos animadversa, ea indicarem tantum; res notas tritasque longis ambagibus denuo non inculcarem; reliqua vero explicare satis haberem, caeterum illustrare, quod ad interpretis quam ad critici munus potius pertinet, non tentarem; ad alios scriptores autem, ne ab hoc, in quo satis superque agendum erat, animum ad alia delatum sevocarem, numquam facile, qui multorum mos est, excurrerem. Quin ego saepe etiam, rem uno alterove, quod sufficeret aut ad persuadendum aptius esset, argumento confecisse contentus, alia, quae dici poterant, sciens praetermisi, ne omnia cum pulvisculo excutere velle viderer, quod ut saepe utile est, ita, ubi necessarium non est, acutioribus, dum se frustra teneri sentiunt, taedium creare solet.

Quinto, ubi divinando et conjectura agenda res esset, cum cavendum mihi in primis censerem, ne ea,

quae ab aliis egregie excogitata erant, prae meis stulta jactantia contempsisse aut aliena involasse arguerer, aliorum libris diligenter examinatis, horum, quae cum et ipse vidissem, ab aliis occupata inveniebam, mihi nihil, sed singula his, qui primi repererant, tribui; caetera, quae non probanda ducerem, si tamen digna commemoratione essent, publice sub iudicium vocavi, rationibus, quibus ea everti putabam, sincere et cum cura explicatis. Caeterum quoties aliquid aut ipse auderem aut in aliorum ausa inquirerem, Huschkius mihi, quo magis caverem, in aurem insusurrabat, in Propertio emendando divam Criticen raro viris doctis propitiam fuisse; quod cum ego, a viro egregio in analectis criticis pag. 44. positum, ipse quoque experiundo verum didicissem, coepissemque ejus rei causas indagare, praeter alias permultas unam maximam et latissime patentem hanc inveni, quod omnes fere, qui in hoc poeta emendando jam a saeculo decimo quinto inde elaborarunt, nimio elegantiae, de qua tamen hominum saepissime diversa iudicia sunt, studio abrepti, veritatis curam non raro seposuerunt, si quid modo ad suum sensum facere intellexerent, id an verum sit et ab eo, cui tribuunt, auctore profectum, nihil solliciti. Mirum videri queat, sed certum est, Josepho Scaligero, in quo viro eruditio tanta erat, ut elegantiam non curaret, prae ipsa autem eruditione sua interdum id, quod verum est, non videret, tum Johanne Livinejo, cui iudicii plus quam ingenii praesto erat, exceptis, omnes fere plerumque non tam veritatis argumenta, quam elegantiae sensum secutos esse, sed suum. Hoc Nicolai Heinsii, hoc Jeremiae Marklandi pulchre exculta ingenia, hoc Janum Broukhusium, hominem iudicii subtilitate illis inferiorem, elegantia parem, hoc

ante illos Johannem Jovianum Pontanum cum caeteris Italis, postea Petrum Burmannum plerumque transversos egit; hoc idem studium viros eruditos, sed minime elegantes, Janum Mellerum Palmerium, Johannem Passeratium, Janum Gebhardum, ut omnia quamvis inepta, modo ipsis placerent, conarentur, permovit; itaque factum est, ut infinita, ingeniose partim, alia absurde, sed pleraque otiose et inutiliter excogitata, proderentur, caeterum veritas, quamquam ita saepe in aperto posita esset, ut videre eam viros egregios noluisse quam non potuisse credibilius sit, lateret multis in locis et variis pigmentis obduceretur. Atque haec quidem non eo consilio dixisse videri volumus, ut cuiquam nihil paene palma dignum a prioribus ad hunc poëtam allatum esse persuaderemus, quorum laboribus ita nos adjutos esse grato animo profitemur, ut sine eorum opera nostra nulla futura fuisset; sed ut scires, quid nobis maxima cum cura cavendum duxerimus, neve multa nos virorum optimorum commenta atque inter ea non pauca egregia ne commemorasse quidem demirareris.

At restabat aliud, supra sexto et ultimo loco a nobis enumeratum, in quo si hos, qui nobis anteiverant, superare possemus, operae nos pretium facturos esse existimabamus. Scilicet Josephum Scaligerum, qui primus de sensus cohaerentia in hoc poëta accuratius quaesivit, cum in multis sententiarum ordinem non recte procedere sentiret, nulla librorum scriptorum reverentia, omnia audaci conatu, eventu infeliciore, ita, ut libebat ipsi, pervertisse ac transposuisse satis constat. Sed de his quidem Scaligeri transpositionibus, quamquam eas acceperit Broukhusius, Burmannus autem ulterius propagaverit, jamdudum inter viros do-

ctos conclamatum est: hoc dubium est, an Vulpium, qui in codicibus scriptis habetur, versuum ordinem bene semper tuitus sit, et singulorum carminum argumenta sententiarumque connexum recte ubique exposuerit. Hoc ut olim Johanni Schradero persuaderi non potuit, ita neque hodie omnibus, certe optimis, nondum persuasum esse, fidem facit, quod vir praestantissimus, Henricus Carolus Abrahamus Eichstadius, in libello academico Jenae anno MDCCCVI, in publicum prodito, quo nonnulla novo Tibullieditori vel cavenda, vel faciunda disputat, a Propertii editore jure exspectari scribit, ut, desertis Scaligeri transpositionibus, mutilum poetam et laceratum in multis, fragmenta potius carminum, quam carmina ipsa, exhibeat. Me vero, quo minus de hujus judicii, quod ei praeter alios Hemsterhusius fere praeiverat, veritate dubitarem, magna viri auctoritas prohibere non potuit, a quo dissentium in re, quae opinione nititur, leniter et consuetam humanitate latum iri confido. Nam dissentire me omnibus curiose examinatis profiteor, qui multa a Vulpio non bene explanata agnoscam, cui, quoties non satis faciebat, subveni; multa quoque corrupte ac perverse scripta videam, quibus corrigendis omnem, quam potui, operam impendi; pauca etiam disticha, in locum suum a nobis reducta, ibi, quo in libris scriptis reposita sunt, turbare sensum concedam; aliquot autem carmina, quae male avulsis aut assutis partibus feruntur, his, quae jungenda erant, jungendis, aliis, quae separanda, separandis integra facienda esse putaverim; caeterum lacunam majorem, praeter eas, quae me, ut libros, qui hactenus ferebantur, quatuor in quinque dispescerem, coegerunt, nullam in toto opere invenire potuerim.

Sed haec quidem passim suis locis in annotatione nostra exposuimus: nunc de hoc ipso, quod modo commemoravimus, auso nostro pluribus agendum est, ut rem, quam nullis codicum scriptorum suffragiis adjutus perficere non erubui, si fieri possit, veram ac necessariam fuisse ostendam, meque audaciae ac temeritatis, qua nihil critico turpius, crimine quam maxime purgem atque exolvam.

Primum igitur, quod Eichstadii non minus, quam nostrae sententiae favet, Propertii carmina nostro tempore non integra, sed sui parte truncata legi aliorum scriptorum testimoniis evincitur. Nam Fulgentius grammaticus in libello de prisco sermone n. 34. in vocabulo *dividia* hunc sub Propertii nomine pentameterum habet, quem nostra exempla nusquam agnoscunt:

Dividias mentis conficit omnis amor.

Sed eum quidem viri docti Petronio ascribere malunt, quem tamen in versu pentametro hoc vocabulo obsoleto uti potuisse non credo; neque haec ratio, opinor, huius grammatici auctoritatem penitus subvertit, quod ea, quae in *catillare* n. 22. Propertio tribuit, ab alio auctore profecta esse apparet: *Catillata geris vadimonia, publicum prostibulum.* Aliud Propertii fragmentum Servius exhibet ad Virgilii ecl. V, 21.

— — — — *Testes sunt sidera nobis.*

Idem ad georg. I, 19. *uncique puer monstrator aratri, Alii, inquit, Triptolemum, alii Osirim volunt, quod magis verum est, ut dicit Propertius vel Tibullus [I, 7, 29]. Nam Triptolemus frumenta divisit.* Haec quoque eripere nobis tentant, jure an injuria non facile dicam, priora verba referentes ad illa II, 10, 41.

Sidera sunt testes et matutina pruina,

in altero loco haec verba *vel Tibullus* tribuentes corre-

sturo errorem, qui Propertio commemorando commissus fuerit. Sed certe non omnia nostri poetae scripta superesse locupletem testem habemus Ovidium, qui *tristium* II, 461. de Tibullo ita loquitur:

*Multaque dat talis furti praecepta, docetque,
Qua nuptae possint fallere ab arte viros:
Nec fuit hoc illi fraudi, legiturque Tibullus,
Et placet, et jam te principe natus erat.*

Tum subjicit de Propertio:

*Invenies eadem blandi praecepta Properti:
Districtus minima nec tamen ille nota est.*

Ubinam, quaeso, inveniemus, cum ejusmodi praecepta nulla hodie in Propertii carminibus legantur?

Jam vero, si veteres scriptores ea a Propertio scripta commemorant, quae in his, quae exstant, carminibus non camparent, mirabile esse non potest aliquot lacunas in illis carminibus interrupto sententiarum filo passim se prodere. At cum nos in notis nostris nihil usquam, nisi in libri secundi priorē parte, quae tota lacera ad nos pervenit, periisse docuerimus, nihil superest, nisi ut quaeramus, si forte indicio aliquo intelligi possit, quantam Propertii carminum partem illae, quae in libro secundo sunt, lacunae haurire potuerint. Id vero qui ostendat, unus locus est, qui cum adhuc interpretibus fuerit difficillimus, omnem hanc rem insperata luce ita perfundit, ut ipse rursus ab eadem re lucem sibi debitam accipiat. Scilicet in libro secundo [nunc III, 3, 25] duo versus legimus, quos non ad secundum, sed ad tertium librum pertinere ipsa eorum sententia arguit:

*Sat mea sat magna est, si tres sint pompa libelli,
Quos ego Persephonae maxima dona feram.*

Cautior caeteris hic Josephus Scaliger, *Nescio quomodo*, inquit, *jubet tres libellos sibi πομπεύειν, quos nondum*

scripserat, ut qui ne secundum quidem dimidium confecerit. Broukhusio ista videntur *huc esse tracta ex libro tertio.* Burmannus locum in libro tertio, in quo reponat, quaerit. Leviore etiam conjectura Nicolaus Heinsius in notis Propertianis pag. 689. *Forte, inquit, Magna satis duo tresve mei sint pompa libelli.*

Vulpus non Propertii, sed Mimnermi, Callimachi et Philetæ libellos intelligit, cui commento quantumvis inepto Burmannus, ut est levis et mutabilis, et ipsi assentitur. Fridericus Gottl. Barthius in vita Propertii pag. LXXXIII. *si quis ex se quaerat, cur haec libro secundo legantur, nec demum tertio, facilem esse responsionem dicit, quoniam nimirum neque Propertius neque Horatius carmina sua ordine chronologico composita ediderint, sed ille promiscue coniecit in illos duos libros (secundum ac tertium intelligit), quicquid elegiarum ad manus esset, sicuti Horatius odas libri I et II, uno tempore conjunctim editi, promiscue ordinaverit.* Damus hoc: sed absurde tamen egit poëta, si hoc carmen, in quo trium librorum mentio injicitur, nulla quidem necessitate cogente, secundo inseruit. Hoccine igitur, an potius hoc carmen olim in libro tertio lectum fuisse, postea autem, cum secundi magna pars intercidisset, hos duo libros pro uno habitos esse existimabimus? Accedit, quod unum est inter illa fragmenta, quod cum locum, cui debetur, argumento suo clare indicet, conjecturam nostram nova confirmatione in tuto collocat. Nempe hi versus, *Sed tempus lustrare* etc. [nunc III, 1], quibus puellam suam jam satis sibi scriptam narrat, res ab Augusto gestas celebraturum promittens, quem, ut adhuc parva sacra benigne accipere velit, rogat, — hi versus, inquam, alibi, quam in capite libri Augusto dedicati, poni non

potuerunt. Quid dubitamus igitur, quin liber tertius ab eo carmine, cujus haec particula superest, initium cepisse, sequentes autem libri, qui adhuc pro tertio quartoque habiti sunt, quartus quintusque numerari debuerint?

His ita positis cum magnam partem eorum, quae Barthius de tempore editionis librorum Propertii, vanis hariolationibus magis, quam certis rationum argumentis confusus, disputavit, everti appareat, de hac re visum est ea, quae omnia huc pertinentia anquirendo reperi, nonnullis de vita Propertii, quae parum explorata viris doctis esse animadverti, adjectis, curiose ac diligenter exponere. Primum igitur (nam hinc ordiendum est) Propertius ipse sibi testis est Cynthiam per quinque annos fideliter amavisse IV, 24, 25.

Quinque tibi potui servire fideliter annos.

Hoc cum vidisset Barthius, hunc amorem fidenter anno urbis conditae Varroniano DCCXXIII. et quatuor hunc insecutis assignavit, conjectura ductus, quam rei explicandae non idoneam alius locus ostendit IV, 15, 9.

Peccaram semel, et totum sum pulsus in annum,

qui versus isti calculo omnem fidem, fundamenta omnia demit. Quomodo enim Propertium illo anno, per quem pulsus fuit, Cynthiae serviisse censebimus? Quod si illud discidium forte post annum DCCXXVIII, quo Barthius amorem desiisse vult, factum esse putes, in primo libri primi, quem anno DCCXXIV editum ponit, carmine illius mentio facta est:

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,

Contactum nullis ante cupidinibus.

Tum mihi constantis dejecit lumina fastus

Et caput inpositis pressit Amor pedibus,

*Donec me docuit castas odisse puellas
 Improbis, et nullo vivere consilio.
 Et mihi jam toto furor hic non deficit anno,
 Cum tamen adversos cogor habere deos.*

Interpretes quidem ibi nescio quid de Musis et Gratiis somniant, alii Cynthiam libidinosam et prostituti pudoris mulierem dici opinantur: tu ne dubita, quin poëta se, Cynthia et castis puellis relictis, (hoc erat illud: *Peccaram et totum sum pulsus in annum*), jam per totum annum viles quaerere et sine consilio quaeratur vivere, adversa tamen Venere et Cynthiae desertae memoria animum assidue subeunte. Hunc verum sensum esse certius fit ex his ejusdem carminis versibus:

*Hoc, moneo, vitate malum. sua quemque moretur
 Cura, neque assueto mutet amore locum.*

Jam igitur, quando illud Cynthiae Propertioque discidium venerit, facile constaret, si modo de anno DCCXXIV, cui Barthius libri primi editionem tribuit, certa res esset, neque in hoc quoque conjectorem ratio fefellisset. Nobis hoc, nulla amplius ejus errorum mentione facta, exquirere placet.

Illud frigus illasque inimicitias ante medium annum DCCXXVI finem habuisse, ex elegia VII. libri secundi colligimus, in quo carmine circa illa tempora scripto omnia jam composita esse cernimus. Hoc carmen autem post editum librum primum, in quo illud infortunium commemorari vidimus, factum esse hi versus ostendunt, in quibus, *Hinc*, inquit, nempe a Cynthiae laudibus,

*Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
 Gloria ad extremos lata Borysthenidas.*

Porro uno mense post librum primum editum pacem factam tumque secundum scribi coeptum narrat II,

Liber eram et vacuo meditabar vivere læto :

At me composita pace fefellit Amor.

et eleg. 5, 1.

Qui nullam tibi dicebas jam posse nocere,

Haesisti; cecidit spiritus ille tuus.

Vix unum potes infelix requiescere mensem,

Et turpis de te jam liber alter erit.

Viden? Liber erat, nullam sibi nocere posse jactabat (et sane libri primi prooemio amori valedicebat): vix unum mensem duraverat, cum pace facta denuo falleretur et sese Cynthiae servitio dederet. *Compositam* enim *pacem* qui confictam, simulatam, fallacem interpretantur eo argumento, quod *causas et fraudes et insidias componi* dicimus, sermoni vim faciunt, cum pax integrato amore cum Cynthia facta intelligenda sit. Livius II, 13. *His conditionibus composita pace exercitum ab Janiculo deduxit Porsena et agro Romano excessit.* Virgilius Aen. VII, 339.

Disjice compositam pacem, serè crimina belli.

Jam vero haec sub initium anni DCCXXVI acta esse inde apparet, quod Cynthiae amorem ultra annum DCCXXX vel XXXI protractum non esse aliunde compertum habemus. Eum etiam tum viguisse ex III, 25, 19. manifestum est:

Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,

Et petero Hyrcani litora nota maris?

quae ad bellum, quod Augustus tum Parthis inferre meditabatur, quodque Romani latius extentum iri sibi persuadebant, pertinere Virgilius fidem facit Aen. VII, 606.

Sive Getis inferre manu lacrimabile bellum

Hyrcanisve Arabisve parant, seu tendere ad Indos

Auroramque sequi Parthosque reposcere signa.

Paullo autem post abiisse amorem illum ex libri tertii

elegia prima, ubi satis scriptam a se puellam suam dicit, apparet. Cum igitur quinque annos numerat, eos, qui illud discidium praecesserant, omittit, horum tantum, per quos fideliter se et constanter Cynthiae servisse scribit, ratione habita. Hoc igitur constat, illum annum, per quem rejectus fuit, esse ab urbe condita DCCXXV. Quot vero annis ante jam amaverit Cynthia, ex alio loco eruimus IV, 14., ubi ante Cynthia se sub primam adolescentiam Lycinna quadam arsisse confitetur:

*Ut mihi praetextae pudor est velatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit heu nullis capta Lycinna datis.*

Jam tu mihi sequentia considera:

*Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus,
Vix memini nobis verba coisse decem.
Cuncta tuus sepelivit amor, nec femina post te
Ulla dedit collo dulcia vincla meo.*

Haec certe post illum annum, quo pulsus fuit, scribere non auderet, sed aut ante inimicitias, aut, quod credere malo, cum inciperent. Hinc igitur constat, si non diutius, certe biennio ferme post excussam Lycinnam Propertium, antequam rejiceretur, cum Cynthia vixisse. Hoc autem biennium complectetur annos ab urbe condita DCCXXIII et DCCXXIV. Tum ante hos si Lycinnae amoris unum ferme annum dederimus, eundemque Propertii aetatis sextum et decimum, quo in eunte togam virilem tum sumi solitam viri docti statuunt, reputaverimus, natales ejus in annum quasi DCCVI aut DCCVII incident, quae ratio Ovidio optime concinit, qui se natum anno DCCXI. sodali Propertio usum narrat tristium IV, 10, 45.

*Saepe suos solitus recitare Propertius ignis,
Jure sodalitiis qui mihi junctus erat.*

His fundamentis jactis, jam paullo certius, quo tempore singuli libri editi fuerint, dicere videmur posse. Et primum quidem liquidum est, anno DCCXXV vergente vel certe XXVI ineunte librum primum in publicum prodiisse; tum enim, quod ex supra dictis patet, prooemium exaratum est. Secundum uno mense post, quod supra ostendimus, coeptum quando ediderit, nescio, nisi una cum tertio evulgatum suspicor. Libro tertio 16, 1.

*Tu loqueris, cum sis jam noto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro?*

Noto libro dicit, non *libris*, ut unum modo editum significare videatur. Sed nisi id carmen jam ante, quam liber secundus publici juris fieret, compositum est, potuit totum hoc Propertii opus *Cynthiae* inscriptum nomine unus *liber* dici; vide nos ad III, 5, 26. Librum tertium anno DCCXXX vel XXXI editum esse prooemium eo tempore scriptum testatur. Hoc Barthius quoque viderat, cui ne in hoc quidem repugno, quod tertium quartumque simul editos contendit. Nullum enim in neutro carmen legitur anno DCCXXXI posterius; illum ipsum annum certo sibi vindicat unum libri quarti, XVII; in utroque *Cynthiae* amorem valere jubet: in tertio 1, 8.

*Bella canam, quando scripta puella mea est.
Nunc volo subducto gravior procedere vultu,
Nunc aliam citharam me mea Musa docet.*

in quarto 24, 15.

*Ecce coronatae portum tetigere carinae,
Trajectae Syrtes, ancora jacta mihi est.
Nunc demum vasto fessi resipiscimus aestu,
Vulneraque ad sanum nunc coëre mea.*

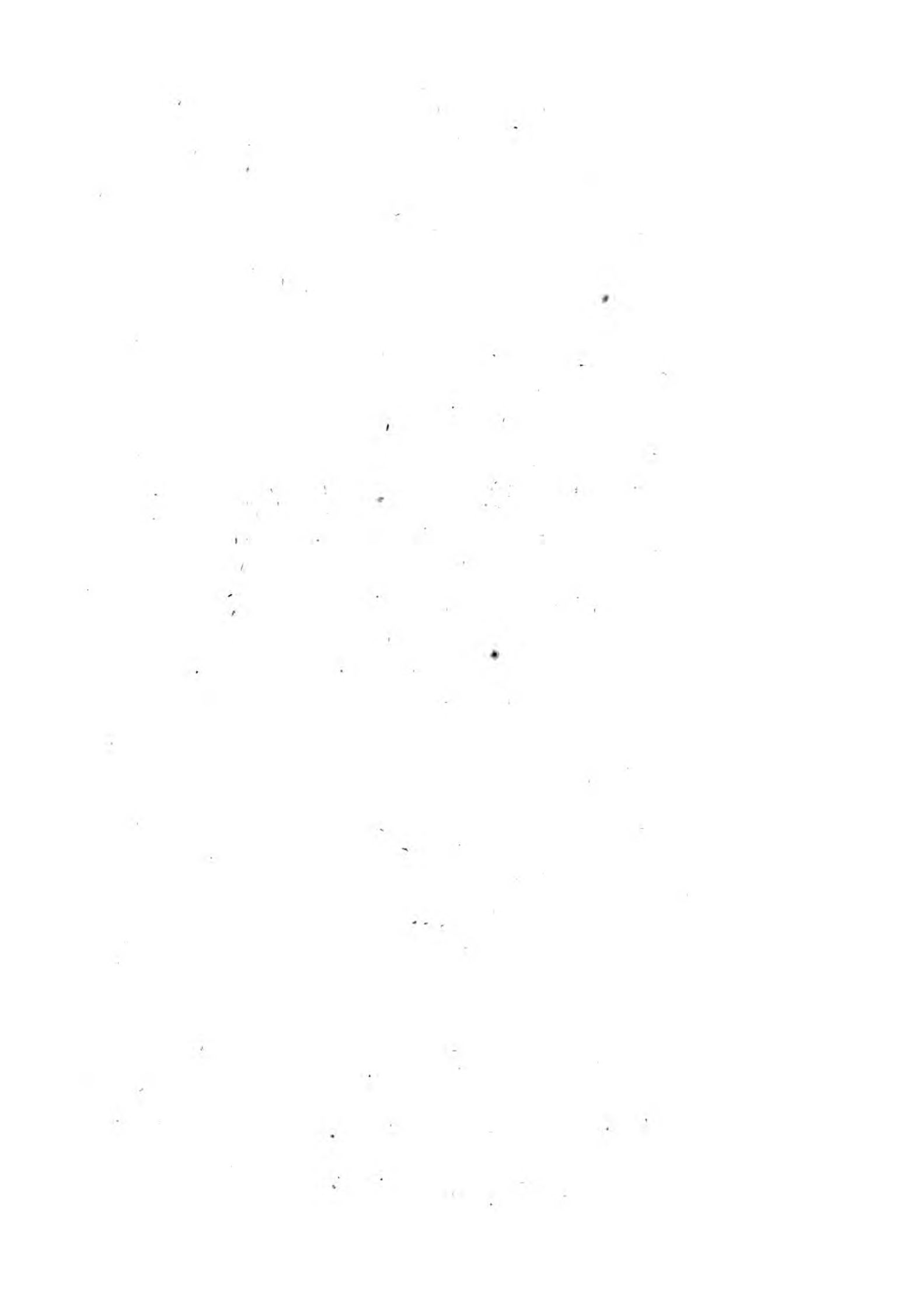
Sed de libro quinto quam concepit sententiam Barthius, eum ab ipso Propertio editum non esse, hanc nos in annotatione nostra novis nec contemnendis argumentis confirmavimus. Carminum, quae complectitur, nullum post annum DCCXXXIX. scriptum esse videri idem Barthius rationibus allatis ostendit. Sed jam tu, his nugis omissis, Propertium ipsum, quam nostra et aliorum commentaria, diligentius lege; quod si paullo minore cum difficultate atque etiam jucundius nunc facere poteris, operae pretium me fecisse existimabo. Tu interim ne obliviscare viro optimo, Godofredo Henrico Schaefero, qui ne hic liber vitiis typographicis oneraretur magna cum cura providit, maximam gratiam meo tuoque nomine referre. Nam eum hic a me laudari neque opus est, cum ejus nomen in omnium ore sit; nec decet, quia ipse, ne hae laudes a typographis aliqua macula aspergantur, cavere debet; nec mihi otium suppetit, cui eo festinandum est, quo hoc tempore viros omnes, quorum apta armis aetas est, pio ac forti animo properare decet. Scribebam Gottingae, a. d. XXV. mensis Maji MDCCCXV.

SEX. AURELII

P R O P E R T I I

CYNTHIA

M O N O B I B L I O S.

SEX. AURELII
PROPERTII
ELEGIARUM
LIBER PRIMUS.

I.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
Contactum nullis ante cupidinibus.

V. 2. Cupidinibus:

ANNOTATIO IN LIBRUM PRIMUM.

I.

2. ANTE CUPIDINIBUS] Nihil in operis limine boni librarii, at aliquid post eos critici peccarunt, prima littera caeteris elatiore *Cupidinibus* scribendo. Multa quidem loca de Amore deo et animi motu simul intelligi magna poetarum promiscue de his loquentium audacia postulat. At nostrum verbum ad deos Cupidines non pertinere sequentia ostendunt. Nam nimis ineptum est, captum a puella, quem ante *Cupidines* nulli petiverint, tum ab uno ex ea turba *Amore* perdomitum narrari. Aut eundem, cui tum servite cogebatur, Amorem

rem pepercisse tibi, aut horum levium deorum ommissa mentione se debuit dicere

Contactum nullis ante cupidinibus.

Hoc si verum est, patet etiam, non vulneratum hic significare *contactum*, sed tentatum ad temeratum amore; frustraque huc applicari illud *Τὸν μὲ Πόδοις ἄρρωτον* ex Meleagri epigrammate XXXVII., cujus caetera sententia huic loco persimilis est; et ex hoc ipso poeta, libro III, 31, 60.

Quem tetigit jacta costus ad ossa deus.

Nec satis, ut se aut Meleagrum

Tum mihi constantis dejecit lumina fastus
 Et caput inpositis pressit Amor pedibus,
 Donec me docuit castas odisse puellas 5
 Inprobus et nullo vivere consilio.
 Et mihi jam toto furor hic non deficit anno,
 Cum tamen adversos cogor habere deos.
 Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
 Saevitiam durae contudit Iasidos. 10
 Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
 Ibat et hirsutas ille videre feras.

V. 12. ferire.

imitatus sit, necessarium est. Nobiscum praeter rem ipsam Ovidius facit metamorph. IX, 482.

*Gaudia quanta tuli! quam me manifesta libido
 Contigit! ut jacui totis resoluta medullis!*

12. ILLE FERIRE FERAS] *Ferire* pro *Videre* scribendum esse Nicolao Heinsio Broukhusius et Burmannus crediderunt; quam emendationem vel ipsa asperitas soni *Ferire feras* improbabilem facit. Nam quae placent in hoc genere, *Meritis erit, Amore mori, In amore moras, Amore fore, Voce vocantem, Parere parabat, Arentes arenas*, non repetitam insuaviter eandem vocalem habent, sed diversas. Caeterum codicum omnium scripturam,

Ibat et hirsutas ille VIDERE feras;

exemplis allatis Vulpus, sed aptioribus tuetur Marklandus apud Burmannum, nihilominus nescio quas elegantias veri-

tati temere praeferebantem. *Videre* pro *adire, experiri, dixerunt* frequenter, ut Ovidius metam. XIV, 126.

*quae me loca mortis adire,
 Quae loca me visae voluisti evadere mortis.*

Apollonius Rhodius I, 174.

*μέγα δ' ἔστο Κολχίδα γαῖαν
 Αὐτόν τ' Αἰήτην ἰδέειν ση-
 μάντορα Κόλχων.*

asseclam nactus Manilium libro V, 44.

totumque volet tranare profundum

*Puppibus, atque alios menses
 aliumque videre*

*Phasin, et in cautes Tiphyn
 superare trementem.*

ubi male Bentlejum *atque alios Minyar* reposuisse patet: *alios menses* Valerius Flaccus vindicat VI, 324.

Tu, qui faciles hominumque putasti

*Has, Argive, domos, alium
 hic miser aspicias annum,
 Altricemque nivem, festinaque taedia vitae.*

Ille etiam Hylaei percussus volnere rami
Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.

Porro apud Virgilium georg. II, 501.

*nec ferrea jura
Insanumque forum aut populi
tabularia vidit,*
Vidit, expertus est interpreta-
tur Philargyrius; nec Burman-
num latuit pauca sed bona affe-
rentem ad Ovidii hoc trist. V,
5, 51.

*Si nihil infesti tristis vidisset
Ulixes.*
cui nihil similis eo, quod apud
Lygdamum est (Tibull. III.)
eleg. IV, 82.

*Ah ego ne possim tanta vi-
dere mala!*
Sed huic propius Callimacheum
epigr. XXIV.

*Ἄξιον οὐδὲν ἰδὼν θανάτου
κακόν, ἀλλὰ Πλάτωνος
Ἐν, τὸ περὶ ψυχῆς, γράμμι
ἀναλεξάμενος.*
in quo causae nihil est, cur al-
teram scripturam *Ἄξιον οὐτε
καθὼν* praeferre velimus.

15. HYLAEI PERCUSSUS VUL-
NERE RAMI] Corrector Italus
in codice Vaticano apud Livi-
nejum *percussus ab arbore:*
voluit, puto, *ab arbore ramo*
(non enim *arbore teli*; Bur-
manni ita afferentis error est),
ex Ovidio art. amat. II, 179.,
ubi ad hanc ipsam Milanionis
historiam tendit:

*Flectitur obsequio curvatus
ab arbore ramus.*

Porro est, qui e Passeratii li-
bro et e Dresdensi arripiat le-
ctionem nec Heinsio et Brouk-

*husio spretam percussus pon-
dere rami.* Bene habet sane
pondere rami. Silius V, 244.

*Et quatiens acer nodosi pon-
dera rami.*

Lucretius V, 966.

*Missilibus saxis et magno
pondere clavae.*

Sed omnia ista Italorum com-
menta audacia est. Utrumque,
quod in vulgari optimorum li-
brorum scriptura offendebat,
vulnere percuti, et vulnus rami,
id est, ramo inflictum, uno eo-
demque loco tuetur Cicero
Academ. I, 3, 11. *Nunc vero
et Fortunae gravissimo percus-
sus vulnere, et administratione
rei p. liberatus, doloris medici-
nam a philosophia peto.* De
vulneris vocabulo ita usurpato
ante alios Gellius annotavit N.
A. IX, 12. Nostro proximum
exemplum Silius praebet loco
praedicto versu 251.

*Ac simul infesto Lateranum
vulnere truncae*

Arboris urgebat.

In his igitur sequamur melio-
res libros: gratia habenda Ita-
lis est de nominibus *Hylaei* hic
et *Milanionis* versu 9. feliciter
restitutis: illum *Psillum* vel *Psi-
lum*, hunc *Minaliona* fecerant,
qui minime corruperant, libra-
rii. Primus, ni fallor, Antonius
Volscus anno MCCCCLXXXII
Hilaei edidit; *Hylei* in quibus-
dam codicibus legi quadriennio
post Philippus Beroaldus narra-
vit, exemplaria editionis Volsci

Ergo velocem potuit domuisse puellam? 15
 Tantum in amore preces et benefacta valent?
 In me tardus Amor non ullas cogitat artis,
 Nec meminit notas, ut prius, ire vias.
 At vos, deductae quibus est fallacia lunae,
 Et labor in magicis sacra piare focis, 20
 En agedum dominae mentem convertite nostrae,
 Et facite illa meo palleat ore magis.
 Tunc ego crediderim vobis, et sidera et amnes
 Posse Cytaeaeis ducere carminibus.
 Aut vos, qui sero labsum revocatis, amici, 25
 Quaerite non sani pectoris auxilia.
 Fortiter et ferrum, saevos patiemur et ignis:
 Sit modo libertas quae velit ira loqui.
 Ferte per extremas gentis et ferte per undas,
 Qua non ulla meum femina norit iter. 30

V. 15. puellam. 16. valent. 25. Et. 28. volet.

fortasse indicans; tum anno MDXXVIII Antonius Perrejus ita legendum monuit. Nec Guyetus laude careat, cui forma *Cytaeaeis* ex aliis vitiosis eruta debetur in hoc disticho (23. 24.):

*Tunc ego crediderim vobis,
 et sidera et amnes*

Posse Cytaeaeis ducere carminibus.

in qua *Nosse* ex Heinsii libro praeferentes A. Sabini *Posse* vindicantis non meminerunt epist. I, 39.

*Utraque se vobis mortalia
 demere fita*

*Spendebat, Stygias utraque
 posse vias.*

nec vobis ut male positum incusare decebat eoa, qui probarent mihi eleg. IV, 1.

*Quid mihi tam multas laudando,
 Basse, puellas
 Mutatum domina cogis
 abire mea?*

Ibi *me cogis* ex mihi, e vobis hic *vos posse* intelligitur.

25. ET VOS] *At vos* habet Groninganus et excerpta Scaligeri: caeteri omnes *Et*. Neutrum verum esse, sed *AUT VOS* scripsisse Propertium tam liquidis rationibus Hemsterhusius ostendit, ut nec dubitari possit, neque nobis quicquam dicendum relictum sit. Lege tamen quae de universa carminis sententia in praefatione moneo.

28. QVAE VOLET IRA] Non multum interest, revoca tamen immerito rejectam librorum tantum non omnium scriptu-

Vos remanete, quibus facili deus adnuit aure,
Sitis et in tuto semper amore pares.

V. 31. ore.

nam *Quae* VELIT *ira*. Solus Gebhardus *Volet* in codice Palatino reperit, de quo dixit ad Tibulli librum III, 5, 32., non ad librum IV., ut hic narrat.

31. FACILIDEUSADNUIT ORE] Scripti omnes habent *Facili aure*, nisi quod Heinsio *Ore* reponenti Commelinianus apud Gebhardum, D'Orvillianus secundus et excerpta Scaligeri astipulantur, mali quidem libri, sed nulla fere in talibus codicum auctoritas est. Sic ubique *luminis* et *aëris auras*, dissentientibus quamvis saepe libris, non *oras* scribimus, quia *aëris auras* Lucretium libro I, 208. 801. 1086. dedisse certum est. Apud Statium Theb. XII, 222. omnes:

*Vadit atrox visu, nec corde
nec aure pavescens.*

Tamen et falsum ibi *aure* esse et *ore* legi debere Valerius Flaccus docet libro IV, 664.

*Terrificique ruunt tonitrus,
elisaque noctem*

*Lux dirimit; pavor ora vi-
rûm, pavor occupat aures.*
Scilicet *aure pavent*, quorum aures cum terrore sonitus feriit.
At *pavemus ore*, cum
*timor informem ducit in ore
notam.*

ut Propertius loquitur libro I, 5, 16. Idem Flaccus V, 374.

*Regina, attonito quamquam
pavor ore silentem
Exanimet, mirata tamen.*

Sallustius in Jugurth. CVI. *Post, ubi castra locata et diei vesper erat, repente Maurus incerto vultu pavens ad Sullam accurrit.* Silius IX, 38.

*At Paullus, jam non idem
nec mente nec ore.*

quod illi Statiano, ut correximus, geminum est: ex prius dictis alii ejusdem Thebaidis carmini lux, quod male intelligunt I, 366.

*Ille tamen modo saxa jugis
fugientia ruptis*

*Miratus, modo nubigenas e
montibus amnes*

*Aure pavens, passimque in-
sano turbine raptas*

*Pastorum pecorumque domos,
non segnius, amens,*

*Incertusque viae, per nigra
silentia vastum*

Haurit iter.

Sic enim scribe, *Miratus*, non *Miratur*, quia cohaerent ista. *Tamen non segnius haurit iter:* *Aure pavebat* ille amnium e montibus fugientium fragorem. Similiter Valerius Flaccus II, 43.

*Ac velut ignota captus regione
viarum,*

*Noctivagum qui carpit iter,
non aure quiescit,*

Non oculis.

Sed haec obiter. Apud Propertium utrumque bene habet, *facili ore annuit et facili aure.* In epicedio Drusi v. 260. habes *faciles vultus:*

In me nostra Venus noctis exercet amaras,
 Et nullo vacuus tempore defit amor.
 Hoc, moneo, vitate malum. sua quemque moretur 55
 Cura, neque adsueto mutet amore locum.
 Quod si quis monitis tardas adverterit aures,
 Heu referet quanto verba dolore mea!

II.

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo,
 Et tenuis Coa veste movere sinus?
 Aut quid Orontea crinis perfundere murra,
 Teque peregrinis vendere muneribus,
 Naturaeque decus mercato perdere cultu, 5
 Nec sinere in propriis membra nitere bonis?

V. 5. prodero.

*Uritur heu decor ille viri, ge-
 nerosaque forma,
 Et faciles vultus, uritur
 ille vigor.*

Martialis II, 24. ab Heinsio
 allatus;

*Mecum eris ergo miser: quod
 si deus ore sereno
 Annuerit, felix, Candide,
 solus eris.*

Contra bonas aures dicit noster
 III, 3, 15.

*Quae si forte bonas ad pa-
 cem verterit aures,
 Possum inimicitias tunc ego
 ferre Jovis.*

et Jovem facilem, qui praebet
 aurem, Horatius sermon. I, 1,
 21.

*nec se fore posthac
 Tam facilem dicat, votisque
 praebeat aurem.*

Sed aliquanto suavius est hoc
 concise dictum *facili aure an-
 nuit*, pro eo, quod auctor pa-

negyrici ad Messalam (nam Ti-
 bulli opus esse nondum per-
 suadeor) odiosa garrulitate di-
 luit v. 132.

*Juppiter ipse levi vectus per
 inania curru*

*Adfuit, et caelo vicinum li-
 quit Olympum,*

*Intentaque tuis precibus se
 praebuit aure,*

*Cunctaque veraci capite an-
 nuit.*

Et haec quidem ratio, ut li-
 brorum meliorum scriptura
 praefenda sit, efficit:

*Vos remanete, quibus facili
 deus annuit AURE.*

neque aliud fuit magni Hem-
 sterhusii, rectius de omnibus,
 quam editores Propertii, sta-
 tuentis, iudicium.

II.

5. PRODERE CULTU] Super-
 vacanea Burmanni correctio,

Crede mihi, non ulla tuae est medicina figurae:

Nudus Amor formae non amat artificem.

Aspice, quos summittit humus formosa colores,

Ut veniant hederæ sponte sua melius,

10

V. 9. quot submittat. 10. Et.

ipso, ni fallor, invito recepta, cum omnes ante eum recte edidissent Mercato PERDERE cultu.

8. NUDUS AMOR FORMAE NON AMAT ARTIFICEM] Nicolaus Heinsius viris doctis, non Formae, sed Formam artificem legendum esse persuasit, Flacci Valerii loco tueri aggressus libri VI, 465.

Da, precor, artificis blanda aspiramina formae,

Ornatusque tuos terra caeloque potentes.

At ibi Juno formam artificem, hoc est, arte factam quaerit, venturam sibi per nobile illud cingulum Veneris. Cynthia vero, quae vel inornata capiebat Propertium, forma cultu faciendâ non egebat, sed erat formae suae artifex, arte curans, emendans, adjuvans formam. Nam rei alicujus artificem saepe dicunt, non qui rem facit, sed qui artem adhibet rei et arte adjuvat. Ita libro II, 1, 58.

Solus amor morbi non amat artificem.

Ovidius libro artis I, 655.

Justus uterque fuit; neque enim lex aequior ulla est,

Quam necis artifices arte perire sua.

Idem metamorph. XIII, 551.

Vadit ad artificem dirae Polymestora caedis.

Sallustius Jugurth. XXXV. *Domitius mature regis mandata exsequitur, et per homines talis negotii artifices itinera egres- susque eius, postremo loca atque tempora cuncta explorat.*

9. ADSPICE, QUOT SUBMITTAT HUMUS FORMOSA COLORES] Plura hic videnda sunt, parum accurate hactenus quaesita. Primum Quot ab Heinsio est; quamquam et Volscus anno MCCCCLXXXVIII. id jam expressit; Quod habent pauci Italici; rectius in scriptis melioribus quos colores; nam de qualitate hic, non de copia agitur. Id perspexit Vulpium, Porro Summittat habent boni libri, Neapolitanus, duo apud Vulpium, Palatinorum alter; Summittit itidem perboni, Groninganus et alter Palatinus: hoc Beroaldus, illud Volscus praepoptavit. Utraque bona constructio est; Burmanno enim, semper fere apud veteres post Aspice coniunctivum sequi affirmanti ne credas, Virgilium vide ecl. IV, 52. et quos ibi laudat Heynius. Sed et neutram Propertius ignorat; en exempla:

Aspice me quanto rapiat Fortuna periclo.

Aspice, uti caelo modo sol modo luna ministret.

Aspice, ut in toto nullus mihi
corpore surgat Spiritus.

Aspice me —

Ut regnem mixtas inter con-
viva puellas.

Aspice, quam saevas incre-
pat unda minas.

Quin et in uno disticho utra-
que utitur III, 7, 29.

Aspice, quid donis Eriphyle
invenit amaris,

Arserit et quantis nupta
Creusa malis.

qui locus ut tentari non debuit,
ita quid in nostro verum sit
docet. Nam hic poeta, ubi plu-
res indicativos aut conjuncti-
vos ponere poterat, variata po-
tius structura orationem distin-
guere amat. Libro II, 1, 51.

Seu mihi sunt tangenda nover-
cae pocula Phaedrae,

Pocula privigno non noci-
tura suo,

Seu mihi Circaeο pereundum
est gramine, sive

Colchis lolciacis urat athena
focis.

Libro III, 26, 7.

Ut Semela est combustus, ut
est deperditus Io,

Denique ut ad Troiae tecta
volarit avis.

Eleg. 28, 35.

Quamvis Ida Parim pasto-
rem dicat amasse, —

Hoc et Hamadryadum specta-
vit turba sororum.

Eleg. 31, 33.

Nam cursus ficet Aetoli refe-
ras Acheloi,

Fluxerit ut magno fractus
amore liquor,

Atque etiam ut Phrygio fal-
lax Maeandria campo

Errat et ipsa suas decipit
unda vias,

Qualis et Adrasti fuerit vo-
calis Arion,

Tristia ad Archemoxi fu-
nera victor equus.

Libro V, 4, 9.

Quid tum Roma fuit, tubi-
cen vicina Curetis

Cum quateret lento mur-
mure saxa Jovis,

Atque, ubi nunc terris dicun-
tur jura subactis,

Stabant Romano pila Sa-
bina foro?

Eleg. 6, 47.

Nec te, quod classis centenis
remiget alis,

Terreat: invito labitur illa
mari;

Quodque vehunt prorae Cen-
taurica saxa minantes:

Tigna cava et pictos expe-
riente metas.

In primis libr. IV, 4, 26—46.
considera, ubi perpetuus est in
hac structurae variatione. Ad
ista exempla igitur hic quoque
non *Summittat* scribendum est,
sed

Aspice, quas *SUMMITTIT*
humus formosa colores,

quia veniant et surgat et sciat
sequuntur. Illud vero mirum
est, hic, ubi naturam confert
arti, *summittit* nude poni, cum
et coacta arte humus *summit-
tat* flores. Sed nempe *sponte*
sua e proximo versu huc ar-
cessi debet; compendium tale
orationis fecit Propertius, qua-
lium exempla multa Gronovius
dedit ad Statii Theb. I, 112. et
Observation. IV, 4. Nam aliam
quam *formosam humum* hic

Surgat et in solis formosius arbutus antris,

Et sciat indociles currere lymphæ vias.

Litora nativis conlucent picta lapillis,

Et volucres nulla dulcius arte canunt.

V. 13. nativos per se dent picta lapillos. 14. canant.

nolim, quæ καλή est, *daedala tellus* Lucretio; quamquam Heinsio *nemorosa* placuit, non *vorsa* Wakefieldio ad Lucretium II, 673., non animadvertentibus, præta quam nemora potius amoena florum commendari varietate, terram autem aratro versam non pauciores deterioresve, quam non versam, flores proferre, sed nullos, neque id agi hic, ut evanescere ac perire arte, quæ natura bona sint, doceatur, sed arte minus bene quam natura habere.

10. ET VENIANT] Perspicuum est, vacillantem constructionem adjuvari oportere rubricatoris errore corrigendo ita: *ut veniant hederæ*. Id vidit ante alios Italus corrector in Achillis Statii codice, hæcenus male sedulus, quod et in sequentibus *Surgat ut et Ut sciat* contra Propertii morem reposuit. Recte Venetiis anno MD. *Ut veniant* expressum est, in sequentibus relicta particula copulativa.

11. SURGAT ET IN SOLIS FORMOSIUS ARBUTUS ANTRIS] Vocabulum *formosius*, quia *humus formosa* præcessit, impugnatum a criticis, Hemsterhusius, negligentiam huic et aliis poetis familiarem inter-

ponens, tnetur: sed non persuadet. Nam ubi multa, ut hic fit, enumerantur, repetitio, quia legentem minus fallit, plus offensionis habet. Quare huc e proximo disticho id vocabulum irrepsisse ut credam, adducor facile: Heinsio et Bentlejo, *pomosior*, *frondosior*, *animosior* substituentibus non item assentior, quia *formosior* in nullo codice lectum esse videtur; certe de Neapolitano id falsum est, in quo et ipso *formosius* exstat, nota litterarum *us* paullo hic, quam alibi, figuræ litteræ *o* propiori. Verius fortasse sit:

Surgat et in solis felicis arbutus antris.

Sed in re natura sua dubia et incerta nihil affirmari præstitit.

15. LITORA NATIVOS PER SE DENT PICTA LAPILLOS, ET VOLUCRES NULLA DULCIUS ARTE CANANT] Hæc sunt ab ingeniosa, sed audaci Jos. Scaligeri emendatione; in quibus hoc tantum displicet, quod *nativos* et *per se* dent otiose copulata sunt, Cynthia vero avium cantum iubetur aspicere. At in libris scriptis alia omnia: *Canunt* habent cuncti, Heinsiano et altero D'Orvilliano, deterrimis codicibus, exceptis;

Non sic Leucippis succendit Castora Phoebæ, 15
 Pollucem cultu non Hilaira soror;
 Non, Idæ et cupido quondam discordia Phoebæ,
 Eueni patriis filia litoribus;
 Nec Phrygium falso traxit candore maritum
 Aucta externis Hippodamia rotis: 20
 Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
 Qualis Apelleis est color in tabulis;
 Non illis studium volgo conquirere amantis;
 Illis ampla satis forma pudicitia.

tum majorem versum duobus
 maxime modis scriptum si-
 stunt:

*Litora nativis persuadent pi-
 cta lapillis.*

*Litora nativis collucent picta
 lapillis.*

Nam caetera, *Perfundent et
 Persudent*, sive a correctoribus
 sive ab errore venerunt, non
 plus probabilitatis habent, quam
 reliqua, quae correctoribus de-
 beri scimus, commenta febric-
 ulosa, *Pellucent, Perrident,
 Placeant ut, Rident ut*. Jam
 ego, unde illa scriptura *Per-
 suadent* venerit, non sane ex-
 puto: Propertium contendo
 scripsisse:

*Litora NATIVIS CONLUCENT
 picta LAPILLIS,*

*Et volucres nulla dulcius
 arte CANUNT.*

Ita omnium optimae membra-
 nae Groninganae, ita non mi-
 nus sinceræ Palatinae, praeter-
 ea libri minoris auctoritatis
 sex. Sic Ovidius fastor. V,
 363.

*Vel quia purpureis collucent
 floribus agri.*

quem locum Marklandus attu-
 lit. Virgilius Aen. X, 539.

*Totus conluens veste atque
 insignibus armis.*

Ovidius metam. II, 24.

*In solio Phoebus claris lu-
 cente smaragdis.*

At oratio, inquit, non effugiet
 notam; nam exemplis versui
 9. appositis effectum non est,
 ut haec variatio ferenda sit:
*Aspice quos summittit, Ut ve-
 niant, Surgat et, Et sciat, Li-
 tora collucent, Et volucres ca-
 nunt*. In illis enim aut com-
 paratio repetebatur, aut junde-
 bantur particulâ propositiones,
 aut utrumque: quorum nihil
 fit in *Litora collucent*. Sed
 bono animo: interpungendo
 ante haec *Litora nativis* oratio-
 nem lucrabimur ita prorsus
 structam, ut Virgilius struxit
 Aeneid. X, 20.

*Cernis, ut insultent Rutuli,
 Turnusque feratur*

*Per medios insignis equis, tu-
 midusque secundo*

*Marte ruat, non clausa tegunt
 jam moenia Teucros.*

Non ego nunc vereor, ne sim tibi vilior istis: 25
 Uni si qua placet, culta puella sat est,
 Cum tibi praesertim Phoebus sua carmina donet,
 Aoniamque libens Calliopea lyram,
 Unica nec desit jucundis gratia verbis,
 Omnia quaeque Venus quaeque Minerva probat. 50
 His tu semper eris nostrae gratissima vitae,
 Taedia dum miserae sint tibi luxuriae,

V. 25. sis mihi.

25; NON EGO NUNC VEREOR, NE SIS MIHI VILIOR ISTIS] Idem quod Scaligero, paullo plus saeculo ante doctis Italis in mentem venit; nam *Sis mihi* e Memmiano et Vaticano primo enotatur. Nec reprehendo, nisi quod *Non vereor* minus aptum est, pro quo *Ne verere* positum voluissem; neque *Istis* de heroinis recte dicitur, cum praecesserit *Illis*,

Illis ampla satis forma, pudicitia.

At vero caeteri, quotquot sunt, libri aliud exhibent, quod qui recte ceperit verum esse intelliget:

Non ego nunc vereor, ne sim tibi vilior istis.

Uni si qua placet, culta puella sat est,

Cum tibi praesertim etc.

Non vereor, inquit, ne me minoris, quam illos de vulgo amatores, facias. Quid igitur operoso corporis cultu istos captas? Uni mihi si places, culta satis es, cum tibi praesertim tanta formae animique bo-

na dii concesserint. Ovidius epist. XII, 187.

Si tibi sum vilis, communes respice natos.

Istis ad priora referre potes,

Non illis studium vulgo conquirere amantes.

Sed et nude *Istum* rivalem dicunt cum contemptu, Libro II, 10, 1.

Iste quod est, ego saepe fui. sed fors et in hora

Hoc ipso ejecto carior alter erit.

Libro I, 8, 3.

Et tibi jam tanti, quicumque est, iste videtur.

ubi male subdistinguitur *quicumque est iste, videtur*: Ant. Volscus in prima editione posuit *Ille*. Ita et libro II, 10, 48. *Ille vir*:

Ille vir in medio fiat amore lapis.

et *Ille* apud Terentium Eunuch, I, 1, 20.

Egone illam? quae illum, quae me quae non! sine modo.

id est, *Egone illam adaeam? quae illum recipit, quae me quae non (τί οὐ) pati facit!*

III.

Qualis Thesea jacuit cedente carinā
 Languida desertis Gnosia litoribus,
 Qualis et adcubuit primo Cepheia somno
 Libera jam duris cautibus Andromede;
 Nec minus adsiduis Edonis fessa choreis 5
 Qualis in herboso concidit Apidano,
 Talis visa mihi mollem spirare quietem
 Cynthia non certis nixa caput manibus,
 Ebria cum multo traherem vestigia Baccho;
 Et quaterent sera nocte facem pueri. 10
 Hanc ego nondum etiam sensus deperditus omnis
 Molliter inpresso conor adire toro.
 Et quamvis duplici conreptum ardore juberent
 Hac Amor hac Liber, durus uterque deus;
 Subjecto leviter positam tentare lacerto, 15
 Osculaque admota sumere et arma manu;

V. 16. ad ora.

III.

16. OSCULAQUE ADMOTA SUMERE AD ORA MANU] Ab Joh. Fred. Gronovio haec lectio est, perquam acute excogitata, sed quam non veram ipsa sensus ambiguitas arguat. Ipse enim Observat. IV, 6. pag. 85. exponit: prehensis genis mentove labra jungere; nec minus recte cum Burmanno possis Propertium suam manum ad os Cynthiae accipiendo osculo admovere aut Cynthiae manum ori suo applicare voluisse intelligere. Potius est igitur, ut cum libris scriptis universis legamus:

*Osculaque admotū sumerō
 ET ARMA manu.*

Ne tamen, ut olim factum est, in obscenum interpretemur sensum, non *arma* illa pars audit; sed *telum* vel *tela*, praeterquam quod semel Priapus spurcissimo carmine XXXII. sui *ventris arma* appellat. Immo *arma sumere*, quod militum est, ad Venereum hoc bellum Propertius transtulit. Amor mihi, inquit, et Bacchus suadebant, ut jacentem puellam submisso lacerto leviter tentarem, oscula sumerem, admota corpori manu me ad hoc dulce bellum pararem. Simile illud libro IV, 20, 6.

Quam multae ante meis cedent sermonibus horae,

Non tamen ausus eram dominae turbare quietem,
Expertae metuens jurgia saevitiae:

V. 18. verbera.

*Dulcia quam nobis concitet
arma Venus.*

Similiter Petronius quoque cap. 130. *Illud unum memento, non me, sed instrumenta peccasse. Paratus miles arma non habui. Quis hoc turbaverit, nescio; forsitan animus antecesserit corporis moram; forsitan, dum omnia concupisco, voluptatem tempore consumsi. Arma, ut vides, voluptatem dicit, turpius nostro, qui nihil ad corpus respiciens, illam intelligit solam. Orationis forma nostris paria, re magis obscena Ovidius habet amor. I, 4, 63.*

*Oscula jam sumet, sed non
tantum oscula sumet:*

*Quod mihi das furtim, jure
coacta dabis.*

Quanto pudicior omnibus his Callimachus, cujus epigramma XLIV. Propertio haec scribenti fortasse ante animum obversabatur:

*Εἰ μὲν ἐκὼν, Ἀρχὴν, ἐπεκώμασα,
μυρία μέμψ'*

Εἰ δ' ἄκων ἦκω, τὴν προπέτειαν ὄρα.

*"Ανοητος καὶ Ἔρως ἐμ' ἀνάγκασαν,
ὧν ὁ μὲν αὐτῶν*

Εἶλεν, ὁ δ' οὐκ εἶα σώφρονα θυμὸν ἔχειν.

*Ἐλθὼν δ' οὐκ ἐκόησα τίς ἦ
τινος, ἀλλ' ἐφίλησα*

*Τὴν φιλίην. εἰ τοῦτ' ἐς ἀδικεῖν,
ἀδικῶ.*

Pari temperantia si noster usus esset, non opus erat, ut nos de re turpicula tam multa verba faceremus inviti.

18. METUENS VERBERA SAEVITIAE] Dubium est, *verbera* intelligenda sint proprie, an, quae Horatius dicit, *linguae*. Erunt etiam, qui sensu magis generali accipi velint, ut apud Paulum Silentiarium epigr. XXIV.

*Θέλγε δὲ σαῖς χαρίτεσσιν ἐμὴν
φρένα· μὴδ' ἐμὲ μάστιξι,
Πόντα, κατασύνεξῃ καὶ οἴο
καὶ μακρόρων.*

Equidem de hoc non quaero: injuriam poetae factam esse ajo, recenti et interpolato Scalligeri codici honore nimio habito. Caeteri omnes exhibent:

*Expertae metuens JURGIA
saevitiae.*

quod reprehendi nulla ratione potest. Sed Italus corrector *jurgia saevitiae* notū ferebat. Ita tamen Lygdamus (Tibull. III.) 5, 13.

*Net nos, insane meditantēs
jurgia mentis,*

*Impia in adversos solvi-
mus ora deos.*

Sic enim libri meliores, *noni linguae*. Propertius libro IV, 8, 54.

*Parthorum astutae tela re-
missa fugae.*

ubi remissa tela dicit (ut *laxum arcum* Horatius carm. III, 8, 23.,

Sed sic intentis haerebam fixus ocellis,
 Argus ut ignotis cornibus Inachidos. 20
 Et modo solvebam nostra de fronte corollas,
 Ponebamque tuis, Cynthia, temporibus;
 Et modo gaudebam labros formare capillos;
 Nunc furtiva cavis poma dabam manibus,
 Omniaque ingrato largibar munera somno, 25
 Munera de prono saepe voluta sinu.

bellum remissum Valerius Flac-
 cus V, 666. 682.) fugae astutae
 Parthorum, id est, Parthorum
 astute nec sine victoria fugien-
 tium. Nam perperam Grono-
 vius Observat. I, 11. pag. 101.
fugae pro *a fuga* positum au-
 tumat, causae videlicet serviens
 suae, eique non optimae. In
 Manilii enim libro I, 756.

*An fortes animae dignataque
 numina caelo,*

*Corporibus resoluta suis, ter-
 raeque remissa,*

*Huc migrant ex orbe, suum-
 que habitantia caelum*

*Aethereos vivunt annos mun-
 doque fruuntur?*

in his igitur pariter terrae re-
 missa pro *a terra* dici contem-
 dit, cum contrarium potius in-
 dicet. Quod videns Bentlejus
 non terrae debuit scribere,
 sed rectius distinguendo rem
 conficere:

*Corporibus resoluta suis, ter-
 raeque remissa*

Huc migrant ex orbe,
 id est, ex orbe terrae remissa
 huc migrant.

20. IGNOTIS CORNIBUS INACHIDOS] Satis contorte dictum
 pro ipsa Inachide Argo ignota.

Egregie corrigunt homines in-
 geniosi:

*Argus ut ignotae cornibus
 Inachidos.*

Verum ita non scripsit Propertius.
 Eccas similes ineptias.
 Libro IV, 18, 11.

*Testis, Cretaei fastus quae
 passa juveni,*

*Induit abiognas cornua
 falsa bovis.*

Libro V, 4, 41.

*Prodit a quid mirum fraterni
 cornua monstri?*

In eadem historia A. Sabinus
 epist. II, 11.

*Qui socerum Minoa gravi si-
 bi fecit ab hoste,*

*Mirantem monstri cornua
 victa sui.*

Idem epist. III, 35.

*Imperat ille deis; cum vult,
 in cornua tauri,*

*Cum vult, in pennas de-
 struit ille Jovem.*

Ovidius metam. II, 535.

*Tam nuper pictis caeso pavo-
 nibus Argo,*

*Quam tu nuper eras, cum
 candidus ante fuisses,*

*Corve loquax, subito nigran-
 tes versus in alas.*

Et quotiens raro duxti suspiria motu,
 Obstupui vano credulus auspicio,
 Ne qua tibi insolitos portarent visa timores,
 Neve quis invitam cogeret esse suam; 30
 Donec diversas percurrens luna fenestras,
 Luna moraturis sedula luminibus,
 Conpositos levibus radiis patefecit ocellos.
 Sic ait, in molli fixa toro cubitum:
 Tandem te nostro referens injuria lecto 35
 Alterius clausis aspulit a foribus?

V. 36. expulit e.

36. CLAUSIS EXPULIT E FORIBUS] Deliberandum est, quomodo quis e clausis foribus expellatur: mihi nondum liquet. Nec cepit Scaliger, qui cum in suo codice, eodem illo, de quo versu 18. diximus, rettulit invenisset, edidit *reppulit e foribus*. Voluit haud dubie *reppulit a foribus*, ut Heinsius quoque, *reppulit* in vetere codice Italico legisse testatus. Probum quidem id est, et Ovidius confirmat amor. III, 11, 9. Ergo ego sustinui, foribus tam saepe repulsus,
Ingenuum dura ponere corpus humo?

Sed propius, quam fecerunt Itali, ad litterarum ductus accedi potuit scribendo:

Tandem te nostro referens injuria lecto

Alterius clausis ASPULIT A foribus?

neque aliud ego a Propertio profectum existimo. De verbo *aspellere* Bentlejus notavit ad Terentii Heaut. II, 3, 20. A

pro *E* in duobus scriptis Burmannus invenit, sive id vera lectio vestigium sui reliquerit, seu librariorum ab errore originem traxerit. At quae sequuntur, receptum et expulsum indicare videntur:

*Namque ubi longa meae consumsti tempora noctis,
 Languidus exactis hei mihi sideribus?*

scilicet obscenam Burmanni *languidus mihi* conjungentis explicationem sequentibus; non, si *hei mihi* a caeteris separamus, unde nuper male factum est *heu mihi*, cum *heu me* dicatur, sed *hei mihi*; non, si *languidum* interpretamur fessum, ut versu 2. hic:

Languida desertis Gnosia litoribus.

Neque injuria aut perfidia fuisset alterius puellae, quae Propertium non statim, sed diu retentum apud se exacta nocte tandem abire jussisset. Neque in libri III. elegia XXIV., quae in argumento versatur huic si-

Namque ubi longa meae consumsti tempora noctis,
 Languidus exactis, hei mihi, sideribus?
 O utinam talis producas, inprobe, noctis,
 Me miseram qualis semper habere jubes! 40
 Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
 Rursus et Orphea carmine, fessa, lyrae;
 Interdum graviter mecum deserta querebar
 Externo longas saepe in amore moras;
 Dum me jucundis labsam sopor inpulit alis. 45
 Illa fuit lacrimis ultima cura meis.

IV.

Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas
 Mutatum domina cogis abire mea?
 Quid me non pateris, vitae quodcumque sequetur,
 Hoc magis adsueto vivere servitio?

V. 42. carmine fessa lyrae. 4. ducere.

mili, ab alia puella recipitur,
 sed ante alienas fores oberrat:

*Haec te non meritum totas
 exspectat in horas:*

*At tu nescio quas quaeris
 inepte fores.*

Caeterum versu proximo tales
 perducas, inprobe, noctes male
 scribitur in codicibus: *pro-*
ducas Gryphius jam anno
 MDXXXIV. edidit.

42. RURSUS ET ORPHEAE CAR-
 MINE FESSA LYRAE] Burman-
 nus, „Male, inquit, Guyetus
Rursus eram *Orphea* etc., quod
 a nullo codice probatur, et per
 se subintelligitur. “ Non po-
 test: sed distinctione opus:

*Nam modo purpureo fallebam
 stamine somnum,*

*Rursus et Orphea carmine,
 fessa, lyrae.*

IV.

4. ADSUETO DUCERE SERVI-
 TIO] Sic multi codices, in his
 Neapolitanus ac Mentelianus.
 At membranae Groninganae et
 Palatinae cum tribus aliis li-
 bris:

*vitae quodcumque sequetur,
 Hoc magis adsueto vivere
 servitio.*

Burmannus, *vitam vivere* recte
 dici concedens, *vitae quod re-*
stat vivere negat, ipsum Pro-
 pertium ita loqui oblitus IV,
 16, 19.

Quod superest vitae, *per te
 et tua cornua vivam.*

Utra igitur praeferatur lectio,
 nihil refert, nisi quod tantum
 de lectoribus Propertii codex
 Groninganus meruit, ut *VIVERE*
 ejus auctoritate jure asciscatur:

Tu licet Antiopes formam Nycteidos et tu
 Spartanae referas laudibus Hermiones,
 Et quascumque tulit formosi temporis aetas:
 Cynthia non illas nomen habere sinet;
 Ne dam, si levibus fuerit conlata figuris,
 Inferior duro iudice turpis eat. 10
 Haec sed forma mei pars est extrema furoris;
 Sunt majora, quibus, Basse, perire juvat:
 Ingenuus color et multis decus artibus et quae
 Gaudia sub tacita ducere veste libet.

V. 5. Antiopae. 6. Spartanam Hermionen.

et receperat ante Burmannum
 Janus Broukhusius.

5. TU LICET ANTIOPAE.
 6. SPARTANAM REFERAS LAU-
 DIBUS HERMIONEN] A Brouk-
 husio haec ita sunt, Beroaldo,
 qui tamen *Hermionam* dederat,
 praeëunte, concinnata. Sed ge-
 nitivos *Spartanae Hermionae*
 scripti omnes agnoscunt; ii
 quoque, ne Broukhusio credas,
 quos Lipsius vidisse se testa-
 tur, *Antiq.* Lect. IV, 11. Tu
 cum Burmanno ANTIOPES scri-
 be et SPARTANAE HERMIONES,
 formis Graecis, quas aliquot
 apud eum libri sistunt et Dres-
 densis Barthii, tum Romanum
 Antonii Volsci exemplum anno
 MCCCCLXXXII. impressum.
 In nostro codice *Antiopae* est et
Hermione, quomodo genitivi
 in *es* finiti in eo exarari so-
 lent.

13. INGENUUS COLOR ET
 MULTIS DECUS ARTIBUS] Locus
 a multis vexatus, sed frustra,
 me quidem iudice. Primum
colorem ingenuum negant ferre;

quid majus forma habeat boni
 Cynthia, hic indicari; colorem
 esse partem formae. At vero
 tam in prava forma quam in
 pulchra habet locum ingenuus
 color, sive ingenuae testem in-
 dolis, seu, quod Propertium
 voluisse existimo, nativum et
 arte nulla infucatum colorem
ingenuum dicamus. Sic Teren-
 tius quoque loco ab aliis jam
 huc allato, in *Eunucho* II, 3,
 26. *colorem verum*, nostro *in-
 genuum* dictum, a *figura oris*,
 hoc est, a *forma* separat:

*Quid tua istaec? Nova
 figura oris. Papae.*

*Color verus, corpus solidum
 et succiplenum. Anni? An-
 ni? sedecim.*

Sed nec caetera multis decus ar-
 tibus tentari a viris eruditis de-
 buisse contendo, quibus puella

*Docta atque ingenio suo de-
 cora*

indicatur, ut cum Statio loquar
Silv. II, 7, 83. *Decus nostrum
 dicimus id, quo ornati insignes
 sumus atque egregii. Vide Cor-*

Quo magis et nostros contendis solvere amores, 15
 Hoc magis accepta fallit uterque fide.
 Non inpune ferēs, sciet haec insana puella,
 Et tibi non tacitis vocibus hostis erit.
 Nec tibi me post haec committet Cynthia, nec te
 Quaeret: erit tanti criminis illa memor; 20
 Et te circum omnis alias irata puellas.
 Differet: heu nullo limine carus eris.
 Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
 Et quicumque sacer, qualis, ubique, lapis.
 Non ullo gravius tentatur Cynthia damno, 25
 Quam sibi cum raptō cessat amore deus,

V. 17. hoc. 24. qualis ubique,

tium ad illud Sallustii in Jug.
 III, 4. *Nisi forte quem inhonestā et pernicioſa lubido tenet, potentiae paucorum decus atque libertatem suam gratificari. Cynthiae decus multae erant, quas callebat, artes: psallere, saltare elegantius, quam necesse est probae; posse versus facere, jocum movere, sermone uti vel modesto vel molli vel procaci, ut ait idem Sallustius in Catil. XXV. Nihil vero minus in Propertii verbis praeter ablativorum absolute positivorum usum, cujus rationem mutat, non tollit caeteram perbona Bentleji correctio multis decor artibus. Quantum sibi in eo genere permissum esse Propertius voluerit, innumeris exemplis cognoscas licet. Nostro simillima haec sunt: libro I, 2, 2.*

Et tenues Coa veste movere sinus.

Libro III, 4, 7.

Desit odoriferis ordo mthi lancibus —

Eleg. 16, 12.

Et manibus dura frigus habere pila.

Decus eloquio diceret noster, quod Silio VIII, 415. est:

nec deinde relinquet

Par decus eloquii cuiquam sperare nepotum.

Versu proximo libri scripti habent:

et quae Gaudia sub tacita dicere veste libet:

sed non fefellit doctos Italos vitium. Nam *ducere* recte dant duo Vaticani, Colotii, alter D'Orvillianus et Commelini membranae.

17. SCIET HOC INSANA PUELLA] Hoc e quatuor libris Burmannus: sed optimus quisque HAEC exhibent; nec, cur id rejiciendum sit, video; Burmannus enim, ne quis hanc insanam puellam intelligat, frustra veretur. Codex Neapolitanus

Praecipue nostro. maneat sic semper, adoro;
Nec quicquam ex illa, quod querar, inveniam.

V.

Invide, tu tandem voces conpesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi vis, insane? meae sentire furores?
Infelix, properas ultinia nosse mala,
Et miser ignotos vestigia ferre per ignis, 5
Et bibere e tota toxica Thessalia.
Non est illa vagis similis, conlata, puellis;
Molliter irasci non solet illa: time.
Quod si forte tuis non est contraria votis,
At tibi curarum milia quanta dabit! 10
Non tibi jam somnos, non illa relinquet ocellos.
Illa feros animis adligat una viros.

V. 27. nostri. 3. meos. 8. sciet illa tibi.

notam habet, qua haec non minus quam hoc significatur; non enim ad diplomaticorum indices talia, sed ad cujusque librarii morem exigenda sunt.

27. PRAECIPUE NOSTRI] Una littera totam sententiam pervertit. *Raptum amorem sui* dicit, hoc est, Cynthiae in se. Atqui Bassus Cynthiae amorem Propertium eripere studebat, non Cynthiae Propertio. Repone ergo:

Quam sibi cum raptu cessat amore deus,

Praecipue NOSTRO.

Ita Heinsius, ita apud Gebhardum liber Commelinianus, quod indicio est, fuisse jam saeculo XV. lectores Propertii attentos et Latinitatis gnaros.

V.

5. MEOS SENTIRE FURORES] Meos amores, Cynthiae, Livinejus intelligit, usu loquendi abnuente: alii, hos, quos ego sentio, vehementis amoris cruciatus, ut eleg. VI, 23. *nostros labores*, et apud Callimachum epigr. XXXII. ἡ δὲ σε δαίμων Ὀμῶς ἔχει; de quo Valckenarium vide ad Callimachea pag. 23. Sed ea locum essent habitura, si post versum 9. haec legerentur: at hic iram Cynthiae significat. Scribe igitur:
Quid tibi vis, insane? MEAE sentire furores?

cum Hemsterhusio fuisse et praclare de hoc loco disputante apud Burmannum pag. 925.

8. MOLLITER IRASCI NON

Ah mea contemptus quotiens ad limina cures,
 Cum tibi singultu fortia verba cadent,
 Et tremulus maestis orietur fletibus horror, 15
 Et timor informem ducet in ore notam,
 Et quaecumque voles fugient tibi verba querenti,
 Nec poteris, qui sis aut ubi, nosse miser!
 Tum grave servitium nostrae cogere puellae
 Discere, et exclusum quid sit abire domo; 20

V. 20. domum.

SCIET ILLA TIBI] Non sciet, pulchrum correctoris commentum, in codice Cujaciano reperit Scaliger. Libri sinceri non solet. Servato solet lenius nos et, ni fallor, verius formamus:

*Non est illa vagis similis
 conlata puellis;*

*Molliter irasci non solet
 illa: TIME.*

20. ET EXCLUSUM QUID SIT ABIRE DOMUM] Ita libri omnes, demto Bononiensi, in quo *excelsam* legitur, ut *exclusam* in Askewiano, librariorum oscitantia. Nihilominus certa conjectura corrigo:

*Tum grave servitium nostrae
 cogere puellae:*

*Discere, et exclusum quid
 sit abire domo.*

Domo scilicet et foribus puellae perfidia clausis. Nam in codicum lectione non otiosum tantum et quavis beta languidius *abire domum* est, sed et falsum; quis enim τὸν δεσέωτα domum abire cogeret? Erraret in platea, sub divo excubaret; puella vetare nollet. Hoc, ut opinor, perspicuus Hein-

sus, sed vitiosum secutus exemplum eleg. 3, 56.

*Alterius clausis expulit e
 foribus,*

hic conjectavit legendum:

*Discere et e clusa quid sit
 abire domo.*

cum tamen abitus e clusa domo nisi per fenestram nullus sit. Aliud autem vitium an perspexerit nescio, in re positum a nemine hactenus, quod sciam, explicata. Nempe hanc consonantiam *exclusum domum* metri leges ferre pernego, solerti observatione edoctus, ὁμοιοτέλευτον in hemistichiis versus pentametri locum non habere, nisi quinque modis iisque ab hoc nostro diversis. Primum permissae poetis consonantiae genus est, cum versus sententia duabus partibus constat, in quibus plerumque aliquid oppositionis inest, ut in his:

*Cynthia prima fuit, Cyn-
 thia finis erit.*

*Sive ea causa gravis, sive
 ea causa levis.*

*Ambos una fides auferet,
 una dies.*

Nec jam pallorem totiens mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.

*Atque satur cibo sit, ma-
deatque mero.*

Porro alii versus sunt, in quibus postrema prioris hemistichii dicitio cum omnium ultima conjungit sensus, vel ita, ut ad unum subjectum utraque pertineat, hoc modo:

*Neve quis invitam cogeret
esse suam.*

vitaeque fateri

*Tot mala perpressae taedia
nata meae.*

vel uti alterum ab altero suspensam sit, sive (quod omnium frequentissimum genus) adjectivum substantivo adhaereat, ut:

*Tulle, neque Aegaeo ducere
vela salo.*

sive genitivus adjectivi loco ponatur, qualis est terrae in hoc versu:

*Et maris et terrae caeca
pericula viae.*

viae terrae, viae terrestres. Tertium genus est, quod in alterutro loco habet eam partem orationis, quae Verbum dicitur:

*Et brevis in exiguo marmore
nomen ero.*

Unum impetrassem te revocante diem.

*Pristina vota novo munere
dissolvo.*

*Et mihi si non vis parcere,
parce tuis.*

Ejusmodi versus apud Tibullam et Lygdamum invenies

illos: sed neque his similes, si recte memini:

*Posse frui, fruar ô solus
amore meo.*

*Cacus, et Alcides sic ait:
ita boves.*

*Ipse sono tenui dixit: Elis-
sa veni.*

*Nec numeros Danaï militis:
ipse veni.*

quales caeteri sibi permiserunt, similitudinem soni minus apparituram sperantes, sensus et interpunctionis beneficio. Denique vero multa sunt, quae consonare nobis fortasse videntur, sed, si bene pronunciaveris, differunt:

*Aut cur sive toto corpore
nullus ego.*

*Et Veneris pueris utilis ho-
stis eris.*

*Me miseram quales semper
habere jubes.*

*Enumerat miles vulnera, pa-
stor oves.*

Aliae enim vocales in toto et pueris, quam in ego et eris sunt; tum qualis et ovis leges, non quales ovesque. Huc et Tibulli illud pertinet I, 2, 52.

*Sola feror Hecates perdo-
muisse canes.*

Littera e in canes aliud, aliud sonat in Hecates nomine; ne ibi viro praestantissimo ad suum potius quam antiquitatis sensum disputanti auscultes. Jam vero nihil horum omnium, quae de homoeoteleutis dixi-

Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti;
 Nescit Amor priscis cedere imaginibus.
 Quod si parva tuae dederis vestigia culpae, 25
 Quam cito de tanto nomine rumor eris!
 Non ego tum potero solatia ferre roganti,
 Cum mihi nulla mei sit medicina mali:
 Sed pariter miseri socio cogemur amore
 Alter in alterius mutua flere sinu. 50
 Quare, quid possit mea Cynthia, desine, Galle,
 Quaerere; non inpune illa rogata venit.

VI.

Non ego nunc Hadriae vereor mare noscere tecum,
 Tulle, neque Aegaeo ducere vela salo,
 Cum quo Rhipaeos possim conscendere montis,
 Ulteriusque domos vadere Memnonias:
 Sed me complexae remorantur verba puellae, 5
 Mutatoque graves saepe colore preces.
 Illa mihi totis argutat noctibus ignis,
 Et queritur nullos esse relicta deos;
 Illa meam mihi se jam denegat; illa minatur,
 Quae solet ingrato tristis amica viro. 10

V. 3. Rhipaeos.

mus, in hunc versum cadere patet:

Discere et exclusum quid sit abire domum.

Nam si quae aures forte consonantiam audire negant, vellicandae sunt et ut litterae mugientis stropitum percipiant hortandae. Quid est igitur, cur magis tolerem hoc, quam apud Ovidium epist. XIV, 82.

Et queritur factum sanguinis esse parum.
 aut in nostri libro V, 2, 12.

Vertumni rursus creditur esse sacrum.

in quibus locis facti et rursus habent bona exemplaria. Quin neque apud Tibullum libro IV, 4, 22. paterer mihi aequis auribus occini:

Uno servato restituisset duo,
 vel si nullus liber haberet, quod habent omnes, *duos*: nec apud Propertium libro III, 26, 8. Ruhnkenii commentum probare possum,

His ego non horam possum durare querellis;

Ah pereat, si quis lentus amare potest!

An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,

Atque Asiae veteres cernere divitias,

Ut mihi deducta faciat convicia puppi

Cynthia, et insanis ora notet manibus,

Osculaque ut posito dicat sibi debita vento,

Et nihil infido durius esse viro?

V. 17. opposito,

*D nique ut ad Trois tecta
volarit avis.*

VI.

9. ILLA MEAM MIHI SE JAM DENEGAT] Ita Broukhusius et tacite ante eum Heinsius Adversar. II, 6. pag. 251. Scripti *Illa meam mihi jam se denegat*, eadem syllaba, eaque quidem in litteram *m*, qua nulla minus grata auribus est, exeunte, bis sub Ictu posita. Talia excidisse aliquoties Propertio scimus, sed ubi tam facile vitari vitium poterat, malo librarios criminari. Infra libro III, 15, 7. *Et rursum puerum* ne in consensu quidem codicum ferrem. Apud Tibullum II, 4, 22.

*Ne jaceam clausam flebilis
ante domum,*

clausae legendum censeo; nam et qui se inclusit ipse, *clausus* dicitur; vide Tibullum II, 3, 77. Statium Theb. III, 572. Versu sequente *Ingrato* Broukhusius ex certa Heinsii emendatione dedit, quam anticipavit Italus in uno Vaticano et excerptis Colotij: reliqui vitiose *Irato*,

17. OSCULAQUE OPPOSITO DICAT SIBI DEBITA VENTO] Et hanc ab optimis quibusque libris agnitam scripturam et diversa commenta interpretum una verissima observatione P. Fonteinii et I. G. Huschkius evertunt, *nullo indicio constare* (Fonteinii verba sunt) *veteres nudum epitheton oppositus pro votis alicujus contrarius umquam adhibuisse*. Hi igitur consentiunt scribendum esse:

*Osculaque opposito dicat sibi
debita vento,
Et nihil infido durius esse
viro.*

In quibus primum non intelligo, qua vi quove ad sententiam emolumento *oppositus* dicatur *ventus*. Haud paullo aptius saltem *injusto salo* posuit Propertius loco statim laudando. Tum *dicere* in talibus vix admittit consuetudo sermonis Latini, quamquam *λέγειν* Euripides ita usurpavit in Med. 57. Iphig. T. 43. Certe aliter Ennius in Medae loco vertendo:

*Cupido cepit miseram nunc
me proloqui*

*Caelo atque terrae Medaei
miserias.*

aliter Plautus in prologo Mer-
catoris v. 4.

*qui aut Nocti aut Die
Aut Soli aut Lunae miserias
narrant suas.*

ac Silius Italicus III, 430.

*Et promissa viri silvis nar-
rabat opacis.*

Lygdamus quoque (Tibull. III.)
6, 40.

*Gnosia, Thaseae quondam
perjuria linguae*

*Flevisti ignoto, solarelictæ,
mari.*

et Noster I, 16, 12.

*Sederat, injusto multa lo-
cuta salo.*

Quid vero, si ne absolutus qui-
dem in illa emendatione sensus
sit, sed *ἠνυσταλῆς* et interruptus?
Nam cur oscula sibi debita
narret fluctibus Cynthia; quid
de illis oculis factum sit, non
dicat? Plinium compara Epist.
VII, 4. De Ciceronis epigram-
mate loquitur:

*Nam queritur, quod fraude
mala frustratus amantem*

*Paucula coenato sibi debita
savia Tiro*

*Tempore nocturno subtraxe-
rit.*

Viden? Non *savia* sibi debita
queritur, sed quod *savia* sibi
debita subtracta sint. Haeret
igitur haec res, nisi alio, at-
que illi, modo succurrimus.
Sed latet sane alibi, quam ubi
quaerebant illi, vitium, ejus-
que sedem excerpta Modii,
quorum pars e Groningano est,

indicant; ex his enim *Apposi-
to* enotatur. Repono:

*Ut mihi deducta faciat con-
vicia puppi*

*Cynthia, et insanis ora
notet manibus,*

*Osculaque ut posito dicat sibi
debita vento,*

*Et nihil infido durius esse
viro.*

Ita omnia clara sunt. *Oscula*
Propertii Cynthia sibi posito
vento debita narret, concessa
sibi venti cessantis beneficio,
qui navigaturum vetaret sol-
vere. Non infrequens ista aman-
tium querela est. Dido Naso-
niana Epist. VII, 41.

*Quo fugis? obstat hiems; hie-
mis mihi gratia prosit.*

*Aspice, ut eversas concitet
Eurus aquas.*

Quod tibi maluerim, sine me
debere procellis.

*Justior est animo ventus
et unda tuo.*

Hypsipyle apud Valerium Flacc.
II, 407.

*Ergo moras caelo cursumque
tenentibus undis*

Debuimus? dixit lacrimans.
ad quem locum Burmannus no-
strum eo fere, quem diximus,
sensu exposuit; frustra tamen,
nisi *posito vento* legas; quo-
modo Lucanus III, 543.

*Et posito Borea pacemque
tenentibus Austris*

Servatum bello jacuit mare.
Ovidius Epist. VII, 49.

*Jam venti ponent, strataque
aequaliter unda*

*Caeruleis Triton per mare
curret equis.*

Virgil. Aen. VII, 27. X, 103.

Tu patrui meritas conare anteire securis,

Et vetera oblitis jura refer sociis.

20

Nam tua non aetas umquam cessavit amori,

Semper et armatae cura fuit patriae;

Et tibi non umquam nostros puer iste labores

Adferat et lacrimis ultima nota meis.

V. 20. referre foris. 22. at. 24. vota.

20. JURA REFERRE FORIS] Sic vetus codex Perreji, Vaticanus secundus, Heinsianus et Burmanni alter, nescio an e Vallae libro; de conjectura enim non videtur positum. Potest tamen et recentius erratum esse. Certe unice verum est, quod caeteri habent, *Oblitis jura REFER SOCIIS*: vide Hemsterhusium pag. 926. Caeterum mirari subit, lectionem *referre sonis*, quam Heinsius in quibusdam codicibus invenisse vult, apud Burmannum copiiis Heinsianis usum non apparere.

22. SEMPER AT ARMATAE] Scribe ET ex Groningano et aliis sex septem libris. Nam non necessaria hic et minus grata tam expressa antithesis est. Hemsterhusius vult:

Semper at armato cura fuit patriae.

Sed recte *Armatae patriae*. Lucanus II, 574.

An vanae tumere minae, quod fama furoris

Expulit armatam patriis e sedibus urbem?

23. ET TIBI NON UMQUAM NOSTROS PUER ISTE LABORES ADFERAT ET LACRIMIS ULTIMA VOTA MEIS] Locus spinosus, in quo accurate nobis agen-

dum est, ut verus sensus una cum vera lectione eruatur. Primum igitur, quod interpretes fefellit, *Non adferat* hic expones: *Non, ut puto, afferet*. Nam haec aptior, quam si votum credatur esse, sententia est: Tu negotiis publicis incumbere, qui nec amavisti hactenus, neque umquam *amabis*. Quin Latinitas quoque postulare videtur, quae *Ne afferat* in voto magis probat quam *Non*. Nihil autem magis pervulgatum est, quam conjunctivum ita pro futuro poni; nec mirum, cum Graeci optativum cum particula *άν*, conjunctivum vero etiam nudum in futuri significatione usurpaverint, ut Homerus Iliad. XV, 350.

Ὅν δ' άν ἐγὼν ἀπάνευθε νεῶν ἐτέρωθεν νοήσω,

Αὐτῆς οἱ θάνατον μητίσομαι, οὐδέ νυ τόγυε

Γνωτὸν τε γινώται τε πύρρος ἔσ- ἡλῶσσι θανάοντα,

Ἄλλὰ κύνες ἐρίσαι πρὸ ἄετος ἡμετέρου.

et, quod aliquoties repetiit, *Καὶ ποτὲ τις εἶπῃσι — ὡς ποτὲ τις ἔρξει*. Soleo ego Italos mirari, qui saepe male corrigendo melius se quam insecutos interpretes hunc poetam in-

tellexisse ostendant; hic e Vos-
siano quarto *Adj.* et enotatur.
At sequuntur difficiliora:

*et lacrimis omnia nota
meis.*

Hoc enim scripti plerique ha-
bent. Quo vero illud *Omnia*?
Immo *tot mala* vel certe *illa*
debit dicere, qui jejune et
inepte nollet loqui. Hoccine
igitur Propertio dignum? Non
credo, quamquam inventus nup-
per sit, qui, Propertium sic
elegantem adjectiva neutra fre-
quentare a Barthio suo, acuto
in primis elegantiae iudice, edo-
ctus, pro *vera lectione* vendi-
tare non sit veritus. Jure ne-
gans id Broukhusius ex opti-
mae notae codice Franciano se-
cundo (qui idem est cum Men-
teliano et Leidensi primo, ne-
te Burmannus hic, ut ubique
in hac re, errans secum trahat)
reposerat:

*Et tibi non unquam nostros
puer iste labores*

*Adferat, et lacrimis ultima
vota meis.*

et *ultima vota* pro morte dici
monuerat. Demus hoc: an sen-
tentiae consentaneum sit, videam-
us. Hoc dicit; Tu potes mu-
nera administrare publica; nam
tibi Amor neque hos labores
nostros, nec mortem mihi to-
ties exoptatam afferet. Quae
ratiocinatio quamque otiosa!
Sane mortuus id non poterat;
et te vel non monente, Propertii,
constabat. Alia res, si *Af-
ferat*; id quod interpretibus
placet, optantis sit; Ne tibi
Amor haec mala et mortem,
votum quotidie nostrum, affe-

rat! *Peream*, si quid Tullo ap-
precari ineptius poterat, quem
si quando arcu hic deus suo pe-
tebat, potius ut moreretur opta-
tum oportuit; mortem enim
sibi certe amanti *votum* dicit
esse Propertius. Neque ulla
causa aderat, cur mortem Tul-
lo deprecaretur, quam illi ab
amore immissum iri periculi
nihil erat, quando nec Propertius
amando perierat. Sed ne-
scio an alio potius modo (nam
clare non loquitur) Broukhu-
sius illa *Ultima vota* intellexe-
rit. Nam et hic sensus esse
possit: Non vereor, ne tibi
amor tanta mala allaturus sit,
ut eodem, quo ego nunc, mo-
riendi voto tenearis. Eaque
aptior quidem paullo sententia
est, sed mire dictum *afferat
vota* pro *Efficiat* ut voveas.
Nec magis in hac, quam in al-
tera interpretatione suus ser-
moni honos constat. Quis enim,
nisi qui intelligi non vult, *Ul-
tima vota* ponit nude, mortis
votum aut mortem ipsam a se
optatam indicaturus? At Ovi-
dus, inquit, mortem *ultima
vota* dixit Pontic. IV, 14, 5.
Recte: sed quid adjecerit vide:

*Ipsa quoque est invisita salus;
suntque ultima vota,*

Quolibet ex istis scilicet
ire locis.

Nonne haec aliquantum diffe-
runt, *Amor tibi non afferat ul-
tima vota mea*, et

*sunt ultima vota,
Quolibet ex istis scilicet ire
locis?*

Hic *ultima vota* sibi mortem
dicit esse, ut Amor. II, 5, 1.

*Nullus amor tanti est (abeas,
pharetrate Cupido)*

*Ut mihi sint toties maxima
vota mori.*

itaque Seneca Phoeniss. 75.

extingui cupis,

*Votumque, genitor, maximum
mors est tibi?*

et Troad. 579.

*Si vis, Ulixæ, cogere Andro-
macham metu,*

*Vitam minare. nam mori vo-
tum est mihi.*

versu 1174.

*Sola, Mors, votum meum,
Infantibus, violenta, virgi-
nibus venis.*

contra ea Noster ita loquitur,
quasi, si modo *ultima* vota di-
xerit, omnes mortem per se in-
tellecturos speret. In quo qui-
dem spei haud dubie falsus est,
cum mors nequaquam omnibus
ultima vota sint. Myrrha Ovi-
diana Metam. X. 485.

*Ne violens vivosque superstes,
Mortuaque extinctos, am-
bobus pellite regnis,*

*Mutataeque mihi vitamque
necemque negate.*

*Numen confessis aliquid pa-
tet. ultima certe*

Vota suos habuere deos.

Apud eundem Polyxena Me-
tam. XIII, 469.

*Si quos tamen ultima nostri
Vota movent oris, Priami vos
filia regis,*

*Non captiva, rogat, genitrici
corpus inemptum*

Reddite.

Silius I, 503.

*Trahit instanti languentia
leto*

*Membra pavens Murrus, su-
premaque vota capessit:*

*Conditor Alcide, cujus vesti-
gia sacra*

*Incolimus, Terrae minitan-
tem avertit procellam.*

Aliter Coroebus Statii Theb.
I, 655.

*Sed quid fando tua tela
manusque*

*Demoror? exspectant matres
supremaque fundunt*

*Vota mihi. satis est; merui,
ne parcere velles.*

Aliter Petronius cap. 103. Unus
forte ex vectoribus — notavit
sibi ad lunam tonsorem intem-
pestivo inhaerentem negotio,
exsecratusque omen, quod imi-
taretur naufragorum ultimum
votum, in cubile rejectus est.
Quod illud ultimum naufrago-
rum votum sit, paullo post di-
cit cap. 104.: *Audio enim non
licere cuiquam mortalium in
nave neque ungues neque capil-
los deponere, nisi cum pelago
ventus irascitur.* His omnibus
recte consideratis, cum neque
Ultima vota in hoc loco stare
posse intelligatur, nec *Omnia
nota*, quid jam faciendum su-
perest, quam ut videamus, si
forte e duabus minime probis
codicum lectionibus tertia ea-
que vera et auctore Propertio
digna erui queat? Id vero fiet,
si ita formabimus:

*Et tibi non umquam nostros
puer iste labores*

*Adferat, et lacrimis ULTI-
MA NOTA meis.*

Hoc et verum est et elegans, sed
ab imperitis librariis non sane

intelligendum; nec nos singula explicare gravabimur. *Ultima* igitur sunt summa mala. Ita *ultimos cruciatus* Livius dicit XXI, 44., *ultima supplicia, mala, vitia alii*; vide Vulpium ad Eleg. 5, 4. Sed *Ultima* quoque ita usurpant nullo substantivo adjecto, ut *εὐζατα* apud Sophoclem Oed. Col. 217. Idem Livius III, 47. *Quid prodesse, si, incolumi urbe, quae, capta, ultima timeantur, liberis suis sint patienda?* et libro XXII, 60. *Tandem ultima ausi passique, cum omnia subsidia vitae abessent.* Ovidius Metamorph. XIV, 483.

Ultima jam passi comites belloque fretoque.

Idem Trist. II, 187.

Ultima perpetior medios projectus in hostes.

Trist. III, 2, 11.

Ultima nunc patior —
Silius Ital. II, 620.

Et rabie cladum perpressaeque ultima vitae.

versu 459.

Et propius suprema vident.

Virgilius Aen. I, 220.

Sive extrema pati, nec jam exaudire vocatos.

Statius Theb. I, 475.

partitum extrema superbo Thesea Pirithoo.

Porro *Nota* mihi ne exspectes potius, quam *Nota lacrimis meis*: Eleg. XX, 20. habes:

Cara tamen lacrimis ossa futura tuis.

quod haud paullo suavius quam tibi, et desiderii in se includit significationem. *Nota* autem lacrimis, quae cum his conjun-

eta, quae cum lacrimis facimus aut patimur. Ita libro III, 24, 33.

Aspice, ut in toto nullus mihi corpore surgat

Spiritus admisso notus adulterio.

ad quod exemplum non profecto male Francius libro III, 14, 4.

O nimis exitio nota theatra meo!

quamquam nata ibi vera lectio est. Ovidius Pontic. III, 2, 55., nec muto:

Femina sacra facit tediae non nota jugali.

Noster I, 10, 20.

infernae vincula nosse rotae.

et I, 5, 4.

Infelix, properas ultima nosse mala.

qui locus nostro geminus est, pariter atque Apollonii Rhod. hic II, 152.

*μᾶλα δ' ἡμῶν αὐτὸς ἕκαστος
Εἴσεται ἐλομένην ἄτην,
ἀπάνευθεν ἐόντος.*

Eleg. 13, 13.

Nunc demum longas solus cognoscere noctes

Cogor.

Eleg. 9, 20.

Ista meam norit gloria canentem!

ubi Passeratium cum sua hypallage plorare jubemus. Sic Catullus quoque LXI, 147.

Scimus haec tibi, quae licent, Sola cognita: sed marito

Ista non eadem licent.

Ex quibus et illud Statii Iuceni accipit Silv. II, 2, 51.

haec tecta sonoros

Ignorant fluctus, terraeque silentia malunt.

Me sine, quem voluit semper fortuna jacere, 25
 Hanc animam extremae reddere nequitiae.
 Multi longinquo periere in amore libenter,
 In quorum numero me quoque terra tegat.
 Non ego sum laudi, non natus idoneus armis:
 Hanc me militiam fata subire volunt. 30
 At tu seu mollis qua tendit Ionia, seu qua
 Lydia Pactoli tinguit arata liquor,
 Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
 Ibis, et accepti pars eris imperii,

V. 25. semper voluit.

25. QUEM SEMPER VOLUIT] Ex tribus apud Burmannum libris repono:

Me sine, quem voluit semper fortuna jacere.

Nam in talibus, quae neminem sponte sua mutasse constat, vel deteriorum codicum aliqua auctoritas est. Hic autem *Semper* potius quam *Voluit* primarium accentum expostulat. Quantum hoc intersit, ex Elegiae sequentis v. 15. intelliges,

Tē quoque si certo puer hic concusserit arcu.

Puer hic contemptim dicit: at longe aliud, si scribas,

Tē quoque si puer hic certo concusserit arcu.

quasi eatenus incerto tantum arcu et levi sagitta vexaverit. Ex hac observatione illud et intelliges et tueberis lib. III, 2, 1.

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,

Apud Virgilium Ecl. V, 45. Valerio Probo auctore scribendum est:

*Tale tuum nobis carmen,
 divine poeta,*

Quale sopor fessis in gramine.
 Male vulgo *Carmen nobis*, quasi in *Nobis et Fessis* sit expressa antithesis.

34. ACCEPTI PARS ERIS IMPERII] Jure viri docti, quomodo haec accipienda sint, dubitant. Vulpius: „An *accepti imperii*, grati sociis et moderati? an honoris, quem *accepti* ab Augusto? “ Utrique interpretationi obest, quod *partem imperii* Tullum dicit, alieni haud dubie, non sui. Nam *imperii pars* est, quod alicujus imperio subjectum. Antholog. Lat. III, 87.

At nunc Oceanus geminos interluit orbes.

Pars est imperii, terminus ante fuit.

Recte autem *Pars* de homine. Noster I, 22, 4.

Pars ego sum vestrae proxima militiae,

Ita militiae partem de homine
 Ovidius Epist. VIII, 46. Me-

Tum tibi si qua mei veniet non inmemor hora, 55
Vivere me duro sidere certus eris.

tam. VII, 483. XI, 216. Virgilius Aen. X, 427. 737.; ita partem patriae idem Ovidius Epist. III, 46., tum rerum tuarum partem Metam. IX, 25. Pont. IV, 1, 35.; ita Virgilius Georg. II, 40.

O decus, o famae merito pars
maxima nostrae.

hoc est, qui maxime, ut mihi fama sit, efficit. Sic pars imperii erit, qui alterius imperio pareat. Sed unde accepti quidem? F. G. Barthius viro cui-dam claro et consulari concessum ab Augusto singulare imperium intelligit, in cuius cohorte hic Tullus fuerit. Hic vero ipse vir consularis, in quo exquirendo Barthius se tam anxie torquet, nominandus haud dubie poetae erat, nisi inepte volebat loqui. Idem Heinsiano commento opponi potest,

et asserti pars eris imperii.
Immo asserti ab Augusto debuit dicere, nisi griphos et aenigmata lectoribus objicere voluit. Quare viderendum est, an nobis felicius cesserit emendatio. Hoc enim Propertium dedisse suspicor:

Seu pedibus terras, seu pontum
carpere remis

Ibis, et accepti sors erit
imperii.

hoc est, si tibi imperium accipere continget. Livius XXII, 22. Circumspectis igitur omnibus, quae fortunam potestatis ejus

poterat facere. id est, ea potestate, quam ipsi fortuna dederat. Cap. 45. Itaque Varro, cui sors ejus diei imperii erat. imperium sorte datum. Ovidius Fast. III, 465. de Ariadna Bacchi uxore,

Sorte tori gaudens, Quid flebam
rustica? & it.

Propertius I, 18, 7.

Nullane placatae veniet fortuna
procellae?

et Eleg. 20, 19.

Quamvis te longae remorentur
fata senectae.

Silius Italicus IV, 406.

Quis vos heu vobis pavor abstulit?
horrida primi
Si sors visa loci, pugnaeque
laccessere frontem,

Post me state, viri.

Versu 734.

cur fata tenemus?

Pelle moras, brevis est magni
fortuna favoris.

Antholog. Lat. II, 131, 9.

Fratribus heu fratres, patribus
concurrere natos

Impia sors belli fataque
saeva jubent.

Flaccus Valerius I, 897.

tum vobis si quod inausum
Arcanumque nefas et adhuc
incognita leti

Sors superest.

Lucanus IV, 737.

leti fortuna propinqui

Tradiderat fati juvenem.

Ovidius Trist. IV, 1, 61.

Nec tamen, ut veni, levior
fortuna malorum est.

VII.

Dum tibi Cadmeae dicuntur, Pontice, Thebae
 Armaque fraternae tristia militiae,
 Atque, ita sim felix, primo contendis Homero,
 Sint modo fata tuis mollia carminibus,
 Nos, ut consuemus, nostros agitamus amores, 5
 Atque aliquid duram quaerimus in dominam;

VII.

6. ATQUE ALIQUID DURAM
 QUAE RIMUS IN DOMINAM] Cor-
 rigit Burmannus:

*Atque aditum duram quae-
 rimus ad dominam.*

ex Tibullo II, 4, 19., a quo
aditus poterat sumere suaviore
 sono. Melius Petrus Francius:

*Atque aliquid duram ludi-
 mus in dominam.*

Quin propius etiam ad vulga-
 tam scripturam accedere lice-
 bat scribendo:

nostros agitamus amores
*Atque aliquid duram carmi-
 nis in dominam.*

Sed certum est, recte habere,
 quod in scriptis legitur omni-
 bus. Nam in *dominam*, hoc
 est, de domina, multa Propertius
 carmina fecit: *quaerere* au-
 tem *aliquid*, pro, excogitare,
 probum est. Cicero de leg. I,
 5, 15. *Sic inter has proceris-
 simas populos in viridi opaca-
 que ripa inambulantes, tum
 autem residentes, quaeramus
 iisdem de rebus aliquid uberius
 quam forensis usus desiderat,
 Tum ut quaerere hic, ita in-
 venire de carmine apud Statium
 silv. V, 5, 54.*

viso sic vulnere carae

*Conjugis invenit caneret quod
 Thracius Orpheus.*

Carmina quaero, quod ibidem
 habet Statius versu 48., ab hoc
 loco alienum est; minus for-
 tasse alienus, ante quam cor-
 rumperetur, fuit versus in Ci-
 ri 5. ad nostri illustrationem
 nuper allatus:

*Num mea quaeret eo dignum
 sibi quaerere carmen?*

Certius exemplum Passeratius
 excitavit e Pseudolo Plauti I,
 4, 8.

*Sed quasi poeta, tabulas
 quom cepit sibi,*

*Quaerit, quod nusquam est
 gentium, reperit tamen.*

quos versus qui praecedunt,
 eos si turpi vitio obiter libera-
 bo, non ingratum fore lactori-
 bus spero. Ii autem ita ha-
 bent:

*Postquam illic hinc abiit, tu
 astas solus, Pseudole,*

Quid nunc acturus —

*Cui neque parata gutta certi
 consili,*

*Neque adeo argenti, neque
 nunc quid faciam scio,*

*Neque exordiri primum unde
 occipias habes,*

*Neque ad detexundam telam
 certos terminos.*

Nec tantum ingenio, quantum servire dolori
 Cogor et aetatis tempora dura queri.
 Hic mihi conteritur vitae modus; haec mea fama est;
 Hinc cupio nomen carminis ire mei. 10
 Me laudent doctae solum placuisse puellae,
 Pontice, et injustas saepe tulisse minas;
 Me legat adsidue post haec neglectus amator,
 Et prosint illi cognita nostra mala.
 Te quoque si certo puer hic concusserit arcu, 15
 Quod nolis nostros evoluisse deos,

V. 16. nolim.

Unus omnium his aliquid ulceris subesse odoratus Franciscus Guyetus, audaciai columen, reposuit: *neque scis quid facturus sit. Nos: neque nunc quid facias scio*; nam Pseudolus hic secum non loquitur tantum, sed colloquitur, facetia mere Plautina. Sic in Epidico I, 1, 86.

At enim tu praecave. Nihil est istuc; plane hoc corruptumst caput.

Nequam homo es, Epidice. Qui lubidost male loqui?

Quia tute tete deseris. Quid faciam? Mene tu rogas,

Tu qui antidhac aliis solebas dare consilia mutua?

15. PUER HIC CONCUSSE-
 RIT ARCU] Idem Guyetus et Valckenarius *percusserit* legi voluere, itaque Lipsius affert scriptum antiq. lect. IV, 11. Sed *concusserit* est molliverit et de statu dejecerit. Venus apud Valerium Flaccum VI, 476. dato Junoni cingulo,

*Omne, ait, imperium natu-
 rumque arma meorum
 Cuncta dedi; quascumque li-
 bet nunc concute me-
 tes.*

Statius silv. III, 4, 68. de alio tamen ac turpiore vulnere:

*haud ulli puerum mollire
 potestas*

*Credita, sed tacita juvenis
 Phoebeus arte*

*Leniter et (s. a) nullo concus-
 sum vulnere corpus*

De sexu transire jubet.

16. QUOD NOLIM NOSTROS
 EVOLUISSE DEOS] Difficilem hunc versum Broukhusius ita capit: Non spero fusos istos furori tuo destinatos a diis nostris, amorum praesidibus, jam fuisse evolutos, hoc est, ad finem volutos. Eam interpretationem ferunt verba: sed rei finitae significatio, quam verbo *evolvisse* tribuit, in particula *e* non est, sed in forma praeteriti. *Vixit*, qui mortuus est; Parcae fata *evolvisse* dicuntur, cum evolvere, deducere colorum desierunt. At loci nostri san-

Longe castra tibi, longe miser agmina septem
 Flebis in aeterno surda jacere situ;
 Et frustra cupies mollem componere versum;
 Nec tibi subjiciet carmina serus Amor.
 Tum me non humilem mirabere saepe poëtam;
 Tunc ego Romanis praeferar ingeniis;

20

V. 21. Tunc.

tentia obstat Broukhusio: sciebat Propertius, illa stamina nondum esse evoluta; nondum enim Ponticus amaverat. Quid igitur ista adjecisse nostrum oportebat, non tam optantem, quam desperantem et illa fila jam evoluta esse fatentem? Ante Broukhusium *evoluisse* pro *evolvere* dictum accipiendo fecerant id ne fieret precantem poëtam, quod optabat maxime. Fortasse sequare hos ita, ut ironiam esse dicas: Vide, quam tibi amicus sim: nolim tibi hoc mali deos nostros evolvere. Sed illa quidem debilis ironia est, in hoc carmine, quo gravissime in Ponticum ubique invehitur. Quare et hic aliquid ista ironia fortius acerbisque posuisse Propertium suspicor, non nolim, sed

Quod nolis nostros evoluisse deos.

De hac formula *Quod nolis* Burmannum vide ad librum IV (V), 5, 2. Caeterum *Evoluisse* Philippus Beroaldus in vetusto codice legisse ait; alii in Italicis tantum reperere, e quibus in exemplar Vicentinum MCCCCLXXXI. venire potuit: sed quemcumque auctorem habeat, verum est. Libri scripti

plerique et editi a Volsco et aliis *eviolasse* habent.

21. TUNC ME] Ante consonam *Tunc* a bonis poëtis non usurpari verissima est Joh. Henr. Vossii observatio, exposita ab eo ad Tibullum I, 1, 21.; eamque in Propertio Codex optimus Neapolitanus plannissime confirmat, qui in singulis locis, ubi vulgo *Tunc* ante consonam legitur, *Tum* exhibet:

TUM me non humilem mirabere saepe poëtam.

TUM magis Armenias cupies accedere tigres.

TUM vero longas condimus Iliadas.

TUM me vel trágicae vexetis Erinnyes.

nonne tuae TUM cecidere manus?

In uno tamen loco III, 4, 3. 5., ubi Burmannus dedit:

Nec mea tunc longa spatitur imagine pompa.

Nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno.

Neapolitanus bis habet *tunc*. Nos eum ad caeterorum normam dirigere nihil dubitantes *tum longa* scribimus, quod etiam ex codice D'Orvilliano secundo enotatur.

Nec poterunt juvenes nostro reticere sepulcro:

Ardoris nostri magne poëta, jaces.

Tu cave nostra tuo contempnas carmina fastu. 25

Saepe venit magno fenore tardus Amor.

VIII.

Tune igitur demens, nec te mea cura moratur?

An tibi sum gelida vilior Illyria,

Et tibi jam tanti, quicumque est, iste videtur,

Ut sine me vento quolibet ire velis?

Tune audire potes vesani murmura ponti 5

Fortis, et in dura nave jacere potes?

Tu pedibus teneris positas fulcire pruinas,

Tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?

O utinam hibernae duplicentur tempora brumae,

Et sit iners tardis navita Vergiliis, 10

Nec tibi Tyrrhena solvatur funis arena;

Neve inimica meas elevet aura preces;

V. 3. est iste, 11. in ora.

VIII.

7. FULCIRE PRUINAS] *Pruinas* habent impressi ante Scaligerum omnes, scriptus autem, praeter Harlejanum, aliquot impressis libris, opinor, recentiorem, nullus. Tamen *ruinas* nolim tueri cum Hemsterhusio; *fulcire* idem ab Italorum *sulcare* reponentium temeritate vindicat recte explicando: nobis bene ab aliis tractata recouere non vacat.

11. NEC TIBI TYRRHENA etc.]

In hoc perplexo loco singula nobis considerata sunt, ut vera lectio partim eruatur, partim a criticorum audacia vindicetur. Unam rem servamus nobis ad Eleg. XVIII, 5. evol-

vendam, cur recte ferri possit codicum optimorum scriptura Antonio Volseo jam anno MCCCGLXXXII. probata in hoc versu,

*Nec tibi Tyrrhena solvatur
funis ARENA.*

nec debuerit Burmannus de patru sui et Hemsterhusii sententia vocabulum *arena* demtum ex illo in hunc transferre,

Et me defixum vacua patiaris IN ORA.

Ad sensum vero nihil interest, cum *arenam* pro litore saepe dici ipse Burmannus fateatur, et utrumque usu frequentetur, *vacua arena* et *vacuum litus*. Lucanus VIII, 62.

Atque ego non videam talis subsidere ventos,
Cum tibi provectas auferet unda rates,

*jam fune ligato
Litoribus, lustrat vacuas
Pompeius arenas.*

Propertius III, 18, 7.

*Putris et in vacua requiescit
navis arena.*

Qvidius amor. II, 19, 45.

*Ille potest vacuo furari li-
tore arenas.*

Silius II, 420.

*Nec procul Aeneadum, va-
cuo jam litore, classis
Aequora nequicquam revo-
cante petebat Elissa.*

Sed omnem hujus loci ambi-
tum videamus, ut ea, in qui-
bus haerere aliquis possit, ap-
pareant.

*Q utinam hibernae duplicen-
tur tempora brumae,
Et sit iners tardis navita
Vergiliis,*

*Nec tibi Tyrrhena solvatur
funis arena.*

Ne tibi repositum volunt: fru-
stra. Omnia haec eo pertinent,
ne hiems cessans: Cynthiae, ut
solvat navem, permittat. Tum
id ne irritum votum sit, pre-
catur:

*Neve inimica meas elepet
aura preces!*

Quodsi tamen fuerit tandem
profecta, nolle se hos hiemales
ventos spirare desinere, sed ut
mare nautasque turbent optat:

*Atque ego non videam tales
subsidere ventos,*

*Cum tibi provectas auferet
unda rates.*

Recte habet *Non videam subsi-
dere, ne videam cessare tales*

*ventos, haec, quae modo dixit,
hibernae tempora brumae. In
his quae viri eruditi tentarunt,
temere ingenio obsequentes in-
cassum ausi sunt. At sequen-
tia sane nec mihi explicabilia
videntur:*

*Et me defixum vacua patiaris
arena*

*Crudelem infesta saepe vo-
care manu.*

Varia igitur excogitaverunt:

*Cum tibi provectas auferet
unda rates,*

*Ut me defixum vacua patiaris
in ora*

vel,

*Et me defixum vacua patieris
in ora*

*Crudelem infesta saepe vo-
care manu.*

Sensus quidem et constructio
ita recte habent: sed multum
offendor in hoc, quod *patitur*
Cynthia Propertium desertum
queri: immo *cogas* debuit dici
vel aliquid ejusmodi. Itaque
rectius, opinor, sentiunt, qui
codicibus aliud subindicantibus
aurem praebent. *Patiaris* au-
tem a Beroaldo quidem et ante
eum Vicentiae MCCCCLXXXI.
expressum video, caeterum o
nullo codice disertim enotatur,
puto tamen in quibusdam ita
scriptum legi. Sed *Patiatum* ha-
bent membranae Groninganae,
Neapolitanae, Guarneriana, Cu-
jaccianus Scaligeri et apud Husch-
kium Vallierianus; neque ali-
ter Volscus edidit, sed praeter-

Et me defixum vacua patienter in ora
Crudelem infesta saepe vocare manu!

15

V. 15. patiaris arena.

ca, ut sermoni lux sua et ordo constaret, in prima editione *Et mutato in Nec:*

*Nec me defixum vacua patia-
tur in hora
Crudelem infesta saepe vo-
care manu.*

alii correxerunt:

*Cum tibi propectas auferet
unda rates,
Et me defixum vacua patie-
tur in ora etc.*

neutri intelligentes, magis inepte etiam id undam pati dici, quam Cynthiam. Scaliger mutato versuum ordine rem melius habere opinatur, iuvante sententiam Huschkio, *Aut praeterea pro Atque* reponendo ex codice Vallieriano:

*Neve inimica meas elevet
aura preces,
Et me defixum vacua patia-
tur arena
Crudelem infesto saepe vo-
care mari;
Aut ego non videam tales
subsistere ventos,
Cum tibi propectas auferet
unda rates.*

Ita sane egregie omnia cohaerent: iterum me pungit unum illud, quod aura patitur plorare Propertium. At ego totum locum verissime restitutum iri iudico, si, nullo versu in alium locum transmissio, una littera unoque apice mutato pro *patia-* scribamus *patienter*, hoc modo:

*Atque ego non videam tales
subsistere ventos,*

*Cum tibi propectas auferet
unda rates,*

*Et me defixum vacua PATIEN-
TER in ora*

*Crudelem infesta saepe vo-
care manu.*

ea sententia: Nolim hoc mali experiri, ut hi flatus hiberni, cum tu abibis, subsidant, egoque cum summo dolore in litore vacuo defixus crudelem revocem. De *videndi* significatione ea ad eleg. I, 12. dictum. Catullus LXIV, 57.

*Utpote fallaci quae tum
primum excita somno
Desertam in sola miseram
se cernit arena.*

Patienter autem eo facilius librarios fefellit, quod novo nec pervulgato sensu hic positum est. Nempe ut *patientem* dicunt, cui male est, ita *patienter* est aegre, cum dolore et malis. Ita Ovidius usurpat amor. I, 14, 25.

*Cum graciles essent tantum et
lanuginis instar,*

*Heu mala vexatae quanta
tuleré comae!*

*Quam se praebuerant ferro
patienter et igni,*

*Ut fieret torto flexilis orbe
sinus!*

Praeterea vero nihil mutandum censeo. Non laudo enim, quod Huschkio, ut praedixi, divinavit:

Sed quocumque modo de me, perjura, mereris;

Sit Galatea tuae non aliena viae;

Vites felici praevecta Ceraunia remo;

Accipiat placidis Oricos aequoribus.

20

V. 19. Ut te felici provecta.

Et me defixum vacua patia-
tur arena

Crudelem infesto saepe vo-
care mari.

In quo *vocare* improbaret Hey-
nius, ut improbabat in Virgi-
lii ecl. V, 23.

Cum complexa sui corpus mi-
serabile nati,

Atque deos atque astra vocat
crudelia mater.

ita intellectum, *Astra dicit esse*
crudelia; recte monens ille, si
quid video; sed tum demum
satisfactorius, si ad *cum comple-*
xa, aliorum errori cauturus,
est arcessi debere annotasset,
quia particula *atque* non ita ut
et uni Verbo bis jungitur: nam
et *deos* et *astra* vocat dicimus,
non *vocat atque deos atque*
astra. Ut illuc redeam, nolim
mutari in Propertio:

Crudelem infesta saepe vo-
care manu.

quod est insigni affectus veri-
tate conspicuum, quam pauci
fortasse poetae aequarunt. Re-
vocat crudelem dominam de-
sertus amator, blandus voce,
sed minaci infestae manus gestu
simul increpans. Eodem infes-
to gestu navem Romanam Si-
lianus Hannibal prosequitur
II, 25.

Hic alto Poenus fundentem
vela carinam

Incessens dextra, Nostrum,
pro Juppiter, inquit,
Nostrum ferre caput parat
illa per aequora puppis.

Sceleratum Thesea Ariadna apud
Nasonem Epist. X, 35., ut hic
crudelem Cynthiam, revocat:

Quo fugis? exclamo, sceler-
rate revertere Theseu.

Burmannus iis, quae apud Ovi-
dium sequuntur, nostrum lo-
cum illustrare tentat frustra,
quia non sibi, sed Cynthiae
infestam manum dicit.

19. UT TE FELICI PROVECTA
CERAUNIA REMO] Nescio cur
provecta Burmannus nolente
sensu revocaverit: recte Brouk-
husius, nec sine bonis libris,
Menteliano ac Neapolitano,
PRAEVECTA ediderat, quod pro
praetervecta dicitur. Lucanus
X, 308.

Inde plagas Phoebi, damnum
non passus aquarum,
Praeveheris, sterilesque diu
metiris arenas.

Tacitus annali II, 6. *servatque*
nomen et violentiam cursus,
qua Germaniam praevehitur,
donec Oceano misceatur. No-
tarunt eum usum ex aliis mul-
ti. Sed hic orationis structura
non caret labe:

Ut te, felici praevecta Cerau-
nia remo

Nam me non ullae poterunt conrumpere taedae,
Quin ego fida tuo limine verba querar;

V. 22. ego, vita, t. l. vera.

*Accipiat placidis Oricos
aequoribus.*

Praevecta quinto casu, de ea, quae Romam nondum reliquerat, tolerari nequit. Quanto rectius Flaccus Valerius I, 392.

*Tu quoque Phrixeos remo,
Poeantia, Colchos,*

Bis Lemnon visure, petis.

Laudo igitur Italos hoc vitium eluere conatos, per saeva Ceraunia scribendo, et vectam per caerula remo, et provectam (praevectam) felice Ceraunia remo, nisi quod audentes fortuna destituit. Haud paullo melius post victa Ceraunia Heinsius: nec tamen probo, non quod vinci praenavigando Ceraunia posse cum viris doctis negem, Ovidium ita loqui memor metamorph. XIV, 76.

*Hanc, Scyllam dicit, ubi
Trojanae remis avi-
damque Charybdin*

Evicere rates.

et tristium I, 10, 33. de navi, post multa litora commemorata:

Haec, precor, evincat, propulsaque flantibus Austris

*Transeat instabiles strenua
Cyaneas.*

sed ita ablativi felici remo parum scite collocantur; et in praevecta latere vitium quis credat? Repono:

*Sed quocumque modo de me,
perjura, mereris,*

*Sit Galatea tuae non allena
viae;*

VITES felici praevecta Ceraunia remo;

*Accipiat placidis Oricos
aequoribus.*

parva mutatione ex *Vtte* (nam litteram *s* quae sequitur *f* absorpsit) *Vites* facta. Sed sollemnne hoc est, *vitare Ceraunia*. Ovidius remed. amor. 739.

*Haec tibi sint Syrtes, haec
Acroceraunia vita.*

Pontic. epist. II, 6, 9.

*Cum poteram recto transire
Ceraunia velo,*

Ut fera vitarem saxa monendus eram.

metamorph. XIV, 74.

*scopulum quoque navita
vitat.*

Statius Theb. IV, 224.

*Quos Pylos et dubiis Malea
vitata carinis.*

Ac ne quem pronomen *te* ad accipiat e praecedentibus repetendum moveat, idem fieri debet libro II, 5, 24.

Nec tibi connexos iratus carere crines,

Nec duris ausim laedere pollicibus?

Pariter nobis omissum est libro I, 13.

Ecquid te —

*Nostri cura subit memores
ah ducere noctes?*

*Ecquis in extremo restat
amore locus?*

22. QUIN EGO, VITA, TUO

Nec me deficiet nautas rogare citatos:

Dicite, quo portu clausa puella mea est?

LIMINE VERA QUERAR] In hoc disticho haec fere in libris scriptis varietas obtinet:

Nam me non ullae poterunt
 corrumpere { taedae,
 } de te
 Quin ego, vita, tuo { limine
 } lumine
 verba querar.

Reliqua e libris Italicis enotata in censum non veniunt: *Jam me, et corrumpere dirae, et Quin ego tuta vel victa, et meo limine, denique verba loquar.* Jam vero *de te* et *lumine* bene habere Scaligero affirmanti caeteri se recte opponunt: de *limine* dicetur mox; de *taedis* explicabimus ad librum II, 7, 5. Sed caetera egregia essent, si id, quod Beroaldus vult, dicerent: Nullus amor alterius puellae poterit efficere, quin ego conquerar et lamentationis plena verba pronunciem. Quem sensum quia repudiant verba, critici varia, at parum similia veri excogitavere: *Quin ego sueta — verba querar, tuo limine dura vel acerba querar;* Broukhusii et Burmanni assensum retulit Livineji aliorumque commentum *Vera querar.* Id an verum sit, expendendum nobis restat. Quamvis male, inquit, de me mereris, tamen feliciter naviges; nam me nullus umquam novus amor corrumpet, quin ego in tuo limine vera querar. Quaero, quando vera queri velit. Si modo

factum ais, nego. Objurgando crudelem exagitavit, tempestatem imprecatus est, tum suadente amore revocavit vota: haecine querelae sunt? An futuro tempore vera questurum dicis. Recte quidem: Bene naviga; nam me novi amores nulli, quo minus tuo limine semper vera querar, subigent; et nautas de te fatigabo; nec te aliquando meam futuram desperabo. Praeclare omnia et venuste: id unum male positum *Vera querar.* Quid enim *vera* se questurum promittit? Scilicet ut pungat animum Cynthiae. Id vero nunc magis agendum est, ut flectat etiamnum, si fieri possit, duram puellam. Ea vero hoc audito indignabitur potius, quam movebitur, ut mirum sit, si gloriatur postea:

Vicimus! assiduas non tulit illa preces.

Hanc ego non auro, non Indis flectere gemmis,

Sed potui blandi carminis obsequio.

Quae cum ita sint, actum est de commento Livineji. Respondo igitur:

Nam me non ullae poterunt corrumpere taedae,

Quin ego FIDA tuo limine VERBA querar.

servato verba ex libris omnibus, *fida* scripto pro *vita*, de quo vitiorum genere Joh. Schraederus notavit in Emendationi-

Et dicam, licet Atracis considat in oris,
Et licet Eleis: Illa futura mea est.

25

IX. [VIII. 27.]

VIII. Hic erit, hic jurata manet. rumpantur iniqui.

Vicimus; adsiduas non tulit illa preces,
Falsa licet cupidus deponat gaudia livor;
50 Destitit ire novas Cynthia nostra vias,
Illi carus ego et per me carissima Roma
Dicitur; et sine me dulcia regna negat,

5

V. 26. Eleis, illa. 5. ego: et.

bus, Nullo novo amore se temeratum iri dicit, semper Cynthiae addictum fido animo questurum. Verba queri Ovidius metam. IX, 304.

moturaque duros

Verba queror silices.

Noster libro I, 5, 17. loco frustra sollicitato:

*Et quaecumque voles fugient
tibi verba querenti.*

Evolvimus ita: Quaecumque verba queri voles querenti tibi aufugient. Denique tuo limine, in amore tuo. Sic Eleg. 14, 34.

*Tu vero, quoniam semel es
periturus amore,*

*Utere; non alio limine
dignus eras.*

Haustum id a Graecis. Propriam significationem cum nova hac Theocritus jungit II, 60.

*Θέσλι, νῦν δὲ λαβοῖσα τὸ τὰ
θρόνα ταῦθ' ὑπόμαζον*

*Τὰς τήνω φλιῆς καθυπέριτερον,
ἄς ἔτι καὶ νῦν*

*Ἐκ θυμῷ δέδεμαι ὁ δὲ
μεν λόγον οὐδένα ποιεῖ.*

Neque aliter atque limen hic,

infra domum dicit libro II, 8, 14.

*Improba, qui tulerim teque
tuamque domum.*

et duplici sensu, ut Theocritus, libro II, 1.

*Una meos quoniam praedata
est femina sensus,*

*Ex hac ducentur funera
nostra domo.*

et libro III, 17, 8.

*In primis una discat amare
domo.*

25. LICET ATRACIS. 26. LICET ELEIS] Lege de hoc loco Burmannum, qui Autariis Propertium dedisse censet et Isseis. In Illyrico isti populi sunt. Assentior, rationum motus pondere, non codicum, in quos ista de Itali alicuius conjectura venerunt.

IX. [VIII. 27.]

1. HIC ERIT] Hos, qui sequuntur, versus, in libris scriptis editisque junctos praecedentibus, separatim ponendos esse tam egregie, ut melius fieri non possit, Lipsius docuit

Illa vel angusto mecum requiescere lecto
 Et quocumque modo maluit esse mea,
 55 Quam sibi dotatae regnum vetus Hippodamiae,
 Et quas Elis opes ante pararat equis. 10
 Quamvis magna daret, quamvis majora daturus,
 Non tamen illa meos fugit avara sinus.
 Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
 40 Sed potui blandi carminis obsequio.
 Sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo; 15
 Quis ego fretus amo. Cynthia rara mea est.
 Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis;
 Sive dies seu nox venerit, illa mea est;
 45 Nec mihi rivalis certos subducit amores.
 Ista meam norit gloria canitiem! 20

X. [IX.]

Dicebam tibi venturos, inrisor, amores,
 Nec tibi perpetuo libera verba fore:
 Ecce jaces supplexque venis ad jura puellae,
 Et tibi nunc quovis imperat emta modo.

V. 19. subducet.

Var. Lect. II, 18. Passeratio errare eum pronuncianti, Broukhusio minus recte facere censeanti, Valpio denique novam tantum affectionem induci et argumentum triste exhilarari nuncianti quod opponam nihil habeo, praeter ipsam disputationem Lipsii attentis lectoribus satisfacturam.

19. NEC MIHI RIVALIS CERTOS SUBDUCET AMORES] Rectius est, ut cum libris scriptis plerisque omnibus SUBDUCIT legamus, quia *mea est* antecessit. Caetera ne quis tangat, suo exemplo Burmannus monet, dum nimis inepte *lecto*

subducet tentat. Nec trium codicum scripturae *summi* aut *somnus* pro *certos* aliud subest, quam librariorum ad *summa* sidera aberrantium error. Nihilominus apud Tibullum IV, 6, 7. aliquid huic ineptissimo *somnus subducit amores* similimum patienter fertur:

*At tu, sancta, fave, ne
 nox divellat amantes.*

quod Itolorum commentum est, ut et *ne quid divellat*. Nos habent libri meliores; puto: *Ne fors divellat amantes.*

X. [IX.]

4. NUNC QUOVIS] Ita expres-

Non me Chaoniae vincant in amore columbae 5
 Dicere, quos juvenes quaeque puella domet.
 Me dolor et lacrimae merito fecere peritum:
 Atque utinam posito dicar amore rudis!
 Quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen,
 Aut Amphioniae moenia flere lyrae? 10
 Plus in amore valet Mimnermi versus Homero;
 Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.
 I, quaeso, et tristis istos conpone libellos,
 Et cane quod quaevis nosse puella velit,
 Quid, si non esset facilis tibi copia? nunc tu 15
 Insanus medio flumine quaeris aquam.
 Necdum etiam palles, vero nec tangeris igni;
 Haec est venturi prima favilla mali.
 Tum magis Armenias cupies accedere tigris,
 Et magis infernae vincula nosse rotae, 20

V. 9. ducere. 19. Tunc.

sum ante Scaligerum Vicentiae anno MCCCCLXXXI. libris paucis Italicis consentientibus. Caeteri, ni fallor, omnes habent *quaevis*. Volscus anno MCCCCLXXXII. dedit *Et tibi quivis nunc*. Sed recte *quovis modo*.

7. MERITO FECERE PERITUM] Burmannus tentat: *Veri fecere peritum*; Jacobsius ad anthologiam Graecam I, 2, pag. 266.

Me dolor et lacrimae merito fecere peritum

Vatem: *utinam posito dicar amore rudis*.

uterque negantes *peritum* nude poni posse. At ita de officiis Cicero I, 41. *Nec vero alienum est, ad ea eligenda, quae*

dubitationem afferunt, adhibere doctos homines, vel etiam usu peritos, et quid iis de quoque officii genere placeat exquirere. Tibullus quoque in simili sententia *perdocuit* absolute ponit I, 8, 6. et *rudem* noster IV, 14, 5. 16, 7. *Merito*, quod friget Burmanno, interpretor: jure per labores multos *quae-sito*. Vide Terent. Andr. III, 2, 51. *Nec facile mihi atque utinam eripi patiar, quod tantum amat cum noster tum alii.*

9. DUCERE CARMEN. 21. TOTIS] Immerito obtrusas Propertio elegantias hic ostentant exemplaria. Alterius commenti *totis medullis* auctor exstat Janus Doussa filius: *ducere car-*

Quam Pueri totiens arcum sentire medullis,
 Et nihil ingratae posse negare tuae.
 Nullus Amor cuiquam facilis ita praebuit alas,
 Ut non alterna presserit ille manu:
 Nec te decipiat, quod sit satis illa parata. 25
 Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est;
 Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,
 Nec vigilare alio nomine cedat Amor,

V. 21. totis. 22. iratae. 23. nomine, cedat Amor?

men Ant. Volscus jam dedit MCCCCLXXXII, non obsequente Beroaldo. Scripti omnes, ne uno quidem demto, habent:

*Quid tibi nunc misero prodest
 grave DICERE carmen?
 Quam pueri TOTIENS arcum
 sentire medullis.*

Quis jure impugnet? quis tanti ducat defendere?

22. ET NIHIL IRATAE POSSE NEGARE TUAE] Amantis miseriae narrat: nihil posse negare suae. Cur vero *iratae*? quasi et blande oranti obsequi non saepe durum sit. Quin *irata* si poscit, amanti dulce est, redintegratum ita amorem iri speranti. Errorem librariis Propertianis perquam familiarem agnosco, ita corrigendum:

*Et nihil INGRATAE posse
 negare tuae.*

Ingratae, quae beneficiis tuis tamen nullam habeat gratiam. Vel, si mavis, *Ingrate*: Nihil negare poteris, sed *ingrate* servies. Ovidius amator. art. II, 435.

*Sunt quibus ingratae timida
 indulgentia servit.*

Vel denique *ingrate*, eo sensu, quo dicit infra I, 11, 23.

*Neu, si quid petit, ingrata
 fronte negaris;*
 nihil negare poteris invitus et tristi vultu: omnia libenter facies servili ingenio. Distichi sequentis interpretationem ab alio cave petas, quam ab exactissimo Huschkio in *analectis criticis* pag. 44.

23. NEC VIGILARE ALIO NOMINE, CEDAT AMOR?] Broukhusii explicationem jam nostri codicis scriptor posito in fine interrogandi signo agnoscere videtur. Sed non hic id agit poeta, ut amorem, si se det puella, loco semel occupato cedere neget, sed *acrius subire* contendit, non fieri lenem et facile ferendum. Ita igitur potius distingue:

*Acrius illa subit, Pontice,
 si qua tua est;*

*Quippe ubi non liceat vacuos
 seducere ocellos,*

*Nec vigilare alio nomine
 cedat Amor.*

Cedere non aliud saepe esse ac *concedere* ad Horatium Bontleius docet epist. II, 1, 67.

Qui non ante patet, donec manus adtigit ossa.

Quisquis es, adsiduas ah fuge blanditias.

50

Illis et silices possunt, et cedere quercus:

Nedum tu possis, spiritus iste levis.

Quare, et si pudor est, quam primum errata fatere.

Dicere, quo pereas, saepe in amore levat.

V. 30. effuge. 31. et possunt. 33. Quare, ni pudor.

30. ADSIDUAS EFFUGE BLANDITIAS] Divinatio e codice Commeliniano petita correctoris Itali, *aufuge*, quod caeteri habent, Latinum non esse ante Passeratium et Broukhusium perspicientis. Probabilius corrigunt *O fuge* Passeratus et *AH FUGE* Boltius in silva critica pag. 73. Hoc posterius verum puto, ut ex *a fuge* natum sit *aufuge*.

31. ET POSSUNT] Meliore positu et numerosiore Groninganus:

Illis et silices POSSUNT ET cedere quercus.

Neapolitanus, plaudentibus Heinsio, Broukhusio, Burmanno: *et possint*. Non accipio. Vide lib. III, 3, 16. 6, 40. 31, 18.

33. QUARE, NI PUDOR EST, QUAM PRIMUM ERRATA FATERE] Libri meliores cuncti *Si pudor est*. Id Marklandus ita interpretatur cum Passeratio: si quid pudoris reliquum habes; nisi id facias, te impudentissimum dicam. At impudentiae non magis quam pudoris est fateri amorem suum. Possis et hoc modo interpretari: si pudet te errati tui. Sed causa quidem nulla erat, cur

quorum puderet fatentem audire Propertius mallet. Hoc sentientes Itali ante Beroaldum reposuere:

Quare, si pudor est quam primum errata fateri, Dicere quo pereas saepe in amore levat.

Ita eodem tempore Joh. Calphurnius Vicentiae, Romae Ant. Volscus ediderunt, sed praeter *juvat* pro *levat*, ne a Beroaldo primum in vectum esse Broukhusio credas. Et bene quidem ferri posset ea lectio *fateri*, nisi illud *Quare* esset, quod quo refert structura orationis, inde secludit sententia. Alius igitur corrector in Ang. Colotii libro et post eum Doussa, non tacto verbo *fateri*, *Ni pudor est* reposuerunt, hoc sensu, si puderet Ponticum, ut ne fateretur erratum. Quid vero, si sic quoque scire volebat Propertius? Et voluisse, ex eo, quod subiecit, apparet:

Dicere, quo pereas, saepe in amore levat.

Nam etiam in pudendo amore id levat. Repone:

Quare, ET SI pudor est, quam primum errata fateri.

Etsi pudet te fateri, inquit, ta-

XI. [X.]

O jucunda quies, primo cum testis amori
 Adfueram vestris conscius in lacrimis!
 O noctem meminisse mihi jucunda voluptas,
 O quotiens votis illa vocanda meis!
 Cum te complexa morientem, Galle, puella 5
 Vidimus et longa ducere verba mora.
 Quamvis labentis premeret mihi somnus ocellos,
 Et mediis caelo Luna ruberet equis,
 Non tamen a vestro potui secedere lusu;
 Tantus in alternis vocibus ardor erat. 10
 Sed quoniam non es veritus concedere nobis,
 Accipe commissae munera laetitiae.
 Non solum vestros didici reticere calores:
 Est quiddam in nobis majus, amice, fide.
 Possum ego diversos iterum conjungere amantis, 15
 Et dominae tardas possum aperire fores,

V. 13. dolores.

men dicito. Naso remed. amor.
 359.

*Multa quidem ex illis pu-
 dor est mihi dicere.*

metamorph. XIV, 18.

*pudor est promissa preces-
 que*

*Blanditiasque meas contemta-
 que verba, referre.*

Lygdamus (Tibull. III.) 2, 7.

*Nec mihi vera loqui pudor
 est vitaeque fateri*

*Tot mala perpessae taedia
 nata meae.*

XI. [X.]

11. CONCEDERE NOBIS] Ita
 emendantem Beroaldum caete-
 ri recte secuti sunt. *Concedere*
 est in libris scriptis.

13. VESTROS DIDICI RETICE-
 RE DOLORES] Quos *dolores*, et
 unde susceptos? Immo *laeti-
 tiam*, ut erat versu proximo.
 Nec *lacrimae* profecto, quas
 versu 2. et eleg. XIV, 16. com-
 memorat, doloris fuere; et
 Passeratio tristitia sua umbram
 faciebat, aegritudines et amoris
 mala intelligenti, quia *morien-
 tem* dixerit supra versu 5. Est
 qui hoc videat, aliud ita non
 videat, ut, cum reprehendi se
 sciet, causam ignoraturus sit.
 Scilicet *dolorem* ille *vocabulum*
de amore solenne appellat. Sed
 nihil dico, ne, qui nesciunt
 rem, a me discant, scientes
 doctoris gravitatem rideant.
 Scribe:

Et possum alterius curas sanare recentis,
 Nec levis in verbis est medicina meis.
 Cynthia me docuit semper quaecumque petenda
 Quaeque cavenda forent; non nihil egit Amor. 20
 Tu cave, ne tristi cupias pugnare puellae,
 Neve superba loqui, neve tacere diu;
 Neu, si quid petiit, ingrata fronte negaris;
 Neu tibi pro vano verba benigna cadant.
 Iritata venit, quando contemnitur illa, 25
 Nec meminit justas ponere, laesa, minas:
 At quo sis humilis magis et subjectus amori,
 Hoc magis effecto saepe fruire bono.
 Is poterit felix una remanere puella,
 Qui numquam vacuo pectore liber erit. 50

XII. [XI.]

Ecquid te mediis cessantem, Cynthia, Baiis,
 Qua jacet Herculeis semita litoribus,

V. 28. effectu.

*Non solum vestros didici
 reticere calores.*

Ita ante me, quod Burmanno praetermissum, Guyetus et Heinsius. Minus bene, sed ut intellexisse, quod multos latuit, videas, Antonius Volscus bis edidit *reticere furores*.

17. ALTERIUS CURAS SANARE RECENTES] Iterum ille vir amandi magistrum agit. „*Curas recentes*, inquit, eorum, qui in amore tirocinia ponunt: *cura* de amore apud poetas obvium. v. Barth. ad Claudian. I, in Eutropio 362. p. 1330. Burm. Anthol. Lat. T. I. p. 672.“ De *cura* ita verum, ut de *doloribus*: male virorum doctorum aliud, quam ipse vult, dicen-

tium abutitur auctoritate. Tum cujus iudicii est, tironem facere veteranum amatorem Gallum! Egregie et ingeniose, ut semper; Fridericus Jacobsius: *curas sanare recentes*. Sed *recentes curas* ita cape: dum *recentes* sunt, necdum inveteratae. Neque aliter apud Tibullum intellige libro I, 2, 1.

Adde merum, vinoque novos compesce dolores.

28. EFFECTU] Ita primi, ni fallor, Scaliger et Dousae. Sed cur scriptam lectionem rejiciamus?

Hoc magis effecto saepe fruire bono.

Promisce enim illa vocabula usurpari consuerunt, parva ab

Et modo te Protei mirantem subdita regno
Proxima Misenis aequora nobilibus

V. 3. Thesproti.

initio differentia significationis discriminata, ut *effectus* temporis praesentis, *effectum* autem praeteriti; et *eventus* pariter, quod *evenit*, quod *evenit*, *eventum*.

XII. [XI.]

2. QUA JACET HERCULEIS SEMITA LITORIBUS] Burmannus vult *Qua patet, jacere* negans recte dici de semita. Non ausim assentiri; nam et *jacet* via, quae neque ascendit nec descendit, ut Manilius I, 241.

Et pariter surgente via pariterque cadente;

et situm simpliciter indicare potest id vocabulum: Ovidius trist. IV, 7, 21.

*Innumeri montes inter me
teque, viaeque,*

*Fluminaque et campi, nec
freta pauca, jacent.*

Caetera autem, quae Burmannus hic, librarii Groningani litora pro *Cynthia* versu primo exhibentis errori confisus, praeterea tentat, ea ut oblivioni cum aliis permultis mandentur, auctor sum. Nec *Et quid* probanti Burmanno accedent, qui Bentlejum inspexerint ad Terent. Andr. prol. 25.

3. ET MODO THESPROTI. 4. PROXIMA] Hanc scripturam, in libris optimis aut expressam aut subindicatam, variis expo-

sitionibus, quarum partem Burmannus aliis omissis attingit, illustrare frustra conati sunt. Josephus Scaliger codicem Cujacianum secutus *Et modo* iterat:

*Et modo Thesproti mirantem
subdita regno*

*Et modo Misenis aequora
nobilibus.*

aequora Puteolis et Misenis subjecta intelligens. Sed quis ita loquitur: portui *subditum* mare? Quis *Thesproti regna* appellat regnum Abantum a Thesprotia Epiri, cui Thesprotus nomen fecit, in Campaniam transmissorum? Valeat igitur, qui *repetitionem* et modo *orationem magis vividam reddere et Propertii genio apprime convenientem esse* ex se pulsa praeteritaque doctrina narrat, *voce* proxima omnino a grammatico margini adscriptam fuisse et inde in textum irripuisse videri sibi testatus Burmanno unice probatur sententia Sannazarii corrigentis:

*Et modo te Prochytae mirantem
subdita regno*

*Proxima Misenis aequora
nobilibus.*

Prochyta insula est in eo tractu sita. Sed emendationem Latinitas respuit. Nam quod afferunt ex Virgilio Aen. VII, 734. *Teleboum Capreas cum regna teneret*, id quidem diversum

Nostri cura subit memores ah ducere noctis? 5

Ecquis in extremo restat amore locus?

An te nescio qui simulatis ignibus hostis

Sustulit e nostris, Cynthia, carminibus?

V. 7. quis.

est, quia Virgilius *aequora Caprearum regna* non dixit. Quale nomen hic lateat, Janus Parrhasius egregie percepit, id, puto, in primis animum advertens, non regionem aliquam, sed aequora huic regi subdita narrari. Quod reputans nemo, opinor, ei adversabitur repONENTI:

Et modo TE PROTEI mirantem subdita regno

Proxima Misenis aequora litoribus.

Proteus enim ad Capreas portui Miseno et Bajis vicinas habitare fingitur. Vide Siliii locum a Parrhasio jam allatum, libro VII, 409—421.

5. AH DUCERE Merito Scalliger hanc emendationem suam *perspicue veram* appellat, codice Groningano confirmante, in quo est *aducere*: caeteri *adducere*.

6. ECQUIS IN EXTREMO RESTAT AMORE LOCUS] Mirum profecto loquendi genus. Hoc modo praeter interpretum mentem intelligo: Ecqua mihi parva amoris tui pars residua est? non magnum in me amorem tuum esse scio: sed ecquisnam in eo mihi locus est? *Extremum* pro minimo dici videbis supra eleg. IV, 11., apud Nemesianum in cyneg. 231., in

Statii silv. I, 2, 100. Credo igitur Propertium ita scripsisse. Certe Passeratii divinationem probare nequeo,

Ecquis in externo restat amore locus?

quae verba ambigua sunt et difficiles explicatus habent. Primum potes ita capere: Ecquis mihi in amore tuo, exteris vel alienis nunc dato, locus restat? Ita *externum amorem* dixit noster I, 3, 44. III, 28, 31. Ovidius epist. V, 102. *metam.* XIV, 380. Sabinus epist. II, 16. Sed parum aptum est, ut externos amatores hic jam sciat adesse, de quibus sequente disticho demum suspicatur. *Externus vero amor* aliter quoque dicitur, ejus qui absentem amat; vide Statium silv. I, 2, 204.; ut exponere possis: Ecquis mihi quoque inter absentes, quos amas, locus relictus est? Sic vero dixisset rectius: Num ego tibi externus amor sum? ut alios, quos Cynthia amatores Romae reliquisset, excluderet. Quae cum ita sint, vulgaris omnium codicum scriptura me quidem iudice maneat in loco suo.

7. NESCIO QUIS] Exigua pars negligentiae, quae huic disticho intolerabilem *συμπατισμὸν* irrepere passa est, recte pote-

Atque utinam mage te remis confisa minutis
 Parvola Lucrina cumba moretur aqua, 10
 Aut teneat clausam tenui Teuthrantis in unda
 Alternae facilis cedere lympha manu,
 Quam vacet alterius blandos audire susurros
 Molliter in tacito litore compositam,
 Ut solet amoto labi custode puella 15
 Perfida, communis nec meminisse deos;
 Non quia perspecta non es mihi cognita fama,
 Sed quod in hac omnis parte veretur amor.

V. 18. timetur.

rit in librarios transferri, qui male scripserunt *An te nescio quis simulatis pro Nescio QUI.*

11. TEUTHRANTIS] Suum nomen restitutum sibi *Teuthras* sive *fluvius* sive *euripus* (nam aliunde notus non est) *Josepho Scaligero* debet. Codices habent fere *Teutantis*.

18. SED QUOD IN HAC OMNIS PARTE TIMETUR AMOR] Iste versiculus loci suavissimi sententiam penitus intervertit. Quid enim dicit? Ideo se *Cynthiam Bajis* versari nolle, quod in hac parte timeatur omnis amor. Quaerendum, in hac parte quid sit. Si locum intelligit, *Bajas*, omnis caret sensu: timet amator absens, ne suo amori externus noceat, omnem amorem non timet. Sin ad fidem refert, omnis amor erit, vel certissimus: ei timetur sane, ac non timetur ipse amor. Repone:

*Non quia perspecta non es mihi cognita fama,
 Sed quod in hac omnis parte veretur amor.*

Hoc erat, quod volebat. In hac parte (fidem dicit) omnis amor timidus est, quia

Res est solliciti plena timoris amor.

Ovidius epist. XIX, 107., loco huic persimili:

Nec, quia venturi dederis mihi signa doloris,

Haec loquor, aut fama sollicitata nova:

Omnia sed vereor; quis enim securus amavit?

Cogit et absentes plura timere locus.

Recte autem *vereri* absolute positum est, hoc est, neque accusativo, neque infinitivo, nec conjunctivo adjectis. *Terentius Adelph.* IV, 5, 64.

Nisi tam misere hoc esse cupio verum; eo vereor magis.

Actu V, 3, 41.

video eos sapere, intelligere, in loco

Vereri, inter se amare.

Plautus Bac. I, 2, 50.

Satis historiarum est. Hic vereri perdidit.

Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
 Adtulerint nostri; culpa timoris erit. 20
 Ah mihi non major carae custodia matris
 Aut sine te vitae cura sit ulla meae.
 Tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes,
 Omnia tu nostrae tempora laetitiae.

V. 21. AN.

Omnem amorem dicit, amoris eam esse naturam significans. Noster apud Fulgentium de prisco sermone:

Dividias mentis conficit omnis amor.

Ovidius Remed. amor. 462.

Successore novo vincitur omnis amor.

Tibullus I, 5, 60.

nam donis vincitur omnis amor.

quo loco qui non reponunt, vincitur male intellexerunt, quod quid sit, docet Lygdamus quoque (Tibull. III.) VI, 4.

Saepe tuo cecidit munere victus amor.

ubi frustra tentant cessit, cum alterum Catullus tueatur XI, 22.

Nec meum respectat, ut ante, amorem,

Qui illius culpa cecidit, velut prati

Ultimi flos, praetereunte postquam tactus aratro est.

21. AN MIHI NON MAJOR CARAE CUSTODIA MATRIS, AUT SINE TE VITAE CURA SIT ULLA MEAE?] Sic libri meliores cuncti, nullo quidem sensu, aut ei, qui debet esse, contrario. Libri Italici: *An mihi sit major.* Burmannus: *At mihi non*

major — Ut sine te. Beckius:

An mihi nunc major. Repone:

AN, *mihi non major carae custodia matris*

Aut sine te vitae cura sit ulla meae.

Sit, esse potest, foret; ut saepe.

24. OMNIA TU NOSTRAE TEMPORA LAETITIAE] Passeratius exponit: Quocumque tempore laetamur, id tibi omne acceptum ferimus. Immo potius: Tu laetitiam nobis et facis et aufers; tu es omne momentum laetitiae meae, bona et adversa nostrae laetitiae tempora. Nam *tempus* ut fortunam adversam significat; vide Manutium ad Ciceron. ad Div. I, 9.; ita pro secunda quoque fortuna dicitur. Valerius Flaccus I, 543.

Accelerat sed summa dies, Asiamque labantem

Linquimus, et poscunt jam me sua tempora Graii.

ut Pindarus Pyth. I, 56.

Θύτω δ' Ἰέρωνι θεὸς ὕρθωτῆρ πέλοι

Τὸν προσέρποντα χρόνον, ὦν ἔραται, καὶ ρὸν διδῆς.

Sed et *μέσως*, ut hinc noster, usurpat Lucretius V, 1275.

Sic volvunda aetas commutat tempora rerum:

Seu tristis veniam seu contra laetus amicis,

25

Quicquid ero, dicam: Cynthia causa fuit.

Tu modo quam primum conruptas desere Bajas;

Multis ista dabant litora dissidium,

Litora, quae fuerant castis inimica puellis.

Ah pereant Bajae crimen amoris aquae!

30

XIII. [XII.]

Quid mihi desidiae non cessas fingere crimen,

Quod faciat nobis conscia Roma moram?

Tam multa illa meo divisa est milia lecto,

Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano;

V. 28. dabunt. 29. fuerunt. 4. Quanta.

*Quod fuit in pretio, nullo fit
denique honore;*

*Porro aliud succedit et e con-
temptibus exit.*

tempora, fortunam, sortem.

Neque aliter Thucydides I, 56.

"Όταν ἐς τὸν μέλλοντα καὶ ὄσονδ' ἐπαρόντα πόλεμον, τὸ αὐτίκα περισκοπῶν, ἐνδοιάζει χωρίον προσλαβῆν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκιστῆται τε καὶ πολέμηται. civitatem, quam amicam adversamve habuisse magni momenti fuerit.

28. DABUNT LITORA DISSIDIUM] Recte Burmannus DABANT corrigit e Vossiano, volente etiam meliore codice Bononiensi. Frustra enim, praesertim fuerant vel fuerunt sequente, dabunt pro dant vel dare solent positum comminiscuntur. Sed *dissidium* Burmannus e Neapolitano et tribus aliis (nam Neapolitanum, in quo ita legi testis sum, et quintum Vaticanum et duo D'Orvillianos videtur velle, dum quintum Ne-

apolitanum et D'Orvillianos dicit) non debuit praefereendum iudicare. Redire Bajas Cynthiae poeta cupit, ne amoribus implicata ibi a se dissideat. Dissidium jam eo, quod puella abiverat, passus erat; id cupiebat tolli, ne e dissidio, ut aliis multis, per delicias Bajanarum oriretur dissidium. Haec notae Jo. Fr. Gronovii ad Livium XXV, 18. observationi convenienter disputata sunt, ubi et nostrum locum obiter tangit, ut cum Burmannus ad suam sententiam tuendam advocare neutiquam debuerit.

29. QUAE FUERUNT] Scripti omnes et editi ante Scaligerum FUERANT, idque cum praeterito dabant melius concinit, quam praesens fuerunt. Praeterea Cannegieterum vide ad Avianum pag. 316. et Propertium I, 17, 1. lib. III, 4, 22. 27, 7.

XIII. [XII.]

4. QUANTA HYPANIS] Hein-

Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores 5
Cynthia; nec nostra dulcis in aure sonus.

V. 6. sonat.

sii emendatio, necessaria futura, si *dissidet* abesset: nunc libros scriptos QUANTUM exhibentes sequamur. Livius XXII, 1. *Matronaeque, pecunia collata, quantum conferre cuique commodum esset, donum Junoni Reginae in Aventinum ferrent.*

6. NEC NOSTRA DULCIS IN AURE SONAT] In his verbis explicandis interpretes in diversa abeunt. Vulpus eum, cui *neque amare aliam, neque ab hac discedere fas est,*

non amplius dulce sibi Cynthiae nomen dicere opinatur. Melius Broukhusius intelligit de Cynthia dulces poetae suo nugae in aurem garriente. Burmannus de tinnitu aurium, tristitia amanti de absentis fide narrantium, cum felici contra, ut ait Lucretius IV, 1058.

si abest, quod amet, praesto simulacra tamen sint

Illius, et nomen dulce obvoletur ad aureis.

Horum uterque praesidium sententiae suae arcessunt ex epigrammate Anthologiae Latinae III, 202., quod totum apponimus elegantiae ergo et ut emendetur:

Garrula quid totis resonas mihi noctibus auris?

Nescio quem dicis nunc meminisse mei.

Hic quis sit, quaeris? resonant tibi noctibus aures, Et resonant totis: Delia te loquitur.

Non dubie loquitur me Delia: mollior aura Venit, et exili murmure dulce fremit.

Delia non aliter secreta silentia noctis

Submissa ac tenui rumpere voce solet,

Non aliter teneris collum complexa lacertis

Auribus admotis condita verba dare.

Agnovi. verae venit mihi vocis imago;

Blandior arguta tinnit in aure sonus.

Ne cessate, precor, longos gestare susurros.

Dum loquor haec, jam vos obticuisse queror.

Versu secundo lege:

Nescio quem dicis num meminisse mei?

Tum: Hem, quis sit, quaeris.

In fine velim: longos garrere susurros. Nam gestare verba, quod e Seneca epist. CXXIII. accient, differt: Hi sunt, qui vitia tradunt, et alio aliunde transferunt. Pessimum genus hominum videbatur, qui verba gestarent: sunt quidam, qui vitia gestant. Verba gestant, qui

Olim gratus eram. non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide.

differunt alios tacenda vulgando. E Flauto discas, qui *gestare crimina*, id est, criminationes, dixit Pseud. I, 5, 12.

*Homines, qui gestant, quique
auscultant crimina,*

*Si meo arbitrato liceat, omnes
pendeant,*

*Gestores linguis, auditeres
auribus.*

Hæc in transcurso. Sed Broukhusius, Martiale addito III, 63.

*Inter femineas tota qui nocte
cathedras*

*Desidet atque aliqua semper
in aure sonat.*

quinti sextique ex illo epigrammate distichi assensu contentus est: Burmannus totum in usus suos convertit, allato iusuper Meleagri epigrammate LIII., e quo et ipso eximemus vitium:

*Αἰεὶ μοι δύνει μὲν ἐν ἕαριν
ἦχος ἔρωτος,*

*ὄμμα δὲ σίγα πόθοις τὸ γλυ-
κὸν δάκρυ φέρει.*

*οὐδ' ἢ νόξ, ἢ φέγγος ἐκοίμα-
σεν, ἀλλ' ὑπὸ φίλτρων
ἤδη πρὸς καρδίᾳ γνωστὸς ἐνεσι-
τύπος.*

*ὦ πτανοί, μὴ καὶ ποτ' ἐπι-
πτασθαι μὲν, Ἐρωτες,
οἶδατ', ἀποπιτῆναι δ' οὐδ'
ὄσον ἰσχύετε.*

Lege: *ὦ πτανοί μοι αἰεὶ ποτ' ἐπιπτασθαι.* Jacobsius: *μὴ μοι ποτ'*, quod non magis verum censeo, quam quod Meleagrum versu primo putat dicere, se nihil audire et accipere, nisi quæ ad amores suos spectent.

Jam ultra verior loci Propertiani explicatio sit, Broukhusiine an Burmanni, certo dici vix potest. Broukhusianam vidi qui præferrent, quod ea, quæ Cynthiæ absentia amiserat, enumerare videretur:

*Nec mihi consuetos amplexu
nutrit amores*

*Cynthia, nec nostra dulcis
in aure sonat.*

Sed utut hoc sit, vitio laborat oratio. Aut enim jungenda hæc sunt *sonat dulcis*. Quid vero hoc est? Nam *sonat dulce* quid sit, intelligo: non, quid *dulcis sonat*. Aut *Cynthiæ* epitheton *dulcis* est:

*Cynthia nec nostra dulcis
in aure sonat.*

Id vero alieno loco ponitur, cum jam præcesserit *illa*. Aut denique *dulcis* substantivi loco est, quomodo *formosam* usurpant Romani, nos autem omnia, *die süsse, die schöne, die gute*. At Latini nec *dulcem* ita dicunt, nec *candidam*; et ne te Tibullus fallat IV, 4, 19.

*At nunc tota tua est; te solum
candida secum*

*Cogitat; et frustra credula
turba sedet.*

recte id Heynius cum Vulpio interpretatur: *candide, candida mente cogitat*. Apud Propertium vero repone:

*Nec mihi consuetos amplexu
nutrit amores*

*Cynthia; nec nostra dulcis
in aure sonus.*

Invidiæ fuimus, num me deus obruit, an quae
 Lecta Prometheis, dividit herba jugis? 10
 Non sum ego, qui fueram; mutat via longa puellas.
 Quantus in exiguo tempore fugit amor!
 Nunc primum longas solus cognoscere noctis
 Cogor et ipse meis auribus esse gravis.
 Felix, qui potuit praesenti flere puellae: — 15
 Non nihil aspersis gaudet Amor lacrimis; —

Hoc si in Broukhusii sententiam interpretari vis, Meleagri epigrammate tuemur CVI.

Ναὶ τὸν Ἔρωτα, θεῖω τὸ
 παρ' οὐρασίην Ἠλιο-
 δώρας

Φθέρημα κλίειν, ἢ τὰς Λα-
 τοῖδεω κιδάρας.

Si Burmannum sequeris, nos quoque ex isto Latino epigrammate proficiemus, in quo habes:

Blandior arguta tinnit in
 aure sonus.

9. NUM ME] Sic unus, quantum constat, codex Heinsianus; recte tamen. Plerique non, cum quibus Neapolitanus facit: nunc Groninganus. Caeterum ne quid tentes cave. Quae post an pro aliqua positum est. Reliqua Hemsterhusius optime expedit.

11. NON SUM EGO QUI FUERAM. MUTAT VIA LONGA PUELLAS] Burmannus vult: Non sum ego quod fueram; scilicet quia ita Ovidius loquitur trist. III, 11, 25. Sed certior imitatore testis exscriptor, Maximianus eleg. I, 5.

Non sum qui fueram; periit
 pars maxima nostri.

Aliter tamen, quam illi, noster

hoc usurpat. Intelliges ex libro II, 10, 1.

Iste quod est, ego saepe fui.
 sed fors et in hora

Hoc ipso ejecto carior alter
 erit.

et III, 18, 36.

Essem ego quod nunc tu:
 tempore vincor ego.

Mutari autem dicuntur, qui ab amore desciscunt. Propertius saepe:

Mutatam domina cogis abi-
 re mea.

Quid tantum merui? quae te
 mihi crimina mutant?

At me non aetas mutabit to-
 ta Sibyllae.

Nil ego non patiar. numquam
 me injuria mutat.

Quod si forte aliqua nobis
 mutabere culpa.

Catullus LXVII, 7.

Dic agedum nobis, quare
 mutata feraris

In dominum veterem dese-
 ruisse fidem.

Ovidius amor. I, 10, 10.

Nec facies oculos jam ca-
 pit ista meos.

Cur sim mutatus, quaeris.
 quia munera poscis,

Idem tristium IV, 7, 19.

Aut si despectus potuit mutare calores:
 Sunt quoque translato gaudia servitio.
 Mi neque amare aliam neque ab hac discedere fas est:
 Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit. 20

XIV. [XIII.]

Tu, quod saepe soles, nostro laetabere casu,
 Galle, quod abrepto solus amore vacem:
 At non ipse tuas imitabor, perfide, voces;
 Fallere te numquam, Galle, puella velit.
 Dum tibi deceptis augetur fama puellis, 5
 Certus et in nullo quaeris amore moram,
 Perditus in quadam tardis pallescere curis
 Incipis et primo labens abire gradu.
 Haec erit illarum contemti poena doloris;
 Multarum miseras exiget una vices; 10
 Haec tibi vulgaris istos conpescet amores;
 Nec nova quaerendo semper amicus eris.
 Haec ego, non rumore malo, non augure doctus:
 Vidi ego; me, quaeso, teste negare potes?

*Haec ego cuncta prius, quam
 te, carissime, credam
 Mutatum curam deposuisse
 mei.*

His consideratis virorum docto-
 rum divinationes improbabis.

17. AUT SI DESPECTUS] *Aut*
 qui Heinsio et Hemsterhusio
 placet scribi, quia *felix qui an-*
tecessit. Sed alterum elegan-
 tem orationi varietatem infert.
 Libro III, 17, 31.

*Dura est, quae multis simu-
 latum fingit amorem,
 Aut se plus uni si qua pa-
 rare potest.*

XIV. [XIII.]

7. PERDITUS IN QUADAM]

Nimis abrupta, ni fallor, ora-
 tio. Puto: *Perditus en qua-*
dam, ut libro III, 26, 7.

*Ut Semela est combustus, ut
 est deperditus Io.*

Vel:

*Perditus en quamdam tardis
 pallescere curis
 Incipis.*

Pallere accusativo junctum il-
 lustrat Huschkius in analectis
 criticis pag. 29. Ibidem pag.
 155. *abire* in versu minore,
 quod, e Palatino chartaceo et
 Heinsiano tantum enotatum,
 caeteri fere in *adire* mutave-
 runt, ab Italis *amore* vel *amare*

Vidi ego te toto vinctum languescere collo 15
 Et flere injectis, Galle, diu manibus,
 Et cupere optatis animam deponere labris,
 Et quae deinde meus celat, amice, pudor.
 Non ego complexus potui diducere vestros;
 Tantus erat demens inter utrosque furor. 20
 Non sic Haemonio Salmonida mixtus Enipeo
 Taenarius facili pressit amore deus;

reponentibus et a caeteris correctoribus pulcherrima expositione defendit.

17. OPTATIS ANIMAM DEPONERE LABRIS] *Deponere verbis omnes in scriptis suis reperere: Labris* Passeratius e libro vetusto, hoc est, ex verissima Itali divinatione. *Optatis* languere viri eruditi censent, non ego, qui expono de osculis diu petitis, quae negata prius tum avido ore Gallus imbibebat. Ita habebimus, quod Huchkiius quaerebat, *verbum, quo puellae prius reluctantis, mox cedentis amatori actio ob oculos ponatur.* Sic Catullus LXIV, 373.

*Quare agite, optatos animi
 conjungite amores.*

Statius Silv. I, 2, 20.

Amplexum niveos optatae conjugis artus.

Idem Theb. IV, 774.

*Sed quid ego haec, fessosque
 optatis demoror undis?*

Antholog. Lat. III, 272.

*Candida jam nostris aptentur
 crura lacertis,*

*Suspensio maneat poplite
 noster amor.*

*Lusibus optatis noctis luctemur
 in umbris,*

Pervigiles laudet jam rubicunda dies.

ubi versum secundum ita scribo:

*Suspensio tumeat poplite
 noster amor.*

eo sensu, quo apud Tibullum accipiunt I, 8, 36.

Dum tumet et teneros conserit usque sinus.

Id tamen de juventutis flore potius intelligendum recte docet in Observationibus Aeschyleis Wunderlichius; itaque etiam auctorem epigrammatis Anthol. Lat. III, 227. posuisse suspicor:

*Quid saevis, Sybari? domiti
 modo terga juveni*

*Quid premis, et tenerum
 currere cogis equum,*

*Dum tumet ac novus est, et
 adhuc non novit amorem?*

*Parce; premendus erit, cum
 veteranus erit.*

ubi vulgo *Dum stupet legitur.* Sed jam pudet nequitiarum: ineptiae repellendae veniunt.

21. MIXTUS ENIPEO] Ubi Passeratius: „Quasi mare ipsum, inquit, mixtum fuerit cum aqua dulci, hoc est, Neptunus confusus cum Enipeo, assumpta

Nec sic caelestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit ab Oetaeis gaudia prima jugis.

ejus specie. Tu egregium
istud commentum missum fa-
cito: hujus usus exempla accipe.
Propertius III, 24, 5.

*Mixtam te varia laudavi saepe
pe figura,*

*Ut quod non esses esse pu-
taret amor.*

Statius Theb. V, 155.

*tu Martia testis Enyo,
Atque inferna Ceres, Stygiae-
que Acheronte recluso
Ante preces venere deae: sed
fallit ubique*

*Mixta Venus; Venus arma
tenet, Venus admonet
iras.*

In eadem historia alio nec mi-
nus raro loquendi genere Flac-
cus Valerius II, 174.

*Has inter medias Dryopes in
immagine maestae*

*Flet Venus et saevis ardens
dea planctibus instat.*

Sic tamen Ovidius quoque me-
tam. II, 444.

*Et timuit primo, ne Juppiter
esset in illa.*

Apud eundem metam. III, 463.
Narcissus ad imaginem suam,

*In te ego sum; sensi, nec me
mea fallit imago.*

quomodo ibi ex codice Medi-
ceo Heinsius rectissime edidit.

Idem Remed. Amor. 584.

*Peccat, in Andromache
Thaida si quis agat.*

ubi ex grammaticorum decre-
tis *Andromacha* scribendum
est; vide Valerium Probum pag.
1446, Tristium III, 4, 29.

*Nec natum in flamma vidis-
set, in arbore natus.*

Inde est, quod Virgilius Georg.
IV, 444. dixit:

*Verum ubi nulla fugam repe-
rit pellacia, victus*

*In sese redit, atque hominis
sic ore locutus.*

quomodo Appulejus quoque
metam. III. pag. 59. Pric. Nam
rosis tantum demorsicatis exi-
bis asinum; statimque in meum
Lucium postliminio redibis.
Hinc corrupto Ovidii loco sa-
lus Amor. II, 15, 9. ubi aq-
lum alloquitur:

*O utinam fieri subito mea
munera possim*

*Artibus Aeaeis Carpathiive
senis.*

*Tunc ego te dominae cupiam
tetigisse papillas,*

*Et laevam tunicis inseruis-
se manum.*

*Elabar digito, quamvis an-
gustus et haerens,*

*Inque sinum mira latus ab
arte cadam.*

Medium distichon ineptissi-
mum est, praesertim cum *ela-
bar et cadam* sequantur. Suam
elegantiam versibus restitues
scribendo,

*Tunc in te dominae cupiam
tetigisse papillas.*

Longiores in his, quam pro
suscepti operis ratione, fui-
mus, cum quia intererat no-
stra, ut elegantes illi Nasonis
versiculi emendatiores in po-
sterum legerentur, tum quod

Una dies omnis potuit praecurrere amores; 25
 Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,

V. 25. amantes.

Hemsterhusium illud Luciani de Jove, Dial. Deor. XX. ὁπό-
 τε ἤδη ἐν τῷ ἀετῷ ἦν, nul-
 lis exemplis tutum esse intel-
 ligebam. Sed apud Graecos
 nihil ejusmodi reperi.

24. AB OETAEIS GAUDIA PRI-
 MA JUGIS] Sic Scaliger, *Ab*
Oetaeis, et vere, ni fallor:
 scripti *In Oetaeis*, Johannes
 Schraderus:

Sensit ab Oetaeis gaudia
prima rogis,
 pulchre, seu librariorum erro-
 rem seu Propertium ipsum cor-
 rexerit.

25. UNA DIES OMNES PO-
 TUIT PRAECURRERE AMANTES]
 Audi hic interpretem. Illud
Eleganter moris sui praefatus,
 tempori, quod erat hominis,
 tribui dicit; hoc velle poetam:
 una die potuisti furore, ardo-
 re, omnes superare et vincere
 amantes. Lepida sane sententia!
 Una die omnes, qui omni aevo
 amaverant, suo ardore supera-
 vit Gallus. Cur vero non una
 hora potius, unove momento?
 Id tamen majus etiam erat. Sed
 totum sententiae ambitum vi-
 de: Non sic Tyro Neptunus,
 nec sic Hercules Heben arsit;
 tu una die omnes amatores su-
 perasti. Quid, malum, *una*
die? Immo illa die tu unus ac
 solus. Aliter, puto, Heinsius
 et Burmannus acceperere; certe
 ita legi volunt:

Una adeo haec (vel en) omnes
potuit praecurrere aman-
tes.

hoc, ni fallor, sensu: Omnes,
 quae ante amaverant, puel-
 las haec una de gradu dejecit.
 Immo vero: in quarum tu va-
 gabaris amore aut vagaberis.
 Repone:

Una dies omnes potuit prae-
currere AMORES.

hoc est, Una dies, qua tu hanc
 puellam vidisti, amoribus tuis
 (nam amoris desultorem fuisse
 supra dixit) finem imposuit.
 Sequentia confirmant:

Nam tibi non tepidas sub-
didit illa faces,

Nec tibi praeteritos passa est
succedere fastus,

Nec sinet abduci: te tuus
ardor aget.

Similia, sed de alia die, Lucre-
 tius habet III, 911.

misero misere, aiunt, omnia
ademit

Una dies infesta tibi tot prae-
mia vitae.

Praecurrere est praevertere, au-
ferre. Idem Lucretius I, 372.

Illud in his rebus ne te dedu-
cere vero

Possit, quod quidam fingunt,
praecurrere cogor.

Valerius Flacc. I, 804.

mors sera viam tentataque
claudat

Effugia, et nostras nequeat
praecurrere diras.

Nec tibi praeteritos passa est succedere fastus,

Nec sinet abduci; te tuus ardor aget.

Nec mirum, cum sit Jove dignae proxima Ledaë

Et Ledaë partu, gratior una tribus,

30

Illā sit Inachiis et blandior heroinis,

Illā suis verbis cogat amare Jovem.

Tu vero, quoniam semel es periturus amore,

Uttere; non alio limine dignus eras.

V. 29. digna, et. 34. Urere.

Amantes et Amores a librariis confundi videbis apud Tibullum I, 8, 71. 9, 1. Ibi cave teneros amores scribas e libris futilibus. Recte habet:

Quid mihi, si fueras miseros laesurus amores.

Misere amare notum: miserum amorem Catullus dicit XCI, 2.

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum

In misero hoc nostro, hoc perduto amore fore.

et XCIX, 15.

Quam quoniam poenam misero proponis amori.

29. QUUM SIT JOVE DIGNA, ET PROXIMA LEDAË] Burmannum ita interpretantem: cum Juno sit et Ledaë proxima, refutari nihil opus est. Tres heroinas Ledam cum Helena atque Clytaemnestra dici satis constat. Sed ita dignam Jove puellam frustra narrat, cum sequatur:

Illā suis verbis cogat amare Jovem.

Recte Heinsius:

Nec mirum, cum sit Jove dignae proxima Ledaë.

Apollonius Rhodius I, 148. de Leda:

τοὺς δ' ἤγε δόμοις ἐν Τυνδα-
ρείοιο

Ἐηλυέτες ὠδῶνι μῆ τέκεν,
οὐδ' ἀπίθησεν

Νεσομένοις. Ζηνὸς γὰρ
ἔπαξια μῆδετο λέ-
κτρων.

34. URERE] Hoc a Beroaldo primum editum praeter duos Italicos, Perreji et secundum Vaticanum, liber nullus videtur agnoscere; de Palatino enim mendacium dicit, ut alibi quoque non raro, Burmannus. Probum est, quod omnes exhibent, UTERE. Locis a Burmanno allatis, nostri IV (V), 5, 58. et Tibulli I, 9 (8), 48. adde ex eodem Tibullo I, 5. 75.

Nescio quid furtivus amor parat. utere, quaeso,

Dum licet; in liquida nat tibi linter aqua.

Versum proximum nescio an omnes recte intelligant:

Tu vero, quoniam semel es periturus amore.

Proclive Germanis interpretari weil nun doch einmal, quod Latinis est quoniam tamen. Tu

Quae tibi sit, felix quoniam novus incidit error; 35
Et quotcumque voles, una sit ista tibi.

V. 35. sit felix, quoniam.

particulam *semel* ita capias, ut
apud Ovidium *epist. V, 104.*

*Tu quoque clamabis. nulla
reparabilis arte*

*Laesa pudicitia est: depe-
rit illa semel.*

Quia hoc ipse intelligis (id in
quoniam latet, et ita differt a
quia), fatale esse tibi semel
neque iterum umquam vere
amare, utere, ama.

35. QUAE TIBI SIT FELIX,
QUONIAM NOVUS INCIDIT ER-
ROR] *Felicem* benignam et fa-
cilem interpretantur; quomodo
non nisi de divis usurpari re-
cordor, ut apud Virgilium *ecl.*
V, 65. et *Aen. I, 330.*

Sis bonus o felixque tuis.

*Sis felix, nostrumque leves
quaecumque laborem.*

Verum sit sane felix Gallo Ve-
nus sua: quid rei illud alterum
est, quoniam novus incidit er-
ror? Quae argumentatio! Haec
tibi facilis sit, quoniam novus
tibi amor venit. Non intelli-
go, nec si sequamur ita acci-
pientes: quoniam novus tibi
et insolitus unius puellae amor
adest. Age igitur, mecum ita
distingue:

*Quae tibi sit, felix quoniam
novus incidit error.*

Tua maneat haec puella, inquit,
quia felicem illum errorem
agnoscis, felicia amoris retia,
in quae, dum Veneri vulgivagae
studes, necopinus incidisti.

Quae tibi sit Tibullus vindicat
IV, 6, 3.

*Tota tibi est hodie, tibi se
laetissima comsit.*

Flaccus Valerius non pariter,
cujus locum ibi ut similem af-
fert Broukhusius *V, 247.*

*Membra toris rapit ille tre-
mens, patriumque pre-
catur*

*Numen, et Eoo surgentes li-
tore currus.*

*Haec tibi, fatorum genitor
tutela meorum*

Omnituens.

Nam ei quidem loco sensus
non constat, nisi legamus:
Haec ibi, dixit nempe. Sed
tuetur se Propertius ipse repe-
tendo in proximis:

*Et quotcumque voles, una
sit ista tibi.*

Neu repetitionem culpes, recte
habet: Haec semper tua sit, et
quamvis multas voles, haec
una tua sit. Nam ita capienda
haec esse et Janum Dousam
optime correxisse *quotcumque,*
cum in libris scriptis tantum
non omnibus esset *quocumque,*
primi autem editores praeter
Volscum, qui anno MCCCC-
LXXXVIII. *quocumque* redu-
xit, *quodcumque* reposuissent,
epigramma quoque Anthol.
Lat. III, 191. comprobat:

*Sic tua sit, quamcumque tuam
vis esse puellam:*

XV. [XIV.]

Tu licet abjectus Tiberina molliter unda
 Lesbia Mentoreo vina bibas opere,
 Et modo tam celeris mireris currere lintris,
 Et modo tam tardas funibus ire rates,
 Et nemus omne satas intendat vertice silvas, 5
 Urguetur quantis Caucasus arboribus:
 Non tamen ista meo valeant contendere amori.
 Nescit Amor magnis cedere divitiis.
 Nam sive optatam mecum trahit illa quietem,
 Seu facili totum ducit amore diem, 10
 Tum mihi Pactoli veniunt sub tecta liquores,
 Et legitur rubris gemma sub aequoribus;
 Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges,
 Quae maneant, dum me fata perire volent.
 Nam quis divitiis adverso gaudet Amore? 15
 Nulla mihi tristi praemia sint Venere!
 Illa potest magnas heroum infringere vires,
 Illa etiam duris mentibus esse dolor.
 Illa neque Arabium metuit transcendere limen,
 Nec timet ostrino, Tulle, subire toro, 20
 Et miserum toto juvenem versare cubili:
 Quid relevant variis Serica textilibus?
 Quae mihi dum placata aderit, non ulla verebor
 Regna, neque Alcinoi munera despicere.

V. 24. nec.

*Sic, quamcumque voles,
mutuus ignis edat.*

XV. [XIV.]

5. ET NEMUS OMNE SATAS
INTENDAT VERTICE SILVAS]
Verius est fortasse, ut scriba-
mus:

*Et nemus unde satas inten-
dat vertice silvas.
quod sit suspensum a mireris.*

Nam *nemus omne* cur dicat, non patet; certe aliter et majore jure Virgilius ita loquitur Georg. II, 429.; nec *sata* silvam faciebat nemus, sed silvam nemus satam. Contra illud bene habet: unde ortam sponte ac sine satione silvam intendendis a vertice ramis efficiat rarum antea nemus.

24. NEC ALCINOI] Sic Gro-

XVI. [XV.]

Saepe ego multa tuae levitatis dura timebam,

Hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.

Aspice, me quanto rapiat Fortuna periclo:

Tu tamen in nostro lenta timore venis,

Et potes hesternis manibus componere crinis,

Et longa faciem quaerere desidia,

Nec minus Eois pectus variare lapillis,

Ut formosa novo quae parat ire viro.

V. 7. radiare.

ninganus cum aliis nonnullis, in quibus et Leidensem primum Burmannus numerat, nihilominus e Menteliano, qui idem ac Leidensis est, vel *Alcinoi* afferens. Hoc plerique habent, in his Vulpiani et noster: sed recte Wolfius ad Tacitum annal. I, 32. pag. 73. „Disjunctivum *vel* negare, inquit, paucissimis exemplis doceri poterit.“ Nam de his, quae observata nobis pauca et huic fere dissimilia, dicitur ad librum IV, 21, 25. Praevaleat igitur codicis Groningani fides, cum *non* sequente *nec* familiare nostro sit, ut I, 10, 27. IV, 6, 9. et alibi. Ita et post *non* sic ponit *nec* sic vel *nec*; vide ad lib. III, 5, 3. At mire Tibullus I, 6, 45. inverso ordine:

*Haec ubi Bellonae motu est
agitata, nec acrem*

*Flammam, non amens ver-
bera torta timet.*

Sic tamen et noster quoque IV,
1, 51.

*Nec mea Phaeacas aequant
pomaria silvas,*

*Non operosa rigat Mar-
sius antra liquor.*

Nempe *ov̄* post *ov̄re* a Graecis frequentari magna exemplorum vi Schaeferus docet ad L. Bossii ellipses pag. 229. Caeterum NEQUE *Alcinoi*, non *nec*, scribendum esse, ad librum V, 5, 50. ostendemus. Versu superiore Marklandus ingeniose tentat:

*non Lyda verebor
Regna vel Alcinoi munera
despicere.*

Sed *non ulla* hic, ut saepius, non magna cum *vi* positum teneamus licet. Flaccus Valerius II, 296.

*Non populos, non dite solum,
non ulla parenti*

Regna peto.

Propertius I, 8, 21.

*Nam me non ullae poterunt
corrumpere taedae.*

Virgilius Aen. II, 726.

*Et me, quem dudum non ulla
injecta movebant*

*Tela neque adverso glomera-
ti ex agmine Graji.*

XVI. [XV.]

7. PECTUS RADIARE LAPIL-
LIS] Libri scripti VARIARE;
probe. Ovidius amor. I, 2, 41.

At non sic Ithaci digressu inmotā Calypso
 Desertis olim fleverat aequoribus. 10
 Multos illa dies incomitis maesta capillis
 Sederat, injusto multa locuta salo;
 Et, quamvis numquam post haec visura, dolebat
 Illa tamen, longae conscia laetitiae.
 Nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis 15
 Hypsipyle vacuo constitit in thalamo:
 Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
 Ut semel Haemonio tabuit hospitio.
 Conjugis Euadne miseros ablata per ignis
 Occidit, Argivae fama pudicitiae. 20

V. 9. mota. 13. posthac. V. 15—20. *Burm.* 17—22.
 V. 21. 22. *Burm.* 15. 16. V. 19. [21.] elata.

*Tu, pennas gemma, gemma
 variante capillos,
 Ibis in auratis aureus ipse
 rotis.*

Supra librariorum tamen captum est, Burmanno iudice, lectio radiare, quam ex Commelini membranis produxit Gebhardus. At non supra captum ingeniosi Itali, cujus ille codex innumeras interpolationes exhibet.

9. ITHACI DIGRESSU MOTĀ]
 Optimus omnium codex Groninganus *digressum mota*, unde Graevius:

*At non sic Ithaci digressu
 INMOTĀ Calypso.*
 eo sensu, quo Virgilius: *Mens inmotā manet*, ac Stātius Achil. II, 282.

Talia dicentem non ipse inmotus Achilles

Solatur.

Hoc admissio melius variabitur oratio, cujus forma in vulgari,

quam Burmannus minus cepit, lectione nihil plane differt a sequentibus:

*At non sic, Ithaci digressu
 mota, Calypso*

Desertis olim fleverat aequoribus.

Nec sic, Aesoniden rapientibus anxia ventis,

Hypsipyle vacuo constitit in thalamo.

13. NUMQUAM POSTHAC] POST HAEC legitur in Groning. Neapolit. et duobus aliis apud Burmannum. Hoc poetae magis frequentant; neque aliter usquam Propertius:

Nec tibi me post haec committet Cynthia.

Me legat assidue post haec neglectus amator.

Dehinc domiti post haec aequa et iniqua ferunt.

Male et partim contra optimorum codicum fidem apud Tibullum I, 5, 6. et IV, 5, 16.

Alphesiboea suos ultra est pro conjugē fratres,
Sanguinis et cari vincula rupit amor.

Quarum nulla tuos potuit convertere mores,
Tu quoque uti fieres nobilis historia.

Desine jam revocare tuis perjurā verbis, 25
Cynthia, et oblitos parce movere deos,
Audax ah nimium, et nostro dolitura periclo,
Si quid forte tibi durius inciderit.

V. 27. nimium nostro.

posthac editur. Nam quod Horatius ter quaterque in sermonibus ita loquitur, ad hos poetas nihil facit.

19. (21.) CONJUGIS EUADNE MISEROS ELATA PER IGNES] Nimis commune epitheton miseris esse ajunt, seros vel mixtos corrigendum. Recte contra Hemsterhusius egregium ac venustum esse docet, firmante Heynio in observat. Tibull. I, 2, 89. Adde Ovid. metam. XIV, 751. Valer. Flac. III, 273. Stat. silv. V, 5, 34. Confer etiam, quae Huschkius nuper ad Tibullum notavit. Sed id, quod vitiosum hic erat, criticos fefellit. Euadna enim elata numquam est, quae se vivam in mariti rogam praecipitaverit. Recte de Alcestide Ovidius art. amat. III, 20.

*Proque sui est uxor funere
lata viri:*
de Euadna nihil tale potuit dici. Repone;

*Conjugis Euadne miseros
ABLATA per ignes.*
Naso metam. IX, 263.

Interea quodcumque fuit populabile flammae

Mulciber abstulerat.

Propertius III, 1.

*Omnia, crede mihi, secūm
uno munera lecto*

*Auferet extremi funeris atra
dies.*

Horatius epod. V, 65.

*Cum palla, tabo munus in-
butum, novam*

Incendio nuptam abstulit.

21. (15.) ALPHESIBOEA SUOS] Hoc distichon, veterum librorum culpa post illud *Et quamvis positum*, quatuor versibus post, ante *Conjugis Euadne*, collocandum esse Jer. Marklandus et Joh. Schraderus censent. Vulgo non suo loco legi, certa res est: sed malo post illud poni, *Conjugis Euadne*. Nam verisimile est errorem natum esse ex simili pentametrorum exitu, 14. *laetitia* et 22. *puccitiae*. Sed et amores ita majore intervallo ab amore distabunt. [17. 22.: Markl. 17. 20.]

27. AUDAX AH NIMIUM NOSTRO DOLITURA PERICLO, SI QUID FORTE TIBI DURIOUS INCIDERIT] Viris doctis placet scribi: *Si quid forte mihi. Se*

Muta prius vasto labentur flumina ponto,
 Annus et inversas duxerit ante vices,
 Quam tua sub nostro mutetur pectore cura;
 Sis quodcumque voles, non aliena tamen.
 Nam mihi ne viles isti videantur ocelli,
 Per quos saepe mihi credita perfidia est!

30

V. 29. labantur. 33. Quamve mihi.

gravius alterum ac verius: Dolebis laboribus nostris, si morbo forte aut alio malo tentaberis; hoc enim tua in me injuria meritam senties. Sed hoc vide, posteriorem versum ad illa tantum pertinere: *nostro dolitura periclo*; contra *Audax ah nimium ad praecedentia*. Ea propter scribimus:

Audax ah nimium, et nostro dolitura periclo,

Si quid forte tibi durius incidet.

29. MUTA PRIUS VASTO LABANTUR] *Multa* habent codices scripti, sed verissimum est, quod Muretus divinavit, *Muta*. Sed LABANTUR, quod est in omnibus aut certe optimis, mutari non debuit. Nam cum sequente *duxerit* optime coit, quod et ipsum rem futuram significat. Libro III, 4, 11.

Tu vero nudum pectus lacertata sequeris,

Nec fueris nomen lassa vocare meum,

Osculaque in gelidis pones suprema labellis.

33. QUAMVE MIHI VILES] Ita constituta haec a Philippo Berroaldo caeteri acceperunt. Sed non placet, ut praecedentia, in quibus rei summa inest,

Sis quodcumque voles, non aliena tamen,

tamquam accessoria neque necessaria caeteris immisceantur. In libris scriptis est *Quam mihi ne viles, vel Quam tibi ne viles*. Ex prior scriptura in prima tantum littera laborante veram elicit Ernestus Schulzius noster; ita corrigens:

Sis quodcumque voles, non aliena tamen.

NAM MIHI NE VILES ISTI VIDEANTUR OCCELLI,

Per quos saepe mihi credita perfidia est!

Id probabit, qui priorem pentametrum a Passeratius non recte explicatum accuratius intellexerit. *Alienum*, qui proprie cognato vel propinquo opponitur (v. Cicero pro Caecina 5, 14. Ovid. metam. IX, 326. X, 340.), eum dicimus, quem non curamus aut aversamur. Hinc Vellejus Paterculus II, 3. *Patriam cognationi praeferens, et quicquid publice salutare non esset, privatim alienum existimans*. Ovidius tristium IV, 3, 67.

Nec Semele Cadmo facta est aliena parenti,

Quod precibus periit ambitiosa suis.

Hos tu jurabas; si quid mentita fuisses, 55
 Ut tibi subpositis exciderent manibus.
 Et contra magnum potes hos adtollere Solem,
 Nec tremis admissae conscia nequitiae?
 Quis te cogebat multos pallere colores,
 Et fletum invitis ducere luminibus? 40
 Quis ego nunc pereo, similis moniturus amantes:
 O nullis tutum credere blanditiis!

XVII. [XVI.]

Quae fueram magnis olim patefacta triumphis,
 Janua Tarpejae nota pudicitiae,
 Cujus inaurati celebrarunt limina currus,
 Captorum lacrimis humida supplicibus, 5
 Nunc ego, nocturnis pоторum saucia rixis,
 Pulsata indignis saepe queror manibus;
 Et mihi non desunt turpes pendere corollae
 Semper, et exclusi signa jacere faces;
 Nec possum infamis dominae defendere noctes,
 Nobilis obscenis tradita carminibus. 10
 [Nec tamen illa suae revocatur parcere famae,
 Turpior et saeculi vivere luxuria.]

Terentius Phorm. III, 3, 12.

*Verum hic dicit. Quid? ego
 vobis, Geta, alienus
 sum? Haut puta.*

Hoc igitur dicit Propertius:
 Licet me fallas, tamen mihi
 cara eris. Absit enim, ut ocu-
 los istos, quibus quamvis per-
 fidis toties credidi, contemnam!

XVII. [XVI.]

8. EXCLUSI SIGNA] Codicum
 scripturam *exclusis* verissime
 correxit Lipsius, nec plura post-
 ea ab aliis tentari debuere.

11. NEC TAMEN ILLA SVAE
 REVOCATUR PARCERE FAMAE,

TURPIOR ET SAECLI VIVERE
 LUXURIA]. Notat ad hunc lo-
 cum Johannes Antonius Vul-
 pius: „Animadvertite, lector,
re vocatur, quod est in supe-
 riore versu, accessum simul et
 recessum significare: illa etenim
 femina non revocabatur *ad par-
 cendum* famae suae (ut Cicero
 dixit in Epistolis ad Atticum,
revocare ad severitatem): ne-
 que *a vivendo* turpiter, flagi-
 tiose, ac luxuriose.“ Sic ille,
 artibus quidem suis vim faci-
 ens orationi. Quanto nobi-
 liori artificio is utitur, qui ita

Has inter gravibus cogor deflere querelis,

Supplicis a longis tristior excubiis.

Ille meos numquam patitur requiescere postis, 15

Arguta referens carmina blanditia:

Janua, vel domina penitus crudelior ipsa,

Quid mihi tam duris clausa taces foribus?

V. 13. Haec. 14. ah longas tristior excubias.

exponit: „Nec tamen potest revocari, et eo reduci, ut famae suae consulat, nec vivat turpior hominibus hujus aetatis corruptissimis, turpior ipsa seculi sui luxuria.“ Viden generosum facinus? Pro et fur- tim nec substituit callidus. Quid jam qui utriusque com- menta aspernetur faciat? Nihil, me quidem auctore, tentet in disticho subditio. Nam nec *Has inter*, quod sequitur, ad noctes referendum, sic ista in- terposita patitur. Quare vel- lim hos versus pro panno assu- to ab homine balbutiente haberi.

13. HAEC INTER GRAVIBUS COGOR DEFLERE QUERELIS SUP- Plicis AH LONGAS TRISTIOR EXCUBIAS.] Hos versus a Brouk- husio audacter interpolatos ve- terum membranarum fides ita scribendos evincit:

HAEC INTER GRAVIBUS COGOR DE- flere querelis,

Supplicis A LONGIS TRISTIOR EXCUBIIS.

Has habent libri omnes: Haec ab Italis est, e veteri codice a Passeratio enotatum, itemque ex alio ab Heinsio adversario- rum II, 15. pag. 527. *Deflere* sine accusativo positum Mani- lius tuetur IV, 747.

*Virgine delapsa cum fratrem
ad litora vexit,*

*Et minui deslevit onus dor-
sumque levare.*

Appulejus metamorphoseos IV. extr. *Psychem paventem ac tre- pidam et in ipso scopuli vertice deflentem.* Sed si quis hoc Pro- pertio indignum aut *duriuscu- lum* cum Broukhusio judica- bit, minima mutatione reponat: *Has igitur gravibus.* Sed certum est hoc dicere Januam, se per has infames noctes con- tinuo flere, augeantibus tristi- tiam perpetuis *τῶ δὲ δὴ* querelis. Ita recte dicit *tristio- rem* se fieri, quod vocabulum in altera scriptura, cum Brouk- husio *longas excubias* non *mi- nima*, ut ait, sed maxima *li- centia* reposuisset, intellectu difficile erat. *Ah* in minore versu unus Palatinorum habet et Heinsianus: sed id male hic inculcatur. Recte caeteri *A longis tristior excubiis.* Ovidius tristium IV, 3, 36.

*Tempus et a nostris exige
triste malis.*

Neque aliter infra libro V, 7, 5.

*Cum mihi somnus ab exsequiis
pendebat amarus.*

17. PENITUS CRUDELIOR.]

Cur numquam reserata meos admittis amores,
 Nescia furtivas reddere mota preces? 20
 Nullane finis erit nostro concessa dolori,
 Tristis et in tepido limine somnus erit?
 Me mediae noctes, me sidera prona jacentem,
 Frigidaque Eoo me dolet aura gelu:
 Tu sola humanos numquam miserata dolores 25
 Respondes tacitis mutua cardinibus.
 O utinam trajecta cava mea vocula rima
 Percussas dominae vertat in auriculas!
 Sit licet et saxo patientior illa Sicano,
 Sit licet et ferro durior et chalybe: 50
 Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
 Surget et invitis spiritus in lacrimis.

V. 25. labores.

Penitus comparativo junctum Burmannus tolerare renuit: Ruhnkenius ad Vellejum II, 27. poetae concedit, historicum *penitus Romano nomine infestissimum* scripsisse negat. Equidem usu quidem minus probari, caeterum nulla ratione impugnari illud genus loquendi arbitror posse. Non dissimile certe in primis superlativo junctum a Sallustio in Jugurth. VII, 5. *Ac sane, quod difficile in primis est, et praelio strenuus erat et bonus consilio.* Majorę fortasse jure in versu 22.

*Tristis et in tepido limine
 somnus erit,*

Heinsius *rigido* tentat reponere, et Burmannus suavius in *gelido limine*. Interpretes tamen, me non adversante, limen incubando tepidum intelligunt;

quam expositionem non solum Catulli, quem afferunt, locus LXIII, 65., sed Persius quoque adjuvat I, 109.

ne majorum tibi forte

Limina frigescent.

25. HUMANOS NUMQUAM MISERATA LABORES] Primus, ni fallor, Scaliger tacite *Labores* dedit, quod et in duobus scriptis reperisse se Heinsius narrat in notis Propertianis pag. 671. In adversariis II, 15. pag. 328. Mentelianum laudat et suum: Burmannus eosdem libros, Heinsianum tamen a manu secunda, DOLORES exhibere narrat; quod, quia caeteri meliores, Groning. Neapol. Pallat. confirmant, nec quicquam interest, revocamus, quamquam quinque versibus ante (id Heinsius ac Burmannus taxant) idem vocabulum erat:

Nunc jacet alterius felici nixa lacerto:
 At mea nocturno verba cadunt Zephyro.
 Sed tu sola mei, tu maxima causa, doloris,
 Victa meis numquam, janua, muneribus.
 Te non ulla meae laesit petulantia linguae,
 Quae solet ingrato dicere torva loco,
 Ut me tam longa raucum patiare querela.
 Sollicitas trivio pervigilare moras.
 At tibi saepe novo deduxi carmina versu,
 Osculaque impressis nixa dedi gradibus.
 Ante tuos quotiens verti me, perfida, postis,
 Debitaque occultis vota tuli manibus!
 Haec ille, et si quae miseri novistis amantes,
 Et matutinis obstrepit alitibus.
 Sic ego nunc dominae vitiiis et semper amantis
 Fletibus aeterna differor invidia.

35

40

45

XVIII. [XVII.]

Et merito, quoniam potui fugisse puellam!
 Nunc ego desertas adloquor alcyonas.

V. 38. iratus dicere trita. 1. puellam,

Nullane finis erit nostro concessa dolori?

38. QUAE SOLET IRATUS DICERE TRITA LOCO] Difficilis et hiulca, quin inepta satis oratio est in his, a Scaligero infeliciter excogitatis. Boni codices universi *Irato dicere tota loco*. Non dubito, quin Heinsius recte divinaverit:

Quae solet INGRATO dicere TORVA loco.

Cetera ejusdem et aliorum commenta unius assis facienda nego. Carmine extremo Martandus:

Sic ego nunc dominae vitiiis, nunc semper amantis, Fletibus, aeterna differor invidia.

Lusus est, ut opinor, sed meretricule pulcher. Propertius ipse, si rediret, acciperet: critico tam facili esse non licet. Quin ut temeritatem caveamus, hujusmodi commenta, specie sua nimis blandientia credulis, plerumque ne commemoramus quidem. Quorum ut nonnulla meliorum codicum auctoritate fidem fortasse olim accipient, ita haecenus ut ingeniosa lau-

Nec mihi Cassiopes statio visura carinam est,
 Omniaque ingrato litore vota cadunt.
 Quin etiam absenti prosunt tibi, Cynthia, venti;
 Aspice, quam saevas increpat aura minas.

V. 3. Cassiope solito. 6. increpet.

dari debent, caeterum vera existimari non possunt.

XVIII. [XVII.]

3. NEC MIHI CASSIOPE SOLITO VISURA CARINAM EST] Dubitant interpretes, sitne Cassiopea intelligenda, signum caeleste, an Epiri Corcyraeve portus Cassiope. Priorem interpretationem futurum *visura* excludit: in utraque vocabulum *solito*, sive adjective capias, ut *Soliti rediere Pelasgi* apud Valerium Fl. III, 45., seu pro *ex solito* contra bonorum scriptorum consuetudinem positum opineris, mercatorem facit Propertium nostrum, quod Virgilio quoque interpretum Horatianorum culpa accidit. Sed ista incommoda ne correctorum quidem ullus vitavit praeter virum doctum in Bibliotheca critica II, 2. pag. 10. tentantem reponere *solidam visura carinam est*; modo ne *carinam* otioso epitheto ornasset; nam ut *solidam* intelligamus integram et incolumem, fieri non potest. Equidem repono:

Nec mihi CASSIOPE STATIO
 visura carinam est.

Portum Cassiopen stationem dicit, uti est in illo:

Nunc tantum sinus et statio
 male fida carinis.

Antiope et Hermione pro genitivis scripta habuimus supra eleg. IV, 5.

5. QUIN ETIAM ABSENTI PROSUNT TIBI, CYNTHIA, VENTI] Hanc consonantiam *absenti venti*, quae viris doctis dudum displicuit, Waardenburgius tollit corrigendo *adversi venti*. Vereor ne frustra ingeniosus fuerit. Nam iste sonus Romanas aures non offendit, si versus ex arte legatur. Sed scilicet paucos hodie inveniri, qui versus Latinos recte pronunciare sciant; quod ii demum recte facient, qui in Italicis artem usu didicerint. Habent suos accentus singula vocabula, habet et versus syllabas ictas depressasque: haec inter se plerumque dissidentia qui recte conjunxerit, ita ut ipsi veteres leget veterum poetarum versiculos. Est ubi magis audiatur accentus versus, ut in his:

Quin etiam absenti prosunt
 tibi, Cynthia, venti.

Nec tibi Tyrrhena solvatur
 funis arena.

Tum caput orantis nequicquam
 et multa parantibus.

Vir precor uxori, frater succurre
 sorori.

Nullane placatae veniet fortuna procellae?

Haecceine parva meum funus arena teget?

Tu tamen in melius saevas converte querelas;

Sat tibi sit poenae nox et iniqua vada. 10

An poteris siccis mea fata reponere ocellis,

Ossaque nulla tuo nostra tenere sinu?

Ah pereat, quicumque rates et vela paravit

Primus et invito gurgite fecit iter!

Nonne fuit levius dominae pervincere mores — 15

Quamvis dura, tamen rara puella fuit —,

V. 15. melius.

Servat enim formaturam servatque figuram.

Item in his:

Trajicit, i, verbis virtutem include superbis.

Quot caelum stellás, tot habet tua Roma puellas.

Plaga recens, plenis tamerunt guttura venis.

Quas velit; ast aliis duras inmittere curas.

quamquam hi minus facile feruntur, quoniam postrema syllaba in vocabulis Latinis aequi non vult. Interdum vocabulorum accentus praevalet, tamquam in hoc:

Oraque velatarum obvertimus antennarum.

et si qua alia sunt, in quibus ultima syllaba liquescente accentus retrahitur.

6. INCREPET AURA] Burmannus: Sic, inquit, edidi auctoritate veterum codicum, non increpat, ut Broukhusius. Ne de omnibus codicibus intelligas, ad eleg. 2, 9. sic e codd. Voss. corrigendum notat, quorum nulla apud nos fides est. IN-

CREPAT ad dictum locum firmavimus.

15. NONNE FUIT MELIUS] Hoc excusum est Vicentiae anno MCCCCLXXXI. et in exemplari Beroaldino anni MCCCCLXXXVII., et in posteriore editione Volsci; Burmannus quoque in suo priore reperisse videtur; verbis transpositis habet D'Orvillianus secundus, Nonne fuit dominae melius. At Antonius Volsceus anno MCCCCLXXXII. edidit Nonne fuit LEVIUS; idque non solum Neapol. ac Bonon., sed et caeteri, opinor, meliores confirmant: certe majorem veritatis speciem habet. Horatius carm. I, 24, 19.

Durum, sed levius fit patientia,

Quicquid corrigere est nefas. Versu sequente,

Quamvis dura, tamen rara puella fuit,

quominus cara ex aliquot libris probaretur, perfectum fuit prohibere potuit. Tam certum est, hic rara legendum esse, ut

Quam sic ignotis circumdata litora silvis
 Cernere, et optatos quaerere Tyndaridas?
 Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
 Ultimus et posito staret amore lapis, 20
 Illa meo caros donasset funere crinis,
 Molliter et tenera poneret ossa rosa.
 Illa meum extremo clamasset pulvere nomen,
 Ut mihi non ullo pondere terra foret.
 At vos aequoreae formosa Doride natae, 25
 Candida felici solvite vela choro.
 Si quando vestras labens Amor adtigit undas,
 Mansuetis socio parcite litoribus.

XIX. [XVIII.]

Haec certe deserta loca et taciturna querenti,
 Et vacuum Zephyri possidet aura nemus.
 Hic licet occultos proferre inpune dolores,
 Si modo sola queant saxa tenere fidem.
 Unde tuos primum repetam, mea Cynthia, fastus? 5
 Quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
 Qui modo felicitis inter numerabar amantis,
 Nunc in amore tuo cogor habere notam.
 Quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?
 An nova tristitiae causa puella tuae? 10

V. 24. Tum.

ex hoc loco non minus, quam
 ex illo in inscriptionibus sol-
 lemnis FEMINAE RARISSIMAE,
 fidem accipiant loca ea, in qui-
 bus sensus utrumque admittit,
 ut apud nostrum I, 9, 16.

*Quis ego fretus amo. Cyn-
 thia rara mea est.*

et V, 11, 52.

*Claudia, turritae rara mini-
 stra deae.*

et in Silvis Statii II, 1, 200.

*Mox ubi delicias et rari pi-
 gnus amici*

Sensit.

24. TUM MIHI] Sic Passera-
 tius ex malo codice Memmiano,
 in quo erat *Tu mihi*. Caeteri
 universi ut *mihi*, quod *car*
 non revocemus?

XIX. [XVIII.]

9. CRIMINA MUTANT] Ita ve-
 rissime Lipsius, et ante eum

Sic mihi te referas levis, ut non altera nostro
 Limine formosos intulit ulla pedes.
 Quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
 Non ita saeva tamen venerit ira mea,
 Ut tibi sim merito semper furor, et tua flendo 15
 Lumina dejectis turpia sint lacrimis.
 An, quia parva damus mutato signa calore,
 Et non ulla meo clamat in ore fides?
 Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
 Fagus et Arcadio pinus amica deo. 20

corrector Italus apud Perrejum
 atque Colotium. Caeteri car-
 mina.

17. MUTATO SIGNA CALORE]
 Burmannus praefert, quod li-
 bri tantum non omnes habent,

*An quia parva damus mutato
 signa colore?*

ut indicet, inquit, in certo se
 colore esse. Bene: sed ea causa
 nulla erat, cur Cynthia irasce-
 retur. Unde enim in alia il-
 lum, non in se pallere sciebat?
 Porro autem illam scripturam
 in alium quoque sensum inter-
 pretari possumus, qui clarior
 sit emendatione Burmanni:

*An quia rara damus mutato
 signa colore?*

ut interroget Cynthiam (Bur-
 manni expositio est), an ideo
 fidem suam haberet suspectam,
 quia raro colorem mutabat ne-
 que semper in ea pallebat. Et
 hoc quidem ferri potest, ea ta-
 men conditione, ut rara signa
 scribamus, non parva, ne Cyn-
 thia Propertium, quod non
 multum palleret, improbasse
 dicatur. Maneat tamen potius

honor suus Jano Broukhusio
 et membranis optimis Gronin-
 ganis, quibus auctoribus lega-
 tur:

*An quia parva damus mutato
 signa calore?*

Cujus enim rei signa intelli-
 velit, ex adjectis patet; nempe
 caloris. Ita Ovidius fastor. II,
 152.

*Magnaque discedens signa
 reliquit hiems.*

Idem metamorph. VII, 725.

*culpa domus ipsa carebat,
 Castaque signa dabat, domi-
 noque erat anxia raptio.*

Lucretias III, 520.

*Ergo animus, sive aegrescit,
 mortalia signa*

*Mittit, ut edocui, seu flecti-
 tur a medicina.*

*Mutato autem calore, ut Ovi-
 dius metam. XIV, 39.*

*Sospite quam Scylla nostri
 mutantur anores.*

Noster libro I, 16, 31.

*Quam tua sub nostro mite-
 tur pectore cura.*

Vide quae notavimus ad eleg.
 XII, 11.

Ah quotiens vestras resonant mea verba sub umbras,
 Scribitur et teneris CYNTHIA corticibus!
 An, tua quod peperit nobis injuria curas,
 Quae solum tacitis cognita sunt foribus?
 Omnia consuevi timidus perferre superbae
 Jussa, neque arguto facta dolore queri.

25

V. 21. teneras. 22. vestris. 26. ficta.

21. AH QUOTIES TENERAS
 RESONANT MEA VERBA SUB
 UMBRAS, SCRIBITUR ET VE-
 STRIS CYNTHIA CORTICIBUS.]
Teneras umbras non ferunt criti-
tici; quorum iudicio accedo.
Tenues parvi discriminis um-
bras in opere textili Ovidius
commemorat metam. VI, 62.
Levem umbram dicit idem me-
tam. V, 336., quae incerta Vir-
gilio ecl. V, 5. Mollem um-
bram noster IV, 2, 1. ac Vir-
gilius georgic. III, 464. pro
mollī gramīne in luco umbro-
so. Sed umbrae tenerae quae
sint, non possum exputare;
quamquam est, qui locum sa-
num pronunciet, affirmans Pro-
peritium in mente habuisse Grae-
corum ἀπαλός h. e. mollis, te-
ner. Sed qua mente id positum
velit, neque ex adjectis Germa-
niciis sanfte Schatten apparet,
neque ex iis, quae tamquam
similia affert. Quid enim ἀπα-
λὸν ἕμα ad teneras arbores,
quae novellae sunt Floro Anthol.
Lat. T. I. p. 687.? Quan-
tum ab his differunt ἀπαλὸι
κᾶποι apud Theocritum XV,
113. περιλαγμένοι ἐν θαλασσι-
οις Ἀργυροῖς! quantum, quas
ultimo loco posuit, molles um-
brae apud Virgilium! Sed alii

critici alia moliuntur: omnium
 conamina longe longeque su-
 perat Schraderi et Koppiersii
 divinatio, scribentium:

Ah quoties VESTRAS resonant
mea verba sub umbras,
Scribitur et TENERIS Cyn-
thia corticibus.

Burmannus non improbandam
 transpositionem appellat, quam
 praeclaram ac verissimam me-
 rito pronunciarē potuit. In se-
 quente disticho nescio quid
 inepti reperisse sibi nonnulli
 visi sunt. At poeta, An, in-
 quit, tristitiae tuae causa est
 (id et huic versui et 17. ex de-
 cimo applicandum), quod in-
 fidiam tuam me aegre tulisse
 credis? Mene injuria tua offen-
 di posse? Ego omnia jussa
 tua timidus fero, nec me inju-
 ria tibi mutare potest.

26. NEQUE ARGUTO FICTA
 DOLORE QUERI] Memmiani
 codicis apud Passeratium scri-
 ptura est, quam Broukhusio et
 Marklando fucum fecisse miror.
 Nam nec ficta crimina dicit,
 sed vera; nec ficta se, simula-
 to dolore, queri: immo nihil
 omnino, ne gravissimum qui-
 dem puellae facinus aegre ferre
 affirmat, omnia jussa dominae
 superbae patienter tolerare. Diu

Pro quo, di, nivei montes, et frigida rupes,
 Et datur inculto tramite dura quies;
 Et quodcumque meae possunt narrare querelae,
 Cogor ad argutas dicere solus avis. 50
 Sed qualiscumque es, resonent mihi CYNTHIA silvae,
 Nec deserta tuo nomine saxa vacent.

V. 27. vivi fontes.

est, cum de conjectura reposui, quod postea omnes fere praeter Memmianum codices habere intellexi:

— neque arguto FACTA dolore queri.

Facta, hoc est, injurias tuas; infidiam, crimina. Propertius IV, 5, 21.

Ille potest nullo miseram, me linquere facto?

Ovidius epist. XI, 148.

Per lacrimas oro, quas tua facta movent.

Idem amor. III, 11, 43.

Facta movent odium: facies exorat amorem.

et remed. amor. 299.

Saepe refer tecum sceleratae facta puellae.

27. PRO QUO, DI, VIVI FONTES] Ita Scaliger, emendatione parum probabili. Jucundae enim rei, vivorum fontium, mentio ab hoc loco, ubi dura et aspera omnia, nimis aliena est. Libri scripti habent *divini fontes*, quod per exclamationem accipiendum erit. Cur vero hic *divinos fontes* potius, quam caeteros deos omnes invocet, non intelligo. Agamemno Homericus, ubi universae naturae praesides juris jurandi testes facit, Terram quoque et

Fluvios appellat; *Fontisque Fluviosque* itidem in foedere sciendo vocat Aeneas Virgilio XII, 181.; *Scheriae Fluvio* Ulixes supplicat, sed quem *ἔγνω προρέοντα*, ut cursum sisteret; *Fluminum Fontes* apud Aeschylum Prometheus una cum aëre ventoque et mari caeloque ac terra malorum suorum testes invocat. At nihil tale apud nostrum. Recte igitur viri docti Propertium aliud scripsisse censent: *Gruterus Clitumni fontes*, nuperus criticus *devexi fontes*. Sed ad fontes devexos, leniter in declive labentes, sedere non sancte triste est Heinsius *dumosi, devexi, continui montes: di, nudi montes* Marklandus. Pari, hoc est, exigua veri similitudine possis, *clivosi montes*, ut apud Ovidium fast. III, 415. Scribe vero:

Pro quo, di, NIVEI MONTES,
 et frigida rupes,

Et datur inculto tramite
 dura quies.

Ita Lucretius V, 202.

montes silvaeque ferarum
 Possedere, tenent rupes vastaeque paludes.

Horatius carm. III, 27, 61.

Sive te rupes et acuta leto

XX. [XIX.]

Non ego nunc tristis vereor; mea Cynthia, Manis,
 Nec moror extremo debita fata rogo:
 Sed ne forte tuo careat mihi fuitus amore,
 Hic timor est ipsis durior exsequiis.
 Non adeo leviter nostris Puer haesit ocellis, 5
 Ut meus oblito pulvis amore vacet.
 Illic Phylacides jucundae conjugis heros
 Non potuit caecis inmemor esse locis;
 Sed cupidus falsis adtingere gaudia palmis
 Thessalis antiquam venerat umbra domum. 10
 Illic, quicquid ero, semper tua dicar imago;
 Trajicit et fati litora magnus amor.
 Illic formosae veniant chorus heroinae,
 Quas dedit Argivis Dardania praeda viris:
 Quarum nulla tua fuerit mihi; Cynthia, forma 15
 Gravior; et Tellus hoc ita justa sinat.
 Quae tu viva mea possis sentire favilla!
 Tum mihi non ullo mors sit amara loco.
 Quamvis te longae remorentur fata senectae,
 Cara tamen lacrimis ossa futura tuis. 20

V. 19. 20. ante 17. 18. V. 20 (18). meis.

Saxa delectant.

Propertius I, 21, 13.

— *montes et frigida saxa.*

Nivum montem apud Catul-
lum habes LXIV, 241.

*ceu pulsae ventorum flami-
ne nubes*

*Aerium nivei montis liquere
cacamen.*

XX. [XIX.]

16. ET TELLUS HOC ITA JU-
STA SINAT] Burmannus ten-
tat: et Venus hoc, si dea justa,
sinat, calida hercle conjectura,
nisi quod ille calidior, qui ear-

minis textui infulsit. Quid ve-
ro in codicum scriptura repre-
hendi queat, non video. *Tel-
lurem* dicit inferos; quod omni-
bus poetis sollemne; itaque
χθόνα Graeci usurpant. Ita ju-
stos inferos sperat, ut se Cyn-
thiam heroinis praeferre patian-
tur. Tenerrimum votum, cu-
jus nullam litteram perire vo-
lumus.

17. QUAMVIS TE LONGAE RE-
MORENTUR FATA SE-
NECTAE,

18. CARA TAMEN LACRIMIS
OSSA FUTURA MEIS.

Quam vereor; ne te contempto, Cynthia, busto
Abstrahat a nostro pulvere iniquus Amor,

19. QUAE TU VIVA MEA POSSIS
SENTIRE FAVILLA,
20. TUM MIHI NON ULLO
MORS SIT AMARA LO-
CO.]

Hunc locum satis obscurum sibi Burmannus fatetur: caeteri, interpretando et hic illic aliquid non nimia cum veri similitudinis specie sollicitando, varia primo aspectu blandientia, sed omnia rimanti vana apparitura extundunt. Ea tute, si voles, examinabis: nos tibi locum unius distichi transpositione facta (quatuor autem hic ab eadem syllaba incipiunt) verissime, ni fallor, restitutum dabimus. Sic igitur haec omnia formanda sunt:

*Illic formosae veniant chorus
heroinae,*

*Quas dedit Argivis Darda-
na praeda viris:*

*Quarum nulla tua fuerit mihi,
Cynthia, forma*

*Gratior; et Tellus hoc, ita
justa, sindt.*

17 *Quae tu viva mea possis
sentire favilla!*

18 *Tum mihi non ullo mors
sit amara loco:*

19 *Quamvis te longae remo-
rentur fata senectae,*

20 *Cara tamen lacrimis ossa
futura tuis.*

*Quam vereor, ne te contem-
pto, Cynthia, busto*

*Abstrahat a nostro pulvere
iniquus Amor!*

Vix ulli sunt in Propertii car-

minibus versiculi suavioris aut intimi amoris indices magis veri. Tentemus explicare hoc, quod, ut Broukhusius hic ait ad v. 11., *multo est tenerimum, neque capi satis potest ab hominibus duris atque invenustis.* Optat, ut Cynthia viva in ipsis cineribus sentiat, quantum vel a mortuo ametur. Hoc si fieri possit, mortem sibi tristem negat, cum puellae se, quamvis diu superstiti, mortuum quoque carum fore sciat. Id unum vereri, ne puella se a busto insidiis Amoris abstrahi patiatur. Matrem suam post obitum mariti a tumulo deduci non potuisse Statius narrat silv. V; 3, 242.

Certe sejungere matrem

Jam gelidis nequeo bastis:

Sequitur:

te sentit habetque,

*Te videt, et tumulos ortuque
obituque salutat.*

quod huic nostro simillimum:

*Quae tu viva mea possis sen-
tire favilla.*

Neque non tuetur loquendi rationem Ovidius metam. XIII, 504.

cinis ipse sepulti

*In genus hoc saevit; tumulo
quoque sensimus ho-
stem.*

*Cara lacrimis tuis cur melue-
rit dicere, quam tibi, ad Eleg.
VI, 23. monuimus. Tuis at-
tem pro Meis Scaliger tacite
dedit; quod verum a se esse,*

Cogat et invitam lacrimas siccare cadentis!
 Inflectitur adsiduis certa puella minis.
 Quare, dum licet, inter nos laetemur amantes. 25
 Non satis est ullo tempore longus amor.

XXI. [XX.]

Hoc pro continuo te, Galle, monemus amore,
 Id tibi ne vacuo defluat ex animo:
 Saepè inprudenti fortuna occurrit amanti.
 Crudelis Minyis dixerit Ascanius.
 Est tibi non infra speciem, non nomine dispar, 5
 Thiodamanteo proximus ardor Hylae.
 Huic tu, sive leges umbrosae flumina silvae,
 Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes,
 Sive Gigantea spatiabere litoris ora,
 Sive ubicumque vago fluminis hospitio, 10
 Nympharum semper cupidas defende rapinas —
 Non minor Ausoniis est amor Hydriasin —,

V. 12. ah Dryasin. et absunt interruptae orationis signa.

adversantibus, quantum pote, librarilis. *Ossa* Nostrum pro Manibus saepissime ponere, nemo ignorat et viri docti passim docuerunt.

XXI. [XX.]

7. HUIC TU — 11. CUPIDAS DEFENDE RAPINAS] Ita viri docti correxere quod in libris scriptis erat, *Hunc tu*. Groninganus tamen et Vaticanus apud Livinejum, praeterea excerpta Modii ac Pocchi habent:

Hunc tu —

Nympharum semper cupidas defende rapinis.

Mihi, ultra lectio a Propertio sit, admodum incertum videtur, nec multum refert.

12. NON MINOR AUSONIIS EST AMOR AH DRYASIN] *Ah* Scaligeri inventum est, sed insuave. Melius Itali in *Dryasin*, Lipsius et *Dryasin*. Ex Codicum meliorum scriptura est amor *Hadriacis* id quod verum est facili negotio elicitur. Repone:

Non minor Ausoniis est amor HYDRIASIN.

Liber Guelferbytanus (Gudian. 293.) Tusculanorum Ciceronis in libro III, 19, 43. pro *hydrauli* habet *Hrarali*. De istoc *Nympharum* nomine, *Hydriades*, Munckerus annotavit ad Albricum de deorum imaginibus cap. VII. Adde Platonem epigr. XIV.

Ne tibi sit — durum! — montis et frigida saxa,
Galle, neque expertos semper adire lacus;

V. 13. duros montes et torrida saxa.

Αἰ δὲ περὶξ θαλεροῖσι χορὸν
ποσὶν ἐσήσαντο
Ἵδρυάδες Νύμφαι, Νύμφαι
Ἀμαδρυάδες.
et Paullum Silentiarium epigr.
XLVII.

Ἵδρυάδες Νύμφαι δὲ σὺν
ὕλονόμοισι χορείαν
Στήσαν, ἐπεὶ καὶ τὰς πολ-
λάκις ἐξεφόβει.
Hermocreon in Analectis Brun-
ckii Tom. II. pag. 252.

Νύμφαι Ἐφρυδρυάδες, ταῖς
Ἐρμιοκρίων τὰδε δῶρα
ἔϊσατο, καλλινας πίδακος
ἀντιτυχῶν.

13. NE TIBI SIT DUROS MON-
TES ET TORRIDA SAXA, GALLE,
NEQUE EXPERTOS SEMPER ADI-
RE LACUS] In hujus distichi
scriptura variant codices etiam
optimi. Principio pars *Nec* ha-
bent, alii *Ne*; neque sine dif-
ferentia sensus. Hoc dicit *Nec*:
Puerum tuum, quoties ad flu-
mina versaberis, a Nympha-
tum rapinis defende; *nec* mon-
tes et saxa lacusve adeas. De
fluminibus igitur et lacubus
bis narrat: cur quaeso? Saxa
autem montesque cur caveat,
cui a fluminum Nymphis peri-
culum est? Lege igitur *Ne*, et
expone: Nympharum fraudes
vita, ne tibi per montes et sa-
xa lacusque errandum sit, quem-
admodum Herculi olim Hy-
lam amissum quaerenti. Theo-
critus XIII, 64.

Ἡρακλῆς τοῖς τοῖς ἐν ἀτρίπτου-
σιν ἀκάνθαις

Παῖδα ποθῶν δεδόνατο, πο-
λὴν δ' ἐπελάμβανε χῶ-
ρον.

Σχέτλιοι οἱ φιλέοντες. ἀλώμε-
νος ὅσῳ ἐμύγησεν

Ἵδρυα καὶ δρυμῶς!

Porro *duros montes* commen-
tum Lipsii est; neque ei acce-
dit auctoritas ex codice, in
quo ita legi Passeratius auctor
est. Codices Neapol. Palat. pa-
pyr. Guarner. Bonon. *Ne (Nec)*
tibi sint (sim) duri montes;
quod est nihili. Caeteri boni,
Groning. Mentel. Palat. membr.
Ne (Nec) tibi sit durum. Hoc
modo aliquid infertur alieni:
Ne tibi difficile, molestum, in-
gratum sit (vide quae excitabi-
mus ad II, 6, 15) *saxa montes-*
que et lacus pervagari. Immo,
Ne adeas, Ne adire cogaris.
Nihilominus haec scriptura ve-
rissima est, sed Gronovio Fran-
cioque praeëuntibus distinctio-
ne adjuvanda:

Ne tibi sit (DURUM) montes
et frigida saxa,

Galle, neque expertos sem-
per adire lacus.

De ejusmodi exclamationibus
notavit Burmannus ad Anthol.
Lat. T. I. pag. 196. Hanc for-
mulam *Ne sit tibi adire* Hey-
nius illustrat ad Tibullum I, 6,
24. et Huschkus in epistola
critica pag. 61. Porro libri non-

Quae miser ignotis error perpessus in oris 15
 Herculis indomito fleverat Ascanio.
 Namque ferunt olim Pagasae navalibus Argo
 Egressam longe Phasidos isse viam,
 Et jam praeteritis labentem Athamantidos undis
 Mysorum scopulis adplicuisse ratem. 20
 Hic manus heroum, placidis ut constitit oris,
 Mollia conposita litora fronde tegit.
 At comes invicti juvenis processerat ultra
 Raram sepositi quaerere fontis aquam.
 Hunc duo sectati fratres, Aquilonia proles, 25
 Hunc super et Zetes, hunc super et Calais,

V. 21. placitis.

nulli habent *turbida saxa* vel
tumbida, unde Gronovius *tor-*
rida fecit. Sed FRIGIDA *saxa*
 libri meliores cuncti tueri vi-
 dentur. Ita libro V, 7, 66.

nec meritas frigida
saxa manus.

I, 19, 27.

nivei montes et fri-
gida rupes.

Unde tamen ista scripturae va-
 rietas sit, ignoramus: scire-
 mus fortasse, si Santenius Puc-
 cii excerpta edere quam in scri-
 niis premere maluisset. In mi-
 nore versu *lacus non expertos*
 interpretor, quos numquam
 adiisti. Virgilius I. Aen. 201.

vos et Cyclopa saxa

Experti.

Valerius Flaccus I, 566.

sic ecce meus, sic, orbe
peracto

Liber, et expertus terras re-
meavit Apollo.

Silius Italicus III, 496.

Primus inexpertas adiit Ti-
rynthius arces.

17. ARGO] *Argon* scripti, et
 versu 26. *Zetus* pro *Zetes*. *Ar-*
go ac *Zethes* jam anno MCCCC-
 LXXXII. dedit Antonius Vol-
 scus.

21. PLACITIS UT CONSTITIT
 ORIS] Ita N. Heinsius. Libri
 scripti PLACIDIS *oris*, quod
 recte servari poterat. Eleg.
 XVIII, 28.

Mansuetis socio parcite li-
toribus.

Libro IV, 18, 7.

Et placidum Syrtes portum,
et bona litora nautis
Praebeat hospitio saeva
Malea suo.

Ovidius trist. IV, 4, 58.

Nec placidos portus hospita
navis adit.

Idem ex Ponto I, 2, 62.

Mollia naufragiis litora
posse dari.

et libro II, 9, 9.

Oscula suspensis instabant carpere palmis;

Oscula et alterna ferre supina fuga.

Ille sub extrema pendens secluditur ala,

Et volucres ramo submovet insidias.

30

Jam Pandioniae cessit genus Orithyiae:

Ah dolor! ibat Hylas, ibat Hamadryasin.

V. 27. plumis. 31. cesset. 32. dolor ibat.

*Excipe naufragium non duro
litore nostrum.*

Ἀπαλόν pro ἐν' ὀμῶν dixit Cratinus, teste Phrynicho Arabio Προπαρασκευῆ Σοφιστικῆ MS. apud Ruhnkenium epist. crit. II. pag. 157.

27. PLUMIS] Ex emendatione Joh. Livineji est. Codices PALMIS, quod recte probat Mitscherlichius in lectionibus Catullianis pag. 159. Ita ταρσοὺς pro alis usurpant Graeci. Vide Eustathium ad Odys. 4. pag. 349, 34. et Oudendorpium ad Appuleji metam. V. pag. 366.

29. ILLE SUB EXTREMA PENDENS SECLUDITUR ALA] Sic codices; nam *subducitur* a librariorum oscitantia est, caetera indigna memoratu. Heinsii insignem in hoc versu interpolando temeritatem accurata interpretatione facile refutes. Hylas non inepte se a Boreadum osculis defendit. Eorum alterum, cum supra caput suum *suspensis palmis*, ut *oscula supina ferret*, vagantem videt, sinistra manu *extremam alam*, hoc est, remigum penarum longissimam arripit, itaque, dum ille altius volare nititur, *sub ala* pondere deorsum tracta *pendet*, qua arte ab

ore appetentis *secluditur* ac *removetur*: alterius *volucres insidias ramo* in dextram sumto a se *submovet*. Haec ideo exponenda fuere, quia Vulpius rom minus perceperat. *Extremam alam* ita dicit, ut *extremas manus* Valerius Flaccus I, 293.

*Quis tibi, Phrixo, dolor,
rapido cum concitus aestu*

*Respiceres miserae clamantia
virginis ora,*

*Extremasque manus, sparsos
que per aequora crines!*

quae sunt *primae palmae* Propertio III, 19, 11.

*At tu vix primas extollens
gurgite palmas*

*Saepe meum nomen iam
peritura vocas.*

et ipsi Valerio VII, 621.

*Aequat humo truncos, rutilum
thoraca sequenti,*

*Aut primas a matre manus;
premit obvius ante.*

Neque aliter illud Catulli intelligendum videtur II, 3.

*Quoi primum digitum dare
adpetenti*

Et acris solet incitare morsus.

31. CESSET GENUS ORITHYIAE] Nihili est iste con-

Hic erat Arganthei Pegae sub vertice montis
 Grata domus Nymphis humida Thyniasin,
 Quam supra nullae pendebant debita curae 55
 Roscida desertis poma sub arboribus,
 Et circum inriguo surgebant lilia prato
 Candida purpureis mixta papaveribus.
 Quae modo decerpens tenero pueriliter ungui
 Proposito florem praetulit officio; 40
 Et modo formosis incumbens nescius undis
 Errorem blandis tardat imaginibus.
 Tandem haurire parat demissis flumina palmis,
 Innixus dextro plena trahens humero.
 Cujus ut accensae Dryades candore puellae 45
 Miratae solitos destituere choros,
 Prolabsum leviter facili traxere liquore.
 Tum sonitum raptō corpore fecit Hylas.
 Cui procul Alcides iterat, responsa det: illi
 Nomen ab extremis fontibus aura refert. 50

V. 33. Pegae. 49. iterat responsa: sed illi.

unctivus. Aut cessat lege cum Gronovio et uno codice Regio, aut cessit ex Groningano, Menzeliano ac duobus aliis.

33. HIC ERAT ARGANTHI PEGAE] In his librarii omnes cespitarunt. Neapolitanus (nam de hoc, ut in aliis multis, quae non commemoramus, fallit Burmannus) *Hic erat arganthei pegae subvertite montis*. Repone PEGAE cum Scaligero, Apollonii ejusque scholiastae auctoritate. Burmannus hic varia et partim bona, sed parum cohaerentia notat.

49. CUI PROCUL ALCIDES ITERAT RESPONSA: SED ILLI] Neque hanc, quam libri omnes praeferunt, scripturam probare

possum, nec ingeniosam Fonteinii Huschkiique emendationem scribentium ex Theocrito:

Cui procul Alcides ter Hyla responsat: at illi.

quia quae praecedunt,

Tum sonitum raptō corpore fecit Hylas,

de clamore Hylae intelligi nequeunt, quem aliis et ornatioribus verbis poeta indicaturus fuisset: sin referuntur, quo sane referenda sunt, ad sonitum, quem in aquam decidendo faciebat (quomodo apud Ovidium est metam. III, 36.

demissaque in undas

Urna dedit sonitum,)

non potuit eum sonum Hercu-

His, o Galle, tuos monitus servabis amores
Formosum Nymphis credere fisus Hylan.

XXII. [XXI.]

Tu, qui consortem properas evadere casum,
Miles, ab Etruscis saucius aggeribus

V. 51. monitis serv. amores, 52. tutus. 2. aggeribus,
Quid — torques?

les procul audire, ut respondendi facultas esset. Magis probae hoc nomine, nisi alia obstarent, sunt divinationes Jani Rutgersii et Nicolai Hein-
sii:

Tum sonitum rapto corpore fecit. Hyla

Cui procul Alcides iterat. Responsa sed illi

Nomen ab extremis fontibus aura refert.

Quem procul Alcides iterat. Responsa sed illi

Nomen ab extremis montibus aura refert.

At una littera mutanda integritas sua his versibus redibit, si scribas mecum *det* pro *set*:

Cui procul Alcides iterat, responsa DET: illi

Nomen ab extremis fontibus aura refert.

Semel iterumque vocabat Hercules Hylam, hortans simul, ut responderet.

51. HIS, O GALLE, TUOS MONITIS SERVABIS AMORES, FORMOSUM NYMPHIS CREDERE TUTUS HYLAN] Quibus *monitis*? Ad initium carminis referunt; quam parum apte, nemo non videt. Repone MONITUS ex codice Neapolitano, quem quin-

que Italici sequuntur. De fine versus majoris distinctionem tollendam esse Marklandus monuit, ut *servabis* exponeretur *cavebis*. *Tutus* enim securam significat, qui se tutum credit: ita habes libro III, 2, 11.

Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem. et apud Horatium art. poet. 266.

tutus, et intra

Spem veniae cautus.

Sed illud ipsum vocabulum *tutus*, quamvis aptum sententiae, tamen sincerum non est, sed ex uno illo, quo nosti, Cujaciano Scaligeri derivatum. Omnes boni libri habent *visus*; sub quo quid aliud latere potest, quam *fisus*? Sic scribe:

His, o Galle, tuos MONITUS servabis amores

Formosum Nymphis credere FISUS Hylan.

Noli, inquit, puerum tuum Nymphis credere, earum virtuti et continentiae nimis confisus. Dativus *Nymphis* bis intelligendus est: *confisus Nymphis* et *Nymphis credere*.

XXII. [XXI.]

Poëmatium non inelegans,

Qui nostro gemitu turgentia lumina torques,
Pars ego sum vestrae proxima militiae.

sed male sedula criticorum cura probe corruptum, nos meliorum codicum ope ductaque restituumus. Jam de singulis exponemus. Primos versiculos ita scriptos omni tempore critici dedere:

*Tu qui consortem properas
evadere casum,
Miles ab Etruscis saucius
aggeribus,*

*Quid nostro gemitu turgentia
lumina torques?*

In quibus nostro gemitu pro gemitu nostri positum volant, eo sensu, quo Livius XXII, 5, 4. *gemitus vulnerum* dixit. Eo modo Aeschylus Prometh. 386.

*Μῆ γάρ σε θρήνησ οὐ μὲν
εἰς ἕθρου βάλῃ.*

Ita ergo exponunt: *Quid torques, crucias, vel, ut Passeratius, flectis et volvis huc et illuc lumina meum fatum gemendo tumida?* At vero a gemitu non tument oculi, sed a fletu; nec lugere Gallum poterat miles, qui commilitonem suum ne agnosceret quidem, cuique hoc ut diceretur opus esset.

Pars ego sum vestrae proxima militiae.

Jure meritoque igitur optimam codicis Groningani scripturam Johanni quoque Livinejo probatam asciscimus: *Qui nostro gemitu, mutata insuper distinctione. Gallus militem fugientem alloquitur, qui gemitu audito oculos fletu turgentia*

clade Perusina ad loquentem convertebat. Ita enim jungenda verba sunt: *lumina torques ab Etruscis aggeribus.* Ovidius metam. VI, 515.

et nusquam lumen detorquet ab illa.

Horatius epist. II, 1, 127.

Torquet ab obscenis jam nunc sermonibus aurem.

Porro Gallus militem fugiendo se ipsum, ut parentes gaudeant, servare jubet et fletum compefcere, ne soror (Galli puta, non ejus, quem alloquitur), quam male res Perusina gesta sit, ex ejus lacrimis sentiat. Aperta sententia, modo teneas, Gallum omnia non ignoto homini sed sibi cognato dicere (ideo versu 4. dicit:

Pars ego sum vestrae proxima militiae;

ne Passeratio credas exponenti nuper), nec, quod interpretibus placet, hoc carmen inscriptum fingi sepulcro Galli, quippe qui humatus numquam fuit (v. 9. XXIII, 8.) neque a Gallo moribundo pronunciari, (est enim, qui hominem dispersis ossibus (v. 9.) proximum morti fuisse censeat) sed ab umbra et *εἰδῶλη* interemti, cum gemitu (v. 3.) sueto more prodeunte. At criticis haec ita potius interpolare libuit:

*Sic te servato possint gaudere
parentes,*

Haec soror Acca tuis sentiat e lacrimis.

Sic te servato, ut possint gaudere parentes;

5

Nec soror acta tuis sentiat e lacrimis.

Gallum per medios ereptum Caesaris ensis

Effugere ignotas non potuisse manus,

Et quaecumque super dispersa invenerit ossa

Montibus Etruscis, haec sciat esse mea.

10

XXIII. [XXII.]

Qualis, et unde genus, qui sint mihi, Tulle, Penates,
Quaeris pro nostra semper amicitia.

V. 5. servatō possint. 6. Haec soror Acca.

trium commentis in unum coactis, Passeratii, Beroaldi, Scaligeri. Nam ut ante possint delendum praecepit Passeratus; frustra. Cur enim nolimus hoc? *Serva te, ut parentes gaudere possint.* At idem Passeratus Scaligeri divinationem improbat, a quo erat repositum *Acca*, quod nomen unde Cornelii Galli sorori venisset intelligere nequibat. N. Heinsio *uda* vel *aucta* placuit, quorum illud nemo probabit, hoc scurrile et Plautinum esse a Bentlejo discas ad Terentii Heaut. II, 2, 3. Nihil autem codicum scriptura verius est *Acta* exhibentium, modo ne mandata morientis intelligas, sed res bello gestas. Ita Statius Theb. II, 651.

sine tristia Thebis
Nuncius acta feram, vulgi-
que per ora paventis
Contemto te rege canam.
Sallustius Jug. 53. *Igitur pro-*
metu repente gaudium exortum,
milites alius alium laeti adpel-

lant, acta edocent atque au-
diunt, sua quisque fortia facta
ad caelum ferre. Denique etiam *Nec soror recte habet, vel, si* id mavis, *Neu; Ne* autem, quod habent libri quidam, vitiosum est. *Haec* debetur Philippo Beroaldo non videnti, *sciat* ex versu postremo ad illa quoque revocandum esse, *Gallum per medios* etc. Duae res sunt, quas scire sororem Gallus cupit: se, postquam milites Caesaris evasisset, in ignotas manus incidisse (interpretes accuratius, quam ipse Propertius, rem incertam edocti, a latronibus interfectum scribunt), tum ossa sua, ne forte quaerat integrum corpus, in montibus Etruscis passim esse dispersa. Caeterum et huic et sequenti carmini aliquid epigrammatici inesse ipse, opinor, sentis: ut nihil nos cogat Heinsium sequi, in adversariis II, 15. pag. 335. et hoc et illud majoris carminis fragmenta esse judicantem.

Si Perusina tibi patriae sunt nota sepulcra,
 Italiae et duris funera temporibus,
 Cum Romana suos egit discordia civis —
 Sic, mihi praecipue, pulvis Etrusca, dolor,

V. 3. sepultae Italiae duris. 6. Sis.

XXIII. [XXII.]

3. SI PERUSINA TIBI PATRIAE SUNT NOTA SEPULTAE ITALIAE DURIS FUNERA TEMPORIBUS] Ita Scaliger, *sepultae*, accedente, quae tamen nulla est, codicis Memmiani auctoritate. Sed insuavis illa compositio est. *patriae sepultae Italiae*. Scripti meliores universi habent *Sepulcra*, quomodo Catullus LXVIII, 89.

Troja (nefas) commune sepulcrum Europae Asiaeque.

Vide Bentlejum ad Horat. epod. IX, 25. At neque ita orationi suus honor constat. Repone:

*Si Perusina tibi patriae sunt
 nota SEPULCRA,
 Italiae ET duris funera
 temporibus.*

Patriae sepulcra et Italiae funera, plane ut Petronius cap. 121.

Thessaliaeque rogos et funera gentis Iberae.

6. SIS MIHI PRAECIPUE] Non felicius hic Scaligero divinatio cessit. Codices plerique *Sit mihi*; Heinsius *Fis*; *Tu mihi* Marklandus. Veram scripturam liber Mentelianus cum tribus aliis servavit, e quibus repono:

*sic, mihi praecipue, pulvis
 Etrusca, dolor,*

*Tu projecta mei perpessa 'es
 membra propinqui.*

Sic, in his bellorum civilium turbis. Hoc enim illa particula significat: In hac rerum conditione, Cum aliud quid sit aut esset. Propertius III, 18, 39.

*At vos, qui officia in multos
 revocatis amicos,*

*Quantum sic cruciat lumina
 vestra dolor!*

Sic, cum illud facitis. Ita libro IV, 14, 34.

*Sic cadit inflexo lapsa puella
 genu.*

quem locum male intelligunt, ut ibi dicemus. Sed et priorem frustra sollicitant, et V, 11. versum 9.

Sic moestae cecinere tubae,
 quod est Ideo. Neque ista recte capiunt I, 3, 34.

*Sic ait in molli fixa toro
 cubitum.*

in quibus *Sic* ad praecedentia referendum ita exponi debet: Cum Luna oculos compositos suis radiis patefecisset. Cave igitur *Hic* ibi vel *Tunc* scribas: neque *ais* reponendum est, cum ista puellae minus apte narrentur, et *ait* tueatur ipse Propertius III, 24, 1. et 23. 31. seqq. Particula *sic* Statius quoque ita usus est III. Theb. 254:

Tu projecta mei perpressa es membra propinqui;
 Tu nullo miseri contegis ossa solo —
 Proxima subposito contingens Umbria campo
 Me genuit, terris fertilis uberibus.

10

Dixit; et attoniti jussis (mortalia credas
Pectora) sic cuncti vocemque animosque tenebant.
 nisi praestat illa aliter distinguere:

Dixit; et attoniti jussis. mortalia credas
Pectora; sic cuncti vocemque animosque tenebant.
 Certior Virgiliti auctoritas Aen. I, 225.

Et jam finis erat, cum Jupiter aethere summo
Despiciens mare, velivolum terrasque jacentis
Litoraue et latos populos sic vertice caeli
Constitit, et Libyae defixit lumina regnis.

ubi Heynium adi, et, qui Graeca contulit, Wunderlichium ad Aeschinem contra Ctesiph. pag. 226.

SEX. AURELII
 PROPERTII
 ELEGIARUM
 LIBER SECUNDUS.

I.

Quaeritis, unde mihi totiens scribantur amores,
 Unde meus veniat mollis in ora liber.
 Non haec Calliope, non haec mihi cantat Apollo:
 Ingenium nobis ipsa puella facit.

V. 2. liber? 3. dictat.

IN LIB. II.

I.

3. NON HAEC MIHI DICTAT APOLLO] Verbum *dictat*, postquam divinando Livinejus invenerat, ab Heinsio in notis Propertianis pag. 677. *libro Palatino* ascriptum, Burmannus *auctoritate codicum Palatinorum* sese edidisse ait; Jano Gebhardo, qui solus libros Palatinos vidit, tacente. Retineamus ergo certioris auctoritatis lectionem,

Non haec Calliope, non haec mihi CANTAT Apollo,
 cui vindicandae vel illud suffi-

cit *Μῆνιν ἄειδε θεά*. Scilicet poëtae Musarum et Apollinis *ὑποφῆται* sunt; quamquam et aliorum poëtarum *ὑποφήτην* facere se Theocritus videtur; ita tamen, ut secum pugnet ipse, non alios, sed Musam secuturum sese promittens, XXII, 116.

Εἰπέ θεά, σὺ γὰρ οἶσθα· ἐγὼ δ' ἐτέρων ὑποφήτης

Φθέξομαι, ὅσ' ἐθέλεις σὺ, καὶ ὅπως τοι φίλον αὐτῇ.

Repone:

Sive Iyrae carmen digitis percussit eburnis, 5
 Miramur, facilis ut premat arte manus.
 Seu vidi ad frontem sparsos errare capillos,
 Gaudet laudatis ire superba comis;
 Sive illam Cois fulgentem incedere coccis,
 Hoc totum in Coa veste volumen erit; 10

V. 5—10. hoc ordine positi 9. 10. 7. 8. 5. 6. V. 5. (9). per-
 currit. 9. (5). inc. totis. 10. (6). e Coa.

ἐγὼ δ' ἐπέων ὑποφήτης
 Φθιέζομαι.

Nam non θεῶ tantum, sed
 ἐπέων quoque ὑποφήτην recte
 dici Apollonius Rhodius fidem
 facit I, 20.

Νῦν δ' ἂν ἐγὼ γενεήν τε καὶ
 ἔνομα μνησαίμην
 Ἡρώων, δολιχῆς τε πόρος
 ἄλος, ὅσα τ' ἔρεξαν
 Πλαζόμενοι. Μῦσαι δ' ὑπο-
 φήτορες εἶεν ἀοι-
 δῆς.

qui tamen Musas sibi ὑποφή-
 τορας cupit, ut Catullus LXVIII,
 45. ad Musas:

Sed dicam vobis: Vos porro
 dicite multis

Milibus, et facite haec
 charta loquatur anus.

6. (9.) LYRAE CARMEN DIGI-
 TIS PERCURRIT EBURNIS] Male
 receptum a Burmanno commen-
 tum Dousae percurrit. Scri-
 ptam lectionem PERCUSSIT et
 caetera, quae Burmannus et
 alii sollicitant, egregie vindi-
 cavit Huschkius in epistola cri-
 tica pag. 8—12., quem vide.
 Mox,

Miramur, faciles ut premit
 arte manus,

habet Groninganus cum Guar-
 neriano aliisque pro ut premat.

Utra sit vera scriptura, dici non
 potest, nisi quod conjunctivo
 favet alius locus III, 8, 7.

Vel tu Sisyphios licet admi-
 rere labores,

Difficile ut toto monte vo-
 lutet onus.

7. (5.) Sive illam Cois fulgen-
 tem incedere totis,
 Hoc totum e Coa veste
 volumen erit;

Seu vidi ad frontem spar-
 sos errare capillos,
 Gaudet laudatis ire su-
 perba comis.]

Versus suavissimi, sed vitio
 non uno turpiter inquinati;
 quare, ut vera scriptura e libra-
 riorum erroribus prodeat, in-
 tentis viribus annitendum est.
 Primus igitur versus in libris
 scriptis ita legitur:

Sive illam Cois fulgentem in-
 cedere cogis,

sensu aut inepto aut nullo. In-
 cedere togis habent perpauci,
 idque Volscus dedit anno
 MCCCCLXXXVIII. Idem in
 prima editione cum Beroaldo
 et exemplari Vicentino aliis-
 que Sive togis illam fulgentem
 incedere Caeis vel Cois. Brouk-
 husius, togatam non ferens in-
 genuam, Cois fulgentem ince-

Seu cum poscentis somnum declinat ocellos,
Invenio causas mille poëta novas.

dere totis, non nimis aperto sensu, si forte id voluit, quod Burmannus patruus expressit melius corrigendo *fulgentem incedere totam*. Marklando placuit *Cois textis* vel *Coa veste*; Heinsio et Astio primorum editorum vestigiis legentibus *Sive illam tunicis* et *Sive vagis illam fulgentem incedere Cois*. Magna, ut vides, commentorum vis, sed Sardi venales, alius alio nequior. Nemo totam sententiam sanam fecit, vitio satis gravi non animadvertendo. Vitium est enim illud, quicquid dicant, primi versus structuram a tertio pendere, vidi in tertio posito, quod ad primum pertinebat. Nam in his propositionibus, quae per bina *sive* ita, ut duae apodoses assint, junguntur, priorem quidam apodosin a posteriore suspendi licet; licet etiam in protasi posteriore aliquid e priore supplendum omittere. Utrumque apud Ovidium habes amor. II, 7, 9.

Sive bonus color est, in te quoque frigidus esse,

Seu malus, alterius dicor amore mori.

At protasin priorem cum posteriore ita copulari, ut ex hac demum illa intelligi possit,

permissum non est. Lucani exemplo rem probabo lib. I, 376.

Pectore si fratris gladium juguloque parentis

Condere me jubeas, plenaeque in viscera partu

Conjugis, invita peragam tamen omnia dextra;

Si spoliare deos ignemque immittere templis,

Numina miscebit castrensium flamma Monetae;

Castra super Tusci si ponere Tibridis undas,

Hesperios audax veniam metator in agros.

Rectissime Lucanus et regulae, quam dixi, convenienter: sed periculum fac transponendi verbi *jubeas* e versu secundo in quartum: orationem tortuosam lucrabere ac male impeditam, sed ei, quam hic noster locus ostentat, simillimam. Huic igitur vitio longe caeteris feliciorum Itali saeculi XV. medellam attulere scribendo:

Sive illam Cois fulgentem incedere vidi,

quod e Vaticano ac Vossiano quarto, utroque Italicae propaginis, Livinejus et Burmannus *) annotarunt. Hoc ergo, quod ante pauca saecula edolum nesciret, Johannes Schra-

*) Eam scripturam et sequente versu *Totam de offerre duos Vossii* codices in emendationum libro cap. VI. scribit Joh. Schraderus pag. 113. 114.

Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tum vero magnas condimus Iliadas.

V. 14. Tunc.

derus auctore Propertio dignum
judicavit: ego ut probum esse
assentior, ita pro vero accipere
negito. Huschkii quoque im-
probat, repetitionem verbi *vi-
di* nescio quid ingrati habere
dicens, me aliter sentiente; id
monens recte, quomodo illud
cum *cogis* commutari potuerit,
non apparere; quod ita verum
est, ut idem de Huschkii emen-
datione dicendum sit,

*Sive illam Cois fulgentem in-
cedere novi,*

si vel maxime *cognovi* ad hoc
novi illustrandum in margine
compendiose ascriptum fuerit.
Jam vero et alia menda succe-
dit in istis:

*Hoc totum e Coa veste vo-
lumen erit,*

quorum sensum cum caeteri
subobscurae et per nebulam qua-
si lectoribus ostendissent cauti,
unus aperte exponere ausus est
Frid. Gottl. Barthius: hoc di-
cere Propertium, se hunc ipsum
librum secundum, si libitum
sit, ex hac levi licet materia,
nempe veste bombycina, tam-
quam filum e tenui lana deducere,
et integrum conficere
posse volumen. Hanc ille *ele-
gantem imaginem* appellat. Haud
vidi magis elegantem. Aliud
certe ejusdem Joh. Schraderi
ejusdemque Itali, Vossiani
quarti interpolatoris, iudicium
fuit, corrigentium,

*Totum de Coa veste volu-
men erit,*

nimis libera tamen et audaci
conjectura. Post horum omnium
conatus nos locum aliter con-
firmatum damus, et sperathus
fore, ut nos hic saltem operam
non luisse dicas. Ita igitur
hi versus scribendi sunt:

*Seu vidi ad frontem sparsos
errare capillos,*

*Gaudet laudatis ire super-
ba comis;*

*Sive illam Cois fulgentem in-
cedere coccis,*

*Hoc totum in Coa veste
volumen erit.*

Pro codicum scriptura *Cogis*
repositum est *Coccis*. *Coa cocca*
appellat, quas Horatius *purpu-
ras Coas* dicit carm. IV, 13, 13.

*Nec Coae referent jam tibi
purpurae,*

*Nec cari lapides tempora,
quae semel*

Notis condita fastis

Inclusit volucris dies.

ubi interpretes vide. Nuper de
his purpuris Cois Mongezium
accurate disputasse comperi-
mus. In versu minore *Hoc*
interpretor Ideo; ne quis *hoc*
volumen conjungat. Sed volu-
men suum *totum* futurum in
Coa veste dicit, eaque celebra-
nda totum occupatum iri. Te-
rentius Adel. IV, 2, 50.

Ctesipho autem in amore est

Seu quicquid fecit, sive est quodcumque locuta, 15
Maxima de nihilo nascitur historia.

totus. ego jam prospiciam mihi.

Ovidius metam. III, 586. et XIII, 546.

poetasque in imagine tota est.

Idem fastor. VI, 251.

In prece totus eram. caelestia numina sensi.

Horatius serm. I, 9, 2.

Nescio quid meditans nugarum, totus in illis.

Idem epist. I, 1, 11.

Quid verum atque decens curo et rogo, et omnis in hoc sum.

Sed praeterea ordo versuum mutandus fuit, ut lux sua et ordo redderetur orationi, quae jam Lucani loco supra excitato prorsus gemina est. Nec nimia hic dici potest ea licentia, ubi singula disticha ab *Seu* et *Sive* incipiunt. Quid? quod amplius hic turbatum esse versuum ordinem aliud orationis vitium ostendit. Id est in versu 11.

Seu cum poscentes somnum declinat ocellos,

Invenio causas mille poeta novas.

Qui Latine scit, conjunget *Sive invenio*: at id vetat sensus. Neque in superioribus est, unde *seu* pendeat; nam *Sive percussit* praecesserat. Nonne manifestum est, et hic quoque particulam *cum* ad illud *vidi* pertinere? Transponendum igitur est, quia singula verba nullam

praebent corruptelae suspicionem. Jam vero hi versiculi quatuor modis sine constructionis damno ordinari possunt; quorum primus tortuosam orationem reddit: *Sive lyrae carmen, Seu vidi ad frontem, Seu cum poscentes, Sive illam Cois, Seu nuda erepto*; alterum praeterea sententiarum cohaerentia non probat: *Seu vidi ad frontem, Seu cum poscentes, Sive illam Cois, Sive lyrae carmen*; nec tertius ordinem bonum praestat: *Seu vidi ad frontem, Sive illam Cois, Seu cum poscentes, Sive lyrae carmen*. Una ratio superest, quae vel subtili judicio satisfaciat, si versus 5. 6.que cum 9. ac 10. commutaverimus, hoc ordine:

Non haec Calliope, non haec mihi cantat Apollo:

Ingenium nobis ipsa puella facit.

Sive lyrae carmen digitis percussit eburnis,

Miramur, faciles ut premat arte manus.

Seu vidi ad frontem sparsos errare capillos,

Gaudet laudatis ire superba comis;

Sive illam Cois fulgentem incedere coccis,

Hoc totum in Coa veste volumen erit;

Seu, cum poscentes somnum declinat ocellos,

Invenio causas mille poeta novas.

Quod mihi si tantum, Maecenas, fata dedissent,
 Ut possem heroas ducere in arma manus,
 Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
 Inpositam, ut caeli Pelion esset iter; 20

V. 20. Inpositum, ut caelo.

*Seu nuda erepto mecum lu-
 ctatur amictu,*

*Tum vero longas condimus
 Iliadas.*

*Seu quicquid fecit, sive est
 quodcumque locuta,*

*Maxima de nihilo nascitur
 historia.*

Hoc ordine positis versibus mira est in singulis vocabulis orationis elegantia. Tute ipse considera; nam nobis alio proferandum est.

20. INPOSITUM] In codice Neapolitano invenio: *Non Ossan Olympo* IMPOSITAM, et probo, quamquam annotare ex eo libro hanc varietatem Heinsius et Burmannus neglexerunt. Alibi tamen praeferrunt talia codicum auctoritate solent; itaque Ovidius cum saepius, tum amorum II, 1, 14.

Ausus eram, memini, caelestia dicere bella,

Centimanumque Gygen, et satis oris erat;

Cum male se Tellus ultra est, ingestaque Olympo

Ardua devexum Pelion Ossas tulit.

20. UT CAELO PELION ESSET TER] Libri scripti omnes CAELI iter habent, cui lectioni divinatio Broukhusii debuit cedere. Apud Flaccum Valerium I, 565. scripti plerique:

durum vobis iter et grave caeli

Institui.

nec rejiciendum ideo, quod in codice uno aut altero caelum exstat. Idem Valerius I, 793.

Da placidae mihi sedis iter, meque hostia vestris

Conciliet praemissa locis.

et eodem sensu *viam leti* Ovidius metam. XI, 792.

furit Aesacos, inque profundum

Pronus abit, letique viam sine fine retentat.

Lucanus IV, 267.

Ut leti videre viam, conversus in iram

Praecipitem timor est.

Seneca Phoeniss. 304.

Ideoque leti quaero maturi viam.

Tibullus I, 10, 4.

Tum brevior dirae mortis aperta via est.

ubi vide Broukhusium et Schaeferum in meletem. critic. I. pag. 90. et ad Sophoclis Philoct. 43. pag. 345. Apud eundem Tibullum I, 3, 49.

Nunc Jove sub domino caedes et vulnera semper,

Nunc mare, nunc leti mille repente viae,

non tantum *leto* reposuit Broukhusius, sed etiam *nunc vulnera et multa reperta via,*

Non veteres Thebas, nec Pergama, nomen Homeri,
 Xerxive imperio bina coisse vada,
 Regnavit prima Remi, aut animos Carthaginis altae,
 Cimbrorumve minas et benefacta Mari:
 Bellaque resque tui memorarem Caesaris, et tu 25
 Caesare sub magno cura secunda fores.
 Nam quotiens Mutinam, aut civilia busta Philippos,
 Aut canerem Siculae classica bella fugae,
 Eversosve focos antiquae gentis Etruscae,
 Aut Ptolemaeae litora capta Phari, 50
 V. 22. Xerxis et. 24. Cimbrorumque. 29. Eversosque.
 30. Et.

quae omnia a correctoribus Italis excogitata esse censeo, non videntibus semper haud minus quam repente languere. Scribo:
Nunc Jove sub domino caedes et vulnera; apertum

Nunc mare, nunc leti mille repente viae.

in quibus *Nunc* pro *Tum* ponitur, *apertum* ad utrumque, mare et leti viam, refertur. Praeter locum Tibulli ante excitationem compara Valerium Flac. I, 7. 169. Statium Achill. I, 62.

21. NON VETERES THEBAS] Aliquot codices et in prima editione *Volscus Nec veteres*. Sed *Non* praestat, quod res divinas ab humanis accuratius distinguit.

22. XERXIS ET IMPERIO] Codex Heinsianus et, si Burmanno fides, alii *Persis* exhibent, quod vellet admittere, modo grammaticorum praeceptis congrueret, Burmannus patruus ad Lucan. II, 672. Sed *Xerxis* aut *Xerxis* melior quisque,

quo tamen genitivo qui usus sit, bonum scriptorem ne unum quidem novi. Praeterea vero particula *et* ferri non potest; quid enim Xerxes ad bellum Trojanum? Lego:

XERXIVE imperio bina coisse vada.

Eam formam *Xerxi* habet Cornelius Nepos XXI, 1, 3. Confer Heinsium ad Ovid. Epist. VIII, 9.

24. CIMBRORUMQUE] Corrige:

Cimbrorumve minas et benefacta Mari.

29. EVERSOSQUE. 30. ET. 33. AUT] Nulla librariorum errantium habita ratione, scribe ex historiae fide:

Nam quoties Mutinam aut civilia busta Philippos

Aut canerem Siculae classica bella fugae,

Eversosve focos antiquae gentis Etruscae,

AUT Ptolemaeae litora capta Phari;

Aut canere inciperem et Nilum, cum tractus in urbem
Septem captivis debilis ibat aquis,

V. 31. canerem Aegyptum.

Aut canerem Aegyptum et
Nilum, cum tractus in
urbem
Septem captivis debilis ibat
aquis,
ET regum auratis circumdata
colla catenis,
Actiaque in Sacra currere
rostra Via.

Priora ad res gestas, ultima ad
triumphum pertinent. Neque
in hujusmodi enumeratione
negligentiae locus est.

31. AUT CANEREM AEGYPTUM ET NILUM] Codices
aut omnes aut certe optimi,
Groning. Mentel. Guarner. (nam
de Palatinis et Bononiensi ni-
hil constat) habent *Aut canerem
Cyprum et Nilum*, Neapo-
litanus *Cyptum*. Id cum hi-
storiae non conveniret, *Aegyptum*
primi editores substitue-
runt, probantibus, qui post-
hac hunc poetam attigerunt,
omnibus. Sed quo tandem con-
silio *Aegyptum* commemorat,
qui jam dixerat antea

*Ptolemaeae litora ca-
pta Phari?*

Quid, quod hic de rebus ge-
stis in Aegypto (has enim *Ae-
gypti* nomen sic nude positum
indicabit) non amplius agitur,
sed de triplici triumpho, *Ae-
gyptio*, *Illyrico*, *Actiaco*:

*Nilum, cum tractus in
urbem*

*Septem captivis debilis ibat
aquis,*

*Et regum auratis circumdata
colla catenis,*

*Actiaque in Sacra currere
rostra Via.*

Neque duci in triumpho imago
potuit, septem ostiis tarde in-
cedentem Aegyptum referens,
sed Nilum. Praeterea, ut de
soni rusticitate nihil dicam et
intolerabili *μνηθωῖ* canerem
Aegyptum et Nilum cum, ha-
bet etiam metrica ars, quod
admissum contra suas regulas
culpet. Nam in penthemimeri
particulam *et* ita poni vetat,
ut breve vocabulum sequatur,
sensu cum praecedentibus, non
cum his, quae subjiciuntur,
conjunctum:

*Aut canerem Aegyptum | et
Nilum, | cum tractus
in urbem.*

Vide ab hoc versu quantum dif-
ferant illi:

*Tela fugacis equi, | et brac-
cati militis arcum. |*

*Sacra diesque canam, | et
cognomina prisca lo-
corum. |*

*Arma tuli quondam, | et (me-
mini) laudabar in il-
lis. |*

*Et praiceps Anio, | et Ti-
burni lucus | et uda.*

*Inclamat voce, | et, | Licet
antestari? | ego vero.*

Et regum auratis circumdata colla catenis,
 Actiaque in Sacra currere rostra Via,
 Te mea Musa illis semper contexeret armis,
 Et sumta et posita pace fidele caput,
 Theseus infernis, superis ceu fatur Achilles,
 HIC Ixioniden, ille Menoetiaden.

35

V. 33. Aut. 37. testatur.

Quae cum ita sint, librorum
 lectio *Aut canerem Cyprum* fa-
 cile nos ducit eo, ut repona-
 mus:

Aut canere INCIPEREM et
Nilum, cum tractus in
urbem

Septem captivis debilis ibat
aquis,

Et regum auratis circumdata
colla catenis,

Actiaque in Sacra currere
rostra Via.

Ex *canere inciperem* postea-
 quam factum erat *canerem ci-*
perem, nihil mirum jam est,
 inde *Cyprum* promanasse. Ita
 vero particula *et* sese sustinere
 potest, praedicens nova, non
 sequentia prioribus copulans;
 et amat Propertius sic ponere
incipiendi vocabulum, tamquam
 libro IV, 3, 15.

Inque sinu carae nixus spe-
ctare puellae

Incipiam, et titulis oppida
capta legam.

Libro III, 11, 19.

Incipiam captare feras —

Libro III, 31, 43.

Incipe jam angusto versus in-
cludere torno.

Libro IV, 5, 7.

Nunc mihi, si qua tenes, ab
origine dicere prima

Incipe: suspensis auribus
ista bibam.

Libro V, 10, 1.

Nunc Jovis incipiam causas
aperire Feretri.

35. CONTEXERET] Sic im-
 pressi, quos vidi, omnes prae-
 ter exemplar Venetum Volsci
 MCCCCLXXXVIII., in quo
contexerit est, ut in scriptis,
 quantum constat, omnibus:
contexuit in Groningano.

37. THESEUS INFERNIS, SU-
 PERIS TESTATUR ACHILLES,
 HIC IXIONIDEN, ILLE MENOE-
 TIADEN] Hoc distichon care-
 bit sensu, nisi *quale caput* cum
 Mureto suppleas. Id quia non
 Latinitas, sed omnis humani
 sermonis ratio vetat, Burmannus
 aut desiderari nonnulla
 judicat, aut haec male huc
 aliunde intrusa esse; quin et
 alium locum, quo reponeret,
 invenit. Nobis interim parva
 mutatione lux sua his versibus
 restitui posse videtur scri-
 bendo:

Te mea Musa illis semper
contexeret armis,

Et sumta et posita pace
fidele caput,

Theseus infernis, superis CEU
FATUR Achilles,

Sed neque Phlegraeos Jovis Enceladique tumultus

Intonet angusto pectore Callimachus, 40

Nec mea conveniunt duro praecordia versu

Caesaris in Phrygios condere nomen avos.

Navita de ventis, de tauris narrat arator,

Enumerat miles volnera, pastor ovis,

Nos contra angusto versantes praelia lecto. 45

Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.

V. 45. versamus. 46. pote, quisque in ea.

Hic Ixioniden, ille Menoe-
tiaden.

Fidele Augusto caput Maecenatem dicit, quales sibi Pirithoum et Patroclum fuisse superis inferisque Achilles ac Theseus referunt. Nam mortui apud inferos sua fata narrant. Vide Nostrum V, 7, 63 seqq. III, 22, 27. Virgil. Aen. VI, 619. Dii autem (hos enim *superos* intelligo) apud Homerum et alios res ab hominibus gestas in animum sibi saepius revocant.

45. NOS CONTRA ANGUSTO VERSAMUS PRAELIA LECTO }
Falsa sententia. Imparem se rebus militaribus canendis dicit, huic leviori carminum generi operam dare. Quo igitur hic *versamus praelia*, quod est, committimus? Immo *narramus, celebramus* debuit dici. Quis est igitur, quin malit accipere, quod scripti omnes habent:

Navita de ventis, de tauris
narrat arator,

Enumerat miles volnera,
pastor oves,

Nos contra angusto versan-
tes praelia lecto.

Nos, inquit, enumeramus amantium delicias praelia angusto lecto versantium. Ita, ut dixi, codices scripti universi et impressus Vicentinus; eamque lectionem, cui anno MCCCC-LXXXII., Beroaldo et caeteris omnibus assentientibus, substituerat *versamus*, Ant. Volscus recte demum anno MCCCC-LXXXVIII. reduxit. Caeterum *versari praelia* nemo fortasse dixit praeter nostrum et Ciceronem. In Verrem lib III, 53, 124. *Quaenam in Sicilia tanta clades, aut quod bellum tam diuturnum, tam calamitosum, te praetore, versatum est?* pro Archia 9, 21. *Mithridaticum vero bellum, magnum atque difficile, et in multa varietate terra marique versatum, totum ab hoc expressum est.* At hic noster *contra versantes praelia* dicit, alterum nempe contra alterum, ut libro IV, 10, 13.

Ausa ferox ab equo contra
oppugnare sagittis

Maeotis Danaum Penthes-
silearates.

Laus in amore mori; laus altera, si datur uno
 Posse frui. fruar o solus amore meo!

Post v. 48. inserti eleg. IV. v. 1. 2.

ne forte *contra* pro autem positum existimes.

47. LAUS IN AMORE MORI; LAUS ALTERA, SI DATUR UNO POSSE FRUI. FRUAR O SOLUS AMORE MEO!] Ita quidem libri meliores plerique: sunt tamen in quibus legatur,

laus, si datur, altera, vivo

Posse frui.

quod interpres optimus Johannes Livinejus praeoptat. Sed praeter confusam orationem hoc in illa lectione vitii inest, quod *laus altera* dictum est pro *laus quoque*. *Altera* enim *laus* est, quam priori accedere volumus. Pindarus Pyth. I. 99.

Τὸ δὲ παθεῖν εὖ, πρῶτον ἀθλων· εὖ δ' ἀκίειν δευτέρῳ μοῖρ' ἀμφοτέροισι δ' ἀνήρ·
 Ὅς ἂν ἐγκύρησιν καὶ ἔλη, σέφαρον ὑψιστον δέδεκται.

Simonidis scolion:

Ἰγναίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρῶν θνατῶν·

Δεύτερον δέ, φωνὴν καλὴν γενέσθαι·

Τὸ τρίτον δέ, πλετεῖν ἀδόλως·

Ἔττα τέταρτον, ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων.

Contra alterum egregium est: *laus altera, si datur uno Posse frui*, modo ne interpretes sequare, qui uno pro uni positum autumant, connexum et

cohaerentiam sententiarum nihil curantes. Sic igitur haec capienda sunt: *Laus* est in uno apto amore ad mortem usque perstare; *laus altera*, si illius unius amoris fructum percipere licet ex mutuo amore puellae. Redamari enim hoc est, *frui amore*. Libro IV, 20, 20.

Semper amet, fructu semper amoris egens.

Tibullus I, 5, 17.

Omnia persolvi: fruitur nunc alter amore.

Et precibus felix utitur ille meis.

id est, amoris mei fructum alter percipit, mea benefacta redduntur alteri. Ita enim is locus explicandus est, Ovidio interpretationem praeunte epist. VI, 75.

Vota ego persolvam? votis Medea fruetur?

Alium dicit *Veneris fructum* Lucretius IV, 1069.

Nec Veneris fructu caret is, qui vitat amorem.

quamquam et hunc amoris fructum Catullus minus proprie appellavit LV, 19.

Si linguam clauso tenes in ore,

Fructus projicies amoris omnes:

Verbosa gaudet Venus loquela.

Pergit Propertius: *fruar o solus amore meo? Utinam mihi*

Si meminī, solet illa levis culpāre puellas,
 Et totam ex Helena non probat Iliada: 50
 Seu mihi sunt tangenda novercae pocula Phaedrae,
 Pocula privigno non nocitura suo,
 Seu mihi Circaeο pereundum est gramine, sive
 Colchis Iolciacis urat ahena focis,

V. 49—70. *Burm. vers. 51—72. V. 49. (51.) Sed. 51. (53.)*
sint. 53. (55.) est omissum.

uni omnium meo amore liceat
 frui! *Solus* est, insignis prae
 aliis amatoribus, unus omnium.
 Plantus in *Curcul.* II, 1, 33.

*Vah solus hic homost, qui
 sciat divinitus.*

Virgilius *ecl.* VIII, 10.

*En erit, ut liceat totum mihi
 ferre per orbem*

*Sola Sophocleo tua carmina
 digna cothurno.*

Aeneid. XI, 821.

*Tum sic expirans Accam ex
 aequalibus unam*

*Adloquitur, fida ante alias
 quae sola Camillae.*

Antholog. Lat. III, 168.

*Solus vera probas jucundi
 verba poetae.*

Propertius III, 12, 35.

*Hoc mihi perpetuo jus est,
 quod solus amator*

*Nec cito desisto, nec teme-
 re incipio.*

et ne longe quaeramus in vicini-
 a posita, hoc ipso carmine
 v. 65.

*Hoc si quis vitium poterit
 mihi demere, solus*

*Tantaleae poterit tradere
 poma manu.*

49. SED MEMINI] Sic solus
 Vaticanus Livineji: caeteri si
 meminī, quod unice verum est.

Versibus 49—56. illustratur sen-
 tentia distichi modo a nobis
 expliciti. Quare nullus hic est
 particulae adversanti locus, ne-
 que ei disticho, quod suo loco
 motum ante hoc posuit Scali-
 ger, *His saltem ut tenear*, de
 quo dicemus in tempore, ad
 elegiam IV, quam ab eo dice-
 mus inchoandam esse: Vulpio
 erat eleg. III. vers. 45. et 46.
 Mox post versum 72 (70) *Bra-*
chia etc. quatuor disticha ex-
 stirpanda sunt, *Non hic herba,*
Quippe ubi nec, Non eget hic,
Ambulat et subito. Ista in li-
 bris scriptis et editis ante Sca-
 ligerum recte ponuntur ante
 elegiae II. versum 7., qui apud
 Vulpium est eleg. IV, 15., no-
 bis eleg. IV. 25tus.

51. SEU MIHI SINT TANGEN-
 DA. 53. CIRCAEO PEREUNDUM
 GRAMINE] Scripti aut omnes
 aut certe plerique habent:

*Seu mihi sunt tangenda no-
 vercae pocula Phaе-
 drae,*

*Seu mihi Circaeο pereundum
 est gramine, sive*

*Colchis Iolciacis urat ahena
 focis.*

*Est agnoscunt omnes: Brouk-
 husius demum ejecit. Sunt*

Una meos quoniam praedata est femina sensus, 55
 Ex hac ducentur funera nostra domo,
 Omnis humanos sanat medicina dolores:
 Solus amor morbi non amat artificem.
 Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon,
 Phoenicis Chiron lumina Phillyrides; 60
 Et deus exstinctum Cressis Epidaurius herbis
 Restituit patriis Androgeona focus;
 Mysus et Haemonia juvenis qua cuspide volnus
 Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.
 Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus 65
 Tantaleae poterit tradere poma manu;
 Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
 Ne tenera adsidua colla graventur aqua;
 Idem Caucasia solvet de rupe Promethei
 Brachia, et a medio pectore pellet avem. 70

Post vers. 70. (72.) inserti cl. IV. 17—24.

habent praeter alios Neapolitanus, Mentel. et Palatini: de Groningano et Vulpianis nihil innotuit. *Sint* tamen impressi omnes exhibent; nec sane multum refert. Nam de hacmodorum variatione ad librum I, 2, 9. satis dictum est. Caeterum *seu* hic *si vel* significat. Vide Wunderlichium ad Tibull. I, 6, 21., cujus notatis adde ex nostro III, 18, 16.

Sive ego Tithonus, sive ego Nestor ero.
 et ex Statio Theb. IV, 756.

Da fessis in rebus opem, seu turbidus amnis,

Seu tibi foeda palus.

54. COLCHIS IOLCIACIS] Ita Scaliger, praeclara emendatione: codices scripti *Colchiacis*.

66. TANTALEAE POTERIT

TRADERE [POMA MANU] *Tantalea* est in libris scriptis omnibus, sed a Beroaldo correctum egregie. Nihilominus praeter Heinsium, cui *radere*, Broukhusio recte obnitente, placebat, Burmannus et ante eum Latinus Latinus operum vol. II. pag. 59. a. tentant:

Tantalea poterit carpere poma manu.

Sed cur *Tantalea manu*? Quidni potius, sua manu poma *Tantali*? Cur non ornaverit ita rem Propertius, ut eum, a quo ipse sanaretur, *Tantalo* quoque aeternum cruciatum adimere eique poma diu captata tandem tradere posse diceret? Ita certe antea quoque de Danaidibus et *Promethaeo* locutus erat; nec fellit Broukhusium elegantia,

Quandocumque igitur vitam mea fata reposcent,
 Et breve in exiguo marmore nomen ero,
 Maecenas, nostrae spes invidiosa juventae,
 Et vae et morti gloria justa meae,
 Si te forte meo ducet via proxima busto,
 Esseda caelatis siste Britannia jugis,
 Taliisque inlacrimans mutae jace verba favillae:
 Huic misero fatum dura puella fuit.

75

II.

Liber eram, et vacuo meditabar vivere lecto:

At me composita pace fefellit Amor.

Cur haec in terris facies humana moratur?

Juppiter, ignoro pristina furta tua.

Fulva coma est, longaeque manus, et maxima toto 5

Corpore, et incedit vel Jove digna soror,

V. 71—78. *Burm.* 81—88. *Tum eleg.* III, 1—4. — *Eleg.* II, 1. 2. *Burm.* II, 5. 6. V. 1. (II, 5.) quaerebam. 3—16. *Burm.* II, 55—68.

II.

1. **QUAEREBAM VIVERE]**
Quaerebam primus Scaliger dedit: errore, puto, quia sequebatur ex ejus dispositione, *Quaerebam sicca* (III, 5.). Scripti omnes et olim impressi: *Vacuo* **MEDITABAR vivere lecto.** Ita Horatius *serm.* II, 3, 262.

*Ne nunc, cum me vocat
 ultro,*

*Accedam? an potius mediter
 finire dolores?*

Silius IV, 178.

avia namque

*Dum petit, ac laevo medita-
 tatur fallere gyro.*

Male autem Scaliger hoc distichon a sequentibus avulsit; nam bene cohaerent; quod et vidit

Vulpus, et si clarius exposuisset, *Johanni Schrader* persuasurus erat. Iterum se *Amoris insidiis* captum *Propertius* dicit; nec mirum esse in hac forma. Cur tantum haec facies ab *Jove* terris nondum erepta sit? Esse sane dignam, qua et *Juppiter* capiatur. Ut modo per longos annos incolumis maneat.

6. **ET INCEDIT VEL JOVE DIGNA SOROR, AUT QUUM DULICHIAS FALLAS SPATIATUR AD ARAS]** Per appositionem capienda ista sunt: *incedit digna vel Jove soror*, et *incedit Pallas*. Sed *Burmannus* *Jove dignam* pro *Junone* dici vult, itaque et *lib.* I, 14, 29. intelligit;

Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras,
 Gorgonis anguiferae pectus operta comis;
 Qualis et Ischomache, Lapithæ genus heroinæ,
 Centauris merito grata rapina mero, 10
 Mercurio et sanctis fertur Boebeïdos undis
 Virgineum Brimo composuisse latus.
 Cedite jam, diuæ, quas pastor viderat olim
 ætæ tunicam ponere verticibus.
 Hanc utinam faciem nolit mutare senectus, 15
 Etsi Cumæææ sæcula vatis aget.

V. 15. (67.) vetustas,

*Nec mirum, cum sit Jove
 digna et proxima Le-
 dae.*

Ne forte erres, cum sit Jove
 digna explicat cum Juno sit.
 Eadem arte efficiemus, Liviam
 Augusti, sororem fuisse, itaque
 prorsus Junonem sui Jovis, ex
 Ovidiano fast. I, 650.

*Sola tora magni digna re-
 perta Jovis.*

Nos illa Jove digna soror ita
 potius interpretemur: Jove
 digna fratre, Digna quam so-
 rorem habeat Juppiter. Caeta-
 rum admodum dura est hæc,
 quam diximus, appositio, ut
 suspicio sit scripsisse Propertium:

*et incedit, vel Jove dignus
 amor,*

*Ut cum Dulichias Pallas spa-
 tiatur ad aras,*

*Gorgonis anguiferae pe-
 ctus operta comis.*

Id probabilius videtur, quam
 quod Heinsio in mentem venit,
 ceu Jove digna viro. Pro Aut
 vero Ut Livinejus jam voluit

et Italus in libro Colotii. Sed
 quod *Munychias aras* faciunt
 e *Dulichias*, non caret specie,
 tametsi non duco necessarium.

11. MERCURIO ET SANCTIS] In hac scriptura codicis Menteliani fiducia acquiescamus licet, sed addita particula *et*, quam scripti ignorant. Eam si abesse non posse meminisset Burmannus, nollet conjectasse, *Mercurio Ossæis (vel Ossææ) fertur Boebeïdos undis.*

Sed verum illud *sanctis* nolim contendere, cum omnes præter Mentelianum boni habeant *Mercurio satis*. Utramque scripturam Domitius Calderinus commemorat, a quo est illa lectio *Mercurio Sais*. In minore versu *Brimus* nomen Turnebi acumen restituit, pro quo scripti omnes exhibent *primo*.

15. VETUSTAS] Hoc quoque non sponte, opinor, inductum a Scaligero recentiores imitati sunt. Scripti, quantum con-

III.

Qui nullam tibi dicebas jam posse nocere,
 Haesisti; cecidit spiritus ille tuus.
 Vix unum potes infelix requiescere mensem,
 Et turpis de te jam liber alter erit.
 Quaerebam, sicca si posset piscis arena, 5
 Nec solitus ponto vivere torvus aper,
 Aut ego si possem studiis vigilare severis:
 Differtur, numquam tollitur ullus amor.
 Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit —
 Lilia non domina sint magis alba mea; — 10
 Ut Maeotica nix minio si certet Hiberno,
 Utque rosae puro lacte natant folia —,
 Nec de more comae per levia colla fluentes,
 Non oculi, geminae, sidera nostra, faces;
 Nec sic Arabio lucet bombyce puella — 15
 Non sum de nihilo blandus amator ego —,

Eleg. III. *Burm. eleg. II. Post v. 4. inserti eleg. II, 1.*
 2. V. 5—8. *Burm. 7—10. Post v. 8. inserti eleg.*
 IV, 3—10. V. 9—44. *Burm. vers. 19—54. V. 10.*
 (20.) sunt. *Signa parentheseos absunt.* 15. (25.) si
 qua. 16. (26.) *Signa parentheseos absunt.*

stat, omnes: *nolit mutare SE-*
 NECTUS. Sequenti versu pro

Etsi Cumaeae saecula vatis
 aget,

Palatinus prior cum Commeliniano, et Latinus Latinus pag. 59. a. dant *Et sic agat*, Marklando ac Burmanno probatum. Sed alterum pulchrius est, ut longos annos Cynthiae non optet, sed eos fore ei persuasum habeat.

III.

I. QUI NULLAM] Sic Hein-
 sius et Broukhusius verissime,
 Librorum tamen *nullum* haben-
 tium consensum miror,

10. SUNT MAGIS ALBA] Omnes, ni fallor, impressi ante Burmannum et codices boni, demto Menteliano, SINT exhibent: Sunt minus rectum Broukhusius dicit, sed perinde est. Notatu dignius est, hunc versum cum sequentibus duobus a vicinis separandos esse, utpote mediae orationi insertos. Idem monemus de versu 16. Editores Propertii interpolationem nihili facere solent. Nos quae in hoc genere correximus, longum est et putidum lectoribus annumerare.

15. NEQ SI QUA ARABIO. 17.

Quantum cum posito formose saltat Iaccho,
Egit ut euantis dux Ariadna choros,

V. 17. (27.) quod.

QUANTUM QUOD POSITO] Totam orationis formam ac rationem considera:

Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit,

Nec de more comae per levia colla fluentes,

Non oculi, geminae sidera nostra faces,

Nec si qua Arabio lucet bombyce puella,

Quantum, quod posito formose saltat Iaccho,

Egit ut euantes dux Ariadna choros,

Et quantum, Aeolio cum tentat carmina plectro,

Par Aganippeae ludere docta lyrae.

Hanc sentis esse non structuræ libertatem, sed meram sribliginem: *Non tantum cepit me, si qua puella lucet bombyce, et, Cepit me, cum tentat carmina. Nam Quantum quod et Quantum cum ferrem conjuncta, si caetera recte procederent. Ita certe Lucretius IV, 1131.*

Aut quom conscius ipse animus se forte remordet,

Desidiose agere aetatem lustrisque perire,

Aut quod in ambiguo verbum jaculata reliquit,

Quod cupido adfixum cordi vivescit ut ignis,

Aut nimium jactare oculos aliumve tueri

Quod putat in voltuque videt vestigia risus,

Adde quod inepte prorsus inter medias Cynthiae laudes aliarum mentionem facit:

Nec si qua Arabio lucet bombyce puella.

Quod vitium augent, qui interpretando conantur tollere, tam illi, qui intervertunt sententiam, *nec tam pro nec positum opinati, ut neget se Propertius aliarum ornatu capi posse, quam qui mirum, ita ipsi appellant, loquendi genus comminiscuntur, quod certam puellam incerto sermone designet, et magis miram rationem, cur eo utatur poeta, nempe quod et alias Cynthiam ob nimium formæ cultum vituperarit; utrique oblitus, non capit aut capiet praecedere, sed cepit, quod illa commenta prorsus evertit. Meliore igitur consilio Franciscus Puccius correxit: *Nec si quando Araba lucet bombyce puella, et Heinsius praeterea Arabae puellae; tum Guyetus Aeolio quod tentat carmina plectra. Sed vel sic laborat structura. Repone:**

Nec sic Arabio lucet bombyce puella,

Quantum quom posito formose saltat Iaccho,

Et quantum, Aeolio cum tentat carmina plectro.

Non tantum, inquit, in veste bombycina lucet Cynthia, quantum lucet, cum saltat et canit. De lucendi vocabulo notavit

Et quantum, Aeolio cum tentat carmina plectro,
 Par Aganippeae ludere docta lyrae,
 Et sua cum antiquae committit scripta Corinnae,
 Carminaque Erinnes non putat aequa suis.
 Num tibi nascenti et primis, mea vita, diebus
 Candidus argutum sternuit omen Amor?

20

V. 23. (33.) *abest et.* 24. (34.) *Aureus.*

ad II, 1, 5. Broukhusius. Comparatio ut hic indicatur his, *Nec tam, Nec sic, Quantum*, ita libro III, 5, 1—9. respondent sibi *Non ita, Nec sic, Quantum*, et *Nec tantum, Nec sic, Quantum*, apud Ovidium fast. IV, 917—919.

22. CARMINAQUE ERINNES] Merito Burmannus cum aliis probavit hanc scripturam e monstrosi librariorum corruptelis ab Antonio Volsco feliciter erutam. Volsco tamen male dedit *Carmina quae pro Carminaque*, neque operarum vitio, ut Burmanno videtur, sed suo.

23. NUM TIBI NASCENTI PRIMIS, MEA VITA, DIEBUS AUREUS ARGUTUM STERNUIT OMEN AMOR] Plura hic sunt, quae sigillatim tractari postulant. Primum recte habet *Num*, nolim reponi *Nam*. Dubitans ait: Num tibi Amor nascenti sternutavit? certe dei haec dona sunt, non matris. Tum in longiore versu praeteriit criticos grave vitium, ubi per plures dies nasci Cynthiam facit. Qui solus animadvertit, Wopkensius, non bene curat; nam nec *nascendi omen dari primis*

diebus potuit, sed primo; nec plures *dies nascendi* habet unus homo, sed *nascendi diem*, ut ait Manilius I, 55. id indicatur, quod alibi *tempus nascentis* appellare solet:

*Nascendi quae cuique dies,
 quae vita fuisset;*

quamquam Bentlejus ibi *Nascenti* reposuit, alterum tuente Ovidio metam. VI, 406.

*Concolor huic humerus, nascendi tempore, dextro
 Corporeusque fuit.*

Sed addita particula *et*, quam alibi quoque omissam vidimus, salus sua restituetur versui, ita:

*Num tibi nascenti ET primis,
 mea vita, diebus.*

ad exemplum Homericum illius:

*ὅτε Κρονίων
 Ὀλβον ἐπικλώσῃ γαμέοντι
 τε γειναμένω τε.*

Multo minus certa est versus brevioris scriptura in primis duobus vocabulis; nam tertium, *sternuit*, pro quo in scriptis plerisque habetur *stertuit*, confirmat praeter Macrobius in de differentiis et societate Graeci Latinique verbi pag. 692. optimus codex noster Neapolitanus. Sed *aurei* epitheton, satis otio-

Haec tibi contulerunt caelestia munera divi; 25
 Haec tibi ne matrem forte dedisse putes.
 Non, non humani sunt partus talia dona;
 Ista decem menses non peperere bona.
 31 Nec semper nobiscum humana cubilia vises:
 30 Romana adcumbes prima puella Jovi. 30

V. 29 – 31. *inverso ordine*, (41. 40, 39.) V. 30. (40.)
 Romano.

sum hic, Hemsterhusio iudice, habet ab N. Heinsio Amor: codices partim *Ardidus* exhibent, quod est et in aliis permul- tis et in Neapolitano (*Aridus* enim apud Burmannum aut ca- lami festinationi aut tyrophe- tae errori debetur); alii *Ar- duus*, cum quibus Groninganus facit; pars etiam *Aridus* cum Menteliano. Bene igitur sit Macrobio, qui veram scriptu- ram CANDIDUS servavit; hoc enim verum esse, et natum in- de *Ardidus* et caetera, vix du- bito. Eū vindicando Pontanus ad Macrobiū commode admo- vit locum Catulli ab Jos. Sca- ligero sibi subministratum, LXVIII, 134.

*Quam circumcursans hinc il-
 linc saepe Cupido
 Fulgebat crocina candidus
 in tunica.*

Sed de secundo vocabulo Ma- crobius, *Augustae* exhibendo, scrupulum injicit, sitne *augu- stum omen* legendum de conje- ctura Pontani, an *argutum* e codicibus Propertianis. Illud mihi pariter atque Hemsterhu- sio praefendum videri confi- teor; recipere, cum alterum

non ineptam interpretationem admittat, non audeo.

25. HAEC TIBI CONTULE- RUNT] Hanc esse veram lectio- nem Beroaldus ait, et recte qui- dam. Impressi veteres *Haec ubi contulerint*. Codices quo- que, ut videtur, omnes *contu- lerint* vel *contulerant*. Neapo- litanus *Haec contulerint*, omis- so tibi. Versu sequente codi- ces aliquot Italici:

*Haec tibi ne matrem, stulta,
 dedisse putes.*

Nolo iudicare ante, quam, unde haec scriptura venerit, scivero.

30. ROMANO ACCUMBES PRI- MA PUELLA JOVI] Nescio quem leonem fecerunt hic e Propertio critici. Scripti aut omnes aut plerique *Romana accum- bens*. Lege cum Vulpio aliis- que:

*ROMANA accumbes prima pu-
 ella Jovi.*

quam scripturam Burmannus quoque ad hanc ipsam elegiam v. 57. (nobis II, 5.) *veram* pro levitate sua dicit. Sed de cae- teris in hoc loco non fallor, esse hic transpositionem facien- dam. Vide an ista tolerare pos- sis;

29 Gloria Romanis una es tu nata puellis;
 32 Post Helenam haec terris forma secunda redit.
 Hac ego nunc mirer si flagret nostra juvenus?
 Pulchrius hac fuerat, Troja, perire tibi.
 Olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli 35
 Europae atque Asiae causa puella fuit:
 Nunc, Pari, tu sapiens, et tu, Menelaë, fuisti,
 Tu, quia poscebas, tu, quia lentus eras.
 Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles;
 Vel Priamo belli causa probanda foret. 40

V. 35. (45.) cur. 40. (50.) fuit:

*Gloria Romanis una es tu
 nata puellis:*

*Romana accumbes prima
 puella Jovi,*

*Nec semper nobiscum humana
 cubilia vises.*

*Post Helenam haec terris
 forma secunda redit.*

in quibus omnia divina huma-
 naque mirifice confusa et per-
 mixta sunt. Duo hexametri
 loca sua commutent, singula
 in ordinem redibunt, hoc modo:

*Non, non humani sunt par-
 tus talia dona;*

*Ista decem menses non pe-
 perere bona.*

*Nec semper nobiscum hu-
 mana cubilia vises:*

*Romana accumbes prima
 puella Jovi.*

*Gloria Romanis una es tu na-
 ta puellis:*

*Post Helenam haec terris
 forma secunda redit.*

35. MIRABAR, CUR] Sic e
 Groningano Bronkhusius; non
 bene, sequente fuit. Rectius
 caeteri omnes:

*Olim mirabar, quod tanti ad
 Pergama belli*

*Europae atque Asiae causa
 puella fuit.*

40. VEL PRIAMO BELLII CAU-
 SA PROBANDA FUIT] Spinosus
 locus, in quo scripturae ambi-
 guitas sensum quoque ambi-
 guum reddit. Primum, quid
 codices ferant, videamus. *Vel*
Priamus habent omnes praeter
Perreji librum et Neapolitanam,
 in quibus *Priamo* est; in hoc
 tamen ab eadem manu corre-
 ctum *ur*. In fine fuit plerique:
foret Groninganus et Heinsio
 teste Mentelianus. Ratione igi-
 tur potius quam codicum au-
 ctoritate res agenda videtur.
 Atqui totum locum in dupli-
 cem sententiam interpretari
 possumus, quarum altera ita se
 habet: Digna fuit facies, pro
 qua heroës perirent; hoc est,
 Non nego, faciem ac pulchritu-
 dinem unius mulieris justam
 Graecis Trojanisque bellandi
 causam fuisse. His, ut vides,
foret non concinit, sed fuit.

Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,
Hic dominam exemplo ponat in ante meam.

V. 42. (52.) arte.

Sin Priamus scribitur, male haec nude ponuntur: belli causa probanda fuit. Aut enim probanda est dicendum fuit, aut, quis eam immerito culpa- verit, adjiciendum. Quare huius interpretationi Broukhusii Burmannique scriptura satisfacit:

Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles.

Vel Priamo belli causa probanda fuit.

Est vero aliud quoque, quod Propertius voluisse videri potest: Pulchrius Trojae fuisse, si propter Cynthiam perire potuisset, dignam profecto, pro qua vel Achilles et alii maximi viri cecidissent. Haec sententia foret scribi postulat, caeterum et Priamus legi patitur,

Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles,

Vel Priamus; belli causa probanda foret.

neque alterum, Priamo, aspernatur,

Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles;

Vel Priamo belli causa probanda foret.

Jam trium commodarum lectionum quae vera sit, dici non potest; quae optima, potest. Primae obest, quod suavius est, ut ipsa Cynthia altera Helena, quam prior illa, laudibus a Propertio extollatur; quod et in proximis fiti

Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,

Hi dominam exemplo ponat in arte meam.

Duarum reliquarum posterior eo magis placet, quod Priamus, quamquam Helenae causa interfuit, tamen pro ea non pugnavit, quod et ipsum velle poeta videtur. Sic igitur, me iudice, hi versus scribendi sunt:

Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles;

Vel Priamo belli causa probanda foret.

Quid, quod ita scriptos legisse videtur auctor epigrammatis Anthol. Lat. III, 275., qui ita imitatur v. 73.

Tu poteris Priamo validissima causa fuisse,

Nulla ut cura foret regna perire sua.

42. IN ARTE.] Habent pauci libri, ex emendatione haud dubie. Meliores in ante; idque verissimum est:

Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,

Hic dominam exemplo ponat in ANTE meam.

Id est, Ante quam alias tabulas ponat, pro exemplo pingat dominam nostram. Ponere de pictoribus pervulgatum est. Verborum ordinem tuetur Ovidius metamorph II, 524.

— Argolica quod in ante Phoronide fecit.

Sive illam Hesperis, sive illam ostendet Eois,
Uret et Eoos, uret et Hesperios.

Post v. 44. (54.) sequuntur eleg. II, 3—16. tum IV, 11
seqq.

43. SIVE ILLAM OSTENDET
EOIS] Sic codices plerique, in
quis Neapolitanus; probe. Li-
bro III, 18, 10.

Sive ego Tithonus, sive ego
Nestor ero.

Codex Groninganus Ostendat;
nec male. Libro II, 1, 53.

sive
Colchis Iolciacis urat athena
focis.

Porro Burmannus, „Notari
etiam forte meretur, inquit,
eodem in disticho Eois et Eoos
prima brevi et producta hic
occurrere.“ Ea observatione
vir doctus lepide abutitur ad
docendum, in nominativo *mea*
posteriorem syllabam produci
posse. Nam emendationem
quamdam suam, qua versum I,
20, 17. (19, 19.) tentat, propu-
gnaturus, „Offendit quidem,
inquit, in hac lectione *mea*.
Sed poeta noster etiam II, 3,
43. in eodem disticho Eois et
Eoos prima brevi et producta
bis usurpavit.“ Nobis, missa
hac nova dialectica, omnibus
prosodiarum regulis letale vul-
nus inflictura, placet exempla
quaedam producere hujus va-
riationis, qua boni poetæ sac-
pissime utuntur in repetitione,
ne idem vocabulum eodem ac-
centu eademque syllabarum
quantitate recurrat. Sic alibi
Propertius:

*Cum tibi nec frater, nec sit
tibi filius ullus,*

*Frater ego et tibi sim filius
unus ego.*

*Contendat mecum ingenio,
contendat et arte.*

*Cinge caput mitra, speciem
furabor lacchi;*

*Furabor Phoebi, si modo
plectra dabis.*

Tibullus II, 6, 31.

*Illam mihi sancta est; illius
dona sepulcro*

*Et madefacta meis sarta
feram lacrimis;*

*Illius ad tumulum fugiam
supplexque sedebo.*

Idem I, 5, 25.

*Consuescet numerare pecus;
consuescet amantis.*

Ovidius metam. XII, 181.

*— a quo sit victus, si victus
ab ullo est.*

Catullus LXI.

o Hymenae Hymen,

Hy'men o Hymenae.

Nam basi iambica in illo car-
mine non utitur. Item Lucre-
tius IV, 406.

*Quom coeptat natura, supra-
que extollere monteis,*

*Quos tibi tum supra sol mon-
teis esse videtur.*

V, 837.

*Androgynem, inter utras, nec
utramque, utrimque
remotum.*

quamquam in his quantitas tan-

tum variatur, non accentus: in his autem utrumque VI, 950.

Séntimus; sentimus item transire per aurum.

961.

Corpora quomque ab rebus,
eodém praedita sensu,
Atque eodém pacto rebus sunt
omnibus apta.

Eodem illa apud Virgilium pertinent:

Clamassent, ut litus Hylá
Hyla omne sonaret.
Et longum formose valé vale
inquit, Iola.

Saepius accentum, manente quantitate, mutari videas; cuius generis pauca ascripsimus. Propertius:

Nón haec Calliope, non haéc
mihi cantat Apollo.

Quaerebam, sicca si posset
piscis arena —

Aut ego si possem studiis vi-
gilare severis.

Nóli nobilibus, noli conferre
beatis.

Haéc di condiderunt, haec di
quoque moenia servant.

Virgilius Aen. X, 375.

Numina nulla premunt: mor-
táli urguemur ab hoste

Mórtales.

Ovidius epist. III, 89.

Própter mé mota est, próptér
me destitit ira.

Quem solum de hac re aliquid
dicere memini, Bentlejum ad
illud Horatii A. P. 461.

non sit qui tollere cúret.

Si curét quis opem ferré et
demittere funem.

eundem miror hanc variatio-
nis suavitatem negare Terentio.
Nihilominus multa apud eum

eius generis restant, ut in Andr.
I, 5, 46.

Unum hoc scio, esse meritam,
ut mémor essés sui.

Memor éssem? o Mysis,
Mysis —

Eunuch. III, 1, 31.

Namquám tibi dixi? núm-
quam: sed narra ob-
secro.

V, 2, 17.

Quid feceras? paullúm quid.
eho paullum, impudens?

An paullum hoc esse tibi vi-
detur —

Heaut. III, 3, 52.

Máne, mané, quid est, quod
tam a nobis graviter
crepuerunt fores?

IV, 4, 14.

Perii hercle. Bacchis, mané,
mané: quo mittis istanc
quaeso?

IV, 5, 7.

Cotidiano fieri, nec fieri mo-
dum.

Adelph. IV, 5, 56.

Quid fierét? qua fieret? si
te mi ipsum puduit di-
cere,

Quá resciscerem?

Hecyr. I, 2, 1.

Senex si quaéret me, modo
isse dicito —

Audin quid dicam, Scirte?
si quaéret me, uti

Tum dicas: si non quaéret,
nullus dixeris.

III, 5, 5.

Ipsus est, de quo hoc age-
bam tecum. sálve, mi
pater.

Gnate mi, salvé.

III, 5, 45.

- Matris servibo commodis.*
quo abis? mané.
Mane, inquam; quó abis?
quae haec est pertinacia?
- Phorm. V, 8, 56.
Noló voló: volo nóló rursum: cape, cedo.
- V, 8, 88.
In jus eamus. in jus? huc, si quid lubet.
Cur igitur haec similia illis mutari debuere?: Eun. III, 5, 56.
Quid tñm? quid Quid tum, fatue?
- Adelph. IV, 2, 17.
— quid ais, bóne vir? est frater domi?
Quid malum Bone vir mihi narras? —
- Phorm. V, 9, 31.
Quámóbrem te oro, ut alia facta tua sunt, aequo animo hoc feras.
Quid ego aequo ánimo?
- Nemo autem talia magis frequentavit Plauto, ex quo per pauca subjiciemus. Amphitr. I, 3, 32.
Ne corrumpes oculos. redibo actutum. Id actutum diust.
- Bacchid. I, 1, 23.
Egomet, apud me si quid stulte facere cupias, prohibeam.
Sed ego apud me te esse ob eam rem, miles cum veniat, volo,
Quia, cum tu aderis, huic mihi que haud faciat quicquam injuriam
Tu prohibebis, et eadem opera tuo sodali operam dabis.
- Menaechm. II, 2, 8.
Quos tu convivas quaeris? parasitum tuum.
Meum parasitum? certe hic insanus homo.
71.
Mones quidem hercle recte. tum demum sciam
Recte monuisse, si tu recte caveris.
- Mostell. I, 3, 12.
Quin tu te exornas moribus lepidis, cum lépida tota es?
Non vestem amantes mulieris amant, sed vesti factum.
Ita me di ament, lepidast Scapha; sapit, scelera multa.
Ut lépide res omnes tenet sententiasque amantum.
23.
ain meam speciem alios inridere?
Ego verum amo, verum volo mihi dici, mendacem odi.
- Pseudol. I, 1, 25.
Cur inclementer dicis lépidis litteris,
Lepidis tabellis lépida conscriptis manu?
- IV, 1, 11.
Nimis tandem ego abs te contemnor. quippe ego te Ni contemnam, stratioticus homo qui cluear?
15.
Quid properas? placide. ne time. ita ille faxit Jupiter,
Ut ille palam ibidem assiet, quisquis ille est, qui adest a milite.

IV.

His saltem ut teneam jam finibus. hei mihi, si quis,
Acrius ut moriar, venerit alter amor!

Eleg. IV, 1. 2. Eleg. I, 49. 50. V. 1. (I, 49.) aut mihi.
2. (I, 50.) Venerit alter amor, acrius ut moriar.

*Numquam edepol ille potior
erit harpax quam ego,
habe animum bonum.*

Trucul. II, 5, 13.

*Id illi morbo, id illi senio
est, ea illi miserae mi-
seriast.*

Sed tandem finis faciendus est, cum praesertim res ipsa ab annotationis nostrae ratione paululum diversa sit. Quare nulla, quamquam nobis in promptu sunt, ex poetis Graecis exempla apponimus. Italis quoque haec perquam familiaria sunt, nec nostris poetis Anglisve aliena.

IV. [III, 45—IV.]

Audaciam Scaligeri ne improbasse simul, ejus transpositionibus rejiciendis, et imitati esse nova audendo videamur, ratio nobis reddenda est, cur decem versus a carmine praecedente revulsos huic praefigendos putaverimus. Nam cum Vulpus hic quoque libros scriptos plane sequendos esse pronuntiasset, veram et propriam poetarum elegiacorum μέθοδον esse ἀμεθόδειαν testatus, qualia intelligere non esse omnium, sed eorum tantum, qui Gratiis litaverunt: editores Germanici δεισιδαιμονίᾳ tacti nihil ausi

sunt, expositionem Vulpus repetivisse contenti.

Sic igitur ille: „Initio hujus Elegiae dixerat poeta, se dimissos amores revocavisse, inductum et coactum forma Cynthiae, quam postea describit. Nunc ait: *Si mihi necessario amandum est, ac mala omnia fortiter perferenda quae in amore sunt, hoc mihi saltem dii largiantur, ut unam tantummodo amare possim, ne videlicet, si plures amare coepero, amoris incommoda mihi duplicentur et augeantur.*“ Jam si forte quaeras, ubinam illa verba, quae affingit Propertio, legerit, abutentur hic quoque illo, quod saepe alienis locis applicant, praecepto, quo interpres etiam non scripta intelligere jubetur. Quare, ut cavillationes effugiamus, consideremus potius, quam apte querula haec tam magnificas laudes sequantur. Quis ferat post illa,

Uret et Eoos, uret et Hesperios,

ita pergentem:

His saltem ut teneam jam finibus —,

quorum illud exsultantis est, hoc desperantis? Nimis mirum profecto, eum, qui modo do-

minae suae dotes elato spiritu efferebat, intimo pectoris sensu prolato omnes alias prae sua comtemnens, nunc repente mutatum ad miseram querelam descendere, se, quoniam necessario omnia mala, quae in amore sunt, perferre debeat, uni huic puellae libenter cedere, ne hi cruciatus duplicentur. Hunc cine, quem talia nihil offendant, interpretem sub Italico caelo credamus natum?

Porro autem, illis prioribus paullisper sepositis, elegiae quartae principium animadvertite:

*Multa prius dominae delicta
queraris oportet,
Saepe roges aliquid, saepe
repulsus eas.*

Ea prius esse dicendo terminum aliquem finemve amatoris querelarum statuit: sed quid post illa multa mala eventurum sit, nusquam ostendit. Interpretes igitur, ingeniosi vel potius divini, de suo largiuntur Propertio, quod ipsi deficit. Passeratius, caeteris plaudentibus: „*ἄλλεψος*, inquit; subaudiendum, quam ejus lecti copia tibi fiat, et ea certa demum et fideli tuto frui possis.“ Quid vero, si multa alia eadem veri similitudine subaudire possumus? Quid, si poetam alio modo intelligi voluisse vincimus?

Nam cum neque illi decem versus *His saltem* etc. prioribus commode conjungi queant, et hi versus *Multa prius* etc., in carminis principio po-

siti, difficiles intellectus habeant, quid probabilius est, quam illos decem versus ad hoc posterius carmen pertinere, si modo eorum sensus et cohaerentia initium fieri ab illo *His saltem* etc. et hos *Multa prius* etc. superioribus annecti patiantur? Id autem recte fieri posse, accurate omnia rimanti facile patebit. Hoc enim Propertius dicit, Nolle se aliam post hanc puellam amare; domi enim experiri, feroces amatores mox perdomitos aequa et iniqua ferre; nec novum id esse, cum Melampus amoris causa vel furtum facere sustinuerit. Multa tamen prius, quam ita humiles fiant et Amori subjecti, aegre eos et cum dolore ferre, sed frustra amori repugnare, cum nullum exstet hujus diri cruciatus remedium. Id sibi quoque accidisse, tam graves sese dolores expertum, ut mulieris amorem hostibus imprecetur, amicos mitius puerorum imperium subire malit.

Diu nobis de his omnibus constabat, cum eorum partem Johanni Schradero quoque perspectam fuisse vidimus. Is enim in Emeudationum libro cap. VI. pag. 119. positae elegiae III. v. 47 (*Ac veluti* etc.) — 54. et IV, 1—4. ita pergit: „Sic versus in pervulgatis et mss. libris ponuntur. At qui diligenter attenderit, statim sentiet finem Elegiae tertiae, et initium quartae cohaerere. Nihil itaque vetat versus conjungere, praesertim cum in mss.

Ac veluti primo taurus detractat aratra,
Post venit adsueto mollis ad arva jugo,

Vers. 3—10. *Burm. II, 11—18. V. 3. (II, 11.) aratro, Mox.*

libris Elegiae modo conjungantur, modo disjungantur.“

1. HIS SALTEM UT TENEAR JAM FINIBUS: AUT MIHI SI QUIS VENERIT ALTER AMOR, ACRIUS UT MORIAR] Si in alius puellae amorem incidat, optat sibi amoris incommoda duplicari. Mirum in eo, qui queribundus et quasi desperans dixerat: Si amore carere non possum,

His saltem ut tenear jam finibus!

Vide, quid hic egerint Vulpus et recentiores. Reductum in sedem pristinam hocce distichon non aliter scriptum dederunt, ac Scaliger, qui alio loco reposuerat alia prorsus ratione interpretandum, nempe post versum 48. elegiae primae:

*Laus in amore mori: laus altera, si datur uno
Posse frui. fruar o solus amore meo,*

*His saltem ut tenear jam finibus, aut, mihi si quis
Venerit alter amor, acrius ut moriar.*

Nam libri scripti, quotquot sunt, pentametrum inverso hemistichiorum ordine exhibent:

Acrius ut moriar, venerit alter amor,

nullo quidem idoneo sensu, sed unde bonam sententiam eruere parvo negotio possis, non ta-

men aut mihi ne quis reponendo, quod Franciscus Puccius fecit, particula *aut* id negante, sed hoc ipso *aut* mutato in *hei*, ut legatur:

*His saltem ut tenear jam finibus! HEI mihi, si quis,
ACRIUS UT MORIAR, VENERIT ALTER AMOR!*

Quoniam mihi, inquit, amare fatale est, utinam saltem in hoc uno amore me contineam! Hei mihi, si ad hunc novus, qui me crudelius exercent, amor accesserit! Recte habet illud *Hei mihi, si*. Ovidius epist. II, 106.

Hei mihi, si, quae sim Phyllis et unde, rogas!

Idem Pontic. II, 2, 5.

Hei mihi, si lecto vultus tibi nomine non est

Qui fuit, et dubitas caetera perlegere!

Perire autem, qui amant, dicuntur frequentius, quam mori; sed hoc quoque. Propertius I, 11, 5.

*Cum te complexa morientem,
Galle, puella
Vidimus.*

Ovidius I. amat. art. 372.

Tum de te narret, tum persuadentia verba

Addat, et insano juret amore mori.

Idem amor. II, 7, 10.

Seu malus, alterius dicer amore mori.

Sic primo juvenes trepidant in amore feroces, 5
 Dehinc domiti post haec aequa et iniqua ferunt.
 Turpia perpressus vates est vincla Melampus,
 Cognitus Iphicli subripuisse boves;
 Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit,
 Mox Amythaonia nupta futura domo. 10
 Multa prius dominae delicta queraris oportet,
 Saepe roges aliquid, saepe repulsus eas,

Post v. 10. sequuntur eleg. III, 19—54. V. 11—16. Eleg. III, 1—4.

Sed *acrius mori* ita dictum est, ut I, 10, 26.

Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est.

3. AC VELUTI PRIMO TAURUS DETRACTAT ARATRO] Hoc ad eum modum Broukhusius dictum censet, quo *negare* jungitur tertio casui; quae tamen diversa res est, quia id verbum *negare* in talibus pronominis significationem includit, tamquam apud Ovidium quoque non addito dativo, art. I, 127.

Si qua repugnarat nimium, comitemque negarat;
 et in Horatii carm. I, 35, 22.

Te Spes et albo rara Fides colit

Velata panno, nec comitem abnegat.

Porro neque absolute poni *detractare* posse constat, ne *primo aratro* pro ablativis habeas cum Burmanno patruo ad Lucanum II, 646. Quare melius est, ut *detractat ARATRA* ex libris melioribus revocemus, praesertim cum alterum non nisi in tribus quatuorve Italicis exstet. At particulae *Ac* si-

gnificatio ab hoc loco aliena est. Vide, an Siliii Italici loco tueri velis IV, 304., ubi *Ac veluti* habes, mira cum abundantia particulae connectentis. Possis hic *En*scribere: sed mihi veri similis fit, Propertium dedisse:

Unca velut primo taurus detractat aratra.

Ita Virgilius georg. I, 19.

uncique puer monstrator aratri.

Ovidius metam. VII, 210.

Vos mihi taurorum flammam hebetastis, et unco

Haud patiens oneris collum pressistis aratro.

Idem metam. V, 341.

Prima Ceres unco glebam dimovit aratro.

4. MOX VENIT] Hoc quoque a Scaligero est, et mira ratione propugnat Broukhusius. „Libri, inquit, habent *Post.* sed *to mox* aptius est: id enim notat tractum temporis, interdum etiam satis longum.“ Nos revocamus *post venit*, confisi libris omnibus et his, quae se-

Et saepe inmeritos conrumpas dentibus unguis,
 Et crepitum dubio suscitet ira pede.
 Nequicquam perfusa meis unguenta capillis, 15
 Ibat et expenso planta morata gradu.
 Non hic herba valet, non hic nocturna Cytæis,
 Non Perimedæe gramina cocta manus.
 Quippe ubi nec causas nec apertos cernimus ictus,
 Unde tamen veniant tot mala, caeca via est. 20
 Non eget hic medicis, non lectis mollibus, aeger;
 Huic nullum caeli tempus et aura nocet.
 Ambulat; et subito mirantur funus amici.
 Sic est incautum, quicquid habetur amor.
 Nam cui non ego sum fallaci praemia vati? 25
 Quae mea non decies somnia versat anus?

V. 17—24. *Eleg. I, 73—80.* V. 18. (I, 74.) *Perimedea gr. secta manu.* V. 25—32. *Burm. III, 7—14.*

quantur: *Dehinc domiti post haec et Multa prius.*

18. NON PERIMEDEAE GRAMINA SECTA MANU] Codicum meliorum scripturam aperte vitiosam,

Non per Medæe gramina cocta manus,

Muretus ita correxit:

Non Perimedea gramina cocta manu.

Gramina secta sunt a Broukhusio singularem illam, ut appellat, locutionem *manu coquere* improbante. Nescio an verissima sit Italorum correctio scribentium:

Non PERIMEDEAE gramina COCTA MANUS.

Id quosdam libros habere Beza dicit, qui et ita edidit; enotatum quoque a Scaligero et Colotio reperimus. *Perimedea*

manus veneficae sunt, quomodo apud Horatium est serm. I, 4, 141.

Multa poetarum veniet manus —

et apud Propertium III, 24, 2.

Nec me servorum duceret ulla manus.

Caeterum hoc distichon cum tribus sequentibus a Scaligero in carmen primum transposita huc revocavimus. Utrobique autem haec bene leguntur, sed huc reposita de amore non tollendo, sed levando accipienda sunt; dolores ex amore mulieris ejusque fastu susceptos nullis remediis ex amantis animo eximi ait, saepe proximum morti amatorem esse, ita denique mollem subjectumque fieri, malis discere quod non didicisse mallet.

Hostis si quis erit nobis, amet ille puellam:
 Gaudeat in puero, si quis amicus erit.
 Tranquilla tuta descendis flumine cumba:
 Quid tibi tam parvi litoris unda nocet? 50
 Alter saepe uno mutat praecordia verbo:
 Altera vix ipso sanguine mollis erit.

V.

Hoc verum est, tota te ferri, Cynthia, Roma,
 Et non ignota vivere nequitia?
 Hoc merui sperare? dabis mihi, perfida, poenas;
 Et nobis aliquo, Cynthia, ventus erit.
 Inveniam tamen e multis fallacibus unam, 5
 Quae fieri nostro carmine nota velit,

V. 27. (III, 9.) puellas. — Eleg. V. *Burm. eleg. IV.*
 V. 4. Aquilo.

27. AMET ILLE PUELLAS] E
 duobus libris non bonis enota-
 tur PUELLAM. Id sive a cor-
 rectore venerit, sive e codice
 meliore (nam ista uno parvulo
 apice differunt in scriptis), ve-
 rum esse sequentia docent:

*Altera vix ipso sanguine
 mollis erit.*

V.

4. ET NOBIS AQUILO, CYN-
 THIA, VENTUS ERIT] Verissi-
 me Burmannus *ventum Aquil-*
onem huc pertinere negat.
 Nam Roma se abiturum non
 dicit Propertius: caeteras inter-
 pretationes loquendi usus non
 admittit, qui ex Ovidio disci
 poterat *epist. XVII, 202.*

*Qui ferat in patriam, jam
 tibi ventus erit.*

Aquilo figurate ac translate dici

de amore non potest, sed *ven-*
tus. Libro III, 2, 8.

Nostraque non ullis perma-
net aura locis.

Eleg. 18, 27.

*Mendaces ludunt flatus in
 amore secundi.*

Egregie igitur Burmannus cor-
 rigit:

Et nobis alio, Cynthia, ven-
tus erit.

ex alio factum *aliquo* causam
 vitio praebuisse censens. Sed
 hoc ipsum ALIQUO verum est,
 non alia, atque illud alterum,
 significatione capiendum, nisi
 quod additam habet loci incer-
 ti notionem. Brutus in Cicer.
*epist. XI, 1. Dandus est locus
 fortunae; cedendum ex Italia,
 migrandum Rhodum aut aliquo
 terrarum arbitror.*

Nec mihi tam duris insultet moribus, et te
 Vellicet. heu sero flebis amata diu.
 Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus:
 Si dolor afuerit, crede, redibit amor. 10
 Non ita Carpathiae variant Aquilonibus undae,
 Nec dubio nubes vertitur atra Noto,
 Quam facile irati verbo mutantur amantes;
 Dum licet, injusto subtrahe colla jugo.
 Nec tu non aliquid, sed prima nocte, dolebis; 15
 Omne in amore malum, si patiare, leve est.
 At tu, per dominae Junonis dulcia jura,
 Parce tuis animis, vita, nocere tibi.
 Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
 Verum etiam instanti laesa repugnat ovis. 20
 Nec tibi perjuro scindam de corpore vestem,
 Nec mea praeclusas fregerit ira fores,
 Nec tibi connexos iratus carpere crinis,
 Nec duris ausim laedere pollicibus.
 Rusticus haec aliquis tam turpia praelia quaerat, 25
 Cujus non hederæ circuire caput.
 Scribam igitur, quod non umquam tua deleat aetas:
 CYNTHIA FORMA POTENS, CYNTHIA VERBA LEVIS.

V. 10. abfuerit. 27. tua quod numquam deleverit aetas. 28. forma levis.

27. SCRIBAM IGITUR TUA QUOD NUMQUAM DELEVERIT AETAS] Sic Broukhusio teste codex Mentelianus (suum secundum appellat), in quo tamen *quod non umquam* legi Heinsius auctor est pag. 683. Caeteri universi:

Scribam igitur, QUOD NON UMQUAM TUA DELEAT aetas,
 quorum consensum tutius reve-
 rebimur.

28. CYNTHIA FORMA POTENS, CYNTHIA FORMA LEVIS] Hanc scripturam in infimi loci libros aliquot, Mureti, Heinsianum, Borrichianum, ex mera librarium oscitantia irrepsisse existimo. Quid vero in eo reprehendi potest, quod habent caeteri,

Cynthia forma potens, Cynthia VERBA levis?
 Certe Graecismus iste poëtis nimis familiaris est, quo levem

Crede mihi, quamvis contemnas murmura famae,
Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit. 50

VI.

Non ita complebant Ephyreae Laidos aedes,
Ad cujus jacuit Graecia tota fores;
Turba Menandreae fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius;
Nec, quae deletas potuit componere Thebas, 5
Phryne tam multis facta beata viris;
Quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos,
Oscula nec desunt qui tibi jure ferant.
Me juvenum pictae facies, me nomina laedunt,
Me tener in cunis et sine voce puer; 10

Eleg. VI. *Burm. V. V. 8. ne desint. 9. facies pictae,*
me numina.

Cynthiam Propertius indicat, cujus verba nihil ponderis habeant, certi nihil. Neve quem capiat illa repetitionis, quam Broukhadius *unice exosculabatur*, elegantia, videndum est, ne alia penitus sit *forma levis*, quam quae huc pertineat. Libro I, 4, 9.

Nedum, si levibus fuerit collata figuris.

VI.

6. TAM MULTIS] Quia comparationi nihil respondeat, Burmannus quaedam hic excidisse opinatur. Eodem jure hoc suspiceris in I, 2, 15. I, 16, 9. III, 3, 4. Vide viros doctos ad Virgil. ecl. VI, 30.

8. NE DESINT] Pulchra scriptura codicum Commeliniani

et Dresdensis: sed quia a correctore venit, revocemus potius, quod caeteri exhibent,

Oscula NEC DESUNT qui tibi jure ferant.

Nam hoc et ipsum bonum probumque est.

9. ME JUVENUM FACIES PICTAE, ME NUMINA LAEDUNT] Omnes fere scripti habent: *Me juvenum PICTAE FACIES*, quod praestat, quia arte conjungenda ista pronuntiando sunt: *pictae facies*, non separanda: *juvenum facies*, *pictae* quoque; nam veras quidem quod timebat, nihil mirum. Porro *numina* deorum icones intelligunt; quae quam recte ita dicantur, ignoro. Codices scripti, uno Passeratii excepto*), *Me NOMINA laedunt*; idque

*) Gebhardum quoque *numina* in libris praeis invenisse Brouk-

Me laedit, si multa tibi dedit oscula mater,
 Me soror, et cum quae dormit amica simul;
 Omnia me laedunt; — timidus sum; ignosce timori;—
 Et miser in tunica suspicor esse virum.
 His olim, ut fama est, vitiis ad praelia ventum, 15
 His Trojana vides funera principiis.

V. 12. qua. V. 15—22. *Burm. eleg. VII, 9—16. V. 15. (VII, 9.) ventum est.*

ego tenendum ajo. Me, inquit, vel picturae juvenum apud te visae et nomina eorum, quos amatores tuos suspicor, a te pronunciata terrent.

12. ME SOROR, ET CUM QUA DORMIT AMICA SIMUL] Quid amica, cum qua soror Cynthiae dormiebat, Propertio nocere potuerit, dictu difficile est. Recte igitur Janus Doussa filius:

Me soror, et cum quae dormit amica simul.

Cum quae et si quae dicebant eo aevo; vide Francisc. Fabricium ad Ciceronem de offic. II, 25.

15. HIS OLIM] Haec octo disticha hinc submovit Scaliger, bene tuitura locum suum, si non de rivalitate virorum, sed de mulierum libidine accipias, quam efficere dicit, ut jure meritoque aliquis timeat.

15. UT FAMA EST, VITIIS AD PRAELIA VENTUM EST] Vel dissentientibus librariis *Est* in fine versiculi dele, non fe-

rendum post illa *Ut fama est*. Caeterum *est* post brevem vocalem in extremo versu melius ponitur, quam abest: post longam syllabam, ut hic, ubi fieri potest, omittitur. Recte libro III, 29, 16. codices scripti et impressi:

Cur tibi tam longa Roma petita via?

recte quoque ibidem v. 14.

Juppiter, idcirco facta superba dea es?

In hoc genere multa peccavit in Tibullo J. H. Vossius. Male edidit v. c. I, 9 (3), 51.

Parce, precor, puero; non illi sontica causa.

sed optime I, 7 (6), 1.

Illa quidem tam multa negat, sed credere durum;

cum praeterea *est* post *durum* omitti usitatius sit; vide Bentley ad Horat. serm. I, 9, 42. addito ex eodem Horatio carm. I, 24, 19.

Durum: sed levius fit patientia.

husius scribit: verum ille non suos, sed Passeratii veterem librum indicat scribendo: „V. C. Numina. Deorum imagines sive icones.“

Aspera Centauros eadem dementia jussit
 Frangere in adversum pocula Pirithoum.
 Cur exempla petam Grajum? tu criminis auctor,
 Nutritus durae, Romule, lacte lupae. 20
 Tu rapere intactas docuisti inpune Sabinas;
 Per te nunc Romae quidlibet audet Amor.
 Felix Admeti conjunx et lectus Ulixi,
 Et quaecumque viri femina limen amat.

*

Templa Pudicitiae quid opus statuuisse puellis, 25
 Si cuivis nuptae cuilibet esse licet?

V. 23—40. *Burm. V*, 15—32. V. 23. (15.) Ulyxis.
 26. (18.) quidlibet.

Apud Ovidium quoque epist.
 XXI, 13. omitti velim:

*Jamque venire videt, quos
 non admittere durum;*
 quamquam tentari non debuit,
 quod est in epigrammate An-
 tholog. Lat. II, 51.

*Dextera quid dubitas? du-
 rum est jugulare Ca-
 tonem?*
 tuente etiam Juvenale VI, 98.

*Si jubeat conjux, durum est
 conscendere navem.*

Post brevem syllabam *melius*
 addi verbum substantivum di-
 xi; est enim ubi fieri non pos-
 sit, tamquam apud Propertium
 V, 1, 132.

*Mox ubi bulla rudi dimissa
 est aurea collo,
 Matris et ante deos libera
 sumta toga.*

et in Tibulli lib. I, 6, 4.

*Quid tibi, saeve puer, mecum
 est? an gloria magna,
 Insidias homini composu-
 isse deum?*

23. LECTUS ULYXIS] Ita qui-
 dem impressi omnes et scriptus
 noster, *Ulixis*. Nihilominus
 ULI XI scribe, ut *Achilli* II, 10,
 13. V, 11, 39.

26. SI CUIVIS NUPTAE QUID-
 LIBET ESSE LICET] Quid, in-
 quit, opus fuit puellis Pudici-
 tiae fana exstruere, si tamen
 nuptis impune peccare licet?
 Nupta igitur Cynthia fuit.
 Broukhusius affirmat, Vulpius
 negat ad elegiam sequentem.
 Certe maritum habuit, cum
 Propertius elegiam XV. libri
 III. scribebat; quin etiam, cum
 librum secundum componebat,
 quo dabat praecepta,

*Qua nuptae possint fallere
 ab arte viros.*

Sed hoc tamen loco mentionem
 mariti inepte injicit is, cui uni-
 ce curae est, ut nupta in con-
 jugem peccet, amatori autem
 fidelis sit. Bene igitur Brouk-
 husius (nam Toupîi commen-

*

Quae manus obscenas depinxit prima tabellas,
 Et posuit casta turpia visa domo,
 Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
 Nequitiaeque suae noluit esse rudis, 50
 Ah gemat, in terris ista qui protulit arte
 Jurgia sub tacita condita laetitia!
 Non istis olim variabant tecta figuris;
 Tum paries nullo crimine pictus erat,

*

Sed non inmerito velavit aranea fanum, 55
 Et mala desertos occupat herba deos.

*

tum nihil est): *Si cuivis nurui.*
 Sed repone:

*Si cuivis nuptae CUILIBET
 esse licet.*

Hanc scripturam habent membranae Mentelianaë et Palatinae cum codice Heinsii et uno Vossiano, subindicant Palatinus alter et prior Leidensis. Caeteros librarios exquisitior loquendi ratio fefellit, quam illustravit Heinsius ad Ovidium epist. XIV, 64. *Nubere* autem de illegitimo quoque amore dici etiam lexica docent.

35. SED NON IMMERITO] Hoc distichon praesertim hoc loco positum intelligi nullo modo potest. Post inepta aliorum commenta Burmannus, poëtam hic post commemoratam impudentiae praecipuam causam *e diverticulo quasi*, ut ait, ad Pudicitiae fanum redire sentiens, legendum censuit *Sed nunc emeritum*. Hac correctione probata vir doctus, dispersa membra recolligens, optima

perfecto conjectura hoc distichon post v. 26. inserendum putat. Hujus sententiam ego quoque secutus essem, parva adhibita verbis corruptis mutatione, hoc modo:

*Templa Pudicitiae quid opus
 statuisset puellis,*

*Si cuivis nuptae cuilibet
 esse licet,*

Si non e merito velavit aranea fanum,

*Et mala desertos occupat
 herba deos?*

nisi tamen his admissis ante hos versus, *Templa Pudicitiae*, et post eos in hoc, *Quae manus*, maxime autem in ultimis distichis hiaret sententia, idque fidem faceret, ab hoc carmine initium cepisse illam cladem, qua multa carmina libri secundi multosque eorum, quae restant, versiculos periisse post hac omnibus manifestum erit, cum nos singula loca, in quibus certa erant lacunarum indicia, asteriscis interpositis no-

Quos igitur tibi custodes, quae ad limina, ponam,
 Quae numquam supra pes inimicus eat?
 Nam nihil invitae tristis custodia prodest;
 Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est. 40
 Nos uxor numquam, numquam diducet amica:
 Semper amica mihi, semper et uxor eris.

V. 37. (29.) *abest* ad. V. 41. 42. *Burm. VI, 21. 22.*
 V. 41. (VI, 21.) *Uxor me n., n. me ducet.*

taverimus. Quare nihil magnum hic audendum esse existimavi, quamquam nonnulla de suo loco migrasse in his fragmentis negare nolim.

37. QUOS IGITUR TIBI CUSTODES, QUAE LIMINA PONAM] *Limina* quomodo alicui ponantur, quia nemo commode explicare potuit, Burmanno certissima visa est Heinsii correctio scribentis:

Quos igitur tibi custodes ad liminu ponam?

Sed satius est id vocabulum scripturae vulgari adjici:

Quos igitur tibi custodes, quae ad limina, ponam,

Quae numquam supra pes inimicus eat.

vel *Quin umquam*, si te ista repetitio offendit, *quos, quae, quae*. Nam particula *quin* librariorum manus raro effugit.

41. UXOR ME NUMQUAM, NUMQUAM ME DUCET AMICA] Hoc distichon Scaliger ab hac elegia resecauit, ut in fine sequentis collocaret, a qua tamen *amicae* mentio aliena est. Hic quo sensu retinendum esset, Vulpinus aperuit: „ Monitis ad-

huc et aliorum exemplis fidem et constantiam in amore laudavit: nunc demum exemplo suo Cynthiam hortatur, ut mutuam sibi voluntatem praebeat.“ Sed quem versum ut his simillimum apposuit III, 13, 19.

Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum, ex eo poterat intellexisse, illum sensum, qui pronomen *me* acui postulat, huic versui inesse non posse:

Uxor me numquam, numquam me ducet amica. Sed hic quidem a Beroaldo est. Scripti omnes:

Nos uxor numquam, numquam me ducet amica.

Quis jam dubitet, quin verissima lectio sit, quam Antonius Volscus Romae anno MCCCCLXXXII, sive e codicibus, sive de conjectura, dedit:

NOS UXOR numquam, numquam deducet amica:

Semper amica mihi, semper et uxor eris.

Ita III, 18, 9.

At me ab amore tuo deducet nulla senectus.

Utrobique tamen DIDUCET po-

VII.

Gavisa es certe sublatam, Cynthia, legem,
 Qua quondam edicta flemus uterque diu,
 Nī nos divideret; quamvis diducere amantis
 Non queat invitos Juppiter ipse duos.
 At magnus Caesar. sed magnus Caesar in armis; 5
 Devictae gentes nil in amore valent.

Eleg. VII. *Burm. VI.*

sius scribendum est. Vide Burmannum ad locum posteriorem [II, 19, 45.].

VII.

1. GAVISA ES] Sic recte Burmannus, Joh. Schradero et P. H. Koppiersio auctoribus. Codices *Gavisa est.*

5. AT MAGNUS CAESAR. etc.] Nescio cur viri docti haec sollicitent. At, inquit, magnus Caesar dividere amantes poterat. Sed Caesar bello tantum magnus est: in amore nihili aestimatur nationes devicisse; virum bello insignem amantes timere nesciunt. Sic alibi:

*Tantum in amore preces et
 benefacta valent.*

*Plus in amore valet Mimermi
 versus Homero.*

Sed hoc Passeratius bene perspexit. At in sequentibus,

*Quam possem nuptae perdere
 re amore faces,*

et itidem libro I, 8, 21.

*Nam me non ullae poterunt
 corrumpere taedae,*

falluntur, qui *faces* et *taedas* pro puellis poni opinantur. Amatores a dominis suis uri facibus dici, nota res; vide

Propertium I, 14, 26. Unum Tibulli locum afferre juvat, II, 4, 5. a Christiano Bunsenio nostro conjectura palmaria ita restitutum:

*Eheu quid merui? heu quid
 peccavimus? uror,
 Uror io! remove, saeva
 puella, faces.*

Ea conjectura facta, anno post fuerunt nova Tibulli exemplaria divulgata, quae praeter novam nec ferendam interpretationem attulerunt enotatam ex codice Vindobonensi scripturam *Heu heu quid merui?* Jam ex hoc loquendi usu hoc dictionis genus derivatum est, quo *faces* pro amoribus, non pro puellis, usurpantur. Horatius suavissima imagine carm. III, 9, 13.

*Me torret face mutua
 Thurini Calais filius Ornyti.*
face mutua, ut Ovidius metam. VII, 803. de Cephalo et Procride:

*— aequales urebant pectora
 flammae.*

Idem epist. XIII, 160. de Laodamia ac Protesilao:

*Perque pares animi conjugique
 faces.*

Nam citius paterer caput hoc discedere collo,

Quam possem nuptae perdere amore faces.

Aut ego transirem tua limina clausa maritus,

Respiciens udis prodita luminibus?

10

Ah mea tum qualis caneret tibi, Cynthia, somnos

Tibia, funesta tristior illa tuba!

*

Unde mihi Parthis gnatos praebere triumphis?

Nullus de nostro sanguine miles erit.

V. 9. ANNE. 11. tibia. 13. patriis.

Sabinus epist. II, 3.

*Nec face Demophoon alia
nec conjuge captus.*

et iterum epist. III, 20.

*Cumque petant Satyri connu-
bia cum tua Panes,*

*Rejectae memor es tu ta-
men usque facis.*

*Rejectae facis, amoris rejecti,
plane ut noster, faces perdere.*

Stattius Achill. I, 636.

*quin etiam dilectae vir-
ginis ignem*

*Aequaeuamque facem captus
noctesque diesque*

Dissimulas?

9. ANNE EGO] Hoc reposue-
runt, cum in alteram editio-
nem Volsci MCCCCLXXXVIII.
aliasque non paucas irrepsisset
*An ego. At recte scripti uni-
versi cum priore Volsci ac
Beroaldina aut ego transirem.*

11. CANERET TIBI TIBIA
SOMNOS, TIBIA] Ita Neapoli-
tanus cum Menteliano et aliis
nonnullis. Caeteri:

*Ah mea tum qualis caneret
tibi, CYNTHIA, somnos*

Tibia!

quod pulchrius est; nam quis
hunc sonum libenter ferat tibi
tibia? Ingeniose Huschkius,
minus suaviter tamen:

*Ah mea tum quales caneret
tibi Lydia somnos*

Tibia!

13. UNDE MIHI] Libri scri-
pti omnes aliud carmen hinc
ordiuntur: primus Antonius
Volsci in editione secunda
MCCCCLXXXVIII. ex duo-
bus unum fecit; *Elegiam se-
parare, inquit, non ausim, quo-
niam ex eodem ducitur argu-
mento. Non nego, omnia ad
unum carmen pertinere: sed
quia non satis bene cohaerent,
non dubito, quin antiquus li-
brarius interstitio lacunam in-
dicare voluerit.*

13. UNDE MIHI PATRIIS NA-
TOS PRAEBERE TRIUMPHIS]
Burmamus interpretatur: „Non
ego sum isto genere natus, ut
possim filios producere, qui
summos honores et triumphos
nanciscantur; vel ut milites
gignerem, qui triumphos pa-
trios, id est, Romanos Caesa-

Quod si vera meae comitarent castra puellae, 15
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.

V. 15. Romanae comitarent.

ris prosequerentur. " Neutrum probare possum. Quid enim dedecoris est, currum imperatoris triumphantis militem sequi? aut quam inepta modestia filios suos honore triumphantem prosequendi dignari nolentis! Quam stulta vero arrogantia, filios nolle, nisi qui, non dicam, imperatores fiant, sed quibus triumphus, honor paucissimis datus, contingat! Tu cum Ruhnkenio repono:

*Unde mihi PARTHIS natos
praeberere triumphis?*

Sed triumphos non, ut ille, Augusti, sed a Parthis agendos intellige. Contra ea nihil mutandum est versu ultimo:

*Hic erit et patrio sanguine
pluris amor,*

quem Passeratius et Livinejus male interpretantur; ille: *Mihi sic eris carior, quam parentes, liberi et propinqui omnes; hic: Patrio sanguine, sobole, quae patriae debetur. Sed patrium sanguinem cognationem dicit, communionem sanguinis, quae patri cum filiis intercedit. Cicero pro Roscio Amer. XXIV, 66. (quem locum Passeratio debemus): Magnam vim, magnam necessitatem, magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis.*

15. QUOD SI ROMANAE COMITARENT CASTRA PUELLAE] Ita Scaliger; Heinsius: *Quod*

mea si tenerae. Considera, quae sequuntur:

*Hinc etenim tantum meruit
mea gloria nomen.*

Hinc, nempe a puellis Romanis, vel a teneris puellis, quas celebravit. Porro:

*Tu mihi sola places, placeam
tibi, Cynthia, solus.*

Quid jam? num hic idem ille est, qui modo a puellis Romanis gloriam adeptus erat? De testandum hercle amatorem et excludendum, qui in uno eodemque carmine et solam dominam suam et omnes puellas Romanas amare testetur. Quid igitur agamus potius, quam ut, prava Scaligeri emendatione omissa, corruptam omnium librorum scripturam revocemus,

Quod si VERA MEAE comitarent castra puellae?

Sub ea quid lateat, me non intelligere fateor; nec quicquam facile hic audendum est, cum singula disticha non satis bene cohaereant. Nemini igitur conjecturae meae veritatem persuadere volo, qua ductus aliquando tentavi scribere:

*Quod si cura meae comitari
castra puellae,*

Non mihi sat magnus Castoris iret equus.

Hoc tamen certe commodam sententiam parit: Si puellae suae, Cynthiae, esset curae, ut

Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.

Tu mihi sola places: placeam tibi, Cynthia, solus.

Hic erit et patrio sanguine pluris amor. 20

VIII.

Eripitur nobis jam pridem cara puella:

Et tu me lacrimas fundere, amice, vetas!

Nullae sunt inimicitiae, nisi amoris, acerbae;

Ipsum me jugula, lenior hostis ero.

Possum ego in alterius positam spectare lacerto? 5

Nec mea dicitur, quae modo dicta mea est?

Omnia vertuntur; certe vertuntur amores.

Vinceris aut vincis, haec in amore rota est.

Magni saepe duces, magni cecidere tyranni,

Et Thebae steterunt, altaque Troja fuit. 10

Munera quanta dedi! vae, qualia carmina feci!

Illa tamen numquam ferrea dixit Amo.

*

Ergo tam multos nimium temerarius annos,

Inproba, qui tulerim teque tuamque domum?

Post v. 20. additi eleg. VI, 41. 42. — Eleg. VIII. Burm. VII. Post v. 6. inserti lib. IV, 17, 29. 30. deinde eleg. VI, 15 — 22. tum IX, 13 — 24. V. 7 — 10. inverso ordine 31. 32. 29. 30. Post hos X, 1. 2. V. 11 — 16. Burm. 35 — 40. 11. (35.) vel.

se comitaretur, non filios se militatum missurum esse, sed ipsum cum illa in castra profecturum; hanc enim solam carminis sui, hanc gloriae causam esse, hanc unam prae omnibus sibi placere.

VIII.

10. STETERUNT] Sic Scaliger: scripti codices male steterant.

11. MUNERA QUANTA DEDI, VEL QUALIA CARMINA FECI] *Vel pro et deterioris aevi est: aliter intelligi sensus non patitur. Repone:*

Munera quanta dedi! VAE, qualia carmina feci!

Ovidius amor. III, 6, 101.

Huic ego, VAE, demens narrabam fluminum amores.

13. ERGO TAM MULTOS etc.]

Ecquandone tibi liber sum visus? an usque
In nostrum jacies verba superba caput?

16

*

In primis, hujus carminis versibus ne quid excidisse suspicemur, fortasse interpretando cavere poterimus. Ibi amicum alloquitur: „Reprehendis me, inquit, quod Cynthiam ab alio mihi ereptam doleo. At nihil, quam in amore turbari, acerbius. At, dicis, nulla quidem stabilis fortuna est; jure igitur amores quoque vertuntur. Accipio: sed meus non vertitur; nam illa me numquam amavit.“ Ita illa interpretari possumus, non nimis tamen, ut mihi videtur, probabiliter. At qui sequuntur quatuor versiculi, quid huc faciant, non intelligo:

Ergo tam multos nimium temerarius annos,

Improba, qui tulerim teque tuamque domum?

Ecquandone tibi liber sum visus? an usque

In nostrum jacies verba superba caput?

Quid, quod eorum sententia prorsus obscura est ac difficilis. Interpretibus quidem nihil durum est: „*Temerarius*, inquit, h. l. pro stulto. Supplendum vero: *sum* vel *fui*.“ Ego vero scire velim, quo jure in his *Ergo nimium temerarius?* omitti verbum substantivum possit, quod addi sermonis puritas exigit. Nec *temerarium* pro stulto dici bonis exemplis probant. *Temere* qui-

dem, hoc est, sine causa aut consilio, et stulti agunt et audaces; hinc res *temerarias* dicimus, quae inconsulte fiunt, vel audacter nimis vel stulte: at *temerarium* hominem audacem tantum, non stultum. Aliis enim notionum terminis ratio et origo, aliis et plerumque angustioribus vocabula usus circumscribit. Non frustra igitur N. Heinsius et P. Francius conjectasse videntur, scribendum esse:

Ergo ego tam multos nimium temerarius annos,

Improba, qui tulerim teque tuamque domum?

Nam si *ego* accesserit, verbum substantivum recte omittitur. Itaque omnia capiam hoc sensu: „Ergo ego nimis temerarius? egone audax, qui amorem tuum poscam? cum tamen tam multos annos imperium tuum patienter tulerim. Jam dubito, si tibi unquam liber visus, an usque me pro servo tuo habitura sis.“ Sed nihil haec, ut dixi, ad praecedentia. Jam vero qui versus hos excipiunt, *Sic igitur prima*, in libris omnibus conjuncti prioribus, ii ad aliud penitus carmen pertinent. Illic enim secum loquitur, cum domina sese interficere parat, mortem inhonestam Achillis exemplo excusat: priora ad amicum scribebat, nihil de morte, nulla

IX.

Sic igitur prima moriere aetate, Properti?

Sed morere; interitu gaudeat illa tuo,

Exagitet nostros Manis, sectetur et umbras,

Insultetque rogis, calcet et ossa mea.

Quid? non Antigones tumulo Boeotius Haemon 5

Conruit ipse suo saucius ense latus,

Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellae,

Qua sine Thebanam noluit ire domum?

Sed non effugies. mecum moriaris oportet;

Hoc eodem ferro stillet uterque cruor; 10

Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura.

Mors inhonesta quidem: tu moriere tamen.

Ille etiam abrepta desertus conjuge Achilles

Cessare in tectis pertulit arma sua.

Viderat ille fugas, fractos in litore Achivos, 15

Fervere et Hectorea Dorica castra face;

Eleg. IX. *Burm. VII. V. 1—12. Burm. 79—90. 5. (83.)*

Antigona. Post v. 12. (90.) positi X, 41—48. V.

13—24. Burm. 17—28. V. 14. (18.) Teucros.

fortitudo animi, nil nisi miseræ rejecti amoris querelae.

Ἰππεὺς ἡμίονοις τε γέρον δ' ἰθὺς κίε οἴκου,

Τῇ δ' Ἀχιλλεύς ἕζετο Διὶ φίλος.

IX. [VIII, 17.]

5. ANTIGONAE] ANTIGONES: scribendum esse dicemus ad librum III, 14, 31.

14. CESSARE IN TEUCROS] Sic Commelinianus et in margine D'Orvillianus secundus, Italicus uterque et interpolatus. Caeteri omnes:

Cessare in TECTIS pertulit arma sua.

Recte. Ita Achillis tentorium appellat Homero praeeuntelliad. XXIV, 471.

Ἰδαῖον δὲ κατ' αὐτὴν λίπεν δ' δὲ μέμνην ἐρύκων

Nec mirum post ea, quae ibidem habes de Achillis tentorio, versu 449 seqq.

15. VIDERAT ILLE FUGAS, FRACTOS IN LITORE ACHIVOS] Ita Hieronymi Berchemii liber apud Palmerium Spicileg. pag. 802., et hoc ferri optime potest. V. Virgil. Aen. XII, 1. Propert. V, 11, 39. Libro IV, 10, 60.

Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes,

ubi Carolum Feam in nuperis ad Horatium commentariis glo-

Viderat informem multa Patroclon arena
 Porrectum et sparsas caede jacere comas;
 Omnia formosam propter Briseida passus.
 Tantus in erepto saevit amore dolor. 20
 At postquam sera captiva est reddita poena,
 Fortem illum Haemoniis Hectora traxit equis.
 Inferior multo cum sim vel matre vel armis,
 Mirum, si de me jure triumphat Amor?

X.

Iste quod est, ego saepe fui: sed fors et in hora
 Hoc ipso ejecto carior alter erit.
 Penelope poterat bis denos salva per annos
 Vivere, tam multis femina digna procis;
 Conjugium falsa poterat differre Minerva, 5
 Nocturno solvens texta diurna dolo;
 Visura et quamvis numquam speraret Ulixen,
 Illum, exspectando facta remansit anus.

Eleg. X. *Burm. VII. V. 1. 2. Burm. 33. 34. Tum VIII,*
11 — 16. V. 3 — 40. Burm. 41 — 78.

ria tracta reponere audimus; sed frustra, alterum tuente Virgilio Aen. VII, 352.

ne noster honos infractave cedat

Fama loco.

In nostro versu caeteri codices plerique habent *fuga tractos* vel *fugas tractos*, quod non est commodum. Sed pro *fugas* Heinsianus trinominis, excerpta Scaligeri, Vossianus tertius exhibent *Phrygas*. Hinc Heinsius: *Viderat ille Phrygas, stratis*, (Hemsterhusius *fractis*), in *litore Achivis*. Verum videtur:

Viderat ille pyras, fractos in litore Achivos.

Pyras ad septimum Iliadis librum refero, in quo mortuos per totum diem cremari meministi. Caeterum illi codices Italici quidem sunt, nihilominus *lectionem Phrygas grammatico originem suam debere* nemini facile vir doctus persuaserit.

23. VEL MATRE VEL ARMIS] Ita bene correxerunt Itali, quod erat in libris priscis, *vel Marte*.

X. [IX.]

8. ILLUM EXSPECTANDO FACTA REMANSIT ANUS] Passeratius: „*Remansit*, pro *permansit*, ut Eleg. 10. lib. 1. (I, 11, 39.)

Is poterit felix una remanere puella."

Quid igitur? num *remansit anus*, ut ille potest *felix permanere*? Nimis ineptum. Possis ita intelligere, Penelopam noluisse novum maritum sequi et Ulixidis domo abire. Hoc ab Homero saepius repetitum meministi, tamquam in illis:

Ἡὲ μὲν εἰ παρὰ παιδὶ
καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει.

et,

Καὶ λίην κείνη γὰρ μὲν εἰ τε-
τληότι θυμῷ
Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν.

et,

Ἡ αὐτὴ παρ' ἐμοὶ τε μέ-
νη καὶ δῶμα κομίζῃ.

et,

Εἰ μοι ἔτ' ἐν μεγάροισιν μή-
τηρ μὲν εἰ, ἢ τίς ἤδη
Ἄνδρῶν ἄλλος ἔγημε.

et ita Euripides Orest. 583. de Penelopa:

οὐ γὰρ ἐπεγόμεν πόσει πό-
σιν,
μὲν εἰ δ' ἐν οἴκοις ὑγιᾶς
εὐνασθησίου.

quem locum Livinejus optime admovit versui hujus elegiae tertio. Propertius de eadem Penelopa IV, 11, 37.

Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.

At *remanere* eo sensu quomodo possit nude poni non intelligo. Optimum igitur erit, ut Propertium hic ea ratione loquendi usum esse censeamus, quam Itali etiam nunc frequentant, cum verbum *rimanere* participiis jungunt, verbi substantivi

significatione. In eodem genere *venire aeyo* Augusteo pro *esse* usurpari coeptum est, quod Italis omni tempore sollemne fuit. Et omnino sunt quaedam apud veteres ex hodierno Italarum usu explicanda, cujusmodi et apud Horatium illud est, carm. I, 37, 24.

Classe cita reparavit oras.

Nam *riparare* dicunt pro *ricoverare*. Si quis tamen in nostro loco vitium potius latere censuerit, non adversabor; modo ne Waardenburgium sequamur corrigentem,

Illum exspectando casta remansit anus,

in quo, ut illud bene habeat, *casta remansit*; vide Sabinum epist. I, 50. Priap. LXX, 21. Tibull. I, 3, 83. Ovid. amor. III, 4, 23, 24.; ita vocabulum *anus* habet magnam offensionem. Immo, si quid mutandum est, velim:

Illi exspectando facta remansit anus.

Illi *remansit*, hoc est *fida* fuit, *anus facta exspectando*. Sic libro III, 12, 17.

Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras.

Neque aliter Ovidii locus explicandus est epist. V, 133.

At manet Oenone fallenti casta marito;

male ille a Waardenburgio pro sententia sua allatus, quia *castam marito* non recte dicimus, quapropter Heinsio illic *fida* scribendum videbatur. Sed *manere* eodem modo Valerius Flaccus quoque usurpavit II, 138.

Nec non exanimem amplectens Briseis Achillen
 Candida vesana verberat ora manu, 10
 Et dominum lavit maerens captiva cruentum,
 Adpositum flavis in Simoënta vadis,
 Foedavitque comas, et tanti corpus Achilli
 Maximaque in parva sustulit ossa manu,
 Cum tibi nec Peleus aderat, nec caerula mater, 15
 Scyria nec viduo Deïdamia toro.
 Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis;
 Tunc etiam felix inter et arma pudor.
 At tu non una potuisti nocte vacare,
 Inpia, non unum sola manere diem. 20
 Quin etiam multo duxistis pocula risu;
 Forsitan et de me verba fuere mala.
 Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
 Di faciant, isto capta fruare viro!

*

V. 9. (47.) exanimum. 13. (51.) Achillei. 21. (59.)
 duxisti.

*Et primam Eurynomen ad
 proxima limina Codri
 Occupat exesam curis castum-
 que cubile
 Servantem. manet illa viro,
 famulasque fatigat
 Velleribus.*

ubi nollem Burmannum viros
 ex codice Regio praetulisse.

9. EXANIMUM] Omnes ante
 Broukhusium, EXANIMEM am-
 plectens. Hoccine an illud Ro-
 manae aures praetulerint, non
 datur nobis judicare.

12. FLAVIS — VADIS] Egregie
 Nicolaus Heinsius: codices flu-
 viis.

13. CORPUS ACHILLEI] Sic
 teste Broukhusio membranae
 Groninganae: Livinejus ex eis-

dem ACHILLI enotat. Hoc, in
 Neapolitano quoque aliisque
 lectum, praetuli; vide quae
 passim ad Virgilium annotata
 sunt. Caeterum ne plura hic
 tentantes audias, lege accuratis-
 simum Huschkium in epistola
 critica pag. 15.

16. VIDUO DEÏDAMIA TORO]
 Hoc in margine libri sui Scali-
 ger invenit, et duo Colbertini
 confirmant. Reliqui *Viro pro
 toro*, errore non infrequenti.

21. DUXISTI POCULA] Codex
 Perreji, et, quod majoris mo-
 menti est, sed a Burmanno
 neglectum, Neapolitanus ha-
 bet DUXISTIS. Altero hoc haud
 paullo elegantius est. Vide
 quae praeceptor meus Conradus

Haec mihi vota tuam propter suscepta salutem, 25
 Cum capite hoc Stygiae jam poterentur aquae,
 Et lectum flentes circumstaremus amici!
 Hic ubi tum, pro di, perfida, quisve fuit?
 Quid, si longinquos retinerer miles ad Indos,
 Aut mea si staret navis in Oceano? 30
 Sed vobis facile est verba et componere fraudes;
 Hoc unum didicit femina semper opus.
 Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
 Nec folia hiberno tam tremefacta Noto,

Heusingerus notavit in praefatione ad Ciceronem de officiis pag. XLVII.

25. HAEC MIHI VOTA] Pronomen *haec* non habet, quo referatur. Aut hic quoque aliquot versiculi exciderunt, aut latet vitium. Guietus et Heinsius tentant *At*, Burmannus *En*. Neutrum placet. Vir doctus nuper dedit:

Quae mihi vota tuam propter
 suscepta salutem!

suavissima quidem et summo-
 pere laudanda emendatione.
 Veritatis tamen species in illa
 non respondet elegantiae: pu-
 tem potius librarios hic suo
 more errasse, *Haec* pro *Et* scri-
 bendo, ut legendum sit:

Et mihi vota tuam propter
 suscepta salutem!

Tú alios petis, inquit: et ego
 olim vota pro salute tua susce-
 pi! *Et* ita usurpatum videbis
 libro II, 8, 2. I, 16, 37. in
 Epiced. Drusi 7. apud Virgil.
 Aen. I, 48. georg. II, 433. et
 alibi.

33. INCERTO MUTANTUR FLA-
 MINE SYRTE] Palatinus char-

taceus *Incertae Syrtes*, quod
 Burmannus praefert. Sic Sta-
 tius Theb. I, 637.

et si quos incerto litore
 Syrtes

Destituunt.

Lucanus I, 686.

dubiam super aequora
 Syrtim

Arentemque feror Libyam.

Idem IX, 686.

dubiis hinc Syrtibus or-
 bem

Abrumpens.

Similiter Virgilius ecl. V, 5.

Sive sub incertas, Zephyris
 mutantibus, umbras.

ubi mutantibus firmari potest
 hoc Propertiano mutantur fla-
 mine; quomodo et Statius
 Achill. II, 2.

Jamque per Aegaeos ibat
 Laertia fluctus

Puppis, et innumerae muta-
 bant Cycladas aerae.

Neque illa diversa sunt, quam-
 quam de terrae motibus dicantur,
 Lucretii V, 1236.

Concussaeque cadant urbes
 dubiaeque minantur.

et Claudiani de R. Pros. I, 158.

Quam cito feminea non constat foedus in ira, 35
 Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.
 Nunc, quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
 Tela, precor, Pueri, promite acuta magis.
 Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam,
 Sanguis erit vobis maxima palma meus. 40

*

Sidera sunt testes, et matutina pruina,
 Et furtim misero janua aperta mihi:
 Te nihil in vita nobis acceptius umquam;
 Nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi;
 Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto: 45
 Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
 Atque utinam, si forte pios eduximus annos,
 Ille vir in medio fiat amore lapis.

*

Post v. 40. (78.) inserti IX, 1—12. V. 41—48. *Burm.*
 91—98. V. 46. (96.) tuo.

dubiae nutant cum moe-
 nibus urbes.

Sed alterum quoque probum
 est, incerto flamine. Idem Clau-
 dianus de R. P. I. praef. 3.

Qui dubiis ausus committere
 flatibus altum.

Lucretius V, 504.

sinit haec violenteis omnia
 vorti

Turbinibus, sinit incerteis
 turbare procelleis.

Propertius II, 5, 12.

Nec dubio nubes vertitur
 atra Noto.

Ovidius epist. XXI, 41.

Ipsa velut navis jactor, quam
 certus in altum

Propellit Boreas, aestus et
 unda refert.

Idem trist. III, 12, 42.

Huc aliquem certo vela de-
 disse Noto.

41. SIDERA SUNT TESTES]
 Haec quidem cum superioribus
 non sane nimis bene coeunt.
 Illic enim desperat amator,
 puellae infideli cedit, Cupidi-
 nes se omnibus spiculis ita, ut
 prorsus pereat, configere jubet:
 nunc repente solum ac viduo
 toro victurum sese promittit.
 Putamus igitur et haec quoque
 ad aliud carmen pertinuisse.
 Vulpius enim hic, ut alibi,
 operam et oleum perdit cum
 sua explicatione.

46. NON LICET ESSE TUO]
 Recte scripti omnes, quoniam
 non licet esse TUUM. Sed Hein-

Non ob regna magis diris cecidere sub armis

Thebani media non sine matre duces;

50

Quam, mihi si media liceat pugnare puella,

Mortem ego non fugiam morte subire tua.

* * *

suis elegantiae studio talia non
ferebat.

49. NON OB REGNA] Alia lacuna. Nam neque in versum

praecedentem desinere carmen,
neque haec adjungi prioribus,
neque ab his nova elegia initium capere potest.

SEX. AURELII
P R O P E R T I I
 ELEGIARUM
 LIBER TERTIUS.

I.

* * *

Sed tempus lustrare aliis Heliconæ choreis,
 Et campum Haemonio jam dare tempus equo.

LIBER III. apud Burmannum adhaeret secundo. — Eleg.
 I. Burm. II, VIII, 5—36.

IN LIB. III. [II, X—XXXIV.]

I. [X.]

1. **SED TEMPUS**] Hoc et quae sequuntur carmina quibus iudiciis ad librum tertium, non, ut hactenus factum fuit, ad secundum retulerimus, in praefatione expositum est. Ab initio autem carminis aliqua perisse, ipsa verba faciunt fidem. „Nihil quidem Vulpio iudice vetat, novam Elegiam ab hac particula *Sed* incipere, quum Epici poetae initio novi libri particulam *at* non semel ponant, ἰσοδύναμον τῷ *sed*.“ Scaliger autem, conquestus „magnum scelus, quo sese impiaverint ii, qui praecedentes quatuor versus

Non ob regna ita cum superioribus alienis conjunxerint, ut sequentia Sed tempus, quae illorum propria sint, divellerent, hoc voluisse Propertium contendit: Verum est, me paratum nullum a capite meo deprecari periculum pro amica mea: sed ut addictus illi sim, quemadmodum antea fui, hoc vero quominus faciam, impedit me novum consilium a me initum. alio me vocat institutum meum.“ Haec illi, quae posuisse refutationis loco est.

2. **ET CAMPUM HAEMONIO**] Hic *equus Haemonius* interpre-

Jam libet et fortis memorare ad praelia turmas,
 Et Romana mei dicere castra ducis.
 Quod si deficient vires, audacia certe 5
 Laus erit; in magnis et voluisse sat est.
 Aetas prima canat Veneres, extrema tumultus;
 Bella canam, quando scripta puella mea est.
 Nunc volo subducto gravior procedere voltu;
 Nunc aliam citharam me mea Musa docet. 10
 Surge, anime, ex humili; jam, carmina, sumite vires.
 Pierides, magni nunc erit oris opus.
 Jam negat Euphrates equitem post terga tueri
 Parthorum, et Crassos se tenuisse dolet;
 India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho, 15
 Et domus intactae te tremit Arabiae;
 Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
 Sentiat illa tuas post modo capta manus.

V. 18. (22.) Sentiet.

tes frustra exercuit. Vere, ni fallor, Heinsius Aonio.

11. SURGE, ANIME, EX HUMILI; JAM, CARMINA] Ita rectissime Burmannus, tametsi anima est in libris omnibus, carmine in plerisque. Versu proximo Broukhusius e Groningano dedit:

magni nunc erat oris opus.

quod est falsum; nam erat in talibus indicat tempus jam paene aut proxime elapsum. Santenius tentat: *nunc eat oris opus.* Sed haec formula aliter concipi solet. Ovidius amat, art. II, 14.

Casus inest illic, hic erit artis opus.

Idem fast. III, 724.

sed non est carminis hujus opus.

Manilius V, 354.

Hoc est artis opus non exspectare gementes.

In Priapeis carm. LXX, 26.

Sive illi laterum, seu fuit artis opus.

18. SENTIET ILLA] Scripti omnes videntur SENTIAT habere; quod teneo; nam utrumque probum est. Nempe *Sentiat*, effice ut sentiat. Ovidius art. I, 179.

Parthe, dabis poenas; Crassi gaudete sepulti.

Versu 201.

Vincuntur causa Parthi: vincantur et armis;

Eoas Latio dux meus addat opes.

Sentiet dedit Vicentiae MCCCC-LXXXI. Joannes Calphurnius, Antonius Volscus Romae anno proximo: *Sentiat* idem Vol-

Haec ego castra sequar. vates tua castra canendo
 Magnus ero. servent hunc mihi fata diem! 20
 Ut caput in magnis ubi non est tangere signis,
 Ponitur hic imos ante corona pedes,
 Sic nos nunc, inopes laudis conscendere carmen,
 Pauperibus sacris vilia tura damus.
 Nondum etiam Ascraeos norunt mea carmina fontis, 25
 Sed modo Permessi flumine lavit Amor.

*

Scribant de te alii vel sis ignota, licebit;
 Laudet, qui sterili semina ponit humo.
 Omnia, crede mihi, secum uno munera lecto
 Auferet extremi funeris atra dies;
 Et tua transibit contemnens ossa viator, 5
 Nec dicet: Cinis hic docta puella fuit.

*

V. 19. (23.) sequar vates:

scus MCCCCLXXXVIII. et Phil.
 Beroaldus MCCCCLXXXVII.

[XI.]

SCRIBANT DE TE ALII] Hi versus quo pertineant, nec scio, nec scire laboro. Pro integro carmine quidem nemo haec accipiet, sensu quidem non carentia, sed lucem atque elegantiam a caeteris demum acceptura. Scaliger eadem, qua caetera, felicitate cum elegia praecedente consarcinavit. Quaerere apud Propertium, quibus verbis concepta sit sententia, quam invenit ille in eo carmine, quod confecit ex his sex versibus et XXX. praecedentibus, plenum, si ipsi fides, affectus amatorii, nec nisi a politis ingeniis intelligendum; „Non recuso pro

te omne periculum subire, sed consilium non est mihi amplius de te scribere, neque frustra tempus in tuis laudibus praedicandis, quod antea feci, conterere: de te alii scribant, antaceant, id vero susque deque fero.“ Haec quibus non placeant, *inficeta capita* appellat. Cum multis, ut opinor, aliis ego et ipse Propertius

In his poeta nomen profertur suum.

CINIS HIC] Codex Dresdensis habet *cuius* (l. *cinis*) haec; Neapolitanus quoque haec, sed a correctore. Fortasse tamen hoc verum est. Ita et alii loquuntur et hic suavius est, cum sequatur *docta puella*. Nonius III, 51. *Cinis* feminino apud Caesarem et Catullum et Cal-

II.

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
 Nonne putas miras hunc habuisse manus?
 Hic primum vidit sine sensu vivere amantis,
 Et levibus curis magna perire bona.
 Idem non frustra ventosas addidit alas, 5
 Fecit et humano corde volare deum;
 Scilicet alterna quoniam jactamur in unda,
 Nostraque non ullis permanet aura locis.
 Et merito hamatis manus est armata sagittis,
 Et pharetra ex humero Gnosia utroque jacet; 10
 Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
 Nec quisquam ex illo volnere sanus abit.
 In me tela manent, manet et puerilis imago:
 Sed certe pennas perdidit ille suas;
 Evolat heu nostro quoniam de pectore nusquam, 15
 Adsiduusque meo sanguine bella gerit.
 Quid tibi jucundum siccis habitare medullis?
 Si pudor est, alio trajice tela tua.
 Intactos isto satius tentare veneno:
 Non ego, sed tenuis vapulat umbra mea; 20

Eleg. II. *Burm.* IX.

rum lectum est; quorum vacil-
lat auctoritas. Cum jam fulva
cinis fueris. Locus non est in-
teger: Nonius haud dubie po-
suerat ex Caesare, apud quem
hodie frustra quaeras, exem-
plum, tum Catulli LXVIII, 90.
et CI, 4. Pro his nunc legi-
mus inepta illa: quorum vacil-
lat auctoritas, quae Burman-
nus ad Antholog. Lat. IV, 39.
a sciolo glossatore profecta esse
judicat, ista verba Cum jam
fulva cinis fueris recte ascribens
Calvo Licinio. Charisius I. pag.
78. Quid, quod aequae femini-

no genere dixit cinerem Calvus
in carminibus: Cum jam fulva
cinis fuero. Item: Forsitan hoc
etiam gaudeat ipsa cinis. Hunc
posteriolem versum esse ex iis
Calvi carminibus,

Quis cecinit miseræ funera
Quinctiliae,

Catullus fidem facit, ad eum
respiens XCVI, 5.

Certe non tanto mors imma-
tura dolori est

Quinctiliae, quantum gau-
det amore tuo.

II. [XII.]

15. HEU NOSTRO] Male co-

Quam si perdidideris, quis erit, qui talia cantet, —
 Haec mea Musa levis gloria magna tua est —,
 Qui caput et digitos et lumina nigra puellae
 Et canat, ut soleant molliter ire pedes?

III.

Non tot Achaemeniis armantur Susa sagittis,
 Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
 Hic me tam gracilis vetuit contemnere Musas,
 Jussit et Ascraeum sic habitare nemus;
 Non ut Pieriae quercus mea verba sequantur, 5
 Aut possim Ismaria ducere valle feras,
 Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu.
 Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
 Non ego sum formae tantum mirator honestae,
 Nec si qua inlustris femina jactat avos: 10
 Me juvet in gremio doctae legisse puellae,
 Auribus et puris scripta probasse mea.

V. 23. Quae. 24. canit. — Eleg. III. *Burm. eleg. X,*
 1—16. V. 11. juvat.

dices *Evolat e nostro*: Muretus
 correxit.

23. QUAE CAPUT. 24. ET
 CANIT] Libri aut omnes aut
 plerique habent *Qui: Canat* Nea-
 politanus, Mentelianus, Guar-
 nerianus cum quinque aliis.
 Haud paullo hoc altero elegan-
 tius est:

*Quam si perdidideris, quis erit,
 qui talia cantet,*

(*Haec mea Musa levis glo-
 ria magna tua est*)

*QUI caput et digitos et lumi-
 na nigra puellae*

*Et CANAT, ut soleant mol-
 liter ire pedes?*

III. [XIII.]

I. ARMANTUR SUSAE] Hanc

verissimam scripturam *Susa*
 Philippus Berdaldus anno
 MCCCCLXXXVII. ex codice
 Joannis Pici Mirandulani dedit,
 et in altera editione Antonius
 Volscus MCCCCLXXXVIII.
 Antea exhibuerat *armantur*
Etrusca, quod et caeteri omnes
 habent, nisi quod Modius *tura*
 annotavit, *Itura* Passeratius et
 e Vaticano secundo Burman-
 nus. Hoc postremum a Pon-
 tano excogitatum Ant. Perrejus
 narrat, ut illis libris quae ha-
 benda fides sit videas.

11. ME JUVAT] Membranae
 Groninganae, Mentelianaes et
 nostrae, codex Palatinus cum
 aliis apud Burmannum, item

Haec ubi contigerint, populi confusa valetō
 Fabula; nam domina iudice tutus ero;
 Quae si forte bonas ad pacem verterit auris, 15
 Possum inimicitias tunc ego ferre Jovis.

IV.

Quandocumque igitur mors claudet ocellos,
 Accipe, quae serves, funeris acta mei.
 Nec mea tum longa spatietur imagine pompa,
 Nec tuba sit fati vana querela mei;
 Nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno, 5
 Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.
 Desit odoriferis ordo mihi lancibus: at sint
 Plebeji parvae funeris exsequiae.
 Sat mea sat magna est si tres sint pompa libelli,
 Quos ego Persephonae maxima dona feram. 10

Eleg. IV. *Burm. eleg. X.* 17—58. V. 1. (17.) nox. 3. (19.)
 tunc. 7. (23.) adsint.

excusi antiquitus, *Me JUVET.*
 Rectius, quia sequitur, *Haec*
ubi contigerint, nempe quae
 nondum contigerant.

IV. [XIII, 17—58.]

Haec, quae sequuntur illum
 versam, *Possum inimicitias* etc.
 a superioribus separanda Hem-
 sterhusius, Schraderus, Jacob-
 sius intellexerunt. Sed Hemster-
 husius elegiam tertiam secun-
 dae continuari voluit, non re-
 cte; nec Jacobsio accesserim,
 octo postrema quarti carminis
 disticha tamquam alterius ele-
 giae fragmentum a caeteris se-
 paranti, cum nec sensu neque
 indole a prioribus differant.

1. NOSTROS NOX CLAUDET
 OCELLOS] Scripti omnes MORS

exhibent: *Nox* de emendatione
 Heinsii dedit Broukhusius, re-
 cte ab Hemsterhusio castigatus,
 cujus verba, posita in *Adden-*
dis Santenii pag. 939., cum non
 intellexisset, Burmannus com-
 mentum Heinsianum loco inju-
 ria occupato dejicere veritus
 est.

7. DESIT — ADSINT] Quis haec
 in uno eodemque versu con-
 juncta ferat? quamquam Vir-
 gilius *Absint* et *Adsint* ita po-
 suit, sed sex versibus interje-
 ctis, *georg. IV.* 13. 19. Vere
 Heinsius, nulla mutatione:

Desit odoriferis ordo mihi
lancibus: AT SINT
Plebeji parvae funeris, ex-
sequiae.

9. SAT MEA SAT MAGNA EST]

Tu vero nudum pectus lacerata sequeris,
 Nec fueris nomen lassa vocare meum,
 Osculaque in gelidis pones suprema labellis,
 Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
 Deinde, ubi subpositus cinerem me fecerit ardor, 15
 Accipiat Manis parvola testa meos.
 Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
 Quae tegat exincti funeris umbra locum.
 Et duo sint versus: QUI NUNC JACET HORRIDA PULVIS,
 UNIUS HIC QUONDAM SERVUS AMORIS ERAT. 20
 Nec minus haec nostri notescet fama sepulcri,
 Quam fuerant Phthii busta cruenta viri.
 Tu quoque si quando venies ad fata, (memento)
 Hoc iter ad lapides cana veni memores.

V. 11. (27.) sequare. 15. (29.) ponas. 24. (40.) itere +
 venire meos.

Libri plerique *Sat mea sit magna si tres*; Palatinus chartaceus *Sat mea sat magna si*. Vulgarem scripturam factio Italica agnoscit, duo Vaticanus, Perreji codex et Colotianus. Vera tamen haec est et certissima. Caetera ad hunc locum pertinentia in praefatione exponimus.

11. LACERATA SEQUARE. 13. PONAS] Libri optimi, Groning. Neapol. Mentel. SEQUERIS et PONES, quod quantum praestet Burmannus docuit. *Sequare* in fine versus ipsa metrica ars respuit.

23. MEMENTO HOC ITERE AD LAPIDES CANA VENIRE MEOS] Ita haec Scaliger de conjectura formavit, contra quem disputare non libet; neque aliorum commenta excutimus. Recte codices universi:

*Tu quoque si quando venies
 ad fata, memento
 Hoc iter. ad lapides cana
 veni memores.*

In his quod *iter* intelligendum sit, dubium est; de illo accipiunt, quod Cynthia funus Propertii prosequendo factura sit. Id meminisse eam velle, ut mortuam se in eodem loco condidi jubeat. Sed offendit gravitas illa; qua, ut hujus itineris recordetur, hortatur; rem non difficilem, nec tam magni momenti, quam alterum, ut loci ac sepulcri memoriam habeat, eodemque concedere post obitum velit. Aliena inferunt, qui Cynthiam, ut se mortalem cogitet, moneri existimant. *Memores lapides* Passeratius Manes non oblituros Cynthiae interpretatur. Accuratissimus Huschkius in analectis criticis

Interea cave sis nos aspernata sepultos; 25
 Non nihil ad verum conscia terra sapit.
 Atque utinam primis animam me ponere cunis
 Jussisset quaevis de tribus una soror!

pag. 129., collatis cum hoc disticho Callimacheis h. in Dian.

131.

οὐδ' ἐπὶ σῆμα
 ἔρχονται, πλὴν εὐτε πολυχρό-
 νίων τι φέρωσι,
 „Lapides memores, inquit, sunt
 μνήματα, σήματα, monumenta.
 Venire ad lapides memores i.
 9. venire ad fata, ἔρχεσθαι ἐπὶ
 σῆμα, mori: cana, πολυχρόνιος.“
 Recte omnino lapides memores
 interpretatur, quae conservent
 memoriam mortui inscripto no-
 mine. Valerius Flaccus IV, 314.

Pollux ego missus Amy-
 clis

Et Jove natus, ait. nomen
 mirantibus umbris

Hoc referas; sic et memori
 noscere sepulcro.

Canam quoque tuetur merito,
 quamquam inventus sit, qui
 notionem, quae inest τῷ cana,
 jam expressam esse verbis, Si
 quando venies, diceret. Sed
 quod venire ad lapides memo-
 res non differre ait a veniendo
 ad fata, non assentior. Nam
 si Cynthia suo proprioque se-
 pulcro, quod illa interpretatio
 postulat, condetur, tum, quod
 iter meminisse debeat, difficile
 intellectu erit. Sed alia distin-
 ctione inducta sententia sua his
 versibus constabit:

Tu quoque si quando venies
 ad fata, (memento)

Hoc ITER ad lapides cana
 VENI MEMORES.

Hoc dicit: Tu quoque cum mo-
 rieris, illo supremo mortis iti-
 nere ad monumentum nostrum
 te conferre ibidemque componi
 memineris, ut mixtis ossibus
 (ita alibi loquitur) ossa teram.
 Propertii monumentum intelli-
 gendum esse, versus proximi,
 in quibus multa ejus mentio,
 fidem faciunt. Hoc iter et illam
 viam saepius dicunt pro extre-
 ma poëtae, tamquam Propertii
 IV, 17, 22.

Est mala, sed cunctis ista
 terenda via est.

Venire autem iter et ire iter,
 ἔμεν, ἔρχεσθαι, βαλσειν ὁδόν,
 recte dicuntur. Vide Muncke-
 rum ad Hygini fab. XXXVIII.
 Lucretius III, 1043.

iterque dedit legionibus
 ire per altum.

Propertius III, 21, 16.

Concessum nulla lege redi-
 bit iter.

Neque aliter V, 10, 3.

Magnum iter ascendo, sed
 dat mihi gloria vires.

et IV, 21, 1.

Magnum iter ad doctas pro-
 ficisci cogor Athenas.

quod simillimum est illi in ex-
 cerptis Festi mss. apud Muncke-
 rum: Profecturi viam Herculi
 aut Sanco sacrificabant.

Nam quo tam dubiae servetur spiritus horae?

Nestoris est visus post tria saecula cinis.

50

Cui si tam longae minuisset fata senectae

Ilius Iliacis miles in aggeribus,

V. 31. (47.) Quis tam longaevae meminisset. 32. (48.) Gallicus.

31. QUIS TAM LONGAEVAE MEMINISSET FATA SENECTAE GALLICUS ILIACIS MILES IN AGGERIBUS?] Non facile haec quisquam intelliget, nisi adhibeat interpretes, qui explicant: Quibus debuisset Nestor commemorare aerumnas senectae suae nimium vivacis? *Longaeva* autem *senecta* quam bene dicatur, ignoro. Vulpius non injuria dubitat, an Latinum sit, *meminisse aliquid alicui*, pro memorare. *Gallicum militem* dici Nestorem, quia tendebat juxta Phrygiae fluvium Gallum, eruditione sua non recte utentium commentum est. Magna in codicibus scripturae varietas est, sed ab omnibus, in primis a Burmanno, negligenter annotata. Ex Menteliano et Groningano affert *Qui* vel *Quis si tam longae minuisset*: Livinejo si qua fides, Groninganus habuit: *Quis tam longaevae*. Sic enim ille, cum in suo exemplo lectionem a Beroaldo MCCCCLXXXVII et a Volsco MCCCCLXXXVIII jam exhibitam reperisset, *Si tam longaevae minuisset*: „Si] *Quis P. Cui* puto, et subintelligendum *si*.“ In Neapolitano quoque est *Quis tam longaevae minuisset*, et in Palatinis, item

in Guarneriano; sed in hoc *meminisset*. Ex aliis libris quas diversitates Burmannus notat, nihil curamus. In altero vitio *Gallicus miles* omnes consentiunt, certe quorundam aliqua auctoritas est. Virorum doctorum molimenta afferre non juvat. Recte tamen agunt, qui ex illa scriptura *Quis si tam longae* eliciunt *Cui si*. Repono:

CUI SI TAM LONGAE MINUISSET
fata senectae
ILIUS Iliacis miles in aggeribus,

Non ille etc.

Longae fata senectae, ut lib. I, 20, 19.

Quamvis te longae remorentur fata senectae.

Ovidius metam. VI, 675.

Hic dolor ante diem longaeque extrema senectae
Tempora Tartareas Pandionamisit ad umbras.

Ilius autem miles, Iliacus, ut IV, 12, 61.

neque enim Ilia quondam
Verax Pergameis Maenas
habenda malis.

et libro V, 1, 53.

Ilia tellus

Vivet.

Horatius carm. saec. 37.

Roma si vestrum est opus,
Iliaque

Non ille Antilochi vidisset corpus humari,
 Diceret aut: O mors, cur mihi sera venis?
 Tu tamen amisso non numquam flebis amico; 35
 Fas est praeteritos semper amare viros.
 Testis, cui niveum quondam percussit Adonin
 Venantem Idalio vertice durus aper.
 Illic formosis jacuisse paludibus, illuc
 Diceris effusa tu, Venus, isse coma. 40

V. 33. (49.) humati. 37. (53.) qui. 39. (55.) Illis formosum.

Litus Etruscum tenuere turmae.

Idem epod. XVII, 11.

Luxere matres Iliae addictum feris

Alitibus atque canibus homicidam Hectorem.

33. VIDISSET CORPUS HUMATI] Sic impressi omnes: at codices plerique, certe praeter alios Groning. Neapol. Mentel. Bonon. habent HUMARI, quod est magis proprie dictum.

37. TESTIS, QUI NIVEUM] Ita quidem codices universi: sed testimonium aperi non magis hic ferri potest, quam apud Ovidium epist. XX, 101., de quo loco post alios Jo. Schraderus dixit in emendat. cap. X. pag. 187. Unice verum est, quod Huschkius acutissime eruit:

Testis, cui niveum quondam percussit Adonin

Venantem Idalio vertice durus aper.

Inania aliorum commenta, quove mendacio prava Marklandi emendatio nuper sustentata fuit, commemorare veritate re-

perta nihil attinet, praesertim cum difficilia instent.

39. ILLIS FORMOSUM JACUISSE PALUDIBUS, ILLUC DICERIS EFFUSA TU, VENUS, ISSE COMA] In quibus nimis profecto inepte atque otiose de Adoni dicitur, *jacuisse illic formosum*. Nam Bionis illud diversi generis est, *Kētāi kalde* "Adonibus est opsoi. Praeterea Latinitas postulabat nominativum *formosus*. Quamvis enim Lucretius quoque utramque constructionem conjunxit III, 592.

Sadpe aliqua tamen e causa labefacta videtur

Ire animā, ac toto solvi de corpore mentem:

et Ovidius amotum II, 17, 15.

Creditur et Nymphis mortalis amore Calypso

Capta reluctantem detinuisse virum;

Creditur aequoream Phthia

Nereida regi;

Egetiam iusto concubuisse

Numae;

Vulcano Venerem:

Sed frustra mutos revocabis, Cynthia, Manis.

Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui?

neuter tamen, quod hic factum est, secundam et tertiam personam copulavit. Recte igitur critici aliter scripsisse Propertium censent, modo non omnia tam dira libidine urendo caedendo pervertissent. Quid, quod ne Huschkio quidem caeteris continentiori hic tam bene, quam alibi, conjectura cessit, scribenti:

Illic formosum flevisse, paludibus illis

Diceris effusa tu, Venus, isse coma.

Nam *flevisse*, quod a Beroaldo quoque exhibitum e codice Valieriano assumsit, ab Italis haud dubie edolatum est. Hoc retinendum Huschkius dicit, donec meliora quis edoceat. Ipse iudex esto, an nobis faverit Critica ita scribendum conjectantibus:

ILLIC FORMOSIS jacuisse paludibus, illuc

Diceris effusa tu, Venus, isse coma.

Illic habent libri Palatini et Commelinianus. *Paludes* autem pro aquis dici notum est, et monuit hic Burmannus. Recte igitur *formosae paludes*, ut lib. I, 2, 9.

Aspice quos summittit humus formosa colores.

eleg. 21, 41.

Et modo formosis incubens nescius undis.

et hoc libro 11, 25.

Qua formosa suo Clitumnus flumina luco

Integit.

Paludibus vero, ad paludes. I, 25, 1.

Tu licet abjectus Tiberina molliter unda.

II, 2, 11.

Mercurio et sanctis fertur Boebeidos undis

Virgineum Brimo composuisse latus.

et V, 2, 8.

Ustus et Eoa decolor Indus aqua.

Sic et addita praepositione *in* locuti sunt. Horatius serm. II, 3, 292.

Frigida si puerum quartana reliquerit, illo

Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus

In Tiberi stabit.

Nam sequitur, *In gelida fixum ripa*. Propertius I, 3, 6.

Qualis in herboso concidit Apidano.

Vide Burmannum ad Ovid. metam. I, 689. Denique haec optime junguntur, *Illic formosis paludibus*, ut I, 20, 7.

Illic Phylacides jucundae conjugis heros

Non potuit caecis immemor esse locis.

quibus simillimum Anacreontium est IV, 6., si Brunckium sequimur:

Πῶν ἐκείσε δέ μ' ἀπελθεῖν Ἰπὸ νεοτέρων χορσίας.

V.

Non ita Dardanio gavisus Atrida triumpho,
 Cum caderent magnae Laomedontis opes,
 Nec sic errore exacto laetatus Ulixes,
 Cum tetigit carae litora Dulichiae,
 Nec sic Electra, salvum cum aspexit Oresten, 5
 Cujus falsa tenens fleverat ossa soror,
 Nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
 Daedaleum lino cum duce rexit iter,
 Quanta ego praeterita conlegi gaudia nocte.
 Immortalis ero, si altera talis erit. 10
 At dum demissis supplex cervicibus ibam,
 Dicebar sicco vilior esse lacu.
 Nec mihi jam fastus opponere quaerit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
 Atque utinam non tam sero mihi nota fuisset 15
 Conditio! cineri nunc medicina datur.
 Ante pedes caecis lucebat semita nobis;
 Scilicet insano nemo in amore videt.
 Hoc sensi prodesse magis: contemnite, amantes;
 Sic hodie veniet, si qua negavit heri. 20

Eleg. V. eleg. XI. V. 1. triumpho est. 3. Non. 19. contendite.

Noster IV, 14, 5.

*Illae rudes animos per noctes
 conscia primas
 Imbuit, heu, nullis capta
 Lycinna datis.*

et IV, 18, 15.

*Crimen et illa fuit, patria
 succensa senecta,
 Arboris in frondes condita
 Myrrha novae.*

V. [XIV.]

I. GAVISUS ATRIDA TRIUMPHO EST] Dele est, quod aliquot libri excludunt, neque

agnoscit Charisius libro I. pag. 51.

3. NON SIC ERRORE] Nontypothetae culpa irrepsit. Omnes ante Burmannum NEC SIC. In libro I, 2, 19. Groninganus cum Guarneriano et quinque aliis Non Phrygium habet; male. Vide I, 14, 21. 23. I, 16, 9. 15. II, 10, 33. 34. Mox Burmannus fallit, cum Electre affert ex Neapolitano, in quo est Electra.

19. CONTENDITE] Recte libri omnes praeter Cujacianum con-

Pulsabant alii frustra dominamque vocabant:

Mecum habuit positum lenta puella caput.

Haec mihi devictis potior victoria Parthis,

Haec spolia, haec reges, haec mihi currus erunt.

Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna; 25

Taleque sub nostro nomine carmen erit:

V. 26. munere.

TEMNITE, amantes. Paullo
ante v. 12. corruptum censuit
Ruhnkenius,

*Dicebar sicco vilior esse
lacu.*

Vide an tueatur satis Ovidius
epist. XIX, 145.

*Turpe deo pelagi juvenem
terrere natantem,*

*Gloriaqua est stagno quo-
libet illa minor.*

25. TUA FIGAM CYTHEREA
COLUMNA] Groninganus cum
Commel. Heins. et Borrich.
Tuae columnae, quae constru-
ctio rarior est, neque aptis ex-
emplis a Burmanno munita. Ha-
bet tamen Statius silv. III, 1, 93.

*nostro qui tot fastigia
monti,*

*Tot virides lucos, tot saxa
imitantia vultus,*

*Aeraque, tot scripto viventes
lumine ceras*

Fixisti.

et Flaccus Valerius I, 548.

*sed nulla magis sententia
menti*

Fixa meae.

26. TALEQUE SUB NOSTRO
MUNERE CARMEN ERIT] Mu-
nere solus Cujacianus: caeteri
Nomine,

*Taleque sub nostro NOMINE
carmen erit.*

Nec mutari debuit, cum sequa-
tur:

*Has pono ante tuam tibi, di-
va, Propertius aedem
Exuvias.*

Sic Ovidius trist. II, 551.

*Idque tuo nuper scriptum sub
nomine, Caesar,*

*Et tibi sacratum sors mea
rupit opus.*

Propertius V, 7, 77.

*Et quoscumque meo scripsisti
nomine versus,*

*Ure mihi; laudes desine ha-
bere meas.*

ex quo loco patet, non recte
vulgo Primum tantum librum
nomine CYNTHIAE inscribi,
quod quatuor aut certe tres pri-
ores sibi vindicant. Nec sane
Martialis primum librum signi-
ficat solum XIV, 187.

Cynthia, facundi carmen ju-
venile Properti,

*Accepit famam, nec minus
ipsa dedit.*

Certe juvenem fuisse Propertium, cum moreretur, in praefatione demonstramus. *Munobibli* nomen, quod codices Martialis Propertiique agnoscunt, iisdem libris, qui quasi unius instar haberent, impositum fuisse censeo, ut eo aut a quarto quintoque aut a quinto

MAS PONO ANTE TUAM TIBI, DIVA, PROPERTIUS AEDEM
EXUVIAS, TOTA NOCTE RECEPTUS AMANS.

Nunc da te, mea lux. venit mea litore navis

Servata: an mediis sidat onusta vadis? 30

V. 29. ad te, m. l. veniat.

certe, qui nihil ad Cynthiam pertinet, segregarentur.

27. ANTE TUAM AEDEM] Sic optime Scaliger. Scripti omnes *Tuas aedes*.

29. NUNC AD TE, MEA LUX, VENIAT MEA LITORE NAVIS SERVATA, AN MEDIIS SIDAT ONUSTA VADIS] Recte notat Burmannus, si hanc plurimorum codicum scripturam sequamur, hiare sensum. Quae viri docti excogitarunt, quamquam diversissima sunt, in duas quasi classes referri possunt. Plerique enim verba emendando in eum sensum studuerunt deflectere, quem caeteris et elegantius et apertius D'Orvillius expressit scribendo:

*Nunc in te, mea lux, veniat
sua litora navis*

*Servata, an mediis sidat
onusta vadis.*

ut in te est more Graeco diceretur, quem nec Ovidius sprevit metam. VII, 24.

vivat an ille

Occidat, in dis est.

Sententia quidem proba est, neque ab re, sed ab hujus amatoris persona aliena; qui ubi post haec frigida et languida, quibus in puellae potestate positum dicit, in portam veniat navis an in medio cursu sidat, ubi post haec perrexerit dicere:

*Quod si forte aliqua nobis
mutabere culpa,
Vestibulum jaceam mortuus
ante tuum.*

mirum ni Cynthia hunc lentum ac frigidum amatorem mori potius jusserit, quam aliis calidioribus praetulerit. Ab altera parte Marklandus stat, qui hos versus ita refingit:

*Nunc ad te, mea lux, veniet
mea litore navis*

*Servata? an mediis sidet
onusta vadis?*

Hic quidem melior est, et cui quamvis timido puella libentius cedat. Sed illa ipsa timiditas, hunc ipsum non decet,

*Quocum habuit positum lenta
puella caput.*

Quare nobis novam rationem ingressis aliud hic latere visum est, nempe hoc:

*Nunc DA te, mea lux. VENIT
mea litore navis*

*Servata: an mediis sidat
onusta vadis?*

hoc sensu: „Nunc tu mihi te totam dede. Jam navis mea in altum felici remo provecta est: vis tu hanc in mediis undis sedere, ne portum speratum attingat?“ Compara cum his simillimum Ovidii locum art. amat. II, 9.

*Quid properas, juvenis? me-
diis tua puppis in undis*

Quod si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum jaceam mortuus ante tuum!

VI.

O me felicem! o nox mihi candida! et o tu,
Lectule, deliciis facte beate meis!

Eleg. VI. *Burm. XII.*

*Navigat, et longe, quem
peto, portus abest.*

*Non satis est venisse tibi me
vate puellam:*

*Arte mea capta est, arte te-
nenda mea est.*

Caeterum non magna, ut vides,
mutatione rem gessimus. Ex
ad te transpositis litteris feci-
mus *da te*, de qua formula vide
Heinsium ad Ovidii epist. XVI,
161.

*Da modo te; quae sit Paridi
constantia nosces.*

et Burmannum Sec. ad Antho-
log. Lat. Tom. I. pag. 637.
Porro *venit* non nimia licentia
reposuimus, cum in aliis *veniat*
esset, *veniet* in aliis perbonis,
Neapolitano ac Bononiensi.
Sed *mea lux* et *mea navis* jam,
distinctione interposita, vix
morosissimos offendunt. *Litore*
habent aliquot meliores, Gro-
ninganus, in quo ita scriptum
est, *litor*, Neapolitanus, Pala-
tinus papyraceus, non *litora*.
Burmannus hic suorum varie-
tatem negligentius annotavit.

31. QUOD SI FORTE] Sic Ne-
apol. Mentel. Palat. papyr. et
alii; sed membranae Palat. et
Groning. cum aliis *Quae si*

habent. Neutrum neutri praes-
tulerim. Nam *Quae* tumentur
similia Propertii loca I, 15, 19.

*Illa neque Arabium metuit
transcendere limen,*

*Nec timet ostrino, Tulle,
subire toro,*

*Et miserum toto juvenem ver-
sare cubili;*

*Quid relevant variis serica
textilibus?*

*Quae mihi dum placata ade-
rit, non ulla verebor*

*Regna, neque Alcinoi mu-
nera despiciere.*

et III, 14, 11.

*Interea nostri quaerunt sibi
vulnus ocelli,*

*Candida non tecto pectore
si qua sedet,*

*Sive vagi crines puris in fron-
tibus errant,*

*Indica quos medio vertice
gemma tenet;*

*Quae si forte aliquid vultu
mihi dura negarat,*

*Frigida de tota fronte ca-
debat aqua.*

Sed in libro III, 3, 15. *Quae*
si rectius est quam *Quod si*, et
confirmat praeter multos dete-
rioribus praestantissimus codex
Neapolitanus.

Quam multa adposita narramus verba lucerna,
 Quantaque sublato lumine rixa fuit!
 Nam modo nudatis mecum est luctata papillis, 5
 Interdum tunica duxit operta moram.
 Illa meos somno labros patefecit ocellos
 Ore suo, et dixit: Siccine lente jaces?
 Quam vario amplexu mutamus brachia! quantum
 Oscula sunt labris nostra morata tuis! 10
 Non juvat in caeco Venerem conrumpere motu:
 Si nescis, oculi sunt in amore duces.
 Ipse Paris nuda fertur periisse Lacaena,
 Cum Menelaëo surgeret e thalamo;
 Nudus et Endymion Phoebi cepisse sororem 15
 Dicitur et nudae concubuisse deae.
 Quod si pertendens animo vestita cubaris,
 Scissa veste meas experiere manus;
 Quin etiam, si me ulterius provexerit ira,
 Ostendes matri brachia laesa tuae. 20
 Necdum inclinatae prohibent te ludere mammae:
 Viderit hoc, si quam jam peperisse pudet.
 Dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore.
 Nox tibi longa venit; nec reditura dies.

V. 3. 4. *Burm.* 9. 10. V. 5—10. *v.* 3—8.

VI. [XV.]

3. QUAM MULTA] Hoc distichon, quod Bronkhusius et Burmannus Jano Douso suasore ante versum 11. collocaverant, huc ad sedem suam retraximus. Particula *Nam* post versum 2. ingrata erat: versu 11. quis loqueretur indicari, non necessarium; quin, si non fieret, suavius.

17. VESTITA CUBARIS] Ita Muretus, nescio an primus, sed recte. Scripti, ut opinor, omnes *Cubares*, quod et Volscus bis

dedit: Calphurnius ac Beroaldus *Cubare*.

24. NEC REDITURA DIES] Burmannus, quia proximum distichon et ipsum in *diei* vocabulum desinit, hic *Nec reditura quies* legi vult, non *redituro* affingens *aeterni* significationem. Ego vero ne id quidem, quod venturum est, *rediturum* recte dici contendo, quomodo Heinsius interpretatur apud Silium II, 223.

*Heu blandum caeli lumen!
tantone cavetur*

Atque utinam haerentes sic nos vincire catena 25
 Velles, ut numquam solveret ulla dies.

Mors reditura metu, nascentique addita fata.

Ibi scribo *Mors aditura, ut*
 apud Propert. III, 21, 2.

Quaeritis, et qua sit mors
aditura via.

quod Simonides praeverat epigr. XXXI.

Μάντιος, ὃς τότε κῆρας
ἐπερχομένας ἀφα
εἰδοίς

Ὄν ἐτλη Σπάρτης ἡγεμόνας
προλιπεῖν.

Diem redituram ipse Propertius
vindicat III, 9, 12.

Maturos iterum est quæsta
redire dies.

Versu superiore pro *Dum nos*
fata sinunt Burmannus mallet:

Nos, dum fata sinunt, oculos
satiemus amore.

At illud haud paullo suavius est,
 Naso trist. V, 3, 5.

Inter quos, memini, dum mea
fata sinebant,

Non invisâ tibi pars ego
saepe fui,

Manilius IV, 481.

Si te fata sinant, quartam ne
selige partem

Centauri.

25. ATQUE UTINAM HAERENTES SIC NOS VINCIRE CATENA
 VELLERES, UT NUMQUAM SOLVERET ULLA DIES] Quemnam alioquitur? Cynthiam certe, nisi aliena inferre volumus. Neque est, quod reprehendas. Ita Paulus Silentiarius epigr. XXX.

Εἴη μοι μελέσσει τὰ Λήμνιος
ἡρώσων ἄκμων

Ἄσπυρά, καὶ Ἥφαιστος πᾶσα
δολοῦσάσθι·

Μῆνον ἐγὼ, χαρίσσα, τῶν
δέμας ἀγκᾶς ἐλίξας

Θελοῦμαι ἐπὶ σοῖς ἄψυ
σι βαλλόμενος.

Haerentem vero se tantum dicit Propertius, non Cynthiam quoque; ne huc illud Petronii referas cap. 114. Haec ut ego dixi, Giton vestem deposuit, meaque tunica contactus exseruit ad osculum caput; et ne sic cohaerentes malignior fluctus distraheret, utrumque zona circumvenienti praecinxit. Quare nihil opus est Burmanni emendatione tentantis:

Atque utinam haerentes sic
nos vincire catena

Vellent,

nempe fata, quia praecessit, sed toto versu interjecto:

Dum nos fata sinunt, oculos
satiemus amore.

At fata eo modo amantes jungeri non dicuntur, sed Venus. Lucretius IV, 1109.

Usque adeo cupide in Veneris compagibus haerent.

Idem IV, 1142.

Nam vitare, plagas in Amoris ne jaciatur,

Non ita difficile est, quam captum retibus ipsis

Exire, et validos Veneris perrumpere nodos.

Tibullus IV, 5, 13.

Nec tu sis injusta, Venus; vel serviat aequè

Exemplo junctæ tibi sint in amore columbae,
Masculus et totum femina conjugium.

*Vinctus uterque tibi, vel
mea vincla leva.*

*Sed potius valida teneamur
uterque catena;*

*Nulla queat post haec nos
soluisse dies.*

Ovidius epist. IV, 135.

*Illâ coit firma generis jun-
ctura catena,*

*Imposuit nodos cui Venus
ipsa suos.*

Hactenus placet magis, quod
Guyetus excogitavit:

*Atque utinam haerentes sic
nos vincire, Cythere,*

Velles,

nisi quod catenam ita nobis eri-
pi non facile patimur. Quod
si quos offendit *dies in fine du-
orum distichorum positum, eis
accedere me profiteor, qui Pro-
pertium ita scripsisse existimo:*

*Atque utinam haerentes sic
nos vincire catena*

*Velles, ut numquam solveret,
Idalie.*

Id nomen, quo Venerem Vir-
gilius, Ovidius aliique saepius
salutant, indoctos librarios fa-
cile decipere potuit. *Solvere*
autem pro solvi, more satis
pervulgato, et Propertio quo-
que familiari; haec enim ejus-
dem generis sunt:

*O utinam trajecta cava mea
vacula rima*

*Percussas dominas vertat
in auriculas:*

— *volutantes nec jacuisse
duos.*

*Vel tremefacta cavo tellus
diducat hiatus.*

*Trajicit alterno qui, leve
pondus, equo.*

Quin hoc ipsam *solvere* ita por-
suit, si Italicis aliquot codici-
bus fides habenda est, libro IV,
11, 69.

mihî cymba volenti

Solvit,

quod tamen, quamvis exqui-
sitius visum Santenio, libri
meliores non comprobant. At
in Pervigilio Veneris v. 26. ita
intelligendum plane censeo:

*Facta Cypris (vel Cypridis,
codd. prius) de cruore,
deque Amore osculis,*

*Deque gemmis, deque flam-
mis, deque Solis pur-
puris,*

*Cras ruborem, qui latebat
veste tectus ignea,*

*Unico, marita, nodo non pu-
debit solvere.*

Rosam alloquitur, Veneris jus-
su cras nuptam futuram, v. 22.

*Ipsa jussit, mane ut udae
virgines nubant rosae.*

Cras, inquit, ô marita, rubo-
rem tuum non pudebit, unico,
quo cohibebatur, nodo sese
exsolvere, flore aperto. *Unico
nodo se solvet rosa*, sicut Ca-
tullus dicit LXI, 53.

tibi virgines

Zonulâ solvunt sinus.

Aliorum interpretationem La-
tinitas non admittit. Certe apud
Plautum Epid. II, 1, 2.

*Ibi eos deserit pudor, cum (l.
ubi) usust, ut pudeant,*

libri qua scripti qua impressi
veteres habent ut pudeat.

Errat, qui finem vesani quaerit amoris:

Verus amor nullum novit habere modum. 30

Terra prius falso partu deludet arantis,

Et citius nigros Sol agitabit equos,

Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,

Aridus et sicco gurgite piscis erit,

Quam possim nostros alio transferre calores: 35

Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.

Quod mihi si secum talis concedere noctis

Illa velit, vitae longus et annus erit:

Si dabit haec multas, fiam immortalis in illis;

Nocte una quivis vel deus esse potest. 40

Qualem si cuncti cuperent decurrere vitam,

Et pressi multo membra jacere mero,

Non ferrum crudele esset neque bellica navis,

Nec nostra Actiacum verteret ossa mare,

V. 41. vellent. 43. neque esset. 44. verreret.

35. TRANSFERRE CALORES] Scripti omnes *dolores*. Volsus notat: *Dolores et calores legimus*. Hoc posterius Phil. Berroaldus dedit, rectissime. Idem vitium habuimus libro I, 10, 13.

41. CUNCTI VELLENT] Libri plerique non *Vellent*, sed:

Qualem si cuncti CUPERENT decurrere vitam,

numeris aptioribus. *Cupere* est rei alicuius faciendae curam gerere. II, 24, 13.

Et cupit ingratum talos me poscere eburnos.

Lucretius V, 169.

Quidve novi potuit tanto post ante quietos

Illicere, ut cuperent vitam mutare priorem?

43. NON FERRUM CRUDELE, NEQUE ESSET] Ita alii codices;

Neapolitanus quoque, ne Burmanno credas: alii,

Non ferrum crudele ESSET, NEQUE bellica navis.

Neuter versus habet optimos numeros: sed certe Bacchius in illa sede (*Neque esset*) vitiosus est, neque amphibrachio melior. Fateor tamen Propertium in hac re aliquando negligentiorum fuisse; vide II, I, 51. III, 29, 9. IV, 5, 25. V, 7, 41. Apud Virgilium Ecl. V, 15. praestat scriptura,

Experiar: tu deinde iubeto, ut certet Amyntas.

ut accedente interpunctione et vocali elisa vitium minus appareat.

44. VERRERET OSSA MARE] Ita fere Claudianus de Raptu Pros. II, 295.

Nec totiens propriis circum oppugnata triumphis 45
 Lassa foret crines solvere Roma suos.
 Me certe merito poterunt laudare minores;
 Laeserunt nullos pocula nostra deos.
 Tu modo, dum licet, hunc fructum ne desere vitae;
 Omnia si dederis oscula, pauca dabis. 50

V. 50. Omnia, si d. o. p., dabis.

Quicquid alit tellus, quicquid
 salis aequora verrunt.
 et Statius Theb. IV, 712.

Inachus, adverrensque na-
 tantia saxa Charadrus.
 Ovidius quoque metam. XI,
 499.

Pontus cum fulvas eximo ver-
 rit arenas.
 quod ibi Heinsius alteri scri-
 pturae *Vertit* praetulit. In no-
 stro tamen loco codicum quan-
 tum exstat, habent,

Nec nostra Actiacum VER-
 TERET ossa mare.
 quod revocamus, quia Home-
 rum imitari videtur Odyss. A,
 161.

Ἀνέρος, ἢ δὴ πρὸς λευκὸν ὄσσεα
 πύθεται ὄμβρω,
 Κεῖμεν ἐπὶ ἠπείροσ, ἢ εἰν ἄλλ
 κῦμα κυλίνδωσι.
 quamquam Virgilius in hac re
 olvere maluit ponere Georg.
 IV, 525.

Tum quoque, marmorea ca-
 put a cervice revolsum
 Gurgite cum medio portans
 Oeagrius Hebrus
 Volveret.

Nautae vero verrunt mare, et
 venti et remi, quin et delphi-
 nes in Virgilii Aen. VIII, 674.

Et circum argento clari del-
 phines in orbem

Aequora verrebant caudis ae-
 stumque secabant.

Sed et *vertere* aequora nautae
 dicuntur Statio Theb. V, 309.
*non arva viri, non ae-
 quora vertunt.*

nempe quia et *arant* aequora
 (vide Heinsium ad Ovid. Amor.
 II, 10, 33.); quod genus omnium
 audacissime Callimachus fragm.
 436. poetam appellat

ἀρόταν κῦματος Ἄοιλι.
 Ventis mare *verti* Ovidius Fast.
 III, 592.

Assiliunt fluctus, imoque a
 gurgite pontus
 Vertitur, et canas alveus
 haurit aquas.

et Virgilius Aen. I, 43.
 Disjecitque rates, evertitque
 aequora ventis.

quamquam illud Homericum,
 Σὺν δ' Ἐὐρός τε Νότος τ' ἔπε-
 σεν, Ζέφυρός τε δυσαιής,
 Καὶ βορέης αἰθρηγενέτης μέγα
 κῦμα κυλίνδων.

Aeneidos I, 86. ita expressit,
 Una Eurusque Notusque ru-
 unt, creberque procel-
 lis

Africus, et vastos volvunt
 ad litora fluctus.

49. DUM LICET, HUNC FRU-
 CTUM] Hunc libri omnes omit-

Ac veluti folia arentis liquete corollas,
 Quae passim calathis strata natare vides,
 Sic nobis, qui nunc magnum spiramus amantes,
 Forsitan includet crastina fata dies.

VII.

Praetor ab Illyricis venit modo, Cynthia, terris,
 Maxima praeda tibi, maxima cura mihi.
 Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno?
 Ah, Neptune, tibi qualia dona darem!
 Nunc sine me plena fiunt convivia mensa;
 Nunc sine me tota janua nocte patet.
 Quare, si sapis, oblatas ne desere messis,
 Et stolidum pleno vellere carpe pecus.
 Deinde ubi consumto restabit munere pauper,
 Dic alias iterum naviget Illyrias. 10
 Cynthia non sequitur fascis, nec curat honores:
 Semper amatorum ponderat illa sinus.
 At tu nunc nostro, Venus, ô, succurre dolori,
 Rumpat ut adsiduis membra libidinibus.
 Ergo muneribus quivis mercatur amorem? 15
 Juppiter, indignum! merce puella perit!

Eleg. VII. *Burm. XIII, 1 — 56. V. 16. indigna merce.*

tunt; multi *dum liceat vel dum
 lucet.* Sed recte Jo. Calpurnius
 MCCCCLXXXI. et Volscus
 MCCCCLXXXVIII. et Beroal-
 dus *Hunc fructum dedere.* Lu-
 cretius III, 9:7.

*brevis hinc est fructus
 homulleis;*

*Jam fuerit, neque post ite-
 rum revocare licebit.*

50. OMNIA, SI DEDERIS OS-
 CULA PAUCA, DABIS] Ita Bur-
 mannus Jano Doussa filio au-
 ctore distinctit: Sed haec mo-
 destia et continentia ab hoc lo-

co aliena est, qui aut hunc sen-
 sum postulat: Si pauca oscula
 dabis, omnia dederis; aut eum,
 quem distinctio antea recepta
 parit:

*Omnia si dederis oscula;
 pauca dabis.*

53. MAGNUM SPIRAMUS] Be-
 ne correctum; scripti omnes
Speramus.

VII. [XVI.]

16. INDIGNA MERCE] Par-
 vum vitium, et quod minus

Semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,

Et jubet ex ipsa tollere dona Tyro.

Atque utinam Romae nemo esset dives, et ipse

Straminea posset Dux habitare casa!

20

Numquam venales essent ad munus amicae,

Atque una fieret cana puella domo.

Non quia septenas noctes sejuncta cubaris,

Candida tam foedo brachia fusa viro,

Non quia peccaris, testor te, sed quia volgo

25

Formosis levitas semper amica fuit.

Barbarus excussis agitat vestigia lumbis,

Et subito felix nunc mea regna tenet.

Aspice quid donis Eriphyle invenit amaris,

Arserit et quantis nupta Creusa malis.

50

V. 29. Eriphyla.

attentum facile fallat. Vide quid dicat:

Ergo muneribus quivis mercatur amorem?

Juppiter, indigna merce puella perit.

Recte poterat ita loqui: Ergo gemmis, auro, vestibus amorem quivis mercatur? Juppiter, indigna merce pereunt puellae! hoc est, Indigna hercule ista merx est, qua puella veneat. Nunc cum generale vocabulum munera posuisset, illud subjicere non debuit. Responde:

Juppiter, INDIGNUM! merce puella perit.

Sic Palmerio teste liber Posthii, id est, Groninganus; *Indignam* Palatinus apud Gebhardum. Caeterum ita poni *indignum* Bentlejus docet ad Horat. serm. II, 5, 79. Heinsius ad Ovid,

amor. I, 6, 1. Burmannus ad Anthol. Lat. Tom. I. pag. 196.

25. PECCARIS] Omnes scripti, ut puto, habent *Peccarim*; Philippus Beroaldus correxit.

29. ERIPHYLE INVENIT] Scribe ERIPHYLE, ut apud Virgilium Aen. VI, 445. *maestamque Eriphylem*, et *Eriphyle maesta* apud Ausonium Cupid. cruc. 26. Sic semper Propertius. Nam quod scripsit IV, 12, 57.

Tu quoque, ut auratos generes, Eriphyla, lacertos, metri necessitati tribuerim: haec vero auribus dedit:

Et Circae fraudes lotosque herbaeque tenaces.

Et Niobae lacrimas supprimit ipse lapis.

Sed *Ariadna* dicitur ei Latina forma, communi omnium poetarum consuetudine. Neque *Helonae* nomen Graece solet in-

Nullane sedabit nostros injuria fletus?

Ah dolor hic vitiis nescit abesse tuis.

V. 52. An — suis?

flecti. Ovidius quidem art. amator. III, 11. posuit:

Si minor Atrides Helenen Helenesque sororem.

Potuit *Helenaë* scribere, sed noluit, ne in uno versu duplex declinatio esset, non probaturus ille, sat scio, quod apud Tibullum II, 5, 117. hodie editur:

Ipse gerens laurus; lauro devinctus agresti

Miles Io magna voce Triumphe canet.

51. NULLANE SEDABIT NOSTROS INJURIA FLETUS? AN DOLOR HIC VITIIS NESCIT ABESSE SUIS? Multum torquentur in hoc loco explicando interpretes, sed nihil extricant; nec mirum, cum corrupta bene explicari non possint. *Dolorem* haud dubie dicit amorem suum, *ἔρωτα δὲσέρωτα*, quo cruciari se sentit. Quae vero sunt illa hujus doloris vitia? nam *suis vitiis* illum abesse negat. Ferrem, si de animo suo vel pectore ita loqueretur, quod Ovidius fecit remed. 53.

Utile propositum saevas extinguere flammis,

Nec servum vitii pectus habere sui.

Santenus tamen sibi, quae ista vitia essent, intelligere visus est, cujus hanc loci expositionem Burmannus affert: „Nullane praetoris vel *Cynthiae* in-

juria dissolvat amores *eorum*, atque adeo fletus meos sedabit?

An hic *dolor* (amor infelix) nescit *abesse* (id est, abire, in melius mutari) *vitiis suis* consuetis, *injuriis* nempe et *rixis amantium*.“ Piget ista sub examen vocare: sed peream, si explicationem magis contortam unquam vidi. Hoc unum considera, ex sequentibus, *At pudeat certe, pudeat, apparere*, poetam hic jam se, si fieri posset, amorem mutaturum dixisse.

Id perspexisse se Heinsius testatur audacter nimis corrigendo:

An dolor hic vitiis crescet et usque tuis?

Nos facili manu hos versus ita formamus:

Nullane sedabit nostros injuria fletus?

AH *dolor hic vitiis nescit abesse tuis.*

Tuis, inquit, ô *Cynthia*, vitiis, tuis peccatis, tuis injuriis hic infelix amor meus cedere nescit: tamen me urget, obsidet, cruciat. *Tuis pro suis* ex libro Groningano, omnium, ut scis, optimo, asciscimus. Ea menda multos locos, in quibus simillimum Ovidii, adhuc turbat, amor. III, 11, 43.

Facta movent odium, facies exorat amorem.

Me miserum! vitiis plus valet illa suis!

Lege *vitiis tuis*; neque enim fa-

Tot jam abiere dies, cum me nec cura theatri,
 Nec tetigit Campi, nec mea Musa juvat.
 At pudeat, certe, pudeat, nisi forte, quod ajunt, 55
 Turpis amor surdis auribus esse solet.
 Cerne ducem, modo qui fremitu conplevit inani
 Actia damnatis aequora militibus.
 Hunc infamis amor versis dare terga carinis
 Jussit et extremo quaerere in orbe fugam. 40
 Caesaris haec virtus et gloria Caesaris haec est;
 Illa, qua vicit, condidit arma manu.
 Sed quascumque tibi vestis, quoscumque smaragdōs,
 Quosve dedit flavo lumine chrysolithos,
 Haec videam rapidas in vanum ferre procellas, 45
 Quae tibi terra, velim, quae tibi fiat aqua.

V. 35. AH. 43. zmaragdōs. 46. Qua — qua.

aei vitia dicit, et puellam alloquitur. Porro *Abesse* hactenus retinemus, donec Guarneriani et Commeliniani scripturam *Abire* plures libri confirmabunt; haec enim melior est. Sed *Nullane* et *An* conjuncta hic ferri non potuerunt. Nam particulae *ne* et *an* quoties copulantur, opposita indicant, non *παράλληλα*. Hoc non animadversum criticos aliquoties in errorem induxit, ut N. Heinsium, cum in libro I, 17, 21. tentaret:

Nullane finis erit nostro concessa dolori?

Tristis an in rigido limine somnus erit?

ubi aut *Nullane* et aut *Ullane* — *an* requirebatur. Hac observatione uteris ad illa accuratius interpretanda I, 8, 1.

Tunc igitur demens, nec te mea cura moratur?

An tibi sum gelida vilior Illyria?

Tunc, inquit, demens es, nec mea cura impetum furentis retinet? (plane ut Ovid. art. I, 301.

It comes armentis, nec ituram cura moratur

Conjugis.)

an, si hoc notum est, tu amorem nostrum prae Illyria contemnens?

35. AH PUDEAT] Neapolitanus, Mentelianus et Palatinus cum quinque aliis: AT PUDEAT certe, pudeat. Recte; ita enim sententiae artius copulantur.

43. QUOSUMQUE ZMARAGDOS] Scribe SMARAGDOS cum libris scriptis omnibus. Vide Iluschkium ad Tibullum I, 1, 51.

46. QUA TIBI TERRA, VELIM, QUA TIBI FIAT AQUA] Scripti universi *Fiet*, et bis *QUAE* pro

Non semper placidus perjuros ridet amantis

Juppiter, et surda neglegit aure preces.

Vidistis toto sonitus percurrere caelo,

Fulminaque aethera desiluisse domo? 50

Non haec Pleiades faciunt, nec aquosus Orion;

Nec sic de nihilo fulminis ira cadit:

Perjuras tunc ille solet punire puellas,

Deceptus quoniam flevit et ipse deus.

Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis, 55

Ut timeas, quotiens nubilus Auster erit.

VIII.

Mentiri noctem, promissis ducere amantem,

Hoc erit infectas sanguine habere manus.

Horum ego sum vates, quotiens desertus amaras

Explevi noctis, fractus utroque toro.

Vel tu Tantalea moveare ad flumina sorte, 5

Ut liquor arenti fallat ab ore sitim;

Vel tu Sisyphios licet admirere labores,

Difficile ut toto monte volutet onus:

Durius in terris nihil est, quod vivat, amante,

Nec, modo si sapias, quod minus esse velis. 10

Quem modo felicem invidia admirante ferebant,

Nunc decimo admittor vix ego quoque die;

V. 49. moto s. procurrere. 50. dissiluisse. 51. neque.

Eleg. VIII. adhaeret superiori [XIII, 57—74].

Qua. Illud falsum est, hoc mutari non debuit. In vanum versu praecedente bene tuetur Wakefieldius ad Lucretium III, 17. Manilius II, 764.

Quae nisi constiterint primis fundata elementis,

Vel sua praepropere dederint praecepta magistri,

Effluat in vanum rerum praeposterus ordo.

49. VIDISTIS MOTO SONITUS PROCURRERE CAELO, FULMINAQUE AETHERIA DISSILUISSE DOMO?] Hoc distichon, a criticis foede interpolatum, ita scriptum rectissime sistunt libri omnes:

Vidistis TOTO sonitus PERCURRERE caelo,

Fulminaque aethera DISSILUISSE domo?

Nunc jacere e duro corpus jubet in pia saxo,
Sumere et in nostras trita venena manus;

V. 13. (69.) juvat. 14. (70.) tetra.

nisi quod *dissiluisse* in nonnullis est, male tamen. Vide de singulis praeclare ac fuse disputantem Hemsterhusium. *Percurrere* absolute dici posse e Lurietii versu apparet V, 1406.

Et supera calamos unco percurrere labro.

VIII. [XVII.]

13. NUNC JACERE E DURO
CORPUS JUVAT, INPIA,
SAXO,

SUMERE ET IN NOSTRAS
TETRA VENENA MANUS:

NUNC LICET IN TRIVIIS SICCA
REQUIESCERE LUNA,

AUT PER RIMOSAS MITTERE
VERBA FORES.]

Locus haud paullo, quam interpretibus videtur, difficilior. Primum pro *Nunc licet* in libris scriptis omnibus habetur *Nec licet*, quod Philippus Beroldus primum mutavit. Sed illud *NEC licet* verum est: *Nunc licet* post *juvat* jejunum et languidum. Cave tamen ne cum Vulpio explicare tentes ex lib. V, 7, 19. Immo ideo non licebat Propertio ante fores excubare, quia a praetore et custodibus, quos hic apposuerat domui, prohibebatur. Sed porro sequentia considera,

Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.

Recte, quamvis nihil nunc concedatur mihi, quin ne ante fores quidem perstare liceat. At quid hoc alterum: Quamvis *juvet* se de saxo sese dejicere, aut veneno hausto perire, tamen dominam nolle mutare? Nempe mortuum aut certe cupidum mortis! Quis haec deliramenta Propertio ascribat?

Reponde:

*Nunc decimo admittor vix
ego quoque die.*

*Nunc jacere e duro corpus
jubet in pia saxo,*

*Sumere et in nostras trita
venena manus;*

*NEC licet in triviis sicca
requiescere Luna,*

*Aut per rimosas mittere
verba fores.*

*Quod quamvis ita sit, dominam
mutare cavebo.*

*Tum flebit, cum in me serit
esse fidem.*

Ita, ut vides, omnia optime coeunt, uno vocabulo *Juvat* mutato in *Jubet*, quod ita accipies ut in libro I, 3, 40.

*O utinam tales producas, improbe,
noctes,*

*Me miseram quales semper
habere jubes.*

Theocriti *δυσέως* XXIII, 22:

ἀλλὰ βιάζω

*"Ἐνθα τὸ μὲν κατέκρινας
ὅτι λόγος ἡμῶν ἀτακτόν,*

Nec licet in triviis sicca requiescere luna, 15
 Aut per rimosas mittere verba fores.
 Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.
 Tum flebit, cum in me senserit esse fidem.

IX.

Adsiduae multis odium peperere querelae:
 Frangitur in tacito femina saepe viro.

V. 15. (71.) Nunc. — Eleg. IX. *Burm. XIV.*

ἄνον τοῖσιν ἐρῶσι τὸ φάρμακον, ἐνθα τὸ λάθος.

Quod praeterea revocavimus, *Trita venena*, Broukhusius mutaverat ex uno Regio et aliis perpaucis, quorum auctoritatem fidei optimorum non antepono, quamquam *tetra venena* habeant libri omnes infra eleg. XVII, 11. Quin apud Lygdamum quoque (Tibull. III.) 5, 10. antiquissimus Cujacianus me movet, ut probem,

nec cuiquam trita venena dedi.

Nam *certa venena*, quae ibi frustra tuetur J. H. Vossius, non rectius dici existimo, quam *certainam pompam* apud eundem Lygdamum 1, 3.

Et vaga nunc certa discurrunt undique pompa

Perque vias urbis munera perque domos;

ubi *crebra pompa* legendum videtur. Caeterum, ut verum fatear, hic locus noster Propertianus fortasse nondum persanatus est, tum demum, ni fallor, ab omni parte placiturus, si versibus alio ordine positus legamus:

*Nunc decimo admittor vis
 ego quoque die;*

Nec licet in triviis sicca requiescere luna,

Aut per rimosas mittere verba fores;

Nunc jacere e duro corpus jubet impia saxo,

Sumere et in nostras trita venena manus.

Quod quamvis ita sit etc.

Sed hanc quidem transpositionem certam praestare nolo: hoc scio, nihil juvare sensum emendationem Guyeti scribentis, *Nunc libet in triviis; aut Auranti commentum,*

Nunc jacere e duro corpus juvat in freta saxo,

quod posterius Burmanno placet (argumenta considera), quia imitatus videatur Theocritum III, 25. et V, 15., et quia fortasse respiciat ad saltum e Leucade saxo, desperatorum amantium asylo. Quanto satius erat, tam vano conjectori unum Propertii locum opposuisse II, 10, 20.

At tu non una potuisti nocte vacare,

Impia, non unum sola manere diem.

Si quid vidisti, semper vidisse negato;
 Aut si quid doluit forte, dolere nega.
 Quid, si jam canis aetas mea candeat annis, 5
 Et faciat scissas languida ruga genas?

V. 5—20. *Burm.* 7—22. V. 5. (7.) caneret. 6. (8.) faceret.

IX. [XVIII.]

Hanc elegiam Janus Livinejus cum superiore optime cohaerere judicat, ut disjuncta minime videantur. Indoles tamen utriusque paullum differt, et ille versus,

Tum flebit, cum in me senserit esse fidem,

aptius aut majore cum vi alibi quam in extremo carmine collocari non potuit. At vero quae versum 22. sequuntur, ea alius panitus argumenti esse neque ad hoc carmen pertinere adeo perspicuum est, ut id ante nuperum editorem nemini in mentem venisse admirer. Sed nimirum oberant eis, quominus hoc viderent, Scaligeri transpositiones, magis hic quam alibi inanes; tum perversa, quam Vulpus ac Burmannus discussere, versus 20. interpretatio; multos quoque sensum carminis intellexisse visos esse credibile fit, si ita cepissent, ut exposuit Vulpus: „Blanditur puellae. Aurorae ac Tithoni exemplum affert, ut eam sibi conciliet. Nimum formae cultum, et praecipue fucum, in feminis damnat.“ Unum viro docto nobisque, qui eum hic sequimur, objici potest, in fine abruptam nimis esse sententiam;

*Quin ego deminuo curam,
 quod saepe Cupido*

*Huic malus esse solet, cui
 bonus ante fuit.*

Sed hoc quoque amatoris secum querentis animum decet; et eadem brevitate Corydon Virgilianus, Theocritosis praesunte XI, 72 seqq., querelam suam desinit:

*Quin tu aliquid saltem, potius
 quorum indiget
 usus,*

Viminibus mollique paras detexere junco?

Invenies alium, si te hic fastidit, Alexim.

Caeterum gemina Propertianae sententia est, qua puella apud Asclepiadem eptgr. XI. tristitiam ab infidia amatoris susceptam solatur:

*Πρόσθε μοι Ἀρχάδης ἐθλίβετο
 νῦν δὲ τάλαιναν
 Οὐδ' ὅσον παλζων εἰς ἐμ' ἐπιπέφεται.*

*Οὐδ' ὁ μελιχρὸς Ἔρως αἰεὶ γλυκὺς
 ἀλλ' ἀνήσας*

Πολλάκις ἰδίῳν γίνατ' ἔρωσι θεός.

Nihil erit diversitatis, si cum Guyeto scribamus:

*Huic bonus esse solet, cui
 malus ante fuit.*

Sed recte interpretando effugiemus emendationis temeritatem. Puella illa Amorem sibi

At non Tithoni spernens Aurora senectam
 Desertum Eoa passa jacere domo est.
 Illum saepe suis decedens fovit in ulnis,
 Quam prius abjunctos sedula lavit equos. 10
 Illum ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos,
 Maturus iterum est questa redire dies.
 Illa deos currum conscendens dixit iniquos,
 Invitum et terris praestitit officium;
 Cui majora senis Tithoni gaudia vivi, 15
 Quam gravis amisso Memnone luctus erat.
 Cum sene non puduit talem dormire puellam,
 Et canae totiens oscula ferre comae;
 At tu etiam juvenem odisti me, perfida, cum sis
 Ipsa anus haud longa curva futura die, 20

propitium fore sperat, qui nunc adversus sit: Propertius deum Cynthiae et rivali suo nunc bonum olim malum futurum confidit.

5. QUID SI JAM CANIS AETAS MEA CANERET ANNIS? ET FACERET SCISSAS] Tempus est, ut ineptum illud *Cāneret*, quod tamen in multis codicibus existat, e Latinitatis terminis atque ex hoc Propertii loco multorum suffragiis tandem expellatur. Quid vero reponendum sit, difficile dictu est. Burmannus codicis Neapolitani scripturam probat:

Quid, mea si canis aetas canesceret annis?

vel *candesceret* potius, cum Heinsio, Quis reprehendat? Nescio tamen quomodo in illa lectione aliquid fraudis, sed satis quidem antiquae, latere suspicor. Quare hic quoque Propertium codici Groningano sa-

lutem debere malo, ut reponatur:

Quid, si jam canis aetas mea CANDEAT annis,

Et FACIAT scissas languida ruga genas?

Ita haec in Groningano scripta testantur Livinejus et Broukhusius: *Faciant ex Modii excerptis Burmannus notat; ex iisdem Heinsius adversar. II, 17. Aetas me candeat annis Et faciat.* Vaticanus quoque apud Livinejum habet *Faciat; Candeat* autem multi, in quibus Mentelianum Burmannus numerat, negante Broukhusio. Tibullus I, 10, 43.

Sic ego sim, liceatque caput candescere canis.

9. DECEDENS FOVIT IN ULNIS, 10. ABJUNCTOS] Scripti, puto, omnes *In undis et Adjunctos*, quorum illud Beroaldus, hoc Scaliger praeclare et vere correxit. Pro *decedens*

Quin ego deminuo curam, quod saepe Cupido
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit,

X.

Nunc etiam infectos, demens, imitare Britannos,
Ludis et externo tincta nitore caput?

V. 21. 22. *Burm.* 5. 6. — *Eleg. X. Burm. XIV*, 23—38.

V. 1. 2. *Burm.* 25. 26.

Marklandus *descendens* vult:
sed nihil muto. Virgilius *ecl.*
II, 67.

Et sol crescentis decedens du-
plicat umbras.
georg. II, 222.

Gnosiaque ardentis decedat
stella Coronae.

X. [XVIII, 23—38.]

Hoc carmen a superiore se-
parandum esse nuper a viro do-
cto observatum diximus, qui
tamen hactenus fallitur, quod
tria postrema disticha alio per-
tinere putat. Scilicet turbata
versuum ordo quo pacto resti-
tuendus sit, non animadvertit;
quae res Scaligero quoque hic
male successit. Nam in libris
scriptis ita leguntur:

Ut natura dedit, sic omnis
recta figura:

Turpis Romano Belgicus
ore color.

Illi sub terris fiant mala mul-
ta puellae,

Quae, mentita suas, vertit
inepta comas.

De me, mi certa poteris for-
mosa videri;

Mi formosa sat es, si modo
saepe venis.

An, si caeruleo quaedam sua
tempora fuco

Tinxerit, idcirco caerulea
forma bona est?

Cum tibi nec frater, nec sit
tibi filius ullus,

Frater ego et tibi sim fi-
lius unus ego etc.

Vides interrumpi sensum illo
disticho interposito, *An, si cae-*
ruleo; quod ubi ante illum ver-
sum posuerimus, *Illi sub ter-*
ris, nihil erit amplius quod de-
sideres. Ecquisnam sibi sen-
tentiarum cohaerentiam expli-
cari postulat? Fucum, quo pi-
cta Cynthia amatores sibi con-
quirere studebat, exsecratus,
Tu mihi, inquit, formosa sat-
tis es, si saepe venis *). Veni
igitur ad me, tamquam fratrem
aut filium **). Caeterum pu-
dici vivite, neu nimio corpo-
ris cultu amatores allicere stu-
deas; peccata tua, mihi crede,

*) Vide Heinsium ad Ovid. art. II, 11.

**) Honestis vocabulis amatorem subindicat; vide interpretes
ad Minucium Felicem cap. 9.

Ut natura dedit, sic omnis recta figura est:

Turpis Romano Belgicus ore color.

An, si caeruleo quaedam sua tempora fuco

Tinixerit, idcirco caerulea forma bona est?

Illi sub terris fiant mala multa puellae,

Quae mentita suas vertit inepta comas!

De me, mi per te poteris formosa videri:

Mi formosa sat es, si modo saepe venis.

Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,

Frater ego et tibi sim filius unus ego.

Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,

Nec nimis ornata fronte sedere velis.

Credam ego narranti, noli committere, famae,

Et terras rumor transilit et maria.

V. 3. 4. *Burm.* 29. 30. V. 3. (29.) *omissum est.* V. 5. 6. *Burm.* 27. 28. V. 7—10. *Burm.* 31—34. V. 9. (33.) certe. V. 11. 12. *Burm.* 23. 24. V. 13—16. *Burm.* 35—38. V. 15. (37.) committere *Famae*, 16. (38.) *terram*.

fama ad me perferet. Quid clarior? Unum addo, veru secundo *ludendi* verbum frustra a viris doctis ad sensum turpem traduci. Ludere puellam queritur parum severam et constantem, quae alios, se spreto, amatores quaerat. Ovidius *amor.* I, 8, 43.

Ludite *formosae*. *casta est, quam nemo rogavit.*

Art. amat. III, 62.

Dum licet et veros etiam nunc editis annos,

Ludite: *eunt anni mora fluentis aquae.*

5. RECTA FIGURA] Adde EST ex Neapolitano ac Dresdensi. Dictum de talibus ad lib. II, 6, 15.

9. DE ME, MI CERTE POTE-

RIS FORMOSA VIDERI] Satis plene et otiose loquitur: *De me, mi certe*: alterum vero, *Poteris formosa videri*, aut breviter nimis, cum deberet dicere, inornatam quoque sibi *Cynthiam formosam videri*; aut iterum otiose, cum sequatur, *Mi formosa sat es*. Responde:

De me, mi PER TE poteris formosa videri.

Libro III, 24, 30.

Heu quantum per se candida forma valet.

10. SAT ES] Sic optime *Heinsius*: libri scripti *satis*.

16. ET TERRAM RUMOR TRANSILIT ET MARIA] *Orationis vitium tolles cum Guyeto,*

XI.

Etsi me invito discedis, Cynthia, Roma,
 Laetor, quod sine me devia rura coles,
 Nullus erit castis juvenis corruptor in agris,
 Qui te blanditiis non sinat esse probam;
 Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras,
 Nec tibi clamatae somnus amarus erit:
 Sola eris, et solos spectabis, Cynthia, montis
 Et pecus et finis pauperis agricolae.
 Illic te nulli poterunt conrumpere ludi,
 Fanaque peccatis plurima causa tuis:
 Illic adsidue tauros spectabis arantis,
 Et vitem docta ponere falce comas;
 Atque ibi rara ferēs inculto tura sacello,
 Haedus ubi agrestis conruet ante focos;
 Protinus et nuda choreas imitabere sura,
 Omnia ab externo sint modo tuta viro.
 Ipse ego venabor. jam nunc me sacra Dianae
 Suscipere et Veneri ponere vota juvat.

5

10

15

Eleg. XI. *Burm. XV. V. 2. colis.*

scribendo TERRAS. Praeterea vero hic nihil novandum est.

XI. [XIX.]

2. RURA COLIS] Mentelianus cum duobus alijs *Devia rura COLES*; vere, ne dubita.

18. VENERI PONERE VOTA JUVAT] *Ἀναθήματα* haud dubie dicit, quibus solvat vota. Jam vero quia vota ante rem peractam non solvuntur, sed suscipiuntur tantum, cadit Jacobssii emendatio scribendum conjicientis: *et Fauno ponere vota juvat.* Veneri ponit vota abituriens, ὡς ἠθέληεν τυχῶν, ut est apud Leonidam Tarentinum

epigr. V., ne dea absentī curam commodare desinat. Sed illa ipsa res, quae hic vulgari scripturae fidem addit, ea quae sequuntur suspecta facit: *et reddere pinu Cornua.* Certe non satis apto loco inter ipsa venandi officia votum diis venaticis solvendum commemoratur. Ita enim illa verba accipienda esse Ovidius docet *metam. XII, 266.*

telique habet instar, in alta

Quae fuerant pinu, votivi cornua cervi.

et pleni sunt, eo more Graecorum Romanorumque libri. Sed

Incipiam captare feras et reddere pinu
 Cornua et audacis ipse monere canes; 20
 Non tamen ut vastos ausim tentare leones,
 Aut celer agrestis cominus ire sues:
 Haec igitur mihi sit lepores audacia mollis
 Excipere et stricto figere avem calamo,
 Qua formosa suo Clitumnus flumina luco 25
 Integit, et niveos abluit unda boves.
 Tu quotiens aliquid conabere, vita, memento
 Venturum paucis me tibi Luciferis,
 Sic me nec solae poterunt avertere silvae,
 Nec vaga muscosis flumina fusa jugis, 30
 Quin ego in adsidua mutem tua nomina lingua,
 Absenti nemo ne nocuisse velit.

XII.

Quid fles abducta gravius Briseïde? quid fles
 Anxia captiva tristius Andromacha?
 Quidve mea de fraude deos, insana, fatigas?
 Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
 Non tam nocturna volucris funesta querela 5
 Attica Cecropiis obstrepit in foliis,

V. 24. structo. — Eleg. XII, *Burm.* XVI.

et reddere pinui bene dictum, ne suspendere pinu tentes cum Heinsio. Valerius Flaccus I, 56.

Tu, cui jam curaeque vigent animique viriles,

I, decus et pecoris Nephelaei vellera Graio

Redde tholo.

Ita ille locus distinguendus est, ne aut detrimentum capiat oratio, aut cum Heinsio *In decus, i*, substituamus. Notetur potius et post *i* positam, quod saepius omitti Heinsius ad Claudianum docuit de rapta Pros,

I, 92., aliquoties tamen addi observat Wunderlichius ad Tibullum I, 1, 76. Propertius IV, 3, 10.

Ite, et Romanae consulto historiae.

Juvenalis X, 166.

i, demens, et saevas currere per Alpes.

quamquam Burmannus ad Anthol. Lat. Tom. I. pag. 510. Juvenalis versui illam criticis nimis caram repetiti *i* elegantiam infulcire tentaverit.

24. STRUCTO FIGERE AVEM

Nec tantum Niobe, bis sex ad busta, superne
Sollicito lacrimas defluit a Sipylo.

V. 7. superba. 8. depluit e.

CAVAMO] Libri omnes STRICTO, quod Hemsterhusius apud Burmannum jure tuetur.

XII. [XX.]

7. NEC TANTUM NIOBE BIS SEX AD BUSTA SUPERBA SOLLICITO LACRIMAS DEFLUIT E SIPYLO] Ita Broukhusius haec non sine temeritate formavit; alii alia commentum sunt, quibus omissis codicum scripturas potius examinemus. Primum igitur *A Sipylo* habent omnes, quod cur mutari Heinsius voluerit, non possum intelligere. Tum *Depluit*, quod Palmerius Groningano non recte tribuit, nullus liber exhibet; nec displicet *defluere* transitively positum, *defluit lacrimas*, ut *lacrimans*, quod membranae Palatinae et pauci alii habent, neutiquam probem. *Effluere* Claudianus active usus est, in *Prob.* et *Olyb. Cons.* 51.

*Quantum stagna Tagi rutilis
stillantia venis*

Effluxere decus.

Idem in de laudibus Stilich.
II, 263.

*Post has Oenotria lentis
Vitis intorquens ederas, et
palmitis longo*

Vina fluens,

Apud Ovidium tamen II. trist.
559.

*Pauca, quibus prima surgens
ab origine mundi*

*In tua defluxi tempora,
Caesar, opus.*

viri docti deduxi opus merito praetulere. Sed porro vide, quam inepte hic Niobe *superba* dicatur, quae *flebilis* rectius appellari poterat, nisi utrumque conjungere volebat, quod Ovidius fecit *epist. XX*, 105.

*Quaeque superba parens, saxo
per corpus oborto,
Nunc quoque Mygdonia
flebilis astat humo.*

Praeterea illud epitheton nimis inscite profecto collocatum est, quasi *busta superba* dicat, Ad hoc libri meliores non *Superba* habent, sed *Superbe* aut *Superbae*; unde veram lectionem nullo negotio extundimus. Rerone:

*Nec tantum Niobe, bis sex
ad busta, SUPERNE
Sollicito lacrimas DEFLUIT
A Sipylo.*

Superne a Sipylo defluit, hoc est, desuper. Lucretius I, 496.

*Quando utrumque manu, re-
tinentes pocula rite,*

*Sensimus, infuso lympharum
rore superne.*

II, 1154.

*Haud, ut opinor, enim mor-
talia saecula superne*

*Aurea de caelo demisit furis
in arva.*

Quod superest, mirum multis
visum, *Tantum defluit*, ne te

Me licet aeratis astringant brachia nodis,
 Sint mea vel Danaë's condita membra domo: 10
 In te ego et aeratas rumpam, mea vita, catenas,
 Ferratam Danaë's transiliamque domum.
 De te quodcumque, ad surdas mihi dicitur auris;
 Tu modo ne dubita de gravitate mea.
 Ossa tibi juro per matris et ossa parentis, — 15
 Si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis! —
 Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras;
 Ambos una fides auferet, una dies.
 Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
 Posset servitium mite tenere tuum, 20
 Septima jam plenae deducitur orbita lunae,
 Cum de me et de te conpita nulla tacent:
 Interea nobis non numquam janua mollis,
 Non numquam lecti copia facta tui.
 Nec mihi muneribus nox ulla est emta beatiss: 25
 Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui,
 Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
 Possum ego naturae non meminisse tuae?
 Tum me vel tragicae vexetis Erinnyes, et me
 Inferno damnes, Aeace, iudicio, 50
 Atque inter Tityi volucres mea poena vagetur,
 Tumque ego Sisyphio saxa labore geram.

V. 29. Tunc.

moretur: ita elegia sequente
v. 2.

Tantum illi Pantho ne sit
amica Venus.

Claudianus de R. P. II, 95.

quae vellera tantum
Ditibus Assyrii spumis fucan-
tur aëni?

Noster III, 18, 40.

Quantum sic cruciat lumina
vestra dolor!

Sic et tam verbis jungere amat,
ut III, 3, 3.

Hic me tam graciles vetuit
contemnere Musas.

II, 10, 33.

Non sic incerto mutantur fla-
mine Syrtes

Nec folia hiberno tam tre-
mefacta Noto.

Eo modo tam frequenter poni
docet ad Claudianum in Eutrop.

Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis:

Ultima talis erit, quae mea prima fides.

Hoc mihi perpetuo jus est, quod solus amator

55

Nec cito desisto, nec temere incipio.

XIII.

Ah quantum de me Panthi tibi pagina finxit,

Tantum illi Pantho ne sit amica Venus!

Sed tibi jam videor Dodona verior augur?

Uxorem ille tuus pulcher amator habet.

Tot noctes periere. nihil pudet? aspice, cantat

5

Liber: tu nimium credula sola jaces;

Et nunc inter eos tu sermo es; te ille superbus

Dicit se invito saepe fuisse domi.

Dispeream, si quicquam aliud quam gloria de te

Quaeritur; has laudes ille maritus habet.

10

Colchida sic hospes quondam decepit Iason:

Ejecta est; tenuit namque Creusa domum.

Sic a Dulichio juvene est elusa Calypso:

Vidit amatorem pandere vela suum.

Eleg. XIII. *Burm.* XVII. V. 1. At.

I, 65. et ad Ovidii metam. VIII,
64. Nicolaus Heinsius.

XIII. [XXI.]

1. AT QUANTUM] Hoc Broukhusius Scaligerum maluisse scribit, apud quem nullum est ejus vocabuli vestigium: sed maluit Heinsius ad Ovid. epist. XII, 1. frustra tamen: recte libri tantum non omnes *AH quantum de me.*

13. SIC A DULICHIO JUVENE EST ELUSA CALYPSO: VIDIT AMATOREM PANDERE VELA SUUM] Structurae ratio viros doctos, ut varia tentarent, im-

pulit. Post caeteros Hüsckius, dubitanter tamen:

Vidit amatorem nam dare vela suum.

Nolim, quia Homerus Ulixem *pandere vela* facit in hac ipsa historia, *Odyss.* V, 269.

Ἰηθόωνος δ' οἴρω πέτασ' ἔστα δῖος Ὀδυσσεύς.

Confer Ciceron. *Tusc.* IV, 5, 9. Virgilium *Aen.* III, 520. Ovid. *art. amat.* III, 500. Claudian. *de R. Pros.* I. praef. 8. Mihi, si quid mutandum est, rectissime legi videtur:

Sic a Dulichio juvenem delusa Calypso

Ah nimium faciles aurem praebere puellae, 15
 Discite desertae non temere esse bonae.
 Huic quoque quî restat? jam pridem quaeritur alter.
 Experta in primò, stulta, cavere potes.
 Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum
 Sive aegra pariter sive valente sumus. 20

XIV.

Scis here mi multas pariter placuisse puellas,
 Scis mi hinc, Demophoon, multa venire mala.

V. 17. Nunc q., q. restet, — Eleg. XIV. *Burm. XVIII.*
 V. 2. mihi.

*Vidit amatorem pandere
 vela suum.*

Nam *juvene est delusa* habet
 codex Groninganus, qui et in
 versu praecedente veram lectio-
 nem, ut saepe, solus servavit.
Juvenis a Dulichio, ut *Pastor*
ab Amphryso, et alia id genus
 innumera. Structurae ratio e-
 dem fere est in *Priapeo* III, 5, 6.

*Quodque Jovi dederat, qui
 raptus ab alite sacra*

*Misceat amatori pocula gra-
 ta suo.*

quod carmen Ovidium aucto-
 rem habet, si Senecae fides
 controvers. I, 2.

17. NUNC QUOQUE, QUI RE-
 STET, JAM PRIDEM QUAE-
 RITUR ALTER] Ita Broukhusius,
 ut *restet* intelligamus, maneat,
 constanter amet. Quantq recti-
 us erat, id, quod scripti omnes
 habent, interpunctione tantum
 mutata servare:

HUIC quoque quî RESTAT?
 jam pridem quaeritur
 alter.

*Experta in primo, stulta,
 cavere potes.*

Huic quoque, inquit, quem
 perfidum deprehendit, videte
 quid opponat: jam pridem
 alium, a quo fallatur, quaerit.
Restare pro resistere multis lo-
 cis Livius usurpavit. *Propertius*
 III, 18, 18.

*At nullo dominae teritur mo-
 limine amor, qui*

*Restat et immerita sustinet
 aure minas.*

Libro IV, 7, 31.

*Dum vincunt Danaï, dum
 restat barbarus Hector.*

Male Burmannus eodem trahit
 Ovidianum *Pastor.* II, 749.

*Postmodo victa cades; meli-
 oribus, Ardea, restas.*

Immo servabatur Ardea, ut a
 melioribus expugnaretur. *Li-
 vius* XXII, 14. *Gallorum Ro-
 ma esset, quam vereor, ne, sic
 cunctantibus nobis, Hannibali
 ac Poenis toties servaverint ma-
 jores nostri.*

XIV. [XXII, 1—42.]

2. SCIS MIHI, DEMOPHOON]

Corrige:

*Scis mi hinc, Demophoon,
 multa venire mala.*

Nulla meis frustra lustrantur compita plantis;
 O nimis exitio nata theatra meo,
 Sive aliquis molli diducit candida gestu
 Brachia, seu varios incinit ore modos!
 Interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,
 Candida non tecto pectore si qua sedet,
 Sive vagi crines puris in frontibus errant,
 Indica quos medio vertice gemma tenet;
 Quae si forte aliquid voltu mihi dura negarat,
 Frigida de tota fronte cadebat aqua.
 Quaeris, Demophoon, cur sim tam mollis in omnis:
 Quod quaeris, Quare non habet ullus amor.

V. 4. Omnia in exitium — meum. 5. deducit 14. quare — amor?

Hinc, nempe a puellis. Id nisi addimus, haec intelligi nequeunt.

4. OMNIA IN EXITIUM NATA THEATRA MEUM] Hoc Passeratius in suis reperit, ex Vossiano quarto et D'Orvilliano secundo, quorum non major auctoritas est, Burmannus enotat. Caeteri meliores:

O NIMIS EXITIO nata theatra MEO!

quod ne firmare laboremus, Heinsii notata ad Ovid. remed. 220. efficiunt. In perniciem suam theatra et spectacula nata dicit,

Sive aliquis molli diducit candida gestu

Brachia, seu varios incinit ore modos.

Nam interea, inquit, dum puellae illos artifices spectant,

Interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,

Candida non tecto pectore si qua sedet,

Sive vagi crines etc.

Paullo accuratius haec interpretando clarissimam his versibus lucem feneramur, ut transponendum cum viris doctis minime videatur.

5. MOLLI DEDUCIT CANDIDA GESTU BRACHIA] Argutiae sunt, quibus hanc scripturam tuentur. Haud dubie DIDUCIT scribendum est cum Passeratio, vel dissentientibus librariis. Vide Marklandum ad Statii silv. III, 5, 66. Confer Bentlejum ad Manil. V, 425.

nunc aequore mersas

Diducet palmas, furtivus resimus in ipso.

qui hic quoque *diducit* legendum vidit, Wakefieldio teste ad Lucretium IV, 773.

14. QUOD QUÆRIS, QUARE NON HABET ULLUS AMOR?] Haec corrupta esse non dubitant critici. Caeterorum commenta Huschkianum elegantia longe superat:

Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris, 15
 Et Phrygis insanos caeditur ad numeros?
 Unicuique dedit vitium natura creato:
 Mi fortunâ aliquid semper amare dedit.
 Me licet et Thamyrae cantoris fata sequantur,
 Numquam ad formosas, invide, caecus ero. 20
 Sed tibi si exilis videor tenuatus in artus,
 Falleris: haud umquam est culta labore Venus.
 Percontere licet, saepe est experta puella
 Officium tota nocte valere meum.
 Iuppiter Alcmenae geminas requieverat Arctos, 25
 Et caelum noctu bis sine rege fuit:
 Nec tamen idcirco languens ad sidera venit.
 Nullus amor vires eripit ipse suas.
 Quid? cum e complexu Briseïdos iret Achilles,
 Num fugere minus Thessalâ tela Phryges? 50

V. 18. Natura.

*Quod quaeris, curâe non ha-
 bet ullus amor.*

Sed ne te species fallat; verum
 est, quod scripti omnes exhibent,

*Quod quaeris, QUARE non
 habet ullus amor.*

Hoc Quare, ait, quod tu quaeris,
 rationem cur aliquis amet,
 non habet ullus amor. Similiter
 nos Germani loquimur:
ein warum hat die liebe nicht.
 Eodem prorsus modo Petronius
 cap. 137.

*Juris consultus PARET NON
 PARET habeto,*

*Atque esto quicquid Ser-
 vius et Labeo.*

18. MI NATURA ALIQUID]
 Non elegantissima, me iudice,
 repetitio:

*Unicuique dedit vitium Natu-
 ra creato:*

*Mi Natura aliquid semper
 amare dedit.*

Ferrem tamen, si haec esset
 optimarum membranarum le-
 ctio: nunc, cum e Commeli-
 nianis tantum recepta sit, re-
 voco, quod libri meliores ple-
 rique habent:

*Mi FORTUNÂ aliquid sem-
 per amare dedit.*

Hoc vitium sibi a natura tri-
 butum dicit, ut semper forte
 fortuna aliquid amet. Livius
 XXII, 23. *tandem eum militiae
 magistrum delegisse Romanos,
 qui bellum ratione, non fortuna
 gereret.* In versu majore Bur-
 mannus vult *Natura creatrix.*
 Sed bene *creato*, cum crearetur.
 Auctor panegyrici in Pisonem
 v. 5.

*Hinc tua me virtus rapit et
 miranda per omnes*

Quid? ferus Andromaches lecto cum surgeret Hector,
Bella Mycenaeae non timere rates?

Ille vel hic classis poterat vel perdere muros;

Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.

Aspice, uti caelo modo sol modo luna ministret: 35

Sic etiam nobis una puella parum est.

Altera me cupidis teneat foveatque lacertis,

Altera si quando non sinit esse locum,

Aut, si forte irata meo sit facta ministro,

Ut sciat esse aliam, quae velit esse mea. 40.

Nam melius duo defendunt retinacula navem,

Tutius et geminos anxia mater alit.

V. 31. Andromachae. 38. Altera, si quando.

*Vita modos, quae, si dees-
set tibi forte creato*

*Nobilitas, eadem pro nobili-
tate fuisset.*

Manilius IV, 18.

*Hinc et opes et regna fluunt
et saepius orta*

*Paupertas, artesque datae
moresque creatis;*

*Et vitia et clades, damna et
compendia rerum.*

Sic enim recte Bentlejus pro
vulgato *creati*.

31. ANDROMACHAE LECTO]

Passim a doctissimis viris ita
statui videas, in his nomini-
bus *Antiopae, Andromachae,*
Antigoniae et aliis poetas Roma-
na genitivi forma potius quam
Graeca usos esse. Equidem,
cum rei rationem videam nul-
lam, probo apud Ovidium amor.

I, 9, 35. et remed. 383. *Andro-
maches*, et hic ita scribo, AN-
DROMACHES lecto; et libro I,
4, 5. *Antiopes*; et II, 9, 5.
Antigones, quod ibi Vossia-
nus habet, cum in Neapolitano
sit *Antigone*, de quo dictum ad
I, 4, 5. Caeterum quod *Cly-
taemnestrae* nomen et *Ledae*
et *Andromedae* *) et *Cinarae*
Latine semper flectuntur, ratio
est, quod Graeci quoque, certe
οὐκ ἰσχυροί, aliter ista quam cae-
tera efferunt. Hinc et *Electra*
est apud Nostrum et apud alios
alia, in quibus tamen primum
casum aliquando in *e* termina-
tum invenias, ut *Andromeda*
et *Hypermnestre* apud Ovidium
epist. XV, 36. in Nostri libro
I, 2, 4. et V, 7, 63. 67.

*) Vide Heinsium ad Ovid. epist. XVIII, 149.

XV.

Aut, si es dura, nega: sin es non dura, venito.
Quid juvat in nullo ponere verba loco?

Eleg. XV. *Burm. XVIII, 43 seqq.* V. 1—16. *Burm. XVIII, 43—58.* 2. (44.) pondere v. loqui?

XV. [XXII, 43—50. XXIII.]

Octo versus, qui in libris scriptis elegiae superiori adhaerebant, cum hac conjunximus, quo pacto nobis eae, quae antea connexui sententiarum intelligendo objiciebantur, tenebrae optime dispelli posse videbantur. Nam illud distichon *Aut, si es dura* etc. prioribus non cohaerere Marklandus monuit, quod ad hunc locum vix pertinere D'Orvillii iudicium fuit. Hos secutus Burmannus et hoc distichon et sequentium nonnulla alio partim referenda, partim ordine mutato legenda hariolatur, caeterum de suis transpositionibus liberum virorum doctorum iudicium esse patitur. Scaliger nonnullis transpositis de tribus carminibus unum fecerat, temerario nec felici incepto. Caeteri plerique in carminibus diligente cura non sane dignissimis de sententiarum cohaerentia nihil laborarunt. Jam tu sis rationes, quibus ducti id, quod diximus, ausi simus, sigillatim percipe.

Primum hoc carmen cum superiore conjungere nolimus, quoniam in illo se multarum amorem libere quaerere dicit, cui una puella non satisfaciat: in hoc, excussa Cynthia, vilioribus sese, libertinis ac pere-

grinis, tutius et minore sumtu studere profitetur; illic unam sibi placere negat, hic nuptae amorem recusat. Hac autem utriusque carminis differentia intellecta, non est obscurum, ad utrum illi octo versus *Aut, si es dura* etc. pertineant. „Quanta in miseria, inquit, versantur, qui ingenuas depereunt! Hoc ego in Cynthia olim expertus, nunc de trivio mulieribus indulgens jam dudum vitam felicioram ago.“ Illam priorem sententiam comico, ita appellant, exordio, quo lectorem in mediam rem rapit, ornavit. Ponit aliquem ingenuae et nuptae amatorem; mulierem aut alio recepto aut mariti metu venire negasse. Aut promittere noli, infelix amator inquit; aut, si promisisti, venire memento. Hinc poeta ad infelicem eorum, qui nuptarum amore capti tenentur, sortem conquerendam transit: his se in vilium puellarum studio beatioram conditionem experiri profitetur.

2. QUID JUVAT IN NULLO PONDERE VERBA LOQUI] Ita primus Philippus Beroaldus; nec, si boni libri addicerent, negarem accipere. Sed codices quotquot sunt, longe aliud prae se ferunt:

Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
 Speranti subito si qua venire negat.
 Quanta illum toto versant suspiria lecto,
 Cum recipi, quem non noverit illa, putat,

5

V. 6. (48.) noverit, ita vetat.

*Quid juvat in (vel et) nullo
 PONERE verba loco?*
 eamque lectionem, quamvis in-
 epta videatur criticis, unice ve-
 ram esse existimo, hoc sensu:
 Cur nihili facis verba, id est,
 promissa tua? Proximum est
 illud Ciceronis de finib. II, 28,
 90. *Idque Socratem, qui vo-*
luptatem nullo loco numerat,
audio dicentem; et alia similia,
In artis loco reponere, et In
virtute ponere, et In uxoris
loco habere. Propertii versum I,
 20, 20.

*Tum mihi non ullo mors sit
 amara loco.*

non recte capiunt interpretes:
 mortem amaram nullius sibi
 momenti et nequaquam gravem
 fore dicit, si puellam sibi fide-
 lem sciat.

6. QUUM RECIPI, QUEM NON
 NOVERIT, ILLA VETAT. Hujus
 vexatissimi versiculi scriptu-
 ram quo tutius indagemus,
 omnem meliorem codicum va-
 rietatem apponere libet. Sic
 igitur Groninganus:

*Cur recipi quem non noverit
 ille putat.*

Puccii liber, hoc est, Bernar-
 dini Vallae, ut ajunt, antiquis-
 simus:

Cum recipi quem non no-
verit illa putat.

Membranae Neapolitanae et
 Palatinae:

*Cur recipi quae non noverit
 ille vetat.*

Mentelianus:

Cum recipi quem non nove-
rit ille vetat.

Palatinus papyraceus:

*Et recipi quae nam noverat
 illa vetat.*

Bononiensis:

*Et recipi quae num noverit
 ille vetat.*

Guarnerianus denique:

Quom recipi quae non [no-
*verit illa vetat *].*

In his *Cur* non minus quam *Et*
 oscitantiae librariorum deberi
 existimo. Nam ut hoc versu
 querula quaedam amatoris ver-
 ba contineri censeamus, ver-
 borum, quae sequuntur, stru-
 ctura non patitur; neque An-
 tonii Volsci correctio habet,
 quo commendetur:

*Cur recipi cum non noverit
 ille vetat,*

ex quo sensus est, inquit: Do-
let et vexatur amans, cum non
noverit, cur illa vetat recipi.
 Porro neque illae varietates,
 Quae et Nam et Noverat vel

*) Ita videtur; nam haec postrema verba quomodo in codice
 Guarn. legantur scripta, non dicit Vulpus.

Et rursus puerum quaerendo audita fatigat,
 Quem, quae scire timet, quaerere plura jubet.

V. 7. (49.) rursus. 8. (50.) dicere.

Noverit, in censum venire possunt; ut omnis, quae aliquid momenti habeat, diversitas in duobus postremis vocabulis sit, ex qua hae quatuor lectiones oriuntur:

Cum recipi, quem non no-
verit, { ille vetat.
 illa vetat.
 ille putat.
 illa, putat.

Harum quae vera sit, ut dijudicare possimus, age prius rem omnem, ut gesta fingitur, animo informemus. Amator alienam uxorem, quae se venturam promisit, exspectat: illa per servulum missum negante, suspirans in lectulo vertitur, anxie a puero, quid agat illa, cur venire nolit, exquirat. Jam primam illarum lectionum ferri non posse apparet. Nam quid proderat tum, ne alios reciperet, vetare? Idem secundae obstat, si ita scribis:

Cum recipi, quem non no-
verit illa, vetat.

Sed si aliam interpunctionem adhibeamus, difficilius erit eam in hunc sensum interpretari, quem Heinsius et Marklandus magis aperuere scribendo:

Cum recipi, ceu (vel quasi)
non noverit, illa vetat.

Id vero aliud est, quam de quo nunc agitur, infortunium, cum

amator quasi non notus excluditur. Tum certe in lecto non est, sed in platea: *vetuit* igitur oportuit dictum, non *vetat*. Et quid post haec puella (nam mutantur vices) e puero sive suosive amatoris quaerat? Tertia scriptura prioribus haud paullo probabilior est, sed *quem non noverit* satis languide et inepte positum. Quod si ita, ut nuper factum est, interpungas, *quem non noverit ille, putat*, plorabit Grammatica, quae *ipse* pro *ille* expostulat. Quae cum ita sint, non dubito unice verum dicere, quod ex Vallae codice sumtum quarto loco posui,

Quanta illum toto versant sus-
spira lecto,

Cum recipi, quem non no-
verit illa, PUTAT!

Caecus ira amator, quia puella venire negat, statim alium recipi suspicatur, sine causa, cum puella eum, quem sibi praelatam putat, ne noverit quidem. Caeterum Bernardini Vallae libro, de quo Santenius in praefatione pag. X. XI. multis disputat, hic unus locus, si recte memini, salutem debet: alia plura, quae nunc de conjectura vel e libris deterioribus reposita sunt, ejusdem codicis auctoritate olim fortasse com-

Cui fuit indocti fugienda et semita vulgi,
 Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est. 10
 Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,
 Ut promissa suae verba ferat dominae,

V. 9. (51.) indocto fug. haec.

probabuntur. Quod autem Santenius l. c. in solo Vallae libro haberi censet, *Ocno* in libro V, 3, 21., id ego in codice Neapolitano, dum ille in hac urbe fuit, omnibus litteris clare perscriptum legi.

7. ET RURSUM] Scribe ex Groningano, Neapolitano aliisque, *Et rursus puerum. Dixi ad I, 6, 9.*

8. QUEM, QUAE SCIRE TIMET, DICERE FLURA JUBET] Ita Philippus Beroaldus: priores et scripti universi non *dicere* habent, sed *QUAERERE*. Recte sane: Puerum, qui se causam, cur puella non veniat, scire negavit, plura, quae ipse timet scire, quaerere jubet. Quid, si non puellae, sed amatoris servus sit, qui nuncium retulerit? Tum *dicere* ne ferri quidem potest. Caeterum hic versiculus libro Neapolitano exsulat, quare confirmatur id, quod de proximo versu dicturi sumus.

9. CUI FUIT INDOCTO FUGIENDA HAEC SEMITA VULGI] In hoc Beroaldus anno MCCCC-LXXXVII. et post eum Volscus dedere *haec semita*: *Indocto est ab Josepho Scaligero. Sed ne sic quidem satis constat, utram viam dicat semitam vulgi, prioremne illam, an hanc quam nunc sequatur. Quis igi-*

tur dubitet, quin ante hunc versum, quem scripti omnes interstitio a prioribus separant, pauci versiculi interierint, quibus se quoque olim in illa factione fuisse significaverat. Revocemus igitur potius codicum manu scriptorum lectiones:

Cui fuit INDOCTI fugienda et semita vulgi.

Indoctum vulgus, ut apud Ovidium metam. X, 308.

Desinite indoctum vana dulcedine vulgus

Fallere.

12. UT PROMISSA SUAE VERBA FERAT DOMINAE] Broukhusianam hujus loci expositionem non impugno: sed si adicerent libri, mallet:

Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,

Ut promissa suae vera ferat dominae?

Ita res facilius explicabitur. Vera promissa sibi amator ferri vult, ne id experiatur, quod Tibullus conqueritur II, 6, 45.

Lena vocat miserum Phryne, furtimque tabellas

Occulto portans itque reditque sinu:

Saepe, ego cum dominae dulces a limine duro

Agnosco voces, haec negat esse domi.

Et quaerit totiens: Quaenam nunc porticus illam
 Integit? et: Campo quo movet illa pedes?,
 Deinde, ubi pertuleris, quos dicit fama, labores 15
 Herculis, ut scribat: Muneris ecquid habes?,
 Cernere uti possis vultum custodis amari,
 Captus et inmunda saepe latere casa?
 Quam care semel in toto nox vertitur anno!
 Ah pereant, si quos janua clausa juvat! 20
 Contra, rejecto quae libera vadit amictu,
 Custodum et nullo saepta timore, placet,
 Cui saepe inmundo Sacra conteritur Via socco,
 Nec sinit esse moram, si quis adire velit.

Post v. 16. (58.) inserti XVI, 11—16. V. 17—32. *Burm.*
eleg. XIII, 65—80. V. 17. (65.) avari.

*Saepe, ubi nox promissa mihi
 est, languere puellam
 Nunciat, aut aliquas exti-
 misse minas.*

Ita enim illic legendum esse
 censeo, *Lena vocat*, proprio
 in ea re vocabulo, ut apud Pro-
 pertium:

*Quamvis te persaepe vocet,
 semel ire timeto.*

Codices sinceri habent *vetat*,
 interpolati *necat* de conjectura
 Pontani: neutrum probum est,
 cum sequentia de commercio
 litterario Tibulli cum Nemesi
 intelligenda esse ipsa orationis
 structura ostendat. Caeterum
 ne quem fallat, quae praeter
 illas commemoratur, scriptura
Lena vetat miserum recipi, eam
 esse a Francisco Puccio excogitatum non sine idonea ratione
 conjicio: sed id non est hujus
 loci.

17. CUSTODIS AVARI] Hoc
 primus Beroaldus dedit, uno

Heinsii codice astipulante. Caeteri omnes *Vultum custodis AMARI*; quod rectius est. Nam amaritudo vultui magis convenit; *amarus* enim est, qui morosus. Terentius Hecyr. IV, 4, 88.

Amarae mulieres sunt, non facile haec ferunt.

Cicero ad Attic. XIV, 21. *Amariorem enim me senectus facit; stomachor omnia. Vel amarum ingratum intellige, qui amanti multa mala faciat; quod praefero. Propertius III, 29, 5.*

*Quae dea tam cupidos toties
 divisit amantes,*

Quaecumque illa fuit, semper amara fuit.

Apud Virgilium Aen. X, 900. Mezentius filio interemto Aeneam alloquitur:

Hostis amare, quid increpitas mortemque minaris?

Horatius carm. III, 14, 23.

Differet haec numquam, nec poscet garrula, quod te 25
 Astrictus ploret saepe dedisse pater;
 Nec dicet: Timeo; propera jam surgere, quaeso;
 Infelix, hodie vir mihi rure venit.
 Hae, quas Euphrates et quas mihi misit Orontes,
 Me capiant: nolim furta pudica tori. 30
 Libertas quoniam nulli jam restat amanti,
 Nullus liber erit, si quis amare volet.

XVI.

Tu loqueris, cum sis jam noto fabula libro,
 Et tua sit toto Cynthia lecta foro?

V. 25. (73.) quae te. 29. (77.) Et quas. — Eleg. XVI,
 1—10. *Burm. XVIII, 81—90.*

Si per invisum mora janitorum fiet, abito.

25. NEC POSCET GARRULA, QUAE TE] Johannes Schraderus *garrulam* puellam cum re, de qua Propertius agit, convenire negat: *grandia* vult ab amatore posci. Sed poeta mulieres dulci garrulitate amatores munera queritur poscere, tam suavi eloquentia, ut negare nequeant. Caeterum *Quae te* habent impressi: codices fortasse omnes *QUOD TE*; Groninganus quoque, Broukhusio teste, ex quo Livinejus *quid te* annotaverat.

29. ET QUAS EUPHRATES] *Invitis* quidem membranis, at sensu ita exigente, repono:

*HAE, quas Euphrates et quas mihi misit Orontes,
 Me capiant.*

Hae et haec saepissime cum et permutari nemo ignorat.

XVI. [XXIV, 1—16.]

Dubium non est, quin haec

in codicibus recte a superioribus separata sint, quamquam Scaliger continuaverit, tribus tamen postremis distichis in alium locum traductis. Sed primi versus aliquanto, quam interpretes opinantur, difficiliore sunt. Nempe satis patet, amicum, cui elegia hanc antecedens transmissa erat (eum fuisse puto, qui in elegia XIV. Demophon dicitur), in hanc sententiam respondisse, quam Propertius ponit:

Tu loqueris, cum sis jam noto fabula libro,

Et tua sit toto Cynthia lecta foro?

Non credo, inquit, tibi Cynthiam gravem esse, quam totus populus Tuam legit. Sic ista potius, quam ut interpretibus placet, accipienda sunt. Respicitur ad librum I, 9, 15.

Sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo,

Cui non his verbis aspergat tempora sudor?

[Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor.]

Quod si tam facilis spirares Cynthia nobis, 5

Non ego nequitiae dicerer esse caput;

Nec sic per totam infamis traducerer urbem,

Urerer et quamvis, nomine verba darem.

Quare ne tibi sit mirum me quaerere viles.

Parcius infamant. num tibi causa levis? 10

V. 3. (83.) surdo. 8. (88.) quamvis nomine, *Versum* 10,
(90.) excipit eleg. XVII, 1.

Quis ego fretus amo. Cynthia
thia rara mea est.

Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis;

Sive dies seu nox venerit,
illa mea est.

Hactenus igitur bene, neque insequentibus quid agat obscurum est. Non ita, ut amicus opinetur, esse dicit: se a Cynthia non amari, sed miseris modis per totam urbem differri. At in illo disticho ab omni parte haeremus:

Cui non his verbis aspergat
tempora surdo

Aut pudor ingenuus, aut
reticendus amor?

Cui non aspergantur tempora? Rubore scilicet aut sudore. Hoc si apertius dixisset, melius erat, quam adiecisse *surdo*, hoc est, vel *surdo*; quod qua vi positum sit, quove sententiae commodo, non possum intelligere. Jam quaere, unde ille rubor sudorque oriri potuerit. Aut ira, opinor, quod falso objurgatus esset; aut pudore et conscientia, si mentitum se

sciret. Quae vero hic enumerantur causae?

Aut pudor ingenuus, aut
reticendus amor.

Recte *pudor*: sed eum aut falso aut otiose dicit *ingenuum*, sive innatum, sive ingenuae indicem indolis intelligas. Sed porro *reticendus amor* quomodo nunc ruborem movet Propertio? Num forte vulgaverat amicus hunc amorem, quem reticere cupiebat? Nihil minus, sed ipse Propertius libro in vulgus dato professus erat. Quid igitur? num hic quippiam intelligis? Ego certe nihil intelligo. Quare de hoc loco aut prorsus desperandum est, aut aliquid saltem faciendum, quod tuto fieri possit. Nempe ejecta correctione Scaligeri (ab hoc enim est illud *surdo*) revocemus, quod libri scripti omnes exhibent,

Cui non his verbis aspergat
tempora SUDOR?

Ita certe in hoc versu nihil desiderabis: sed de altero plane actum est. Insanum enim hoc:

Haec modo pavonis caudae flabella superbae,
 Et manibus dura frigus habere pila,
 Et cupit ingratum talos me poscere eburnos,
 Quaeque nitent Sacra vilia dona Via.

V. 11 — 16. *eleg. XVIII*, 59 — 64. 11. (59.) Et — superbi.
 13. (61.) iratum.

*aspergat tempora sudor,
 Aut pudor ingenuus, aut
 reticendus amor.*

Quid igitur de hoc pentametro fiet? Si me audis, ejiciemus ut spurium et subditivum. Cum genuinus pentameter, quod saepius factum est, excidisset, hic in ejus locum suppositus fuit a sciolo aliquo, qui bene quidem, unde sudor in amore saepe oriretur, sciret, caeterum, hic quid ageretur, non prorsus perspiceret.

11. ET MODOPAVONIS CAUDAE FLABELLA SUPERBI] Hic quoque, quicquid librarii dissentiant, HAEC modo scribendum est. Sed in fine versus SUPERBAE lege ex libris omnibus, quod quam temere Broukhusius mutaverit, viri docti abunde patefecerunt.

13. ET CUPIT IRATUM TALOS ME POSCERE EBURNOS] Iratum se munera posci dicit, non cum bonus ac facilis sit. Mirum, nec persuadeor. Heinsius *Et subit iratam*. Reponere et hic:

*Et cupit INGRATUM talos me
 poscere eburnos.*

Ingratus praebat munera Propertius, cui, quicquid faceret daretve, gratia tamen referretur nulla. Ita Catullus LXXIII.

*Desine de quoquam quicquam
 bene velle mereri,*

Aut aliquem fieri posse putare pium.

Omnia sunt ingrata; nihil fecisse benigne est.

Virgilius Aen. II, 101.

Sed quid ego haec autem nequicquam ingrata revolve?

Idem Aen. VII, 425.

I nunc, ingratis offer te, invise, periculis;

quae si subeas, nemo gratificetur. Silius Italicus IV, 549.

Sed tristes superi, atque ingrata maxima cura

Victima Tarpejo frustra nutrita Tonanti.

Statius Theb. I, 700.

Seu Trojam Thymbraeus habes, ubi fama volentem

Ingratis Phrygios humeris subiisse molares;

ubi pretium statutum a Laomedonte non solutum significat. Eodem modo *gratum* passive ponit Terentius Eun. III, 1, 6.

est istuc datum

Profecto, ut grata mihi sint quae facio omnia.

et Heautont. II, 3, 21.

Quod tamen nunc faciam: tum, cum gratum mihi esse potuit, nolui.

Ah peream, si me ista movent dispendia: sed me 15
Fallaci dominae jam pudet esse jocum.

XVII.

Hoc erat in primis quod me gaudere jubebas?
Tam te formosam non pudet esse levem?
Una aut altera nox nondum est in amore peracta,
Et dicor lecto jam gravis esse tuo.
Me modo laudabas, et carmina nostra legebas: 5
Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
Contendat mecum ingenio, contendat et arte;
In primis una discat amare domo;
Si libitum tibi erit, Lernaean pugnet ad hydras,
Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat; 10
Tetra venena libens et naufragus inbibat undas,
Et numquam pro te deneget esse miser;

V. 15. (63.) verum. — Eleg. XVII. *Burm. eleg. XIX.*
V. 11. ebibat.

16. JAM PUDET] Melius fuerit:

Fallaci dominae tam pudet esse jocum.

Vide nos ad III, 12, 9. Caeterum in fine versus superioris *Verum* primus, nescio unde, Scaliger dedit. Impressi ante eum plerique habent *Sed me*, idque codices nonnulli agnoscunt: caeteri *Si me*, quod Volscus edidit MCCCCLXXXVIII, *Verum* potest placere, quia praecessit *si Me ista*: sed regulae criticae SED ME scribendum vincunt.

XVII. [XXIV, 17—52.]

Hoc carmen, librariorum incuria cum superiore conjunctum, quin Scaliger ab illo re-

cte separaverit, unus Vulpus, codicum scriptorum mancipium, dubitavit.

11. NAUFRAGUS EBIBAT UN-
DAS] Nimium profecto hoc est, quod rivalem maris undas ebibere vult. Cavere eum oportebat sibi, qui his subjecturus erat:

*Quos utinam in nobis, vita,
experiare labores!*

Neque ita Ovidius amor. II, 10, 34.

*Quaerat avarus opes, et quae
lassarit eundo*

*Aequora perjuro naufragus
ore bibat.*

aut epist. VII, 62.

*Neu bibat aequoras nau-
fragus hostis aquas.*

Ad quae exempla hic rescribo:

Quos utinam in nobis, vita, experiare labores! —:
 Jam tibi de timidis iste superbus erit,
 Qui nunc se in tumidum jactando venit honorem; 15
 Discidium vobis proximus annus erit.
 At me non aetas mutabit tota Sibyllae,
 Non labor Alcidae, non niger ille dies.
 Tu mea conpones et dices: Ossa, Properti,
 Haec tua sunt. heu heu tu mihi certus eras. 20
 Certus eras heu heu, quamvis nec sanguine avito
 Nobilis, et quamvis non ita dives eras.
 Nil ego non patiar; numquam me injuria mutat.
 Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
 Credo ego non paucos ista periisse figura: 25
 Credo ego sed multos non habuisse fidem,
 Parvo dilexit spatio Minoida Theseus,
 Phyllida Demophoon, hospes uterque malus;
 Jam tibi Iasonia votum est, Medea, carina,
 Et modo servato sola relicta viro. 30

V. 16. Dissidium. *Versum* 16. sequuntur 31. 32. V. 17—
 30. *Burm.* 19—32. 26. (28.) Credo ego, sed. 29. (31.)
 nota est.

*Tetra venena libens et nau-
 fragus* INBIBAT undas.

16. DISSIDIUM VOBIS] Hic
 vero DISSIDIUM scribe cum
 Livinejo, ex Neapolitano, Pa-
 latino papyraceo et Commeli-
 niano. Non dissidium et rixas
 futuras dicit, sed discessum fa-
 ctum iri, levem illum amato-
 rem alias puellas petiturum:
 contra in se fidem unicam esse.

22. NON ITA DIVES ERAS] Ita Joannes Jovianus Pontanus
 et Philippus Beroaldus corre-
 xere quod in scriptis est *Navi-
 ta dives*. Egregie, nisi quod
 mirum est, hoc vidisse, qui
solito in libro I, 18, 3. fere-

bant. Heinsius *Haud ita dives*,
 quod fortasse verius est; certe
 nihil fere in codicibus mss.
Nauita differt ab *Hauita*. Sed
 Itali laude sua nequaquam fru-
 strandi sunt. Caeterum quod
 codex Borrichianus *Non ita*
 exhibet, id eum suspectum fa-
 cit potius, quam laudandum.

29. JAM TIBI IASONIA NOTA
 EST MEDEA CARINA] Singula
 rimanti et inter sese conferenti
 patebit, nullum in hoc poeta
 versum ineptiorem legi: nos
 nunc lectoris acumini illud in-
 telligendum relinquimus. Re-
 pono:

Dura est, quae multis simulatum fingit amorem,

Et se plus uni si qua parare potest.

Noli nobilibus, noli conferre beatis:

Vix venit, extremo qui legat ossa die.

II tibi nos erimus. sed tu potius, precor, in me 55

Demissis plangas pectora nuda comis.

V. 31. 32. *Burm.* 17. 18. V. 35. ut me. 36. pectore.

Jam tibi Iasonia votum est,

Medea, carina,

Et modo servato sola relicta viro.

Medeam alloquitur: Est tibi votum, inquit, habes quod optabas in navi Iasonis, tu,

Haec cui non potior domus est Colchique carina,

ut verbis Ovidii utar metamorph. XIV, 169. Haec ipsa Medea apud eundem metam. VII, 66.

Nempe tenens quod amo, gremioque in Iasonis haerens,

Per freta longa trahar.

Idem metamorph. VI, 511.

At simul imposita est pictae Philomela carinae,

Admotumque fretum remis telusque repulsa est,

Vicimus! exclamat, mecum mea vota feruntur!

Barbarus.

Nam votum pro re votis expectata dici sollemne est. Ovidius epist. XVI, 93.

Utque ego te cupio, sic me cupiere puellae:

Multarum votum sola tenere potes.

et versu 104.

Caerulea peterem cum mea vota via.

Idem art. amat. I, 671.

Quantum defuerat pleno post oscula voto?

metamorph. VIII, 291.

Nec matura metit fleturi vota coloni.

Claudianus de r. Pros. I, 132.

tenerum jam pronuba flamma pudorem

Sollicitat; mistaque tremat formidine votum.

Idem de Prob. et Olyb. cons. 230.

Hic stetit, et subitum prospexit ab aggere votum

Unanimes fratres juncto stipante senatu

Ire forum.

35. II TIBI NOS] Praestiterit, ut existimo:

Vix venit extremo qui legat ossa die,

Ni tibi nos erimus.

Ibid. SED TU POTIUS, PRECOR, UT ME DEMISSIS PLANGAS PECTORE NUDA COMIS] Pectora habent libri scripti, Graecismo in hac quidem compositione non ferendo. Pectora nuda Scaliger, quod vereor ut sine damno linguae admitti possit, cum nudus sexto casui jungatur alio sensu, ut, *Nudum remigio latus.* Nam in il-

XVIII.

Unica nata meo pulcherrima cura dolori,
Excludi quoniam fors mea saepe vehit,

Eleg. XVIII. *Burm. XIX*, 37—84. V. 2. (38.) *sors mea,*
saepe venis.

lo Statii, quod affert Broukhuisius, Theb. XI, 316.

ibat

Scissa comas vultuque et pectore nuda cruento,
non est pectore nuda mater,
sed nuda fertur, pectore vultuque cruento. Repono:

Si tibi nos erimus, sed tu potius, precor, in me

Demissis plangas pectora nuda comis.

In me, propter me; vide quos Burmannus laudat ad II, 16 (III, 12), 11. pag. 557. *Pectora nuda plangere* Ovidius metam. II, 584.

Plangere nuda meis conabar pectora palmis.

Idem metamorph. III, 481.

Nudaque marmoreis percussit pectora palmis.

Fastor. III, 864.

Et ferit attonita pectora nuda manu.

et fast. IV, 454. et trist. I, 3, 78.

Et feriunt moestae pectora nuda manus.

XVIII. [XXV.]

1. UNICA NATA MEO PULCHERRIMA CURA DOLORI, EXCLUDI QUONIAM SORS MEA, SAEPE VENIS] Ita haec a viris doctis constituta sunt; quo sensu, non facile dixeris. Scilicet *venis* pro *es* positum vo-

lunt, *curam* vero medicinam interpretatur Burmannus ad librum I, 3, 46. pag. 44. Utroque dato, quam sententiam lucrabimur? Tu, inquit, quoniam saepe excludor, unica dolori meo medicina nata es. Quid hoc? Ipsane Cynthia, a qua excluditur, dolorem sanat? Nempe, si rejectum postea de novo recipit. Id vero non facit. Jam vero quae sequuntur,

Ista meis fiet notissima forma libellis,

quid faciunt ad primum distichon? Nihil profecto. Quare aliud potius e codicum scriptura eliciendum est, qui habent omnes *Excludit*, et in fine versus *Veni*, quod tamen spreto amatoem non decet. In Neapolitano nunc quidem *veni* habetur, sed littera postrema erasa ita, ut ex eo, quod reliquum est, facile conjicias, *venit* fuisse. Repono:

Unica nata meo pulcherrima cura dolori

(*Excludi quoniam sors mea saepe vehit*)

Ista meis fiet notissima forma libellis,

Calve, tua venia, pace, Catulle, tua.

Cynthiae formam, unicam, cum toties excludatur, doloris sui medicinam suavissimam, se

Ista meis fiet notissima forma libellis,
 Calve, tua venia, p̄ce, Catulle, tua.
 Miles depositis annosus secubat armis, 5
 Grandaeque negant ducere aratra boves,
 Putris et in vacua requiescit navis arena,
 Et vetus in templo bellica parma vacat:
 At me ab amore tuo diducet nulla senectus,
 Sive ego Tithonus, sive ego Nestor ero. 10
 Nonne fuit satius duro servire tyranno,
 Et gemere in tauro, saeve Perille, tuo,
 Gorgonis et satius fuit obdurescere voltu,
 Caucasias et jam si pateremur avis?
 Sed tamen obsistam. teritur robigine mucro 15
 Ferreus, et parvo saepe liquore silex:
 At nullo dominae teritur * sub limine amor qui
 Restat et inmerita sustinet aure minas.

V. 9. (45.) deducet. Post v. 10. (46.) collocati 35—38.
 (47—50.) Vers. 11—34. Burm. 51—74. 14. (54.)
 etiam. 15. (55.) et scabra teritur.

carminibus suis usque celebra-
 turum promittit. Fortunam vel
 fortem illud infortunium vehere
 dicit, hoc est, dare vel afferre
 sibi. Ita Lucretius III, 1098.

*Posteraque in dubio est for-
 tunam quam vehat ae-
 tas.*

Horatius. *carm.* III, 29, 48.

*Quod fugiens semel hora ve-
 xit.*

Virgilius *georg.* I, 461. e Var-
 rone,

*Denique quid serus. Vesper
 vehat, unde serenas*

Ventus agat nubes.

9. DEDUCET] DIDUCET scri-
 be, quod Commelinianus habet
 eum duobus aliis. Vide Bur-
 mannum. Versu 12. nescio an

scripti omnes dent saepe *Pe-
 rille*; certe Antonius Volscus
 jam correxit.

15. SED TAMEN ET SCABRA
 TERITUR] Apage hoc commen-
 tum Heinsii. Recte Neapolita-
 nus, Gebhardi codices, Val-
 lierianus, apud Huschkium,
 multi apud Burmannum:

*Sed tamen OBSISTAM. teritur
 robigine mucro*

Ferreus.

Neque aliter impressum Vicen-
 tiae MCCCCLXXXI, aut in
 exemplaribus Volsci et Beroal-
 di. Nam Volscus in secunda
 quoque editione agnoscit in no-
 tiis, quamquam in textu habeat
obsitam.

17. TERITUR SUE LIMINE

Ultro contemptus rogat, et peccasse fatetur
 Laesus, et invitis ipse redit pedibus. 20
 Tu quoque, qui pleno fastus adsumis amore,
 Credule, nulla diu femina pondus habet.
 An quisquam in mediis persolvit vota procellis,
 Cum saepe in portu fracta carina natet?
 Aut prius infecto deposcit praemia cursu, 25
 Septima quam metam triverit ante rota?
 Mendaces ludunt flatus in amore secundi;
 Si qua venit sero, magna ruina venit.
 Tu tamen interea, quamvis te diligat illa,
 In tacito cohibe gaudia clausa sinu. 30
 Namque in amore suo semper sua maxima cuique
 Nescio quo pacto verba nocere solent.
 Quamvis te persaepe vocet, semel ire timeto;
 Invidiam quod habet, non solet esse diu.

V. 27. (67.) secundo. 33. (73.) memento.

AMOR] De *sublimine* nugae sunt, quae critici comminiscuntur: nec *sub limine* pro in limine recte dici persuadent. Vere, ut mihi videtur (nihil enim certum hic), Davisius:

*At nullo dominae teritur molimine amor, qui
 Restat et immerita sustinet aure minas.*

27. MENDACES LUDUNT FLATUS IN AMORE SECUNDO] Sic Heinsius correxit, *Secundo*, et Bentlejus ad Lucretium IV, 1134. Non recte, si quid video. Nam in secundo amore et quam diu ille secundus est, nulli mendaces venti sunt, omnes propitii ac certi. Probo igitur, quod scripti omnes habent,

Mendaces ludunt flatus in amore secundi.

Fortunae, inquit, confidere noli: mendaces isti venti sunt, si qui propitii amantibus flare videntur. *Flatum secundum* Ovidius habet *metamorph.* XIII, 418.

*Jamque viam suadet Boreas, flatuque secundo
 Carbasa mota sonant.*
 ac *metam.* XIV, 227.

flatuque secundo
Lucibus isse novem et terram aspexisse petitam.

Silius Ital. VII, 409.

Ecce autem flatu classis Phoenissa secundo

Litora Cajetae Laestrygoniosque recessus

Sulcabat rostris.

33. QUAMVIS TE PERSAEPE VOCET, SEMEL IRE MEMENTO] Ineptum hoc est, immo putidum, quod, quamvis saepe a

At si saecula forent antiquis grata puellis, * 35
 Essem ego, quod nunc tu; tempore vincor ego.
 Non tamen ista meos mutabunt saecula mores.
 Unus quisque sua nōverit ire via.
 At vos, qui officia in multos revocatis amores,
 Quantum sic cruciat lumina vestra dolor! 40
 Vidistis pleno teneram candore puellam,
 Vidistis fusco: ducit uterque color;
 Vidistis quamdam Argiva prodire figura,
 Vidistis nostras: utraque forma rapit;
 Illaque plebejo vel sit sandicis amictu: 45
 Haec atque illa mali volneris una via est;
 Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
 Una sit et cuivis femina multa mala.

XIX.

Vidi te in somnis fracta, mea vita, carina
 Ionio lassas ducere rore manus,

V. 35—38. *Burm.* 47—50. V. 35. *Et.* 39—48. *Burm.* 75—
 84. *Eleg.* XIX. *Burm.* XX, 1—20. V. 1. Vidi ego te.

puella vocetur, semel tantum,
 neque amplius, ire jubetur.
 Immo, si fieri possit, prorsus
 ne eat caveat. Repone:

*Quamvis te persaepe vocet,
 semel ire TIMETO.*

*Semel, vel semel, ut apud Ti-
 bullum II, 6, 42.*

*Non ego sum tanti, ploret
 ut illa semel.*

35. ET SI SAECLA FORENT
 ANTIQUIS GRATA PUELLIS]
 Scaligeri transpositionibus va-
 lere jussis, nihil vetat, quo
 minus, sensu ipso id postu-
 lante, AT pro *Et* ex Groning.
 Neapol. Palat. papyr. et caete-
 ris plerisque legamus. Postre-

ma vero hujus versiculi verba
 qui se recte intellexisse persua-
 deret, nondum inventus est. Va-
 ria igitur tentant: Janus Douza
 filius ingeniose, *antiqua his
 grata puellis*; Passeratius, *an-
 tiquis gnara vel gnota puellis*;
aequa Burmannus; Jacobsius
clara. Nihil tamen horum ex
 omni parte placet. Fortasse:

*At si saecula forent antiquis
 nostra puellis,*

eo ablativi usu, de quo ante
 alios Gellius annotavit N. A.
 V, 8.

XIX. [XXVI.]

I. VIDI EGO TE] *Ego* Bur-
 mannus ex quatuor infimae no-

Et quaecumque in me fueras mentita fateri,
 Nec jam humore gravis tollere posse comas,
 Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen, 5
 Aurea quam molli tergo vexit ovis.
 Quam timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
 Atque tua labens navita fleret aqua!
 Quae tum ego Neptuno, quae tum cum Castore fratri,
 Quaeque tibi excepi tum, dea Leucotheë! 10
 At tu vix primas extollens gurgite palmas
 Saepe meum nomen jam peritura vocas.
 Quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,
 Esses Ionii facta puella maris,
 Et tibi ob invidiam Nereides increpitent, 15
 Candida Nesaeë, caerulea Cymothoë.
 Sed tibi subsidio delphinum currere vidi,
 Qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.

V. 15. prae invidia. 17. subsidium.

tae codicibus inseruit, numero, ut ait, magis incitato; qualem ab hoc loco alienum esse Broukhusius viderat, mollem ac venustum praeferendum recte judicans.

10. QUAEQUE TIBI EXCEPI TUM, DEA LEUCOTHEË] Sic primus Beroaldus, tum: codices scripti jam dea, ut III, 22, 18. et 23, 15., perquam inepte. Heinsius autem praeterea Quae tibi suscepi; nescio an Latine satis, non adjecto vota. Melius idem Quaeque tibi exegi. Sed recte dicit excepi, deos se sub conditione vocavisse significans, quod quale sit, ex Ovidio discas trist. I, 2, 99—105. 109.

15. ET TIBI PRAE INVIDIA]

Ita ante Muretum Scaligerumque Vicentinus editor MCCCC-LXXXI. et Volscus MCCCC-LXXXVIII. Sed idem Volscus MCCCCLXXXII. cum Beroaldo et scriptis plerisque, in his Groning. Neapol. Palat. utroque:

Et tibi OB INVIDIAM Nereides increpitent.

Nec possum improbare ob invidiam, quia inviderent tibi. Virgilius Aen. X, 852.

Pulsus ob invidiam solio sceptrisque paternis.
 et Aen. XI, 549.

Pulsus ob invidiam regno viresque superbas.

17. SED TIBI SUBSIDIUM DELPHINUM] Sic duo tresve codices: caeteri meliores SUBSIDIO,

Jamque ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discussit talia visa metus.

20

XX.

Nunc admirentur, quod tam mihi pulchra puella
Serviat, et tota dicar in urbe potens.

Non, si Cambysae redeant et flumina Croesi,
Dicat: De nostro surge, poëta, toro.

Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos;
Carmina tam sancte nulla puella colit.

5

Multum in amore fides, multum constantia prodest;
Qui dare multa potest, multa et amare potest.

Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, et fidos una aget aura duos.

10

Unum litus erit sopitis, unaque tecto
Arbor, et ex una saepe bibemus aqua,

Et tabula una duos poterit componere amantis,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.

Omnia perpetiar; saevus licet urgeat Eurus,
Velaque in incertum frigidus Auster agat,

15

Quicumque et venti miserum vexastis Ulixen,
Et Danaum Euboico litore mille rates,

Et qui movistis duo litora, cum rudis Argus
Dux erat ignoto missa columba mari.

20

Illa meis tantum non umquam desit ocellis:
Incendat navem Juppiter ipse licet.

Eleg. XX. *Burm.* XX, 21—58. V. 21. (41.) usquam.

quod suavitas soni magis commendat. *Burmannus* quoque praefert.

Caeterum *admirentur* ita accipies, ut III, 8, 11.

Quem modo felicem invidia admirante ferebant,

XX. [XXVI, 21.] *

1. NUNC ADMIRENTUR] „Non, „vam elegiam hic inchoandam, „Burmanno iudice, nemo facile „negabit.“ *Vulpinus* tamen negavit, nugacibus argutiis negligentiae librariorum succurrens.

quod ita, ut solet, tuetur *Huschkius* de fabulis *Archilochi* pag. 35.

19. QUUM RUDIS ARGUS] Ita egregie *Volscus*, cum in scriptis esset *ratis Argo*.

21. NON USQUAM] *A Brouk-*

Certe isdem nudi pariter jactabimur oris.

Me licet unda ferat, te modo terra tegat.

Sed non Neptunus tanto crudelis amori,

Neptunus fratri par in amore Jovi.

Testis Amymone, latices cum ferret in Argis,

Comprensa, et Lernes pulsa tridente palus.

Jam deus amplexu votum persolvit, et illi

Aurea divinas urna profudit aquas.

Crudelem et Borean rapta Orithyia negavit;

Hic deus et terras et maria alta domat.

V. 28. (48.) Lerna. 29. (49.) at. 31. (51.) Boream — negabit.

husio est, praecedentia ita requirere censente. Non pejus est, quod habent scripti, *Non umquam desit*, etsi procella navigium huc et illuc jactet aut ipse Juppiter igne caelitus misso evertat.

27. IN ARGIS] Sic Itali in Perreji codice et Colotiano duobusque Vaticanis; bene. Scripti plerique *in arvis*. Neapolitanus praeterea *dum ferret pro cum*.

28. LERNAE] Ista forma Virgilium decet, qui usurpavit Aen. XII, 518., non Propertium, ut saepius diximus. Aut *Lerne palus* scribe cum Broukhusio, aut, quod suavius est et, ut opinor, verius,

et LERNES pulsa tridente palus.

In Neapolitano scriptum est *Lerne*, de quo dictum ad libr. I, 4, 5.

29. AT ILLI] Hoc ipso, quod *Aurea divinas urna profudit aquas*,

Neptunus votum suum persolvit, quo voverat se pro amplexu Amymonae aquam daturum. Corrige igitur: *ET illi*. Caeterum *amplexu* aut ita accipies, cum amplexus esset, aut tertio casu, quomodo *diis vota* dicuntur *solvi*, et apud Manilium V, 18.

Araque *divorum*, cui votum solvit *Olympus*.

Sed quod Amymones votum hic a Neptuno persolutum interpretes volunt, haud dubie falluntur.

31. CRUDELEM ET BOREAM RAPTA ORITHYIA NEGABIT] *Negabit* Livinejus scribendum censuit, quia *mitescet et erunt* sequuntur. Ista vero alio pertinent. Recte libri scripti *NEGAVIT*. Amymone Neptunum amori facilem testificata est, Boream Orithyia. Caeterum *BOREAN* scribe, cujus generis pleraque apud Propertium jam sunt correcta, nec sine bonorum codicum auctoritate.

Crede mihi, nobis mitescet Scylla, neque usquam

Alternante vorans vasta Charybdis aqua,

Ipsaque sidera erunt nullis obscura tenebris; 55

Purus et Orion, purus et Haedus erit.

Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita,

Exitus hic nobis non inhonestus erit.

V. 33. (53.) nec umquam Alternas revomet v. Ch. aquas.

33. NEC UMQUAM ALTERNAS REVOMET VASTA CHARYBDIS AQUAS] Haec scriptura, a Passeratio primum commemorata, postea in Vaticano secundo reperta, ab Italis haud dubie originem traxit. Multis tamen et vera visa est et elegantissima, a quorum sententia nostrum iudicium longe longeque diversum est. Primum enim *umquam* male positum est, quod nihil facit ad sensum. Tum Charybdis alternas undas non revomit, sed alternas ejicit et resorbet. Virgilius Aen. III, 421. recte, si recte intelligas:

*ἴμο βαράθρι τερ γυργίτε
vastos*

Sorbet in abruptum fluctus
rursusque sub auras

Erigit, alternos, et sidera
verberat unda.

Denique quid proderat amantibus, si Charybdis aquas non revomebat? Majus enim periculum tum erat, cum vorabat, quam cum emittebat. Notum quid Ulixis sociis acciderit, et quae eum Circa monuerit:

*μη σύγχε κείθει τύχους, ὅτε
ῥοιβήσειεν*

*Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπέκ κα-
κῆ εἰδ' Ἐνοσίχθων.*

Contra ea in aquis redeuntibus
Ulixes auxilium reperit:

*Τῆμος δὴ τάγχε δοῦρα Χα-
ρύβδιος ἐξεφαίνθη.*

*Ἦνα δ' ἐγὼ καθύπερθε πόδας
καὶ χεῖρε φέρεσθαι,*

*Μέσσω δ' ἐνδύπησα παρῆξ πε-
ριμήκεα δῶρα,*

*Ἐξόμενος δ' ἐπὶ τοῦτο διήμεσα
χερσὶν ἐμῆσιν.*

Ad haec vide, quantum illa scriptura a codicum omnium lectione differat, quae talis est:

*Crede mihi, nobis mitescet
Scylla, nec umquam*

*Alternante vorans vasta
Charybdis aqua.*

Et tamen ex ea lectione, quamvis falsa et contraria sensui, quantillum erat una littera mutata veram eruisse! Repone:

*Crede mihi, nobis mitescet
Scylla, neque USQUAM*

*ALTERNANTE VORANS va-
sta Charybdis AQUA,*

*Ipsaque sidera erunt nullis
obscura tenebris.*

Nusquam ipsis Charybdis fore dicit, omnia maria tuta ac placida. Vorantem autem Charybdis, quia in hoc summa periculi erat, non in revomendo. Homerus quoque primum illud solum ponit:

XXI.

Et vos incertam, mortales, funeris horam
 Quaeritis, et qua sit mors aditura via;
 Quaeritis et caelo, Phoenicum inventa, sereno,
 Quae sit stella homini commoda quaeque mala;
 Seu pedibus Parthos sequitur, seu classe Britannos, 5
 Et maris et terrae caeca pericla viae;
 Rursus et objectum fletis capiti esse tumultum,
 Cum Mavors dubias miscet utrimque manus;
 Praeterea domibus flammam dominisque ruinas,
 Neu subeant labris pocula nigra tuis! 10

Eleg. XXI. *Burm.* XX, 59—74. V. 1. (59.) At. 5. (63.)
 sequimur. 9. (67.) domibusque ruinam. 10. (68.) suis.

Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδι
 ἀναρῶσι βδεῖ μέλαν
 ὕδωρ.

Tum demum subjicit:

Τρῖς μὲν γὰρ τ' ἀνιησι
 ἐπ' ἡματι, τρῖς δ' ἀνα-
 ροῖβδεῖ

Λεινόν.

Recte autem vorare de Cha-
 rymbdi, ut Ovidius metamorph.
 XIII, 731.

vorat haec raptas revomit-
 que carinas.

Denique non alternas aquas vo-
 rare Charybdin facit, quod illo
 altero magis verum non foret,
 sed vorare aqua alternante, mo-
 do emissa, modo absorpta.

XXI. [XXVII.]

1. AT VOS INCERTAM] Par-
 ticula *At* in principio posita
 indignationis indicium est. Ea
 igitur huic sententiae non con-
 venit, sed potius *Et*, quo ali-
 quid frustra fieri significamus:
 ET vos incertam, mortales,
 funeris horam

Quaeritis, et qua sit mors
 aditura via!

Ergo vos, inquit, quaeritis,
 quam mortem sitis obituri!
 Nihil agitis;

Solus amans novit, quando
 periturus, et a qua

Morte; neque hic Boreas
 flabra neque arma ti-
 met.

Sic plane Ovidius III. amor. 8.

Et quisquam ingenuas etiam-
 num suspicit artes,

Aut tenerum dotes carmen
 habere putat!

Ingenium quondam fuerat
 pretiosius auro:

At nunc barbaries grandis
 habere nihil.

5. PARTHOS SEQUIMUR] Mem-
 branæ Groninganae habent SE-
 QUITUR; neque aliter codex
 Vossianus, Joh. Schradero te-
 ste, qui jure probat in emen-
 dationibus cap. VII. pag. 131.

9. PRAETEREA DOMIBUS
 FLAMMAM DOMIBUSQUE RUI-

Solus amans novit, quando periturus et a qua
 Morte; neque hic Boreae flabra neque arma timet.
 Jam licet et Stygia sedeat sub arundine remex,
 Cernat et infernae tristia vela ratis:
 Si modo clamantis revocaverit aura puellae, 15
 Concessum nulla lege redibit iter.

XXII.

Juppiter, adfectae tandem miserere puellae.
 Tam formosa tuum, mortua crimen erit.
 Venit enim tempus, quo torridus aestuat aër,
 Incipit et sicco fervere terra Cane. 5
 Sed non tam ardoris culpa est, neque crimina caeli,
 Quam totiens sanctos non habuisse deos.
 Hoc perdit miseram, hoc perdidit ante, puellas:
 Quicquid jurarunt, ventus et unda rapit.
 Num sibi conlatam doluit Venus ipsa paremque?
 Per se formosis invidiosa dea est. 10

Eleg. XXII. *Burm.* XXI, 1—46. *Post v. 2. positi* 33. 34.
 V. 3—32. *Burm.* 5—34. V. 9. (11.) Venus? illa per-
 aequae Prae. se.

NAM] Neapolitanus cum aliis
 RUINAS, quod aurium judi-
 cium praeferrere suadet. Sed pu-
 tate repetitur *domibus*, nulla
 cum vi, nullaque gratia. Re-
 sponde:

Praeterea domibus flammam,
 DOMINISQUE RUINAS.

Domibus flammam nocituram
 timetis, dominis aedium rui-
 nas. Caeterum Propertius hic
 orationem negligenter struxit,
 non *fletis* ex superioribus huc
 trahi postulans, sed *timetis* ad-
 di ex ipso sententiae ordine.
 Similia habes libro IV, 2, 43.
 et V, 6, 33.

IO. NEU SUBEANT LABRIS

POCULA NIGRA SUIS] Ita Brouk-
 husius, quaesita neque com-
 moda elegantia. In libris scri-
 ptis est TUIS. Recte potest a
 plurali indefinite posito ad sin-
 gularem transiri. Sic elegia
 praeced. 47.

Vidistis pleno —

Vidistis fusco —

Vidistis quamdam Argiva —
 Cum satis una tuis insomnia
 portet ocellis.

Nec dissimile illud III, 15, 15.

Ingenuus quisquam alterius
 dat munera servo —

Et quaerit toties —

Deinde, ubi pertuleris —

An contemta tibi Junonis templa Pelasgae,
Palladis aut oculos ausa negare bonos?

Semper, formosae, non nostis parcere verbis.

Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi vexatae per multa pericula vitae

15

Extremo veniet mollior hora die.

Io versa caput primos mugiverat annos:

Nunc dea, quae Nili flumina vacca bibit.

Ino etiam prima terris aetate vagata est:

Hanc miser inplorat navita Leucotheen.

20

V. 19. (21.) terras.

Cernere uti possis vultum custodis amari.

XXII. [XXVIII.]

9. NUM SIBI COLLATAM DOLUIT VENUS? ILLA PERAEQUE PRAE SE FORMOSIS INVIDIOSA DEAE EST] Insolentis amor vocabuli effecit, ut omnes lectionem falsam amplecterentur. Quid enim *peraeque* hic significat? Antonius Volscus, *Praese invidiosa*, inquit, *prae se fert invidiam. Peraeque formosis, quas secum pari forma esse cognovit. Arguit enim a minori: si pares, multo magis superiores odit. Non multo melius, qui peraeque interpretantur non minus quam Juno et Pallas, quas disticho sequente commemorat. Cautius Passeratius, ita tamen, ut otiosam et incommodam sententiam inferat: aequaliter et pariter in omnes invidiosa. Contra ea quam venustam scripturam Groninganus, omnium optimus liber, exhibet, alii subindicant:*

Num sibi collatam doluit Venus ipsa, paremque?

Num forte, inquit, cum ipsa Venere tuam formam contulisti? Hoc malum tibi dolor deae parem te sibi agnoscentis immisit. Rarum illud vocabulum librariis unde venerit, ne mireris, ex mera oscitantia natum est, cum in libris manuscriptis litterae *peq. paremque* significant lineola supra eposita, eadem supra q collocata *peraeque*; nam syllaba *par* non alio quam *per* notatur scripturae compendio. Sed ita nondum omnia sana sunt. Nam huic pulchrae lectioni sequens versiculus repugnat,

Prae se formosis invidiosa dea est.

Quomodo enim nunc formosa prae Venere, quae antea *par* ei dicebatur? At in hoc versu latet parvum vitium, quod levi manu tollimus, *p* scribendo pro *p̄*:

PER se formosis invidiosa dea est.

Jam per se Venus formosis invidet: quid mirum, si glorio-

Andromede monstris fuerat devota marinis:

Haec eadem Persei nobilis uxor erat.

Callisto Arcadios erraverat ursa per agros:

Haec nocturna suo sidere vela regit.

Quod si forte tibi properarint fata quietem,

25

Illa sepulturae fata beata tuae:

Narrabis Semelae, quo sis formosa periclo;

Credet et illa, suo docta puella malo;

V. 23. (25.) erraverit.

sas et ipsi sese conferentes ode-
rit puniatque?

19. PRIMA TERRAS AETATE
VAGATA EST] Hanc elegantiam
forte fortuna in editiones ir-
repsisse puto: libri scripti, ut
videtur, omnes habent TERRIS,
quod et Volscus anno MCCCC-
LXXXII. dedit et in altera edi-
tione a. MCCCCLXXXVIII. in
notis agnoscit.

23. ERRAVERIT] Vitiose de-
dit Burmannus. Caeteri omnes
ERRAVERAT.

25. QUOD SI FORTE TIBI PRO-
PERARINT FATA QUIETEM, IL-
LA SEPULTURAE FATA BEATA
TUAEL] Si te fata obire volue-
rint, inquit, haec beata te post
mortem sors manet.

Narrabis Semelae, quo sis
formosa periclo —

Et tibi Maenias inter heroi-
das omnes

Primus erit nulla non tri-
buente locus.

Nihil in his mirum, nisi quod
sepulturam pro statu animarum
apud inferos dicit, cujus gene-
ris plura afferemus ad librum
V, II, 8.; neque erat causa
hactenus, cur viri docti sen-

sum hujus distichi obscurum
sibi esse quererentur. Nihilo-
minus non dubito, quin his ver-
sibus aliquid vitii insit. Quis
enim sonum illum ferat, *Fata
beata*? Quis ferat *fata* priore
versu proprie posita, altero
pro sorte? Certum mihi vide-
tur *fata* ex majore versiculo in
minorem librariorum negligen-
tia invecta esse. Sic scribo:

Quod si forte tibi propera-
rint fata quietem,

Ipsa, sepulturae sorte bea-
ta tuae,

Narrabis Semelae, quo sis
formosa periclo,

Credet et illa suo docta
puella malo.

Ipsa e codice Palatino ac Bo-
noniensi enotatur, et fortasse
in pluribus inventum esset,
nisi editores talia negligere so-
lerent. *Sepulturae sors* pro eis
dicitur, quae Cynthiae post
mortem apud inferos eventura
sunt; quomodo apud Ovidium
trist. V, 3, 28.

*Ferrea sors vitae difficilis-
que premit.*

Sorte autem sepulturae vel mor-
te beata erit Cynthia, ut illa

Et tibi Maconias inter heroidas omnis
 Primus erit, nulla non tribuente, locus. 30
 Nunc, utcumque potes, fato gere saucia morem.
 Et deus et durus vertitur ipse dies.
 Hoc tibi vel poterit, conjunx, ignoscere Juno;
 Frangitur et Juno, si qua puella perit.
 Deficiunt magico torti sub carmine rhombi, 35
 Et tacet extincto laurus adusta foco,
 Et jam Luna negat totiens descendere caelo,
 Nigraque funestum concinit omen avis.
 Una ratis fati nostros portabit amores
 Caerula ad infernos velificata lacus. 40
 Si non unius, quaeso, miserere duorum.
 Vivam, si vivet: si cadet illa, cadam!
 Pro quibus optatis sacro me carmine damno:
 Scribam ego: PER MAGNUM SALVA PUELLA JOVEM;
 Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedebit, 45
 Narrabitque sedens longa pericla sua.

XXIII.

Haec tua, Persephone, maneat clementia; nec tu,
 Persephones conjunx, saevior esse velis.

V. 33-34. *Burm.* 3. 4. V. 33. (5.) poterit conjunx ign. — *Eleg.*
 XXIII. *Burm.* XXI, 47 — 62.

apud Virgilium *Aen.* XI, 159.
 Felix morte tua, neque in
 hunc servata dolorem.

33. HOC TIBI VEL POTERIT
 CONJUX IGNOSCERE JUNO] Hoc
 loco in codicibus scriptis hoc
 distichon legitur, quod viri
 docti post versum carminis se-
 cundum posuere. Sed nec ter-
 tius versus a secundo separari
 debuit; nec versus 41. intelli-
 gi potest, nisi hic jam Juppiter
 appelletur. Sed haec verba ita
 scilicet distinguenda sunt:

*Hoc tibi vel poterit, conjunx,
 ignoscere Juno,
 ne cui dubium sit, quin hic
 ad Junonium conjugem diriga-
 tur oratio. Ceterum versu ab-
 hinc quinto Et tacet optime
 reposuerunt viri docti, ubi li-
 bri scripti omnes exhibent ja-
 cet.*

XXIII. [XXVIII, 47.]

Hos sedecim versus a supe-
 rioribus separare ausus sum, re-
 luctantibus, fateor, libris omni-
 bus, nisi quod Neapolitanus

Sunt apud inferos tot milia formosarum:

Pulchra sit in superis, si licet, una locis.

Vobiscum est Iole, vobiscum candida Tyro, 5

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphaë,

[Et quot Troja tulit, vetus et quot Achaia formas,

Et Phoebi et Priami diruta regna senis;]

Et quaecumque erat in numero Romana puella,

Occidit; has omnis ignis avarus habet. 10

Nec forma aeternum aut cuiquam est fortuna perennis;

Longius aut propius mors sua quemque manet.

V. 7. (53.) Iōna. 8. (54.) Thebae.

a versu prioris elegiae 35. novum carmen ordiendo, duo carmina hic in unum coaluisse suspicantem adjuvabat. Sed octo tantum distichia seorsum ponenda esse docebat sensus, quae cum se post morbum Cynthiae scripta proderent ipsa, interpretes id non perspicientes nonnulla in iis recte intelligere numquam potuere.

7. ET QUOT IONA TULIT. 8. ET THEBAE, ET PRIAMI] Ita haec Scaliger constituit, partim ex sua conjectura, cum Phoebi legeretur pro Thebae, partim praecedente Italo in codice Cujaciano, cujus librarius dedit Hioa et rectius Hiona in margine; nam libri meliores hoc distichon ita scriptum exhibent:

*Et quot Troia tulit vetus et
quot Achaia formas,*

*Et Phoebi et Priami diruta
regna senis.*

Mihi admodum dubium videtur, num in his duo vitia insint, an unum tantum. Sane melius videtur, ut, ubi Troiae

nomen positum est, Graeciae nominetur locus, modo ne Iona scribamus, cujus metaplasmis, Iona pro Ionia, exemplo destitui sese Burmannus quoque fatetur. Nihilominus ut Troiae respondent Priami regna, ita posset pro Phoebi aliquid ponendum esse, quod conveniret Achaiae; nisi forte particula et ante Phoebi obstat, quae tamen et ipsa potest in menda cubare et pars esse ejus nominis, cujus postremae litterae in nomen Phoebi abierunt. In his igitur aliquid audere foret temerarium: nos totum distichon concellavimus potius, ne legentem moraretur. Paulo autem ante Burmannus recte dedit ex codice Groningano: *Vobiscum est Iole*. In caeteris libris fere habetur Iöpe, de qua Broukhuisius cum nullam apud veteres memoriam esse dicit, non meminit *Ἰόπης τῆς Ἰφικλίας*, quae Thesei uxor fuit, Plutarcho referente in ejus vita cap. XXIX.

Tu quoniam es, mea lux, magno dimissa periclo,
 Munera Dianae debita redde choros;
 Redde etiam excubias divae nunc, ante juvencae; 15
 Votivas noctis et mihi solve decem.

XXIV.

Extrema, mea lux, cum potus nocte vagarer,
 Nec me servorum duceret ulla manus,
 Obvia, nescio quot pueri, mihi turba minuta
 Venerat — hos vetuit me numerare timor —,
 Quorum alii faculas, alii retinere sagittas, 5
 Pars etiam visa est vincla parare mihi.
 Sed nudi fuerant. quorum lascivior unus,
 Arripite hunc, inquit, nam bene nostis eum.
 Hic erat, hunc mulier nobis irata locavit.
 Dixit, et in collo jam mihi nodus erat. 10
 Hic alter jubet in medium propellere; et alter:
 Intereat, qui nos non putat esse deos!
 Haec te non meritum totas expectat in horas:
 At tu nescio quas quaeris, inepte, fores.

V. 13. (59.) demissa. — Eleg. XXIV. *Burm. XXII. V. 1.*
 Hesterna. 8. Abripite. 14. foris.

13. TU QUONIAM ES, MEA LUX, MAGNO DEMISSA PERICLO] Scribe DEMISSA cum aliquot libris Italicis. Consentit in hoc cum caeteris criticis J. H. Vossius ad Tibull. I, 4, 29. pag. 180.

XXIV. [XXIX.]

1. HESTERNA, MEA LUX] *Hesternam noctem* dicimus, quae diem hodiernum praecedit. Hero Ovidiana epist. XIX, 72.

Est mare, confiteor, nondum tractabile nanti:

Nocte sed hesterna lenior aura fuit.

Cur ea praeterita est? cur non ventura timebas?
 Quare fieri non potest, ut hic versus cum ultimo coeat:

Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

Verissime Nicolaus Heinsius:
 EXTREMA, mea lux, cum potus nocte vagarer.

Lygdamus (Tibull. III.) 4, 2.
Di meliora ferant, nec sint insomnia vera,

Quae tulit extrema pessima nocte quies.

14. AT TU NESICIO! QUAS QUAERIS, INEPTÉ, FORIS] Su-

Quae cum Sidoniae nocturna ligamina mitrae 15
 Solverit, atque oculos moverit illa gravis,
 Adflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
 Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.
 Parcite jam, fratres; jam certos spondet amores;
 Et jam ad mandatam venimus ecce domum. 20
 Atque ita mi injecto dixerunt rursus amictu;
 I nunc, et noctes disce manere domi.
 Mane erat, et volui, si sola quiesceret illa,
 Visere: at in lecto Cynthia sola fuit.

pervacanea Jani Doussae correctio. Recte scripti omnes:

*At tu nescio quas quaeris,
 inepte, FORES.*

Sed nimia scilicet emendationis elegantia aciem Broukhuisio praestrinxerat. Strato epigr. XCI.

*Ἐμπρόσω σε, θύρη, τῆς λαμπάδι,
 καὶ τὸν ἔνοικον
 Συμφλέξας μεθύων, εὐθύς
 ἄπειμι φυγᾶς,
 Καὶ πλώσας Ἀδριανὸν ἐπ' οἴνοπα
 πόντον, ἀλήτης
 Πωλήσω γὰρ θύραις νεκρὸς
 ἀνοιγομέναις.*

21. MI INJECTO DIXERUNT]

Ita optime Heinsius, quo codex Palatinus ducebat. Libri plerique: *Atque ita me injecto duxerunt.*

23. MANE ERAT etc.] Pulcher locus, sed criticorum negligentia factum, ut nihil in eo ita, ut debet, cohaerent. Vide modo haec, ut a Burmanno edita sunt:

*Mane erat, et volui, si sola quiesceret illa,
 Visere: at in lecto Cynthia sola fuit.*

Obstupui. non illa mihi formosior umquam

Visa, neque ostrina quum fluit in tunica.

Ibat et hinc castae narratum somnia Vestae,

Neu sibi, neve mihi quas nocitura forent.

Talis visa mihi somno demissa recenti.

Heu quantum per se candida forma valet!

Quo tu matutinus, ait, speculator amicae?

Variis modis argutari in his posset, qui vellet multus esse; de puella dormiente simul et eunte et demissa somno et loquente. Praeterea, quod Broukhuisius jam monuit, alterum membrum comparationis nusquam comparet. Sed ei nihil deerit, si, revocata omnium codicum scriptura, *neque ostrina cum FUIT in tunica*, scribamus porro:

Ibat ut hinc castas narratum somnia Vestae.

Nempe ne tum quidem, cum id faceret Cynthia, in veste bombycina, pulchrior, quam

Obstupui, non illa mihi formosior umquam 25
 Visa, neque ostrina cum fuit in tunica,
 Ibat ut hinc castae narratum somnia Vestae,
 Neu sibi, neve mihi quae nocitura forent.
 Talis visa mihi somno dimissa recenti —
 O quantum per se candida forma valet! —, 30
 Quo tu matutinus, ait, speculator amicae?
 Me similem vestris moribus esse putas?
 Non ego tam facilis: sat erit mihi cognitus unus,
 Vel tu, vel si quis verior esse potest.
 Adparent non ulla toro vestigia presso, 55
 Signa voluptatis, nec jacuisse duos.
 Aspice, ut in toto nullus mihi corpore surgat
 Spiritus, admisso notus adulterio.

V. 26. fluat. 27. et. 29. demissa recenti. 30. Heu. 36. voluptatis nec.

nunc, fuerat, sed nunc *talis* ipsi, qualis tum, videbatur. Et tamen illo ipso tempore, quo ad Vestae templum in tunica purpurea iverat, primum ocellis suis, ut alibi dicit, amatorem ceperat; nisi forte nos conjectura fallit ex his versibus ducta elegiae IX. libri quarti, quibus puellam in eadem veste, qua se primum ceperit, precatum ire jubet:

*Dein, qua primum oculos cepisti veste Properti,
 Indue, nec vacuum flore relinque caput;
 Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent tua regna caput.*

Jam autem porro, praeterquam quod in sequentibus interpunctio Dousa et Hemsterhusio praecedentibus mutanda est, cum

Guyeto et Marklando et Schrader, quibus duo apud Burmannum libri astipulantur, lege: *Somno DIMISSA recenti*, quo dicendi genere Ovidius quoque usus est in medic. fac. 51. deducto ex illo Homeric, *καί μιν γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν*. Denique ne quid alieno loco queratur Propertius, pro *Heu* cum Johanne Schrader repone:

o quantum per se candida forma valet!

36. SIGNA VOLUPTATIS] Si quid constaret mihi de fide codicis Farnesiani, quo Lipsius usus est, dedissem quod viri docti quasi uno consensu probant,

Signa volutantis nec jacuisse duos:

nunc, quia felix error esse potest, vulgarem scripturam distinctione meliori adjuvimus.

Dixit, et obposita propellens savia dextra,

Prosilit in laxa nixa pedem solea.

40

Sic ego tam sancti custos excludor amoris. *

Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

XXV.

Quo fugis, ah demens? nulla est fuga. tu licet usque

Ad Tanain fugias: usque sequetur Amor.

V. 39. suavia. — Eleg. XXV—XXVIII. *Burm.* XXIII.

XXV. v. 1—12. *Burm.* 53—64.

39. PROPELLENS SUAVIA] Parva res, sed suavius tamen ad aures accidit, quod liber Neapolitanus habet, *propellens SAVIA*, nempe ne una syllaba quatuor tempora habeat. Explicat rem ex Juba Pompejus grammaticus, loco ad calcem Mallii Theodori posito ab J. F. Heusingero pag. 64—66.; item Priscianus libro I. pag. 573, 1. illo tamen minus accurate disserens. Apud Catullum, qui in his curiosior caeteris est, carmine IX, 9. scribe: *Jucundum os oculosque sa-
viabor.*

41. SIC EGO TAM SANCTI CUSTOS EXCLUDOR AMORIS] Hanc scripturam Broukhusius ex librariorum aberrationibus elicit, non nimis quidem malam illam, nec tamen veram, si quid video. Nam neque amoris custodem rectè dici puto *speculatorem amicae*, quomodo locutus est poeta v. 31., aut, ut ille exponit, observatorem, speculatorem, curiosulum cum oculis emissitiis; neque *excludatur* tum, cum illud ma-

lum, quod sibi accidisse narrat, pateretur, Propertius. In optimis autem libris legitur *custode recludor*; in multis, sed deterioribus, *custos recludor*; membranae Palatinae et alii libri, quorum minor auctoritas, *custodis rector*; unus malus, *custos rejector*. Viri docti varia moliuntur, sed nihil probabile: Passeratius, *custos eiector*; Heinsius, *custodis cultor*, et *custodi excludor* idem cum Marklando; *custos cludor* Burmannus. Nec quicquam promitto de veritate conjecturae meae; nisi quod haud inepte ita scribi posse existimo:

*Sic ego tam sancti cultu se-
cludor amoris.*

Tibullus II, 4, 52.

*Vera quidem moneo, sed pro-
sunt quid mihi vera?*

*Illius est nobis lege colen-
dus amor.*

XXV. [XXX, 1—22.]

In hoc et sequentibus carminibus Josephus Scaliger multa transponendo omnia, ut cum

Non, si Pegaseo vecteris in aëre dorso,
 Nec, tibi si Persei moverit ala pedes.
 Vel si te sectae rapiant talaribus aerae, 5
 Nil tibi Mercurii proderit alta via.
 Instat semper Amor supra caput; instat amanti,
 Et gravis ipsa super libera colla sedet.
 Excubat ille acer custos, et tollere nusquam
 Te patietur humo lumina capta semel. 10

V. 3. (55.) aëra. 5. (57.) Vel, si. 8. (60.) ipse.

Vulpio loquar, omnino miscuit ac pervertit; itaque ejusmodi carmen effecit, cui simile si quis nunc scriberet, Johanne Schradero judice, sensu communi carere diceretur. Burmanno ordinem Scaligeri secuto omnia in his adeo confusa et perturbata esse videntur, ut sine ope meliorum ac vetustiorum codicum ea in ordinem restitui posse vix sperandum sit. Atqui aut ego vehementer fallor, aut omnia optimo ordine in codicibus scripta sunt, hac una in re vitiosis, quod ex hac et sequente elegia unam faciunt, quibus separandis utriusque sensum, qui hactenus perquam obscurus erat, patefecisse nobis videmur. In priore igitur (nam de altera postmodo videbimus) poeta cum puella sua convivatur. Ea inter mediani laetitiam nescio qua amatoris injuria offensa abituram se et cum exercitu, Lycoridis modo, in Asiam contra Parthos militatum profecturam minatur. Tum poeta: Quo fugis? inquit, nihil agis. Licet in remotissimas orbis

partes te conferas: tamen Amorte sequetur usque et gravissimis poenis excrucietur: v. 1—10. Sed jam, quamvis peccaveris, deus ille facile placabitur, si te consilii tui poenitere viderit. Quare age, pergamus hoc convivium celebrare: v. 11—18. Cynthia, Propertii precibus mota, tandem exorari se patitur. Ita ille, jam redeunte hilaritate submissa voce et cum leni reprehensione quaerit, num adhuc eo animo sit, ut fugere velit et militare: v. 19—22.

3. VECTERIS IN AËRA] Bene hoc; sed itidem bene, in AËRE, quod libri meliores habere videntur. Ita certe praeter alios Neapolitanus, Palatinus uterque et quinque inter Broukhusianos.

8. ET GRAVIS IPSE SUPER] Apage illud *Ipse*, quod sensu caret. Verissime Philippus Berroaldus:

instat amanti,
Et gravis ipsa super libera
colla sedet.

Non amanti tantum instare hunc deum dicit, sed vel ei,

Sed jam si pecces, deus exorabilis ille est,

Si modo praesentis viderit esse preces.

Ista senes licet accusent convivia duri:

Nos modo propositum, vita, teramus iter.

Illorum antiquis onerantur legibus aures:

15

Hic locus est, in quo, tibia docta, sones,

Quae non jure vado Maeandri jacta natasti,

Turpia cum faceret Palladis ora tumor.

Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,

Et petere Hyrcani litora nota maris,

20

Spargere et alterna communis caede Penatis,

Et ferre ad patrios praemia dira Laris?

V. 11. (63.) Et. 13—18. *Burm.* 81—86. V. 15. (83.) onerantur. 19—22. *Burm.* 65—68.

qui excussisse se jugum opinetur. *Liber* enim dicitur, qui amore se liberavit. Sic alibi libro I, 11, 30.

Qui numquam vacuo pectore liber erit.

Libro II, 2, 1.

Liber eram, et vacuo meditata bar vivere lecto.

Libro III, 13, 5.

Tot noctes periere. nihil pudet? aspice, cantat

Liber: tu nimium credula sola iaces.

11. ET JAM] Reponere: *Sed jam si pecces.* Hoc Burmannum vidisse mirum est, cum caeterorum nihil intellexerit.

15. ONERANTUR LEGIBUS AURES] *Conjunctivus non melior, quam erat ille I, 21, 31. Rectissime Neapolitanus et secundus Burmanni:*

Illorum antiquis onerantur legibus aures.

20. HYRCANI LITORA NOTA

MARIS] *Nota*, quae nunc bellis innotescunt. Ita interpretes. Sed id, ni fallor, ab horum versuum ratione alienum est. *Heinsius litora lata. Puto: Et petere Hyrcani litora nuda maris.*

Stattius silv. III, 1, 3.

Quod coleris majore tholo, nec litora pauper

Nuda tenes tectumque vagis habitabile nautis.

21. SPARGERE ET ALTERNA COMMUNES CAEDE PENATES] *Recte editum, Spargere et alterna, ut libro I, 21, 28.*

Oscula et alterna ferre supina manu.

Spargereque ex Menteliano aliisque duobus probat Burmannus: alterum habent Groning. Neapol. Vulpiani, prior Palatinus cum aliquot deterioribus. Sed hoc quidem perinde est: sententia versiculi habet difficultatem. Ita interpre-

XXVI.

Una contentum pudeat me vivere amica?

Hoc si crimen erit, crimen Amoris erit:

Mi nemo objiciat. libeat tibi, Cynthia, me um

Rorida muscosis antra tenere jugis.

Illic aspicias scopulis haerere Sorores,

5

Et canere antiqui dulcia furta Jovis,

Eleg. XXVI, 1—4. *Burm. XXIII, 25—28. V. 4. (28.)*

Roscida. 5—8. Burm. 17—20. 5. (17.) adspicias.

NOTA: Num tibi adhuc sedet, nos, qui hactenus una viximus, bello et alterna tui hostiumque caede divellere? *Alternam caedem* bellum intelligo. Simile illud libro V, 5, 40., sed de alio bello:

Semper habe morsus circa tua colla recentes,

Litibus alternis quos putet esse datos.

Silius Ital. V, 530.

Atque ea dum variis permixtus tristia Mavors

Casibus alternat.

Hinc Ovidius metam. I, 142.

— prodit Bellum, quod pugnat utroque.

Spargere Penates ita cape, ut apud Flaccum Valerium, non infrequentem Propertii imitatorum, libro II, 596.

iterum Aeolios fortuna Penates

Spargit, et infelix Scythicum gens quaerimus amnem.

qui locus ab hoc nostro alienus censi non debuit. Appulejus metam. IX. pag. 199. Pric., sed de auctione hereditaria: *Tunc unum Larem varie*

dispergit venditionis incertae licentiosa fortuna.

XXVI. [XXX, 23.]

In hoc carmine (ut haec ad priora nihil facere intelligas) reprehendi negat posse, quod unam constanter amet: non suam esse, sed Amoris culpam, qui omnes deos ac mortales sibi servire cogat. Id uti constet, invitat Cynthiam, Musarum habitacula secum adire velit. Eas nihil nisi furta Jovis continuo carmine celebrare, ipsas quoque ab amoris contagio nequaquam liberat. Utinam et sibi in hoc choro cum puella sua canere liceat! Pervenustum carmen cujus principium Burmannus singula sollicitando penitus miscet, neque tamen, ut ille apud inferos Sisyphus, proficit hilum.

4. ROSCIDA MUSCOSIS] *Lege RORIDA, omnium fere codicum auctoritate, cui neque hic repugnare velim, neque supra I, 21, 36., ubi Roscida tuentur.*

5. ILLIC ADSPICIAS] *Ita Scalliger; scilicet quia haec in*

Ut Semela est combustus, ut est deperditus Iō,
 Denique ut ad Troiae tecta volarit avis.
 Quod si nemo exstat, qui vicerit alitis arma,
 Communis culpa cur reus unus agor? 10
 Nec tu Virginibus reverentia moveris ora;
 Hic quoque non nescit, quid sit amare, chorus;
 Si tamen Oeagri quaedam compressa figura
 Bistonis olim rupibus adcubuit.
 Hic ubi te prima statuent in parte choreae, 15
 Et medius docta cuspide Bacchus erit,
 Tum capiti sacros patiar pendere corumbos;
 Nam sine te nostrum non valet ingenium.

V. 9. 10. *Burm.* 23. 24. V. 11—18. *Burm.* 29—36. V. 15.
 (33.) *me.* 16. (34.) *tecta.*

alium locum transtulerat. Nunc patet sensum postulare id, quod scripti omnes habent, *ASPICIENS*; quamquam inventus est, qui *Barthium*, antecedentia conjunctivum requirere, probe notasse sibi persuaderet.

15. *HIC UBI ME PRIMA*] *Extremo carmine habes:*

Nam sine te nostrum non valet ingenium.

ut hic debuerit dicere, se cum *Cynthia Musarum choro interesse cupere*. Recte *Guyetus* et ante eum *Italus* in codice *Vaticano quinto*:

Hic ubi te prima statuent in parte choreae.

Similiter *Musae ad Minervam apud Ovidiam metam. V, 269.*

O nisi te virtus opera ad majora tulisset,

In partem ventura chori, Tritonia, nostri.

Tibullus IV, 2.

Hanc vos, Pierides, festis cantate Italendis,

Et testudinea Phoebe superbe lyra.

Hoc sollemne sacrum multos celebretur in annos!

Dignior est vestro nulla puella choro.

ubi libri optimi multos hoc sumet vel fumet in annos. *Scribo:*

Hoc sollemne sacrum multos o fumet in annos!

fumare in multos annos, quod *Heynius* bene dici negat, *Silius Italicus* habet VII, 457.

De Junone Paphos centum mihi fumet in annos.

16. *ET MEDIUS TECTA CUSPIDE*] Sic *Scaliger*, ex *Catullo LXIV, 257.*

Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos.

et affert alia similia *Broukhusius*. Ferendum tamen censeo, quod in omnibus codicibus habetur, *DOCTA CUSPIDE*, quamquam egregie dictum nolo contendere.

XXVII.

Quaeris, cur veniam tibi tardior. aurea Phoebō

Porticus a magno Caesare aperta fuit.

Tota erat in speciem Poenis digesta columnis,

Inter quas Danaï femina turba senis.

Hic quidam Phoebō visus mihi pulchrior ipso

5

Marmoreus tacita carmen hiare lyra;

Atque aram circum steterant armenta Myronis,

Quattuor artifices, vivida signa, boves.

Eleg. XXVII. *Burm.* XXIII, 1—16. V. 3. spatium. 5. equidem.

XXVII. [XXXI.]

Haec quoque, quae sequuntur, majoris carminis fragmentum esse interpretes opinantur, ipso principio contrarium affirmante. Nam *Quaeris cur veniam tibi tardior* dicendo, non *venerim*, poeta se hoc carmen vel ex tempore fudisse vel ita saltem videri velle indicat. Vocatus ad Cynthiam cum sero veniat, excusat moram, quam aperta Apollinis Palatini porticus, praetereuntem ad inspectionem sui invitans, objecerat. Hoc ut longo et absoluto carmine faciat, non poscit Cynthia: cur igitur nos poscimus?

3. TOTA ERAT IN SPATIUM]
Lege IN SPECIEM cum libris omnibus. Illud de Heinsii conjectura a Broukhusio repositum recte castigat Hemsterhusius. In *speciem*, speciose, ita ut placeret specie. Sic passim illud scriptores usurpant, sed proxime ad nostrum locum Manilius accedit V, 152. ex certissima magni Bentleyi emendatione:

*Femineas vestes, nec in usum
tegmina plantis,*

*Sed speciem, fractique pla-
cent ad mollia gressus.*

5. HIC EQUIDEM PHOEBO]
Equidem hic plane vel profecto significare volunt, contra usum Virgilii et Ovidii et caeterorum illius saeculi. Verissime Marklandus:

*Hic QUIDAM Phoebō visus
mihi pulchrior ipso*

*Marmoreus tacita carmen
hiare lyra.*

Barthius quidem dubitat, an bene dicatur *quidam marmoreus*. Scilicet id tam bene dicitur, quam *me marmoream* in epitaphio Antholog. Lat. IV, 62.

*Forma atque illecebris Ve-
neri vixi aemula. livor
Saxo delicias invidus occu-
luit.*

*Artificis pietate iterum redi-
viva placebam,*

*Ni me vidisset Cypria mar-
moream.*

Versu octavo pulcherrimum est et verum, quod Broukhusius

Tum medium claro surgebat marmore templum,
 Et patria Phoebocarius Ortygia. 10
 Ergo Solis erat supra fastigia currus,
 Et valvae, Libyci nobile dentis opus,
 Altera dejectos Parnasi vertice Gallos,
 Altera maerebat funera Tantalidos.
 Deinde inter matrem deus ipse interque sororem 15
 Pythius in longa carmina veste sonat.

XXVIII.

Qui videt, is peccat: qui te non viderit ergo
 Non cupiet. facti lumina crimen habent.

V. 9. Clario. 11. Auro. — Eleg. XXVIII, 1. 2. *Burm.*
 XXIII, 21. 22. V. 1. (21.) qui non et. 2. (22.) cri-
 mina lumen habet.

dedit, artifices: scripti artifi-
 cis exhibent.

9. CLARIO SURGEBAT MAR-
 MORE TEMPLUM] Male *Clario*,
 assentientibus *Commellini* mem-
 branis, *Scaliger*. *Palatini* enim
Apollinis templum erat, non
Clarii. Quid quod sequitur
Phoebi nomen,

*Et patria Phoebocarius Or-
 tygia.*

Sed *Scaliger* quidem ita acci-
 piebat, ut hoc templum *Apol-
 lini carius* esse diceretur quam
Clarium et ipsa patria: stru-
 ctura tamen orationis adeo cogi
 negante. *Melius Passeratius*, *Pa-
 rio marmore*. Sed optime co-
 dices sinceri:

*Tum medium CLARO surge-
 bat marmore templum,*
 hoc est, splendente et pelluci-
 do, quae est natura marmoris
 albi (*bianco antico*), in pri-
 mis *Parisi*. Ita *clari smaragdi*

apud *Ovidium metam.* II, 24.
*purpurea velatus veste
 sedebat*

*In solio Phoebus claris lucen-
 te smaragdis.*

Quin et splendorem solum hoc
 vocabulo indicant. *Plautus* in
Mostell. III, 1, 112.

*Ain tu aedis? Aedis inquam.
 sed scin cuiusmodi?*

*Qui scire possim? Vah.
 Quid est? Ne me roga.*

*Nam quid ita? Speculo cla-
 ras, clarorem merum.*

Bene hercle factum.

11. AURO SOLIS ERAT SUPRA
 FASTIGIA CURRUS] Hoc *Auro*
 unde sumserit *Beroaldus*, igno-
 ro: *Burmannus* ex uno *Vos-
 siano* enotat, et similia e duo-
 bus non melioribus; *Aurea*
Scaligeri liber; alii *Italici* *In
 quo*. Omnia male: codices sin-
 ceri habent *Et quo*, unus *Pa-
 latinus* *Ex quo*. *Repone:*

Nam quid Praeneste in dubias, o Cynthia, sortes,
 Quid petis Aeaëi moenia Telegoni?
 Curve te in Herculeum deportant esseda Tibur? 5
 Appia cur totiens te via ducit anus?

V. 3—6. *Burm.* 41—44. V. 3. (41.) Praenestis dubias.
 6. (44.) anum?

ERGO *Solis erat: supra fasti-
 gia currus.*
 eadem significatione Ergo, qua
 habemus libro IV, 2, 29.

Ergo hic *Musarum et Sileni
 patris imago.*

XXVIII. [XXXII.]

1. QUI NON ET VIDERIT]
 Scripti universi, *Qui TE NON
 viderit*, quod quominus sequamur,
 ordine versuum Scaligerano rejecto,
 nihil impedit.

2. CRIMINA LUMEN HABET]
 Nisi inepta et insolita stulte
 quaesivit Propertius, scripsit
 haud dubie:

*facti LUMINA CRIMEN
 HABENT.*

Hoc omnes vidisse existimo,
 pauci ausi sunt dicere. Caeterum
 eodem alludit Neapolitanus
habent exhibendo: ms. Scaligeri,
 Heinsio teste, *lumina
 crimen habet.*

3. PRAENESTIS DUBIAS, O
 CYNTHIA, SORTES] Male dictum
sortes Praenestis pro Praenestinis.
 Scripti omnes (nam meros librarium
 errores neque hic neque alibi, nisi
 perraro, enotamus):

*Nam quid Praenesti dubias,
 o Cynthia, sortes,*

*Quid petis Aeaëi moenia
 Telegoni?*

Sed illum ablativum Priscianus

non probat, libro VII. pag. 759.
*Propria ejusdem terminationis
 (e scilicet) similem habent nomi-
 nativum ablativo (f. nominativo
 ablativum), hoc Praeneste,
 ab hoc Praeneste. Virgilius
 in VIII. Qualis eram, cum
 primam aciem Praeneste
 sub ipsa. Figurata enim ad
 urbem reddidit, sub ipsa,
 cum proprium oppidi neutrum
 est (l. esset), ut Reate.
 Idem poeta in VII. Quique
 altum Praeneste viri.
 Eam observationem constans,
 quantum scio, scriptorum
 usus comprobat, librariis pas-
 sim, ubi veram lectionem
 metrum non tuetur, turbanti-
 bus. Quare hic repono:*

*Nam quid PRAENESTE IN du-
 bias, o Cynthia, sortes,
 Quid petis Aeaëi moenia
 Telegoni?*

Quid Praeneste tendis, illas du-
 bias sortes quaesitum?

6. APPIA CUR TOTIES TE VIA
 DUCIT ANUM] Virorum docto-
 rum de hoc loco disputationes
 recoquere non juvat. Unice
 verum est, quod Mentelianus
 et Guarnerianus cum tribus
 quatuorve aliis habent:

*Appia cur toties te via ducit
 ANUS?*

Versu superiore recte editur

Hoc utinam spatium loco, quodcumque vacabis,
 Cynthia! nam tibi me credere turba vetat,
 Cum videt accensis devotam currere taedis
 In nemus, et Triviae lumina ferre deae. 10
 Scilicet umbrosis sordet Pompeja columnis
 Porticus, aulaeis nobilis Attalicis,
 Et creber platanis pariter surgentibus ordo,
 Flumina sopito quaeque Marone cadunt,

V. 7—10. *Burm.* 37—40. V. 8. (33.) *sed.* 11—18. *Burm.*
 45—52.

Curve te in Herculeum. Id apud Muretum primum reperio: Codices habent fere, *Cur vatem Herculeum*; Neapolitanus, *Curva te herculsum deportantes sed abitur.*

8. SED TIBI ME] Hoc sententiam turbat. Scribe ex Groningano:

*Hoc utinam spatium loco,
 quodcumque vacabis,
 Cynthia! NAM tibi me credere turba vetat,*

Cum videt accensis etc.

vel, si viae, quam caeteri libri omnes indicant, insistere quam unius fidem sequi malis,

Sic tibi me credere turba vetat.

Sic, si hoc facis, si Praeneste semper et Triviae nemus petis, probam te credere non possum, sed in illa turba hominum, quae in ea via semper versatur, vereor ne plures insint qui te visam depereant, et mox longius progressi aliquid gratiae fortasse apud te inveniant. Ita haec explicanda esse videntur, neque a re aliena sunt. Nolo tamen diffiteri, quia Propertio a turba et vulgo minus metu-

endum erat, quam ab uno aut paucis amatoribus, quibus tali occasione clanculum bene faceret Cynthia, me aliquando haec ita legenda esse existimavisse;

*Hoc utinam spatium loco
 quodcumque vacabis,*

Cynthia! nam tibi me credere cura vetat,

*Cum video accensis devotam
 currere taedis*

In nemus etc.

13. PARITER SURGENTIBUS] Scripti, ut videtur, omnes habent *urgentibus*, qui error, correctus jam ab Jo. Calphurnio, reductus a Volco MCCCC-LXXXVIII, omnibus fere librariis verborum transponendorum ansam praebuit. Plerique dedere, *Et creber pariter platanis*; Neapolitanus, *Et platanis creber pariter*; recte solus Palatinus posterior, *platanis pariter urgentibus*. Sequentem versum,

*Flumina sopito quaeque
 Marone cadunt,*

nisi quis olim quasi ex machina deus subveniat, semper obscurum fore existimo.

Et, leviter lymphis tota crepitantibus urbe, 15
 Cum subito Triton ore recondit aquam!
 Fallor, et ista tui furtum via monstrat amoris.
 Non urbem, demens, lumina nostra fugis.
 Nil agis. insidias in me componis inanis;
 Tendis iners docto retia nota mihi. 20
 Sed de me minus est: famae jactura pudicae
 Tanta tibi miserae, quanta mereris, erit.
 Nuper enim de te nostras me laedit ad auris
 Rumor et in tota non bonus urbe fuit. —

V. 15. (49.) Et leviter nymphis. 17. (51.) Falleris. ista.
 19—30. *Burm.* 69—80.

15. NYMPHIS TOTA CREPI-
 TANTIBUS URBE] MONSTRO si-
 mile hoc est, crepitare Nym-
 phas, quicquid de statu ab
 Agrippa positus Broukhusius
 moneat. Recte liber Gronin-
 ganus:

*Et leviter LYMPHIS tota
 crepitantibus urbe.*

Sic apud Horatium epod. XVI,
 48. recto iudicio praeferunt:

*Levis crepante lympa de-
 silit pede.*

Nam crepantes Nympharum pe-
 des quis ferat? Tamen proba-
 bat et ibi alteram scripturam
Nympha Broukhusius, et apud
 nostrum IV, 14, 4.

*Et cadit in patulos Nym-
 pha Aniena lacus,*

et IV, 22, 26.

*Potaque Pollucis Nympha
 salubris equo.*

Quae cum admodum absurda
 sint, quidni utrobique codi-
 cem Groninganum, cum caete-
 ris plerisque exhibentem LYM-
 PHA, sequamur?

17. FALLERIS. ISTA TUI]

Quomodo falleris? Non falle-
 batur Cynthia, sed fallebat.
 Repone:

FALLOR, ET ista tui furtum
 via monstrat amoris.

Sic Ovidius epist. VII, 55.

Fallor, et ista mihi falso ja-
 ctatur imago.

Error autem facilis est. Cum
 enim vocula et forte fortuna
 omissa Fallor ista scriptum
 esset, syllaba sequente repetita
 defectus sarciri posse visus est.

23. NOSTRAS ME LAEDIT AD
 AURES RUMOR] Hoc codices
 plerique exhibent, sed an La-
 tine dictam sit dubitari potest.
 Certe diversa haec esse viden-
 tur, rumor laedit aures et lae-
 dit merumor. Catullus LXIX, 5.

Laedit te quaedam mala fa-
 bula, qua tibi fertur
 Valle sub alarum trux ha-
 bitare caper.

Ovidius fast. IV, 307.

Casta quidem, sed non et
 credita, rumor iniquus
 Laeserat, et falsi criminis
 acta rea est.

Sed tu non debes inimicae credere linguae; 25
 Semper formosis fabula poena fuit.
 Non tua deprenso damnata est fama veneno;
 Testis eris puras, Phoebe, videre manus:
 Sin autem longo nox una aut altera lusu
 Consumta est, non me crimina parva movent. 30
 Tyndaris externo patriam mutavit amore,
 Et sine decreto viva reducta domum.
 Ipsa Venus fertur corrupta libidine Martis,
 Nec minus in caelo semper honesta fuit;

V. 25. (75.) te. 31 — 62. *Burm.* 87 — 118. V. 33. (89.)
 quamvis. 34. (90.) Num.

Virgilius Aen. VIII, 582.

*Dum te, care puer, mea sera
 et sola voluptas,*

*Complexu teneo, gravior ne
 nuntius auris*

Vulneret.

Tum mire loquitur et qui *rumorem ad aures* dicit, et qui *ad aures laedere*. Quamquam illi simile est Melesgri hoc epigr. CVI. τὸ παρ' ἑασειν Ἡλιοδώρας φθέρματα: ab altero satis differt Virgilianum Aen. II, 731.

subito cum creber ad auris

Visus adesse pedum sonitus.

et Lucretii illud IV, 1058.

et nomen dulce obvorsatur ad aureis.

Quare in hoc loco fortasse probanda est codicis Groningani scriptura:

*Nuper enim de te nostras per-
 venit ad aures*

Rumor.

nisi quod haec mirabilis dissensio suspicionem moveat, neutram scripturam esse veram. Id suspicatus Huschkius tenta-

vit *nostras* praecedit *ad aures*; nec male Nicolaus Heinsius *pervadit*.

25. SED TE NON DEBES] Ita Scaliger egregia et se digna emendatione reposuit, hoc sensu: Ut casta sis, non postulo, sed ut *rumorem vites*. Fortasse tamen verum est, quod omnes scripti habent:

*Sed tu non debes inimicae
 credere linguae.*

ut ipse se quasi alloquatur poeta, ut supra II, 5, 10. 15. Pulchrum enim hoc quoque: *Malus de te rumor fuit*. Sed quid ego credulus? Certe non est, non est, quod narrant: puras habet illa veneno manus; nec me parva crimina movent.

33. IPSA VENUS, QUAMVIS CORRUPTA LIBIDINE MARTIS, NUM MINUS IN COELO SEMPER HONESTA FUIT?] Num minus est ex emendatione Francii. Libri plerique et optimi habent *Nec minus*, quod, ne quis correctionis necessitatem se perspicere neget, particulam *quam-*

Quamvis Ida Parim pastorem dicat amasse, 35
 Atque inter pecudes adcubuisse deam;
 Hoc et Hamadryadam spectavit turba sororum,
 Silenique senes, et pater ipse chori,
 Cum quibus Idaeo legisti poma sub antro,
 Subposita excipiens Naïca dona manu. 40

V. 40. (96.) Nai, caduca.

vis ante sese non patitur. Sed veram scripturam hic unus omnium noster codex servavit, ex quo repone:

*Ipsa Venus fertur corrupta libidine Martis,
 NEC minus in caelo semper honesta fuit.*

Quamvis ex sequentibus in hunc versum irrepsit. Caeterum Valckenarius ad fragmenta elegiarum Callimachi corrigit, correpta libidine. Nihil muto: corrumpunt mulierem, quaecumque eam ad rem turpem sollicitant. Versu 57 hic:

Uxorem quondam magni Minois, ut ajunt,

Corruptit torvi candida forma bovis.

Supra eleg. XI, 3.

Nullus erit castis juvenis corruptor in agris.

et 9.

Illic te nulli poterunt corrumpere ludi

Fanaque, peccatis maxima causa tuis.

35. QUAMVIS IDA PARIM] De Oenona hic cogitandum non esse, vel sola orationis structura docere poterat, nisi probaretur Marklandi conjectura scribentis in versu 39. Num minus pro Cum quibus. At

omnia ad Venerem referenda esse accurata Valckenarii diligentia ostendit ad Callimachea pag. 72., quem vide. Sed eadem auscultare noli male tentanti, Quamvis Ida boum pastorem. Recte enim de Venere:

Quamvis Ida Parim pastorem dicat amasse,

quod unus Theocritus tribus minimum quatuorve locis confirmat. Caeterum Parim an Parin scribendum sit, dubium est. Neapolitanus hic habet Parī, ambigue; neque aliter, si recte memini, libro IV, 1, 30.: sed Parim IV, 12, 63., quod ibi saltem et nostro in loco praestare puto, cum utrobique m pronunciari littera p, quae sequitur, postulet.

40. SUPPOSITA EXCIPIENS, NAI, CADUCA MANU] Hoc Scalligeri commentum, si Oenonae mentio ab hoc loco, ut diximus, aliena est, ferri non potest. Quare mihi probatur, quod est in libris omnibus,

Supposita excipiens NAICA DONA manu.

Cur enim illud adjectivum, quod, si usus non tuetur, analogia certe non aspernatur, rejiciamus?

An quisquam in tanto stuprorum examine quaerit,

Cur haec tam dives? quis dedit? unde dedit?

O nimum nostro felicem tempore Romam,

Si contra mores una puella facit!

Haec eadem ante illam inpune et Lesbia fecit: 45

Quae sequitur, certe est invidiosa minus.

Qui quaerit Tatios veteres durasque Sabinas,

Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.

Tu prius et fluctus poteris siccare marinos,

Altaque mortali deligere astra manu, 50

45. HAEC EADEM ANTE ILLAM
INPUNE ET LESBIA FECIT] Hia-
tus litterae *m* in arsi, nisi acce-
dente interpunctione, non vide-
tur ferri posse. Certe habent
hoc illa exempla;

*Et tantum venerata virum,
hunc sedula curet.*

*O me felicem! o nox mihi
candida, et o tu.*

Ideo hic legendum conjicio:

*Haec eademne ante illam im-
pune et Lesbia fecit?*

*Quae sequitur, certe est in-
vidiosa minus.*

Nam Itolorum et Scaligeri
emendationes nemo probabit
serio, scribentium, ante illam
jam inpune, et Haec eadem
haec ante illam.

47. TATIOS VETERES, DU-
RASQUE SABINAS] *Durosque
Sabinos* scripti: sed alterum
rectius est, quod Broukhusius
de Jani Dousae et Nic. Heinsii
divinatione reposuit. Johan-
nes Schraderus praeterea tentat
Latias veteres, quem purae La-
tinitatis lege recte postulat Bur-
mannus. Propertius nec juve-
nes Tatios esse dicit, nec puel-

las Sabinis pares. [Tatium se
esse, nempe durum et antiquis
moribus, negat Martialis XI,
105.

*Uxor, vade foras, aut mori-
bus utere nostris;*

*Non ego sum Curius, non
Nama, non Tatius.*

Tatios vero pluraliter, ut libro
III, 1, 14.

*et Crassos se tenuisso
dolet.*

et Ovidius art. amat. I, 179,

*Parthe, dabis poenas; Crassi
gaudete sepulti.*

et Horatius carm. I, 12, 37.

*Regulum et Scauros animae-
que magnae*

*Prodigum Poeno superante
Paullum.*

ejusque generis alia passim a
viris doctis observata. Quin
hoc ipsum Tatii nomen, ut in-
signe, et quasi generis signifi-
candi gratia plurali numero
Ovidius usurpavit fast. II, 135.

*Ta Tatii parvique Cures
Caeninaque sensit.*

quem locum Heinsius non re-
cte interpretatur, *Cures Tatios
parvosque* intelligens.

Quam facere, ut nostrae nolint peccare puellae:

Hic mos Saturno regna tenente fuit,

Et cum Deucalionis aquae fluxere per orbem,

Et post antiquas Deucalionis aquas.

Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum? 55

Quae dea cum solo vivere sola deo?

Uxorem quondam magni Minois, ut ajunt,

Corrupit torvi candida forma bovis.

Nec minus aerato Danaë circumdata muro

Non potuit magno casta negare Jovi. 60

Quod si tu Grajas aequas imitata Latina,

Semper vive meo libera iudicio.

V. 61. (117.) seu sis — Latinas.

55. ET QUUM DEUCALIONIS]
Post Philippum Beroaldum,
qui *At cum*, Johanne Schrader-
o consentiente, dedit, et post
alia aliorum conamina Valcke-
narius ad elegiaca Callimachi
hunc locum ita tentavit:

*Hic mos Saturno regna te-
nente fuit:*

*Sed, quum Deucalionis aquae
fluxere per orbem,*

*Et post antiqui Deucalio-
nis aquas,*

*Dic mihi, quis potuit lectum
servare pudicum?*

*Quae Dea cum solo vivere
sola Deo?*

Quid vero, si poeta ipse, quem
in ordinem gestiunt cogere, ac-
curatior criticis fuit? Nam
deos ante diluvium Deucalio-
neum amoribus non studuisse
falsum est, si vera narravit
Clymene Virgiliana georg. IV,
346.

*Inter quas curam Clymene
narrabat inanem*

*Volcani, Martisque dolos et
dulcia furta,*

*Aque Chao densos divom
numerabat amores.*

Contra Propertius rectissime
peccasse puellas negat,

*cum Deucalionis aquae
fluxere per orbem,*

*cum supererant duo in toto ter-
rarum orbe mortales,*

*Et post antiquas Deucalio-
nis aquas,*

*quia tum paucissimi erant et
lapideum genus.*

61. QUOD SI TU GRAJAS, SEU
SIS IMITATA LATINAS] Recta
haec conjungerentur, *si et seu*,
si dubium esset Propertio de
imitatione: nunc certum ei est
Cynthiam aut Graecas aut La-
tinas imitari, sed utras imite-
tur non constat; ergo in utro-
que membro debuit *seu* poni.
Ne quis tamen tentet cum Hein-
sio, *Quod seu*, longe aliud quid
libri subindicant. Nam omnes
scripti, et impressi ante Bero-

XXIX.

Tristia jam redeunt iterum sollemnia nobis;

Cynthia jam noctis est operata decem.

Atque utinam Nilo pereat quae sacra tepente

Misit matronis Inachis Ausoniis,

Quae dea tam cupidos totiens divisit amantis! 5

Quaecumque illa fuit, semper amara fuit.

Tu certe Jovis occultis in amoribus, Iö,

Sensisti, multas quid sit inire vias,

Cum te jussit habere puellam cornua Juno,

Et pecoris duro perdere verba sono. 10

Eleg. XXIX. *Burm.* XXIV. V. 4. Ausoniis. 5. amantes,

aldum alterumque exemplar Volsci, non *seu sis* exhibent, sed *tuque es imitata Latinas*, vel *Latinos*, et pauci quidam vitato certe errore metrico *tuque es mirata*. Nihil tamen ex his verum est; quam ineptum enim, imitatrici veniam habere paratiorem? Repono:

*Quod si tu Grajas AEQUES
imitata LATINA,*

*Semper vive meo libera ju-
dicio.*

emendatione non, ut fit, eruta ex Statii silv. III, 5, 45., sed quae illo loco egregie firmari possit:

*Heu ubi nota fides totque
explorata per usus,*

*Qua veteres Latias Grajasque
heroidas aequas.*

Versum sequentem,

*Semper vive meo libera ju-
dicio,*

nisi contra interpretum mentem ita accipimus, ut Cynthiae iudicio ac reprehensione Propertii liberam fore intelli-

gamus, non *meo* legendum erit, sed *tuo*:

*Semper vive tuo libera ju-
dicio,*

hoc est, Liberam vivendi potestatem habes, vive tuo iudicio tuoque arbitrato.

XXIX. [XXXIII.]

6. QUAECUMQUE ILLA FUIT, SEMPER AMARA FUIT] Hunc locum rectius interpungendo ex parte adjuvimus: nihil tamen affirmamus de veritate lectionis; nam ea verba, *Quaecumque illa fuit*, intelligere nullo modo possum. Tacent interpretes, uno demto, qui mire somniat, Isidem et virginem et vaccam et deam semper saevam fuisse. Nos legimus:

*Quaecumque illa facit, sem-
per amara facit.*

Quamvis bene faciat Isis cultoribus suis, amara tamen beneficia sunt, quippe quae sine secubitu non concedantur.

Ah quotiens quernis laesisti frondibus ora,
 Mansisti ut stabulis abdita, pasta, tuis!
 An, quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
 Juppiter, idcirco facta superba dea es?
 An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis? 15
 Cur tibi tam longa Roma petita via?
 Quidve tibi prodest viduas dormire puellas?
 Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt;
 Aut nos e nostra te, saeva, fugabimus urbe.
 Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit. 20
 At tu, quae nostro nimium implacata dolore es,
 Noctibus his vacui ter faciamus iter.

V. 12. *abest ut.* 21. *placata dolori es.*

12. MANSISTI STABULIS] Haec nullo nexu superioribus cohaerere minus suaviter, omnes videre possunt: sed scribendum esse nobiscum, particula ut inserta,

Ah quoties quernis laesisti frondibus ora,

Mansisti ut stabulis abdita pasta tuis!

rejicienda autem esse Heinsii ac Broukhusii comments, quorum ille voluit *Mansisti et*, hic *Ah quoties* mente repetendum praecipit, id vero ii demum intelligere possunt, qui praecedentia, *multas inire vias*, recte ceperint. Pudet me primum omnium interpretum illa in obscenum sensum trahere, quem explicat Passeratius ad versum hujus carminis 22.: sed pudorem veritas vincit. Tunc igitur, cum nosset quid esset amor, bona vacca, ut erat inclusa stabulis, amatoris sui desiderio

quernis laeдебat frondibus ora.

21. AT TU, QUAE NOSTRO] Si quis hos versus a praecedentibus separandos censeret, non reprehenderem. Si junguntur, debemus dicere, Cynthia, postquam decem noctes Isidi operata erat, paucorum dierum pausam fecisse, tumque hoc carmen scriptum esse, cum puella ad nova sacra bibendo sese pararet, Proertio autem sui copiam facere nollet.

Ibid. QUAE NOSTRO NIMIUM PLACATA DOLORI ES, A Scalligero est, *nostro dolori*, id est, *nobis dolentibus*. Scilicet ille *nimis pacatam* intellexerat, vel *nimis lentam* potius, quae dolentis curam gereret nullam. Potius est, ut revocata omnium codicum scriptura *dolore cum* Nicolao Heinsio reponatur:

*At tu, quae nostro nimium
 IMPLACATA DOLORE
 es.*

Non audis, et verba sinis mea ludere, cum jam
 Flectant Icarii sidera tarda boves.
 Lenta bibis; mediae nequeunt te frangere noctes. 25
 An nondum est talos mittere lassa manus?
 Ah pereat, quicumque meracas repperit uvas,
 Conrumpitque bonas nectare primus aquas!
 Icare, Cecropiis merito jugulate colonis,
 Pampineus, nosti, quam sit amarus odor. 30
 Tu quoque, o Eurytion, vino, Centaure, peristi,
 Nec non Ismario tu, Polypheme, mero.
 Vino forma perit, vino conrumpitur aetas,
 Vino saepe suum nescit amica virum.
 Me miserum! ut multo nihil est mutata Lyaeo! 35
 Jam bibe; formosa es; nil tibi vina nocent,
 Cum tua praependent demissae in pocula sertae,
 Et mea deducta carmina voce legis.
 Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
 Spumet et aurato mollius in calice. 40
 Nulla tamen lecto recipit se sola libenter;
 Est quiddam, quod vos quaerere cogat Amor.
 Semper in absentis felicior aestus amantes:
 Elevat adsiduos copia longa viros.

XXX.

Cur quisquam faciem dominae jam credat Amori?
 Sic erepta mihi paene puella mea est.
 Expertus dico, nemo est in amore fidelis;
 Formosam raro non sibi quisque petit.
 Polluit ille deus cognatos, solvit amicos, 5
 Et bene concordēs tristia ad arma vocat.
 Hospes in hospitium Menelao venit adulter;
 Colchis et ignotum nonne secuta virum est?
 Lynceu, tunc meam potuisti, perfide, curam
 Tangere? nonne tuae tum cecidere manus? 10

V. 36. nocent. 38. legis; — Eleg. XXX. *Burm.* XXV.

V. 9. tangere. 10. Perfide, — tunc.

Quid? si non constans illa et tam certa fuisset;
 Posses in tanto vivere flagitio?
 Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno:
 A domina tantum te modo tolle mea.
 Te socium vitae, te corporis esse licebit; 15
 Te dominum admitto rebus, amice, meis:
 Lecto te solum, lecto te deprecor uno;
 Rivalem possum non ego ferre Jovem.
 Ipse meas solus, quod nil est, aemulor umbras,
 Stultus, quod stulto saepe timore tremo. 20
 Una tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
 Errabant multo quod tua verba mero.
 Sed numquam vitae fallat me ruga severae:
 Omnes jam norunt, quam sit amare bonum.
 Lynceus ipse meus seros insanit amores; 25
 Solum te nostros laetor adire deos.
 Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
 Proderit, aut rerum dicere posse vias?
 Aut quid Lucreti prosunt tibi carmina lecta?
 Nil juvat in magno vester amore senex. 30
 Tu * satius memorem Musis imitere Philetam,
 Et non inflati somnia Callimachi.

V. 29. tibi prosunt. 31. Musis meliorem.

XXX. [XXXIV.]

9. MEAM POTUISTI TANGERE
 CURAM? PERFIDE] Boni libri
 omnes, uno fortasse Mentelia-
 no excepto, certe Groning. Nea-
 pol. Palat. Bonon. Guarner. cum
 multis aliis:

Lynceu, tunc meam potuisti,

PERFIDE, curam

TANGERE? nonne tuas tum
 cecidere manus?

quod cur Broukhusio minus
 erectum minusque efficax vi-
 deatur, non percipio.

29. AUT QUID LUCRETI TIBI
 PROSUNT] Ita Turnebus et

Scaliger, pulchre quidem, for-
 tasse tamen non vere. Frustra
 sunt, qui probant, quod mul-
 ti libri habent, *Cretaci*; id
 enim de quoemque nomine
 dicatur, male dicitur, cum
 gentile non sit, sed possessi-
 vum. *Erechthei*, quod altera
 codicum pars variis modis in-
 dicat, viri docti pariter reji-
 ciendum esse recte judicant.
 Caeterum Groninganus cum ali-
 quot aliis meliore ordine col-
 locat verba: PROSUNT TIBI
carmina vatis.

31. TU SATIUS MUSIS MELIO-

Nam, cursus licet Aetoli referas Acheloi,
 Fluxerit ut magno fractus amore liquor,
 Atque etiam ut Phrygio fallax Maeandria campo 35
 Errat et ipsa suas decipit unda vias,
 Qualis et Adrasti fuerit vocalis Arion,
 Tristia ad Archemori funera victor equus,
 Non magna Amphiarææe prosunt tibi fata
 Quadrigæ, aut Capanei grata ruina Jovi. 40

V. 33. Non rursus licet. 34. Luxerit. 39. Amphiarææe
 nil prosunt fata quadrigæ, 40. Aut Capanei magno.

REM IMITERE PHILETAM] Hanc
 scripturam nullus bonus liber
 agnoscit. Optimi:

*Tu satius MEMOREM Musis
 imitere Philetam.*

Sed ne sic quidem haec intel-
 ligi possunt. Apparet tamen
 vitii sedes, quia, Joh. Schra-
 dero observante, optimorum
 scriptorum consuetudo fert, ut
 dicatur, *Satius est imitari Phi-
 letam.* Nam unum illum Var-
 ronem locum de re rust. I, 2,
 26. pariter corruptum esse cen-
 seo: *Ego, quod magis, in-
 quam, pertineat ad Fundanii
 valetudinem, et in eo libro est,
 satius dicam: sive ibi potius
 scribendum est, sive latius di-
 cam ex aliis codicibus.* Locus
 Propertianus ita corrigendus
 esse videtur:

*Tu Battus memorem Mu-
 sis imitere Philetam.*

Amicam Philetæ potuit *Batto*
 dicere; nam idem nomen est
Battō et *Battis*. *Battidem* duo-
 bus locis Ovidius appellat, *Bat-
 tida* Hermesianax, mendose,
 ut opinor.

33. NON RURSUS LICET AE-

TOLI REFERAS ACHELOI LUXE-
 RIT UT MAGNO FRACTUS AMO-
 RE LIQUOR] Scripti meliores
 NAM pro *Non*, rectissime. Tum
 pro *rursus*, quod quocumque
 modo accipiatur, ineptum est,
 CURSUS in Groningano et qui-
 busdam aliis, FLUXERIT autem,
 quod Heinsius ac Broukhusius
 demum mutarunt, in omnibus.
 Utrumque firmat Ovidius me-
 tam. IX, 17.

*Regem me cernis aqua-
 rum,*

*Cursibus obliquis inter tua
 regna fluentem.*

Caeterum *fractus amore* Johan-
 nes Calphurnius jam dedit an-
 no c15CCCCLXXXI. et in pri-
 ore editione Volscus cum Bero-
 aldo: libri scripti habent *factus*.

38. TRISTIA AD ARCHEMORI]
 Nisi argutias captare volumus,
 prae hac Broukhusii emenda-
 tione codicum scriptura *Tri-
 stis* spernenda est.

39. AMPHIARAEAE NIL PRO-
 SUNT FATA QUADRI-
 GAE,
 AUT CAPANEI MAGNO
 GRATA RUINA JOVI.]

Incipe jam angusto versus includere torno,
Inque tuos ignis, dure poeta, veni;

V. 41—44. *inverso ordine* (43. 44. 41. 42.)

Ita haec Muretus constituit
primus ex suo codice, in quo
erat:

*Amphiaraae nil prosunt tibi
fata quadrigae.*

Omnes autem libri, praeter
hunc recentissimum nec magni
faciendum, ad hanc lectionem
alludunt:

Non Amphiaraeae prosunt
tibi fata quadrigae;
in minore autem versu magno
omittit Groninganus cum aliis.
Lego:

NON MAGNA *Amphiaraeae*
prosunt TIBI fata
Quadrigae, aut Capanei
grata ruina Jovi.

Recte enim *Non prosunt*, ut
apud Tibullum II, 4, 13.

*Nec prosunt elegi, nec car-
minis auctor Apollo.*
et I, 8, 70.

*Nec prodest sanctis tura de-
disse focis.*

De magnis fatis vide quae no-
tat Bentlejus ad Horatium epist.
II, 1, 6.

41. DESINE ET AESCHYLEO
CONPONERE VERBA CO-
THURNO,

DESINE, ET AD MOLLES
MEMBRA RESOLVE CHO-
ROS.

INCIPE JAM ANGUSTO VER-
SUS INCLUDERE TOR-
NO,

INQUE TUOS IGNES, DURE
POETA, VENI.

TU NON ANTIMACHO, NON
TUTIOR IBIS HOMERO.
DESPICIT ET MAGNOS RE-
CTA PUELLA DEOS.

SED NON ANTE GRAVIS TAU-
RUS SUCCUMBIT ARA-
TRO,

CORNUA QUAM VALIDIS
HAESERIT IN LAQUEIS.

NEC TU TAM DUROS PER TE
PATIERIS AMORES.

TRUX TAMEN A NOBIS AN-
TE DOMANDUS ERIS.

HARUM NULLA SOLET RATIO-
NEM QUAEERERE MUN-
DI]

In his versibus transpositionem
factam esse, qui attenderit, fa-
cile animadvertet. Laxata illa
orationis vincula indicium rei
faciunt: *Desine et, Sed non
ante, Trux tamen, Harum*,
quae singula non habent, quo
referantur. Jam eo ordine, quo
nos haec omnia posuimus, sin-
gula optime coeant. Quia tibi
epica tua poësis nihil prodest
in amore, jam tu potius levio-
ra argumenta tracta et gravia
illa ac severa relinque. Sed te
quidem amori, cujus omnem
vim nondum experiris, tam fa-
cile non esse cessurum video:
tamen antea a nobis domabitur
superbia tua. Audi igitur tu:
Si vel Homerus sis et Antima-
chus, ubi mollium carminum
nihil attuleris, ibis Homere
foras; despicient te gravem

Desine et Aeschyleo componere verba cothurno,
 Desine, et ad mollis membra resolve choros.
 Sed non ante gravi taurus succumbit aratro, 45
 Cornua quam validis haeserit in laqueis,
 Nec tu tam duros per te patieris amores;
 Trux tamen a nobis ante domandus eris.
 Tu non Antimachus, non tutior ibis Homerus;
 Despicit et magnos recta puella deos. 50
 Harum nulla solet rationem quaerere mundi,
 Nec cur fraternis Luna laboret equis,
 Nec si post Stygias aliquid restabit ad undas,
 Nec si consulto fulmina missa tonent.

V. 45—48. vers. 47—50. V. 45. (47.) gravis. V. 49. 50.
 Burm. 45. 46. V. 49. (45.) Antimacho — Homero.

poëtam lascivae puellae, quarum nulla naturam rerum et alia id genus magna argumenta doceri cupit. Caeterum in his praeter ordinem sunt et alia pauca mutanda. Primum pro his,

Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero,
 sententia ita jubente scribi debet:

Tu non ANTIMACHUS, non tutior ibis HOMERUS.

Non erit tibi certa puella, inquit, si Homerum aliquem sibi aut Antimachum amatorem esse sciat. Tum Vulpus recte dedit:

Sed non ante GRAVI taurus succumbit aratro,
 quamquam in scriptis omnibus habeatur gravis.

53. NEC SI POST STYGIAS ALIQUID RESTABIT AD UNDAS] Haec scriptura contorta et prava est librorum aliquot Italicorum. In plerisque est *resta-*

bit erumnas; in Groningano et aliis quibusdam *restaverit undas*, bene, sed forma nimis dubia. Burmannus *superaverit*; *restabimus* perbene Wasenbergius. Puto:

Nec si post Stygias aliquid restans erit undas.

Ita Ovidius fast. I, 61.

Haec mihi dicta semel, totis haerentia fastis,

Ne seriem rerum scindere cogar, erunt.

Manilius V, 388.

Has erit et similes tribuens olor aureus artes.

et 396.

Quisquis erit tali capiens sub tempore vitam.

Lucretius III, 397.

Et magis est animus vitae claustra coercens.

Idem V, 356.

Nam quaequomque vides vesci vitalibus aureis,

- Aspice me, cui parva domi fortuna relictæ est, 55
 Nullus et antiquo Marte triumphus avi,
 Ut regnem mixtas inter conviva puellas
 Hoc ego, quo tibi nunc elevor, ingenio.
 Me juvet hesternis positum languere corollis,
 Quem tetigit jactu certus ad ossa deus: 60
 Actia Virgilium custodis litora Phoebi,
 Caesaris et fortis dicere posse rates,
 Qui nunc Aeneae Trojani suscitât arma;
 Jactaque Lavinis moenia litoribus.
 Cedite Romani scriptores, cedite Graji; 65
 Nescio quid majus nascitur Iliade.
 Nec minor his animis, aut, si minor ore, canendo
 Anseris indocto carmine cessit olor,
 Tu canis umbrosi subter pineta Galaesi
 Thyrsin et adtritis Daphnin arundinibus, 70

V. 58. Hoc, ego quo. V. 67. 68. vulgo 83. 84. V. 67. (83.) nec se — canorus. V. 69 — 84. vulg. 67 — 82. V. 69. (67.) Galesi.

Aut dolus aut virtus aut denique mobilitas est

Ex ineunte aevò genus id tutata reservans.

69. TU CANIS] Recte vir doctus evolvit cohaerentiam: „Neque tamen Virgilius ipse ab amoribus alienus est, non tantum heroica carmina scribit, sed et carmina mollia pangit.“ Sed ea ipsa sententia nullo transitu facto superioribus perquam inepte adjungitur. Revoca huc illud distichon, quod infra ante versum 85. legitur nullo sensu nulloque cum caeteris nexu, etiam post Scaligeri emendationem:

Nec minor his animis, nec se minor ore canorus

Anseris indocto carmine cessit olor.

Alienissima sunt, quae huc afferunt, nihil indignum majestate sui carminis aut se ipso fecisse Virgilium, cum lacesitus ab aemulo Anserè non responderit. Libri scripti pro *nec se minor habent aut sim minor*, unde recte factum in quibusdam Italicis aut si; postrema verba, *minor ore canorus*, omittit Neapolitanus. Scilicet Propertius, ad ista Virgiliti respiciens:

Nam neque adhuc Vario videor nec dicere Cinna

Digna, sed argutos inter strepere anser olores,

haec in ejus laudem dixerat:

Utque decem possint conrumpere mala puellam;

Missus et impressis haedus ab uberibus.

Felix, qui viles pomis mercaris amores!

Huic, licet ingratae, Tityrus ipse canam.

Felix intactum Corydon qui tentat Alexin

75

Agricolae domini carpere delicias!

Quamvis ille sua lassus requiescat avena,

Laudatur facilis inter Hamadryadas.

Tu canis Ascraei veteris praecepta poëtae,

Quo seges in campo, quo viret uva jugo.

80

V.74. (72.) canat. 77.(75.) suam — avenam.

*Cedite Romani scriptores,
cedite Graeci;*

*Nescio quid majus nascitur
Iliade.*

*Nec minor his animis, —
AUT, SI MINOR ORE,
CANENDO*

*Anseris indocto carmine,
cessit olor —*

*Tu canis umbrosi subter pineta
Galaesi*

*Thyrsin et attritis Daphnin
arundinibus.*

In bucolico carmine Virgilium illo spiritu, quo Aeneam scribebat, minorem fuisse negat, nisi quod forte ore et magniloquentia cesserit epico carmini, eapropter, quod indoctum carmen cecinerit, veluti cygnus, cum suo omisso rudem anserum cantum imitatur.

74. HUIC LICET INGRATAE TITYRUS IPSE CANAT] Haec si quem habent sensum, eum habent certe, quem Heynius ex eis elicuit in vita Virgilii ad an. 717. pag. CXIV. huic puellae, licet ea ingrata sit, cum tamen amores ejus tam parvo

emantur, ipse Tityrus canat, qui Galateam amabat, nullo ad peculium fructu, ut Ecl. I, 31 sqq. Sed neque haec bona sunt, neque cur ipse adjectum sit, patet. Repone:

Felix, qui viles pomis mercaris amores!

Huic, licet ingratae, Tityrus ipse CANAM.

Ipse, inquit, velim Tityrus esse, si amores tam vili constant: ego, quamvis illa dura sit, non canam surdae. *Licet* adjectivo junctum, ratione nobis magis quam veteribus familiari. Ita tamen V, 11, 17.

Immatura licet, tamen huc non noxia veni.

Ovidius metam. XV, 62.

isque, licet caeli ratione remotos,

Mente deos adiit.

Statius Theb. I, 286.

Equidem haud rebar te mente secunda

Laturam, quodcumque tuos, licet aequus, in Argos Consulerem.

Tale facis carmen, docta testudine quale
 Cynthus inpositis temperat articulis.
 Non tamen haec ulli venient ingrata legenti,
 Sive in amore rudis, sive peritus erit.
 Haec quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
 Varro Leucadiae maxima flamma suae.
 Haec quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,
 Lesbia quis ipsa notior est Helena.
 Haec etiam docti confessa est pagina Calvi,
 Cum caneret miserae funera Quinctiliae.
 Et modo formosa quam multa Lycoride Gallus
 Mortuus inferna volnera lavit aqua!
 Cynthia quin etiam versu celebrata Properti,
 Hos inter si me ponere Fama volet.

85

90

V. 81. (79.) carmen d. testudine, gr. qui.

Sed paullo ante rectissime
 Broukhusius reposuit:

*Utque decem possint corrumpere mala puellam;
 scripti omnes male puellas.*

91. ET MODO FORMOSA QUI
 MULTA LYCORIDE GALLUS MOR-
 TUUS INFERNA VULNERA LA-
 VIT AQUA] Viri docti hoc di-
 stichon variis modis tentarunt,
 quorum omnium conamina non
 attingunt elegantia Marklandia-
 num, *qui flente Lycoride.*
 Quid vero, si hic quoque Itali
 criticis fucum fecerunt, vera
 ac genuina scriptura temere
 ejecta? Ita autem sane videtur.
 Nam *qui multa et quis multa*
 e tribus tantum libris (si modo

tres sunt, Vaticanus primus et
 quintus et Colotianus) enota-
 tur. Caeteri omnes, Neapolita-
 nus quoque, ne Burmanno
 fidem habeas:

*Et modo formosa QUAM mul-
 ta Lycoride Gallus
 Mortuus inferna vulnera
 lavit aqua!*

Gallum *Lycoride mortuum* di-
 cit, sive hanc ei mortis cau-
 sam existisse velit (nam scis
 diversas rationes, quibus mo-
 tus sibi mortem consciverit, a
 scriptoribus commemorari);
 sive ita mortuum dicat, ut su-
 pra habuimus II, 4, 2.

*hei mihi, si quis,
 Acrius ut moriar, veneris al-
 ter amor.*

SEX, AURELII
P R O P E R T I I
 ELEGIARUM
LIBER QUARTUS.

I.

Callimachi Manes et Coi sacra Philetæ,
 In vestrum, quaeso, me sinite ire nemus.
 Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
 Itala per Grajos orgia ferre choros.
 Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro, 5
 Quove pede ingressi? quamve bibistis aquam?
 Ah valeat, Phoebum quicumque moratur in armis!
 Exactus tenui pumice versus eat,
 Quo me Fama levat terra sublimis, et a me
 Nota coronatis Musa triumphat equis, 10

LIBER IV. *vulgo tertius.* V. 10. Nata,

IN LIB. IV. [*vulgo III.*]

I.
 9. ET A ME NATA] Haec
 scriptura, *Musa a me nata*, de-
 fensorem nacta est Janum
 Broukhusium. Id uti miror,
 ita alios eum secutos esse non
 miror: nos tamen audebimus
 flagitante sensu reponere:

*Quo me Fama levat terra su-
 blimis, et a me*

NOTA coronatis Musa tri-
 umphat equis,

conjectura et nostra et Italorum
 saeculi XV., a quibus venit in
 Passeratii librum et Askewia-
 num. Libro V, 1, 126.

*Murus ab ingenio notior
 ille tuo.*

Ovidius metam. XIII, 715.

*Ambraciam, Actiaco quae
 nunc ab Apolline nota
 est.*

Silius Ital. IV, 106.

Et mecum in curru parvi vectantur Amores,
 Scriptorumque meas turba secuta rotas.
 Quid frustra missis in me certatis habenis?
 Non datur ad Musas currere lata via.
 Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,
 Qui finem imperii Bactra futura canant: 15
 Sed, quod pace legas, opus hoc de monte Sororum
 Detulit intacta pagina nostra via.
 Mollia, Pegasides, vestro date serta poëtae:
 Non faciet capiti dura corona meo. 20
 At mihi quod vivo detraxerit invida turba,
 Post obitum duplici fenore reddet Honos.
 Omnia post obitum fingit majora vetustas;
 Majus ab exsequiis nomen in ora venit.
 Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces, 25
 Fluminaque Haemonio cominus isse viro,

V. 16. canent.

*Accipiter medio tendens a li-
 mite Solis,*
*Dilectas Veneri notasque ab
 honore Diones*
Turbabat violentus aves.
 16. CANENT] Canant habet
 codex Groninganus:
*Multi, Roma, tuas laudes
 annalibus addent,*
*Qui finem imperii Bactra
 futura CANANT.*
 quomodo Virgilius ecl. VI, 6.
*Nunc ego (namque super tibi
 erunt, qui dicere lau-
 des,*
*Vare, tuas cupiant et tri-
 stia condere bella)*
*Agrestem tenui meditabor
 arundine Musam.*
 Et hoc praestat; ita enim cla-
 rius fit, addent quoque conce-
 dentis esse, ut in illis:

*Scriberis Vario fortis et ho-
 stium*
Victor.
 et,
*Laudabunt alii claram Rho-
 don.*
 26. HAEMONIO COMINUS ISSE
 VIRO] Nicolaus Heinsius cor-
 rigit:
*Fluminaque Haemonium
 cominus isse virum.*
 Sic sane libro III, 11, 22.
*Aut celer agrestes commi-
 nus ire sues.*
 ubi alia a Livinejo allata vide.
 Alterum tamen Silius tuetur V,
 560.
*Et dignum sese ratus in cer-
 tamina saevo*
 Cominus ire viro.

[Idaeum Simoënta, Jovis cunabula parvi,]

Hectora ter campos, ter maculasse rotas?

Deïphobumque Helenumque et Polydamanta et in armis

*Qualemcumque Parin vix sua nosset humus. 30

V. 29. Poludamanta sine armis,

27. IDAEUM SIMOËNTA JOVIS CUNABULA PARVI?] Hunc verum fraudis convincit is, quem sequitur:

Fluminaque Haemonio comminus isse viro.

Quo enim consilio Simoënta commemorat post flumina, Xanthum nempe et eundem Simoënta, quem ille in auxilium sibi advocavit? Porro ipse verum pravitatis suae indicium facit. Nam neque Simois cunabula Jovis, nec (si copulam omissam nihili facere velis) in Ida Phrygiae fuere Jovis cunabula. Ovidius metam. VIII, 99.

Certe ego non patiar Jovis incunabula Creten,

Quae meus est orbis, tantum contingere monstrum.

Germanicus phaenom. 31.

veteri si gratia fama,

Cresia vos (l. eas) tellus aluit, moderator Olympi

Donavit caelo; meritum custodia fecit,

Quod fidae comites prima incunabula magni

Foverunt Jovis.

Denique haec ab omni hujus loci sensu aliena ac prorsus diversa sunt. Hoc enim poeta dicit, ignotam nunc Trojam fore, nisi omnia post obitum magis innotescerent, Quid ad

haec Jovis cunabula parvi, quae, si vel maxime in Phrygia fuissent, a Trojae exitio nomen ac famam lucrari non potuere? Quae cum ita sint, minus quam caeteri culpandus erit nostrum codicis scriptor, qui certe postrema verba cunabula parvi omisit: rem optime ager, qui totum versiculum loco, quem occupavit inter Propertianos, indignum illuc, unde venit, abire jubeat. Eum, qui huic proximus est,

Hectora ter campos, ter maculasse rotas,

ita a Propertio profectum esse, ut eum a Fruterio ac Livinejo emendatum habemus, non nego. Nam quo argumento huic controversiam moveamus? Sed libri scripti omnes habent: Hectora per campos.

29. DEÏPHOBUMQUE, HELENUMQUE, ET POLUDAMANTA SINE ARMIS] Hoc a Scaligero est, Polydamanta sine armis; nam Polydamanta lingua tantum, non armis potentem ab Homero induci. Libri scripti habent Polydamantes in armis; unde Itali fecere sub armis. Burmannus recte notat, sub armis omnes Graecos pariter ac Trojanos fuisse: sed sine armis nec Polydamas fuit, ipse testis sibi Iliad. M, 77.

Exiguo sermone fores nunc, Ilion, et tu
Troja, bis Oetaei numine capta dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus
Posteritate suum crescere sensit opus.
Meque inter seros laudabit Roma nepotes; 35
Illum post cineres auguror ipse diem.
Ne mea contemto lapis indicet ossa sepulcro,
Provisum est, Lycio vota probante deo.
Carminis interea nostri redeamus in orbem;
Gaudeat in solito tacta puella sono. 40
Orphea delinisse feras et concita dicunt
Flumina Threïcia sustinuisse lyra.

V. 34. sensit. 40. ut. 41. Orpheu, te duxisse. 42. detinuisse.

Ἄντολ δὲ πρῶτες σὺν τεύχεσι θωρηχθ' ἐν τεσσέκτορι πάντες ἐπώμεθ' ἀολύεσσ.

Repono:

Deiphobumque, Helenumque, et Polydamanta, ET IN armis

Qualemcumque Parin vix sua nosset h. m. u. s.

Ignoti ferent, inquit, Deiphobus et Helenus et Polydamas et ille in armis qualisqualis Paris. *Qualemcumque in armis* adjective dicit eum, qui strenuusne an imbellis fuisset, nemini etiam notum foret. Ita eleg. 21, 16.

Qualiscumque mihi tuque puella vale.

34. CRESCERE SENTIT OPUS] *Sentit* etiam nunc, vel apud inferos; ita Broukhusius ex uno Heinsiano. Caeteri *SENSIT*, nempe jam dudum.

40. GAUDEAT UT SOLITO]

Scripti, ni fallor, omnes *insolito*. Burmannus docte et vere: *Gaudeat in solito tacta puella sono.*

Sic libro II, 4, 28.

Gaudeat in puero, si quis amicus erit.

et V, 8, 63.

Cynthia gaudet in exuviis victrixque recurrit.

41. ORPHEU, TE] Rectissime Muretus et Scaliger haec, quae sequuntur, cum superioribus conjungere, quos Vulpus potius sequi debuit, quam exemplaria Gryphiana et Doussica, in quibus ab hoc versu novi carminis initium fit. Nam cum a disticho praecedente (*Carminis interea*) cum libris scriptis carmen ordiri non possumus, multo minus ab hoc altero (*Orpheu, te*) possumus, quo illud proximum illustratur.

41. ORPHEU, TE DUXISSE.

42. DETINUISSE] Primus Brouk-

Saxa Cithaeronis Thebas agitata per artem
 Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
 Quin etiam, Polypheme, fera Galatea sub Aetna 45
 Ad tua rorantis carmina flexit equos.
 Mirerur, nobis et Baccho et Apolline dextro,
 Turba puellarum si mea verba colit?
 Quod non Taenariis domus est mihi fulta columnis,
 Nec camera auratas inter eburna trabes, 50
 Nec mea Phaeacas aequant pomaria silvas,
 Non operosa rigat Marcus antra liquor:
 At Musae comites, et carmina cara legenti;
 Et defessa choris Calliopea meis.
 Fortunata, meo si qua est celebrata libello! 55
 Carmina erunt formae tot monumenta tuae.

V. 55. es.

husius dedit duxisse, calide nimis, de conjectura Heinsii. Libri habent *Orphea detinuisse feras*, in minore versu nonnulli iterum *detinuisse*, sed plerique *sustinuisse*. Hoc posterius sine controversia verum est, in versu longiore latet mendum. Felicior hic quam alibi Chr. Fr. Ayrmannus veram lectionem solus vidit. Repono:

ORPHEA DELINISSE *feras*, et
 concita dicunt

Flumina Threïcia sustinuisse *lyra*.

Horatius epist. II, 3, 393. de Orpheo:

Dictus ob hoc lenire tigris
 rabidosque leones.

Ovidius metam. XI, 162.

Barbaricoque Midan (aderat nam forte canenti)

Carmine delinit.

Fuit, qui hoc non contentus reponeret: *Orpheu, te lenire fe-*

ras. Sed *Orpheu te praeter paucos Italicos libri nulli agnoscunt*.

53. ET CARMINA CARA LEGENTI] In Groningano, D'Orvilliano secundo et apud Latinum Latinium, *carmina grata legenti*; quod aut verius est, aut certe rectius. Nam ei potius cara erunt, qui legerit, quam legenti. Quin ipse Propertius confirmat III, 30, 81.

Non tamen haec ulli venient ingrata legenti.

55. SI QUA ES CELEBRATA] Scripti habent, *si qua est*:

Fortunata, meo si qua est celebrata libello;

Carmina erunt formae tot monumenta tuae.

Bene, sive eis, quae ad eleg. XII, 42. dicturi sumus, seu potius dictis libro III, 21, 10. tueri velis.

Nam neque Pyramidum sumtus ad sidera ducti,
 Nec Jovis Elei caelum imitata domus,
 Nec Mausolei dives fortuna sepulcri
 Mortis ab extrema conditione vacant, 60
 Aut illis flamma aut imber subducet honores,
 Annorum aut ictu pondera victa ruent.
 At non ingenio quaesitum nomen ab aevo
 Excidet; ingenio stat sine morte decus.

II.

Visus eram molli recubans Heliconis in umbra,
 Bellerophontei qua fluit humor equi,
 Reges, Alba, tuos et regum facta tuorum
 Tantum operis nervis hiscere posse meis;
 Parvaeque tam magnis admoram fontibus ora, 5
 Unde pater sitiens Ennius ante bibit,
 Et recinit Curios fratres et Horatia pila,
 Regiaque Aemilia vecta tropaea rate,
 Victricesque moras Fabii, pugnamque sinistram
 Cannensem et versos ad pia vota deos, 10
 Hannibalemque Laris Romana sede fugantis,
 Anseris et tutum voce fuisse Jovem:
 Cum me Castalia speculans ex arbore Phoebus
 Sic ait, aurata nixus ad antra lyra:
 Quid tibi cum tali, demens, est flumine? quis te 15
 Carminis heroi tangere jussit opus?
 Non hic ulla tibi speranda est fama, Properti:
 Mollia sunt parvis prata terenda rotis,
 Ut tuus in scamno jactetur saepe libellus,
 Quem legat exspectans sola puella virum. 20

V. 58. Elaei. 17. hinc.

II. [III.]

17. NON HINC ULLA] Itapri-
 mus in editione altera Volscus.
 Libri scripti:
 Non hic ulla tibi speranda
 est fama, Properti.

Neque id minus rectum est,
 quam I, 7, 9.

Hic mihi conteritur vitae mo-
 dus; haec mea fama
 est.

Cur tua praescripto sevecta est pagina gyro?

Non est ingenii cumba gravanda tui.

Alter remus aquas, alter tibi radat arenas;

Tutus eris: medio maxima turba mari est.

Dixerat, et plectro sedem mihi monstrat eburno, 25

Qua nova muscoso semita facta solo.

Hic erat adfixis viridis spelunca lapillis,

Pendebantque cavis tympana pumicibus.

Ergo hic Musarum et Sileni patris imago

Fictilis, et calami, Pan Tegeaeë, tui; 50

V. 21. praescriptos evecta — gyros? 29. hic abest.

21. PRAESCRIPTOS EVECTA EST PAGINA GYROS] Sic Lipsius et Scaliger, caeteris nimis secure probantibus. Quis enim ita locutus est, *evehi gyros*, pro, ex gyris, vel extra gyros? Potior est scriptura codicum:

Cur tua PRAESCRIPTO SEVECTA est pagina GYRO? etsi nemo praeter nostrum isto vocabulo *sevehi* usus sit, quod nihilo pejus est quam *seduci*. Caeterum *praescripto* hic olim editur: Burmannus ex suis, uno demto, affert *proscripto*; noster habet, *perscripto sevecta est pagina uiro*, littera *g* super *uiro* ab eadem manu ascripta.

29. ERGO MUSARUM] Novam hic viri docti particulae *ergo* significationem affingunt, *tum* vel *deinde*. Nova enim ista est et ignota antiquis scriptoribus, quibus eam tribuunt. Nam apud nostrum I, 1, 15. vulgo interpunctio male instituitur; nos illum locum cum interrogatione ita scriptum dedimus:

Ergo velocem potuit domuisse puellam?

Tantum in amore preces et benefacta valent?

Personati Albinovani versui in elegia in obitum Maecenatis 114. (Anthol. Lat. T. I. p. 277.) eadem ratione jam subvenit Petrus Pithoeus in Epigr. veter. pag. 223. editionis Genev. 1596. (quae editio a Burmanno ignorata penes me est, titulo tantum ab altera Genevensi 1619. differens):

Redditur arboribus florent revirentibus aetas:

Ergo non homini, quod fuit ante, redit?

Apud Virgilium ecl. V, 58.

Candidus insuetum miratur limen Olympi

Sub pedibusque videt nubes et sidera Daphnis.

Ergo alacris silvas et caetera rura voluptas

Panaque pastoresque tenet Dryadasque puellas.

ergo pro ideo positum esse videtur. Apud eundem Aen. VI, 384. postquam

Et Veneris dominae volucres, mea turba, columbae
Tinguunt Gorgoneo punica rostra lacu;

*His dictis cūrae emotae, pul-
susque parumper
Corde dolor tristi, —*

*Ergo iter inceptum peragunt
fluvioque propinquant.*
ubi non differt ab *igitur*, quod
et ubique illi substitui potest,
non autem vice versa *ergo* pro
igitur, usu vetante; ne credas
viris doctis, *ergo* potuisse lo-
cum habere in hoc versu Plau-
ti, quem Broukhusius affert:

*Jam ubi liber ero, igitur de-
mum instruam agrum,
aedes, mancipia.*

Sed in nostro loco *ergo* haud
dubie ita positum est, ut et
alibi saepissime, cum id, de
quo dictum jam est, uberius
exponitur. Quam ob rem hic
scribendum est:

*Ergo hic Musarum et Sileni
patris imago*

*Fictilis et calami, Pan Te-
geaeë, tui.*

Nam verbum substantivum
omitti in talibus non potest,
nisi ita fiat, ut alibi lateat, tam-
quam hoc loco in particula *hic*.
Ita scilicet latet cum in multis
aliis bonorum scriptorum locis,
tum in difficili loco Virgilia
ecl. I, 54.

*Hinc, tibi quae, semper vi-
cino ab limite saepes*

*Hyblaeis apibus florem de-
pasta salicti,*

*Saepe levi somnum suadebit
inire susurro.*

Ita cape: Hinc saepis est, quae
tibi saepe levi susurro somnum

inire suadebit. Caeterum *ima-
ginem Musarum* pro imaginibus
ne mirere, sic supra versu
13. *arbor erat pro arboribus*
vel luo:

*Cum me Castalia speculans
ex arbore Phoebus.*

Ita *virgo* pro virginum turba
Silio II, 84.

*nec non Veneris jam
foedera passi*

*Reginam circum, sed virgine
densior ala est.*

Apud Tibullum I, 3, 87. Vul-
pius nisi vere (nam doctissi-
mus Huschkius negat), certe
non male *puellam* collective ac-
cipit:

*Ac circa gravibus pensis af-
fixa puella*

*Paullatim somno fessa re-
mittat opus.*

31. ET VENERIS DOMINAE
VOLUCRES, MEA TURBA, CO-
LUMBAE] Joannes Passeratius
legendum conjecit *mea cura co-
lumbae*, ut apud Virgilium ecl.
I, 58.

*Nec tamen interea raucae,
tua cura, palumbes,*

*Nec gemere aëria cessabit
turtur ab ulmo.*

Sed quomodo hae sacrae Vene-
ris columbae in Helicone cura
Propertii esse possunt, ut illi
palumbes pastoris Tityri? Ve-
rum tamen est, non magis ap-
parere, quo jure illas columbas
sua turba appellet. Haec
enim formula quid significet, ex

Diversaeque novem sortitae rura puellae
Exercent teneras in sua dona manus.

locis subjectis patebit. Ovidius
trist. I, 5, 34.

*Vix duo tresve mihi de tot
superestis amici :*

*Caetera Fortunae, non mea
turba fuit.*

Idem art. amat. III, 811.

*Ut quondam juvenes, sic nunc
mea turba puellae*

*Inscribant spoliis : Naso
magister erat.*

ubi Burmannus ad nostrum lo-
cum *mea cura* praefert, sed fru-
stra, docente Tibullo I, 4, 80.

*Tempus erit, cum me Vene-
ris praecepta ferentem*

*Deducat juvenum sedula
turba senem.*

Porro Claudianus sive alius de
laudibus Herculis v. 7. ad Phoebum :

*namque tuam non nunc
novus incola turbam*

Ingredior.

ubi Heinsius *tuam rupem* vel
tuam Cirrham legi vult: sed
poëta se Musarum chorum ini-
re dicit; has Apollinis turbam
appellat, quomodo Ovidius
poëtas Pieridum turbam esse
ipsi Amori exprobrat amor. I,
1, 6.

*Pieridum, vates, non tua
turba, sumus.*

Apud Statium silv. I, 2, 70.
Cupidines ad matrem Venerem :

*O genitrix; duro nec enim
ex adamante creati,*

Sed tua turba sumus.

Ex his omnibus, ni fallor, ap-
paret, columbas illas haud paul-

lo rectius hic Veneris turbam
dictum iri quam Propertii.
Quid tamen dederit auctor, dif-
ficile dictu est, cum plura pari
nec nimis magna verisimilitu-
dine conjectari possint, v. c.
sacra turba, vel *pia turba*, et
alia. Verissimum tamen for-
tasse fuerit: *Veneris dominae
volucres*, sua turba, id est, pro-
pria Veneri turba. Caeterum
Groninganus ab initio versus
pro *Et* exhibet *Ut*, quod fortas-
se non est de nihilo. Nam ut
pro ubi veteres in loci quoque
significatione usi sunt. Catul-
lus XI, 3.

*Sive ad extremos penetrabit
Indos,*

*Litus ut longe resonante Eoa
tunditur unda.*

Idem XVII, 10.

*Verum totius ut lacus puti-
daeque paludis*

*Lividissima maximeque est
profunda vorago.*

Virgilius Aen. V, 329.

*levi cum sanguine Ni-
sus*

*Labitur infelix, caesis ut for-
te juvencis*

*Fusus humum viridesque su-
per madefecerat herbas.*

Germanicus (sive Drusus sit,
seu Domitianus, Propertio cer-
te non antiquior) in phaenom.
252.

*Sed quaerendus erit zonae ra-
tione micantis*

*Andromedae; terit hic summi
divortia mundi,*

Haec hederas legit in thyrsos, haec carmina nervis 35

Aptat, at illa manu textit utraque rosam.

E quarum numero me contigit una dearum;

Ut reor a facie, Calliopea fuit:

Contentus niveis semper vectabere cyncis,

Nec te fortis equi ducet ad arma sonus. 40

Nil tibi sit rauco praeconia classica cornu

Flare, neque Aonium cingere Marte nemus,

V. 37. sororum. 40. Non. 41. praetoria. 42. nec.

Ut *chelae*, *candens* ut *bal-*
theus Orionis.

Aratus enim habet:

Μεσοόθι δὲ τριβεί μίγαν οὐ-
ρανόν, ἧχί περ ἄκραι
Χηλαὶ καὶ ζώνη περιτέλλεται
Ὀρίωνος.

Quid, quod ipse Propertius ita
fortasse scripsit libro I, 19, 1.

Haec certe deserta loca et ta-
citurna querenti,

Ut vacuum Zephyri possi-
det aura nemus.

Certe ibi particula *et* nihil sua-
vitatis habet, nec placet *hoc* ex
Guyeti libro enotatum.

37. UNA SORORUM] Libri
omnes Heinsiano meliores:

E quarum numero me con-
tigit una DEARUM.

Majorem excusationem haec
consonantia habet, quam eae,
quas ad librum I, 18, 5. com-
memoravimus, cum tam mul-
tae syllabae interjectae sint et
haec verba *E' quarum* quasi
unius vocabuli instar esse pos-
sint, cujus prima syllaba sub
ictu posita est.

40. NON TE] Lege NEC. Est
error typographi Burmanniani.

41. NIL TIBI SIT RAUCO PRAE-

TORIA CLASSICA CORNU FLARE]

Singula fere verba hic dubita-
tioni obnoxia sunt. Primum
Fruterius ac Fred. Gronovius
observ. III, 3. pag. 449. repo-
nunt, *Nec tibi sit*; Passeratius,
Guyetus, Fonteinius, Husch-
kius epist. critic. p. 61. *Ne* vel
Ni tibi sit. Miror; cum re-
pugnent futura *vectabere* et *ca-*
nes v. 39. et 48. *Nil tibi sit*
idem fere sonat, quod dicit
noster libro V, 1, 142. *Nil erit*
hoc. Quid isto conjunctivi usu
vulgatius est, de quo ad I, 6,
23. monuimus? Ita et illud in-
tellige III, 3, 8.

Tunc ego sim Inachio no-
tior arte Lino.

In hac enim aemulationis signi-
ficatione futurum saepe poni-
tur, Homeri exemplo:

Ἀνδράσι δὲ προτέρουσι ἐρι-
ζέμεν οὐκ ἐθελήσω.

Sic libro III, 14, 34. liber Gro-
ninganus:

Hic ego Pelides, hic ferus
Hector ero;

quod si quis praefert, non ob-
nitor. Porro in nostro versu
Beroaldus primo dedit *praeto-*
ria classica; Legimus, inquit,

Aut quibus in campis Mariano praelia signo
 Stent, et Teutonicas Roma refringat opes,
 Barbarus aut Suevo perfusus sanguine Rhenus 45
 Saucia maerenti corpora vectet aqua.

in codice reverendae vetustatis, praetoria classica, quae lectio mihi imprimis placet. De illa codicis sui reverenda vetustate ipse viderit: certe omnes caeteri, quotquot aliis visi sunt, habent PRAECONIA classica. Hoc revocandum censeo; nam recte ita victoriarum navalium laudes dici possunt, ut classica bella II, 1, 28. Flare autem praekoniam (ita Janus Doussa pro eo, quod habent libri omnes, flere) rectissime: ita Gellius N. A. I, 2. Has ille inanes cum flaret glorias, jamque omnes finem cuperent. Sed hic flabat ore, Propertius cornu, ut Martialis XIII, 3.

*At quam victuras poteramus pangere chartas,
 Quantaque Pieria praelia flare tuba.*

At Ponticus non potuit
*grave dicere carmen,
 Atque Amphioniae moenia flare lyrae,*

quod Burmanno visum est, apud Propert. I, 10, 10., lectionem flere vindicante ibi auctore elegantissimi carminis in Anthologia Lat. III, 192.

*Non deerit, Priamum qui defleat, Hectora narret:
 Ludere, Musa, juvat: Musa severa, vale.*

et Martiale VIII, 55, 20.

Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.

Quid, quod apud ipsum Propertium legitur IV, 8, 27.

*Nec flebo in cineres arcem
 sidisse paternos*

Cadmi.

Caeterum *hiare* vel *hiscere* oris modo humani est, non lyrae; *hiscere* enim dicere significat. Recte igitur Persius Sat. V; 3.

*Fabula seu maesto ponatur
 hianda tragoedq.*

et Propertius III, 27, 6.

*Hic quidam visus Phoebos
 mihi pulchrior ipso*

*Marmoreus tacita carmen
 hiare lyra.*

Turbavit viros doctos nostri carminis versus 4.

*Tantum operis nervis hiscere
 posse meis.*

quo dicit, ut opinor, nimium opus esse fidibus suis, si carmina epica canere velit.

45. BARBARUS AUT SUEVO] Ita Beroaldus anno MCCCC-LXXXVII., *quamvis*, ut ait, *in multis codicibus scriptum sit, saevo sanguine.* Anno proximo Volscus in editione altera et ipse dedit *Suevo*, hoc annotans: *Saevo: placet emendes Suevo.* Sed uterque Italos priores secutus est; nam *Suevo* ex quatuor Italicis enotatur: caeteri omnes habent *saevo*. Post paullo Marklandus Burmanno consentiente tentat:

*Nocturnasque canes ebria
 signa faces.*

Quippe coronatos alienum ad limen amantis,

Nocturnaeque canes ebria signa fugae,

Ut per te clausas sciat excantare puellas,

Qui volet austeros arte ferire viros.

50

Talia Calliope, lymphisque a fonte petitis

Ora Philetaea nostra rigavit aqua.

III.

Arma deus Caesar dices meditatur ad Indos,

Et freta gemmiferi findere classe maris.

Magna, viri, merces: parat ultima terra triumphos;

Tigris et Euphrates sub sua jura fluent;

Sera, sed Ausoniis veniet provincia virgis;

5

Adsuescent Latio Partha tropaea Jovi.

Ite, agite, expertae bello date lintea prorae,

Et solitum armigeri ducite munus equi.

V. 52. Philetea. 3. viae. 5. Seres et A. venient.

Sed recte habent *Nocturnae ebria signa fugae*. Quid significetur, tamen nemo non intelligit. Meleager epigr. LXIV.

Ἄσρα καὶ ἡ φιλέρωσι καλὸν φαίνεσα σελήνη,

καὶ Νύξ, καὶ κώμων σύμπλανον ὀργάνιον.

III. [IV.]

3. MAGNA VIAE MERCES] Pulcherrima Nicolai Heinsii emendatio; codicum scriptura *Magna viri merces* improbanda foret, etiamsi *deus Caesar* non praecessisset. Barthius autem inepte prorsus cavillatur: „quasi si vero *heros* non simul *deus* et *vir* sit.“ Nihilominus illa omnium codicum lectio, interpolatione mutata, optime se sustinebit:

Magna, VIRI, merces: parat ultima terra triumphos.

Milites cum Caesare profecturos alloquitur, ut post paullo: Ite agite, expertae bello date lintea prorae.

Sed ita quidem in minore versu Broukhusii emendatio retinenda est:

Tigris et Euphrates sub sua jura fluent.

Nam si *viae merces* scribimus, tua jura, quod habent libri, tueri poteris iis, quae dicuntur ad eleg. XII, 42. *Sua* autem jura intelliges debitam ditio-nem; nam Broukhusius ipse male interpretatur.

5. SERES ET AUSONIIS VENIENT] Pulchrum hoc quoque Jani Gulielmii et Nicolai Hein-

Omina fausta cano: Crassos clademque piate;

Ite, et Romanae consulite historiae. 10

Mars pater et sacrae fatalia lumina Vestae,

Ante meos obitus sit, precor, illa dies,

Qua videam spoliis oneratos Caesaris axes,

Ad vulgi plausus saepe resistere equos,

V. 9. cladesque. 13. onerato C. axe.

sii commentum est. Sed hic quidem Barthius recte iudicat, veram esse librorum omnium lectionem:

SERA, SED *Ausoniis* VENIET
provincia virgis.

Ultima terra, inquit, sera fiet provincia, sed fiet tamen. Ne te elegantiae species, quam illa emendatio praebet, decipiat, Passeratium et Vulpium adi, qui verum hujus versiculi sensum ante Barthium aperuerunt.

9. CRASSOS CLADESQUE PIATE] Rectius paullo Groning. Neapolit. Bonon. cum sex aliis CLADEMQUE piate.

13. SPOLIIS ONERATO CAESARIS AXE] Ita primus Muretus. Sed potest servari, quod habent scripti:

Qua videam spoliis ONERATOS
Caesaris AXES,

Ad vulgi plausus saepe resistere equos.

deficiente copula, quam hic poeta in talibus aliquoties omittit, ut in secundo horum versuum IV, 8, 53.

Prosequar et currus utroque
ab litore ovantes,

Parthorum astutae tela remissa fugae,

Claustra quoque Pelusi Romano
subruta ferro,

*Antonique graves in sub
fata manus,*

Sed quae sequuntur, majorem habent a constructionis duritie offensionem:

Inque sinu carae nixus spectare puellae

*Incipiam et titulis oppida
capta legam,*

Tela fugacis equi, et braccati militis arcus,

Et subter captos arma sedere duces.

Quae ne quis sollicitet, durior sunt ista IV, 2, 41.

*Nil tibi sit rauco praeconia
classica cornu*

*Flare, neque Aonium cin-
gere Marte nemus,*

*Aut (flare), quibus in campis
Mariano praelia
signo*

*Stent, et Teutonicas Roma
refringat opes.*

Paria nostro loco habes IV, 5, 21—23. et apud Ovidium amor. III, 14, 31—34; quae ne mireris, apud poetas nostrates talia sine offensione legimus:

*Lass mich der neuen freiheit
geniessen,*

*Lass mich ein kind sein, sei
es mit,*

*Und auf dem grünen tep-
pich der wiesen*

Inque sinu carae nixus spectare puellae 15
 Incipiam et titulis oppida capta legam,
 Tela fugacis equi, et braccati militis arcus,
 Et subter captos arma sedere duces.
 Ipsa tuam serva prolem Venus; hoc sit in aevom,
 Cernis ab Aenea quod superesse caput! 20
 Praeda sit haec illis, quorum meruere labores:
 Me sat erit Sacra plaudere posse Via.

IV.

Pacis Amor deus est; pacem veneramur amantes:
 Sat mihi cum domina praelia dura mea.

V. 16. Incipiam, et t. 22. Mi. — Eleg. IV. *Burm.*
 III, 23 sqq. V. 2. (24.) *Stant.*

Prüfen den leichten geflü-
 gelten schritt.

et,

Meine ruh' ist hin,
 Mein herz ist schwer,
 Ich finde sie nimmer
 Und nimmer mehr.

22. MI SAT ERIT] Optime,
 nisi in libris melioribus esset
 alia lectio non minus bona:

ME sat erit Sacra plaudere
 posse Via.

Ita praeter alios Groning. Neap.
 pol. Mentel. Bonon. Guarn.

IV. [V.]

Hoc carmen Muretus et Scä-
 liger, nullo, quod sciam, co-
 dice consentiente, cum supe-
 riore junxerunt; quibus si
 multi accedent, non equidem
 mirabor. Differunt tamen paul-
 lum indole sua: in hoc cum
 querela reprehendit (v. 7—18.),
 quod in illo (v. 3—10.) magni-
 ficis laudibus extollit.

2. STANT MIHI CUM DOMI-
 NA PRAELIA DURA MEA] Idem
 loquendi genus erat in eleg. II,
 44.

Aut quibus in campis Ma-
 riano praelia signo
 Stent, et Teutonicas Ro-
 ma refringat opes.

ubi dubitant interpretes, gesta
 bella an composita intelligant.
 Sed in illo quidem loco prae-
 lia commissa videtur dicere, ut
 Silius IV, 276.

Ut jussae cessere retro spa-
 tiumque dederunt

Hinc atque hinc alae, et me-
 dio stetit aequore pu-
 gna.

quod et Graeci confirmant, cum
 dicunt. ἔρην ἐήσαντες ἐν
 αὐτοῖς, et apud Sophoclem Oe-
 dip. R. 699.

Πρὸς θεῶν, διδάξον ἡμῶν,
 ἄναξ, ὅτε ποτε

Μῆνιν τοσηνδε πράγματος
 ἐήσαντες ἔχεται.

Nec tantum invisio pectus mihi carpitur auro,
 Nec bibat e gemma divite nostra sitis,
 Nec mihi mille jugis Campania pinguis aretur, 5
 Nec miser aera paro clade, Corinthe, tua.

V. 3. (25.) Non tamen. 4. (26.) bibit. 5. (27.) aratur.

Quin Thucydides I, 23. habet
 εἰς ὅτις τοσούτος πόλεμος "Ελλη-
 σι κατέστη, quomodo et alibi
 et in ipso operis initio πόλεμον
 καθιστάμενον dicit, quamquam
 imitator apud Lucianum de
 conscribenda historia ξουισάμε-
 νον mavult dicere. Sed in no-
 stro quidem loco cohaerentiam
 vide, quae nulla est: *Pacem
 veneror; dura mihi cum domina
 bella sunt; nec tam avarus sum,
 ut militari velim.* Quis haec
 ita juncta capiat? Lege vero
 cum Johanne Livinejo ac Ni-
 colao Heinsio:

SAT mihi cum domina prae-
 lia dura mea.

Satis dura sibi haec bella esse
 profitetur, ut novorum labo-
 rum nulla cupido sit.

3. NON TAMEN INVISIO] Ite-
 rum sententiarum connexio la-
 borat:

Sat mihi cum domina prae-
 lia dura mea.

Non tamen invisio pectus mihi
 carpitur auro.

Quamquam dura mihi mea
 puella sit, quamquam pacem
 venerer, tamen avarus non
 sum. Repono:

NEC TANTUM invisio pectus
 mihi carpitur auro.

Non tam avarum se esse dicit,
 ut opum congerendarum causa
 militiam optet. Nec habent

scripti omnes praeter Gronin-
 ganum. Tamen et tantum ubique
 confunduntur; nec mirum, cum
 illud scribatur *tn*, hoc *tm*.

4. NEC BIBIT E GEMMA DIVI-
 TE NOSTRA SITIS, NEC MIHI
 MILLE JUGIS CAMPANIA PIN-
 GUIS ARATUR] Nihil est, cur
 illa multum admiremur, quae
 sententiarum ordinem incon-
 grue prorsus et subabsurde in-
 terrumpunt. Vide enim illis
 omissis caetera:

Nec tantum invisio pectus mihi
 carpitur auro, —

Nec miser aera paro clade,
 Corinthe, tua.

Avarum se pernegat. Quid ve-
 ro in mediis his, *Nec bibit,
 Nec mihi etc.*? Pauperem se
 profitetur, neque supellectile
 pretiosa nec latifundiis abun-
 dantem. Quid hoc ad rem?
 Quid, quod ea re commemo-
 randa ipse continentiam suam
 vix veram esse arguit. Re-
 pone igitur:

Nec tantum invisio pectus
 mihi carpitur auro,

Nec BIBAT e gemma divite
 nostra sitis,

Nec mihi mille jugis Campa-
 nia pinguis ARETUR,

Nec miser aera paro clade,
 Corinthe, tua.

ut omnibus hisce versibus ava-

O prima infelix fingenti terra Prometheo!
 Ille parum cauti pectoris egit opus.
 Corpora disponens mentem non vidit in arte.
 Recta animi primum debuit esse via. 10
 Nunc maris in tantum vento jactamur, et hostem
 Quaerimus, atque armis nectimus arma nova.
 Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas:
 Nudus ad infernas, stulte, vehere rates.
 Victor cum victis pariter miscebimur Indis; 15
 Consule cum Mario, capte Jugurtha, sedes;
 Lydus Dulichio non distat Croesus ab Iro.
 Optima mors, Parcae quæ venit acta die.

V. 14. (36.) ab inferna — rate. 18. (40.) parca — apta.

rum se et opum appetentem neget.

14. AB INFERNA, STULTE, VEHERE RATE] Sic Itali in variis codicibus apud Beroaldum, Scaligerum, Burmannum. Quod cum Latinitatem non ferre videret, Joh. Schraderus amplius emendavit:

Nudus at inferna, stulte, vehere rate.

At vero libri genuini omnes aliud habent:

Nudus AD INFERNAS, stulte, vehere RATES,

quod est verissimum. Nam duas apud inferos rates esse, etiam libro IV. elegia VII. narrat, sive ipse ita finxerit, sive a Graeco aliquo poeta sumserit.

15. MISCEBIMUR INDIS] Ex certissima Jani Gulielmii emendatione. Groninganus *miscēbimur undis*. Caeteri habent fere *miscēbitur umbris*; pauci *miscēbitur undis*; *miscēbimur umbris* Commelinianus.

18. PARCA QUÆ VENIT APTA DIE] *Parca dies*, si Scaligero fides, est ἡ πεπρωμένη ἡμέρα, quia glossae veteres *Parcam τὴν πεπρωμένην* interpretantur. At scilicet *Parcam* pro fato dicunt, τῇ πεπρωμένη· *Parcam diem, κῆρα ἡμέραν*, nemo dicere potest. Praeterea *apta mors* quæ sit, nemo facile expediet. Repono:

Optima mors, PARCAE quæ venit ACTA die.

Acta est in Neapolitano, Palatino, Bononiensi ac duobus Vaticanis. Firmat Propertius mox eleg. VI, 30.

Ista per humanas mors venit acta manus.

Parcae autem dies est dies fatalis, destinata morti. Virgilius Aen. XII, 149.

*Nunc juvenem inparibus vi-
 deo concurrere fatis;*

*Parcarumque dies et vis ini-
 mica propinquat.*

Me juvet in prima coluisse Helicon juvena,
 Musarumque choris implicuisse manus; 20
 Me juvet et multo mentem vincire Lyaeo,
 Et caput in verna semper habere rosa.
 Atque ubi jam Venerem gravis interceperit aetas,
 Sparserit et nigras alba senecta comas,
 Tum mihi Naturae libeat perdiscere mores, 25
 Quis deus hanc mundi temperet arte domum;
 Qua venit exoriens, qua deficit, unde coactis
 Cornibus in plenum menstrua, Luna, redit;
 Unde salo superant venti; quid flamine captet
 Euris, et in nubes unde perennis aqua; 50
 Si ventura dies, mundi quae subruat arcis;
 Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas;
 Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi,
 Solis et atratis luxerit orbis equis;
 Cur serus versare boves et plaustra Bootes; 55
 Pleiadam spisso cur coit igne chorus;

V. 19. 21. (41. 43.) juvat. 27. (49.) deficit: 36. (58.)
 imbre.

31. SI VENTURA. 39. SI JU-
 RA] Codices tantum non
 omnes *Sit ventura dies* et *Sint*
jura deum, corrupte. At ver-
 su 24. *Sparserit et nigras* prae-
 ter aliquot Italicos Bononiensis
 habet: caeteri plerique *Spar-*
serit integras, vel *Sparsit et*
integras; Neapolitanus *Sparse-*
rit et integras.

36. PLEIADUM SPISSO CUR
 COIT IMBRE CHORUS] *Spisso*
imbre Nicolaus Heinsius inven-
 nit, hoc sensu, cum spissus
 imber est; ne F. G. Barthium
 audias cum cavillatione quae-
 rentem, an stellae constant et
 efficiantur aqua et imbre. Me-
 lius tamen est, ut retineamus,
 quod scripti omnes habent:

Pleiadam spisso cur coit
igne chorus.

Hoc est, Quid sibi velint Plei-
 ades, quid efficiant, spisso et
 conferto stellarum choro coe-
 untes. Similiter de via lactea
 Manilius I, 753.

Anno magis densa stellarum
turba corona

Contexit flammam, et crasso
lumine candet?

Proxime accedit nostro Germa-
 nicus, de eisdem Vergiliis lo-
 quens, phaenom. 256.

brevis et locus occu-
pat omnes;

Nec faciles cerni, nisi quod
coeuntia plura

Sidera communem ostendunt
ex omnibus ignem.

Curve suos finis altum non exeat aequor,
 Plenus et in partis quattuor annus eat;
 Sub terris si jura deum et tormenta Gigantum;
 Tisiphones atro si furit angue caput; 40
 Aut Alcmaeoniae furiae aut jejunia Phinei;
 Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas;
 Num tribus infernum custodit faucibus antrum
 Cerberus, et Tityo jugera pauca novem;
 An ficta in miseris descendit fabula gentis, 45
 Et timor haud ultra quam rogos esse potest.
 Exitus hic vitae superet mihi! vos, quibus arma
 Grata magis, Crassi signa referte domum.

V.

Dic mihi de nostra, quae sentis, vera puella;
 Sic tibi sint dominae, Lygdame, demta juga.
 Num me laetitia tumefactum fallis inani,
 Haec referens, quae me credere velle putas?
 [Omnis enim debet sine vanis esse relator, 5
 Majoremque metu servus habere fidem.]

V. [VI.]

3. NUM ME] Sic libri aliquot Italici; recte. Neapolitanus *Non*, caeteri *Dum*.

5. OMNIS ENIM DEBET etc.] Hoc distichon spurium esse et alium quam caetera auctorem habere, multis indiciiis manifestum fit. Primum cum prioribus per particulam *enim* male conjungitur; tum oratio minus culta et elegans; tota sententia vero non otiosa solum est, quaeque de domina sua aliquid scire festinantem non deceat; sed et aperte falsa, cum neque omnes nuntios vera referre oporteat; nec Propertius a Cynthiae servo, ut sibi fidus sit, postulare possit; nec

Lygdamo quicquam metuendum sit, si, quid agat Cynthia, narret. Praeterea magnum suspicioni pondus insignis lectionis varietas addit. Nam in versu majore quatuor codices confirmant lectionem, quam Volsceus dedit anno MCCCC-LXXXVIII, *Sine vanis esse relator*: caeteri omnes, *Sine vano nuntius esse*. Pentameter a Mureto ita est constitutus, *Majoremque metu*, cum in suo codice a prima manu invenisset scriptum, *Majoremque metuens*: libri caeteri universi,

Majoremque timens servus
(Neapol. *serus*) *habere fidem*,

Nunc mihi, si qua tenes, ab origine dicere prima
 Incipe; suspensis auribus ista bibam.
 Siccine eam incomptis vidisti flere capillis?
 Illius ex oculis multa cadebat aqua? 10
 Nec speculum strato vidisti, Lygdame, lecto,
 Ornabat niveas nullane gemma manus? —
 At maestam teneris vestem pendere lacertis,
 Scriniaque ad lecti clausa jacere pedes?
 Tristis erat domus, et tristes sua pensa ministrae 15
 Carpebant, medio nebat et ipsa loco,
 Humidaque inpressa siccabat lumina lana,
 Rettulit et querulo jurgia nostra sono?
 Haec te teste mihi promissa est, Lygdame, merces?
 Est poenae servo rumpere teste fidem. 20
 Ille potest nullo miseram me linqere, facto!
 *Aequalem nulla dicere habere domo!

V. 13. Ac. 22. Ac qualem.

quod uti paene caret sensu, ita hujus distichi auctorem fortasse non dedecet.

9. SICCINE EAM] Verissima lectio a Mureto, ni fallor, reposita. Priores et scripti, ut videtur, omnes *Sicut eam*. Neapolitanus aut *Si eam* aut *Si causa incomptis*; scis enim, ista una tantum littera differre, quae hic dignosci nequit, *ēā*, *ca*. Obiter emendamus locum Taciti annal. I, 27., in quo Gronovii explicatio non satisfacit: *Postremo deserunt tribunal; ut quisque praetorianorum militum amicorumve Caesaris occurreret, manus intentantes, causam discordiae, et initium armorum*. Pro *ca* repono *iā*:

Manus intentantes; jam discordiae, et initium armorum.

13. AC MOESTAM] Groninganus et Mentelianus cum tribus Gebhardi AT *maestam*; quod praeferebant, quibus accurata oratio placet. Neapolitanus *Acuestam teneris vestem* habet, non *vectam*, ut Burmannus narrat.

22. AC QUALEM NULLA DICERE HABERE DOMO] Id est, *Ille potest dicere se habere domi suae amicam, qualem in nulla domo alius habere possit*. Ita duram hanc et hiulcam orationem ipse Scaliger interpretatur, a quo est illud *Ac qualem*. Libri omnes habent *Aequalem*. Id tuetur *ὁ δεινα*, hunc esse sensum et cohaerentiam indicans: *Ille Propertius potest*

Gaudet me vacuo solam tabescere lecto!

Si placet, insultet, Lygdame, morte mea:
Non me moribus illa, sed herbis improba vicit. 25

Staminea rhombi ducitur ille rota;
Illum turgentis ranae portenta rubetae
Et lecta ex structis ignibus ossa trahunt,

V. 28. exsectis unguibus.

*me linqere, nullo crimine com-
misso, et dicere, me rivalem
nulla habere domo? non esse
fraudes in amore ipsius? Nihil
de caeteris dicam: illud est
egregium, quod aequalem in-
telligit rivalem Cynthiae. Mihi,
quomodo hic locus legi debeat,
non sane certum videtur: sed
in dicere latere vitium existi-
mo, quod verbum hic libra-
riorum oscitantia inculcari fa-
cile potuit, propter tot infini-
tivorum in eadem fere omnium
horum versuum sede posito-
rum viciniam, Rumpere, Lin-
quere, Habere, Tabescere. Su-
spicor igitur, Propertium de-
disse:*

*Ille potest nullo miseram me
linquere facto,*

*AEQUALEM nulla cui sit
habere domo?*

Hoc est, Me, cui aequalem pa-
remve puellam nulla domo re-
perire poterit; sit pro liceat
posito, quem usum praeter
alios optime illustravit Hein-
sius ad Ovidium art. amat. II,
28. Nunc video, simile quid
Burmanno in mentem venisse,
tentanti:

*At qualem nulla possit ha-
bere domo.*

28. ET LECTA EXSECTIS UN-
GUIS OSSA TRAHUNT] Haec
Broukhusius de conjectura de-
dit, oratione non nimis facili;
nam ossa cum segminibus un-
guium e cadaveribus lecta in-
telligit. Melius Burmannus
Exsuccis unguibus, et Mitscher-
lichius ad Horat. epod. V, 20.
Exsertis unguibus; nisi quod
utrumque digitis melius, quam
manibus, convenit. Codices
vero universi non *unguis*
habent, sed *anguibus*:

*Et lecta exsectis anguis
ossa trahunt.*

Jam veneno carere angues con-
stat, nisi quod Propertio idem
licebat, quod Manilio II, 44.

*Ille venenatos angues, hic
gramina et herbas*

*Fata refert vitamve sua ra-
dice ferantes.*

Exsecta autem anguium ossa a
veneficis ad amorem concilian-
dum adhibita esse, nullo indi-
cio cognoscimus. Porro autem
et alibi et in Propertii codice
Groningano pro *ignes* saepe
scribitur *ingues*, ut et hic ali-
quis *anguis* illos, quibus locus
non est, ex *inguibus* natos esse
suspiciari possit. Ita Heinsio
visum est, qui voluit ex seris

Et strigis inventae per busta jacentia plumae,
 Vincitque funesto lanea vitta toro. 50
 Si non vana canunt, mea, Lygdame, somnia testor;
 Poena erit ante meos sera, sed ampla, pedes;
 Putris et in vacuo texetur aranea lecto;
 Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
 Quae tibi si veris animis est questa puella, 55
 Hac eadem rursus, Lygdame, curre via,
 Et mea cum multis lacrimis mandata reporta,
 Iram, non fraudes esse in amore meo,
 Me quoque consimili inpositum torquerier igni
 Jurabo, et bis sex integer esse dies. 40

V. 30. Cinctaque.

ignibus; male tamen, cum ignes rogales seri non possint dici, nisi hominis defuncti respectu habito. Rectius Marklandus ex atris ignibus; sed nulla eum veri specie. Repono:

Illum turgentis ranae portenta rubetae

Et lecta ex structis ignibus ossa trahunt.

Structi ignes, ut apud Ovidium trist. I, 3, 98.

Nec gemuisse minus, quam si nataeve meumve

Vidisset structos corpus habere rogos.

Idem trist. III, 13, 22.

Funeris ara mihi ferali cincta cupresso

Convenit et structis flamma parata rogis.

et libro IV, 10, 86.

Si tamen extinctis aliquid nisi nomina restant,

Et gracilis structos effugit umbra rogos.

Epist. XV, 116.

Non aliter, quam si gnati pia mater adempti

Portet ad exstructos corpus inane rogos.

Exstructis in codicibus scribitur

extctis, littera u supra t notata: inde facili lapsu exctis factum, et caetera, quae hic e libris manu scriptis enotantur.

30. CINCTAQUE FUNESTOLANEA VITTA TORO] Viro est in codicibus, quod Heinsius bene correxit. Sed praetera scribe Vincitque, vel potius vincitque cum eodem: vitta cingebatur torus, non toro vitta.

40. JURABO, ET BIS SEX] Binas constructiones in hoc loco conjunctas agnoscit Huschkius in nuperis ad Tibullum notis pag. 38.

Me quoque consimili inpositum torquerier igni

Jurabo, et bis sex integer esse dies.

Quod mihi si tanto felix concordia bello
Exstiterit, per me, Lygdame, liber eris.

VI.

Ergo sollicitae tu causa, pecunia, vitae es;

Per te in maturum mortis adimus iter!

Tu vitis hominum crudelia pabula praebes;

Semina curarum de capite orta tuo.

Tu Paetum ad Pharios tendentem linthea portus

Obruis insano terque quaterque mari.

Nam dum te sequitur, primo miser excidit aevo,

Et nova longinquis piscibus esca natat;

Eleg. VI. *Burm. V.* Versus hoc ordine positi: 1—8. *tum*
55—66. (9—20.) 17—20. (21—24.) 9—16. (25—32.)
67—70. (33—36.) 25—34. (37—46.) 37. 38. 35. 36.
(47—50.) 21—24. (51—54.) 39—42. (55—58.) 53.
54. (59. 60.) 47—52. (61—66.) 43—46. (67—70.)
71, 72.

Idem, ut interpunctio mutetur, suadere non vult. Neque ego hoc velim, si particula *et* retineatur. Sed eam cum boni codices multi ignorent, mirum sit, nisi alii vocabulo, quod forte fortuna omissum erat, substituta fuerit. Puto fuisse:

*Jurabo hos bis sex integer
esse dies.*

Caeterum J. H. Vossius ad Tibull. I, 5, 81. pag. 199. lectionem hanc, *torquerier igni*, bene tuetur, male autem *imposito igni* legendum conjectat; vide Jacobsium ad antholog. Graec. II, 1. pag. 139.

41. QUOD MIHI SI TANTO]
Codex Neapolitanus *Quod nisi*
i
et tanto. Illud *nisi* ex *mi* ortum est, quod pro *mihi si* scri-

bi sollemne est, littera *i* supra *m* posita. Sed particula *et* ante *tanto* addita fortasse non est de nihilo. Ita enim, nisi fallor, Propertius scripsit:

*Quod mihi si e tanto felix
concordia bello
Exstiterit,*

proprie magis et sensu minus obscuro. Sic Cicero pro Rosc. Amer. XXVII, 75. *In urbe luxuries creatur, ex luxuria existat avaritia necesse est, ex avaritia erumpat audacia.*

VI. [VII.]

In hoc carmine Scaliger insigni temeritate nullum fere versum eo, quo in libris scriptis haberetur, loco reliquit: sed, mirum, omnia transponendo nihil effecit, nisi ut mi-

Et mater non justa piaque dare debita terrae,
 Nec pote cognatos inter humare rogos: 10
 Sed tua nunc volucres astant super ossa marinae;
 Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare est.
 Infelix Aquilo, raptae timor Orithyiae,
 Quae spolia ex illo tanta fuere tibi?
 Aut quidnam fracta gaudes, Neptune, carina? 15
 Portabat sanctos alveus iste viros.
 Paete, quid aetatem numeras? quid cara natanti
 Mater in ore tibi est? non habet unda deos.
 Jam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
 Omnia detrito vincula fune cadunt. 20
 Sunt Agamemnonias testantia litora curas,
 Quae notat Argynni poena, minacis aquae.

V. 12. mare. 19. Nam. 22. natantis aquae.

zus, quam antea, cohaerent. Nos veterem ordinem hic quoque reduximus, in quo nihil reprehendi potest ab iis, qui poetas in ordinem cogere nolunt. Hoc tamen meminervis, familiare Propertio esse a tertia persona ad secundam frequenter transire, quod aliis exemplis docebimus ad eleg. XII, 42.; idque teneram illam, quae in hoc carmine regnat, tristitiam optime decet.

9. ET MATER] Viri docti malunt *At* ex codice Groningano. Hoc ordo Scaligeranus necessario requirit: si libros scriptos sequimur, utraque particula recte habet.

12. OMNE MARE] Adde *Est* ex Neapolitano, Guarneriano et aliis, *Carpathium omne mare* EST. Regula posita est ad librum II, 6, 15.

15. AUT QUIDNAM FRACTA]

Marklandus tentat *Quianam*, Sed aliud suadent praecedentia,

Quae spolia ex illo tanta fuere tibi?

Consentaneum est, ut sequatur:

Aut quid tam fracta gaudes, Neptune, carina?

19. NAM TIBI] Omnia egregie cohaerent. Hoc et duobus sequentibus distichis prior illa sententia illustratur: *Non habet unda deos*. Sed *Nam* putidum est, et logico quam poeta dignius. Repono:

non habet unda deos.

JAM tibi nocturnis ad saxa ligata procellis

Omnia detrito vincula fune cadunt.

Sic III, 20, 27.

Testis Anymone, latices cum ferret in Argis,

Compressa, et Lernes pulsa tridente palus.

Hic juvene amisso classem non solvit Atrides,

Pro qua mactata est Iphigenia mora.

Reddite corpus humo positumque in gurgite, venti, 25

Paetum; sponte tua, vilis arena, tegas;

V. 23. Hoc. 25. positaque — vita. 26. Paetum sponte
sua — tegat.

Jam deus amplexu votum per-
solvit, et illi

Aurea divinas urna profu-
dit aquas.

22. QUAE NOTAT ARGYNNI
FOENA NATANTIS AQUA] Sic
Scaligeri codex: alia Italorum
commenta in aliis exstant. Sed
meliores:

Qua notat Argynni poena
minantis aquae,
vel Quae; Quae nota Gronin-
ganus. Repone:

Sunt Agamemnonias testantia
litora curas,

Quae notat Argynni poena,
MINACIS AQUAE.

Hoc vult, Esse, quae senten-
tiam versu 18. positam veram
proben, litora quaedam mina-
eis; hoc est, iracundae aquae:
haec Agamemnonis dolorem et
querelas experta esse, haec ab
Argynno aquis submerso notam
traxisse. Minacem aquam di-
cit, ut Ovidius epist. XIX, 85.

Nam memini, cum te saevum
veniente minaxque

Non minus aut multo non
minus aequor erat.

Litora autem minacis aquae, ut
Catullus IV, 6.

Et hoc negat minacis Adria-
tici

Negare litus, insulasve Cy-
cladas,

Rhodumve nobilem, horri-
damve Thraciam,

Propontida, trucemve Ponti-
cum sinum.

in quibus orationis vitium cor-
riges scribendo; *Horridamve
Thracias Propontida*, aut cer-
te, mutata interpunctione, mi-
nus tamen suaviter, *Horridam-
ve Thraciam Propontida*. Haec
scripseram, cum veram nostri
loci interpretationem Marci-
lium apud Burmannum non
latuisse animadverti, nisi quod
minacis pro minantis legendum
esse non perspexit, et curas
Agamemnonias pro amore Aga-
memnonis dici non recte opi-
natur.

23. HOC JUVENE] Pronomen
Hoc non minus hic sordet,
quam particula *Nam* versu 19.
Repone:

HIC juvene amisso classem
non solvit Atrides.

25. REDDITE CORPUS HUMO,
POSITAQUE IN GURGITE VITA
PAETUM SPONTE SUA VILIS
ARENA TEGAT] Locus gravi-
ter affectus, nec felici manu hac-
tenus curatus. Primum, quem
alloquatur, invenimus nemi-
nem. Hinc Scaliger versus 67—
70. his praemisit:

O centum aequoreas Nereus
genitore puellae,

Et quotiens Paeti transibit nauta sepulcrum,

Dicat: Et audaci tu timor esse potes.

Ite, rates curvas et leti texite causas.

Ista per humanas mors venit acta manus. 50

Terra parum fuerat fatis: adjecimus undas;

Fortunae miseris auximus arte vias.

V. 27. Ut. 51. fuerat: fatis adj. 52. Naturae.

*Et tu materno tacta dolore
Thetis,*

*Vos decuit lasso supponere
brachia mento,*

*Non poterat vestras ille
gravare manus.*

Sed post haec tam magnifica quam debile, quam ineptum illud est, *Nunc corpus extincti ex mari in terram deferte!* Hoc autem Scaligerano versuum ordine rejecto cadit etiam ingeniosa Marklandi emendatio scribentis:

Reddite corpus humo, positumque in margine ripae

Paetum etc.

una cum hac cadit aut labat certe, quod Burmannus Guyeto et Santenio auctoribus dedit, *Sponte sua tegat.* Nam scripti quidem omnes habent:

Paetum sponte tua, vilis arena, tegas.

Videamus igitur, an in his ipsis versibus fortasse ii, quos poeta alloquitur, alicubi abscondantur. Sane ita videtur, in his, *positaque in gurgite vita*, latere anguem in herba. Ea enim inepte et otiose, nulla cum vi, nulloque consilio interposita sunt: *Reddite corpus humo, et, vita in mari po-*

sita, Paetum arena tegat. Quae cum ita sint, dubium mihi non est, quin pro *Vita* legi debeat *Venti*: caetera, codice Neapolitano, in quo legitur *posita est in gurgite*, vitii sedem indicante, vere, ni fallor, restituemus, *positumque* scribendo. Sic igitur totum locum refingo:

*Reddite corpus humo positumque in gurgite,
VENTI,*

Paetum; sponte TUA, vilis arena, TEGAS.

27. UT, QUOTIES] Sic Janus Doussa: scripti et quotiens, nec rejicio. Mox versu 29. *rates curvas* bene de Passeratii conjectura edidit. Optimi libri habent fere: *Ite rates curvae et leti texite causas*; Neapolitanus: *Ite rates curvae et leti terite causas.*

52. NATURAE MISERAS] Broukhusii commentum, egregium sane, sed quod verum non dixerim. Codices universi habent:

FORTUNAE miseris auximus arte vias.

Quid si hoc majorem altero vim habeat? Ut viae naturales augerentur, id fortasse ferendum fuisset: quanto stultius fuit, novam viam fortu-

Ancora te teneat, quem non tenere Penates?

Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?

Ventorum est, quodcumque paras, haud ulla carina 35

Consenuit; fallit portus et ipse fidem.

Natura insidias pontum substravit avaris;

Ut tibi succedat, vix semel esse potest.

Saxa triumphalis fregere Capharea puppis,

Naufraga cum vasto Graecia tracta salo est. 40

Paullatim socium jacturam flevit Ulixes,

In mare cui soliti non valere doli.

O si contentus patrio bove verteret agros,

Verbaque duxisset pondus habere mea!

V. 37. Fortuna. 43. Quod.

nae, qua nos aggredereetur, praebuisse, quae in terra jam satis dura nobis fuerat! Concinit Seneca natural. quaest. V, 18., quem locum Broukhusius non recte trahit in partes suas: *Quid maria inquietamus? Parum videlicet ad mortes nostras terra late patet. Hoc erat illud: Terra parum fuerat fati: adjecimus undas.*

Ita enim potius interpungam, ut *fata* interpretemur *mortes*: ne bis idem fere dicat, *fortunam* post *fata* inculcando. Pergit Seneca: *Nimis delicate fortuna nos tractat; nimis dura dedit nobis corpora, felicem valetudinem. Non depopulatur nos casus incurrens; emetiri cuique annos suos ex commodo licet, et ad senectutem decurrere. Itaque eamus in pelagus, et vocemus in nos fata cessantia. Miseri, quid quaeritis? Mortem, quae ubique superest. Nempe ita*

Fortunae miseris auximus arte vias.

Sed Broukhusius hic *Naturae* locum concessit, quia versu 37. necessario legendum credidit:

37. FORTUNA INSIDIAS PONTUM SUBSTRAVIT AVARIS] Ubi in libris omnibus NATURA legitur. Ille Naturam, optimam omnium parentem, insidias struere mortalibus negat. Quidni autem? Avaritiae hominum necopinam mortem opponit. Statius Theb. II, 501.

Insidias natura loco caecamque latendi

Struxit opem; ubi vide, annon rectius possit scribi *latenti*.

42. CUI SOLITI] Ita verissime Lipsius, et ante eum Italus in veteri libro Passeratii. Caeteri corrupte *Soli*.

43. QUOD SI CONTENTUS] Hic unus locus Scaligero iustam fortasse transponendi causam praebuisse videri potest.

Viveret ante suos dulcis conviva Penatis, 45
 Pauper, at in terra, nil ubi flere potis.
 Non tulit haec Paetus, stridorem audire procellae,
 Et duro teneras laedere fune manus,
 Sed Cnidio calamo aut Oricia terebintho,
 Et fultum pluma versicolore caput: 50

V. 46. potest. 47. huic pectus. 49. thyiae thalamo, aut Oriciae terebinthi Effulto.

Hic enim per has particulas
*Quod si ea, quae conjungi non
 debebant, conjunguntur. Scribe:*

O! si contentus patrio bove
 verteret agros,
 Verbaque duxisset pondus
 habere mea!

Horatius serm. II, 6, 8.

o! si angulus ille
 Proximus accedat. qui nunc
 deformat agellum!

O! si urnam argenti fors
 quae mihi monstret!

Nec magna mutatio est. Nam
 pro *Oh fuit scriptum Qd vel
 Qd.*

46. NIL UBI FLERE POTEST]
 Vitium est in postremo vocabulo; non enim *potest* debuit dici de mortuo, sed *poterat* aut *posset* aut *potuisset*, praesertim cum *viveret* praecessisset. Marklandus tentat: *Nil ubi flere opus est*, numeris horridis. Jacobsius: *Nil ubi turbo potest*, o finali contra usum illius aevi correpto. Repone, verbo substantivo deleto:

*Pauper, at in terra, nil ubi
 flere POTIS.*

Nam et *pote* et *potis* aetatis Augustae poetae usurparunt: il-

lud autem in versus fine locum non habet.

47. NON TULIT HUIC PECTUS]
 Hoc Scaliger excogitavit, et mutato versuum ordine ad Ulixem retulit. Sed, ut caetera mittam, quis ita locutus est: *tulit huic pectus?* Hic tulit dicimus, et *huic fuit pectus* (Sabin. epist. II, 87.): illud nusquam legere memini. Impressi veteres habent, *Non tulit hic Paetus*, quod nescio an qui scripti confirmant: sed ineptum est, sive jungas *hic Paetus*, sive *hic in terra tulit*. Guarnerianus, Vaticanus Livineji et alii apud Burmannum, *Hunc Paetus*, scilicet hunc stridorem procellae. Sed praestat, quod in Neapolitano legitur (nam Burmannus de hoc fallit), et in Palatinis teste Gebhardo:

*Non tulit HAEC PAETUS, stridorem audire procellae,
 Et duro teneras laedere fune manus.*

49. SED THYIAE THALAMO,
 AUT ORICIAE TEREBINTHI EFFULTO PLUMA VERSICOLORE CAPUT] Omnia labant in his versiculis, ut, ubi machinam admovere incipias, paene ne-

Huic fluctus vivos radicatus abstulit unguis,
Et miserum invita traxit hiatus aqua;

V. 52. niger invitam — aquam:

scias. Primum tamen constructionem laborare videbis, *Effulto* autem, quod Scaligeri commentum est, huic ex superiore disticho sublato prorsus cadere. Tum toro quidem fulciri caput scimus: thalamo quomodo fulciatur, quis intelligat? Quis porro thalamos ex thyia aut terebintho fabricatos umquam inaudivit? Nam quod thalamum pro lecto dici volunt, novum est. Vides jam ista nihili esse, *thyiae thalamo aut Oriciae terebinthi*, quae et ipsa a Scaligero partim, partim a primis editoribus ita transformata sunt. Libri enim meliores hoc distichon ita fere scriptum exhibent:

Sed Chio calamo, aut Oricia
terebintho,

Et fultum pluma versicolore
caput;

nisi quod *Chio thalamo* in paucis legitur; *Aut fultum* in aliquot deterioribus, et, si Barmano fides, in Groningano, ex quo tamen Livinejus *Et fultum* annotat; *Effultus* denique in quatuor Italicis. Repono:

Non tulit haec Paetus, stridorem
audire procellae,

Et, duro teneras laedere
funs manus,

Sed CNIDIO CALAMO aut ORICIA
TEREBINTHO,

ET FULTUM pluma versicolore
caput.

Hoc solum, inquit, ferre Paetus poterat, ut Cnidio calamo aut supellectile ex terebintho facta manus laederet, et caput pulvillo, in quo fultum erat, versicolore. De calamo Cnidio Plinius hist. nat. XVI, 36, 64. *Chartisque serviunt calami, Aegyptii maxime, cognatione quadam papyri. Probatiores tamen Cnidii, et qui in Asia circa Anaëticum lacum nascuntur.* Ausonius epist. VII, 49.

Nec jam fessipedis per calami
vias

Grassetur Cnidiae sulcus arundinis.

Idem epist. IV, 75.

cum tibi

Cadmi nigellas filias,
Melonis albam filiam,
Notasque furvae sepiae,
Cnidiosque nodos prodidit.

51. VIVOS] Bene viri docti
codices Vivo.

52. ET NIGER INVITAM TRAXIT HIATUS AQUAM] Ita haec Justus Lipsius concinnavit ant. lect. II, 10., nisi quod *Invisam*, quod in libris plurimis legitur, male retinuit. Sed ille nigrum hiatum maris intelligit: quanto subtilior ille, qui, cum videret, potius dicendum hic fuisse, mare Paetum, quam aquas traxisse, haec ita interpretatus est: „Hiatus np. oris, „pro Paetus hians. niger aquam.

Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno;
 Paetus ut occideret, tot coëre mala.
 Flens tamen extremis dedit haec mandata querelis, 55
 Cum moribunda niger clauderet ora liquor:
 Di maris, Aegaei quos sunt penes aequora, venti,
 Et quaecumque meum degravat unda caput,
 Quo rapitis miseros tenerae lanuginis annos?
 Adtulimus longas in freta vestra manus. 60
 Ah miser alcyonum scopulis adfigar acutis;
 In me caeruleo fuscina sumta deo est.
 At saltem Italiae regionibus advehat aestus:
 Hoc de me, sat erit, si modo matris erit.
 Subtrahit haec fantem torta vertigine fluctus; 65
 Ultima quae Paeto voxque diesque fuit.
 O centum acquoreae Nereo genitore puellae,
 Et tu materno tacta dolore Theti,
 Vos decuit lasso subponere brachio mento;
 Non poterat vestras ille gravare manus. 70
 At tu, saeve Aquilo, numquam mea vela videbis;
 Ante fores dominae condar oportet iners.

V. 68. Thetis.

„*invitam* pro nigra aquam in-
 „*vitus*.“

Huic mandes, si quid recte
 curatum velis.

Scripti autem omnes pro *niger*
 exhibent *miser*:

*Et miser invitam traxit
 hiatus aquam.*

Scribo:

*Et MISERUM INVITA traxit
 hiatus AQUA.*

Litterae *um* a sequentibus *inu*
 facile perierunt; hunc errorem
 alter necessario secutus est.

63. ADVEHAT AESTUS] Sic
 recte Scaliger, duobus Italicis
 consentientibus: *Evehat cae-*

teri, sed male. Apud Virgi-
 lium Aen. I, 512.

*ater quos aequore turbo
 Dispulerat, penitusque alias
 avexerat oras.*

verum sine dubio est, quod
 habent alii, *advexerat*. Nam
 in his praepositionibus exigua
 est librorum scriptorum aucto-
 ritas.

68. TACTA DOLORE THETIS]
 Franciscus Puccius, Santenio
 teste, correxit *Et tu* — THETI;
 verissime, sive ipse vidit, sive
 e Vallae libro sumsit. Ovidius
 metamorph. XI, 237.

VII.

Dulcis ad hesternas fuerat mihi rixa lucernas,
 Vocis et insanae tot maledicta tuae.
 Cur furibunda mero mensam propellis, et in me
 Projicis insana cymbia plena manu?
 Tu vero nostros audax invade capillos, 5
 Et mea formosis unguibus ora nota;
 Tu minitare oculos subjecta exurere flamma;
 Fac mea rescisso pectora nuda sinu.
 Nimirum veri dantur mihi signa caloribus;
 Nam sine amore gravi femina nulla dolet. 10
 Quae mulier rabida jactat convicia lingua,
 Et Veneris magnae volvitur ante pedes,

Eleg. VII. *Burm. VI. V. 1. extrêmas. 3. Dum.*

*quo saepe venire
 Frenato delphine sedens, The-
 ti nuda, solebas.*

Neque aliter usquam caeteri
 scriptores.

VII. [VIII.]

1. DULCIS AD EXTREMAS
 FUERAT MIHI RIXA LUCERNAS]
 Marklandus apud Burmannum
 annotat: *Quomodo tot male-*
dicta, si dulcis rixa? Miror;
 nam in hoc totius elegiae car-
 do vertitur, quod sibi illam
 rixam dulcem gratamque esse
 dicit, cujus indicio se perdit
 amari intelligat. Catullus XCII.

*Lesbia mi dicit semper male,
 nec tacet umquam*

De me: Lesbia me, disper-
eam, nisi amat.

Lege vero ex codice Neapoli-
 tano et aliquot Italicis:

*Dulcis ad HESTERNAS fuerat
 mihi rixa lucernas,
 Vocis et insanae tot male-*
dicta tuae.

Nam ne te consonantia sylla-
 barum offendat, de hac dictum
 est libro I, 18, 5.: tempus au-
 tem, quo illud factum sit, hic
 necessario indicari debuit. Cae-
 terum *externis* habent libri ple-
 rique: *extremis*, quod in Men-
 teliano est, anno MCCCC-
 LXXXI Joh. Calphurnius de-
 dit, et proximo Volscus.

3. DUM FURIBUNDA MERO]
 Ita Broukhusius, *Dum*. At co-
 dices scripti aliud quid exhi-
 bent:

*CUR furibunda mero mensam
 propellis, et in me
 Projicis insana cymbia ple-*
na manu?

Hoc probo. Felici audacia Pro-
 pertius verba, quae ipse inter
 rixam pronuntiaverat, ponit,
 eaque corrigens quasi subjicit:
Tu vero nostros etc. Simile
 quid habes libro III, 6, 11 seqq.

11. RABIDA] Praeclare Sca-
 liger. Codices *gravidam lingua*

Custodum et gregibus circum se stipat euntem,
 Seu sequitur medias, Maenas ut icta, vias,
 Seu timidam crebro dementia somnia terrent, 15
 Seu miseram in tabula picta puella movet, —
 His ego tormentis animi sum verus aruspex:
 Has didici certo saepe in amore notas.

V. 13. Custodum gregibus seu quum. 18. certas didici.

quod si vel posset dici pro *lingua gravi*, ab hac tamen re alienum foret.

13. CUSTODUM GREGIBUS SEU QUUM SE STIPAT EUNTEM] Sic Muretus, *Seu cum*, et post eum Broukhusius, qui in Franciano secundo invenisse vult *Ceu cum*. Burmannus tamen in Menteliano et Leidensi primo, quibus nominibus idem Francianus indicatur, juxta atque in caeteris tantum non omnibus *Circa se stipat* legi refert. Repono:

*Quae mulier rabida jactat
 convicia lingua,*

*Et Veneris magnae volvitur
 ante pedes,*

*Custodum ET gregibus CIRCA
 se stipat euntem.*

Claudianus de VI. consul. Honor. 595.

*ducibus circum stipata
 togatis Curia.*

Et, ubi versus mensura non desiderat, a librariis omissum saepe jam vidimus. Caeterum illud *seu cum* Latinum non est. Quomodo enim haec duae particulae conjunctae ad unum verbum referri possunt?

18. HAS CERTAS DIDICI] Ita Broukhusius, ex Vaticano Li-

vineji, ut ait. Sed Livinejus annotat: *didici certo] certas V. certo didici P.* ut appareat, *Has didici certas* fuisse in Vaticano, quod et alii Italici, Scaligeranus et secundus Leidensis, exhibent, in Posthiano autem, qui et Groninganus audit, *Has certo didici*. Aut hunc posteriorem sequamur, aut Neapolitanum ac Mentelianum caeterosque tantum non omnes, in quibus est:

*Has DIDICI CERTO saepe in
 amore notas.*

Has, quas modo dixit, notas in amoribus certis et constantibus saepe observasse vult. Propertius I, 9, 19.

*Nec mihi rivalis certos sub-
 ducit amores.*

Libro III, 24, 19.

*Parcite jam, fratres; jam
 certos spondet amores.*

Ovidius metamorph. IV, 156.

*Ut, quos certus amor, quos
 hora novissima junxit,*

Componi tumulo non invideatis eodem.

Idem epist. XVII, 191.

*Certus in hospitibus non est
 amor. errat, ut ipsi;*

Cumque nihil speres certius esse, fuit.

Non est certa fides, quam non injuria versat:

Hostibus eveniat lenta puella meis!

20

Inmorso aequales videant mea volnera collo;

Me doceat livor mecum habuisse meam.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem;

Sive meas lacrimas, sive videre tuas.

[Tecta superciliis si quando verba remittis,

25

Aut tua cum digitis scripta silenda notas,]

25. TECTA SUPERCILIIIS] Distichon per quidem elegans, sed ab hujus loci sententia prorsus alienum. Ita Burmannus quoque statuit, rectissimo judicio. Sed ecce adest, qui haec bene cohaerere contendat:

*Aut in amore dolere volo,
aut audire dolentem,*

*Sive meas lacrimas, sive
videre tuas,*

*Tecta superciliis si quando
verba remittis,*

*Aut tua cum digitis scripta
silenda notas.*

Sententia, inquit, versu primo proposita exemplo illustratur versu tertio et quarto. Quomodo, quaeso? Nempe hunc versum,

*Tecta superciliis si quando
verba remittis,*

illis parem esse opinatur, *In amore dolere volo*. Quid dolet vero, si cum puella nutu oculisque colloquitur? Scilicet innuit poeta *Cynthiae vultum iratum, puellam superciliis minantia verba loquentem*. Scire velim, unde illum iratum vultum, illa minantia verba sumserit. Nam nihil tale singula haec verba includunt, *Tecta*

verba superciliis remittis. Ovidius epist. XVII, 81.

*Ah quoties digitis, quoties
ego tecta notavi*

*Signa supercilio paene lo-
quente dari!*

Nec fuisse illa minantia signa, sequentia ostendunt:

*Orbe quoque in mensae legi
sub nomine nostro,*

*Quod deducta mero littera
fecit, Amo.*

Paullus Silentarius epigr. XXI.

Φεῦ φεῦ, καὶ τὸ λάλημα τὸ
μειλικιον ὁ φθόνος
εἶργει,

Βλέμμα τὸ λαθριδίως
φθεγγόμενων βλε-
φάρων.

Apud eundem Ovidium metamorph. III, 460. Narcissus ad imaginem suam:

*Cum risi, arridet; lacrimas
quoque saepe notavi,*

*Me lacrimante, tuas; nutu
quoque signa remittis.*

Actum, ni fallor, de minaci vultu est, et de dolore, quem Propertio inde vult nasci. Jam vero, pergit, et illam ipsam dolentem describit. Nimirum haec,

Odi ego quos numquam pungunt suspiria somnos:

Semper in irata pallidus esse velim.

Dulcior ignis erat Paridi, cum Graja per arma

Tyndaridi poterat gaudia ferre suae. 30

Dum vincunt Danaï, dum restat barbarus Hector,

Ille Helenae in gremio maxima bella gerit.

Aut tecum, aut pro te mihi cum rivalibus arma

Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.

Gaude, quod nulla est aequae formosa; doleres, 55

Si qua foret: nunc sis jure superba, licet.

*Aut tua cum digitis scripta
silenda notas,*

refert ad priora, *Volo audire dolentem*, Qui vero Cynthiam, dum scripta sua silenda digitis notat, dolentem audire potuit? quae digitis nisi praesente marito non loquebatur, praesente autem marito digitis tantum, non ore. Sed fac haec omnia bene sese habere, cur haec affert, non alia, quibus aut se aut puellam dolere velit? Erant tamen majora, quae Propertius, ut erat humilis in amore, non detrectasset. Sed haec sufficiant ad demonstrandum, hos versus huc non pertinere. Quomodo in hunc locum venerint, quaeris: credo a docto lectore ascriptos esse ad vers. 13—18., ut haec quoque amoris indicia esse notaret. Ita in libro V. eleg. V. ante versum 55. scripti plerique repertunt distichon ex libro I, 2, 1. 2. *Quid juvat ornato* etc., quia utrobique *Coae vestis* mentio est. Nec minus libro IV. eleg. XII. post versum 48. multi habent additum Ovidii distichon

ex art. amat. II, 277. *Aurea nunc vere* etc. propter sententiae similitudinem. Jam vero si et unde hi versus desumpti fuerint dicendum est, Propertii esse nullus dubito. Quod autem Burmannus eos post versum 80. eleg. XXIII. lib. II. (nobis III, 28, 30.) ponendos hariolatur, non modo veri simile id non est, sed aperte falsum. Immo, si conjecturae locus sit, hoc distichon fortasse ex libro secundo huc venerit, in quo his similia tradita fuisse, nempe

*Qua nuptae possent fallere
ab arte viros,*

ex Ovidio docemus in praefatione.

27. QUOS NUMQUAM. 29. GRAJA] Codices *Quae numquam*, et *Grata per arma*. Hanc errorem Fruterius et alii correxerunt, illum Itali in tribus scriptis.

35. GAUDE, QUOD NULLA EST etc.] Burmannus annotat: *Totum hoc distichon, praeteris satis incitatis valde lan-*

At tibi, qui nostro nexisti retia lecto,
 Sit socer aeternum, nec sine matre domus!
 Cui nunc si qua data est furandae copia noctis,
 Offensa illa mihi, non tibi amica dedit.

40

VIII.

Maecenas eques Etrusco de sanguine regum,
 Intra fortunam qui cupis esse tuam,
 Quid me scribendi tam vastum mittis in aequor?
 Non sunt apta meae grandia vela rati.
 Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus,
 Et pressum inflexo mox dare terga genu.
 Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
 Fama nec ex aequo ducitur ulla jugo.

Eleg. VIII. *Burm. VII.*: V. 8. una.

guidum et frigidum, nonnihil suspectum est, et, si abesset, praecedentia et sequentia non interrupto tenore cohaerebunt. Hoc posterius concedo; neque, si abesset hoc distichon, desiderarem: sed languere nego ita intellectum: Semper mihi aut tecum aut cum rivalibus bella erunt: tu noli aliter, ac facis, vivere; gaude te ab omnibus expeti; superba esto, et omnes contemnito; non moveor, hoc juris tibi formam dare memor.

37. NEXISTI RETIA LECTO] Libri Propertiani omnes *Tendisti* habent: sed *Nexisti* Diomedis, Prisciani ac Nestoris testimonio viri docti restituerunt. Apud Diomedem libro I. pag. 366. haec legimus: *Necto, nexui vel nexi. Virgilius [Aen. V, 425.]: — palmas amborum innexuit armis. Livius in Odyssaea: Nexabant multa*

inter se —. Maecenas: — nexisti retia lecta [scr. lecto]. Lucillius satirarum: — curarum [lege: satirarum V. tum, ex Prisciano IX. pag. 861.] retia nexit. Mirantur viri docti, unde Maecenatis nomen irrepserit. Diomedis error est; Maecenatis versiculum ex Octavia, in quo pexisti, Priscianus habet libro X. pag. 903.

40. OFFENSA ILLA] Codices, ut videtur, universi, praeter Perreji, Colotianum et duo Vaticanos, habent *Offensam*; itaque Neapolitanus, *Offensā*, lineola supra *a* notata, quam videre Heinsius poterat, nisi festinasset. Idem codex libro III, 17. 31. habet *fingit*, *fig*, non *figit*. Caeterum *Offensa* hic omnino legendum est.

VIII. [IX.]

8. FAMA NEC EX AEQUO DU-

Gloria Lysippo est animosa effingere signa:

Exactis Calamis se mihi jactat equis.

10

In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles:

Parrhasius parva vindicat arte jocum.

Argumenta magis sunt Mentoris addita formae:

At Myos exiguum flectit acanthus iter.

V. 12. locum.

CITUR UNA JUGO] Hoc Lipsius eruit ex vitiosa codicum scriptura,

Flamma nec ex aequo ducitur ulla jugo, vel rogo. Sed aequum jugum pro eodem non videtur recte dici. Repono:

Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,

Fama nec ex aequo ducitur ulla jugo.

Aequum jugum est mons ascensu facilis. Hoc dicit: Non omnes ad omnia nati sumus; nec quisquam, nisi artis suae fastigium attingit, famam accipere potest: noli igitur hoc a me poscere, quod si faciam, gloriam tamen nullam adepturus sum. Sic infra libro V, 10, 3.

Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires.

Non juvat ex facili lecta corona jugo.

Ovidius trist. V, 14, 41.

Nil opus est leto pro me, sed amore fideque.

Non ex difficili fama petenda tibi est.

11. SUMMAM SIBI PONIT] Neapolitanus et Burmanni alter:

In Veneris tabula summam sibi poscit Apelles.

Sed illud verius est. *Summam* artis suae in Veneris tabula positam ipse Apelles judicat: haec tabula primas sibi poscit, non summam.

12. PARRHASIUS PARVA VINDICAT ARTE LOCUM] Verus sensus, si Burmanno credimus, est, Parvas Parrhasii tabulas apud multos locum sibi vindicasse in secretiore aedium cubiculo. Sed hanc interpretationem nec verba nec sententia admittit. Immo aut hoc dicit: vindicat sibi locum inter eos, qui parva arte usi sunt; aut hoc: vindicat sibi parva arte locum inter pictores; quorum illud ita, ut dictum est, Latine dici non potest, utrumque autem falsum est. Non enim locum sibi, sed summum locum Parrhasius vindicat, minoribus tabulis, ut ait Plinius H. N. XXXV, 10., libidines pingendo. Repono igitur:

Parrhasius parva vindicat arte JOGUM.

Parrhasius jocis pingendis maximam famam adeptus est, in hoc genere regnat, hoc sibi unus omnium vindicat.

[Phidiacus signo se Juppiter ornat eburno:] 15

Praxitelen Paria vindicat urbe lapis.

Est, quibus Eleae concurrat palma quadrigae:

Est, quibus in celeres gloria nata pedes.

Hic satus ad pacem: hic castrensibus utilis armis.

Naturae sequitur semina quisque suae, 20

At tua, Maecenas, vitae praecepta recepi,

Cogor et exemplis te superare tuis.

Cum tibi Romano dominas in honore securis

Et liceat medio ponere jura foro,

Vel tibi Medorum pugnacis ire per astus, 25

Atque onerare tuam fixa per arma domum,

V. 16. Praxitelem Parius. 25. hostes.

15. PHIDIACUS SIGNO SE JUPPITER ORNAT EBURNO] Interpretibus nihil in his difficile est, qui Jovem, quoties augustior videatur, Olympiae imaginis suae induere formam narrant; summam artificis laudem praedicantes, ex cujus opere ornamentum ipse quaerat Juppiter. Quis autem eam sententiam his verbis indicaverit, *ornat se signo?* Et si se Juppiter ad statuae Phidiacae exemplum ornat, certe id *Phidiacus* ipse non facit. Non dubito, quin hic versus a librariis ita corruptus fuerit, ut de restituendo eo desperandum videatur, nisi quis hariolari velit, Propertium dedisse:

Phidiaca ars signo te, Juppiter, ornat eburno;
si modo totum hoc distichon Propertium ac non alium potius auctorem habet.

16. PRAXITELEM PARIUS VINDICAT URBE LAPIS] Ita Bur-

mannus, sine sensu, quantum intelligo, et contra librorum auctoritatem. *Parius* enim habuerunt tantum Berqaldi codices: caeteri fere omnes *Praxitelem propria*, unde Broukhuisius recte videtur fecisse:

*Praxitelem PARIUS vindicat
urbe lapis,*

quod et bene explicavit. Caeterum PRAXITELEM scribo ex Neapolitano.

25. MEDORUM PUGNACES IRE PER HOSTES] Hanc scripturam non video quomodo viri docti tueantur Valerii Flacci loco I, 438.

tu medios gladio bonus ire per hostes,

Euryte,

Hoc enim vitiosum hic est neque excusari potest, quod *Medorum hostes* pro *Medis* dicit. Marklandus et Burmannus corrigunt: *Pugnaces ire per hastas*; egregie, si de alio hoste, non de Parthis ageretur, qui

Et tibi ad effectum vires det Caesar, et omni

Tempore tam faciles insinuentur opes,
 Parcis, et in tenuis humilem te conligis umbras;
 Velorum plenos subtrahis ipse sinus. 30

Crede mihi, magnos aequabunt ista Camillos
 Judicia, et venies tu quoque in ora virum,
 Caesaris et famae vestigia juncta tenebis;
 Maecenatis erunt vera tropaea fides.

Non ego velifera tumidum mare findo carina: 35
 Tuta sub exiguo flumine nostra mora est.

hastis suis non inclaruerunt,
 sed arcu et fallaci fuga. Nec
 verisimile, notissimum voca-
 bulum in tam aperta sententia
 ita corrumpi potuisse. Repono:
Vel tibi Medorum pugnaces
ire per ASTUS.

Pugnacem astum intellige illam
astutam Parthorum fugam, de
 qua Burmannus multa veterum
 loca conduxit hic ad versum
 54. Ita *pavidum astum* dicit
 Flaccus Valerius I, 492.

teneras compressus
pectore tigres,

Quas astu rapuit pavidus.
 et *timidum astum* Statius Achill.
 I, 385.

Gara mihi tellus, magnae
cui pignora curae

Depositumque ingens timido
commisimus astu.

Pugnaces Parthi apud Luca-
 num III, 265.

Inter Caesareas acies diver-
saeque signa

Pugnaces dubium Parthi te-
nuere favorem.

Astus belli est apud Silium
 XVI, 32.

Non ars aut astus belli vel
dextera deerat,

Si non Scipiadae concurreret.

36. TUTA SUB EXIGUO FLU-
 MINE NOSTRA MORA EST] In
 omnibus fere codicibus *Tota*
 legitur, Groningano excepto.
 Sed idem ille habet:!

Tuta sub exiguo est flumine
nostra ratis,

quod etiam ex Italicis quibus-
 dam annotatur. Nihilominus
 alterum teneo. *Moram* de loco
 dicit, non de tempore, quo-
 modo et nos nostro *aufenthalt*
 utimur. Ovidius epist. XIX, 9.

Vos modo venando, modo
rus geniale colendo,

Ponitis in varia tempora
longa mora;

scilicet loco saepe mutato. Va-
 lerius Flaccus II, 503.

hic illum tristi dea
praeficit arae

Ense dato, mora nec terris
tibi longa cruentis.

Mora pro commoratione. Ita
 apud Virgilium caepe ecl. X, 11.

Nam neque Parnasi vobis ju-
ga, nam neque Pindi

Ulla moram fecere, neque
Aonie Aganippe.

Sic noster I, 11, 10. *cymba te*
moretur dixit pro teneat:

Non flebo in cineres arcem sidisse paternos

Cadmi, nec semper praelia clade pari;

Nec referam Scaeas et Pergama Apollinis arcis,

Et Danaum decimo vere redisse rates,

40

Moenia cum Grajo Neptunia pressit aratro

Victor Palladiae ligneus artis equus.

V. 39. artes. 40. undecimo. 42. arcis.

*Atque utinam magis te remis
confisa minutis*

*Parvula Lucrina cymba
moretur aqua.*

Caeterum quia viri docti in nostro loco multa perperam moliantur, non inutile erit observasse, Propertium recte se sub flumine morari dicere, cum pars navigii sub aqua sit. Ita libro III, 21, 13.

*Iam licet et Stygia sedeat
sub arundine remex.*

Stattius Theb. III, 407.

*Solverat Hesperii devexo
margine ponti*

*Flagrantes Sol pronus equos,
rutilamque lavabat*

Caeruleo sub fonte comam.

39. APOLLINIS ARTES] Proba erat codicum omnium scriptura, *Et Pergama Apollinis ARCES*. Nam quod *Cadmi arx* praecesserat, non est magni momenti. Sed Broukhusius elegantiae studio *Apollinis artes* reposuit.

40. ET DANAUM UNDECIMO VERE REDISSE RATES] Scripti omnes habent *Decimo vere*: sed Broukhusius rationem temporum alterum postulare scribit, quod esse notius, quam ut debeat operose probari. At vero quae in Iliade geruntur,

ea omnia ad nonum belli annum pertinent:

Ἡμῖν δ' εἰνατός ἐστι περιτροπῶν ἐνιαυτός

Ἐνθάδε μιμνόντεσσι.

Decimo autem anno non amplius pugnatum est: sed capta urbs, ut Calchas praedixerat:

Ὡς ἡμεῖς τοσσαῦτ' ἔτεα πτολεμίζομεν αὐθι,

Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἰρήσομεν ἐρράγριαν.

Sed et eodem decimo anno abierunt, non undecimo:

Ἐνθα μὲν εἰνάετες πολεμίζομεν ὕψις Ἀχαιῶν,

Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν Πριάμης πέρσαντες ἔβημεν

Οἴκαδε σὺν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκίδασσεν Ἀχαιῆς.

Vere igitur decimi anni Trojam captam esse verisimile est, quamquam caeteri scriptores exitium urbis fere ad aestatem rejiciant. Caeterum quod Propertius dicit,

*Danaum DECIMO VERE
redisse rates,*

minus accurate ver nominat, cum nemo fortasse vere redierit, neque omnes eodem tempore: rectius tamen hoc, quam si undecimo anno redisse diceret.

42. VICTOR PALLADIAE LI-

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
 Et cecinisse modis, Coë poëta, tuis.
 Haec urant pueros, haec urant scripta puellas;
 Meque deum clament, et mihi sacra ferant.
 Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis et a te est,
 Quod ferar in partis ipse fuisse tuas.

45

V. 45. pueri curent, curent haec scr. puellas, V. 47. 48.
in fine carminis positi (59. 60.).

ENEUS ARCIS EQUUS] Satis dictum de arcibus in proximis distichis: lege hic *Palladiae artis equus*. Nempe illum dicit, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθῆνῃ. Artis habent libri scripti, quotquot sunt, universi: arcis de conjectura reposuit Broukhusius, qui hic mire, id est, nullis rationibus impugnat scripturam codicum eosque, qui ei firmandae Virgilii illa admo-
 verant:

*Instar montis equum divina
 Palladis arte
 Aedificant, sectaque intexunt
 abiete costas.*

44. MODIS, COË POËTA, TUIS] Beroaldi commentum est, *Coë poëta*, nec verisimile, cum scripti omnes habeant *dure poëta*. Scaliger reposuit *pure*:

*Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
 Et cecinisse modis, pure
 poëta, tuis;*

quod probat Valckenarius ad fragmenta elegiarum Callimachi pag. 5., rectius ipso Scaligero, qui de Phileta interpretatus erat, ad Callinachum referens. Ita vero jejuna nimis eritur sententia: Satis erit, si mea carmina ita ut Callimachea

placebunt et ego hujus purissimi vatis numeris canere poterō. Ego, si *pure poëta* legatur, amplius ita locum correxerim:

*Sit cecinisse modis, pure
 poëta, tuis!*

hoc sensu: Satis est mihi cum Callimacho placuisse; utinam mihi ita, ut hic fecit, liceat canere! Haec lectio mihi videtur vera esse.

45. HAEC PUERI CURENT, CURENT HAEC SCRIPTA PUELLAE] Hoc Burmannus dedit de Petri Francii sententia, nimis profecto licentiose. Nam libri sinceri omnes habent:

*Haec curant pueros, haec
 curant scripta puellas.*
 Vere, ne dubita, Guyetus et Passeratius:

*Haec URANT PUEROS, haec
 URANT scripta PUELLAS.*

Neque aliter Antonius Volscus in editione altera an. MCCCC-LXXXVIII.

47. HOC MIHI, MAECENAS etc.] Hoc distichon, quod libri omnes in fine carminis collocant, huc revocavimus. Tu ejus sensum contemplare:

Te duce vel Jovis arma canam, caeloque minantem
 Coeum, et Phlegraeis Oromedonta jugis; 50
 Celsave Romanis decerpta Palatia tauris
 Ordinar, et caeso moenia firma Remo,

V. 51. (49.) Celsaque.

*Hoc mihi, Maecenas, laudis
 concedis, et a te est,*

*Quod ferar in partes ipse
 fuisse tuas.*

Hoc sibi a Maecenate esse proficitur, hoc laudis a Maecenate concedi, ut ejus vitae exemplum secutus esse dicatur. Quid vero? Hoccine concedebat Maecenas, qui scribendi tam vastum mittebat in aequor? quem, cum obtemperare nollet, suis exemplis superare cogebatur? cujus vitae praecepta ipso abnuente receperat? Vides, illam sententiam ab hoc carmine penitus abhorrere. Tamen verba illo loco posita alium sensum non admittunt. Jam porro vide, quam male ista cohaereant:

*Meque deum clament, et
 mihi sacra ferant.*

Te duce vel Jovis arma canam.

Tam abrupta sunt, ut vix intelligas. Huc autem reposito disticho nihil desiderabis:

*Haecurant pueros, haec urant
 scripta puellas;*

*Meque deum clament, et
 mihi sacra ferant.*

Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis et a te est,

Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

*Te duce vel Jovis arma canam,
 caeloque minantem*

Coeum, et Phlegraeis Oromedonta jugis.

Hoc laudis, inquit, hos honores mihi poëtae habendos tu solus concedis, tibi uni debeo; quod tuum exemplum secutus res magnas non affectasse praedicabor. Quod si tu jubeas, summa argumenta carmine heroico celebranda sumam.

49. CAELOQUE MINANTEM COEUM] Codex Mentelianus *Minacem* exhibet, quod ferri posse Broukhusius censet, praefert Burmannus. Viro docto alterum *magis actum ipsum* pingit. Rem ille ex obscuro pulchri sensu dirimere conatur: at hoc potius observandum erat, *minacem* tertio casu adjecto ferri non posse, sed *minantem*. Silius Ital. IV, 2.

*Nubiferos montes et saxa
 minantia caelo*

Accepisse jugum.

Virgilius georg. II, 457.

*Et magno Hylaeum Lapi-
 this cratera minantem.*

Statius Theb. V, 398.

*Cernimus Aeacidas murisque
 immane minantem*

Ancaeam.

Pone in his *minacia* et *minacem*: orationem corrumpes.

51. CELSAQUE ROMANIS] Scribe CELSAVE, ne Graecum argumentum una cum Romano videatur tractare velle. Ad hoc

Eductosque paris silvestri ex ubere reges;
 Crescet et ingenium sub tua jussa meum.
 Prosequar et currus utroque ab litore ovantis, 55
 Parthorum astutae tela remissa fugae,
 Claustraque Pelusi Romano subruta ferro,
 Antonique gravis in sua fâta manus.
 Mollia tu coeptae fautor cape lora juventae,
 Dexteraque inmissis da mihi signa rotis. 60

IX.

Mirabar, quidnam misissent mane Camenae,
 Ante meum stantes sole rubente torum.
 Natalis nostrae signum misere puellae,
 Et manibus faustos ter crepuere sonos.
 Transeat hic sine nube dies, stent aëre venti, 5
 Ponat et in sicco molliter unda minas.
 Aspiciam nullos hodierna luce dolentis,
 Et Niobae lacrimas subprimat ipse lapis.
 Alcyonum positis requiescant ora querelis;
 Increpet absumentum nec sua mater Ityn. 10
 Tuque, o cara mihi, felicibus edita pennis,
 Surge, et poscendos justa precare deos.

Eleg. IX. *Burm. VIII. V. 12. poscentes.*

praecesserat *Te duce vel Jovis
 arma canam.*

57. CLAUSTRAQUE PELUSI] Sic egregie Palmerius et Lipsius: scripti habent *Castraque*.

59. MOLLIA TU COEPTAE] Codices manu scripti omnes:

Mollis tu coeptae fautor cape lora juventae.

Recte tamen Broukhusius videtur *Mollia* reposuisse; *mollis* enim *fautorem* Latine dici neque ego crediderim: sed *mollia frena* sunt et *jussa* et *imperia*.

IX. [X.]

12. POSCENTES JUSTA PRECARE DEOS] Optime hic, si Burmannum audimus, „*justa* „*poscere* dicuntur Dii, praesertim, ut die natali pro vita „sibi servata gratias illis agat, „et preces ac vota in sequentium annorum felicitatem suscipiat.“ Sed dii quidem ab hominibus non *justa* poscunt, sed *debita*. Supra eleg. VI, 9. *Et mater non justa pia dare debita Terrae.*

Non potest *justa* dare Pacto,

Ac primum pura somnum tibi discute limpha,
 Et nitidas presso pollice finge comas.
 Dein, qua primum oculos cepisti veste Properti, 15
 Indue, nec vacuum flore relinque caput;
 Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent tua regna caput.
 Inde coronatas ubi ture piaveris aras,
 Luxerit et tota flamma secunda domo, 20
 Sit mensae ratio, noxque inter pocula currat,
 Et crocino naris murrheus unguat onyx.
 Tibia nocturnis succumbat rauca choreis;
 Et sint nequitiae libera verba tuae;
 Dulciaque ingratos adimant convivia somnos; 25
 Publica vicinae perstrepat aura viae.
 Sit sors et nobis talorum interprete jactu,
 Quem gravibus pennis verberet ille Puer.
 Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
 Noctis et instituet sacra ministra Venus, 30
 Annua solvamus thalamo sollemnia nostro,
 Natalisque tui ter peragamus iter.

V. 15. pridem. 32. sic.

quae diis inferis debentur. Re-
 pone:

*Surge, et POSCENDOS justa
 precare deos.*

*Dei poscuntur justa, ut Silius
 IV, 795.*

*Heu primae scelerum causae
 mortalibus aegris,*

*Naturam nescire deum! justa
 ite precati*

*Ture pio, caedumque feros
 avertite ritus.*

Ovidius metam. XIII, 466.

*Este procul, si justa peto,
 tactuque viriles*

Virgineo removete manus.

Idem metam. XIV, 785.

*Has rogat auxilium. nec Nym-
 phae justa precantem
 Sustinuere deam.*

15. QUA PRIDEM] Scripti
 omnes, *Dein qua PRIMUM ocu-
 los: perperam mutavit Brouk-
 husius, quia praecesserat, Ac
 primum pura.* Scilicet et se-
 quens distichon nostro codice
 auctore delendum fuit, ne *ca-
 put* bis in fine pentametri lege-
 retur. Subtili in talibus judi-
 cio opus est; repetitio, quam
 hic non improbamus, offende-
 bat nos in libro III, 6, 24. 26.

32. NATALISQUE TUI SIC PER-
 AGAMUS ITER] Hoc quidem

X.

Quid mirare, meam si versat femina vitam,
 Et trahit addictum sub sua jura virum,
 Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 Quod nequeam fracto rumpere vincla jugo?
 Venturam melius praesagit navita noctem;
 Volneribus didicit miles habere metum:

5

Eleg. X. Burm. IX.

libri plerique exhibent: vereor tamen, ut Latinitas ferat. *Vitae iter* recte dici scio; novi et illud Valerii Flacci I, 783.

Vos, quibus imperium Jovis et non segne peractum

Lucis iter:

sed unius diei iter praeter Solem quis peragere possit, non intelligo. Quare non dubito, quin Propertius dederit:

Natalisque tui TER peragamus iter.

quod Groninganus habet cum Menteliano et uno ex Vossianis; Guarnerianus utrumque conjungit, *ter sic peragamus* exhibendo. Verum tamen est, ita venustissimum carmen foede corrumpi. Nam sensus turpitudinem Passeratius recte exposuit hic et libro II, 33, (III, 29), 22. *Iter autem natalis tui*, in honorem diei festi faciendum, non aliter (paene pudet dicere) atque apud Horatium *carm.* III, 8, 13.

Sume, Maecenas, cyathos amici

Sospitis centum.

X. [XI.]

5. VENTURAM MELIUS PRAE-

SACIT NAVITA NOCTEM] *Mortem in fine versus habent libri meliores, ni fallor, omnes. Sed Noctem Nestoris auctoritas tuetur, quod, cum nemo facile de conjectura reponere potuerit, ex Vallae libro in Italicos venisse suspicor. Caeterum, si modo caetera recte habent, utrumque probum est. Virgilius Aen. I, 90.*

Intonuere poli, et crebris micat ignibus aether,

Praesentemque viris intentant omnia mortem.

Servulus Terentianus Hecyr. III, 4, 7.

Dies triginta aut plus eo in navi fui,

Cum interea semper mortem exspectabam miser;

Ita usque adversa tempestate usi sumus.

Attius apud Ciceronem Tuscul. II, 10, 23.

navem at horrisone freto

Noctem paventes timidi annectunt navitae.

Stattius Achill. I, 453.

ille Pelasgas

Ut vidit transnare rates, ter monte, ter undis

Ista ego praeterita jactavi verba juvena;
 Tu nunc exemplo disce timere meo.
 Colchis flagrantis adamantina sub juga tauros
 Egit, et armigera praelia sevit humo, 10
 Custodisque feros clausit serpentis hiatus,
 Iret ut Aesonias aurea lana domos.
 Ausa ferox ab equo contra obpugnare sagittis
 Maeotis Danaum Penthesilea rates,
 Aurea cui postquam nudavit cassida frontem, 15
 Vicit victorem candida forma virum.
 Omphale et in tantum formae processit honorem,
 Lydia Gygaeo tincta puella lacu,
 Ut, qui pacato statuisset in orbe columnas,
 Tam dura traheret mollia pensa manu, 20
 Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
 Ut solidum cocto tolleret aggere opus,
 Et duo in adversum missi per moenia currus
 Ne possent tacto stringere ab axe latus;

V. 23. inmissi.

*Intonuit, saevaeque dedit
 praesagia noctis.*
 At vero aliud hic considerandum est, quo modo nauta *melius* venturam tempestatem praesagire dicatur. Nempe *melius*, inquit Livinejus, *quam rudes et inexperti maris*. At hoc quidem extrinsecus arcessitur, et quidem contra ipsam sententiam. Hoc enim vult: Quid me dominae meae tam patienter servire miraris? Timidus sum, qui, quam difficulter hoc jugum excutiatur, expertus sim: sic miles quoque vulneribus timorem discit, sic nauta timens semper venturam tempestatem praesagit. Omnia, ut vides, ad timorem refert: nautae vero

melius sane ac certius, quam homines *ἀθαλάσσιοι*, venturam procellam praevident, sed quia nautae sunt et signorum gnari, non quia magis timent. Non frustra igitur Marklandus de hac lectione dubitavit: tamen quod reponit, *vetulus navita*, Burmannus jure culpat, cum *vetulus* absque contemptu non facile dicatur. Fortasse dederit poeta:

*Venturam pavidus praesagit
 navita noctem,*
 ut in Attii versibus supra allatis:

Noctem paventes timidi annectunt navitae.

23. INMISSI] Hoc quis primus excogitaverit, nescio. Cer-

Duxit et Euphraten medium, qua condidit arcis, 25
 Jussit et imperio subdere Bactra caput.
 Nam quid ego heroas, quid raptem in crimina divos?
 Juppiter infamat seque suamque domum.
 Quid? modo quae nostris obprobria vexerat armis
 Et famulos inter femina trita suos 30
 Conjugi et obsceni pretium Romana poposcit
 Moenia et addictos in sua regna patres!
 Noxia Alexandria, dolis aptissima tellus,
 Et totiens nostro Memphi cruenta malo,
 Tris ubi Pompejo detraxit arena triumphos, 35
 Una Philippeo sanguine adusta nota.

V. 26. surgere. 31. Conjugii. Vers. 36. et 40. loca sua
 inter se commutarunt. V. 36. (40.) inusta.

te Gebhardus meliores editiones immissi habere narrat, idque Dousae dederunt anno MDXCII. Sed antiquitus editi misit exhibent, quod qui probant, frustra sunt, licet codex Mentelianus confirmet. Recte missi Beroaldus et codices plerique; vide N. Heinsium in notis Propertianis pag. 726.

26. IMPERIO SURGERE BACTRA CAPUT] Historia postulat, ut cum Burmanno patruo et Jo. Schradero scribamus:

*Jussit et imperio subdere
 Bactra caput.*

Hunc vide in emendationibus cap. VIII. pag. 155.

31. CONJUGII OBSCENI] Sic rectissime viri docti codicum scripturam *Conjugis obsceni* correxere, nisi quod particula copulans interjicienda erat, ita:

Quid? modo quae nostris obprobria vexerat armis

Et famulos inter femina trita suos,

CONJUGI ET obsceni pretium
 Romana poposcit
 Moenia et addictos in sua
 jura patres!

Nam quae obprobria intelligendum est quanta.

36. TOLLET NULLA DIES
 HANC TIBI, ROMA, NOTAM.
 40. UNA PHILIPPEO SANGUINE
 INUSTA NOTA] Intento animo percipe haec ab interpretibus minore, quam fieri debebat, cura tractata. De Aegypto loquitur:

*Tres ubi Pompejo detraxit
 arena triumphos.*

Tollet nulla dies hanc tibi,
 Roma, notam.

*Issent Phlegraeo melius tibi
 funera campo,*

Vel tua si socero colla daturus eras.

*Scilicet incesti meretrix regina
 Canopi,*

Issent Phlegræo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras.

Una Philippeo sanguine
inusta nota,

Ausa Jovi nostro latrantem
opponere Anubin,

Et Tiberim Nili cogere
ferre minas!

Ille versus, quo Pompejum Ptolemaei dolo interfectum Romae aeterno crimini vertit, suspensos tenuit criticos tandem delatos eo, ut Romam perfidiae ultione dimissa aeternam culpam meruisse contenderent. Sed cavendum erat Propertio, ne contumeliose in Augustum diceret. Id facit, *nulla die tollendam ignominiam* praedicando, quam Augustus ea ipsa die, qua Cleopatra victa erat, sustulerat. Praeterea nimia profecto licentia est, Memphim primum alloqui:

Et toties nostro, Memphi,
cruenta malo,

tum vero, Pompejo commemorato:

Tres ubi Pompejo detraxit
arena triumphos,

ad Romam dirigere orationem:

Tollet nulla dies hanc tibi,
Roma, notam,

tum proximo versu, Romae immemorem, ad Pompejum sese convertere:

Issent Phlegræo melius tibi
funera campo,

Vel tua si socero colla daturus eras.

Sed porro jam majores turbas excitat versus alter:

Una Philippeo sanguine inusta nota.

Miremur poetam eorum, quae ipse dixit, oblitum. Sola Cleopatra Ptolemaeorum sanguinem dedecoravit, non Auletes ille, a quo factam Pompejo injuriam non esse ultam aeterno Romae opprobrio fuit. Nonne hic pariter ac Clytaemnestra inter Ptolemaeorum gentis dedecora numerandus? Ad hoc *sanguine* pro casu tertio non ferre consuetudinem Propertii, ad librum V, 8, 10. ostendemus. Sed haec quidem Scaligeri potius, quam Propertii aut librariorum culpa est; nam *inusta* ab illo est, scripti omnes habent *adusta*. At hoc tam sensui quam grammaticae nocet. Sed alterum itidem, uti vidimus. Aliud igitur potius hic tentandum erat, et puto me verum vidisse, nempe duos versus in idem vocabulum desinentes loca sua commutare debere, hoc modo:

Noxia Alexandria, dolis
aptissima tellus,

Et toties nostro Memphi
cruenta malo,

Tres ubi Pompejo detraxit
arena triumphos,

Una Philippeo sanguine
ADUSTA notâ.

Issent Phlegræo melius tibi
funera campo,

Vel tua si socero colla daturus eras.

Scilicet incesti meretrix regina Canopi —

Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam — 40
 Ausa Jovi nostro latrantem obponere Anubim,
 Et Tiberim Nili cogere ferre minas,
 Romanamque tubam crepitanti pellere sistro,
 Baridos et contis rostra Liburna sequi,
 Foedaque Tarpejo conopia tendere saxo, 45
 Jura dare et statuas inter et arma Mari!
 Nunc ubi Scipiadae classes, ubi signa Camilli,
 Aut modo Pompeja Bospore capte manu,

V. 41. Anubin. Vers. 47. 48. positi ante 61. V. 48. (60.)
 Et — Bospora capta.

*Scilicet incesti meretrix regina
 Canopi*

(Tollet nulla dies hanc tibi,
 Roma, notam)

*Ausa Jovi nostro latrantem
 opponere ANUBIM,*

*Et Tiberim Nili cogere ferre
 re minas!*

Unam Aegyptum a Philippeo sanguine, hoc est, a progenie τῶν Δαδῶρων, notam et ignominiam traxisse dicit, cum Syria et Macedonia bonis regibus insignes fuerint. Uri nota frequens loquendi genus est, neque aduri, ut opinor, ita poni non potest, cum habeat aliquoties urendi significationem; vide Lucretium IV, 329. Ovidium epist. XII, 180. Hoc si nolis, superest ut scribas:

*Una Philippeo sanguine es
 usta nota;*

vel etiam:

*Una Philippeo sanguine
 pressa nota;*

ut apud Ovidium fast. VI, 610.

Certa fides facti dictus Sceleratus ab illa

*Vicus et aeterna res ea
 pressa nota.*

Recte vero illo versu,

Tollet nulla dies hanc tibi,

Roma, notam,

crimen acceptae a Cleopatrae minis ignominiae umquam delictum iri negat. Quam culpam Roma non ulciscenda Pompeji morte contraxerat, Augustus reparare potuit: hanc ignominiam ipsi urbi factam nulla aetas abolitura erat. Caeterum *Anubim* scribe cum codice Neapolitano, et vide de talibus disputantem Huschkium in nuper ad Tibullum annotatione.

46. JURA DARE ET STATUAS]

Bene additum *et*, quod scripti ignorant, nisi quod *daret* ex paucis quibusdam annotatur.

47. NUNC UBI etc.] Huic disticho nullam alium locum concedi posse, nisi ut ponatur ante illum versum, *Quid nunc Tarquinii* etc. ad v. 61. dicemus. Sed dubium est, utrum haec tria disticha, *Nunc ubi, Quid nunc, Si mulier post ver-*

Quid nunc Tarquinii fractas juvat esse securis,
 Nomine quem simili vita superba notat? 50
 Si mulier patienda fuit? cape, Roma, triumphum,
 Et longam Augusto salva precare diem!
 Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili;
 Accepere tuae Romula vincla manus.
 Brachia spectavi sacris admorsa colubris, 55
 Et trahere occultum membra soporis iter.
 Non haec, Roma, fuit tanto tibi cive verenda,
 Nec ducis adsiduo lingua sepulta mero.
 Septem urbs alta jugis, toto quae praesidet orbi,
 Femineas timuit territa Marte minas! 60

sum 48. *Jura dare* collocanda sint, an potius ante 69. *Leucadius versas*, ubi hoc distichon *Nunc ubi* in libris scriptis legimus. Illud maluimus, meliorem ita sententiarum ordinem fore sperantes: in altera ratione accuratior oratio est. Caeterum confusio orta esse videtur ex simili duorum versuum exitu, *arma Marii et capte manu*.

48. ET MODO POMPEJA BOS-
 PORA CAPTA MANU] *Bospora*
capta ferri nequit, cum Graeci
πόρον neutro genere numquam
 dixerint; nec quia *Ismara*,
Maenala, *Gargara* dicimus,
 licet etiam *Bospora* usurpare.
 Neapolitanus et Burmanni alter
 habent *Bosphore capta*. Lege:

AUT modo Pompeja BOSPO-
 RE CAPTE manu.

Nam *Aut*, non *Et*, exhibent
 libri meliores.

57. NON HAEC, ROMA, FUIT
 TANTO TIBI CIVE VERENDA,
 NEC DUCIS ADSIDUO LINGUA
 SEPULTA MERO] Haec lectio

Nec ducis est a conjectura Dani-
 elis Heinsii, quam de loco
 suo non dejicimus, quia nihil
 habemus, quod certo substitui
 possit. Caeterum *ducis* Anto-
 nii hic, ubi de feminarum im-
 perio agit, Propertium non
 meminisse plane censeo. Sed
 in codicum quidem lectione ni-
 hil sani est, qui hoc distichon
 ita scriptum praeferrunt:

Non hoc (vel haec) Roma
 fuit tanto tibi cive ve-
 renda,

Dixit et assiduo lingua se-
 pulta mero.

Non hoc plerique habere viden-
 tur: *fui*, ni fallor, duo Italicū
 tantum, Perreji et Vaticanus
 secundus; nam cum Burman-
 num de Neapolitano fallere
 sciamus, idem de Menteliano
 conjicias licet. Quid autem
 poëta dederit, cum propter alia,
 tum ideo difficile dictu est,
 quia dubium est, Romamne
 an Cleopatram hic alloquatur.

Hannibalis spolia et victi [*monumenta*] Syphacis,
Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes;

61. VICTI MONUMENTA SYPHACIS] Ante hunc versum viri docti, Passeratio suadente, illud distichon posuerunt, quod in codicibus medium inter vers. 68. et 69. esse paullo ante dicebamus. Cur nos denuo in alium locum transportaverimus, toto sententiae ambitu considerato intelliges:

*Septem urbs alta jugis, toto
quae praesidet orbi,
Femineas timuit territa
Marte minas!*

[Nunc ubi Scipiadae classes?
ubi signa Camilli?

Aut modo Pompeja Bospore
capte manu?]

Hannibalis spolia, et victi
monumenta Syphacis?

Et Pyrrhi ad nostros gloria
fracta pedes?

Curtius expletis statuit mo-
numenta lacunis,

Ac Decius etc.

Haec di condiderunt, haec di
quoque moenia servant;

Vix timeat salvo Caesare
Roma Jovem.

Primum inepte pondus orationi addit, non Bosporum modo, sed et Hannibalis spolia et victi Syphacis monumenta et fractam Pyrrhi gloriam alloquendo. Ejusdem autem Scipionis bis mentionem facit, Scipiadae classes commemorando et victi monumenta Syphacis. Tum in sensu horum carminum inest grave vitium. Illi versus *Nunc ubi et Hannibalis spo-*

*lia ad priorem sententiam pertinent Septem urbs alta jugis etc.; quae sequuntur, Curtius expletis etc. ad hanc referenda sunt Haec di condiderunt etc. Nihilominus poeta ab illa sententia ad hanc ita transit, ut ne sentias quidem; ita increpat Romanos, ut Curtium quoque ac Decium et caeteros increpare videatur. Neque ulla erat tam acriter invehendi causa: si Roma victa esset, poterant omnia illa periisse dici: nunc cum timeret tantum, frustra acta non erant, quin et juvare non nihil poterant. Quanto igitur rectius erit hoc distichon *Nunc ubi etc.* illuc reposuisse, ubi de timore non agitur, sed de periculo urbi a Cleopatra imminente:*

Nunc ubi Scipiadae classes,
ubi signa Camilli,

Aut modo Pompeja Bospore
capte manu?

Quid nunc Tarquinii fractas
juvat esse secures,

Nomine quem simili vita
superba notat?

Si mulier patienda fuit,

Jam vero hoc effecimus quidem,
ut caetera omnia, uti debent,
ad illum versum referri possint,

*Haec di condiderunt, haec
di quoque moenia servant;*

caeterum oratio non nimis firmo talo incedit:

Curtius expletis statuit monumenta lacunis
 Ac Decius misso praelia rupit equo;
 Coclitis abscissos testatur semita pontis; 65
 Est, cui cognomen corvus habere dedit.
 Haec di condiderunt, haec di quoque moenia servant:
 Vix timeat, salvo Caesare, Roma Jovem.
 Leucadius versas acies memorabit Apollo.
 Tantum operis belli sustulit una dies. 70
 At tu, sive petes portus, seu, navita, linques,
 Caesaris in toto sis memor Iönio.

XI.

Postume, plorantem potuisti relinquere Gallam,
 Miles et Augusti fortia signa sequi?
 Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi,
 Ne faceres, Galla multa rogante tua?

V. 64. Admisso Decius. — Eleg. XI. apud Burm. X.

*Septem urbs alta jugis, toto
 quae praesidet orbi,
 Femineas timuit territa
 Marte minas!*
 Hannibalis spolia et victi [mo-
 numenta] Syphacis,
 Et Pyrrhi ad nostros glo-
 ria fracta pedes.
 Curtius expletis statuit mo-
 numenta lacunis etc.

Nam quod Vulpus illa vocan-
 di casu, exclamandi gratia, di-
 cta censet, nugae sunt. Sed
 manifestus hic est librariorum
 error. Nam monumenta ob
 Syphacem devictum nulla Sci-
 pioni posita fuerunt. Et mo-
 numenta hic quidem iterari
 omnino ineptum est. Quare
 videtur certum, hic verum vo-
 cabulum excidisse, monumen-
 tis illis oscitantia in librariis
 Propertianis non nova ex versu

posteriore in priorem illatis.
 Fortasse non incommodum ora-
 tioni fulcrum praebimus scri-
 bendo:

*Hannibalis spolia et victi
 sunt parta Syphacis,
 Et Pyrrhi ad nostros glo-
 ria fracta pedes.*

64. ADMISSE DECIIUS] Sic
 Scaliger. Scripti plerique *At
 Decius misso*. Lege ex Mente-
 liano et aliis quibusdam:

*Ac Decius misso praelia ru-
 pit equo.*

quod Heinsius bene tuetur in
 notis pag. 726.

66. EST CUI] Verissima
 Broukhusii emendatio: codices
Et cui cognomen; et mox *con-
 diderant*, quod Livinejus et
 Scaliger correxerunt, uno Pa-
 latino apud Gebhardum astipu-
 lante.

Si fas est, omnes pariter pereatis avari, 5
 Et quisquis fido praetulit arma toro!
 Tu tamen injecta tectus, vesane, lacerna
 Potabis galea fessus Araxis aquam.
 Illa quidem interea fama tabescet inani,
 Haec tua ne virtus fiat amara tibi, 10
 Neve tua Medae laetentur caede sagittae,
 Ferreus aurato neu cataphractus equo,
 Neve aliquid de te flendum referatur in urna.
 Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
 Ter quater in casta felix, o Postume, Galla; 15
 Moribus his alia conjuge dignus eras.
 Quid faciet nullo munita puella timore,
 Cum sit luxuriae Roma magistra suae?

V. 10. sibi. 12. armato. 18. sis l. norma m. tuae?

XI. [XII.]

10. HAEC TUA NE VIRTUS
 FIAT AMARA SIBI] *Sibi* Bur-
 mannus dedit de conjectura Li-
 vineji a tribus libris Italicis
 confirmata, scilicet quia Hero
 Ovidiana ita loquitur epist.
 XIX, 88.

Sic tu temerarius esto,
Ne miserae virtus sit tua
flenda mihi.

At quanto magis tenerum est,
 quod caeteri meliores summo
 consensu exhibent:

Illam quidem interea fama ta-
bescit inani,

Haec tua ne virtus fiat
amara tibi.

Nobis si ab his nugis criticis
 sensus pulchri ac venusti per-
 iturus est, placet hoc campo
 aliis relicto cedere.

12. FERREUS ARMATO NEU
 CATAPHRACTUS EQUO] *Revoca,*
 quod in scriptis omnibus ha-

betur, *AURATO equo*. Nihil
 difficile in hoc, si de Postu-
 mi equo intelligimus. Contra
 egregium et muliebri ingenio
 accommodatissimum, non ma-
 rito tantum, sed et equo aurato
 timere. Et quid vis? recte sen-
 tit Aelia. Quantillum enim
 Postumus, equo amisso, inter
 Parthorum equitatum poterat?

18. QUUM SIS LUXURIAE
 NORMA MAGISTRA TUAE] Sca-
 ligeri commentum, illepidum
 et invenustum, Vulpio iudice.
 Hic probat, quod est in libris
 omnibus,

Cum sit luxuriae Roma ma-
gistra tuae:

sed *tuae* pro casu tertio haberi,
 regulae a nobis expositae libro
 I, 5, 20. non permittunt. Scri-
 be igitur parva mutatione et
 sensu etiam meliore;

Quid faciet nulla munita puel-
la timore,

Sed securus eas. Gallam non munera vincent,
 Duritiaeque tuae non erit illa memor. 20
 Nam quocumque die salvom te fata remittent,
 Pendebit collo Galla pudica tuo.
 Postumus alter erit miranda conjuge Ulixes.
 Non illi longae tot nocuere morae,
 Castra decem annorum, et Ciconum manus, Ismara
 capta, 25
 Exustaeque tuae mox, Polypheme, genae,
 Et Circae fraudes, lotosque herbaeque tenaces,
 Scyllaque et alternas scissa Charybdis aquas,
 Lampeties Ithacis verubus mugisse juvencos, —
 Paverat hos Phoebo filia Lampetie — 30
 Et thalamum Aeaeae flentis fugisse puellae,
 Totque hiemis noctis, totque natasse dies,

V. 25. mons, Ismara, Calpe,

*Cum sit luxuriae ROMA
 magistra SUAE?*
 quomodo et Itali correxerunt
 in tribus Vaticanis, Perreji et
 Colotiano. Burmannus quo-
 que probat; nam quod *forma*
 etiam pro *Roma* legendum con-
 jectat, lusus est, nec majoris
 aestimandus quam caetera, quae
 se ingenii et facultatis poeticae
 exercendi causa suscipere pas-
 sim significat.

25. CICONUM MONS, ISMARA,
 CALPE] *Ismari montis*, cujus
 Virgilius meminit ecl. VI, 30.
 et georg. II, 37., aliena ab Uli-
 xis historia commemoratio est.
 Porro nec *mons Ismara* potuit
Calpe Ciconum dici, neque
Calpen vidit Ulixes, certe, si
 vidit, quod quibusdam scripto-
 ribus placuit, non ante Cyclo-
 pem. Puto vitium bene cor-

rectum esse a Petro Fonteinio
 scribente:

*Castra decem annorum et
 Ciconum MANUS, Isma-
 ra CAPTA.*

Vere omnino, nec solus, *Cico-
 num manus* legendum vidit:
 confirmat auctor panegyrici in
 Messalam v. 54.

*Nam Ciconumque manus
 adversis reppulit armis.*

Sed et *capta* perbene. Apud
 Homerum:

*Ἠλώθεν με φέρων ἄνεμος Κι-
 κόνεσσι πέλασεν,*

*Ἴσμάρων ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν
 ἔπραθον, ὤλεσα δ'
 αὐτῆς.*

*πολλὸν ἐν ἀμφιφο-
 ρεῦσιν ἕκαστοι*

*ἠψόσαμεν, Κικόνων ἱερὸν πτο-
 λίεθρον ἐλόντες.*

Nigrantisque domos animarum intrasse silentum,
 Sirenum surdo remige adisse lacus,
 Et veteres arcus leto renovasse procorum, 35
 Errorisque sui sic statuisset modum.
 Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
 Vincet Penelopes Aelia Galla fidem.

XII.

Quaeritis, unde avidis nox sit pretiosa puellis,
 Et Venere exhaustae damna querantur opes.
 Certa quidem tantis causa et manifesta ruinis:
 Luxuriae nimium libera facta via est.
 Inda cavis aurum mittit formica metallis, 5
 Et venit e rubro concha Erycina salo,
 Et Tyrus ostrinos praebet Cadmea colores,
 Cinnamon et multi pastor odoris Arabs.

Eleg. XII. *Burm. XI.*

38. AELIA] Ita bene correxerunt vitiosam codicum scripturam *Laelia Galla*. In capite versus nescio an scripti omnes habeant *Vincit*.

XII. [XIII.]

6. CONCHA ERYCINA] Epitheton ineptum; Broukhusius docuit; nec censeam Propertii esse, sed potius *Erythraea*, quod et Italij visum. Lege *Burmannum*.

8. CINNAMON ET MULTI PASTOR ODORIS ARABS] Ingeniose, ut solet, homo acutissimus Franc. Guyetus:

*Cinnamon et multi coston
 odoris Arabs.*

Sed hoc vulgari scripturae non praestat, in qua *pastor Arabs* cur displiceat, non video: in

hoc offendor, quod cinnamum aut costum *multi odoris* dicitur, cum *multus odor* potius multa aromata indicare videatur. Velim:

*Cinnamon et culti messor
 odoris Arabs.*

Tibullus IV, 2, 17.

*Possideatque, metit quicquid
 felicibus arvis*

*Cultor odoratae dives Arabs
 segetis.*

Stattius silv. III, 3, 33.

tu largus Eoa

*Germina, tu messes Cilicum-
 que Arabumque super-
 bis*

Merge rogis.

in quo loco *Eoa* gramina scribendum esse, persuadent mihi quae *Burmannus* ad *Propertium* notat pag. 425.

Haec etiam clausas expugnant arma pudicas,
 Quaeque terunt fastus, Icarioti, tuos. 10
 Matrona incedit census induta nepotum,
 Et spolia obprobrii nostra per ora trahit.
 Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi;
 Et, si qua est, pretio tollitur ipsa mora.
 Felix Eois lex funeris una maritis, 15
 Quos Aurora suis rubra colorat equis.
 Namque ubi mortifero jacta est fax ultima lecto,
 Uxorum fuis stat pia turba comis,
 Et certamen habent leti, quae viva sequatur
 Conjugium; pudor est, non licuisse mori. 20
 Ardent victrices, et flammae pectora praebent,
 Inponuntque suis ora perusta viris.
 Hic genus infidum nuptarum: hic nulla puella
 Nec fida Euadne nec pia Penelope.
 Felix agrestum quondam pacata juvenus, 25
 Divitiae quorum messis et arbor erant.

V. 14. Aut — ista. 23. puella:

14. AUT SI QUA EST, PRETIO
 TOLLITUR ISTA MORA] *Ista*
Broukhusius dedit, quod im-
 pugnarem, si esset aliunde pe-
 titum, quam ex codice Com-
 meliniano. Tu lege *Ipsa mora*
 ex caeteris omnibus; sed pro
Aut repone *Et cum Livinejo*:

Nulla est poscendi, nulla est
reverentia dandi;

ET, si qua est, pretio tol-
 litur IPSA mora.

Omnes puellae poscunt, inquit,
 omnes amatores praebent mu-
 nera; et, non dicam, integras
 non servat pudicitia, sed ne
 moram quidem facit libidini;
 nam ipsa mora, si qua est, pre-
 tio tollitur.

23. HIC NULLA PUELLA:]
 Viri docti corrigunt: *Hic nulla*
pudica est. Sed locus ab sola
 interpunctione laborat. Scribe:

Hic genus infidum nuptarum;
hic nulla puella

Nec fida Euadne nec pia
Penelope.

Nulla nec duplici negatione, ut
supra:

Nulla neque ante tuas orie-
tur rixa fenestras,

Nec tibi clamatae somnus
amarus erit.

25. PACATA JUVENTUS] Ja-
 nus Gulielmus, Burmanno
 plaudente, ingeniose tentat:

Felix agrestum quondam pa-
gana juvenus,

Illis munus erat decussa Cydonia ramo
 Et dare puniceis plena canistra rubis,
 Nunc violas tondere manu, nunc mixta referre
 Lilia vimineos lucida per calathos,

50

V. 27. pompa fuit.

Sed *pacata* recte habet, hoc est, pacis studiosa. Silius VII, 665.

*Zeusis, Amyclaei stirps im-
 pacata Phalanti.*

Quin de rusticis Manilius IV, 140.

*Taurus simplicibus dictabit
 rura colonis,*

*Pacatisque labor veniet; nec
 praemia laudis,*

Sed terrae tribuet partus.

Ita enim sane legendum videtur, quamquam *Pacati*que ex libris vetustis probant Scaliger et Bentlejus. *Pacatum* pro solo *pacato* recte dici non persuadeor, ne tueretur Horatius epist. I, 2, 45.

incultae pacantur vomere silvae.

eui loco illud Manilii non ab- simile est IV, 132.

*postes ornare super-
 bos*

*Pellibus, et captas domibus
 praefigere praedas,*

*Et pacare metu silvas, et vi-
 vere raptis.*

ubi bene tueretur Bentlejus *pacare metu*. Nemesianus in cyneget. 304.

*Linea quinetiam, magnos
 circumdare saltus*

*Quae possit, volucresque me-
 tu concludere praedas,*

*Digerat innexas non una ex
 alite pennas.*

27. ILLIS POMPA FUIT] Ita Volscus anno MCCCCLXXXVIII. et post eum alii multi: caeteri impressi veteres nostri, *Illis munus erant*. Illud non improbo: sed quoniam libri tantum Colbertini et Regii, qui recentissimi et Italici sunt, confirmant, malo cum caeteris melioribus scribere: *ILLIS MUNUS ERAT*. Nam *erant*, quod habent multi, ferri non potest.

30. VIMINEOS LUCIDA PER CALATHOS] Hanc virorum doctorum emendationem Burmannus admisit. *Cur autem mutes vulgatam?* Broukhusius ait; rectissime. Quis enim jure hic impugnet *VIRGINEOS calathos, παρθενικὸς καλαθίους?* Sed paullo post primi editores jam recte dederunt *plumae versicoloris* (hoc enim ante Beroaldum Calphurnius jam exhibuit anno MCCCCLXXXI.): in scriptis est *varicoloris* et *viricoloris*. Tum egregie Scaliger *Hinulei pellis*, vel potius *Hinulei*, cum codices habeant *Atque hinuli* vel *humili pellis*. Porro *latas umbras* recte Beroaldus: libri veteres *lentas* habent, pauci etiam *laetas*. Haec omnia commemorasse sufficit; facimus ideo, ut quoties codices Propertiani opem a conjectura postulent intelligas, quam ei a prioribus criticis et a me

Et portare suis vestitas frondibus uvas,
 Aut variam plumae versicoloris avem.
 His tum blanditiis furtiva per antra puellae
 Oscula silvicolis emta dedere viris.
 Hinnulei pellis totos operibat amantis, 35
 Altaque nativo creverat herba toro,
 Pinus et incumbens latas circumdabat umbras,
 Nec fuerat nudas poena videre deas,
 Corniger inque dies vacuum pastoris in aulam
 Dux aries saturas ipse reduxit oves, 40
 Dique deaeque omnes, quibus est tutela per agros,
 Praebant vestris verba benigna focis :

V. 35. Hinnulei. 39. Idaei. 42. versis v. secunda.

passim allatam ne morosos quidem culpatorios esse confido: ubi erravimus, neque illi sibi credi voluerunt, neque ego mihi veniam posco.

39. CORNIGER IDAEI] Hoc ab Antonio Volsco est, qui plura nomina propria in hoc auctore primus restituit, hic tamen, si quid video, minus, quam alibi, felix. Paradisi enim hinc aliena commemoratio est, cum sequatur:

*Praebant vestris verba
 benigna focis.*

Et videndum est, ne Propertius hic ad Saturnia potius Italiae saecula, quam ad Graecos respiciat. Libri veteres: *Corniger atque dei.* Repone:

*Corniger INQUE DIES vacuum
 pastoris in aulam*

*Dux aries saturas ipse re-
 duxit oves.*

42. VERSIS VERBA SECUNDA FOCIS] Haec lectio partim a

Scaligero venit, partim ab ejusdem libro Cujaciano. Tu cum caeteris omnibus scribe:

*Praebant VESTRIS verba
 BENIGNA focis.*

Recte *Vestris* ex more Propertii ubique a tertia persona ad secundam transeuntis. De ingente exemplorum numero pauca tantum posuimus:

*Foedavitque comas et tanti
 corpus Achilli,*

*Maximaeque in parva sus-
 tulit ossa manu,*

Cum tibi nec Peleus aderat.

*Illa meos somno lapsos pa-
 tefecit ocellos*

*Ore suo, et dixit: Siccine
 lente jaces?*

*Quam vario amplexu nutri-
 mus brachia! quantum*

*Oscula sunt labris nostra
 morata tuis!*

*Ipsa Venus fertur corrupta
 libidine Martis etc.*

*Cum quibus Idaeo legisti po-
 ma sub antro.*

ET LEPOREM, QUICUMQUE VENIS, VENABERIS, HOSPES,
 ET SI FORTE MEO TRAMITE QUAERIS AVEM;
 ET ME PANA TIBI COMITEM DE RUPE VOCATO, 45
 SIVE PETES CALAMO PRAEMIA, SIVE CANE.
At nunc desertis cessant sacraria lucis:
 Aurum omnes victa jam pietate colunt.
 Auro pulsa fides; auro venalia jura;
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor. 50
Torrída sacrilegum testantur limina Brennum,
 Dum petit intonsi Pythia regna dei;
At mons laurigero concussus vertice diras
 Gallica Parnasus sparsit in ora nivis.
Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro 55
 Nutrit in hospítio non, Polydore, pio.
Tu quoque ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
 Dilabsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atque utinam patriae sim vanus aruspex:
 Frangitur ipsa suis Roma superba bonis. 60

V. 46. petas.

ut multo nihil est mutata Lyaeo!
Jam bibe, formosa es: nil tibi vina nocent.
Tres ubi Pompeji detraxit arena triumphos etc.
Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras.
Si mulier patienda fuit etc.
Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili,
Accepere tuae Romula vincula manus.
 46. SIVE PETAS] Libri meliores, Groning. Neapol. Mentel. Palatt. cum aliis innumeris:

Sive PETES calamo praemia, sive cane.
 Et hoc Leonidas Tarentinus confirmat, cujus epigramma XVII. hic a Propertio expressum esse satis constat:
 Εὐάγοσι, λαγοθήρα, καὶ εἰ πε-
 τεηνὰ διώκων
 Ἰξευτῆς ἤκεις τῶθ' ὑπὸ διω-
 σὸν ὄρος.
 Κάμει τὸν ἰλήωρον ἀπὸ κρη-
 μοῦτο βόασον
 Πᾶνα συναγρεύσω καὶ
 κύνσι καὶ καλάμοις.
 55. TE SCELUS] Libri omnes habent *Et scelus*. *Te* tamen, quod verum est, Puccius annotat, fortasse ex Vallae codice.
 59. ATQUE UTINAM PATRIAE

Certa loquor, sed nulla fides; neque enim Ilia quondam
Verax Pergameis Maenas habenda malis.

[SIM VANUS ARUSPEX] In diversa hic abeunt codices scripti. *Vanus aruspex* habent quidem multi, sed inter optimos fortasse solus Mentelianus: contra major pars *Verus aruspex* prae se ferunt. Hoc posterius critici non debuerunt improbare. *Verus* patriae suae aruspex esse, id est, videri postulat. Sed et alterum bene habet, *Utinam patriae sim vanus aruspex*, si *sim* aliter accipias: *Utinam* vana sint, quae vaticinor patriae. Ita Hanno apud Livium XXI, 10. *Sagunti ruinae* (falsus utinam vates sim!) *nostris capitibus incident*. Recte etiam sic ponitur dativus patriae. Ovidius epist. XV, 123. *Ah nimium vates miserae mihi vera fuisti!*

Inest tamen ambiguitas aliqua huic lectioni. Nam *vanus aruspex* non tantum falsus dicitur, ut apud Silium V, 163.

*dum vos augur et extis
Quaesitae fibrae vanusque
moratur aruspex,*
sed et is, qui frustra vaticinatur, cui nemo credit; quomodo usurpavit Seneca Troad. 37.

*Quaecumque Phoebas ore lym-
phato furens,
Credi deo vetante, praedixit
mala,
Prior Hecuba vidi gravida,
nec tacui metus,
Et vana vates ante Cassan-
dram sui.*

Posses igitur Propertium ita in-

telligere velle: *Utinam cives mei mihi non credant! quod foret contra ejus consilium.*

61. CERTA LOQUOR, SED NULLA FIDES. NEQUE ENIM ILIA QUONDAM VERAX PERGAMEIS MAENAS HABENDA MALIS. Hic locus a criticorum temeritate multa mala passus est. Scilicet idem, quod Propertio, bonis librariis evenit: vera loquuntur, sed nulla fides. Ac primum quidem Burmannus iis se jure opposuit, qui *Maenada* Cassandram non ferentes *Phoebada* substituerant. Ovidius amor. I, 9, 38.

*Summa ducum Atrides visa
Priameide fertur
Maenadis effusis obstupuisse
se comis.*

Sed porro idem Burmannus cum aliis *habenda* pro *habita* positum contendit, quod ne ratione impugnaretur, duobus exemplis munivit, Propertii altero IV, 7, 39.

Cui nunc si qua data est furandae copia noctis;
altero Ciceronis de offic. I. cap. I. *habendis praeceptis;* pro *furatae*, inquit, et *habitis*. At in Propertii versu *furandae noctis* idem est, quod *furandi noctem*, neque ullam in se temporis definitionem continet. Cicero testis citatus non respondet, nisi forte Burmannus ad illa respexerit de offic. I, 2, 5. *Quis est enim, qui nullis officii praeceptis tradendis philoso-*

Sola Parin Phrygiae fatum componere, sola
Fallacem patriae serpere dixit equum.

phum se audeat dicere? ubi tradendis pariter est sextus infinitivi casus; nec prorsus verum est, quod J. M. Heusinger dicit, hoc participium habere praesentis significationem, si de praesente relativo intellexit; nam habet praesentis adiectivi significationem. Caeterum qui Burmannum sequuntur, videant, ne Livii locum in praefatione intelligere prorsus non possint: *Quae ante conditam condendamve urbem, poetis magis decora fabulis, quam incorruptis rerum gestarum monumentis traduntur, ea nec affirmare nec refellere in animo est.* Quae ita capienda sunt: Ante quam urbs condita esset aut conderetur, *vor dem erbautsein oder erbautwerden:* illud longinquius, hoc proximi tempus indicat. Haec de Burmanno: quid Broukhusius? Particulam enim nocere sententiae querens, Quod medicina non sanat, inquit, ferrum sanat; et admoto cultello critico innocentem particulam resecat, acriter in eos invehens una, qui hiatu in poetis Latinis non delectentur. At vero paucis annis post Richardus Bentlejus hiatum in brevi syllaba, qualis hic est, *neque Illia*, poetas Romanos numquam admisisse docuit ad Horatium carm. III, 14, 11. Quod quia neque Alexandro Cuningamo neque aliis, ut videtur, persuadere potuit,

libet mihi hic paullum exspatiari et omnia illa loca examinare, in quibus aut Bentlejus aut Cuningamus aut nos ejusmodi hiatum invenimus, ut in singulis aut controversam lectionem esse aut vacillare sensum intelligant harum rerum curiosi. Itaque in Horatii versu,

Jam virum expertae, male ominatis parcite verbis,

interpretes dimidiam codicum partem *nominatis* exhibere testantur: recte, ut opinor, Bentlejus *inominatis* reposuit. Caeterum ne, quod nobis saepe visum est, Bentlejanam ad Horatium annotationem nimia prolixitate laborare credamus, ecce! Carolus Vanderburgius in nupera Horatii editione probat *male nominatis*, scilicet quia Bentlejus tanti non duxit annotare, *verba nominata* Latine non dici. Apud eundem Horatium epod. XII, 25.

O ego infelix, quam tu fugis —

Bentlejus optimorum codicum scripturam *non felix* recte tuetur. Nam ne *ego* syllaba posteriore porrecta hiare posse dicas, eam a bonis poetis semper corripit docet Heinsius ad epiced. Drusi v. 193., ad nostrum Burmannus pag. 94. Quare apud Catullum XIX, 1. inserta alloquendi particula legendum puto:

Ille furor patriae fuit utilis, ille parenti;
Experta est veros inrita lingua deos.

65

*Hunc ego, ô juvenes, locum
villulamque palustrem.*

Aliud brevis syllabae non li-
quescentis exemplum Bentlejus
excitavit e Catullo III, 16.

*O factum male! o miselle
passer.*

corrigere ausus non est. Vitio-
sum esse arguunt codicum le-
ctiones apud Achillem Statium
et Janum Meleagrum, sub cu-
jus nomine Balthas. Venatorem
latere volunt. Idem Catullus
XI, 11.

*Gallicum Rhenum, horribi-
lisque ultimosque Bri-
tannos.*

Recte olim impressi: *horribi-
les et.* Virgilius eel. II, 53.

*Addam cerea pruna, honos
erit huic quoque pomo.*

Quid est, cur altera lectio reji-
ciatur, *Et honos erit?* Porro
georg. IV, 521.

*Inter sacra deum nocturna-
que orgia Bacchi.*

Ita olim excusi et aliquot scri-
pti: meliores universi *noctur-
nique.* Item Aen. IX, 13.

*Rumpe moras omnis, turba,
taque arripe castra:
meliores et turbata.* Porro
apud Persium III, 66.

*Discite, o miseri, et causas
cognoscite rerum,*

in bonis exemplaribus non *o,*
sed *io* legitur. Staius Theb.
II, 549.

*Solus in arma voco. neque
his mora.*

Recte ex libris Gronovius Ne-

que in his mora. At in Ciri
quod habetur versu 326. vitii
arguit ipsa oratio:

*per me, mea alumna,
tuumque*

*Expertum multis miserae mihi
rebus amorem,*

*Per me, et sacra precor, per
flumina Ilithyiae.*

Corrigit Gronovius ad Livium
XXIX, 18.: *per, te, mea alu-
mna, et, Per, te, sacra precor,
per luminaque Ilithyiae.* Ibi
haec notat inter alia: „Contex-
„tus orationis satis indicat co-
„pulativam excidisse. Nam
„ita concipiuntur preces: *per,*
„*te, precor, mea alumna, et*
„*amorem tuum, et per sacra*
„*perque lumina Ilithyiae.* Si
„unam ex posterioribus conjun-
„ctionibus demas, non tam ver-
„sus quam sermo indecore hiat.“
In Catulli carmine LXIII, 18.

*Hilarate excitatis erroribus
animum.*

Sensus non constat. Octavius
Pantagathus apud Muretum
*Hilarate heras citatis. Bene
citatis erroribus:* ut versu 26.

*Quo nos decet citatis cele-
rare tripudiis:*

sed suum potius, quam Cybe-
les animum hilarare debuerunt.
Puto:

*Hilarate, grex, citatis erro-
ribus animum.*

Iterum Catullus LXI, 83.

*Tardet ingenuus pudor,
Quem tamen magis audiens
Flet, quod ire necesse est.*

*Sed moraris; abit dies;
Prodeas, nova nupta.
Necesse sit male reposuerunt.
Sed totus hic locus perturbatus est. Illa Quem tamen ita posita stare non possunt. Duos postremos versus libri veteres excludunt, non tantum in hac strophæ, sed etiam in præcedente. Quid igitur, si hic olim omnia alia fuerunt, ille autem versus in fine strophæ locum habuit,*

*Flet, quod ire necesse est?
Sed in prognosticis Germanici fragm. II, 71. legitur:*

*Nubila atque imbres, aestus
ac frigora miscet.*

Is locus et ipse tam mancus et perturbatus est, ut dici non possit, quam recte Grotius *Nubilaque* reponi voluerit. Vide enim, quantæ eum lacunæ in his versibus fefellerint et ad inania tentanda impulerint:

*Ast ubi se Taurus sinuatis
cornibus effert,*

*Grandine. significat Geminis
tranquilla sereni,*

*Et placidum nautis spondet
caelumque fretumque.*

*Nubila * atque imbres, aestus
ac frigora miscet.*

De Mercurio loquitur ejusque per zodiacum transitu. Postremo versu dicit de Mercurio in *Canceri* signo; mox post versum 76. denuo aliquid de *Scorpio* periiit. Quis jam omnibus his, de quibus dictum est, locis consideratis, eos, in quibus hiatus illum nec sensus improbat nec librorum fortasse

auctoritas destituit; tuendos suscipiat? Ex eo genere est Ovidii versus a Cuningamo ad refutandam Bentleji doctrinam allatus, metam. V, 625.

Et bis, Io Arethusa, Io Arethusa, vocavit.

Scrpsit, ni fallor:

Et bis, Io Arethusa, et, Io Arethusa, vocavit.

sicut art. amator. II, 1.

Dicite, Io Pæan, et, Io, bis dicite, Pæan.

Nam poëtas Romanos *io* prioræ syllaba producta usurpasse Schraderus recte videtur negare in emendationum præfatione pag. XLV. XLVI., quamquam id apud Graecos non novum esse Seidlerus docuit in de versibus dochmiacis, vol. II. pag. 277. Caeterum supererant Plauti versus non pauci, qui hiant in brevi syllaba, de quibus disputandi olim fortasse dabitur nobis occasio; nam de his quidem dicere longum est. De versu Virgilii,

*Et vera incessu patuit dea.
ille ubi matrem,*

Bentlejus ad Horatium exposuit. Sed ut ad nostrum Propertii locum tandem aliquando redeamus, restat nobis Johannis Schraderi commentum, nimis quidem temerarium illud neque a veri similitudine commendabile:

*Certa loquor, sed nulla fides.
nec credita quondam*

*Verax Pergameis Maenas
habenda malis.*

Hoc ego, si in scriptis legeretur, non magis quam Broukhusianum, quod unus codex

XIII.

Multa tuae, Sparte, miramur jura palaestrae;

Sed mage virginei tot bona gymnasii,

Quod non infamis exercet corpore ludos

Inter luctantis nuda puella viros,

Cum pila velocis fallit per brachia jactus,

5

Increpat et versi clavis adunca trochi,

Eleg. XIII. *Burm. XII. V. 5. veloci — jactu.*

confirmat, probarem. Quid enim hoc est: *Mihi nemo credit, nec Cassandra olim invenit fidem?* Quae cohaerentia? Quam parum aptus sententiarum connexus! Contra ea in codicum scriptura meliora sunt omnia:

*Certa loquor, sed nulla fides;
neque enim Iliā quondam*

*Verax Pergameis Maenas
habenda malis.*

Hoc dicit: *Certa vaticinor, nemo credit; nec mirum, cum Cassandreae quoque nemini persuadere fatale fuerit.* Subjicit versu ultimo:

Experta est veros irrita lingua deos,

id est, *Cassandra nemini credita veros deos habuit, vero furore impulsā fuit: sic ego certa loquor, sed nulla fides.* Hoc participium *habenda* ita intelligi vult, quae haberi debuit. *Verax habenda non fuit: fatale fuit, ut vera non haberetur.* *Neque enim simili prorsus ratione Ovidius posuit metam. IV, 609.*

Solus Abantiades ab origine cretus eadem

Acrisius superest, qui moenibus arceat urbis

Argolicae, contraque deum ferat arma, genusque

Non putet esse Jovis. neque enim Jovis esse putabat

Persa, quem pluvio Danaë conceperat auro.

XIII. [XIV.]

5. LUDOS] Sic optime Joannes Auratus. Scripti laudes.

5. QUUM PILA VELOCIS FALLIT PER BRACHIA JACTU] Ista lectio a Scaligero est: aliam magis planam et veram libri omnes sistunt,

Cum pila VELOCIS fallit per brachia JACTUS,

id est, *veloces*, ex antiquo scribendi more. *Pila per brachia*, dum inter brachia, nunc hac, nunc illa jactante, vagatur, *veloces jactus fallit*, velociter nimis jactantes decipit, in aliam, quam debuit, viam delata. *Jactus* enim jaciendi actum, non, quod Scaliger voluisse videtur, effectum indicat, τὸ βάλλειν, non τὸ βάλλεσθαι. Noster III, 30, 60.

Pulverulentaque ad extremas stat femina metas,
 Et patitur duro volnera pancratis,
 Nunc ligat ad caestum gaudentia brachia loris,
 Missile nunc disci pondus in orbe rotat, 10
 Gyrum pulsat equis, niveum latus ense revincit,
 Virgineumque cavo protegit aere caput ;

V. 12. praetegit.

*Quem tetigit jactu certus ad
 ossa deus.*

Ovidius metam. XIII, 565.

*Clade sui Thracum gens irri-
 tata tyranni*

*Troada telorum lapidumque
 incessere jactu*

Coepit.

Pila autem jactum *fallit. per
 brachia*, inter brachia, ut Ovi-
 dius fast. VI, 343.

*Territa voce gravi surgit dea.
 convolat omnis*

*Turba. per infestas effu-
 git illa manus.*

11. GYRUM PULSAT EQUIS]

Hoc loquendi genus cum inex-
 plicabile videretur Joanni Schra-
 dero et Petro Burmanno, pro-
 barunt, quod inter Latini La-
 tinitii variantes legitur, ab in-
 genioso Italo excogitatum:

*Circum pulsat equis, niveum
 latus ense revincit.*

Eorum judicio Heynius quoque
 accedit in observat. ad Tibul-
 lum IV, 1, 94. *Circum* pro
 hippodromo Manilius quoque
 posuit V, 89.

*Aut solo vectatus equo nunc
 arma movebit,*

*Nunc ciet in longo per cur-
 sus praelia circo.*

Quid vero, si vulgaris, quam
 libri omnes retinent, scriptura

eandem plane sententiam præ-
 bet? Id ne multis ostendere
 cogamur, otium nobis fecit
 ipse Burmannus, qui ad Antho-
 logiam Latinam III, 15, 15.
 pag. 468. 469., ne nostro qui-
 dem loco omisso, *gyros* pro
 septenis Circi spatiis dici osten-
 dit. Hinc noster, ut alii *cam-
 pum equis pulsari* dicunt, quo-
 modo v. c. Ovidius loquitur
 metam. VI, 219.

*Murus erat lateque patens
 prope moenia campus,*

Assiduis pulsatus equis,

hos *gyros*, hæc spatia, *equis
 pulsari* facit, eodem Ovidio
 concinente metam. VI, 487.

*Jam labor exiguus Phoëbo
 restabat, equique*

*Pulsabant pedibus spatium
 declivis Olympi.*

12. PRAETEGIT] Ita Brouk-
 husius ex Vaticano Livineji,
 cui Vossianus quartus astipu-
 latur. Caeteri meliores (nam
 illi Italici sunt):

*Virgineumque cavo PROTE-
 GIT aere caput.*

Recte. Claudianus in Eutrop.
 II, 120.

*Aspicis obscenum facinus?
 quid crinibus ora*

Protegis?

Ovidius metamorph. XII, 275.

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
 Thermodontiacis turba, lavatur, aquis,
 Et modo Taygeti, crinis aspersa pruina, 15
 Sectatur patrios per juga longa canes.

Vers. 15. 16. post 13. 14. positi. V. 14. (16.) turma lava-
 tur aq.

*dextraque a parte
 Charaxi*

*Tempora perfringit fulvo
 protecta capillo.*

Ibidem versu 351.

*Robore Nedyminum jacula-
 toremque Lycotan*

*Sternit, et immissa prote-
 ctum pectora barba*

Hippason.

Statius silv. V, 3, 142.

*nunc ramis Phoebi,
 nunc germine Lernae,*

*Nunc Athamantea protectum
 tempora pinu.*

15. ET MODO TAYGETI, 15.

QUALIS AMAZONIDUM etc.]

Haec disticha critici omnes
 contra codicum fidem hoc or-
 dine ponunt; quod quo jure
 faciant, toto sententiae ambitu
 considerato intelligemus:

*Gyrum pulsat equis, niveum
 latus ense revincit,*

*Virgineumque cavo prote-
 git aere caput.*

*Et modo Taygeti crines asper-
 sa pruina*

*Sectatur patrios per juga
 longa canes.*

*Qualis Amazonidum nudatis
 bellica mammis*

*Thermodontiacis turma la-
 vatur aquis.*

*Qualis et Eurotae Pollux et
 Castor arenis,*

*Hic victor pugnis, ille fu-
 turus equis.*

*Inter quos Helene nudis ca-
 pere arma papillis*

*Fertur, nec fratres erubu-
 isse deos.*

Puellam Spartanam eo modo in
 monte Taygeto venari dicit,
 quo in Thermodonte lavantur
 Amazones et Eurotae litore
 Dioscuri, sorore Helena una
 cum his armorum studia exer-
 cente. Viden? Venari illam,
 ut Amazones lavantur; venari,
 ut Pollux et Castor lavari sole-
 bant; hos in Eurotae litore lo-
 tos esse; Helenam inter lavan-
 dum arma sumsisse. Quid di-
 cis? Nonne absurda haec sunt
 et insana? Succurrit Heinsius
 scribendo:

*Thermodontiacis turma va-
 gatur agris,*

*vel equis; audacter sane, non
 tamen sine successu. At unum
 ita quoque restat, tales esse
 puellas Laconicas, qualem Ca-
 storem ac Pollucem cum sorore
 Helena. Atqui hic ipsi Laco-
 nes erant et eadem disciplina
 instituti. Quid igitur collatio
 juvare potest? Sed nos haec
 vitia tam crassa, tam puerilia,
 num digna Propertio judicabi-
 mus? Credat, qui potest: mihi
 dubium non videtur, quin re-*

Qualis et Eurotae Pollux et Castor arenis,
Hic victor pugnans, ille futurus equis,

ctius sit, servato, qui in libris scriptis est, versuum ordine, unum parvulum vitium minima mutatione expellere. Videamus singula. Poëtam de femina Spartana loqui meministi:

*Gyrum pulsat equis, niveum
latus ense revincit,
Virgineumque cavo protegit
aere caput.*

Jam aliud narrat, quomodo lavetur:

*Qualis Amazonidum nudatis
bellica mammis
Thermodontiacis TURBA,
lavatur, aquis.*

Ita subdistingue. Lavatur puella, ut lavantur in Thermodonte Amazones. Ne te structura orationis moretur, par est Catulli illud LXIV, 239.

*Haec mandata prius constanti
mente tenentem
Thesea, ceu pulsae ventorum
flamine nubes
Aërium nivei montis, liquere,
cacumen.*

Pro turba ex uno libro Heinsiano turba repositum est: sed illud praestat, quando cum equis lavatum non ierunt. Quare frustra hoc et aliis multis et Statii loco tueri velles silv. I, 6, 53.

*Stat sexus rudis insciusque
ferri,
Et pugnas capit improbus vi-
riles.
Credas ad Tanaim ferumve
Phasim
Thermodontiacas calere tur-
mas:*

ex quo tamen vir doctus intelligere potuit, *Thermodonteis* hic non esse, ut ipse fecit, scribendum, sed *Thermodontiacis*, quod et libri plerique exhibent, littera *o* tamen in tertia syllaba fere geminata. Sequento disticho de venatione agitur:

*Et modo Taygeti, crines
aspersa pruina,
Sectatur patrios per juga
longa canes.*

Neque Hortatur legendum est cum Joanne Schraderò, cui se Huschkius recte opposuit. Ovidius metam. III, 228. de Actaeone:

*Ille fugit, per quae fuerat
loca saepe secutus;*

Heu famulos fugit ipse suos.
Canes fugit, quos olim secutus erat. Idem epist. V, 20., ubi nostrum locum imitatur:

*Saepe citos egi per juga
longa canes.*

Porro quae sequuntur, non collationis causa posita sunt, sed exempli. Nam *Qualis* non dicit, sed *Qualis et*, hoc est, *Talis* etiam:

*Qualis et Eurotae Pollux et
Castor arenis,*

*Hic victor pugnans, ille fu-
turus equis;*

*Inter quos Helone nudis ca-
pere arma papillis*

*Fertur, nec fratres erubuisse
deos.*

Hac eadem disciplina Tyndaridas usos esse dicit. Sed attende: in *Eurotae arenis* (ita enim legendum esse, non *habeis*,

Interque hos Helene nudis capere arma papillis
 Fertur, nec fratres erubuisse deos. 20
 Lex igitur Spartana vetat secedere amantis,
 Et licet in triviis ad latus esse suae;
 Nec timor, aut ulla est clausae tutela puellae,
 Nec gravis austeri poena cavenda viri.
 Nullo praemisso, de rebus tute loquaris 25
 Ipse tuis: longae nulla repulsa morae.
 Non Tyriae vestes errantia lumina fallunt,
 Est neque odoratae cura molesta comae.
 At nostra ingenti vadit circumdata turba,
 Nec digitum angusta est inseruisse via. 30
 Nec quae sint facies, nec quae sint verba rogandi,
 Invenias: caecum versat amator iter.
 Quod si jura fores pugnasque imitata Laconum,
 Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

V. 19. Inter quos.

quod est in scriptis omnibus, Antonius Volscus jam ante tria saecula vidit; παρ' Εὐρώταο λοερωῖς dicit Theocritus XVIII, 23.), sed in Eurotae arenis quid fecerint non dicit. Nam venari quidem, quod praecessit proxime, in Eurotae litore non potuerunt. Neque haec debuit esse summa sententiae, Castorem et Pollucem ita institutos fuisse, sed eos una cum sorore negotia bellica tractare didicisse. Quare, ne hic pendeat constructio, laboret sententia, ita scribimus:

*Qualis et Eurotae Pollux et
 Castor arenis,*

*Hic victor pugnis, ille fu-
 turus equis,*

INTERQUE HOS Helene nudis
 capere arma papillis

*Fertur, nec fratres erubu-
 isse deos.*

*Interque hos legendum est, non
 Inter quos; neve te fallat non
 ignota nobis licentia pronomi-
 nis improprie poni soliti in ta-
 libus, inter quos, in quibus:
 ea licentia hic omnem sermo-
 nis et structurae vel sic satis
 licentiosae ordinem penitus
 eversura erat.*

28. ODORATAE — COMAE]
 Optime correctum a Cantero,
 quod in libris omnibus erat,
*domi; in multis etiam adora-
 tao legitur. Caeterum versu
 superiore Groninganus, Nea-
 politanus, Guarnerianus cum
 aliis habent Nec Tyriae vestes
 pro Non: sed nihil refert.*

XIV.

Sic ego non ullos jam norim in amore tumultus,
 Nec veniat sine te nox vigilanda mihi!
 Ut mihi praetextae pudor est velatus amictu,
 Et data libertas noscere amoris iter,
 Illa rudis animos per noctis conscia primas 5
 Inbuit heu nullis capta Lycinna datis.
 Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus;
 Vix memini nobis verba coisse decem.
 Cuncta tuus sepelivit amor, nec femina post te
 Ulla dedit collo dulcia vincla meo. 10

Eleg. XIV. *Burm. XIII.*

XIV. [XV.]

3. UT MIHI PRAETEXTAE
 PUDOR EST VELATUS AMICTU]
 Versus a multis, sed frustra,
 si quid video, sollicitatus.
 Scaliger reposuit *pudor exve-*
latus, vocabulo non Latino.
 Guyetus *pudor est elatus*, ut
 paullo post, *Cuncta tuus sepe-*
livit amor: sed efferre figurate
 ita dici non memini, nec cum
amictu bene coit. Santenius,
 referente et unice probante
 Ruhnkenio in praefatione lexi-
 ci Schelleriani:

Ut mihi praetextae pudor
exsinuatus amictu,
 quod firmat epigrammate de
 rosis Anthol. Lat. III, 288.

Dum levat una caput, dum-
que explicat altera no-
dum,

Huic dum virgineus pudor ex-
sinuatur amictu,

Ne pereant, lege mane ro-
sas; cito virgo senescit.

Haec vero ad Propertium quid
 faciant non video, si modo
 recte ita capio, ut rubor pu-

dens in petalis (haec sunt *ami-*
ctus rosae) se in sinum dicatur
 expandere vel *solvere*, quomo-
 do auctorem Pervigilii Veneris
 loqui vidimus ad librum III,
 6, 25. Recte autem ita intel-
 ligi ex idyllio de rosis patet
 Anthol. Lat. III, 292, 29.

Vertice collectos illa exsi-
nuabat amictus.

Quare praestat haud dubie ve-
 terem ac vulgarem scripturam
 hic retinere:

Ut mihi praetextae pudor
est velatus amictu,

ad quam vindicandam vel unus
 Statii versiculus sufficere potest
 silv. II, 1, 136.

Sola verecundo deerat prae-
texta decori.

Dictionem Lucanus confirmat
 II, 360.

Non timidum nuptae leviter
tectura pudorem
Lutea demissos velarunt flam-
mea vultus.

et Seneca Troad. 89.

Cui conjugio

Testis erat Dirce, tam vero crimine saeva,
 Nycteos Antiopen adcubuisse Lyco.
 Ah quotiens pulchros ussit regina capillos,
 Molliaque inmitis fixit in ora manus!
 Ah quotiens famulam pensis oneravit iniquis, 15
 Et caput in dura ponere jussit humo!
 Saepe illam inmundis passa est habitare tenebris,
 Vilem jejunae saepe negavit aquam.
 Juppiter, Antiopae nusquam succurris habenti
 Tot mala? conrumpit dura catena manus. 20
 Si deus es, tibi turpe tuam servire puellam.
 Invocet Antiope quem nisi vincta Jovem?

V. 11. erit. 21. servare puellam?

Pectora velas, captive pudor?

Cingat tunicas palla solutas.

11. TESTIS ERIT DIRCE] Cuius rei testem faciat Dirceam, non apparet. Quare multi ante hunc versum aliquid excidisse opinantur, Vulpius et Burmannus paenultimum distichon huc revocant:

At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.

Nescit vestra ruens ira referre pedem.

Testis erit Dirce.

Probarem, nisi ita initio carminis meliore facto finem corrumperent. Nam nunc ista male et sine ullo connexu post narratam historiam adjiciuntur:

Fabula nulla tuas de nobis concitet aures,

Te solam et lignis funeris ustus amem.

Id, quod verum est, Johannes Livinejus vidit, cum quo scribimus:

Testis ERAT Dirce, tam vero crimine saeva,

Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.

Hoc dicit: Quae te, ne saevias, moneat, Dirce est, in vero crimine nimis saeva, cum testis fuit Antiopam Lyco adcubuisse. Sic supra eleg. 12, 51.

Torrída sacrilegum testantur limina Brennum,

hoc est, Ne nos auri cupidine sacrilegi esse velimus, Brennum, qui nobis exemplo esse possit, sacrilegum fuisse torrida limina testantur. Eleg. 6, 21.

Sunt Agamemnonias testantia litora curas,

Quae notat Argynni poena, minacis aquae.

hoc est, Ut caveas, Agamemnonis dolorem testantur litora.

21. SI DEUS ES, TIBI TURPE TUAM SERVARE PUELLAM?]

In hac lectione, quam Groninganus cum aliis permultis agnoscit, verba *Si deus es* carent

Sola tamen, quaecumque aderant in corpore vires,
 Regalis manicas rupit utraque manu.
 Inde Cithaeronis timido pede currit in arcis. 25
 Nox erat, et sparso triste cubile gelu.
 Saepe vago Asopi sonitu permota fluentis
 Credebat dominae pone venire pedes;
 Et durum Zethum, et lacrimis Amphiona mollem
 Experta est stabulis mater abacta suis. 50
 Ac, veluti magnos cum ponunt aequora motus,
 Eurus ubi adverso desinit ire Noto,
 Litore sic tacito sonitus rarescit arenae;
 Sic cadit inflexo labsa puella genu.

V. 32. in adversos — notos, 33. si.

sensu. Repone ex Neapolitano, Menteliano et aliis:

*Si deus es, tibi turpe, tuam
 SERVIRE puellam.*

quod et Burmannus probat. Sic libro III, 22, 1.

*Juppiter, adfectae tandem
 miserere puellae.*

*Tam formosa tuum mortua
 crimen erit.*

33. LITORE SI TACITO] Considera mihi, quaeso, hanc collationem:

*Ac veluti, magnos cum ponunt
 aequora motus,*

*Eurus in adversos desinit
 ire Notos,*

*Litore si tacito sonitus rare-
 scit arenae,*

*Sic cadit inflexo lapsa pu-
 ella genu.*

Elegans comparatio est, si Barthium audimus, quae a re penitus diversa petita sit. Nempe adeo diversae res componuntur, ut ne similes quidem omnino sint; nullum, quod

logici dicunt, Tertium. Longe prudentius profecto Statius hac imagine utitur Theb. I, 479.

*Tunc quoque mulcentem di-
 ctis corda aspera regem*

*Jam faciles, ventis ut decer-
 tata residunt*

*Aequora, laxatisque diu ta-
 men aura superstes*

*Immoritur velis, passi sub-
 iere penates.*

Quid igitur? Num Propertium hoc Statio pejus egisse dicemus? an potius, spreto Scaligeri et codicis Groningani auctoritate, caeterorum omnium scripturam sequemur? Ea vero ita habet:

*Ac, veluti magnos cum ponunt
 aequora motus,*

*Eurus in adversos desinit
 ire Notos.*

*Litore sic tacito sonitus ra-
 rescit arenae;*

*Sic cadit inflexo lapsa pu-
 ella genu.*

Dirca stabulis suis, hoc est,

Sera, tamen pietas, natis est cognitus error. 55

Digne Jovis natos qui tueare senex,
Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam
Vinxerunt Dircen sub trucidis ora bovis.

Antiope, cognosce Jovem: tibi gloria Dirce
Ducitur, in multis mortem habitura locis. 40

Prata cruentantur leto, victorque canebat
Paeana Amphion rupe, Aracynthe, tua.

V. 35. Sera tamen. 41. Zethi.

sibi debitis, ut quae filiorum
essent, expulsa, tempestas ces-
savit; tunc iterum natos adiit,
et felicior, quam antea, even-
tu. Particula *sic* in talibus quo-
modo accipienda sit, monui-
mus ad librum I, 23, 6. *Litus*
Asopi intellige, ut versu 27.

Saepe vago Asopi sonitu
permota fluentis.

Poterant haec satis bona videri,
nisi codex noster Neapolitanus
nos ad meliorem lectionem du-
ceret, in quo versus 32. ita
scriptus est:

*Eurus sub adverso desinit
ire notho.*

Repone igitur:

*Ac veluti magnos cum ponunt
aequora motus,*

*Eurus UBI ADVERSO desinit
ire NOTO,*

*Litore sic tacito sonitus ra-
rescit arenae.*

*Sic cadit inflexo lapsa
puella genu.*

Caeterum frustra interpretes
Eurus Noto adversus exercuit,
quibus verbis quid significetur,
Homericus versiculus patefacit
Iliad. π, 765.

Ὡς δ' Ἐῦρος τε Νότος τ'

*ἐριδαίνετον ἀλλή-
λοιῖν.*

41. PRATA CRUENTANTUR
ZETHI] *Prata Zethi* frigide di-
ctum jure notat ad Virgilium
ecl. II, 23. Heynius, cui viro
quid bonae litterae debeant,
multi jam dudum obliti esse
videntur; nos quantum ei de-
beamus, aeterna ejus Manium
veneratione testamur. Ibidem
probat, quod in quinto Vati-
cano legitur, ab Italis excogi-
tatum:

*Prata cruentantur; Zethus
victorque canebat*

*Paeana Amphion rupe, Ara-
cynthe, tua.*

Sed cur *victor* Amphion tan-
tum, cum tamen uterque com-
memoretur? Unde vero cantus
Zetho? Nam Probi quidem
grammatici auctoritate quis cre-
dat, *Euripidem dixisse, Amphio-
nem et Zethum cantando potu-
isse armenta vocare?* quod et
ipsum Probum voluisse negat
Ruhnkenius in epistola critica
II. pag. 198. Idem Heynius et
Eldikius tentant *laetum Pae-
na*; suavius Schraderus *Prata
cruentantur late*. Sed haec va-

At tu non meritam parcas vexare Lycinnam;
 Nescit vestra ruens ira referre pedem.
 Fabula nulla tuas de nobis concitet auris: 45
 Te solam et lignis funeris ustus amem.

XV.

Nox media, et dominae mihi venit epistola nostrae;
 Tibure me nulla iussit adesse mora,
 Candida qua geminas ostendunt culmina turris,
 Et cadit in patulos lympha Aniena lacus.
 Quid faciam? obductis committam mene tenebris, 5
 Ut timeam audacis in mea membra manus?
 At, si distulero haec nostro mandata timore,
 Nocturno fletus saevior hoste mihi.
 Peccaram semel, et totum sum pulsus in annum;
 In me mansuetas non habet illa manus. 10
 Nec tamen est quisquam, sacros qui laedat amantis,
 Scironis media scilicet ire via.

Eleg. XV. *Burm. XIV. V. 4. Nympha. 7. haec distulero.*
 12. medias his licet ire vias.

ga et inania commenta sunt.
 Mihi vix dubium est, quin
 Propertius dederit:

Prata cruentantur letho, vi-
ctorque canebat
Paeana Amphion rupe, Ara-
cynthe, tua.

Sic Ovidius epist. XIV, 59.

Si manus haec aliquam pos-
set committere culpam,
Morte foret dominae san-
guinolenta suae.

XV. [XVI.]

4. NYMPHA ANIENA] Ita co-
 dicum pars, et, si haberent
 omnes, ferrem, quamquam ri-
 diculum est, Nymphas cadere
 in lacum: nunc Groningenum

et caeteros plerosque sequi ma-
 lo, in quibus est:

Et cadit in patulos LYMPHA
Aniena lacus.

7. AT SI HAEC DISTULERO]
 Repone ex nostro codice:

At si DISTULERO HAEC no-
stro mandata timore,
 quae elegantior collocatio est
 et numeros suaviores reddit.
 Amant poetae haec futura ul-
 tima vocali liquefacta ponere.

12. MEDIAS HIS LICET IRE
 VIAS] Sic Heinsius: sed opti-
 me codices tantum non omnes:

Nec tamen est quisquam, sa-
cros qui laedat aman-
tes,

Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris;
 Nemo adeo, ut noceat, barbarus esse volet.
 Luna ministrat iter; demonstrant astra salebras; 15
 Ipse Amor accensas praecutit ante facis;
 Saeva canum rabies morsus avertit hiantes:
 Huic generi quovis tempore tuta via est.
 Sanguine tam parvo quis enim spargatur amantis
 Inprobis? et cursus fit comes ipsa Venus. 20

V. 15. equis. 20. exclusis.

*Scironis MEDIA SCILICET
 ire VIA.*

Propertium ignorat, qui ei
 hunc usum infinitivi non con-
 cedit. *Scilicet* autem, ut apud
 Ovidium Pontic. IV, 14, 5.

*Ipsa quoque est invisita salus;
 suntque ultima vota,*

*Quolibet ex istis scilicet
 ire locis.*

15. LUNA MINISTRAT EQUIS]
 Broukhusius ex uno Regio ad-
 misit. Sed optime caeteri uni-
 versi:

*Luna ministrat ITER; de-
 monstrant astra sale-
 bras.*

*Iter facultatem eundi dicit. In-
 fra eleg. 21, 14.*

*Jam liquidum nautis aura
 secundat iter.*

Lucretius 1, 1108.

*Namque alid ex alio clarescet,
 nec tibi caeca*

Nox iter eripiet.

Verbum ministrare autem, vix
 dici potest, quam late pateat.
 Plinius hist. nat. II, 6. de So-
 le: *Hic lucem rebus ministrat,
 aufertque tenebras.* Manilius
 II, 658.

Ver *Aries*, Cererem Can-

*cer, Bacchumque mi-
 nistrans*

Libra, Caper brumam geni-
 tosque ad frigora men-
 ses.

Maecenas in Convivio apud
 Servium ad Aen. VIII, 310.
*Idem humor ministrat faciles
 oculos, pulchriora reddit omnia,
 et dulcis juventae reducit bona.*
 Virgilius georg. IV, 146.

*Jamque ministrantem plata-
 num potantibus um-
 bras.*

Seneca Troad. 78.

*Ut nulla dies moerore caret,
 Sed nova fletus causa mini-
 strat.*

Stattius silv. I, 4, 22. ad Ruti-
 lium Gallicum:

*Ipsa veni, viresque novas
 animumque ministra,*

Qui caneris.

quo loco utaris licet contra
 Bentleyum, in Manilii lib. I,
 10. non ferentem,

*Das animum viresque facis
 ad tanta canenda.*

16. PRAECUTIT] In scriptis
 est percutit, quod Guyetus et
 Heinsius bene correxerunt. Ovi-
 dius metam. IV, 758.

Quod si certa meos sequerentur funera casus,
 Talis mors pretio vel sit emenda mihi.
 Adferet haec unguenta mihi, sertisque sepulcrum
 Ornabit, custos ad mea busta sedens.

V. 23. huc.

taedas Hymenaeus Amor-
 que

Praecutiunt, largis satiantur
 odoribus ignes.

20. EXCLUSIS FIT COMES] Hoc ineptissimum est, cum neque ipse Propertius tum exclusus fuerit, nec de aliis amatoribus exclusis sermo sit. Responde:

*Sanguine tam parvo quis
 enim spargatur amantis
 Improbus? ET CURSUS fit
 comes ipsa Venus.*

Duas ponit causas, cur amatori proficiscenti nihil timendum sit. Hanc conjecturam feceram, cum simile quid, sed minus probabile, Broukhusio in mentem venisse vidi:

*in cursu fit comes ipsa
 Venus.*

Caeterum viri docti frustra hic it comes pro fit reponere gestiunt. Tibullus II, 6, 2.

*Castra Macer sequitur: te-
 nero quid fiet Amori?*

*Sit comes, et collo fortiter
 arma gerat?*

Virgilius Aen. II, 711.

mihi parvus Iulus

*Sit comes, et longe servet
 vestigia conjux.*

Sabinus epist. III, 72.

*Adjice, non laeso quod comes
 ipsa fuit.*

Ovidius epist. XIV, 54.

Saevis, Hypermnestra, pa-

*ter est tibi. jussa pa-
 rentis*

*Effice; germanis sit comes
 isto tuis.*

amor. II, 16, 43.

*At mihi te comitem juraras
 usque futuram.*

metamorph. X, 533.

*Hunc tenet, huic comes est,
 assuetaque semper in
 umbra*

Indulgere sibi.

Abeant igitur critici cum sua elegantia, qua bonos auctores saepe illustriores facere student. Nimiam et affectatam elegantiam dico, non veram ac venustam. Hanc enim quis non probet et amplectatur?

*τί γὰρ Χαρίτων ἀγαπατὸν
 Ἀνθρώποις ἀπάνευθεν; ἀεὶ
 Χαρίτεσσιν ἄμ' εἶην.*

21. SEQUERENTUR FUNERA CASUS] Marklandus tentat:

*Quod si certa meos sequerentur
 funera cursus.*

Sed male. Talem mortem in itinere obeundam sibi vel pretio emendam esse dicit, si funera sibi parata fore certe sciat. Versu sequente male critici et contra sensum scribi volunt:

*Tali mors pretio vel sit
 emenda mihi.*

Quale enim pretio? Nempe certo funere. Quasi id alio tempore non habuisset.

23. ADFERET HUC UNGUEN-

Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti, 25
 Qua facit adsiduo tramite volgus iter!
 Post mortem tumuli sic infamantur amantum:
 Me tegat arborea devia terra coma,
 Aut humer ignotae cumulis vallatus arenae.
 Non juvat in media nomen habere via. 30

XVI.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris;
 Da mihi bacchato vela secunda, pater.
 Tu potes insane Veneris conpescere fastus,
 Curarumque tuo fit medicina mero.
 Per te junguntur, per te solvuntur amantes: 5
 Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.

V. 29. humet — tumulus. — Eleg. XVI. *Burm. XV.*

TA MIHI] Quis unguenta afferet? Nempe Cynthia, inquit. Unde scis? Quonam vero afferet? Huccine, ubi Propertius tum erat? Immo *huc*, ajunt, ubicumque moriar. Tu neque his nec librorum erroribus fidem habeto. Repono cum Guyeto:

Adferet HAEC unguenta mihi.

Haec, ad quam tendo, Cynthia.

29. AUT HUMET IGNOTAE TUMULUS VALLATUS ARENAE] Non offendo in hoc, *hmet me tumulus*, qualia poetas omnes ab Homero inde frequentare scio. Sed *tumulum vallatum* recte dici, ecquis est, qui ostendat? Nam hunc esse eum, quem Graeci *ὄγνωτον τύμβον* dicunt, non persuadet doctissimus Huschkius in *analectis criticis* pag. 130. Quaerendum

potius est, qua re vallari tumulus possit. Ea res quia difficulter reperietur, Burmanno assentior alteram scripturam praeferebam,

AUT HUMER ignotae CUMULIS vallatus arenae.

fere ut apud Statium silv. III, 1, 24.

et mersum tumulis Eurysthea calcas.

Haec lectio et ipsa bonos libros prae se fert, Palatinos et Neapolitanos, nisi quod in hoc male scriptum est *humeri*. Caeterum *cumulis* ex eisdem libris adoptamus, quia in proximo disticho erant *tumuli amantum*. Quae si cui levior ratio videbitur, me non nolente ex Groning. Mentel. Guarner. et aliis, in quibus *tumulus* legitur, reponat:

tumulis vallatus arenae.

Te quoque enim non esse rudem testatur in astris
 Lyncibus ad caelum vecta Ariadna tuis.
 Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignis,
 Funera sanabunt, aut tua vina, malum.

10

V. 8. in. 10. vel.

Sic saltem Ovidius metam. IV,
 240.

*defodit alta
 Crudus humo, tumulumque
 super gravis addit are-
 nae.*

Virgilius Aen. XI, 103.

*Corpora, per campos ferro
 quae fusa jacebant,
 Redderet, ac tumulo sineret
 succedere terrae.*

XVI. [XVII.]

8. LYNCEBUS IN COELUM] Scri-
 be *Ad caelum ex libris melio-
 ribus, Groning. Neapol. Pala-
 tinis, Mentel. et aliis, quia In
 astris antecesserat:*

*Te quoque enim non esse ru-
 dem testatur in astris
 Lyncibus ad caelum vecta
 Ariadna tuis.*

Caeterum Burmanno hic bis
 idem dici querenti vir erudi-
 tus peraptum locum opposuit
 I, 12, 11.

*Aut teneat clausum tenui
 Teuthrantis in unda
 Alternae facilis cedere lym-
 pha manu.*

Raro in talibus difficile dictu
 est, quid criticus ut genuinum
 ferre debeat, quid non debeat.
 Copiae non tolerandae exem-
 plum apud Tibullum est I, 7,
 13.

*An te, Cydne, canam, taci-
 tis qui leniter undis
 Caeruleus placidis per vada
 serpis aquis?*

Exigua tantum culpa parte
 viri docti Tibullum liberant
 scribendo:

*Caeruleis placidis per va-
 da serpis aquis.*

Diu est, cum conjeci legendum
 esse:

*An te, Cydne, canam, tactis
 qui leniter ulvis*

*Caeruleus placidis per vada
 serpis aquis.*

10. VEL TUA VINA] Hoc Joh.

Calphurnius jam dedit et post
 eum Beroaldus. Domitius Cal-
 derinus in elucubratione in
 Propertium: *Funera sanabunt,
 ut tua vina, malum. Puto le-
 gendum: Funera sanabunt, vel
 tua vina malum. Nam ait:
 hunc ardorem amoris et sollici-
 tudinem sola mors leniet, vel
 tuum vinum Bacche. Nempe
 ul', id est, vel, in libris recen-
 tissimis saepe ita scribitur, ut
 ab ut plane non differat, quod
 nupero Tibulli editori aliquo-
 ties fraudem fecit. Caeterum
 libri omnes et Antonius Volscus,
 qui a. MCCCCLXXXVIII. ut
 dedit, anno MCCCCLXXXII.
 Latinitate sic postulante, aut
 exhibuit:*

Semper enim vacuus nox sobria torquet amanti,
 Spesque timorque animum versat utroque meum.
 Quod si, Bacche, tuis per fervida tempora donis
 Arcessitus erit somnus in ossa mea,
 Ipse seram vitis, pangamque ex ordine collis, 15
 Quos carpant nullae, me vigilante, ferae,
 Dummodo purpureo spument mihi dolia musto,
 Et nova pressantis inquinet uva pedes.
 Quod superest vitae, per te et tua cornua, vivam,
 Virtutisque tuae, Bacche, poeta ferar. 20
 Dicam ego maternos Aetnaeo fulmine partus,
 Indica Nysaeis arma fugata choris,
 Vesantumque nova nequidquam in vite Lycurgum,
 Pentheos in triplicis funera grata greges,
 Curvaeque Tyrrhenos delphinum corpora nautas 25
 In vada pampinea desiluisse rate,
 Et tibi per mediam bene olentia flumina Naxon,
 Unde tuum potant Naxia turba merum.
 Candida laxatis onerato colla corumbis
 Cinget Bassaricas Lydia mitra comas. 30
 Levis odorato cervix manabit olivo;
 Et feries nudos veste fluente pedes.
 Mollia Dircaeae pulsabunt cymbala Thebae;
 Capripedes calamo Panes hiante canent.

V. 27. olenti flumine. 28. merum, 33. tympana.

*Funera sanabunt, AUT tua
 vina, malum.*

12. ANIMUM VERSAT UTRO-
 QUE MEUM] Verissima lectio.
 Singulorum verborum scriptu-
 ram boni codices confirmant,
 totum autem versum ne unus
 quidem.

27. BENE OLENTI FLUMINE
 NAXON] Sic Scaliger: sed bene
 habet scripta lectio:

*Et tibi per mediam bene
 OLENTIA FLUMINA Na-
 xon.*

Canturum se dicit, Baccho in
 media Naxo esse bene olentia
 flumina.

30. CINGET] Sic optime Be-
 roaldus: priores et scripti, nō
 fallor, omnes habent *Cingit*,
Cingat Commelinianus.

33. PULSABUNT TYMPANA

Vertice turrigero juxta dea magna Cybebe 35
 Tundet ad Idaeos tympana rauca choros.
 Ante fores templi crater antistitis auro
 Libatum fundens in tua sacra merum.
 Haec ego, non humili, referam, memoranda cothurno,
 Qualis Pindarico spiritus ore tonat. 40
 Tu modo servitio vacuum me siste superbo,
 Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

XVII.

Clausus ab umbroso qua ludit pontus Averno,
 Fumida Bajarum stagna tepentis aquae,
 Qua jacet et Trojae tubicen Misenus arena,
 Et sonat Herculeo structa labore via,
 Hic, ubi, mortalis dextra cum quaereret urbis, 5
 Cymbala Thebano concrepuere deo,

V. 36. cymbala. 39. sine interpunctione. — Eleg. XVII.
 Burm. XVI. V. 5. mortales.

THEBAE. 36. CYMBALA RAU-
 CA] Magnam de hoc loco resti-
 tuto gratiam Petrus Burman-
 nus Secundus meretur, qui vi-
 tium in eo latens unus vidit,
 unus correxit. Cum hoc lege,
 duobus vocabulis commutatis:
Mollia Dircaeae pulsabunt
 CYMBALA Thebae,

et,

*Tundet ad Idaeos TYMPA-
 NA rauca choros.*

Sane et Cybelae et Bacchi sa-
 cris cymbala pariter ac tympana
 conveniunt. Sed quomodo mol-
 lia tympana, quae Lucretius
 tonare dicit, reboare et remu-
 gire Catullus? Quomodo cym-
 bala rauca, quae acutum ede-
 bant sonum, et, ut idem Ca-
 tullus ait, *recrepabant*? Quan-

to igitur rectius *rauca tympana*,
 ut apud Ovidium in *Ibide* v.
 456.

*Et quatiens molli tympana
 fauca manu.*

et *metamorph. IV. 391.*

*Tympana cum subito non ap-
 parentia raucis*

Obstrepuere sonis.

Quanto aptius *mollia cymbala*,
 de quibus Catullus LXIV, 262.

*Aut tereti tenues tinnitus
 aere ciebant.*

Caeterum *Tundet ad Idaeos* ve-
 rissima emendatione Scaliger:
 codices *Fundet*.

XVII. [XVIII.]

2. FUMIDA] Praeclare idem
 Scaliger: scripti habent *Hu-
 mida*.

5. MORTALES DEXTRA QUUM

At nunc invisae magno cum crimine Bajae,
 Quis deus in vestra constitit hostis aqua?
 His pressus Stygias vultum demersit in undas,
 Errat et in vestro, spiritus, Ille, lacu. 10
 Quid genus, aut virtus, aut optuma profuit illi
 Mater, et amplexum Caesaris esse focos,
 Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro,
 Et per maternas omnia gesta manus?
 Occidit, et misero steterat vigesimus annus. 15
 Tot bona tam parvo clausit in orbe dies.
 I nunc, tolle animos, et tecum finge triumphos,
 Stantiaque in plausum tota theatra juvent;
 Attalicas supera vestis, atque omnia magnis
 Gemmea sint ludis: ignibus usta dabis. 20
 Sed tamen hoc omnes; hoc primus et ultimus ordo.
 Est mala, sed cunctis ista terenda via est.

V. 10. vestro spiritus ille lacu. 12. amplexo. 21. huc —
 huc. 22. via.

QUAERERET URBES] Bene Guyetus corrigit MORTALIS, cum etiam mortalis esset, necdum deus, Hercules. Nihil praeterea novandum est. Nam recte Broukhusius hoc loquendi genus tuetur, *quaerere urbes*. Personatus Virgilius in catalectis XI, 53.

*Atque aliam ex alia bellando
 quaerere gentem,
 Vincere et Oceani finibus
 ulterius.*

Lucanus II, 572.

*Rheni gelidis quod
 fugit ab undis,
 Oceanumque vocans incerti
 stagna profundi,
 Territa quaesitis ostendit terga
 Britannis.*

9. HIS PRESSUS STYGIAS]

Franciscus Guyetus ante hunc versum multa deesse iudicat, cui Nic. Heinsius astipulatur, quia Marcelli nomen nusquam exprimitur. Sed si rectius distinguamus, erit hic, quod nominis loco esse possit. Sic scribe:

*His pressus Stygias vultum
 demersit in undas,
 Errat et in vestro, spiritus,
 Ille, lacu.*

12. AMPLEXO] Sic Scaliger, cum in suo libro, qui qualis sit nostri, amplexos reperisset, quod errore librarii ex sequente focos natum erat. Probe reliqui omnes:

*et AMPLEXUM Caesaris
 esse focos.*

21. SED TAMEN HUC OMNES:

Exoranda canis tria sunt latrantia colla;
 Scandenda est torvi publica cumba senis.
 Ille licet ferro cautus se condat et aere: 25
 Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
 Nirea non facies, non vis exemit Achillen,
 Croesum aut, Pactoli quas parit humor, opes.
 Hic olim ignaros luctus populavit Achivos,
 Atridae magno cum stetit altus amor. 30

V. 27. Achillem. 29. 30. Hoc distichon translatum est in
 librum II. post eleg. VIII. v. 6. [II, 7. 7. 8.] 30.
 alter.

HUC PRIMUS ET ULTIMUS OR-
 DO] Huc, ajunt, scilicet imus,
 tendimus; et inventus est, qui
 hanc ellipsin animo poëtae com-
 moto apprime convenire dice-
 ret. At poëtae animus, quem
 hoc carmine prodit, non fuit
 commotus, sed perbene com-
 positus. Tu scribe cum libris
 Groning. Neapol. et aliis:

Sed tamen HOC omnes,
 hoc omnes coguntur facere,
 omnes sua dant ignibus rogali-
 bus. Tum porro lege:

huc primus et ultimus
 ordo IT,

addito It, quod, cum extra
 versum excurreret, omitti facile
 potuit: vel iterum posito hoc:

HOC primus et ulti-
 mus ordo.

22. TERENDA VIA] Est ad-
 dunt aut omnes libri aut pleri-
 que saltem:

Est mala, sed cunetis ista
 terenda via EST.

Recte. Cicero Tuscul. III, 33,
 79. Ne illa quidem firmissima
 consolatio est, quamquam et
 usitata est et saepe prodest.

Confer J. F. Heusingerum ad
 Ciceronem de offic. I, 8, 4.

29. HIC OLIM IGNAROS LU-
 CTUS] Hunc versum viri do-
 ctissimi et optimi frustra ten-
 tarunt, quod facturi non erant,
 nisi Scaliger hoc distichon ni-
 mia profecto licentia in librum
 secundum et in locum non
 suum abire jussisset. Hoc me-
 mento, luctus esse bis intelli-
 gendum: Hic luctus Achivos
 olim luctus ignaros populavit.

30. ATRIDAE MAGNO QUUM
 STETIT ALTER AMOR] Hunc
 versum vir doctus Passeratium
 ferme secutus ita illustrat:
 „Atridae amor, amor Chry-
 seidis, qui ei ingenti damno
 „fuit, tot suorum gravi pesti-
 „lencia amissis.“ Quid vero
 hoc: Achivos hic luctus popu-
 lavit, cum Atridae suus amor
 magno stetit? Immo, cum iis,
 Achivis scilicet, Atridae amor
 damno fuit. Hec poëta haud
 dubie voluit, nec repugnant
 verba. Quis vero est ille alter
 Agamemnonis amor? Vulpus
 de Briseide intelligit, quam

At tibi, nauta, pias hominum qui trajicis umbras,
Hoc animae portent corpus inane suae:

V. 32. (30.) Huc — tuae.

Chryseidis amor praecesserit.
Sed eam neque amavit ille, nec
Achilli amoris causa abstulit.
Quin et jurisjurandi meministi:

Μὴ μὲν ἐγὼ κέρη Βρισηΐδι χεῖρ'
ἐπέπεικα,
Οὔτ' εὐνής πρόφασιν κεχηρημέ-
νος, οὔτε τευ ἄλλω.
Ἄλλ' ἔμην ἀπροτίμασος ἐν
κλισίῳ ἐμῆσιν.

At vir doctus iterum praeunte
Passeratio, „Alter amor, in-
„quit, np. Chryseidis, nam
„olim amarat Argynnum pue-
„rum, cujus amoris Propertius
„mentionem fecit supra eleg.
„VII [VI], 22.“ Recte qui-
dem de Chryseide intelligit,
cujus amor, λοιμὸς et μῆνιος
causa, magno sane Achivis ste-
tit. Sed quae de Argynno ad-
jicit, nugae sunt. Speciosius
Clytaemnestra huc referri po-
terat:

καὶ γὰρ ὅα Κλυταί-
μνηςτρος προβέβηκα,
Κριδίης ἀλόγῃ, ἐπεὶ οὐ ἔθεν
ἐστὶ χειρίων.

Sed putidum est numerare ita
et per numeros indicare amo-
res Agamemnonis: primus Cly-
taemnestra vel Argynnus, alter
Chryseis, tertius Cassandra, et
sic porro. Repono:

Atridae magno cum stetit
ALTUS amor.

Theocritus III, 42.

Ὡς ἴδεν, ὡς ἐμάνη, ὡς ἐς βᾶ-
θ' ὄν ἄλλετ' ἔρωτα.

Catullus LXVIII, 117.

Sed tuus altus amor barathro
fuit altior illo.

et 107.

tanto te absorbens
vortice amoris

Aestus in abruptum detula-
rat barathrum.

Apud Propertium quoque, in
hoc libro eleg. XXII, 42. Sca-
liger dedit ex libro suo:

hic ampla nepotum
Spes, et venturae conjugis
altus amor.

ubi tamen rectius est, quod
caeteri habent, aptus amor.
Ovidius epist. IX, 32.

Si qua voles apte nubere,
nube pari.

31. AT TIBI, NAUTA etc.]

Jure Burmannus vulgarem,
quam tamen retinuit, horum
versuum scripturam exagitat:

At tibi, nauta, pias homi-
num qui trajicis um-
bras,

Huc animae portent corpus
inane tuae,

Qua Sicalae victor telluris
Claudius, et qua

Caesar ab humana cessit
in astra via.

Quaenam illae Charontis ani-
mae? Venti, ajunt, aut um-
brae, quas cymba vehit, quae-
que remigant. Egregie! Sed
esto. Quomodo autem hae um-
brae aut hi venti Marcellum
Charonti, hoc est, ad Charon-
tem portabunt? Statius quidem

Qua Siculae victor telluris Claudius et qua
Caesar, ab humana cessit in astra via.

V. 34. (32.) Caesar ab h.

silv. V, 3, 284. *pios Manes
Grajumque examina vatum pa-
trem suum ducere jubet, at
scilicet cymba jam expositum,
non ad Charontem, sed
monstrare nemus, quo
nulla irrupit Erinnyis,
In quo falsa dies caeloque
simillimus aër.*

Porro dicit nobis, quo portan-
dus Marcellus sit, nempe *huc,*
Qua Siculae victor telluris
Claudius, et qua
Caesar ab humana cessit in
astra via.

Audin? Huc ad Charontem,
qua illi in astra iverunt. Belle,
quasi aut Charon in astris sit,
aut per Orcum in caelum eatur,
Quid jam dicemus de eo, qui
hos *versus excellentissimos pro-
nunciat, sed, ne quid fallam,*
paullo aliter scriptos, ita scili-
cet:

*At tibi, nauta, pias homi-
num qui trajicis umbras,
Huc animae portes corpus
inane suae,*

Qua Siculae etc.

*Tibi, ait, redundat, ut sae-
pius. Itane, saepius? Miseret
me grammaticorum, quorum
regulae et observationes ab iis,
qui earum rationes non intelli-
gunt, semper falso applicantur.
Haud paullo prudentius Mark-
landus:*

*At tu, nauta, pias hominum
qui trajicis umbras,*

*Huc animae portes corpus
inane suae,*

et Burmannus hunc et Hein-
sium secutus:

At tu, nauta, —

*Duc animae, Porthmeu,
corpus inane suae.*

Sed hi, dum omnem librariis
fidem abrogant, suam minu-
unt ipsi; nec tamen ea, quae
diximus, incommoda prorsus
effugiunt. Quam ob rem *Suae*
tantum pro *Tuae* ab eis accipio,
quod praeterea superest viiii,
una littera ac praeterea inter-
punctione mutanda extermino,
totum locum ita refingo:

*At tibi, nauta, pias homi-
num qui trajicis um-
bras,*

*HOC animae portent corpus
inane SUAE:*

*Qua Siculae victor telluris
Claudius et qua*

*Caesar, ab humana cessit
in astra via.*

Hoc animae inane Marcelli cor-
pus inferis mandari jubet; cae-
terum ipsum vel animam ejus
pariter, ac veterem illum Mar-
cellum et Caesarem, in astra
abiisse. Corpus lecto funebri
ad Charontem portari vult, fa-
miliari sibi, ut libro V, 11, 8.
videbimus, sepulcri cum infe-
ris confusione. *Corpus inane
animae habes apud Ovidium
metam. II, 611.*

XVIII.

Objicitur totiens a te mihi nostra libido:
 Crede mihi, vobis imperat ista magis.
 Vos, ubi contemti rupistis frena pudoris,
 Nescitis captae mentis habere modum.
 Flamma per incensas citius sedetur aristas, 5
 Fluminaque ad fontis sint reditura caput,
 Et placidum Syrtes portum et bona litora nautis
 Praebeat hospitio saeva Malea suo,
 Quam possit vestros quisquam reprehendere cursus,
 Et rapidae stimulos frangere nequitiae. 10
 Testis, Cretaei fastus quae passa juvenci
 Induit abiegnae cornua falsa bovis;

Eleg. XVIII. *Burm.* XVII. V. 2. illa. 5. sedaret. 10. rabidae.

Corpus inane animae frigus
letale secutum est.
 et *metam.* XIII, 488.

*Quas corpus complexa ani-
 mae tam fortis inane.*

XVIII. [XIX.]

2. IMPERAT ILLA] Hoc forte fortuna irrepsit in exemplar *Burmansianum*. Ipse nihil notat; caeteri omnes habent ISTA, *Broukhusius* quoque. Hic ascripsit: „ISTA] illa est „in nostro primo.“ Codicem *Heinsianum* dicit, qui nullius momenti est.

5. SEDARET] *Broukhusius* ex *Palatino* apud *Gebhardum* recepit. *Burmansius* mavult *Sedarit*, ut cum caeteris sint reditura et praebat et possit rectius coeat. Sed reliqui libri omnes:

*Flamma per incensas citius
 SEDATUR aristas,*

ut illa, quam alterum praebet, elegantiae species pro mera specie habenda esse videatur.

10. ET RABIDAE STIMULOS FRANGERE NEQUITIAE] Sic *Janus Dousa*, *Rabidae*, et ante eum *Italus* in codice *D'Orvilliano* secundo. Sed id fortasse nimis vehemens est. Certe codicum scriptura cur contemni debeat, non video:

Et RAPIDAE stimulos frangere nequitiae.

12. INDUIT ABIEGNAE CORNUA FALSA BOVIS] Hoc quis invenerit, non quaesivi. Firmavimus libro I, 3, 20., et certe rectius est, quam quod impressi veteres habent,

Induit abiegnae cornua falsa bovi.

Sed libri omnes aliam lectionem exhibent vulgari narrationi repugnantem, fortasse tamen non prorsus ineptam:

Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
 Quae voluit liquido tota subire deo.
 Crimen et illa fuit patria succensa senecta 15
 Arboris in frondes condita Myrrha novae.
 Nam quid Medeae referam quo tempore matris
 Iram natorum caede piavit Amor?
 Quidve Clytaemnestra, propter quam tota Mycenis
 Infamis stupro stat Pelopea domus, 20
 Tuque o Minoa venum data, Scylla, figura,
 Tondens purpurea regna paterna coma?
 Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti!
 Nise, tuas portas fraude reclusit Amor.
 At vos, innuptae, felicius urite taedas: 25
 Pendet Cretaea tracta puella rate.
 Non tamen inmerito Minos sedet arbiter Orci.
 Victor erat quamvis, aequus in hoste fuit.

XIX.

Credis eum jam posse tuae meminisse figurae,
 Vidisti a lecto quem dare vela tuo?
 Durus, qui lucro potuit mutare puellam!
 Tantisne in lacrimis Africa grata fuit?

V. 17. referam, quo. 18. amor? 19. Clytemnestrae. —
 Eleg. XIX. *Burm.* XVIII. V. 4. tota.

*Testis, Cretaei fastus quae
 passa juvenci*

*Induit abiegno cornua fab-
 sa bovi.*

19. QUIDVE CLYTEMNESTRAE]
 Repone: *Quidve CLYTEMNE-
 STRA?* Ita ni scribis, tam in
 hoc versu, quam in sequenti-
 bus, constructio pendet. Nam
 tametsi cum *Burmanno* hic
Clytaemnestrae crimen et ver-
 su 17. *Medeae crimen* ex versu
 15. intelligas, (quamquam ne-
 que hoc ferri potest), quid fa-

cies illis, quae sequuntur, *Tu-
 que, o Scylla?* Itaque aut le-
 ge: *Tu quoque Minoa*, ut in
 prioribus intelligatur *ira Cly-
 taemnestrae*; aut potius, quia
 ira in Clytaemnestram non ca-
 dit, *Quidve Clytaemnestra?*
 nominandi casu.

XIX. [XX, 1—10.]

4. TANTISNE IN LACRIMIS
 AFRICA TOTA FUIT] Hanc co-
 dicum scripturam explicare co-
 natos et Schottum, qui *Tan-*

At tu, stulta, deos, tu fingis inania vera? 5
 Forsitan ille alio pectus amore terit.

V: 5. verba.

tine correxerat, longa et egregia disputatione Fredericus Gronovius explosit in Observationibus. Hic ipse quod proposuerat,

Tantine in lacris Africa tota fuit?

quamvis probatum Broukhusio, justam Bärmanni censuram non effugit, cui ejusdem Broukhusii et Marklandi emendatio praeplacet conjectantium:

Tantine, ut lacrimas, Africa tota fuit?

Sed hoc horridius est et nimis liberum. Repono:

Durus, qui lucro potuit mutare puellam!

Tantis in lacrimis Africa GRATA fuit?

Hoc miratur, in tantis puellae lacrimis tamen Africam infido amatori gratiorem esse potuisse. Non audax nimis conjectura: *grata* in libris vetustis

^a scribitur *gta*, littera *a* supra ascripta.

5. AT TU, STULTA, DEOS, TU FINGIS INANIA VERBA] Hottum verborum si quis est sensus, hic erit: *Tu deos fingis, deos falso testes advocas, tu verba inania fingis, falsis promissis me decipis. At eum sensum totius carminis sententia reprobatur. Interpretes igitur fingis deos ita capiunt: Persuades tibi, illum deos timere, quos*

fallere numquam audeat; vel ita: Deos tu tibi fingis, perfidiae ultores, servaturos tibi illum constantem et fidelem. Mire profecto locutus est, si pro his dixit *Tu fingis deos. At quid tum porro illud alterum erit Tu fingis inania verba?* Broukhusius exponit: Tu inania ejus verba pondus aliquod habitura reputas. Sed id quidem *verba fingere* non dicimus. Vide v. c. Sallustium in Jugurth. XIV, 20. *Quos ego audio maxuma ope niti, ambire, fatigare vos singulos, ne quid de absente, incognita causa, statuatis; fingere me verba, fugam simulare, cui licuerit in regno manere.* Infidus amator, ut vides, finxerat verba, non puella simplex et stulta. Vir doctus non monito lectore distinctionem mutavit ita:

At tu, stulta, deos tu fingis, inania verba.

ut dii, puto, inania verba esse dicerentur. Sed illud duplex tu quidem, praeter caetera, quid sibi velit, non percipio. Repono:

At tu, stulta, deos, tu fingis inania vera?

Forsitan ille alio pectus amore terit.

hoc sensu: Tunc fingis tibi veros deos esse, quos ille amoris testes fecerit? tunc illa ina-

Est tibi forma potens, sunt castae Palladis artes,
 Splendidaque a docto fama refulget avo.
 Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus.
 Fidus ero; in nostros curre, puella, toros. 10

XX.

Nox mihi prima venit. primae date tempora noctis:
 Longius in primo, Luna, morare toro,
 Tuque o, qui aestivos spatiosius exigis ignis,
 Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.

V. 10. sinus. — Eleg. XX. *Burm.* XIX. V. 1. data. 5.
 Tu quoque.

nia promissa vera esse tibi persuades? Forsitan ille jam alius puellae amplexu fruitur. Deos fingis veros esse, hoc est, ea, quae diis testibus pollicitus est. Ovidius *remed. amor.* 688.

At tu nec voces (quid enim fallacius illis?)

Crede, nec aeternos pondus habere deos.

10. IN NOSTROS CURRE, PUELLA, SINUS] Sic codex Heinsianus et Borrichianus, quod bene firmat Brœukhusius. Sed caeteri meliores universi TOROS habent, quod prae exigua illorum codicum auctoritate non spreverim. Caeterum quae hunc versum in libris scriptis sequuntur a prioribus non disjuncta, ea Scaliger optime separatim posuit. Quis enim in uno eodemque carmine ferat,

Fidus ero; in nostros curre, puella, toros,

et,

Nox mihi prima venit,
 quae uno eodemque tempore dici nullo modo potuere?

XX. [XX, 11—30.]

1. NOX MIHI PRIMA VENIT: PRIMAE DATA TEMPORA NOCTIS. 5. TU QUOQUE, QUI AESTIVOS] Verissima conjectura Scaliger haec disticha ordinem suum mutare jussit: antea enim hi versus *Tu quoque* etc. praecedebant illos *Nox mihi* etc. Sed miror viros doctos ferre, aut nihil prorsus aut bis idem dici in his:

Nox mihi prima venit, primae data tempora noctis.

Tu totum locum ita refinge:

Nox mihi prima venit. primae DATE tempora noctis:

Longius in primo, Luna, morare toro,

TUQUE o, qui aestivos spatiosius exigis ignes,

Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.

Date tempora noctis ex Neapolitano, Heinsiano et septem aliis apud Burmannum. Valerius Flac. II, 324.

Quam multae ante meis cedent sermonibus horae, 5

Dulcia quam nobis concitet arma Venus!

Foedera sunt ponenda prius, signandaque jura,

Et scribenda mihi lex in amore novo.

Haec Amor ipse suo constringet pignera signo;

Testis sidereae tota corona deae. 10

Vers. 7. 8. ante 5. 6. V. 5. (7.) cedant. 10. Testes.

Venus ipsa volens
dat tempora jungi,

Dum vires utero, materna-
que sufficit aetas.

Tuque o de conjectura reponi-
mus, quia Tu quoque ferri non
potest. Nec multum differunt

ista, Tuq. o et Tu q., ut per-
mutari facile possint; quod et
saepè factum est, ut apud no-
strum III, 29, 31., ubi Tuque
o in aliis est, in aliis Tu quo-
que vel Tu quoque o.

7. QUAM MULTAE ANTE MEIS
CEDANT SERMONIBUS HORAE]
Ad praecedentia reterri volunt:

Foedera sunt ponenda prius,
signandaque jura,

Et scribenda mihi lex in
amore novo.

Quibus subjunxit hoc distichon
Scaliger; in scriptis enim tur-
batur sententiarum ordo illis
interjectis Haec Amor ipse suo
etc. Sed nec Scaliger recte egit.
Nam quo consilio foedera fece-
rit et lege sanciverit, quot ho-
rae sermonibus cedere ante lae-
titiā deberent? Melius erat,
si non fecisset, nec necessarium.
Quid, quod ipse postea aliud
dicit, non illud se sancire foe-
dere velle, sed ne quis fidem
datam novo amore fallat. Quin

et codices universi haec ad il-
lud foedus non spectare cla-
mant, Cedent exhibendo, non
Cedant. Quid igitur certius
est, quam hoc distichon post
illa, de quibus paullo ante vi-
dimus, collocandum esse ita:

Nox mihi prima venit etc.

Tuque o, qui aestivos etc.

Quam multae ante meis CE-
DENT sermonibus ho-
rae,

Dulcia quam nobis concitet
arma Venus!

Foedera sunt ponenda prius
etc.

10. TESTES SIDEREAЕ TOTA
CORONA DEAE] TESTIS et tor-
ta habent libri omnes; hoc re-
cte rejiciunt, illud Marklandus
non frustra tuetur. Caeterum
sideream deam cave Lunam di-
ci interpretibus credas: Noctem
ita appellat; vide Broekhusium
ad Tibullum pag. 225. a. Versu
superiore Constringet recte
Beroaldus: scripti plerique Con-
fringet aut Constringit. Hoc
in Neapolitano est, illud Livi-
nejus e Groningano affert, ut
Burmannus fallere videatur,
in hoc aliisque pluribus Con-
stringet haberi narrans, quod
tamen in libro antiquo legisse

Namque, ubi non certo vincitur foedere lectus,
 Non habet ultores nox vigilanda deos,
 Et quibus inposuit, solvit mox vincla, libido:
 Contineant nobis omina prima fidem.
 Ergo, qui pactas in foedera ruperit aras, 15
 Pollueritque novo sacra marita toro,
 Illi sint, quicumque solent, in amore dolores,
 Et caput argutae praebeat historiae:
 Nec flenti dominae patefiant nocte fenestrae;
 Semper amet, fructu semper amoris egens, 20

XXI.

Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
 Ut me longa gravi solvat amore via.
 Crescit enim adsidue spectando cura puellae;
 Ipse alimenta sibi maxima praebet amor.
 Omnia sunt tentata mihi, quacumque fugari 5
 Possit: at ex omni me premit ille deus.
 Vix tamen aut semel admittit, cum saepe negavit;
 Seu venit, extremo dormit amicta toro.

V. 15. tactas. — Eleg. XXI. *Burm.* XX.

Heinsius testatur adversar. I, 9. pag. 92.

13. SOLVIT MOX] Libri plerique *Nox*, tum versu sequente *Omnia*: utrumque correctum ab Italis.

15. ERGO QUI TACTAS IN FOEDERA RUPERIT ARAS] Mirus loquendi modus, *rumpere aras*. Sed hocine magis mirum esse dicemus, *tactas aras rumpere*, an, quod habent scripti omnes,

Ergo qui pactas in foedera ruperit aras?

Hoc posterius mihi tolerabilius videtur; nam *pacta* certe

dicuntur *rumpi*. Nempe Propertius propria sibi audacia *aras* dicit jura juranda per sacrum. Ita *βωμόν* usurpat Aristophanes *Acharn.* 307.

ὄϊον οὔτε βωμὸς οὔτε πίσις οὔθ' ὄρκος μένει.

Vide Porsonum ad Euripidis *Medeam* v. 21.

XXI.

8. DORMIT AMICTA] Sic praeclare Scaliger: codices *amicta*. Caeterum *Seu venit* oppositum est praecedenti *admittit*. Quare nugae agere videntur, qui *veni* substituunt; nam ita

Unum erit auxilium: mutatis Cynthia terris
 Quantum oculis, animo tam procul ibit amor. 10
 Nunc agite, o socii, propellite in aequora navem,
 Remorumque pares ducite sorte vices,
 Jungiteque extremo felicia lintea malo;
 Jam liquidum nautis aura secundat iter.
 Romanae turres et vos valeatis amici, 15
 Qualiscumque mihi tuque puella vale.
 Ergo ego nunc rudis Hadriaci vehar aequoris hospes,
 Cogar et undisonos nunc prece adire deos.
 Deinde per Ionium vectus cum fessa Lechaeo
 Sedarit placida vela phaselus aqua, 20
 Quod superest, sufferte pedes, properate laborem,
 Isthmos qua terris arcet utrumque mare.
 Inde ubi Piraei capient mea lintea portus,
 Scandam ego Theseae brachia longa viae.

V. 9. mutatis, Cynthia, terris.

*Et cum veni deberet esse, non
 Seu veni.*

9. MUTATIS, CYNTHIA, TERRIS] Male subdistinguunt. Scribe:

*mutatis Cynthia terris
 Quantum oculis, animo tam
 procul ibit amor.*

11. IN AEQUORA] Recte: sed scripti in aequore.

21. QUOD SUPEREST, SUFFERTE PEDES, PROPERATE LABOREM] Non muto. Quia tamen multi codices *sufferre* habent, suspicor Propertium dedisse:

Quod superest, sufferre, pedes, properate laborum;
 vel potius:

Qui superest, sufferre, pedes, properate laborem.

Sufferre laborem Lucretius frequentat; vide eum libro III, 1012. V, 1271. 1358. Neque aliter scripsisse existimo in libro I, 142.

Sed tua me virtus tamen et sperata voluptas

Suavis amicitiae quemvis sufferre laborem

Suadet, et inducit nocteis vigilare serenas.

ubi nunc *efferre laborem* legitur, littera S a praecedente elisa.

23. CAPIENT MEA LINTEA] Sic Groninganus et a prima manu Palatinus membranaceus. Caeteri *Capient me litora portus*. Ultra lectio verior sit, non possum dicere. Tu Burmannum adito, et nos libro V, 6, 17.

[Illic vel stadiis animum emendare Platonis 25
 Incipiam, aut hortis, dux Epicure, tuis.]

25. ILLIC VEL STADIIS etc.]
 Hos versus varie a multis, sed frustra, ut opinor, tentatos libri veteres ita scriptos exhibent:

Illic vel studiis animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis, docte Epicure, tuis.

Persequar aut studium linguarum, Demosthenis arma,

Librorumque tuos, docte Menandre, sales.

In his critici primum eorumdem vocabulorum repetitionem vituperant, *studiis Platonis, studium linguarum, docte Epicure, docte Menandre*: jure, ut mihi videtur; nempe in enumeratione. Alii igitur, doctum Epicurum negantes, *dux Epicure* reponunt (sic Broukhusius) vel *note*; alius *Incipiam, hortis aut, Epicurè, tuis*, hiante versu; alii, eruditionem Epicuro vindicantes, volunt *culte Menandre, vel comite, vel munde*. Sed hoc periculosum conjectandi genus est. Certiores, *studia Platonis*, quo sensu hic dicuntur, Latine dici non posse; nec Broukhusii *stadiis* locum esse; sed rectius habere, quod idem excogitavit, *spatiis*, a Fonteinio Huschkioque erudite confirmatum. Nihilominus egregiam horum disputationem digniore loco positam mallet. Nam hic, etiamsi de repetitionibus con-

cedamus, tam gravibus laborat vitiis, ut facile credam ita potius interpungi debuisse, vitato illo pravo loquendi genere *Platonis studia*:

Illic vel studiis animum emendare, Platonis

Incipiam aut hortis, docte Epicure, tuis.

ut suo errore dixerit *Platonis hortos*, non librariorum vitio. Jam enim reliqua peccata perpende. Scilicet praecesserat:

Scandam ego Theseae brachia longa viae.

Pergit: *Illic vel studiis*. Belle *Illic, ἐν τοῖς μακροῖς οὐκείων*, in muro Piraei Academia erit, in muro horti Epicuri, in muro animum studiis emendabit. Porro *Persequar aut* habes in proximo disticho, in priore *Illic vel*, variatione iis, qui hodie Latine scribere putantur, familiari, ignota veteribus, qui *vel sequente aut* non magis dixerunt, quam nos *entweder auch — oder aber*. Repetito *aut* vel certe pluribus membris disjunctivis antecedentibus *vel* poni potest, et aliquoties ita positum reperimus. Scilicet particula *aut* prorsus excludit alterum, *vel* admittit. *Aut hoc aut illud*, alterutrum certe est: *vel hoc vel illud*, possit hoc esse, possit et illud. Horatius epod. IX, 34.

*Aut Chia vina aut Lesbia,
 Vel, quod fluentem nauseam
 coërceat,*

Persequar aut studium linguae, Demosthenis arma,
 Librorumque, tuos, docte Menandre, sales;

V. 28. Librorumque tuos.

Infunde nobis Caecubum.

Aut Chium, dicit, (vel *Et Chium*, nam ad hanc rem perinde est) aut Lesbium, alterutrum modo, vel etiam, nam mea non multum refert, Caecubum. Virgilius Aen. VI, 841.

Quis (aut) te, magne Cato, tacitum aut te, Cosse, relinquat?

Quis (aut) Gracchi genus? aut geminos, duo fulmina belli,

Scipiadas, cladem Libyae? parvoque potentem

Fabricium vel te sulco, Serrane, serentem?

Fabricium et Serranum, ut simillimos, artius conjungit. Huc referenda Ovidii exempla sunt, quae Joh. Schraderus attulit emendat. cap. XI. pag. 212. ex metam. XV, 600. in Ibin 285. 299. 463. Accuratissime Ulpianus fragm. II, 10. *Per fidei commissum libertas dari potest tam proprio servo, quam heredis aut legatarii vel cuiuslibet extranei: id est, aut heredis servo aut extranei, sive hic extraneus sit legatarius sive alius quilibet.* Optime idem fragm. VIII, 2. *Adoptio fit aut per populum, aut per praetorem vel praesidem provinciae.* Tacitus histor. II, 76. *Non adversus divi Augusti acerrimam mentem, nec adversus cautissimam Tiberii senectutem, ne contra Caji quidem, aut Clau-*

dii vel Neronis fundatam longo imperio domum exurgimus. Prudenter vel posuit: contra Claudii vel Neronis domum, utramque longo imperio fundatam; hoc quia de Cajo diei non potuit, hunc ab illis seposuit, aut praecedente, sequente vel. Hoc exemplum est ex illo genere, de quo Wolfius ad Tacitum annal. I, 32. *Disjunctivum vel negare paucissimis exemplis doceri poterit.* Sic tamen Silius quoque, nec falso, XVI, 32.

Non ars aut astus belli vel dextera deerat.

Item Ulpianus fragm. V, 6. *sed tantum fratris filiam, non etiam sororis, nec amitam vel materam.* Et Tibullus I, 9, 60., quamquam apud hunc certa lectio non est:

Semper sint externa tuo vestigia lecto,

Et pateat cupidis semper aperta domus,

Nec lasciva soror dicatur plura bibisse

Pocula vel plures emeruisse viros.

De hoc tamen postremo loco admodum dubito. Nam *vel* post simplicem negationem, hoc est, uno tantum membro disjunctivo eoque negativo praecedente, quamquam ratio non rejicit, usus tamen reprobatur. Propertii enim locus I, 15, 23. pariter incertae fidei est:

Aut certe tabulae capient mea lumina pictae;
Sive ebore exactae, seu magis aere manus.

30

*Quae mihi dum placata ad-
erit, non ulla verebor
Regna vel Alcinoi munera
despicere.*

Unus tamen ejusmodi locus ex-
stat apud nostrum V, 11, 50.,
in quo tamen duplex *vel* post
non sequitur, et ita quidem, ut
particulis disjunctivis idem ex-
plicetur, quod negativa indi-
cabatur:

*Turpior adsessu non erit
ulla meo,*

*Vel tu, quae tardam movisti
fune Cybeben,*

Vel cui —

*Exhibuit vivos carbasus al-
ba focos.*

Contra ea, ubi *vel* ante aut
positum est, alia atque ab his
diversa erit orationis structura,
tamquam apud Ciceronem de
orat. I, 12, 53. *Quis enim
nescit, maximam vim existere
oratoris in hominum mentibus
vel ad iram aut ad odium aut
dolorem incitandis, vel ab hisce
iisdem per motionibus ad lenita-
tem misericordiamque revocan-
dis?* Propertii autem versus,
quos Schraderus loco citato af-
fert II, 2, 6. 7., alio pertinent:

*et incedit vel Jove
digna soror,*

*Aut cum Dulichias Pallas
spatiatur ad aras.*

Ibi enim particula *vel* non ha-
bet potestatem disjungendi.
Jam si ad haec exigas illud di-
stichon *Illic vel studiis*, non
amplius, ut opinor, tueberis,

sed concedes fictum a sciolo,
qui Athenis non philosophari
Propertium non pateretur. Ni-
hilominus haud multum afuit,
quin critici alterum distichon
potius impugnarent, *Persequar
aut* etc., in quo Huschkius
etiam, caetera sibi obscura esse
fessus, Burmanno *tuos libro-
rum sales* pro *sales tuorum li-
brorum* corruptum esse conce-
dit, praeterea observans, *libros
vel libellos* pro comoediis dici.
Guyetus et Heinsius audacia
nimis et vaga, partim inepta
quoque, commentum erant: *Gra-
jorumque tuos, Ludorumque
tuos, Arma Libera, tumque
tuos.* Quid vero, si una inter-
punctionis nota addita omnia
clara fiunt? Sic distingue:

*Persequar aut studium lin-
guae, Demosthenis ar-
ma,*

*Librorumque, tuos, docte
Menandre, sales.*

Hoc dicit: Aut linguae et libro-
rum studium persequar, De-
mosthenis arma tuosque, docte
Menandre, sales. *Demosthe-
nis arma* et *Menandri sales*
per appositionem posita intel-
lige. Hoc loquendi genus non
animadversum quoties viros
doctos transversos egerit, di-
ci non potest. Quos fluctus in
uno parvulo Porcii Licinii epi-
grammate apud Gellium XIX,
9, excitaverit, apud Burman-
num Sec. vide ad Antholog.

Aut spatia annorum, aut longa intervalla profundi,
 Lenibunt tacito volnera nostra sinu.
 Seu moriar, fato, non turpi fractus amore;
 Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

V. 32. situ.

Lat. Tom. I. pag. 674., in quo
 me auctore distinguas:

*Custodes ovium, teneraeque
 propaginis, agnūm,
 Quaeritis ignem? ite huc,
 quaeritis? ignis homo
 est.*

Non tenerae agnorum propagi-
 nis, sed agnorum, tenerae
 ovium propaginis. Sequentem
 pentametrum unus Burmannus
 recte cepit:

*Sive ebore exactae seu ma-
 gis aere manus.*

Caeteri *manus* pro statuarum
 manibus positas opinantur; ex
 quibus iterum quaero, an Sta-
 tium nostro multo praeclarius
 locutum esse velint silv. II, 2,
 69.

*Aeraque ab Isthmiacis auro
 potiora favillis,
 Ora ducum et vatū, sa-
 pientumque ora prio-
 rum.*

Immo artificum manus intelli-
 gendae sunt et manuum opera.
 Vide quos Burmannus laudat,
 et Ovidium fast. III, 825.

*Et licet antiquo manibus,
 collatus, Epeo
 Sit prior, irata Pallade
 mancus erit.*

Epigramma ἀδέσποτον CCCXV.
 σὺς Πραξιτέλης ἐργα.

Ἀγῶδινα πάντα καὶ ἄλλα, σὺ

καὶ χέρεσσι αὐτὸς ὁ
 Μῶμος

Φθέγγεται "Αυρητος, Ζεῦ
 πάτερ, ἢ σοφίη.

Audacius Posidippus epigr. XIV.
 Δίσιππε, πλοῦσα Σικωνίη,
 θαρσαλέη χεῖρ.

*Exactae autem manus ita, ut
 apud eundem Ovidium fast.
 III, 383.*

*Mamurius morum fabraens
 exactior artis,
 Difficile est, illud, dicere,
 clausit opus.*

32. LENIBUNT TACITO VUL-
 NERA NOSTRA SITU] Hoc J.
 Gebhardi et D. Heinsii com-
 mentum, *Situ*, quod Brouk-
 husio blandiebatur, Burman-
 nus recepit. Sed Huschkus in
 epistola critica ad Santenium
 pag. 76. jure optimo dubitat,
 an epitheton *tacitus* ad verbum
situs hoc sensu quadret: codi-
 cum omnium scripturam *tacito*
sinu perbene tuetur, ita ex-
 plicans, in loco ab omni turba
 vacuo et remoto. Sic Valerius
 Flaccus II, 422.

*I, memor, i, terrae, quas
 vos amplexa quisto*

Prima sinu.

Tacitus Agric. XXX. Nos, ter-
 rarum ac libertatis extremos,
 recessus ipse ac sinus famae in
 hunc diem defendit.

XXII.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
 Tulle, Propontiaca qua fluit Isthmos aqua;
 Dindymus, et sacrae fabricata juvenca Cybebes,
 Raptorisque tulit qua via Ditis equos,
 Si te forte juvant, Helles Athamantidos urbes, 5
 Nec desiderio, Tulle, movere meo.
 Tu licet aspicias caelum omne Atlanta gerentem,
 Sectaque Persea Phœrcidos ora manu,
 Geryonae stabula, et luctantum in pulvere signa
 Herculis Antaeique, Hesperidumque choros, 10
 Tuque tuo Colchum propellas remige Phasin,
 Peliacaeque trabis totum iter ipse legas,
 Qua rudis Argoa natat inter saxa columba
 In faciem prorae pinus adacta novae,
 Et si, qua Ortygiae visenda est ora Caystri, 15
 Et qua septenas temperat unda vias:

Eleg. XXII. *Burm.* XXI. V. 3. Cybebae. 15. Ortygii.

XXII.

3. SACRAE FABRICATA JUVENCA CYBEBAE] Sic egregie Isaacus Vossius ad Catullum pag. 161., nisi quod CYBEBES scribendum est, ut libro V, 7.

Hic numerosa fides atque aera rotunda Cybebes.

Libri veteres *Sacra fabricata inventa Cybelae.* Neapolitanus *Cibele*, ut solet in talibus.

4. TULIE QUA VIA] Diu est, cum viri docti reposuerunt *Quae via.* Sed nihil opus, modo ista omnia recte distinguas, in hanc sententiam: Diu tibi Cyzicus placuit, si te Dindymus forte juvat et Hellespontii urbes, qua Ditis raptoris equos via talit.

15. ET SI QUA ORTYGII VI-

SENDA EST ORA CAYSTRI] Locus a multis varie vexatus. Libri scripti meliores habent *Et si qua orige* vel *origae*, nisi quod si nonnullis exulare videtur, quamquam Burmanni notis hic aliquid erroris aspersum Livinejus et Broukhusius arguunt, qui in Groning. Mentel. Heins. Borrich. si legi testantur, quod ille abesse notat, Itali tentarunt *Si quave olorigeri*, Claudiano non abnuente ad Serenam v. 12.; tum Domitius Calderinus *Si quave Gygaei*; alii *Et qua Gygaei*; unde nuper factum *Et si qua Gygaei*, quae unice vera lectio versum uno, quem detrectat, semipede donat; Lipsius *cycnei*, alii aliter: sed omnia ab opti-

Omnia Romanae cedent miracula terrae.

Natura hic posuit, quidquid ubique fuit.

Armis apta magis tellus, quam commoda noxae,

Famam, Roma, tuae non pudet historiae. 20

Nam, quantum ferro, tantum pietate potentes

Stamus; victricis temperat ira manus.

Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro

Tramite, et aeternum Marcus humor opus.

Albanus lacus et socia Nemorensis ab unda, 25

Potaque Pollucis limpha salubris equo.

V. 22. illa. 25. Albanusque lacus socii. 26. Nympha.

morum librorum scriptura nimis differunt. Proxime verum, ni fallor, Isaacus Vossius *Et si qua Ortygii*, cui tamen Spanhemius ad Callimachi h. in Dian. 257. pag. 358. recte objicit, non Caystrum, sed Cenchrium fluvium Ortygiam lacum prope Ephesum perfluxisse. Sed ante omnia de structura orationis videndum erat: *Et si qua Ortygii visenda est ora Caystri*. Si qua ora, si vis *ἀντι*, non potest jungi. Itaque ad si aliud verbum quam *visenda est* arcessi debet, et quidem *sis* vel *eas* ex praecedentibus. Particula *si* non potest omitti, ita, *Et qua*, ne Iason Caystrum quoque et Nilum vidisse dicatur. Quid vero hoc, *visenda est*? Cur ita loquitur, *Qua visenda est ora Caystri*; non, qua visitur, aut qua visas? Hocine Latinitas patitur? Non sane. Itaque potius est, ut Isaacum Vossium partim sequentes, partim propius ad codicum scripturam *Origae* reponamus:

Et si, qua ORTYGIAE visenda est ora Caystri.

Qua Caystri ora est, tam vicina illa Ortygiae (vetus Ephesi nomen est; v. Plinium V, 29.), ut huic videnda sit.

22. VICTRICES TEMPERAT ILLA MANUS] Hanc scripturam, a multis ante probatam, Burmannus ex quatuor libris Ita icis, Borrich. Askev. Leid. sec. Vatic. quinto, recepit. Prima specie blanditur, sed falsa est. Victrices manus pietas temperare non potest, quae nulla est in hostes. Recte libri caeteri illi meliores universi:

Nam quantum ferro, tantum pietate potentes

Stamus; victrices temperat IRA manus.

Ira suas manus victrices temperat; ira in hostem, simul ac victum videmus, cessat et manus a saeviendo retrahit.

25. ALBANUSQUE LACUS SOCII NEMORENSIS AB UNDA] Utrumque ab iisdem fontibus oriri constat. Non solum igitur Albanus ab unda socii Ne-

At non squamoso labuntur ventre cerastae,
 Itala portentis nec furit unda novis;
 Non hic Andromedes resonant pro matre catenaë,
 Nec tremis Ausonias, Phoebe fugate, dapes, 50
 Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre movente suo;
 Penthea non saevae venantur in arbore Bacchae;
 Nec solvit Danaas subdita cerva ratis;
 Cornua nec valuit curvare in pellice Juno, 35
 Aut faciem turpi dedecorare bove,
 Arboreasve cruces Sinis, et non hospita Grajis
 Saxa, et curvatas in sua fata trabes.

V. 37. Arboreasque.

inorensis, sed et hic ab illius. Quid veremur ergo hanc scripturam ejicere, quam Cujacianus tantum habet, nullius fidei codex? Colotianus, Perreji, duo Vaticani *Albanusque lacus socia*, non melius, neque illorum librorum major auctoritas est. Caeteri *Albanus lacus et socii*. Scribe cum Francio et editione Veneta anni 1610 apud Barthium:

*Albanus LACUS ET SOCIA
 Nemorensis ab unda.*

26. NIMPHA SALUBRIS] Jam dictum supra de hoc loco. Recte libri tantum non omnes:

*Potaque Pollucis LYMPHA
 salubris equo.*

28. NEC FURIT UNDA] Sic recte Scaliger ex suo libro, hoc est, ab docti Itali emendatione. Membranae Neapolitanae et Guarnerianae *Nec fuit unda*: caeteri codices *Nec fuit una*.

37. ARBOREASQUE CRUCES] Repone ARBOREASVE. Prae-

terea nihil mutaverim. Splendum ex praecedentibus habere vel adhibere. Similem structurae libertatem significavimus versu 15. Sic eleg. 2, 41.

*Nil tibi sit rauco praetoria
 classica cornu*

*Flare, neque Aonium cin-
 gere Marte nemus,
 Aut quibus in campis Ma-
 riano praelia signo
 Stent et Teutonicas Roma
 refringat opes.*

Eleg. 4, 39.

*Sub terris si jura deum et
 tormenta Gigantum,
 Tisiphones atro si furit
 angue caput,
 Aut Alcmaeoniae furiae aut
 jejunia Phinei,
 Num rota, num scopuli,
 num sitis inter aquas.*

Libro V, 6, 31.

*Non ille attulerat crines in
 colla solutos,
 Aut testudineae carmen in-
 erme lyrae,*

Haec tibi, Tulle, parens, haec est pulcherrima sedes;
 Hic tibi pro digna gente petendus honos; 40
 Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
 Spes, et venturae conjugis aptus amor.

XXIII.

Ergo tam doctae nobis perire tabellae,
 Scripta quibus pariter tot perire bona!
 Has quondam nostris manibus detriverat usus;
 Qui non signatas jussit habere fidem.
 Illae jam sine me norant placare puellam, 5
 Et quaedam sine me verba diserta loqui,
 Non illas fixum caras effecerat aurum:
 Vulgari buxo sordida cera fuit.
 Qualescumque mihi semper mansere fideles;
 Semper et effectus promeruerunt bonos. 10
 Forsitan haec illis fuerant mandata tabellis:
 Irascor, quoniam es, lente, moratus heri.
 An tibi nescio quae visa est formosior? an tu
 Non bene de nobis crimina ficta jadis?
 Aut dixit: Venies hodie, cessabimus una; 15
 Hospitium tota nocte paravit Amor.

Eleg. XXIII. *Burm.* XXII, V. 15. *Venias.*

*Sed quali aspexit Pelopeum
 Agamemnona vultu,
 Egessitque avidis Dorica
 castra rogis.*

XXIII.

II. FORSITAN HAEC ILLIS
 FUERANT] Quod malit Hein-
 sius, fuerint, in nostris mem-
 branis legitur. Sed nihil tamen
 mutandum duco.

15. VENIAS HODIE] *Venias*
 num quis ante Scaligerum de-
 derit, ignoro: non vitupero

tamen, si e bonis libris sit. Sic
 Ovidius art. amat. II, 229.

*Rure eris et dicet Venias;
 Amor odit inertes;
 Si rota defuerit, tu pede
 carpe viam.*

Nihilominus nescio quid sua-
 vius habet altera lectio *Venies*,
 quam hi libri, quibus maxima
 fides, exhibent, Groninganus,
 Neapolitanus, Mentelianus,
 Guarnerianus, cum deterioribus
 innumeris;

Et quaecumque volens reperit non stulta puella,
 Garrula cum blandis dicitur hora dolis.
 Me miserum! his aliquis rationem scribit, avarus,
 Et ponit duras inter ephemeridas. 20
 Quas si quis mihi rettulerit, donabitur auro.
 Quis pro divitiis ligna retenta velit?
 I puer, et citus haec aliqua propone columna;
 Et dominum Esquiliis scribe habitare tuum.

V. 18. ducitur.

*Aut dixit: VENIES hodie;
 cessabimus una.*

Horatius epist. I, 7, 69.

Sic ignovisse putata

*Me tibi, si coenes hodie me-
 cum. Ut libet. Ergo*

*Post nonam venies: nunc i,
 rem strenuus auge.*

17. VOLENS] Palmaria Brouk-
 husii emendatio; nec dubites,
 quin verissima sit. Scripti *Et*
quaecumque dolens.

18. DUCITUR HORA DOLIS]
 Permirum hoc, scripsisse Cyn-
 thiam

*quaecumque volens re-
 perit non stulta puella,*

*Garrula cum blandis duci-
 tur hora dolis.*

Immo stulta puella, quae inter
 amplexus epistolas amatorias
 ad illum ipsum, quem ample-
 ctitur, scribendas meditetur!
 Tu ex codice Groningano re-
 sponde:

*Garrula cum blandis dicitur
 hora dolis,*

id est, condicatur. Et ita qui-
 dem Johanne etiam Schradero
 auctore scribes: *blandis joci,*

quod ille ex aliquot Italicis ac-
 cipit, nolim admittere. Propertius
dolos videtur mire dicere,
 quae Apollonius Rhodius iti-
 dem, mire appellat *δῆνσα* III,
 661.

*Ὡς δ' ὅτε τις νόμῳ θαλαρῶν
 πόσων ἐν θαλάμοισιν*

Μύρεται —

*Τὸν δέ τις ὄλεσε μοῖρα, πάρος
 ταρπήμεναι ἄμφο*

Δῆνσιν ἀλλήλων.

22. LIGNA] Sic verissime
 Beroaldus: scripti *signa* habent.
 Simile vitium apud Plautum in
 Pseud. I, 1, 40.

*Phoenicium Calidoro amatori
 suo*

*Per ceram et linum litteras-
 que interpretes*

*Salutem mittit, et salutem
 abs te expetit.*

In re seria nimis jocularare et
 scurrile illud est, *per linum*.
 Recte Muretus, *Per ceram et*
lignum. Ulpianus fragm. XX,
 9. *Haec uti in his tabulis co-
 risve scripta sunt, ita do, ita*
lego, ita testor.

XXIV.

Falsa est ista tuae, mulier, fiducia formae,
 Olim oculis nimium facta superba meis.
 Noster amor talis tribuit tibi, Cynthia, laudes,
 Versibus insignem te pudet esse meis.
 Mixtam te varia laudavi saepe figura, 5
 Ut, quod non esses, esse putaret amor;
 Et color est totiens roseo conlatus Eo,
 Cum tibi quaesitus candor in ore foret.
 Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
 Eluere aut vasto Thessala saga mari. 10
 Haec ego, non ferro, non igne coactus, et ipsa
 Naufragus Aegaea vera fatebar aqua.
 Conreptus saevo Veneris torrear ahenō;
 Vincit eram versas in mea terga manus,
 Ecce coronatae portum tetigere carinae, 15
 Trajectae Syrtes, ancora jacta mihi est.
 Nunc demum vasto fessi respiscimus aestu,
 Volneraque ad sanum nunc coiere mea.
 Mens bona, si qua dea es, tua me in sacraria dono,
 Exciderint surdo tot mea vota Jovi. 20
 Risus eram positus inter convivia mensis,
 Et de me poterat quilibet esse loquax.

Eleg. XXIV. *Burm.* XXIII. V. 19. condo,

XXIV. [XXIV. XXV.]

12. VERA FATEBAR] Scripti, ni fallor, omnes *Verba fatebor*; nec vera legendum vidit quam ante Livinejum.

19. TUA ME IN SACRARIA CONDO] Sic Heinsius, *Condo*: Pono Marklandus. Retineatur, me iudice, quod habent scripti: *Mens bona, si qua dea es, tua me in sacraria dono.*

Ipsam se pro donario vel *avari* donat Bonae Mentis.

Versu proximo: *Exciderint a Livinejo est: scripti male Exciderant.*

21. RISUS ERAM] Hos versus, quos libri omnes a praecedentibus separant, cum illis jungendos esse critici omnes ab Italis inde judicarunt. Recte sane. Initium et finis docet:

Falsa est ista tuae mulier fiducia formae.

Eventum formae discere timere tuae.

Haec vero, *Risus eram* etc.,

Quinque tibi potui servire fideliter annos:

Ungue meam, morso saepe querere fidem.

Nil moveor lacrimis: ista sum captus ab arte. 25

Semper ab insidijs, Cynthia, flere soles.

Flebo ego discedens, sed fletum injuria vincit;

Tu bene conveniens non sinis ire jugum.

Limina jam nostris valeant lacrimantia verbis,

Nec tamen irata janua fracta manu. 30

At te celatis aetas gravis urgeat annis,

Et veniat formae ruga sinistra tuae;

Vellere tum cupias albos a stirpe capillos,

Ah speculo rugas increpitante tibi,

Exclusa inque vicem fastus patiare superbos, 35

Et quae fecisti, facta queraris anus.

Has tibi fatalis cecinit mea pagina diras.

Eventum formae disce timere tuae.

V. 33. cupies. 34. Et. 35. patiēre. 36. queraris.

nisi aliis praemissis, intelligi non poterunt.

33. CUPIES. 35. PATIARE. 36. QUERERIS] Libri boni, ni fallor, omnes (nam tum cupias, quod habet Neapolitanus, a mero errore venit *)):

Vellere tum CUPIAS albos a stirpe capillos,

Exclusa inque vicem fastus PATIARE superbos,

Et quae fecisti, facta QUERARIS anus.

Recte. Nam haec vaticinia non sunt, sed dirae:

Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.

34. ET SPECULO] Rectius libri tantum non omnes A speculo, id est, AH. Itali viderunt et Johannes Livinejus.

*) Errat in hujus codicis lectione indicanda Burmannus quaeque, qui ex eo annotat cum cupias.

SEX. AURELII
 P R O P E R T I I
 ELEGIARUM
 LIBER QUINTUS.

I.

Hoc, quodcumque vides, hospes, qua maxima Roma est,
 Ante Phrygem Aenean collis et herba fuit;

LIBER V. *apud Burmannum quartus.* V. 2. Aeneam.

IN LIBR. V. [VULGO IV.]

Haud paullo brevius, nec mirabile, in hoc postremo libro, quam in prioribus, rem nostram agemus, partim quia nobis properandum est, ut experiamur, si quid majus forte, quam Propertium notis onerare, possumus. Tum multa hic, in quibus aliquis diu moratur, indigna sunt. Porro haud pauca quidem interprete indigent, sed gravissima ab aliis occupata, nec nostri negotii. Quae ad criticam pertinent, et ipsa ex maxima parte jam peracta, ut nihil paene nobis, nisi quae codicum scripturae hic tantum non in singulis versibus locum verissimis emendationibus fece-

rint, indicandum sit. Divinationibus cur nec nos facile indulserimus, neque alienis examinandis magnam operam impendere voluerimus, intelliges, ubi plura hujus libri carmina non ab ipso poeta elaborata, sed ab ejus amicis ita, ut in ceras temere conjecta, rudia quidem illa et indigesta (quod in hoc poeta non mirum, quem durum ad verba numeris includenda in prioribus libris jam perspexeris), invenerant, edita esse cognoveris. De hoc vere ne dubitares, versus Propertii, quoties rupto sententiarum filo non bene cohaerebant, spatiis intermediis vacuis relictis di-

Atque ubi Navali stant sacra Palatia Phoebō,
Euandri profugae concubuerē boves.

Fictilibus crevere deis haec aurea templa;
Nec fuit obprobrio facta sine arte casa;

5

V. 4. procubuerē.

stinximus; id quod cum saepissime debuerit fieri (et poteramus id saepius facere, nisi multa tolerassemus), et praeterea tam multa minus polita et inculta et imperfecta nemo non possit agnoscere, non speramus inventum iri, qui haec fragmenta potius, quam primas lineas et formas quasi carminum, dicere velint.

Sed de primo carmine ita statuo, priorem ejus partem alio, ac posteriorem, tempore scriptam esse. Tam enim serio agit a principio, ut omnia risus causa conficta esse non possim credere. Et voluisse sane Propertium fastos condere ex aliis hujus libri carminibus satis constare videtur, secundo, quarto, nono, decimo et, nisi fallor, etiam sexto. Caeterum an primus ejusmodi opus susceperit, ignoro. Simile poema Aulus Sabinus, qui tamen quando obierit non constat, affectum reliquit, Ovidio teste Pontic. IV, 16, 15.

*Quique suam Troezena imper-
fectumque Dierum*

Deseruit celeri morte Sabinus opus.

Sed quem Plutarchus in Romulo commemorat, uno etiam disticho allato, *Βούρας τις, αι-*

τίας μωθώδεις ἐν ἐλσγελοῖς περὶ τῶν Ῥωμαίων ἀναγράψας, quocumque tempore vixerit, Graece scripsit, uti et Simulus ὁ ποιητής, cujus quatuor disticha Plutarchus ibidem ponit capite XVII., quorum primum ita scribendum est:

*Ἡ δ' ἀγγὲ ναισσα παραὶ Καπι-
τώλιον αἶπος*

*Ταρπηρία, Ῥώμης ἐπλετο
τειχολέτις.*

I.

1. QUA MAXIMA] Bene correctum, sed jam dudum; nam ita codex Vossianus apud Heinsium. Caeteri *quam maxima*. Aliquot Italici, duo Vaticani, Perreji, Colotii, *Quas*. Versu proximo scribe AENEAN ex Groningano et Bononiensi.

4. EUANDRI PROFUGAE PROCUBUERĒ BOVES] Haec lectio ab emendatrice Itatorum male sedulorum manu venit: Propertius dederat, quod boni libri omnes exhibent:

*Euandri profugae concu-
buerē boves.*

Non fessae procubuerunt boves, quippe navibus advectae, sed in eo loco concumbere solitae fuerunt. Non abludit ab his Pervigilium Veneris v. 81.

Tarpejusque pater nuda de rupe tonabat

Et Tiberis nostris advena bubus erat

Qua Gradibus domus ista Remi se sustulit, olim

Unus erat fratrum maxima regna focus.

10

Curia, praetexto quae nunc nitet alta senatu,

Pellitos habuit rustica corda patres.

V. 9. Quo — sustulit olim,

Ecce iam subter genistas explicant tauri latus,

Quisque tutus, quo tenetur, conjugali foedere.

Ubi male legi *super genistas* monuerunt Broukhusius ad Tibullum II, 1, 62. et in emendationibus pag. 20. Johannes Schraderus.

9. QUO GRADIBUS DOMUS ISTA REMI SE SUSTULIT OLIM,] Unus Broukhusius, sed hic quoque vix animadvertit, haec verba ita esse distinguenda:

Quo gradibus domus ista Remi se sustulit! Olim

Unus erat fratrum maxima regna focus.

Ita certe sensum praebent, et blanditur oppositionis elegantia. Verum ne sic quidem vitio caret sententia. Romuli enim casa post ejus tempora altior facta non fuit: hoc tantum, in latius spatium tota urbs extenta est. Neque *gradibus* recte explicare videntur *gradatim*, cum aliter poni solet, uti apud Virgilium Aen. I, 448.

Aerea cui gradibus surgebant limina, nexaeque Aere trabes.

Tu reponere cum Heinsio:

QUA Gradibus domus ista Remi se sustulit, olim

Unus erat fratrum maxima regna focus.

quod unus Italicus Vaticanus quintus, eoque melior Palatinus Gebhardi confirmant. Illa parvula domus, inquit, olim Romuli regia fuit. *Sustulit se non ἀορίστως, sed propria perfecti temporis, τῆς τελεῖς ἐνεστῶτος*, significatione dicit: alte exstat, aliis superius posita stat. Virgilius eel. I, 25.

Vorum haec tantum alias inter caput extulit urbis,

Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

Antholog. Lat. III, 31.

Hic, ubi Bajarum surrexit grata voluptas,

Et rudibus splendens molibus exstat opus.

Gradibus, quod adjectum est, Plutarchus illustrat in Romulo cap. XX. "Ὀικεῖ δὲ Τάτιος μὲν, ὁπερὸν ὁ τῆς Μονήτης ναὸς ἐστὶ, Ῥομύλος δὲ παρὰ τοὺς λεγομένους βαθμῆς καλῆς ἀκτῆς. οὗτοι δὲ εἰσι περὶ τὴν εἰς τὸν ἰπ-

Buccina cogebat priscos ad verba Quirites;
 Centum illi in prato saepe senatus erat.
 Nec sinuosa cavo pendebant vela theatro;
 Pulpita sollemnis non oluere crocos.

15

Nulli cura fuit externos quaerere divos,
 Cum tremeret patrio pendula turba sacro

Annuaque accenso celebrare Palilia foeno,
 Qualia nunc curto lustra novantur equo.

20

Vesta coronatis pauper gaudebat asellis;
 Ducebant macrae vilia sacra boves.
 Pauca saginati lustrabant compita porci;
 Pastor et ad calamos exta litabat ovis.

V. 14. erant. 23. Parva.

πόδρομον τὸν μέγαν ἐκ Παλα-
 τῆς κατάβασις.

14. CENTUM ILLI IN PRATO
 SAEPE SENATUS ERANT] Scri-
 pti omnes ERAT, quod teneo.
 Propertius enim utroque modo
 loquitur. En exempla:

*Unus erat fratrum maxima
 regna focus.*

Murus erant montes.

*Una sit et cuivis femina
 multa mala.*

*Haec mihi devictis potior vi-
 ctoria Parthis,*

*Haec spolia, haec reges,
 haec mihi currus erunt.*

*Hic erat Arganthe Pegae sub
 vertice montis*

*Grata domus Nymphis hu-
 mida Thyrsiasin.*

*Haec videam rapidas in va-
 num ferre procellas,*

*Quae tibi terra, velim,
 quae tibi fiat aqua.*

*Maecenatis erunt vera tro-
 paea fides.*

*Nobile erit Romae pascua
 vestra forum.*

19. ANNUAQUE ACCENSO CE-
 LEBRARE PALILIA FOENO] Non
 cohaeret, nisi *celebrare* pro *ce-
 lebravere* positum velis, qualia
 nusquam inveniri satis constat.
 Nam *properare* apud Catullum
 LXVI, 45. corruptum est. Ita-
 que scriberem:

*Nulli cura fuit externos quae-
 rere divos,*

*Annua at accenso celebrare
 Palilia foeno,*

nisi in hoc carmine vel potius
 in his carminis rudimentis ni-
 hil cohaerere scirem.

23. PARVA SAGINATI LU-
 STRABANT COMPITA PORCI] In
 qua re antiquorum tempo-
 rum differentiam ponat, per-
 pende. Non quidem in sagi-

Verbera pellitus saetosa movebat arator, 25
Unde licens Fabius sacra Lupercus habet.

Nec rudis infestis miles radiabat in armis:
Miscebant usta praelia nuda sude.

Prima galeritus posuit praetoria Lucmo

Magnaue pars Tatio rerum erat inter ovis 50

Hinc Tities Ramnesque viri Luceresque coloni,

Quattuor hinc albos Romulus egit equos.

Quippe suburbanae parva eminus urbe Bovillae,

Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabi,

Et stetit Alba potens, albae suis omine nata, 35

Hac, ubi Fidenas longe erat ire vias.

V. 33. minus. 34. Gabii. 36. ire, via.

natis porcis; nam auctam fuisse postea Compitalium religionem nihil constat. *Parva* igitur *compita* illis temporibus videntur ascribere, quae nunc majora esse. At num majora in magna urbe *compita* sunt, quam in parva? Nequaquam: quin et aaepe minora fiunt, cum aedificia extra muros amplius extendi non possunt. Quo igitur hic *parva compita*? Scilicet, si Passeratium audimus, sues altiles mactabantur lustrandis *compitis*, sine sumtu et magnificentia. Ita interpretando poetam id, quod nos volumus, dicere cogimus. Immo repono:

PAUCA saginati lustrabant
compita porci.

Pauca et *parva* in libris scriptis passim commutari docent critici ad Tibullum I, 1, 2. Propert. IV, 10, 24. (V, 10, 26.).

29. LUCMO] Sic bene Scaliger: codices *Lygmon*. Iidem versu 31. admodum variant. Sed recte, ni fallor, editur *Ti-*

ties, quod Propertius pro *Titiensibus* ponere ausus fuerit, quomodo *Ramnenses* jam tum *Ramnes* frequenter appellabantur.

33. SUBURBANAE PARVA MINUS URBE BOVILLAE] Interpretes *Bovillas minus suburbanas* dici volunt, cum verborum collocatio postulet, ut *urbe minus parva* jungamus, quod absurdum foret. Quin *Bovillae* tum non *minus*, sed plane non *suburbanas* erant. Repone: *Quippe suburbanas parva* EMINUS *urbe Bovillae.*

Bovillas, nunc *suburbanas*, tum *parva urbe* eminus fuisse indicat. Hanc conjecturam diu feceram, cum a Burmanno ex aliis, quos tamen non nominat, libris *parvae minus* enotatum vidi. Caeterum *Bovillarum* nomen restitutum debemus Italis: codices genuini omnes *Violae* habent.

36. HAC, UBI FIDENAS LONGE ERAT IRE, VIA] *Minus pro-*

Nil patrium, nisi nomen, habet Romanus alumnus;
Sanguinis altricem non pudet esse lupam.

Huc melius profugos misisti, Troja, Penatis.
O quali vecta est Dardana puppis ave!

46

V. 38. nunc. 40. ducta.

babile eorumdem Itolorum
commentum. Boni codices:

*Hac, ubi Fidenas longe erat
ire vias.*

Rectissime. Quid enim *hac
via?* An fuit Alba in ea via,
quae Româ Fidenas ducebat?
Immo *hac, ubi vias Fidenas,*
hoc est, quae Fidenas ducunt,
ire longe ire erat, quae viae
postea breves videri debuerunt.
Recte *Fidenas vias* pro Fidenas-
tibus, ut alia innumera et apud
Virgilium Aen. VI, 773.

*Nomentum et Gabios
urbemque Fidenam.*

Sed recte habet structura quâ-
que. Noster libro I, 21, 17.

*Namque ferunt olim Pagasae
navalibus Argo*

*Egressam longe Phasidos
isse viam.*

38. SANGUINIS ALTRICEM
NUNC PUDET ESSE LUPAM]
Non alibi in hoc carmine sui
temporis mores reprehendit, id-
que optimo consilio. Cur igitur
in hunc locum de conjectura, ni
fallor, tale quid infulserunt?
Certe omnes boni libri habent
NON PUDET vel non putet, quo-
rum illud verum est. Nec ma-
jor versiculus adversatur:

*Nil patrium, nisi nomen,
habet Romanus alu-
mnus.*

Nihil nisi nomen, inquit, Ro-
mani suis majoribus debent,
quia a parvis res Romana ini-
tiis orta est; quin lupam gene-
ris nostri auctorem esse non
diffitemur.

40. O QUALI DUCTA EST DAR-
DANA PUPPIS AVE] *Ducta ex
paucis nec sane magnae fidei
libris editur: optimi habent VE-
OTA, neque aliter, quos vidimus,
impressi jam ante Beroaldum.
Ducta probari posset, si quam
avem vidisset Aeneas, quae na-
vem duceret, quod Batto even-
nisse Callimachus narrat h. in
Apoll. 67.*

*Φοῖβος καὶ βαθύγειον ἐμὴν πό-
λιν ἔρασε Βάττω,
καὶ Λιβύην ἐσιόντι κόραξ
ἠγάσσο λαῶν
Δεξιὸς οἰκιστήρ.*

Quibus similia a Broukhusio
allata vide. Nunc, quia de Aenea
nihil constat ejusmodi, melius
est, ut Aeneae navis felici angu-
rio *vecta* esse dicatur. *Quali ave,*
quali omine, loquendi genus a
viris doctis passim illustratum.
Audacius noster IV, 9, 11.

*Tuque o cara mihi felicibus
edita pennis.*

ut Sophocles in Oed. Col. 97.

*Ἐγνώκα μὲν νῦν, ὅς με τήν-
δε τὴν ὁδὸν*

Jam bene spondebant tunc omina, quod nihil illos

Laeserat abiegni venter apertus equi,

Cum pater in gnati trepidus cervice pependit,

Et verita est humeros urere flamma pios.

Tunc animi venere Deci, Brutique secures, 45

Vexit et ipsa sui Caesaris arma Venus.

Arma resurgentis portans victricia Trojae,

Felix terra tuos cepit, Iule, deos;

Si modo Avernalis tremulae cortina Sibyllae

Dixit Aventino rura pianda Remo, 50

Aut si Pergameae sero rata carmina vatis

Longaevom ad Priami vera fuere caput:

Vertite equum, Danaï! male vincitis. Ilia tellus

Vivet, et huic cineri Juppiter arma dabit.

Optima nutricum nostris, lupa Martia, rebus, 55

Qualia creverunt moenia lacte tuo!

Moenia namque pio conor disponere versu.

Hei mihi, quod nostro parvus in ore sonus!

V. 41. illam. 45. Decii. 47. Trojae. 57. describere.

ὄν κ' ἔσθ' ὄπως ἔπι πειρὸν ἔξ
ὑμῶν πετρὸν

'Ἐξήγαγ' ἔς τὸδ' ἄλλοος.

Vehi autem dicuntur *naves*. Catullus LXIV, 121.

Aut ut vecta ratis *spumosa* ad
litora *Diae*.

Propertius IV, 21, 19.

Deinde per Ionium vectus cum
fessa *Lechaeo*

Sedarit placida vela phaselus
aqua.

Libro I, 8, 14.

Cum tibi *provectas auferet*
unda rates.

Omitto, quoties *pervehi* et
praetervehi classes dicant Livius et Tacitus. Caeterum in
versus initio *Hou* habent libri.

En Perrejus enotat, scilicet e
duobus Vaticanis. Sed *O quali*,
undecumque venerit, verum
est.

41. QUOD NIHIL ILLAM] IL-
LOS, Penates scilicet, lege; ut et
Johanni Sghradero visum. Nam
illam ad cervicem, quae sequitur,
referri nolim, et nolit, nisi fal-
lor, grammatica. Ad praece-
dentia non pertinere Schrade-
rus docuit.

57. MOENIA NAMQUE PIO
CONOR DESCRIBERE VERSU]. *De-*
scribere habent pauci libri,
Mentelianus, Heinsianus, mem-
branae Hieron. Commelini. Cae-
teri *DISPONERE*, quod verum
est, quamvis audacter dicitur.

Sed tamen exiguo quodcumque e pectore rivi
 Fluxerit, hoc patriae serviet omne meae. 60
 Ennius hirsuta cingat sua dicta corona:
 Mi folia ex hedera porrige, Bacche, tua;
 Ut nostris tumefacta superbiat Umbria dictis,
 Umbria Romani patria Callimachi.
 Scandentis si quis cernet de vallibus arcis, 65
 Ingenio muros aestimet ille meo.
 Roma, fave, tibi surgit opus. date candida, cives,
 Omina; et inceptis dextera cantet avis.
 Sacra diesque canam et cognomina prisca locorum;
 Has meus ad metas sudet oportet equus. 70

Quo ruis imprudens, vage, dicere fata, Properti?
 Non sunt ah dextro condita fila colo.

V. 60. serviat. Post v. 70. positi 87. 88. (71. 72.) V. 71.
 (73.) vaga d. facta. 72. (74.) dextra.

Disponere carmina Lucretius
 habet III, 425. Idem I, 47.

Ne mea dona, tibi studio dis-
posta fideli,

Intellecta prius quam sint,
contempta relinquant.

et libro V, 530.

Id doceo, plureisque sequor
disponere causas

Motibus astrorum, quae pos-
sint esse per Omne.

Huic simillimum, quod hic
 legimus, *moenia versu*, hoc est,
 carmine, *disponere*. Versu pro-
 ximo nescio an *est post nostro*
 habeant libri omnes: sed re-
 otius abest.

60. HOC PATRIAE SERVIAT
 OMNE MEAE] Multi et optimi
 codices SERVIAT, quod praes-

fero, quia promptiorem animum
 indicat ne adhortatione quidem
 egentem. Firmat Ovidius quo-
 que Pontic. IV, 8, 65.

Si quid adhuc igitur vivi,
Germanice, nostro

Restat in ingenio, serviet
omne tibi.

71. QUO RUIS IMPRUDENS
 VAGA DICERE FACTA PROPER-
 TI?] Ita hunc versum de Nic.
 Heinsii sententia Broukhnsius
 dedit. *Vaga facta* in nullo li-
 bro legi existimo. Nonnulli
 tamen *vaga fata* habent; *vaga*
verba, ex interpretatione, ni
 fallor, Mentelianus, Bononien-
 sis, Regiorum alter. Equidem
 nec quae *vaga facta* sint, nec
 quae *fata vaga*, intelligo; nam

Arcessis Latium, cantas: aversus Apollo,
Poscis ab invita verba pigenda lyra.

V. 73. (75.) Aversis Charisin. V. 74. (76.) Poscitur.

vaga pro variis Latine dici quis contendat? Optimi libri *Vaga dicere facta vel fata*. Responde ex Neapolitano et Guarneriano:

Quo ruis imprudens, [VAGAE, dicere FATA, Properti?]

Quo ruis? inquit, quo per loca caeca tibi que non adeunda vagaris, non aptus satis antiquis populi nostri fati revolvendis? Male tu stamina fatalia de colo tua deduces,

Non sunt ah dextra condita fila colo.

Vagus ruebat ille, ut apud Virgilius in Culice est v. 22.

Te cultrice vagus saltus feror inter et antra.

Nec triplex vocativus est, *imprudens vage Properti*, sed *imprudens* primo casu positum, *imprudens dicere*.

72. AH DEXTRA] Recte *Ah* reposuerunt pro *A*: sed *DESTRO solo*, quod habent scripti, mutatum nollem. Nam et Catullus *colum* genere masculino dixit, et poetae sibi tam multa in talibus permiserunt, ut nulla sit Prisciani auctoritas.

73. AVERSIS CHARISIN CANTAS: AVERSUS APOLLO POSCITUR INVITA VERBA PIGENDA LYRA] Hoc distichon in codicibus insigniter corruptum legitur. En omnem scripturae varietatem:

Arcessis (lacrimis cantus
lacrimas cantas
aversus) Apollo
adversus)

Poscis ab) invita verba
Poscit et)
pigenda lyra.

Ex his portentis Heinsius id, quod Burmannus dedit, concinnavit, ingeniose profecto: quam vere, videamus. Primum hoc nullo modo probare possum:

aversus Apollo

Poscitur invita verba pigenda lyra.

Quid enim? Num invita Propertii lyra Apollinem carmina poscit? Immo ipse Propertius, et canendi quidem cupidissimus. An Apollo verba pigenda poscitur, sed ejus lyra talia carmina edere recusat? Utrum igitur pigebit illorum carminum, Phoebumne an Propertium? Nam ambiguum est. Utrumque, ajunt, quod mihi impium videtur. Cur autem Apollinis lyra haec, quae Propertius poscit, sonare non vult, quae alias et majora argumenta libenter celebrat? Vides *invitam Apollinis lyram* non debuisse dici, sed *Apollinem invitum posci*, qui Propertio ea, quae postulabat, negaret. Quantum igitur praestat, quod codices tantum non omnes exhibent:

Certa feram certis auctoribus, aut ego vates
Nescius aerata signa movere pila.

75

aversus Apollo;
POSCIS AB invita verba pi-
genda lyra.

Ita non ab Apolline, sed ab
sua lyra poscit carmina Propertius, ut Horatius carm. I, 32, 1.

Poscimus, si quid vacui sub
antro

Lusimus tecum, quod et hunc
in unum

Vivat et plaris, ago, dic La-
tinum, barbite, carmen.

Sic Virgilius:

Incipe Mænalios necum, mea
tibia, versus.

Horum similibus pleni sunt
omnes poetarum libri. *Lyra*
invita, quae id, quod poeta
vult, resonare recusat. Ovi-
dii amor. III, 9, 23.

Aelinon in silvis idem pater,
Aelinon, altis

Dicitur invita concinuisse
lyra.

Hac lectione igitur poteramus
esse contenti. Quia tamen
Gebhardus (nam Burmannus
falsa memorat) in codice Pala-
tino reperit *Poscis et*, Hein-
sius vero in Vossiano, Bur-
mannus in duobus aliis *Poscit*
et legi narrant (quamquam
Heinsius ad Ovidium art. amat.
III, 672. e Vossiano quoque
Poscis et enotat), dederit for-
tasse Propertius:

Poscis et invitam verba pi-
genda lyram.

Sed ut ut hoc fuerit, multo ar-
gutius et ingeniosius est, quod
Heinsius in majore versu ten-

tavit, *Aversis Charisin cantat*,
adjutus tamen, quod neque
ipse diffitetur adversar. I, 2,
a pessimis duabus Italo-
rum emendationibus, qua-
rum altera, *Aversis Musis can-*
tas, ut esset crasse nimis excogitata et numeros corrumpere-
tamen Heinsio sententiam mi-
nistravit; ex altera, quae sa-
num sensum non praebebat, *Ar-*
cessis lacrimis Charites, suum
Charisin derivavit, utramque
scripturam antiquam ratus, cum
recentissimae sint, nec nisi in
paucis libris Italicis visantur.
Hactenus igitur Heinsii emen-
datio quidem infirmo nimis
fundamento nititur. Praeterea
an ullus poeta Romanus *Charit-*
as carminum suorum praesi-
des fecerit, valde dubito; certe
nihil ejusmodi commemini.
Quare videndum est, si forte
codicum vestigiis propius in-
sistendo veriore aliquam le-
ctionem eruere possimus. Id
fiet, ni fallor, si ita scribamus,
horoscopi, qui hic loquitur,
magniloquentiae accommodat:

ARCESSIS LATIUM; cantas;
aversus Apollo;

Poscis ab invita verba pi-
genda lyra.

Tu, ait ille, omne Latium, ut
tuo carmini assit, advocas; ca-
nere jam incipis: nihil agis;
aversus Apollo est; lyra invita
carmen pigendum edere cogi-
tur. Respicit ad ea, quae Pro-
pertius versu 67. dixerat:

Me creat Archytæ suboles Babylonius Horops
 Horon et a proavo ducta Conone domus.
 Di mihi sunt testes non degenerasse propinquos,
 Inque meis libris nil prius esse fide. 80
 Nunc pretium fecere deos, et fallitur auro
 Juppiter, obliquae signa iterata rotæ

Felicesque Jovis stellas Martisque rapacis,
 Et grave Saturni sidus in omne caput;
 Quid moveant Pisces animosaque signa Leonis, 85
 Lotus et Hesperia quid Capricornus aqua.

Dicam: Troja cades, et Troia Roma resurges;
 Et maris et terrae longa sepulcra canam.

Dixi ego, cum geminos produceret Arria natos, —
 Illa dabat natis arma vetante deo —, 90

V. 77. (79.) Horos, Horos, etc. 83—86. *Burm.* 105—108.
 85. (105.) stellae. 87. 88. *Burm.* 71. 72. 88. (72.) pe-
 ricla. 89—103. *Burm.* 85—104.

Roma fave, tibi surgit opus;
 date candida, cives,
 Omina, et inceptis dextera
 cantet avis.
 Sacra diesque canam et co-
 gnomina prisca loco-
 rum,
 Has meus ad metas sudet
 oportet equus.

Simili modo Propertium astro-
 logus irridet versu 126., cum
 quo confer 66. Caeterum vide,
 quam accurate consentiant ha-
 rum litterarum ductus, *lacium*
 et *lac'mis* vel *lac'mas*.

77. BABYLONIUS HOROS, HO-
 ROS, ET A PROAVO] Inepta
 repetitio. Libri optimi, Gro-
 ninganus, Neapolitanus, Guar-
 nerianus et alii permulti in

pentametro habent *Horon*. In
 versu longiore *Horos* de nescio
 cujus conjectura legi videtur:
 scripti habent *Orops* et similia.
 Recte:

*Me creat Archytæ suboles
 Babylonius HOROPS
 HORON, et a proavo du-
 cta Conone domus.*

83. FELICESQUE JOVIS STEL-
 LAE] Hos quatuor versus co-
 dicum auctoritate in hunc lo-
 cum revoco, de cohaerentia ne-
 que hic neque alibi in hoc car-
 mine sollicitus. Quare nec
 STELLAS, quod libri omnes ha-
 bent, spernendum est.

88. ET MARIS ET TERRAE
 LONGA PERICLA CANAM] Hunc
 quoque versum una cum proxi-

Non posse ad patrios sua pila referre Penatis:

Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.

Quippe Lupercus, equi dum saucia protegit ora;

Heu sibi prolapsò non bene cavit equo:

mo praecedente huc, ubi in scriptis leguntur, quam post 70. ponere malui, non quod eos ad ea, quae his vicina sunt, quicquam facere existimem, sed quia nostrum non est scire, quo loco illos Propertius, si carmen ipse edidisset, repositurus fuisset. Quid vero, si hic tumor astrologo melius, quam Propertio ipsi, convenit? Hoc certe defendam, non indignum caeteris esse, quod hic praeter Heinsianum libri omnes exhibent:

*Et maris et terrae longa
SEPULCRA canam.*

Eamdem lectionem egregie tuetur eruditissimus Huschkius in *Analectis criticis*.

93. QUIPPE LUPERCUS, EQUI.

96. ANTE AQUILAE ROSTRA
GRUENTA SUAE] Burmannus lectores suos ludos facit, cum, quam incommoda haec lectio sit,

*Quippe Lupercus, equi dum
saucia protegit ora,*

ex contorta Passeratii explicatio-
ne colligi posse dicit. Nam Re-
gius interpres more suo inania
sibi objiciendo eo pervenerat,
ut *protegit* explicaret, protege-
re conatur: non enim *protexit*,
inquit, cum *s a u c i a* dicat poeta.
Quasi vero non saucius quo-
que, ne ulterius petatur, pro-
tegi possit. Apud Virgilium

Aen. X, 800. Mezentiam vul-
neratum

*socii magno clamore
sequuntur,*

*Dum genitor nati parmâ pro-
tectus abiret.*

Livius XXII, 49. *Parte alte-
ra pugnae Paullus, quamquam
primo statim praelio funda gra-
viter ictus fuerat, tamen et
occurrit saepe cum confertis
Hannibali et aliquot locis prae-
lium restituit, protegentibus eum
equitibus Romanis. Et ibidem ad
eum Cn. Lentulus: L. Aemili,
— cape hunc equum, dum et
tibi virium aliquid superest:
comes ego te tollere possum ac
protegere, ne funestam hanc
pugnam morte consulis feceris.*
Haec igitur ratio concidit, cur
Heinsii et Marklandi *Lupercus
eques* reponentium conjectura
probanda sit; neque alter frater
Gallus, dum se, sed *dum cre-
dita signa tueretur*, interfectus
est. Quod si equus in uno di-
stico bis positus viris doctis
displicuit,

*Quippe Lupercus, equi dum
saucia protegit ora,*

*Heu sibi prolapsò non be-
ne cavit equo,*

nihil mihi affectatum, quo hic
horoscopus utitur, dicendi ge-
nus magis decere videtur: nec
dubito, quin in altero disticho
ex Groningano, Guarneriano

Gallus at, in castris dum credita signa tuetur, 95

Concidit ante aquilae signa cruenta suae; —
Fatales pueri, duo funera, matris avarae.

Vera, sed invito, contigit ista fides.

Idem ego, cum Cinarae traheret Lucina dolores, 100

Et facerent uteri pondera lenta moram,
Junoni votum facite inpetrabile, dixi:

Illa parit; libris est data palma meis.

Hoc neque arenosum Libyae Jovis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta deos,

V. 96. (92.) rostra. 97. (93.) funera matris.

Vulpilii et aliis apud Burmannum legendum sit:

Gallus at, in castris dum credita signa tuetur,

Concidit ante aquilae signa cruenta suae,

non Rostra cruenta. Aquilae signa dicit, ut aquilae signiferum Naso fastor. V, 586.

Romanaeque aquilae signifer hostis erit.

101. JUNONI VOTUM FACITE INPETRABILE, DIXI] Boni aliquot libri, Neapolitanus, Guarnerianus et alii:

Junonis facite votum inpetrabile, dixi.

Unde fortasse legendum est:

Junonis facito votum inpetrabile, dixi.

Quomodo fere Burmanno quoque visum est, legendum censenti: Junoni votum facito. Nihil tamen affirmo. Nam quis neget, alios quoque praeter puerperam Lucinae vota fecisse, cum alios solvisse ejusmodi vota legamus? Certe in Phaedimi epigramm. III. in Analectis Brunckii Tom. I. pag. 261.

Ἄρτεμι, σοὶ τὰ πέδιλα Κερχαιοῖς εἶσατο υἱός,

Καὶ πέπλων ὀλίγων πτόγμα Θεμισοδίνῃ,

Ὀὐνεκὰ οἱ προηῖα ληχοῦ διουσαῖς ὑπερέσχες

Χεῖρας, ἄτερ τόξα, πότνια, νισσομένη.

Junonis autem vota facere non minus rectum videtur, quam Junoni. Virgilius Aen. XI, 4.

Vota deum primo victor solvebat Eoo.

103. HOC NEQUE ARENOSUM LIBYAE JOVIS EXPLICAT ANTRUM] Heinsius corrigit Libyos Jovis. Bene: sed Propertius neque alibi hunc duplicem genitivum sprexit. Libro III, 21, 6.

Et maris et terrae caeca pericla viae.

quem locum Livinejus tuetur commode allato Tibullo II, 6, 5.

Et seu longa virum terrae via, seu vaga ducent

Aequora,

et ita Flaccus Valer. V, 318.

Neo pelagi nos mille viae, nec fama sefellit.

Aut si quis motas cornicis sēserit alas, 105
 Umbrave quae magicis mortua prodit aquis.
 Aspicienda via est caeli, verusque per astra
 Trames, et ab zonis quinque petenda fides.
 Exemplum grave erit Calchas. namque Anlide solvit
 Ille bene haerentis ad pia saxa rates; 110
 Idem Agamemnoniae ferrum cervice puellae
 Tinxit, et Atrides vela cruenta dedit:
 Nec rediere tamen Danaï. tu diruta fletum
 Subprime, et Euboicos respice, Troja, sinus.

V. 106. (102.) Umbra neque haec. 107. (103.) versusque. Post
 v. 108. positi 83 — 86. (105 — 108.)

Porro libro IV, 8, 54.

Parthorum astutae tela remissa fugae.

Hoc ipso libro 5, 23.

Eurypylique placet Coae textura Minervae;

ubi Heinsius frustra legit Eurypylisque. Eleg. 6, 15.

Est Phoebi fugiens ad litora portus

Actia Iuleae pelagus monumenta carinae.

106. UMBRA NEQUE HAEC MAGICIS] Non male: sed aliter scripti. Ut caeteros omittam, Groninganus et Palatinus papyraceus habent *Umbra neque in magicis*; Mentelianus *Umbrave ne magicis*. Sed retius, ni fallor, Neapolitanus *Umbrave quae*, et *Umbra neque* Bononiensis. Scilicet cum Turnebo, Livinejo, Guyeto legendum est:

Umbrave quae magicis mortua prodit aquis.

107. VERSUSQUE PER ASTRA

TRAMES] Zodiacum significari satis constat: sed *versus trames* qui sit, nemo explicat. Novi illud Ovidii metam. II, 130.

Sectus in obliquum est lato curvamine limes.

et quod noster habet supra v. 83. obliquae signa iterata rotae.

Quin Virgilius georg. I, 238. *via secta per ambas,*

Obliquus qua se signorum verteret ordo.

Obliquam viam omnes dicunt, versaque per hanc viam sidera: versam viam aut tramitem versum nullus. Tu igitur cum Neapolitano ac Menteliano aliisque apud criticos undecim codicibus lege:

Aspicienda via est caeli, verusque per astra

Trames, et ab zonis quinque petenda fides.

Valerius Flaccus II, 66.

Sic ait; et certi memorat qui vultus Olympi,

Pleiones Hyadumque locos.

Nauplius ultores sub noctem porrigit ignis,
Et natat exuviis Graecia pressa suis. 115

Iliade victor, rape nunc et dilige vatem,
Quam vetat avelli veste Minerva sua.

Hactenus historiae: nunc ad tua devehar astra,
Incipe tu lacrimis aequus adesse novis. 120

Umbria te notis antiqua penetibus edit, —
Mentior? an patriae tangitur ora tuae? —
Qua nebulosa cavo rorat Meyania campo,
Et lacus aestivis intepet Umber aquis,

V. 116. tuis. 117. Victor Oilide. 119. devehor.

116. EXUVIIS GRAECIA PRESSA
TUIS] Sic primus, ni fallor,
Muretus. Codices universi
Exuviis suis, nec debuit mu-
tari, quamquam rarior hic usus
est, ut *exuviae meae* dicantur,
quas alii detraxi. Sic tamen
Propertius IV, 12, 12.

*Et spolia opprobrii nostra
per ora trahit.*

Itaque Virgilii illud explicant
Aen. XII, 94.

*validam vi conripit
hastam,*

Actoris *Aurunci* spoliū;
quamquam Juvenalis aliter ac-
cepit II, 100.

117. VICTOR OILIDE] Miror
et hic et in Sabini epist. I, 101.
viros doctos *Oiliden* facere,
qui Graecis *Oiliades* est. Sed
apud Sabinum codices fortasse
habeant consentientes: hic om-
nes litteram *a* agnoscunt, *Vi-
ctor o iliade* fere exhibentes,
Nihilominus aliud quid dedisse
Propertium persuadent mihi
optimae membranae Groninga-

nae, e quis Livinejus *Oilade
victor* enotat, *Oliade victor*
Burmānus. Repono:

*ILIADE VICTOR, rape nunc et
dilige vatem.*

De rara hac forma, quam et
Graeci usurparunt, *Ἰλιάδης*,
quae vel doctis librariis fraudi
esse potuit, post alios dispu-
tantem audi et grammaticorum
annotata examinantem Her-
mannum de emendanda ratio-
ne Graecae grammaticae pag. 41.
Caeterum fieri potest, ut Pro-
pertius scripserit *Oiliade victor*,
Oiliades, quod et librarius Gro-
ninganus voluisse videtur: sed
nos grammaticos Graecos tutius,
quam rationem et codicem Lati-
num, sequemur in hoc docto poe-
ta, qui Graecas elegantias probe
et nimis accurate didicerat.

119. NUNC AD TUA DEVE-
HOR ASTRA] Omnes fere boni
libri *DEVEHAR* habent, quod
praefero, quia magnificentius
est ideoque hunc hominem de-

Scandentisque arcis consurgit vertice murus, 125
Murus ab ingenio notior ille tuo.

Ossaque legisti non illa aetate legenda
Patris, et in tenuis cogeris ipse Laris.
Nam tua cum multi versarent rura iuveni,
Abstulit excultas pertica tristic opes. 130
Mox ubi bulla rudi dimissa est aurea collo,
Matris et ante deos libera sumta toga,
Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et vetat insano verba tonare foro.

At tu finge elegos, fallax opus, — haec tua castra — 135
Scribat ut exemplo caetera turba tuo.
Militiam Veneris blandis patiere sub armis,
Et Veneris pueris utilis hostis eris.
Nam tibi victricis, quascumque labore parasti,
Eludet palmas una puella tuas; 140

est. Alterum fortuito ad aliam
rem delabentis significationem
includit, quae hinc aliena est.
In minore versu Marklandus:

*Incipe tu lacrimis aequus
adesse tuis.*

Sed *novas lacrimas* dicit, ad
illud priscae Graecorum in-
fortunium respiciens.

125. SCANDENTISQUE ARCIS]
Recte, ut opinor, ita scribunt
critici. Codices *asis* vel *axis*.

135. AT TU FINGE ELE-
GOS, FALLAX OPUS] Ita vide-
tur intelligendum: quod in
fraudibus et fallaciis versatur.
Sic fere de malis carminibus
Stattius silv. I, 2, 27.

*Cessent mordaces obliqui cor-
minis astus.*

Neque incommode Passeratius
ista Propertii affert IV, 2, 49.

*Ut per te clausas sciat excan-
tare puellas,*

*Qui volet austeros arte fe-
rire viros,*

Sed Propertio ante, quam alios
fallere doceret, melius erat
suam dominam sibi propitiam
reddidisse. Admodum proba-
biliter Heinsius:

*At tu finge elegos, pellax
opus.*

ad quam conjecturam firman-
dam faciunt, quae Bentlejus ad
Horatium carm. III, 7, 20. an-
notavit.

140. ELUDET PALMAS] Cer-
tissima scriptura, quam im-
pressi nostri omnes agnoscunt
praeter posterius exemplar Vol-
sci, in quo *Eludat* est. Codi-
ces cuncti, ut opinor, Dres-
densi apud Barthium excepto,

Et bene cum fixum mento decusseris uncum, —

Nil erit hoc, — rostro te premet ansa suo.
Illius arbitrio noctem lucemque videbis ;

Gutta quoque ex oculis non nisi jussa cadet.
Nec mille excubiae, nec te signata juvabunt 145
Limina: persuasae fallere rima sat est.

Nunc tua vel mediis puppis luetetur in undis,

Vel licet armatis hostis inermis eas,
Vel tremefacta cavo tellus diducat hiatu :
Octipedis Cancris terga sinistra time. 150

II.

Quid mirare meas tot in uno corpore formas ?

Accipe Vertumni signa paterna dei.

Tuscus ego, et Tuscis orior; nec poenitet inter
Praelia Volsanos deseruisse focos.

Haec me turba juvat; nec templo laetor eburno : 5
Romanum satis est posse videre forum.

Eludit vel Eludat. Caeterum Burmannus hic tentat:

*Nam tibi victrices, quascumque labore parasti,
Eludet palmas una puella
duas.*

quod quomodo intelligi voluerit, nescio. Offenderant eum tibi et tuas conjuncta. Sed ita Virgilius Aen. IX, 84.

da, nate, petenti,

Quod tua cara parens domito te poscit Olympo.

Valerius Flaccus II, 242.

*Sed tibi nunc quae digna tuis
ingentibus ausis*

Ora feram?

Sequente versu omnes libri *confixum* habent pro *cum fixum*; tam nostro te premet vel pre-

mit ausa. Domitius Calderinus ex parte correxit, cujus verba subjeci: *Et bene confixum merito discussit uncum Nil erit hoc nostro te premit ausa suo. Totum carmen mendosum est, neque ullo sensu, nisi ita emendes: Ut bene confixum mento discussit uncum, Nil erit: haec rostro te premet ansa suo.* Multi libri Italici, etiam exemplar Vicentinum MCCCCLXXXI. habent *Ut bene confixum*: vides, unde vernerit. *Cum fixum* Beroaldus dedit anno MCCCCLXXXVII; ab eodem est *Rima* in versu 146., pro quo *prima* habent libri scripti.

Hac quondam Tiberinus iter faciebat; et ajunt
 Remorum auditos per vada pulsa sonos:
 At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
 Vertumnus verso dicor ab amne deus. 10

Seu, quia vertentis fructum praecepimus anni,
 Vertumni rursus credidit esse sacrum.
 Prima mihi variat liventibus uva racemis,
 Et coma lactenti spicea fruge tumet.
 Hic dulcis cerasos, hic auctumnalia pruna 15
 Cernis, et aestivo mora rubere die.
 Insitor hic solvit pomosa vota corona,
 Cum pirus invito stipite mala tulit.

Mendax fama nocet: alius mihi nominis index.
 De se narranti tu modo crede deo. 20
 Opportuna mea est cunctis natura figuris,
 In quamcumque voles, verte: decorus ero.

Indue me Cois: fiam non dura puella;
 Meque virum sumpta quis neget esse toga?
 Da falcem, et torto frontem mihi conprime foeno: 25
 Jurabis nostra gramina secta manu.

V. 12. creditur.

II.

12. VERTUMNI RURSUS CREDITUR ESSE SACRUM] *Creditur* Passerati et Perreji codices, quorum quam suspecta fides sit, jam nosti: caeteri omnes *Credidit*. At hoc, ajunt, quorsum referatur, non patet. Sed si *Creditur* legimus, versu superiore scribendum erit:

Seu quia vertentis fructum praecepimus anni,
 eum Carolo Fea in nupero ad Horatium commentario. Nec

tamen bene cohaerent haec omnia. Nam versu 19. mendacia appellat, quae antea ut probabilia posuerat. Praestat igitur, ut totum locum non elaboratum esse fateamur; *Praecepimus* autem et *CREPIDIT* optimorum librorum auctoritate retineamus.

19. ALIUS MIHI NOMINIS INDEX] Quis ille alius index? Ipse Vertumnus scilicet. Cur igitur tam mire loquitur? Su-

Arma tuli quondam, et, memini, laudabar in illis;
Corbis in inposito pondere messor eram.

Sobrius ad litis: at cum est inposta corona,
Clamabis capiti vina subisse meo. 30

Cinge caput mitra: speciem furabor Iacchi;
Furabor Phoebi, si modo plectra dabis.
Cassibus inpositis venor: sed arundine sumta
Faunus plumoso sum deus aucupio.

Est etiam aurigae species Vertumnus, et ejus, 35
Trajicit alterno qui, leve pondus, equo.

V. 36. qui leve pondus equo.

epicio est primitus scriptum
fuisse:

*Mendax Fama, nescis; falsa
es mihi nominis index:*

*De se narranti tu modo
crede deo.*

ut littera s sequentem f absor-
buerit. Ita Ovidius fastor. V, 191.

*Ipsa doce, quae sis. homi-
num sententia fallax.*

*Optima tu proprii nominis
auctor eris.*

31. FURABOR IACCHI] Codi-
ces scripti Achei. Ut vitii ori-
ginem et progressum videas,
Neapolitanus libro II, 3, 17.
pro Iaccho habet iachco.

35. ET EJUS] Libri omnes et
elus vel aelus, quod vitii ge-
nus fere perpetuum est in codi-
cibus Propertianis. Caeterum
in hoc,

*Trajicit alterno qui leve
pondus equo,*

quid sit leve pondus, quia non
apparet, Broukhusius, Mark-

landus, Schraderus tentant leve
corpus. Distinctione opus:

*Trajicit alterno qui, leve
pondus, equo.*

Trajicit, hoc est, se trajicit,
ut apud Virgilium Aen. X, 400.

*Tum Pallas bijugis fugientem
Rhoetea praeter*

Trajicit.

*Pondus pro equite. Statius sil-
var. I, 1, 20.*

*exhaustis Martem
non altius armis*

*Bistonius portat sonipes, ma-
gnoque superbit.*

Pondere.

Thebaid. I, 181.

*Ex quo Sidonji nequicquam
blanda juvenci*

*Pondera Carpathio jussus sa-
le quaerere Cadmus*

*Exsul Hyanteos invenit regna
per agros.*

ubi nugae sunt de Sidonio tau-
ro: scribe *Ex quo Sidonius —
Cadmus.* ut Theb. III, 300.

Suppetat hoc, piscis calamo praedabor; et ibo
Mundus demissis institor in tunicis.

Pastor ego et baculum possum rurale vel idem
Sirpiculis medio pulvere ferre rosam. 40

Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura est?
Hortorum in manibus dona probata meis.

V. 39. Pastorem ad — curvare, 41. cura est, 42. meis?

*Nec mihi Sidonii genitalia
foedera Cadmi*

Exciderunt.

37. SUPPETAT HOC] *Suppetit non videtur absolute dici, ut contingit et alia. Bene igitur Heinsius et Marklandus:*

Suppetat hic, pisces calamo praedabor.

Hic, nempe calamus.

39. PASTOREM AD BACULUM POSSUM CURVARE] Sic duo Vaticana i, unus Passeratii: caeteri meliores *Curare*. Neutrum se capere, viri docti frustra dissimulant. Ayrmannus et Lennepius:

Pastor me ad baculum possum curvare,

nescio an Latine. Mihi vix dubium est, quin dederit Propertius:

PASTOR EGO ET baculum possum RURALE vel idem Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.

Ovidius metam. XV, 655.

sed qualis in aede

Esse solet, baculumque tenens agreste sinistra.

Silius Ital. XIII, 334.

Pastorale deo baculum, pellicisque sinistrum

Velat grata latus tenerae de corpore damae.

Bonum vocabulum, ruralis, et jam Caesari notum B. G. III, 14. *Una erat magno usui res praeparata a nostris, falces praecutatae, insertae affixaeque longuriis, non absimili forma ruralium falcium. Caeterum in minore versu scripti omnes, Neapolitanus quoque, Serpiculis.*

41. DE QUO MIHI MAXIMA CURA EST,] Ita distingue:

Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura est?

Hortorum in manibus dona probata meis.

Negat opus esse, ut, quid praecipue curet, adjiciat: hortorum dona, quae manibus teneat, docere. Jam vides, haec neque hic optime cum caeteris cohaerere, nec si cum Johanne Schrader post versum 18. colluces. Bene vero e Groningano repositum *De quo mihi maxima cura est: caeteri habent fama est.* Marklandus Ovidii locum attulit trist. IV, 3, 17.

Isse tui memorem, de qua tibi maxima cura est.

Caeruleus cucumis tumidoque cucurbita ventre
 Me notat, et junco brassica vincta levi;
 Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
 Inpositus fronti langueat ante meae.

45

At mihi, quod formas unus vertebat in omnis,
 Nomen ab eventu patria lingua dedit.
 Et tu, Roma, meis tribuisti praemia Tuscis,
 Unde hodie vicus nomina Tuscus habet,
 Tempore quo sociis venit Lucumonius armis,
 Atque Sabina feri contudit arma Tati.
 Vidi ego labentis acies et tela caduca,
 Atque hostis turpi terga dedisse fugae.

50

Idem trist. III, 11, 70.

Est tibi de rebus maxima
 cura meis.

metamorph. IX, 107.

Intrepidum pro se, curam de
 conjuge agentem
 Nessus adit.

Sallustius in Jugurth. XXVI,
 1. Tantum ab eo vitam pacisci-
 tur, de caeteris senatui curae fore.

44. ME NOTAT] Explicant:
 Indicat, declarat qui sim; quem
 usum exemplis probari velim.
 Puto:

Caeruleus cucumis tumidoque
 cucurbita ventre

Mi nitet et junco brassica
 vincta levi.

ut ante versu 13.

Prima mihi variat liventibus
 uva racemis.

48. NOMEN AB EVENTU] Jo-
 hannes Schraderus tentat: No-
 men vel Nomina Vertumni.
 Sed recte ab eventu. Nam even-
 tus non solum exitum et finem
 indicat, sed et pro evento dici-
 tur, hoc est, pro eo, quod

evenit aut accidit. Ovidius
 fastor. I, 59.

omnibus istis,

Ne fallare cave, proximus
 ater erit.

Omen ab eventu est; istis
 nam Roma diebus

Damna sub adverso tri-
 stia Marte tulit.

Ita et eventum nostrum dicimus,
 quod nobis evenit. Idem trist.
 I, 9, 16.

Sunt tamen eventu vera fa-
 tenda meo.

metamorph. VII, 353.

et eventu veteris loca no-
 ta Cerambi.

et libro X, 600.

Non tamen eventu juvenum
 deterritus horum

Constitit in medio.

Silius XV, 405.

sed non est talis Hiberis

Armorum eventus campis.

Propertius libro quarto extre-
 mo:

Eventum formae disce ti-
 mere tuae.

Sed facias, divom sator, ut Romana per aevom 55
Transeat ante meos turba togata pedes.

Sex superant versus; — te, qui ad vadimonia curris,
Non moror —; haec spatiiis ultima meta meis.

STIPES ACERNUS ERAM, PROPERANTI FALCE DOLATUS,
ANTE NUMAM GRATA PAUPER IN URBE DEUS. 60

AT TIBI, MAMURI, FORMAE CAELATOR AHENAE,
TELLUS ARTIFICIS NE TERAT OSCA MANUS,
QUI ME TAM DOCILIS POTUISTI FUNDERE IN USUS.
UNUM OPUS EST, OPERI NON DATUR UNUS HONOS.

III.

Haec Arethusa suo mittit mandata Lycotae,
Cum totiens absis, si potes esse meus.
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Haec erit e lacrimis facta litura meis;
Aut si qua incerto faller te littera tractu, 5
Signa meae dextrae jam morientis erunt.
Te modo viderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito Sericus hostis equo,
Hibernique Getae, pictoque Britannia curru,
Ustus et Eoa decolor Indus aqua. 10

V. 10. Eoo — equo.

*Mox versus 51. recte Burman-
nus dedit Lucretianus: scripti
habent fere Lycomedius.*

III.

8. MUNIRO SERICUS] Sic ve-
rissime Philippus Beroaldus an-
te pleraque aliorum infeliciora
molinina. Libri scripti ha-
bent fere munitus Sericus.

10. USTUS ET EOO DECOLOR
INDUS EQUO] Non juvat inter-
pretari super hoc loco contro-

versias tangere. Scripti omnes:

*Ustus et Eoa discolor Indus
aqua.*

*Discolor nolo defendere, quod
nisi cum dativo, aut ubi is fa-
cile intelligitur, poni non exi-
stimo. Vide Heinsium ad Ovid.
epist. IX, 4. metam. IV, 21.
Sed EOA AQUA rectissime, hoc
est, ad aquam Eoam, ut dixi
libro III, 4, 39. Neque aliter
Tibullus IV, 2, 29.*

Haecne marita fides? hae pactae sunt mihi noctes,
 Cum rudis urgenti brachia victa dedi?
 Quae mihi deductae fax omen praetulit, illa
 Traxit ab everso lumina nigra rogo;
 Et Stygio sum sparsa lacu; nec recta capillis. 15
 Vitta data est; nubsi non comitante deo.
 Omnibus heu portis pendent mea noxia vota;
 Textitur haec castris quarta lacerna tuis.
 Occidat, inmerita qui carpsit ab arbore vallum,
 Et struxit querulas rauca per ossa tubas, 20
 Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno,
 Aeternusque tuam pascit, aselle, famem.
 Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos?
 Num gravis inbellis adterit hasta manus?

Proximus Eois colligit In-
duis aquis;
 ubi itidem male reposuerunt
equis contra codicum fidem.
 Catullus XI, 3.

Sive in extremos penetrabit
Indos,

Litus ut longe resonante Eoa
tunditur unda.

Porro *ustus decolor* expone:
 decolor, quia ustus. Sic Ovi-
 dius epist. XI, 41.

Ah nimium vivax admotis re-
stitit infans

Ignibus, et tectus tutus ab
hoste fuit.

Lucretius IV, 513.

Ita tibi est igitur verborum
copia cassa

Omnis, quae contra sensus
instructa parata est.

11. HAE PACTAE SUNT MIHI
 NOCTES] Ita haec a Beroaldo
 edita sunt, et ante eum Vicen-
 tiae MCCCCLXXXI. et ab An-

tonio Volsco, qui tamen a.
 MCCCCLXXXVIII. dedit *et*
pactae sunt . . . Hae verum vi-
 detur, pro quo *et* est in scri-
 ptis omnibus: *Sunt* nullus bo-
 nus liber habet, nec placet.
 Apponam optimorum lectio-
 nes, quatenus notae sunt; nam
 de Groningano nihil constat.
 Mentelianus, Palatini, Bono-
 niensis, *Et pacatae mihi no-*
ctes; Guarnerianus, *Et pacte*
ne (pro *nunc*, puto; *ne* pro *ne*)
mihi noctes; Neapolitanus, *Et*
parce avia noctes, non *avia*
mihi noctes, ne Heinsio ad
 Ovid. epist. IV, 150. aut Bur-
 manno ad hunc locum fidem
 habeas. Caetera vana Italorum
 commenta sunt. Aut cum Hei-
 sio lege: *Hae pactae num mihi*
noctes? quod scripturae Guar-
 nerianae proximum est; aut
 mecum caeterorum vestigia se-
 quitur scribendo: *Hae pactae*
a te mihi noctes?

Haec noceant potius, quam dentibus ulla puella 25
 Det mihi plorandas per tua colla notas.
 Diceris et macie voltum tenuasse; sed opto,
 E desiderio sit color ille meo.
 At mihi cum noctis induxit Vesper amaras,
 Si qua relicta jacent, osculor arma tua. 50
 Tum queror in toto non sidere pallia lecto,
 Lucis et auctores non dare carmen avis.
 Noctibus hibernis castrensia pensa laboro,
 Et Tyria in radios vellera secta suos.
 Et disco, qua parte fluat vincendus Araxes, 55
 Quot sine aqua Parthus milia currat equus,

V. 34. ducta. 37. 38. ante v. 35. 36. positi. 36. (38.) eques.

28. COLOR ILLE] E Vaticano Livineji. ISTE habent caeteri, nec muto.

34. ET TYRIA IN RADIOS VELLERA DUCTA SUOS] Codices scripti:

Et Tyria in gladios vellera secta suos.

Radios bene reposuerunt Itali in duobus Vaticanis, Perreji- que et Colotii libris. *Ducta* a Broukhusio est. Nos retine- mus *SECTA*. *Sectam* dicit la- nam et vexatam instrumento ferreo, quo carminatur, ut exi- mantur sordes. Idem facit haec puella, quod illa apud Tibul- lum I, 6, 80.

Tractaque de niveo vellere ducta putat,

ubi interpretes adeundi sunt. Aliter de textura jam absoluta Theocritus XVIII, 34.

ὄτ' ἐν δαιδαλέῳ πικνιώτε-
ρον ἄτριον ἰσῶ

Ἰσπρίδι συμπλέξασα μακρῶν
ἴτα μ' ἐν κελσόντων.

In radios secta, ut libro IV, 2, 25.

Haec hederas legit in thyrsos.

35. COGOR ET etc. 37. ET DI- SCO etc.] Ita Bronkhusius ho- rum distichorum invertit ordi- nem; male. Fridericus G. Barthius, hic quidem recto ju- dicio utens, „Quam bene, in- „quit, sic conveniet versus „brevior mappae geographicae? „deinde potest quis sine ope „ejusmodi tabulae viva voce „discere, qua parte orbis terra- „rum fluvius aliquis fluat. Jam „Arèthusa accuratiorē noti- „tiam flagitans cōgitur ad ta- „bularum geographicas confugere „disticho sequ.“

36. QUOT SINE AQUA PAR- THUS MILLIA CURRAT EQUES] Broukhusius scire negat, quare hic *equus* malint. Sed id ha- bent scripti omnes: *equus* est a Scaligero equisonum testimo- nio nihil periculi equo exerci- to a siti esse recte sane conten-

Cogor et e tabula pictos ediscere mundos,

Qualis et haec docti sit positura dei;

Quae tellus sit lenta gelu, quae putris ab aestu,

Ventus in Italiam qui bene vela ferat.

40

Adsidet una soror, curis et pallida nutrix

Pejerat hiberni temporis esse moras.

Felix Hippolyte! nuda tulit arma papilla,

Et textit galea barbara molle caput.

Romanis utinam patuissent castra puellis!

45

Essem militiae sarcina fida tuae;

Nec me tardarent Scythiae juga, cum Pater altas

Arctoo in glaciem frigore nectit aquas.

V. 42. Dejerat. 48. Africus.

dente, nisi quod hic de perlonginquo itinere agitur et puella loquitur rei equestris fortasse non gnarissima. Quare meo iudicio EQUUS hic quidem revoceatur. Caeterum Burmannus quod Livinejum *equus* legere narrat, error est; is enim ipse jam ante Scaligerum *equus* scribendum divinauit.

41. PALLIDA NUTRIX DEJERAT, Sic idem Livinejus, *Dejerat*, bene: sed codices sequor consensu exhibentes:

Assidet una soror, curis et pallida nutrix

PEJERAT hiberni temporis esse moras.

Quamvis et ipsa palleat curis, quamvis te perfidum sciat, tamen, ut me consoletur, jure jurando fallit, *pejerat*, non tuas esse has moras, sed hiberno tempore ascribendas.

47. QUUM PATER ALTAS AFRICUS IN GLACIEM FRIGORE NECTIT AQUAS] *Africo* hic lo-

cum non esse, eundemque patrem dici, Burmannum aliosque non fugit. Aliter enim Claudianus de R. Pros. II, 73.

Compellat Zephyrum: Pater o gratissime veris.

Ita tamen libri omnes, nisi quod Groninganus *parat pro pater* exhibet; nam Italicos non moramur. Varia, sed parum probabilia Helvetius, Eldikius, Burmannus tentant. Scribo:

Nec me tardarent Scythiae juga, cum Pater altas

ARCTOO in glaciem frigore nectit aquas.

Sic Statius silv. III, 3, 71.

Hunc et in Arctos tenuis comes usque pruinas

Terribilem affatu passus visusque tyrannum.

Seneca Oedip. 606.

et caelum secans

Tepente Nilo pensat Arctos nives.

Patrem dicit Jovem, ut Virgi.

Z

Omnis amor magnus, sed aperto in conjuge major;
Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.

50

Ius ter Georgicon primo. Caeterum rem recte tribuit Jovi. Apud Flaccum Valerium I, 613. Sol ad Jovem:

torrida saevo

Quae premis arva gelu, strictosque insedimus amnes.

Vide Horatium carm. III, 10, 7.

49. OMNIS AMOR MAGNUS; SED APERTO IN CONJUGE MAJOR.] Haec Schradero et Burmanno vitiosa visa sunt, quia *conjux apertus* non conveniat, et *amor in conjuge*, pro, erga maritum, non recte dicatur. De *aperto conjuge* assentior: *amor erga maritum in conjuge* Arethusa esse recte ac legitime dicitur, quod et Schraderus vidit. Quid igitur, si scribamus?

*Omnis amor magnus, sed aperte in conjuge major;
Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.*

Id Propertium dedisse sane existimo, sententia suavissima: Omnis quidem amor multum valet, sed aperte (hoc sentio) in nupta plus, quam in amante. Burmannus tamen, facile, ut ait, transpositis litteris ex *sed aperto*, deletis tantum, quasi haec nulla licentia esset, *a* et *p*, veram sibi versus restitutionem elicere visus est, scribendo:

*Omnis amor magnus, deserta in conjuge major,
et invenit cui persuaderet. No-*

bis, si ita grassari licet, nihil usquam in ullo scriptore difficile erit. Caeterum Passeratius e suis libris enotat *sed in apto* (non *apto in*, ut Burmannus narrat) *conjuge major*, idemque olim Venetiis et Brixiae expressum editor Cantabrigiensis testatur. Non magna, ni fallor, illorum codicum auctoritas est, et vix tanta, ut suspicionem moveat olim fuisse:

Omnis amor magnus, sed raptio conjuge major.

Rapi tamen dicuntur, qui coguntur abire, non illuc modo, unde redituri non sunt, sed et in terras longinquas. Noster libro I, 16, 5.

Aspice, me quanto rapiat fortuna periculo.

Ovidius metamorph. VII, 731. *desiderioque calebat*

Conjugis abrepti.

Idem tristium III, 3, 52.

Non tibi nunc primum, lux mea, raptus ero.

Epist. XIII, 9.

Raptus es hinc praiceps, et, qui tua vela vocaret,

Quem cuperent nautae, non ego, ventus erat.

Pontic. IV, 16, 1.

Invide, quid laceras Nasonis carmina rapti?

Stattius silv. III, 5, 6.

si egomet patrio de litore raptus

Quatuor emeritis per bella per aequora lustris

Errarem.

Nam mihi quo, Poenis si purpura fulgeat ostris,
 Crystallusque meas ornet aquosa manus?
 Omnia surda tacent; rarisque adsueta kalendis
 Vix aperit clausos una puella Laris;
 Glaucidos et catulae vox est mihi grata querentis; 55
 Illa tui partem vindicat una tori.
 Flore sacella tego, verbenis conpita velo,
 Et crepat ad veteres herba Sabina focos.
 Sive in finitimo gemuit stans noctua tigno,
 Seu voluit tangi parca lucerna mero, 60
 Illa dies hornis caedem denuntiat agnis,
 Succinctique calent ad nova lucra popae.
 Ne, precor, ascensis tanti sit gloria Bactris,
 Raptave odorato carbasa lina duci,
 Plumbea cum tortae sparguntur pondera fundae, 65
 Subdolos et versis increpat arcus equis.
 Sed, tua sic domitis Parthae telluris alumnis
 Pura triumphantis hasta sequatur equos,
 Incorrupta mei conserva foedera lecti;
 Hac ego te sola lege redisse velim. 70
 Armaque cum tulero portae votiva Capenae,
 Subscribam: SALVO GRATA PUELLA VIRO.

V. 52. suas. 53. raris.

52. CRYSTALLUSQUE SUAS] Male Broukhusius. Codices plerique *Tuas*. Sed recte Neapolitanus:

Crystallusque MEAS ornet aquosa manus.

Idem codex versu superiore *Te purpura*, caeteri *Tibi: vere*, opinor, Heinsius correxit *Si. Neque si a tibi* nimis differt in scriptis: nam *t* tantum ponunt librarii, littera *i* supra appicta.

53. RARIS ADSUETA KALENDIS] Scribe RARISQUE ex manu scriptis omnibus. Caeterum

incorrupta haec praestare nolo, nec quicquam novi affero. Versu 55. *Glaucidos* scripti: *Glaucidos* debetur Scaligero.

59. STANS NOCTUA TIGNO] Vere, ut opinor, Burmannus corrigit *tecto*, probante Huschkio in epistola critica ad Santenium pag. 83., quem vide.

62. SUCCINCTIQUE] Sic primus, quod sciam, Muretus. Priores cum libris scriptis *Succinctaeque*. Frustra vero Burmannus hos versus alio transponere gestit.

IV.

Tarpejum nemus et Tarpejae turpe sepulcrum

Fabor, et antiqui limina capta Jovis.

Lucus erat felix, hederoso consitus antro,

Multaque nativis obstrepit arbor aquis;

Silvani ramosa domus, quo dulcis ab aestu

Fistula poturas ire jubebat ovis.

Hunc Tatius fontem vallo praecingit acerno,

Fidaque suggesta castra coronat humo.

Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curetis

Cum quateret lento murmure saxa Jovis,

Atque ubi nunc terris dicuntur jura subactis,

Stabant Romano pila Sabina Foro?

Murus erant montes; ubi nunc est Curia septa,

Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

Hinc Tarpeja deae fontem libavit: at illi

Urguebat medium victilis urna caput.

*Et satis una malae potuit mors esse puellae,

Quae voluit flammam fallere, Vesta, tuas?

V. 17. 18. apud Burmannum 91. 92.

IV.

3. CONSITUS ANTRO] Ita optime Itali in Colotiano et duobus Vaticanis: caeteri conditus. Versu proximo iidem Itali voluere:

Multa ubi nativis obstrepit arbor aquis.

Sed recte habet: *Lucus erat, Multaque arbor obstrepit.* Homerus Odyss. E, 86.

*"Ενθ' ἦτοι πλουτοὶ ἦσαν ἐπη-
τανοί, πολὺ δ' ὕδωρ,
Καλὸν ὑπεκπρορέει, μάλα
περ' ἔνπῳντα καθήραι.*

In sequentibus Itali et caeteri viri docti multa mutare gestiunt: nos libros optimos sequimur, negligentiam in multis et omnia parum elaborata agnoscimus.

17. ET SATIS UNA MALAE etc

Vidit arenosis Tatium proludere campis,
 Pictaque per flavas arma levare jubas. 20
 Obstupuit regis facie et regalibus armis,
 Interque oblitus excidit urna manus.
 Saepe illa inmeritae causata est omina Lunae;
 Et sibi tinguendas dixit in amne comas.
 Saepe tulit blandis argentea lilia Nymphis, 25
 Romula ne faciem laederet hasta Tati.
 Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,
 Rettulit hirsutis brachia secta rubis;

Hoc distichon Burmannus
 Broukhusio praeunte totius
 carminis paenultimum fecit:
 Vulpus inepte machinam her-
 meneuticam, *πρόληψιν*, contra
 eos movet. Sed quocumque
 loco reponatur, prava sententia
 est, sive Tarpejae iudicio seu
 suo huic sceleratae puellae unam
 mortem satis fuisse neget. For-
 tasse fuerit:

*Urguebat medium fictilis
 urna caput.*

*Ei scelus! urna malae potuit
 sors esse puellae,*

*Quae voluit flammam fal-
 lere, Vesta, tuas!*

Sors, quod sorte datum est.
 Valer. Flaccus I, 478.

*Arge, tuae tibi cura ratis;
 te moenia doctum*

*Thespia Palladio dant mu-
 nere; sors tibi, ne qua*

*Parte trahat tacitum puppis
 mare, fissaque fluctu*

*Vel pice vel molli conducere
 vulnera cera.*

Claudianus de raptu Pros. II, 220.

*Fratris linque domos, alie-
 nam desere sortem.*

Ansonius in Mosella 80.

*haud ille sinit, cui cura
 secundae*

*Sortis et aequarei cessit tutela
 tridentis.*

27. DUMQUE SUBIT PRIMO
 CAPITOLIA NUBILA FUMO]
 Male haec sollicitant. *Fumum*
 dicit pro nebula. Ita Ovidius
 metam. I, 571.

*Per quae Peneus, ab imo
 Effusus Pindo, spumosis vol-
 vitur undis,*

*Dejectuque gravi tenues agi-
 tantia fumos*

Nubila conducit.

Lucretius VI, 460.

*Fit quoque, uti montis vicina
 cacumina caelo*

*Quam sint quoique magis,
 tanto magis edita fu-
 ment*

*Assidue fulvae nubis caligine
 crassa.*

Quod sequitur,

vicino non patienda Jovi;

variis modis, sed male inter-
 pretantur. Tarpejam Jovi pa-
 tiendam fuisse negat; non de-
 buisse eum tam scelestam puel-
 lam in sua vicinia pati. Haec
 praeter instituti nostri ratio-

Et sua Tarpeja residens ita flevit ab arce

Volnera, vicino non patienda Jovi:

30

Ignes castrorum, et Tatiae praetoria turmae,

Et formosa oculis arma Sabina meis,

O utinam ad vestros sedeam captiva Penatis,

Dum captiva mei conspicer ora Tati.

nem monuimus, a qua et hoc alienum est, quod sequentia,

Et formosa oculis castra Sabina meis,

unaque alterum nostri versum IV, 24, 2.

Olim oculis nimium facta superba mei,

in quibus oculis significatur is, qui spectat, vel ipse spectandi actus, post Henschkium in epistola critica pag. 85. aliis exemplis firmamus. Homerus Odyss. A, 451.

Ἡ δ' ἐμῇ αὐδῆ περὺ νῆος ἐνὶ πλησθῆναι ἀκούεις

Ὁ φθαλμοῖσιν ἴσασ, aspectu filii, voluptate, quam sentiebam filio me aspiciente. Apollonius Rhodius III, 1018.

Στραπτὲν Ἐρωσ ἠδεῖαν ἀπὸ φλόγα· τῆς δ' ἀμαρτυρίας

Ὁ φθαλμῶν ἠραξεν. rapuit et in Iasonem traxit vultum ejus. Ovidius, ibi laudatus Brunckio, amor. III, 11, 48.

Perque tuos oculos, qui rapuere meos. et II, 19, 19.

Tu quoque, quae nostros rapuisti nuper ocellos.

Idem Ovidius epist. XV, 22.

O facias oculis insidiosa meis,

mihī te aspicienti, quam rapis.

Petronius: *Nec tamen adhuc sciebam, utrum magis puero irascerer, quod amicam mihi auferret, an amicae, quod puerum corrumpere.* Utraque inimicissima oculis meis, et captivitate praeterita tristiora, hoc est, utrumque videbam in vitus. Hoc alteri loco Propertiano simillimum, sed et haec Ovi ii IX, 475.

Ille quidem est oculis quamvis formosus iniquis.

et Tibulli IV, 13, 4.

Tu mihi sola places, nec jam te praeter in urbe

Formosa est oculis ulla puella meis.

et Sabini epist. III, 58.

Laudata est oculis quod Cytherea tuis.

34. DUM CAPTIVA MEI CONSPICER ORA TATI] Codices plerique *Conspicer esse Tati*. Sed verbum *conspicere* si Varro ac Sallustium decet, Propertium certe non decet. In Groningano, Guarneriano et aliis est *Arma Tati*, unde Fredericus Gronovius fecit *Ora*, quod sane pulchrum. Virgilius Aen. XII, 65.

simul haec invisā relinquam

Limina, nec generum Aenean captivā videbo.

Romani montes, et montibus addita Roma, 35
 Et valeat probro Vesta pudenda meo.
 Ille equus, ille meos in castra reponet amores,
 Cui Tatius dextras conlocat ipse jubar.
 Quid mirum in patrios Scyllam saevisse capillos,
 Candidaque in saevos inguina versa canes? 40
 Proditā quid mirum fraterni cornua monstri,
 Cum patuit lecto stamine torta via?
 Quantum ego sum Ausoniis crimen factura puellis,
 Inproba virgineo lecta ministra foco!
 Pallados extinctos si quis mirabitur ignis, 45
 Ignoscat; lacrimis spargitur ara meis.
 Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe;
 Tu cave spinosi rorida terga jugi.
 Lubrica tota via est et perfida; quippe tacentis
 Fallaci celat limite semper aquas. 50
 O utinam magicæ nossem cantamina Musæ!
 Haec quoque formoso lingua tulisset opem.
 Te toga picta decet, non quem sine matris honore
 Nutrit inhumanae dura papilla lupae.

48. TU CAVE] Cape libri scripti: bene correctum. Mox versus 51. Burmannus probabiliter tentat:

O utinam sagæ nossem cantamina Marsæ!

Sed retineamus *magicæ cantamina Musæ*. Germanicus Caesar *arcanas Musas* dicit carmen de quinque planetis ex sacra Chaldaeorum doctrina faciendum, in Arateis 441.

Hoc opus arcanis si credam postmodo Musis,

Tempus et ipse labor, patiantur fata, docebit.

Sic et Statius Theb. III, 104, ni fallor, *tectum Phoebum dixit pro obscuris oraculis:*

Augur amate deis, non te caelestia frustra

Edocuit, lauroque sua dignatus Apollo est,

Et nemorum Dodona parens Cirrhæaque virgo

Audivit tecto populos suspendere Phoebus.

Ita enim eum locum legendum censeo. Campos Elysios Maeoni vati promittit, cui vivo fuerit perpetuum cum diis commercium. Ille *suspendebat populos* attentione ac dubia oraculorum eventus expectatione; ut Propertius V, 1, 18.

Cum tremere patria pendula turba sacro.

Vulgo legitur *Audebit tacito:*

Sic hospes, * pariamne tua regina sub aula, 55
 Dos tibi non humilis prodita Roma venit.
 Si minus, at raptae ne sint inpune Sabinae!
 Me rape et alterna lege repende vices.
 Conmissas acies ego possum solvere; nuptae,
 Vos medium palla foedus inite mea. 60
 Adde Hymenaeë modos; tubicen sera murmura conde.
 Credite, vestra meus molliet arma torus.
 Et jam quarta canit venturam buccina lucem,
 Ipsaque in Oceanum sidera lapsa cadunt.
 Experiar somnum; de te mihi somnia quaeram. 65
 Fac venias oculis umbra benigna meis.

V. 57. (55.) Sin minus; at, raptae — Sabinae,

sed illud *audobit* nihili est, etsi cum Barthio scribas *At nemo- rum ex codice, et interpretatio- nem Lutatii scholiastaesequaris, tam carum hunc Maesona diis fuisse, ut obitu ejus lugentia conticescere potuerint oracula.*

55. SIC HOSPEs, PARIAMNE TUA REGINA SUB AULA] Ita Neapolitanus, et alii fortasse. Sed illud *ne* evertit sensum; neque *hospes* ipsa, nec Tatius. Groninganus cum caeteris plerisque, *Pariam tua ne regina.* Si Propertius haec ipse perpolita dedisset, de vera lectione invenienda, ut opinor, non esset desperandum: nunc hariolari tantum licet. En duo commenta nostra, fortasse ne probabilia quidem:

Sic obses pariamve tua regina sub aula!

Dos tibi non humilis prodita Roma venit.

et,

Si caelebs, *pariam* Tatia regina sub aula:

— — — — —
Sin minus, at etc.

Illud postulat Scylla Ovidiana metamorph. VIII, 48.

Me tamen accepta poterat deponere bellum

Obside, me comitem, me pacis pignus habere.

hoc Salmacis metamorph. IV, 325.

Sed longe cunctis longeque potentior illis,

Si qua tibi sponsa est, si quam dignabere taeda.

Haec tibi sive aliqua est, mea sit furtiva voluptas:

Seu nulla est, ego sim, thalamumque ineamus eundem.

Tatia autem aula, ut supra: Tatiae praetoria turmas.

57. SIN MINUS] Hoc saeculo XVI. exprimi coeptum est. Ante erat *si minus*, ut in scri-

Dixit, et incerto permisit brachia somno,
 Nescia se furiis adcubuisse novis.
 Nam Vesta, Iliacae felix tutela favillae,
 Culpam alit, et pluris condit in ossa facis. 70
 Illa ruit, qualis celerem prope Thermodonta
 Strymonis abscisos fertur aperta sinus.
 Urbi festus erat — dixere Palilia patres —
 Hic primus coepit moenibus esse — dies;
 Annua pastorum convivia, lusus in urbe, 75
 Cum pagana madent fercula deliciis,
 Cumque super raros foeni flammantis acervos
 Trajicit immundos ebria turba pedes.
 Romulus excubias decrevit in otia solvi,
 Atque intermissa castra silere tuba. 80
 Hoc Tarpeja suum tempus rata, convenit hostem;
 Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
 Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.
 Nec mora, vocalis occupat ense canes.
 Omnia praebebant somni: sed Juppiter unus 85
 Decrevit poenis invigilare suis.

V. 72. (70) abscisos. 73. erat. — Parilia patres. 74. esse
 dies. 85. (83.) somnos.

ptis omnibus; et poterat ferri.
 Vide Cortium ad Plinii epist.
 I, 3, 2.

68. NESCIA SE FURIIS] Ab
 Livinejo est: scripti nefariis.
 Fortasse:

*Dixit, et incerto permisit
 brachia somno,*

*Nesciane ah furiis accu-
 buisse novis?*

72. ABSCISSOS FERTUR APER-
 TA SINUS] Ita Broukhusius,
 recte. Libri scripti, *Abscisso
 aperta sinu*, quod nec Latinum
 nec Graecum est. Melius ta-

men ABSCISSOS, et sane *absciso*
 habet codex noster.

73. PARILIA] Ita hic et eleg.
 I, 19. Neapolitanus: caeteri
Palilia. Aut hic quoque sic
 scribe, aut supra *Parilia*. Caeterum
 distingue:

*Urbi festus erat (dixere PA-
 LILIA patres;*

*Hic primus coepit moeni-
 bus esse) dies.*

Paullo infra v. 76. *divitiis* et 78.
immundas dapes habent scripti
 omnes.

85. OMNIA PRAEBEBANT SO-

Prodiderat portæque fidem patriamque jacentem,

Nubendique petit, quem velit ipse, diem.

At Tatius, — neque enim sceleri dedit hostis honorem —

Nube, ait, et regni scande cubile mei.

90

Dixit, et ingestis comitum superobruit armis.

Haec, virgo, officiis dos erat apta tuis.

* A duce Tarpejo mons est cognomen adeptus.

* O vigil, injustae praemia sortis habes.

Post v. 92. (90.) positi 17. 18.

MNOS] Scriptura sensu cassa. Nihil enim huc facit, quod ex Ovidio affert Passeratius:

Nox ubi jam media est, somnumque silentia praebent.

Egregie Marklandus, *Omnia praebebat somnus. Sed nos verius:*

Omnia praebebant somni, sed Juppiter unus etc.

Silius Italicus IV, 725.

omnia somni
Condiderant, aegrisque dabant obliviam curis.

Caeterum totus hic locus neutiquam eliminatus est. Vide modo praecedentia, in quibus duas res perquam male conjunxit:

Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.

88. QUEM VELIT IPSE] *Ipsa* Heinsius, sensu flagitante, non *mira humanitate*, ut Barthius inepte cavillatur. Codices *Ipsa*.

93. A DUCE TARPEJO etc.] Contra hanc codicum scripturam quae jure monuerunt viri docti, non recoquo. Vere, ut opinor, Andreas Bassanus apud Vulpium:

A nece Tarpejae mons est cognomen adeptus.

Nec minus difficultatis habet alter versus. Fortasse:

O vigil, injuste praemia sortis habes,

ut Tarpejam exitus sui praemia immerito accepisse dicat, monte Tarpejo ab ea nomen adepti. Sensum, non correcto vitio, idem Bassanus perspexit. *Vigilem videtur dicere*, ut Ovidius fast. I, 261.

Utque levis custos armillis capta Sabinis

Ad summae Tatium duxerit arcis iter.

Hoctamen quia antea non commemoravit, malis fortasse cum Guyeto *O virgo* scribere, nisi totum distichon viro docto praecedente spurium esse suspicari vis. Sed ita dissimilis sui in hoc libro quinto Propertius est, ut, quae ab ipso, quae ab aliis venerint, nusquam facile dicas; et in hoc praesertim carmine dubia omnia atque incerta sunt. Quare pauca hic diximus, verborum compendium facturi etiam in proximo, cuius et argumentum et tractatio omnia ab lectione absterrere debet.

V.

Terra tuum spinis obducat, lena, sepulcrum,
 Et tua, quod non vis, sentiat umbra sitim;
 Nec sedeant cineri Manes, et Cerberus ultor
 Turpia jejuno terreat ossa sono;
 Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem, 5
 Concordique toro pessima semper avis.
 Penelopen quoque, neglecto rumore mariti,
 Nubere lascivo cogeret Antinoo.
 Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum,
 Et volucris nidis esse noverca suis. 10
 Quippe et, Collinas ad fossam moverit herbas,
 Stantia currenti diluerentur aqua.
 Audax cantatae leges inponere Lunae,
 Et sua nocturno fallere terga lupo,
 Posset et intentos astu caecare maritos, 15
 Cornicum inmeritas eruit ungue genas,
 Consulitque striges nostro de sanguine, et in me
 Hippomanes fetae semina legit equae.
 Exornabat opus verbis, ceu blanda perurat,
 Saxosamque terat sedula culpa viam: 20

V. 3. at. 11. et Collinas. 15. Possit ut — maritos,

V.

3. AT CERBERUS] Sic Passeratius cum Perreji codice et Colotii et duobus Vaticanis. Rectissime caeteri:

Nec sedeant cineri Manes,
 ET Cerberus ultor
 Turpia jejuna terreat ossa sono.

Et post nec familiare omnibus, in primis Livio.

15. POSSIT UT] Ita duo Vaticani et Perreji. Sed possit quidem falsum de mortua,

quamquam et supra erat versu 9. *Illa velit.* Sed rectius caeteri:

POSSIT ET intentos astu caecare maritos.

Ante haec non debuit tentare Valckenarius:

Ausa excantatae leges inponere Lunae.

Recte habet *Audax cantatae.* Ovidius amor. II, 5, 38.

Aut ubi cantatis Luna laborat equis.

19. EXORNABAT OPUS] Exo-

Si te Eoa, Doroxanium, juvat aurea ripa,
 Et quae sub Tyria concha superbit aqua,
 Eurypylique placet Coae textura Minervae,
 Sectaque ab Attalicis putria signa toris,
 Seu quae palmiferae mittunt venalia Thebae, 25
 Murraeque in Parthis pocula cocta focis,
 Sperne fidem, provolve deos, mendacia vincant,
 Frange et damnosae jura pudicitiae.
 Et simulare virum, pretium facit. utere causis:
 Major dilata nocte recurret amor. 30
 Si tibi forte comas vexaverit utilis ira,
 Post modo mercata pace premendus erit.
 Denique ubi amplexu Venerem promiseris emto,
 Fac simules pueros Isidis esse dies;
 Ingerat Aprilis Iöle tibi, tundat Amycle, 35
 Natalem Majis Idibus esse tuum.
 Supplex ille sedet: posita tu scribe cathedra
 Quidlibet. has artis si pavet ille, tenes.
 Semper habe morsus circa tua colla recentis,
 Litibus alternis quos putet esse datos, 40

V. 39. circum.

rabat codices, et *ferat* pro *terat*. Caetera vide an Nasonis hoc vindicare possit epist. XVII, 146.

Difficilem culpae suspicor esse viam.

21. DOROXANIUM] A Turnebo est, sed vix verum. Neapolitanus *Dorozantum*, alii aliter. Quaere, si libet: mihi tanti non est.

29. ET SIMULARE VIRUM] Addunt interpretes, virum venturum. Sed *virum simulare* aliud est. Ovidius *metam.* XI, 310.

Phoebus anum simulat, praecipitque gaudia sumit.
 Horatius epist. I, 19, 12.

Quid si quis voltu torvo ferus et pede nuda

Exiguaeque togae simulet textore Catonem?

Recte videtur Heinsius corrigere: *Et simulare iram*. Eoque etiam minus in sequentibus distinguere velim cum codice Groningano:

Si tibi forte comas vexaverit, utilis ira.

quae distinctio est in fine adjectivi postulat: vide nos libro II, 6, 15.

34. ISIDIS] *Sideris esse scripti*: Berqaldus corrigendum monuit. Versu 36. *malis* codices, itidem prave.

39. CIRCUM TUA COLLA] Ex

Nec te Medae delectent probra sequacis;

Nempe tulit fastus ausa rogare prior:

Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,

Cum ferit astutos comica moecha Getas.

In mores te verte viri: si cantica jactat,

45

I comes, et voces ebria junge tuas.

Janitor ad dantis vigilet: si pulset inanis,

Surdus in obductam somniet usque seram.

Nec tibi displiceat miles non factus amori,

Nauta neque adtrita, si ferat aera, manu,

50

V. 45. brachia. 50. nec.

solo Vossiano tertio. Caeteri circa; recte. Quid in talibus Romanae aures probaverint, ex Ovidio apparet amor. I, 6, 37.

Ergo Amor et modicum circa mea tempora vinum

Mecum est.

ubi *circum* scribi non potest. Nec nostri locus V, 6, 62. tentandus erat. Vide et V, 9, 35.

45. SI BRACHIA JACTAT] Heinsii commentum. Scripti, *Si CANTICA jactat.* Virgilius in Catalectis XI, 19.

Dulcia jactantes alterno carmina versu.

Ovidius metam. XI, 153.

Pan ibi dum teneris jactat sua carmina Nymphis.

quamquam Ovidius fortasse alio sensu dixerit, nempe eo quo auctor panegyrici in Pisonem 203.

Quod si digna tua minus est mea pagina laude,

At voluisse sat est; animum, non carmina jacto.

50. NAUTA NEC ADTRITA] Scribe *NEQUE adtrita*, librario-

rum in talibus negligentium nulla ratione habita. Ut carminis hujus foeditatem temperemus taedio ex observationibus grammaticis capiendo, placet exponere, quae de hac re per otium olim perlustrando Virgilio, cujus optima et antiquissima exemplaria superesse constat, invenimus, ut aliis quoque boni aevi poetis emendandis prodesse possint. Ante vocalem igitur apud Virgilium semper scribitur *neque*, paucis vocabulis, quae statim indicabimus, exceptis. Nam quatuor loci, in quibus Heinsius *nec* ante vocalem reliquit, codicum auctoritate corrigendi sunt: Georg. II, 84. *neque Idaeis* habent, omnes; Aen. II, 430. *neque Apollinis* nonnulli; Aen. IX, 129. *neque ignes* Mediceus et, Heinsio teste, caeteri vetustiores; Aen. IX, 428. *neque ausus* Romanus apud Pierium. Quin et alios quatuor, in quibus an qui libri *neque* habeant ignoramus, quamquam codex Mediceus in singulis (praeter Aen.

II, 584. quam ignorat) *nec* exhibeat, immutandos censeo: Aen. II, 432. *nec* ullas; 468. *nec* ullum; 584. *nec* habet; Aen. XI, 382. *nec* inundant: quia *neque* *ullae* legitur georg. III, 352., *neque* *habet* Aen. XI, 413. scriptis consentientibus, *neque* ante in georg. I, 426. II, 287. Aen. XI, 159. et alibi. In quibus *nec* ante vocalem probo, haec sunt: Aen. IX, 152. *nec* equi; Aen. XII, 352. *nec* equis. Causa apparet: *nec* bene novissimus editor Plauti mutavit in Amphitr. I, 1, 19.

Nec aequom *anne* iniquom imperet cogitabit.

Ad id exemplum in Propertio III, 7, 51. *nec* aquosus scripsi e Dresdensi, quomodo apud Ovidiam trist. III, 3, 7. recte editur *nec* aquis. Porro ne ante *ex* quidem toleratur *neque*: Aen. V, 669. *nec* exsaturabile optimi; 781. *nec* exanimes. Noli igitur tentare, quod apud nostrum est IV, 8, 8. *nec* ex aequo. Minus patet, cur *nec* ante *honor* semper ponatur apud Virgilium Aen. XI, 208. XII, 135. 630: optimis tamen libris *neque* in hoc fidem negaverim. Quid, quod apud Propertium II, 4, 19. ne aliter quidem quam *neo* *apertos* scribere ausus sum, nimia fortasse librarium reverentia, sed quod idem repereram apud Ovidium trist. V, 4, 9., in Sabini epist. I, 125., apud Lucanum III, 426. At *neque* *Alcinoi* I, 15, 24., *neque* *Aonium* IV, 2, 42., *neque* *ulla* V, 11, 41. reluctantius quamvis codicibus repo-

sui, et in hoc loco *neque* *attri-*
ta, quia apud Virgilium lege-
ram *neque* *Aonie* ecl. X, 12.,
neque *ullae* georg. III, 352. et
neque ante ad ecl. IX, 35. Aen.
I, 547. 727. X, 355. XI, 44.;
praeterea *neque* *usquam* III, 20,
33., quia Virgilius *neque* *um-*
quam habet Aen. IV, 529. Li-
bro autem V, 10, 21. pessime
hactenus *nec* *inducta* editum
est, cum optimi quique codi-
ces *neque* habeant: *neque* *induit*
Virgilius Aen. IX, 180. Ca-
eterum has regulas poëtis Au-
gusto recentioribus recte appli-
cari posse, nolo contendere.
Certe apud Juvenalem XIII,
98. *nec* est in fine versus, se-
quente in proximo versu *Ar-*
chigone. In quo et hoc novum
est, quod *nec* posuit in fine
versus, cum Virgilius ne qui-
dem in tempus XIX. hexamē-
tri *neque* admiserit, quia inter-
punctio post tempus XVIII. non
probatur; vide scholia ad Iliad.
O, 360. Sed etiam ab mora
octava illam particulam ex-
cludit, ubi posita numeros aut
asperos aut debiliores reddit.
Caeterum quoties hae particu-
lae *neque* et *nec* ante consonam
in thesi ponuntur ita, ut duo
tempora habeant, utraque lo-
cum habet in secundo et quarto
pede, sed in primo *neque* tan-
tum, in tertio *nec*. Aen. X, 679.

Quo *neque* *me* *Rutuli*, *nec*
conscia *fama* *sequatur*.

In hanc regulam quoque libra-
rii frequenter petcarunt, edito-
res Virgiliani bis tantum: ge-
org. IV, 198.

Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
 Cretati medio cum saluere foro.
 Aurum spectato, non quae manus adferat aurum.
 Versibus auditis quid nisi verba feres?
 Qui versus, Coae dederit nec munera vestis, 55
 Istius tibi sit surda sine aere lyra.
 Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,
 Utere, ne quid cras libet ab ore dies.
 Vidi ego odorati victura rosaria Paesti
 Sub matutino cocta jacere Noto. 60

V. 56. arte.

*Quod nec contubitu indulgent, nec corpora se-
 gnes;*
 et Aen. I, 260.

*Magnanimum Aenean; neque
 me sententia vertit.*
 Scribe *Quod neque ex Romano
 aliisque; et in altero loco nec
 me.*

52. CRETATI] Optime correxerunt critici codicum scripturam *Caclati*.

56. ISTIUS TIBI SIT SURDA SINE ARTE LYRA] Hanc scripturam Burmannus praetulit, *Sine arte*. Sed hoc quidem nihil significat, *surda sine arte*. Ista enim jungenda sunt, non *lyra sine arte*. Nam adjectivum aut participium aut verbum ad illa adjici debet, *sine arte*. Ovidius art. amat. III, 258.

*Est illis sua dos, forma sine
 arte potens.*
 Idem amor. III, 13, 10.
*Ara per antiquas facta sine
 arte manus.*
 Propertius V, 1, 6.

*Nec fuit opprobrio facta sine
 arte casa.*
 eleg. 8, 40.

*Et facilis spargi munda sine
 arte rosa.*
 In Priapeis carm. LXXXIII,
 10.

*At, o Priape, saepe floribus
 novis
 Tuas sine arte deligavimus
 comas.*

In iisdem LXIV.
*Huc adde, quod me terribi-
 lem deum fuste
 Manus sine arte rusticae do-
 laverunt.*

quem locum frustra a viris doctis sollicitari existimo, dum anapaestum in impari tantum sede admitti a grammaticis sibi persuaderi sinunt, quae regula Graecis certe numquam nota fuit. Sed apud Propertium scribe:

*Qui versus, Coae dederit nec
 munera vestis,
 Istius tibi sit surda sine AR-
 RE lyra.*
 Ita Groninganus, Neapolita-

His animum nostrae dum versat Acanthis amicae,

* * *

Sed cape torquatae, Venus o regina, columbae.

Ob meritum ante tuos guttura secta focos.

Vidi ego rugoso tussim concrecere collo,

65

Sputaque per dentes ire cruenta cavos,

Atque animam in tegetes putrem exspirare paternas.

Horruit argenti tegula curta foco.

Exsequiae fuerant rari furtiva capilli

Vincula et in mundo pallida mitra situ,

70

Et canis in nostros nimis experrecta dolores;

Cum fallenda meo pollice claustra forent.

Sit tumulus lenae curto vetus amphora collo;

Urgueat hunc supra vis, caprifice, tua.

Quisquis amas, scabris hoc bustum caedite saxis,

75

Mixtaque cum saxis addite verba mala.

V. 69. fuerunt. 74. hanc.

nus, Palatinorum alter et alii; idque Broukhusius bono iudicio recepit. Recte, sine aere:

Si nihil attuleris, ibis *Homere foras*.

62. * * *] Muretus recte eiecit ineptum pentametrum, quem scripti omnes agnoscunt:

Per tenues ossa sunt numerata cutes.

Tum versu 68. bene repositum *Tegula curta*; vide interpretes. Libri habent fore *percula* vel *percula curva*.

69. EXSEQUIAE FUERUNT] Codices universi FUERANT. Monitum de talibus libro I, 12, 29. Mox *claustra* nullus scriptus, sed *caltra*, *coltra*, *cultra*, ut *clatra* cum Beroaldo legendum videatur, nisi quod grammatici *clatros* tantum dici contendunt.

74. URGEAT HANC SUPRA] *Hanc* ex mero typographi Broukhusiani errore provenisse suspicor. Certe omnes, quos vidi, ante Broukhusium, et apud Burmannum manuscripti plerique (ita semper loquitur, ubi *omnes* dicere debebat): *Urgeat HUNC supra*, nempe tumulum. Libro III, 4, 17.

Et sit in exiguo laurus superaddita busto.

75. CAEDITE SAXIS] Ita Livinejus, *Caedite*; codices *Caedito*, postrema syllaba male correpta, quod ante Ovidium nemo facere ausus est, neque hic plus semel trist. IV, 3, 72.

Exemplumque mihi conjugis esto bonae.

In versu minore Burmannus suos libros *Adice* habere notat: *Addite*, quod verissi-

VI.

Sacra facit vates; sint ora faventia sacris,
 Et cadat ante meos icta juvenca focos.
 Cera Philetæis certet Romana corumbis,
 Et Cyrenæas urna ministret aquas.
 Costum molle date et blandi mihi turis honores, 5
 Terque focum circa laneus orbis eat.
 Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris
 Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis.
 Ite procul fraudes; alio sint aëre noxæ:
 Pura novum vati laurea mollit iter. 10
 Musa, Palatini referemus Apollinis aedem;
 Res est, Calliope, digna favore tuo.
 Caesaris in nomen ducuntur carmina: Caesar
 Dum canitur, quaeso, Juppiter ipse vaces.
 Est, Phoebi fugiens Athamana ad litora portus, 15
 Qua sinus Ioniae murmura condit aquae,

V. 3. Serta — certent. 8. cadis. 11. referamus.

mum est, noster cum Palatino papyraceo et Commeliniano.

VI.

3. SERTA PHILETÆIS CERTENT] Libri manu exarati:

CERA Philippeis CERTET Romana corymbis.

Sed *Philetæis* correxit verissime Antonius Volscus. *Cera*, ni fallor, mutari a Scaligero non debuit. Tabulam ceratam dicit, in qua scribebat. Per hoc carmen autem Philetæe se coronam erepturum sperat. Versu 8. scribe *Cadis* littera initiali majore. Monuit Scaliger, quem Broukhusius recte secutus est.

11. REFERAMUS APOLLINIS

AEDEM] Codices, ut videtur, omnes et impressi ante Beroaldum referemus. Recte:

Musa, Palatini REFEREMUS Apollinis aedem;

Res est, Calliope, digna favore tuo.

Canet Propertius: Musæ favorem sibi expetit. Nec repugnant sequentia:

Caesaris in nomen ducuntur carmina,

quia in honorem Caesaris canere jam coepit. Simile est illud eleg. XI, 27.

Ipsa loquor pro me,

quod nec ipsum tentari debuit. Caeterum hoc quoque carmen Propertium Dierum vel Fastorum operi inserere voluisse su-

Actia Iūleae pelagus monumenta carinae,

Nautarum votis non operosa via.

Huc mundi coëre manus; stetit aequore moles

Pinea, nec remis aequa favebat avis. 20

Altera classis erat Teucro damnata Quirino,

Pilaque feminea turpiter acta manu:

V. 21. tenero. 22. apta.

spicor, quod in primis versus 67. confirmat, ultimo carminis decimi simillimus. Male certe Burmannus hic tentat, *Reseramus Apollinis aedem*, quod nec Musae neque Propertio convenit.

17. ACTIA IŪLEAE PELAGUS] Marklandus admodum ingeniose *Leucas* pro *pelagus* scribit: alia ad Horatium Carolus Fea tentasse fertur. Sed nihil opus. Nam qu'd illis rectius?

Est, *Phoebi fugiens Athamanna* ad litora portus,

Qua sinus Ioniae murmura condit aquae,

Actia Iūleae pelagus monumenta carinae,

Nautarum votis non operosa via.

Una res viros doctos non videtur advertisse, *litora portus* jungenda esse. Sic Apollonius Rhodius I, 559.

Ἄλλ' ὅτε δὴ λειμένος περιήγεια κάλλιπον ἀπτήν.

Propertius IV, 21, 23.

Inde ubi Piraei capient me litora portus.

Catullus LXIV, 74.

Egressus curvis e litorebus Piraei.

Lucanus IV, 536.

Inter semirutas magnae Carthaginis arces

Et Clupeam tenuit stationis litora notae.

Pulchre autem *pelagus* ad *litora fugere* dicitur, quod facit sinum. Valerius Flaccus II, 366.

Insequitur niger et magnis cum fluctibus Euris

Intonat Aegaeo, tenditque ad litora pontus.

21. TENERO DAMNATA QUIRINO] Hanc lectionem Beroaldus non primum commentus est, quam dederant ante eum Joannes Calphurnius et Antonius Volscus. Non impugno: sed non deteriorem scripturam libri omnes exhibent hanc:

Altera classis erat TEUCRO damnata Quirino,

Pilaque feminea turpiter ACTA manu.

Antonii classis et Cleopatrae arma divo Quirino ab Augusti partibus stanti damnata erant. Sic intellige, non Augustum pro Quirino. Contra Augustus habet postea *plena Jovis omine vela*. Horatius *carm.* III, 3, 23.

Ilion, Ilion

Fatalis incestusque jud

Hinc Augusta ratis plenis Jovis omine velis,
 Signaque jam patriae vincere docta suae.
 Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus, 25
 Armorum et radiis picta tremebat aqua,
 Cum Phoebus, linquens stantem se vindice Delon, —
 Nam tulit iratos mobilis ante Notos —
 Astitit Augusti puppim super, et nova flamma
 Luxit in obliquam ter sinuata facem. 30
 Non ille adtulerat crinis in colla solutos,
 Aut testudineae carmen inerme lyrae:
 Sed quali aspexit Pelopeum Agamemnona voltu,
 Egessitque avidis Dorica castra rogis,
 Aut qualis flexos solvit Pythona per orbis 35
 Serpentem, inbelles quem timuere lyrae.
 Mox ait: O longa mundi servator ab Alba,
 Auguste, Hectoreis cognite major avis,

V. 26. Armorum radiis. 29. puppim.

*Et mulier peregrina vertit
 In pulverem, ex quo destituit
 deos*

*Mercede pacta Laomedon,
 mihi*

*Castaeque damnatum Mi-
 nervae*

*Cum populo et duce frau-
 dulento.*

Silius IV, 229.

*Ibant in Martem terrae do-
 minantis alumni,*

*Damnati superis, nec jam
 reditura juventus.*

Caeterum mirabile est Burman-
 num in codice Leidensi primo
Teucro Quirino legi narrare, e
 Menteliano autem, qui idem
 liber est, enotare *taucro da-
 mnata Perino*, in quibus an Pe-
 rilli taurus ex III, 18, 12. huc
 translatus lateat ignoro: verum

in eis latere, de quo Burman-
 nus non dubitabat, pernego.
 Sed in versu minore difficilis
 structura est. Acta pro apta
 praebet Groninganus cum aliis
 nonnullis; idque verum est:

*Pilaque feminea turpiter
 ACTA manu.*

26. ARMORUM RADIIS] Ita
 Groninganus cum paucis aliis:
 sed plerique cum Menteliano et
 nostro *Armorum ET radiis*.
 Boukhusius quidem, *Venu-
 stius sane, inquit, abest, et
 rotundius*: sed orationis stru-
 ctura suavior est et facilior,
 quia sequitur *Cum Phoebus*.
 Tum pulchre in hoc versu cor-
 rigunt:

*Armorum et radiis icta tre-
 mebat aqua.*

A a 2

Vince mari: jam terra tua est; tibi militat arcus,
 Et favet ex humeris hoc onus omne meis. 40
 Solve metu patriam, quae nunc te vindice freta
 Inposuit prorae publica vota tuae.
 Quam nisi defendes, murorum Romulus auctor
 Ire Palatinas non bene vidit aves.
 Et nimium remis audent, pro, turpe Latinis: 45
 Principe te, fluctus regia vela pati!
 Nec te, quod classis centenis remiget alis,
 Terreat: invito labitur illa mari;

V. 43. augur. 45. proh turpe, Latinis. 47. remigat.

Sed quidni picta? Audacius
 Varro apud Nonium VI, 16.

Cum pictus aër fervidis late
 ignibus

Caeli choreas astricas ostenderet.

Porro versu 28. videtur verum:
 Nam tulit iratos mobilis
 ante Notos.

In quo ante est ab Lipsio: scripti habent unda. Versu autem 29. PUPPIM scribendum est optimorum codicum auctoritate.

43. MURORUM ROMULUS AUGUR. Murorum AUCTOR vel repugnantibus librariis scribendum esse multis docet ad Horatium Bentlejus. Hoc quod unus codex Regius confirmat, nihil facit ad veritatem. Noli mirari, Lector, quod tam pauca hic tantaque cum brevitate singula notamus: omnia, quae ad rem nostram spectabant, ab aliis praerepta erant in hac elegia maxime. Supra versu 36. ne muta:

imbelles quem timuere lyrae.

Statius Theb. VII, 630.

dum Marte propinque

Horrent Tyrrhenos Heliconia
 plectra tumultus.

Plectrum imbelle Ovidio metam. V, 114.

Cui procul astanti plectrumque imbelle tenenti.

45. ET NIMIUM REMIS AUDENT, PROH TURPE, LATINIS, PRINCIPE TE, FLUCTUS REGIA VELA PATI. Magno molimine hic rem gerit Marklandus, scribendo:

En! nimium remis audent!
proh turpe, Latinos,
Principe te, fluctus regia
vela pati.

At quam bene mutanda interpunctione lux sua his versibus reddi poterat! Distingue:

Et nimium remis audent, pro,
turpe Latinis.
Principe te, fluctus regia
vela pati!

Caeterum scripti habent *prope turpe*: recte reposuit pro Scalliger et ante eum Itali in duobus Vaticanis et in Perreji libro; quin et Puccii liber id exhibuisse fertur

47. CENTENIS REMIGAT ALIS]

Quodque vehunt prorae Centaurica saxa minantis;

Tigna cava et pictos experiere metus.

50

Frangit et adtollit vires in milite causa;

Quae nisi justa subest, excutit arma pudor,

Tempus adest; conmitte rates. ego temporis auctor

Ducam laurigera Julia rostra manu.

Dixerat, et pharetrae pondus consumit in arcus:

55

Proxima post arcus Caesaris hasta fuit.

Vincit Roma fide Phoebi; dat femina poenas;

Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.

V. 49. Centauros. 56. furit.

Non sunt tanti apud me Leidensis secundus et Vossianus tertius, ut hos solos sequi velim. Caeteri omnes REMIGET, quod tuemur ad librum I, 2, 9. Paulo post:

invito labitur illa mari.

Et multo labitur Groninganus cum Menteliano, Guarneriano et aliis. Sed invito noster, quod verissimum est. Ovidius epist. XIII, 125.

Hoc quoque, quod venti prohibent exire carinas,

Me movet: invitis ira paratis aquis.

Idem epist. XVIII, 193.

Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus aequor,

Ire per invititas experiemur aquas.

Auctor Octaviae 41.

paruit liber diu

Oceanus et recepit invitus rates.

Propertius I, 18, 13.

Ah pereat, quicumque rates et vela paravit

Primo, et invito gurgite fecit iter.

Libro IV 6 52.

Et miserum invita traxit hiatus aqua.

Caeterum hoc refer ad aliud, quod praecesserat:

Principe te, fluctus regia vela pati!

Nam Burmannus ne locum caperet, elegans, ut ait, gravitas loci Virgiliani Aen. VIII, 691. effecit, hoc est, studium inane conferendis aliorum poetarum locis sententiarum vincula nexusque indagandi.

49. CENTAUROS SAXA MINANTES] Guyeti commentum. Scriptorum lectio non deterior est, si recte intelligatur:

Quodque vehunt prorae CENTAURICA saxa minantis,

vel minantes. Figuras pictas dicit Centaurica saxa minantes. Sed Broukhusius contra codicum fidem, quorum plerique minantis exhibent, junxerat prorae minantes, quas recte notat minaces certe dicendas fuisse.

56. HASTA FURIT] Sic Broukhusius ex emendatione Guyeti et Heinsii. Nempe critici poe-

At pater Idalio miratur Caesar ab astro;
 Tum deus: En nostri sanguinis ista fides. 60
 Prosequitur cantu Triton, omnesque marinae
 Plauserunt circa libera signa deae,
 Illa petit Nilum cumba male nixa fugaci,
 Hoc unum, jusso non moritura die.
 Di melius! quantus mulier foret una triumphus, 65
 Ductus erat per quas ante Jugurtha vias!
 Actius hinc traxit Phoebus monumenta, quod ejus
 Una decem vicit missa sagitta rates.
 Bella satis cecini: citharam jam poscit Apollo
 Victor, et ad placidos exiit arma choros. 70
 Candida nunc molli subeant convivia luco,
 Blandae utrimque fluant per mea colla rosae

V. 59. miratus. 60. Sum. 72. Blanditaeque.

tas ubique aut furere aut magna verba aut elegantias effundere volunt. Liceat, quaeso, Propertio nostro ita loqui, ut eum locutum esse libri veteres testantur:

*Proxima post arcus Caesaris
 hasta fuit.*

59. AT PATER IDALIO MIRATUS CAESAR AB ASTRO, SUM DEUS, EN NOSTRI SANGUINIS ISTA FIDES] Repono:

*At pater Idalio MIRATUR
 Caesar ab astro.*

TUM deus: En nostri sanguinis ista fides.

Miratur scripti, ni fallor, omnes et impressi ante Muretum. Deum autem sese esse inepte nimis hic affirmabat Caesar, cum illud esset potius agendum, Augustum esse veram et dignam patre Caesare prolem.

72. BLANDITAEQUE FLUANT

PER MEA COLLA ROSAE] Perquam infelix Scaligeri emendatio *Blanditaeque*. Scriptorum lectionem *Blanditiaeque* frustra tueberis; nam *blanditias rosae* quis dixit aut quis intelligit? Viri docti rosas *Blandusias* et *Blandinas* comminiscuntur, de quibus nihil constat. Lego:
 BLANDAE UTRIMQUE fluant
 per mea colla rosae.

Ovidius metamorph. IX, 90.

Una ministrarum fuis utrimque capillis

Incessit.

Idem metamorph. VI, 168.

movensque decoro

*Cum capite immissos humerum
 per utrumque capillos.*

Scriptum erat *Blanduinque* ex more: inde factum *Blanditiaeque*. In versu superiore malunt viri docti *Subeam convivia*, quod dubito an Latinum sit,

Vinaque fundantur praelis elisa Falernis
 Terque lavet nostras spica Cilissa comas.
 Ingenium potis inritet Musa poëtis; 75
 Bacche, soles Phoebos fertilis esse tuo.
 Ille paludosos memoret servire Sicambros:
 Cepheam hic Meroën fuscaque regna canat,
 Hic referat sero confessum foedere Parthum;
 Reddat signa Remi; mox dabit ipse sua. 80
 Sive aliquid pharetris Augustus parcat Eois,
 Differat in pueros ista tropaea suos.
 Gaude, Crasse, nigras si quid sapiis inter arenas;
 Ire per Euphraten ad tua busta licet.
 Sic noctem patera, sic ducam carmine, doneq; 85
 Injiciat radios in mea vina dies,

VII.

Sunt aliquid Manes; letum non omnia finit;
 Luridaque evictos effugit umbra rogos.

V. 75. irritat.

quamquam ineuntur convivia.
 Ovidius fast. IV, 353.

Cur vicibus factis ineant con-
 vivia, quaero.

Valerius Flaccus IV, 760.

Festa dehinc mediis ineunt
 convivia tectis,

Communesque vocant superos.

Sed recte Subeant convivia luco.

Statius silv. III, 1, 77.

Diffugimus, festasque dapes
 redimitaque vina

Abripiunt famuli; nec quo
 convivia migrent,

— — instantes sed proxima
 quaerere nimbi

Suadebant.

75. INGENIUM POTIS IRRI-
 TAT MUSA POËTIS] Scire ve-
 lim, cur hæc esse *procurator* vo-

luerint Scaliger et Livinejus,
 quove nomine displicere pos-
 sit, quod scripti omnes habent,
 IRRITET. Hoc revocamus. Sed
 Potis egregie Itali, cum in scri-
 ptis veterioribus esset Positis.
 Idem vitium apud Ovidium
 art amat. I, 231. viros doctos
 fefellit. Illic scribe:

Dant etiam positis aditum
 convivia mensis;

Est aliquid praeter vina
 quod inde petas.

Saepe illic poti teneris addi-
 cta lacertis

Purpureus Bacchi cornua
 pressit Amor.

non positi Bacchi, quod ridi-
 culum; et positæ mensæ prae-
 cesserant.

Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro,
 Murmur ad extremae nuper humata viae,
 Cum mihi somnus ab exsequiis penderet amoris, 5
 Et quererer lecti frigida regna mei.
 Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos,
 Eosdem oculos; lateri vestis adusta fuit;
 Et solitum digito beryllon adederat ignis,
 Summaque Lethaeus triverat ora liquor. 10
 Spirantisque animos et vocem misit: at illi
 Pollicibus fragiles increpuere manus:
 Perfide, nec cuiquam melior sperande puellae,
 In te jam vires somnus habere potest?
 Jamne tibi exciderunt vigilacis furta Suburae, 15
 Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
 Per quam demisso quotiens tibi fune pependi,
 Alterna veniens in tua colla manu!
 Saepe Venus trivio commissa, et pectore mixto
 Fecerunt tepidas pallia nostra vias. 20
 Nec crepuit fissa me propter arundine custos,
 Laesit et objectum tegula curta caput.

V. 5. amaris. 9. solitam.

VII.

5. QUUM MIHI SOMNUS AB
 EXSEQUIIS PENDERET AMARIS]
 Vide quantum deceperit Bur-
 mannum error typographi
 Broukhusiani. Scilicet in tex-
 tu Broukhusii *amaris* legitur,
 ita conjecisse Livinejum narra-
 tur in nota. Sed exempla, qui-
 bus Livineji conjecturam fir-
 mat, ad aliam lectionem per-
 tinent, *somnus amarus*, eaque
 ipsa est Livineji emendatio.
 Haec et nobis valde probatur,
exsequiis amaris non item. Sed
 codicum scripturam non audeo
 rejicere:

*Cum mihi somnus ab exse-
quiis penderet AMORIS.*

Libro I, 18, 20.

*Illic si qua meum sepelissent
fata dolorem,*

*Ultimus et posito staret
amore lapis.*

Theocritus XXIII, 43.

*Χῶμα δὲ μοι κοίλανον, ὃ μὲν
κρύψει τὸν ἔρωτα.*

9. ET SOLITAM] Scripti so-
LITUM *beryllon*. Frustra *So-
litam* maluit Heinsius, dedit
Broukhusius. Utrumque enim
recte habet.

21. NEC CREPUIT FISSA]

Hoc distichon, quod in codi-

Foederis heu taciti! cujus fallacia verba
 Non audituri diripuere Noti.
 At mihi non oculos quisquam inclinavit euntis. 25
 Unum inpetrassem, te revocante, diem.
 Denique quis nostro furvum te funere vidit?
 Atram quis lacrimis incaluisse togam?
 Si piguit portas ultra procedere, at illuc
 Jussisses, lectum lentius ire meum. 50
 Cur ventos non ipse rogis, ingrate, petisti?
 Cur nardo flammae non oluere meae?
 Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos
 Injicere, et fracto busta piare cado.
 Lygdamus uratur, candescat lamina vernae; — 35
 Sensi ego, cum insidiis pallida vina bibi —;

V. 29. illud. 35 — 38. apud Burm. 43 — 46.

cibus ante versum 27. legitur, recte huc revocari existimq, quamquam incerta res est, nec fortasse ex iis, quae nobis restant, veteris aevi reliquiis explicanda.

27. FURVUM] Vere, ut videtur, Passeratius et Heinsius. Certe *curvum* qui aliter quam inepte explicaret, neminem vidi.

29. AT ILLUD JUSSISSES] Non debuit mutare Muretus, contra librorum consensum, qui habent ILLUC. Quantillum autem ille et illic differunt!

35. LYGDAMUS URATUR] Huc isti versiculi revocandi sunt, quos Scaliger contra codicum fidem alio transtulit. Sed ita scribe:

*Lygdamus uratur, candescat
 lamina vernae; —
 Sensi ego, cum insidiis pal-
 lida vina bibi —;*

AT *Nomas arcanas tollat ver-
 suta salivas:*
 DICET *damnatas ignea te-
 sta manus.*

At *Nomas Groninganus* cum aliis nonnullis, *Dicet omnes.* De sensu tertii versus *Burmannum* vide, confuse tamen ac moleste, ut fere solet, disputantem. Bene autem *Salivas* impressi: scripti plerique *Salinas*. Caeterum *damnatae manus* scelestae sunt. *Petronius: Fulminatus hac pronuntiatione, sicut eram, sine gladio in lectulum decidi, et attulissem mihi damnatas manus, si non inimici victoriae invidissem.* *Silius IX, 126.*

*Parce precor dextrae, non ut
 mihi vita supersit;
 Quippe nefas hac velle frui;
 sed sanguine nostro
 Ne damnes, o nate, manus.*

At Nomas arcanas tollat versuta salivas :
 Dicet damnatas ignea testa manus.
 Quae modo per vilis inspecta est publica noctis,
 Haec nunc aurata cyclade signat humum, 40
 Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,
 Garrula de facie si qua locuta mea est :
 Nostraque quod Petale tulit ad monumenta coronas,
 Codicis inmundi vincula sentit anus.
 Caeditur et Lalage tortis suspensa capillis, 45
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
 Te patiente meae conflavit imaginis aurum,
 Ardenti e nostro dotem habitura rogo.
 Non tamen insector, quamvis mereare, Properti;
 Longa mea in libris regna fuere tuis. 50
 Juro ego Fatorum nulli revolubile carmen,
 Tergeminusque canis sic mihi molle sonet,
 Me servasse fidem. si fallo, vipera nostris
 Sibilet in tumultis et super ossa cubet.
 Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem, 55
 Turbaque diversa remigat omnis aqua.

V. 37. (45.) Aut. 38. (46.) Ducet. 39—46. *Burm.* 35—42,
 48. *Ardeat.* 51. *stamen.*

48. ARDEAT E NOSTRO DOTEM HABITURA ROGO] A Scalligero est lectio mira, nec Latina fortasse. Libri plerique, *Ardeat e nostro.* Repone ex Groningano:

ARDENTI e nostro dotem habitura rogo.

Tibullus II, 4, 46.

At bona quae nec avara fuit, centum licet annos

Vixerit, ardentem flebitur ante rogam.

Silius Italicus II, 424.

Ardentemque rogam media spectabat ab unda,

51. FATORUM NULLI REVOLUBILE STAMEN Ita Passeratii codex et unus Heinsii, haud dubie de Italorum conjectura. Groninganus *revocabile carmen.* Sed verum est, quod plerique habent:

Juro ego Fatorum nulli revolubile CARMEN.

Valerius Flaccus III, 408.

Ensifer hic atraque sedens in veste Celeneus

Insontes errore luit, culpamque remittens

Carmina turbatos volvit plancantia Manes.

Una Clytaemnestrae stuprum vehit, ac rate Cressae
 Portat mentitae lignea monstra bovis.
 Ecce, coronato pars altera vecta phaselo,
 Mulcet ubi Elysias aura beata rosas, 60
 Qua numerosa fides, quaque aera rotunda Cybebes,
 Mitratisque sonant Lydia plectra choris.

V. 57. unaque.

Stattius sily. III, 5, 185.

*cui Chalcidicum fas
 volvere carmen,*

*Lanea cui Phrygii est coma
 fluminis.*

57. UNAQUE CRESSAE] Sic de Livineji emendatione Broukhusius. Libri veteres *Altera Cressae*, contra sensum loci. Sed de structura orationis laboro. Nam in his:

*Una Clytaemnestrae stuprum
 vehit, unaque Cressae
 Portat mentitae lignea mon-
 stra bovis,*

quod interpretibus unam navem intelligere placet, quis probet, cum de nave nihil dictum sit? Dicta autem haec erant:

*Nam gemina est sedes tur-
 pem sortita per a-
 mnem,*

*Turbaque diversa remigat
 omnis aqua.*

quae neque ipsa satis clara sunt, nisi quod *sortita sedes* (*Quaesita* enim ex Groningano nolim) quin passive dicatur, non dubito, de quo usu Forcellinium vide in Latinitatis lexico. Nam si geminam turbam sedes sortitam esse intelligere velles, ut apud Valerium Flaccum II, 483. *sortitaque Lethen Corpora*, deberet

esse: *Turba, et, non Turbaque*. Burmannus geminam sedem indicari vult, quae in cymba Charontis vectoribus assignetur; quod quomodo ex sequentibus manifestum esse contendat, non capio. Malim igitur intelligere geminam, piorum et impiorum, sedem ad amnis inferi litora; quia duas rates esse, quibus animae ad sedes suas vehantur, in sequentibus aperte dicit. Tum vero ex illis,

*Turbaque diversa remigat
 omnis aqua,*

proximum versum explico: Una aqua Clytaemnestram Pasiphaenque et harum similes ad sedem sceleratam portat: altera turba coronato phaselo ad campos Elysios vehitur. Hoc sententiarum filum secuti facile reperiemus, quod ad codicum scripturam *Altera* propius, quam *Unaque* Livineji accedat. Repono:

*Una Clytaemnestrae stuprum
 vehit, AC RATE Cressae*

*Portat mentitae lignea mon-
 stra bovis.*

Aqua Clytaemnestram vehit ac portat rate Pasiphaen. Ovidius art. amat. III, 386.

Andromedeque et Hypermnestre sine fraude maritalae

Narrant, historiae pectora nota suae.

Haec sua maternis queritur vivere catenis 65

Brachia, nec meritas frigida saxa manus.

Narrat Hypermnestre magnum ausas esse sorores :

In scelus hoc animum non valuisse suum.

Sic mortis lacrimis vitae sanamus amores.

Celo ego perfidiae crimina multa tuae. 70

Sed tibi nunc mandata damus, si forte moveris,

Si te non totum Doridos herba tenet.

Nutrix in tremulis ne quid desideret annis

Parthenie. patuit, nec tibi avara fuit.

Deliciaeque meae Latris, cui nomen ab usu est, 75

Ne speculum dominae porrigat illa novae.

Et quoscumque meo fecisti nomine versus,

Ure mihi: laudes desine habere meas.

Pelle hederam tumulo, mihi quae pugnante corymbo

Mollia contortis adligat ossa comis. 80

V. 64. Narrant historiae.

Nec vos Campus habet, nec

vos gelidissima Virgo,

Nec Tuscus placida devehit
amnis aqua.

Idem epist. V, 90.

Denique tutus amor meus est
tibi, nulla parantur

Bella, nec ultrices advehit
unda rates.

Valerius Flaccus operis initio:

— *Caledonius postquam tua*
carbasa vexit

Oceanus.

63. ANDROMEDEQUE ET HYPERMNESTRE SINE FRAUDE MARITALAE NARRANT HISTORIAE PECTORA NOTA SUAE] Haec ita scripta non facile intelligentur. *Pignora nota vult* Livinejus, *historias suas* Marklandus. Quid

vero, si melius distinguendum rem conficimus? Scribe:

Andromedeque et Hypermnestre sine fraude maritalae

Narrant; historiae pectora nota suae.

Andromedam et Hypermnestram pectora historiae suae nota appellat. *Nota historiae suae* non raro apud poetas loquendi modo. *Pectora cara, junctissima, fortissima, passim.* Porro *maritae narrant,* maritalas se narrant. Hoc quoque vulgare. Ovidius proxime ad nostrum, *metam. X, 545*

superata fateri

Cogor, opemque tuam timidis exposcere votis.

Pomosis Anio qua spumifer incubat arvis,

Et numquam Herculeo numine pallet ebur,

Hic carmen media dignum me scribe columna,

Sed breve, quod currens vector ab urbe legat:

HIC TIBURTINA JACET AUREA CYNTHIA TERRA.

85

ACCESSIT RIPAE LAUS, ANIENE, TUAE.

Nec tu sperne piis venientia somnia portis.

Cum pia venerunt somnia, pondus habent.

Nocte vagae ferimur; nox clausas liberat umbras;

Errat et abjecta Cerberus ipse sera.

90

Luce jubent leges Lethaea ad stagna reverti.

Nos vehimur: vectum nauta recenset onus.

Nunc te possideant aliae: mox sola tenebo;

Mecum eris, et mixtis ossibus ossa teram.

Haec postquam querula mecum sub lite peregit,

95

Inter complexus excidit umbra meos.

VIII.

Disce, quid Esquilias hac nocte fugarit aquosas,

Cum vicina novis turba cucurrit agris.

Lanuvium annosi vetus est tutela draconis,

Hic ubi tam rarae non perit hora morae,

V. 83. Hoc.

Ante, in disticho proximo, recte a viris doctis repositum est, *Atque aera rotunda Cybebes*, a qua lectione optimi codices una tantum littera abeunt, *qua quaerar ut unda exhibentes*.

81. POMOSIS ANIO] Pulcherrime restituit Broukhusius. Scripti: *Ramosis Anio qua spumifer*.

83. HOC CARMEN] Scribe hic ex Groningano, Neapol. Mentel. Guarner Bonon et aliis. Si hoc carmen volebat ponere, tum postulabat sensus: hoc breve carmen, sed me dignum. Tum *Hic Tiburtina jacet* omnino vera lectio est, quam a Mureto repositam existimo. Nam scripti omnes in hoc versu corrupti sunt.

Qua sacer abripitur caeco descensus hiatu, 5
 Qua penetrat (virgo, tale iter omne cave)
 Jejuni serpentis honos, cum pabula poscit
 Annua et ex ima sibila torquet humo.
 Talia demissae pallent ad sacra puellae,
 Cum tremere anguino creditur ore manus. 10
 Ille sibi admotas a virgine conripit escas:
 Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
 Si fuerint castae, redeunt in colla parentum;
 Clamantque agricolae: Fertilis annus erit.

V. 6. penetral, 10. tenera.

VIII.

6. QUA PENETRAL, (VIRGO]
 Hoc Scaligeri commento ad-
 misso sequentia *Jejuni serpen-*
tis honos non habent, quo re-
 ferantur; quamquam fatendum
 est, neque hoc carmen esse ela-
 boratum: et erat sane majore
 cura indignum. Omnium li-
 brorum auctoritate repono:

Qua sacer abripitur caeco de-
scensus hiatu,

Qua PENETRAT (virgo, tale
iter omne cave)

Jejuni serpentis honos, cum
pabula poscit

Annua et ex ima sibila tor-
quet humo.

Qua penetrat, ubi per caecum
hiatum insinuat *jejuni ser-*
pentis honos, hoc est, canistra
cibus plena ejus honori data.

10. QUUM TENERA ANGUINO
 CREDITUR ORE MANUS] Hoc
 quoque Scaliger reposuit ex
 libro suo, in quem ex Ita-
 li. alicuius emendatione ve-
 nerat. Quod boni libri omnes
 habent, non est deterius:

Cum tremere anguino credi-
tur ore manus.

In utraque scriptura *ore pro-*
ori est, qualia apud Proper-
 tium permulta agnoscunt in-
 terpretes, licentiam Ennio for-
 tasse aut Lucilio concessam
 aevo Augusteo male tribuentes.
 Apposuimus loca Propertii ple-
 raque, quae ita interpretando
 corruerunt. I, 4, 22.

heu nullo limine carus eris,
 id est, nulla domo. I, 8, 22.

Quin ego, vita, tuo limine
vera querar.

De eo loco multa diximus. I,
 19, 12.

non altera nostro

Limine formosos intulit ul-
la pedes.

Nulla nobis pedes per limen
 nostrum, h. e. superato limi-
 ne, intulit. III, 10, 4.

Turpis Romano Belgicus
ore coler.

Nempe vulgo diceretur in ora.
 IV, 5, 20.

Est poenae servo rumpere
teste fidem.

Huc mea detonsis avecta est Cynthia mannis: 15
 Causa fuit Juno, sed mage causa Venus.
Appia dic, quaeso, quantum te teste triumphum
 Egerit, effusis per tua saxa rotis,
Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna;
 Si sine me, famae non sine labe meae. 20
Spectaclum ipsa sedens primo temone pependit,
 Ausa per inpuros frena movere locos.
Serica nam taceo volsi carpenta nepotis,
 Atque armillatos colla Molossa canes,
Qui dabit inmundae venalia fata saginae, 25
 Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
Cum fieret nostro totiens injuria lecto,
 Mutato volui castra movere toro.
Phyllis Aventinae quaedam est vicina Dianae,
 Sobria grata parum: cum bibit, omne decet. 30
Altera Tarpejos est inter Teia lucos,
 Candida: sed potae non satis unus erit.
His ego constitui noctem lenire vocatis,
 Et Venere ignota furta novare mea.

Fidem, cui servus testis fuit.
IV, 5, 24.

Si placet, insultet, Lygdame, morte meae.

Ita legit Scaliger: sed poeta dicit: *insultet mihi morte mea.*

IV, 10, 36.

Una Philippeo sanguine inusta nota.

Dictum ibi. V, 7, 77.

Et quoscumque meo fecisti nomine versus.

Expositum ad librum III, 5, 26. Non est igitur, ut hoc in loco ore pro casu tertio accipiamus et Propertio potius, quam librariis, errorem ascribamus. Recte, ut puto, Heinsianus,

Vossianus quartus, D'Orvillianus secundus et alii:

Cum TREMBRE anguino creditur ore manus,

quod et ipsam haud dubie a docto aliquo italo venit.

15. DETONSIS MANNIS. Scripti ab annis: Beroaldus correxit, a quo est etiam versu 23. *Serica nam taceo.* Hoc non est verum: si quis alius felicior verius quid ex monstris codicum scripturis erueret, non invidebo, qui tempus aliis rebus utilius impendendum in hoc carmine emaculando non terere decreverim. Post versu 28. *Multato vel Mutato na-*

Unus erat tribus in secreta lectulus herba: 35
 Quaeris concubitus? inter utramque fui.
 Lygdamus ad cyathos, vitrique aestiva supellex,
 Et Methymnaei Graja saliva meri.
 Nilotes tibicen erat, crotalistria Phyllis,
 Et facilis spargi munda sine arte rosa. 40
 Nanus et ipse suos breviter concretus in artus
 Jactabat truncas ad cava buxa manus.
 Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
 Recidit inque suos mensa supina pedes.
 Me quoque per talos Venerem quaerente secundos; 45
 Semper damnosi subsiluire canes.
 Cantabant surdo, nudabant pectora caeco:
 Lanuvii ad portas, hei mihi, solus eram;
 Cum subito rauci sonuerunt cardine postes,
 Et levia ad primos murmura facta Laris. 50
 Nec mora, cum totas resupinat Cynthia valvas,
 Non operosa comis, sed furibunda decens.
 Pocula mi digitos inter cecidere remissos,
 Palluerantque ipso labra soluta mero.

V. 52. comas. 54. Palluerunt.

luit scripti: *volui idem Beroaldus*. Porro v. 37. *utrique codices*, quod correxit Scaliger: *versu proximo Graja fecit ex Graeca et grata Palmerius*. *Nilotes* autem in 39. Scaliger reposuit pro *Nile tuus*; neque in ullo bono libro *crotalistria*, sed varia verborum portenta. Ibidem *Phyllis* non videtur verum: Burmannus probabiliter corrigit *Phidis*. Versu sequente 41. *Magnus* in scriptis, unde recte factum *Nanus* a Beroaldo. Sed jam fere piget nos instituti nostri omnia, quae contra codicum fidem recepta sunt, enotandi: perficiemus ta-

men victo taedio etiam inviti.

52. NON OPEROSA COMAS] Ita Broukhusius, Graecismi studio. Libri scripti COMIS, nec rejicio. Ovidius fast. III, 465.

Interea Liber depexos crinibus Indos Vincit.

metamorph. IV, 261.

Sedit humo nuda nudis incomta capillis.

Paullo ante Burmannus:

Nec levia ad primos murmura facta Lares.

Et levia retinemus, ut Cynthia, quid suspicaretur quidque faciendum esset, comitibus insusurraverit.

54. PALLUERUNT IPSO] Co-

Fulminat illa oculis, et, quantum femina, saevit: 55

Spectaclum capta nec minus urbe fuit.

Phyllidos iratos in voltum conjicit ignis;

Territa vicinas Teia clamat aquas.

Lumina sopitos turbant elata Quirites,

Omnis et insana semita nocte sonat. 60

Illas direptisque comis tunicisque solutis

Excipit obscuræ prima taberna viae.

Cynthia gaudet in exuviis, victrixque recurrit,

Et mea perversa sauciat ora manu,

Inponitque notam collo, morsuque cruentat, 65

Praecipueque oculos, qui meruere, ferit.

Atque ubi jam nostris lassavit brachia plagis,

Lygdamus ad plutei fulcra sinistra latens

Eruiitur, geniumque meum prostratus adorat.

Lygdame, nil potui: tecum ego captus eram. 70

Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,

Cum vix tangendos praebuit illa pedes,

Atque ait: Admissae si vis me ignoscere culpae,

Accipe, quae nostrae formula legis erit.

Tu neque Pompeja spatiabere cultus in umbra, 75

Nec cum lascivum sternet arena forum.

Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum,

Aut lectica tuae sidat operta morae.

Lygdamus in primis, omnis mihi causa querelae,

Veneat et pedibus vincula bina trahat. 80

Indixit leges. respondi ego: Legibus utar.

Riserat inperio facta superba dato.

V. 69. Exuitur. 81. respondi, Ego l. u.

dices scripti PALLUERANTQUE; recte. Labra jam palluerant ante, quam pocula exciderent manibus.

69. EXUITUR] Haud dubie vera lectio codicis Neapolitani ERUITUR. Sed protractus ex

eodem libro non accipiendum duco.

78. SIBAT OPERTA] Plerique libri habent *Sudet, Sidet* Neapolitanus. *Aperta* idem et Bononiensis: *operta* est in Guarneriano. *Operta* scribas

Dein, quemcunque locum externae tetigere puellae,
 Sufficit, et pura limina tergit aqua,
 Imperat et totas iterum mutare lacernas, 85
 Terque meum tetigit sulfuris igne caput.
 Atque ita, mutato per singula pallia lecto,
 Et sponda et toto solvimus arma toro.

IX.

Amphitryoniades qua tempestate juvencos
 Egerat a stabulis, o Erythea, tuis,
 Venit ad eductos pecorosa Palatia montis,
 Et statuit fessos, fessus et ipse, boves,
 Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaque 5
 Nauta per urbanas velificabat aquas.
 Sed non infido manserunt hospite Caco
 Incolumes: furto polluit ille Jovem.

V. 88. movimus. 3. invictos nemorosa.

an *aperta*, nihil interest. Puellae vehebantur in *operta lectica*, quae aperitur, cum deposita est ad colloquendum.

84. *SUFFICIT*. Verissime Beeroaldus. Vicentiae impressum est *Suffocat*, bis ab Antonio Volsco editum *Sufficit*. Codicum scripturas apud alios vide. Neapolitanus: *Sufficat. pura*, non *Sufficat et*.

88. ET SPONDA ET TOTO MOVIMUS ARMA TORO] Nicolai Heinsii felicissimam, ut appellat, restitutionem exoculari sese Broukhusius scribit. Non pudebat igitur rei obscae impudica verba addidisse? Praeterea *sponda* et *torus* otiose copulantur, cum alterutrum sufficiat. Codices scripti:

Respondi, et toto solvimus
arma toro.

Vitiose quidem *Respondi*, quod corrigat cui libuerit: sed recte, puto, *SOLVIMUS arma*, quamquam Broukhusio non videatur Latinum esse. Propertium certe hoc minus proprium loquendi genus non dedecet, translatum illud a *solvendis ballis* et *jurgiis* et *certaminibus*.

3. VENIT AD INVICTOS NEMOROSA PALATIA MONTES] *Nemorosa* Broukhusius ex Heinsiano recepit: caeteri *PECOROSA*, quod Vulpus recte tuetur. Porro *ad invictos* impressi omnes, quod negotium facit interpretibus. Sed aliter membranae: Groninganae, *Venit et adductos*, Neapolitanae

Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
 Per tria partitos qui dabat ora focos. 10
 Hic, ne certa forent manifestae signa rapinae,
 Aversos cauda traxit in antra boves.
 Nec sine teste deo: furem sonuere juvenci;
 Furis et implacidas diruit ira fores.
 Maenalius jacuit pulsus tria tempora ramo 15
 Cacus; et Alcides sic ait: Ite boves,
 Herculis ite boves, nostrae labor ultime clavae,
 Bis mihi quaesitae, bis mea praeda, boves;
 Arvaque mugitu sancite boaria longo.
 Nobile erit Romae pascua vestra forum. 20
 Dixerat; et sicco torret sitis ora palato;
 Terraque non ullas feta ministrat aquas.
 Sed procul inclusas audit ridere puellas.
 Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
 Femineae loca clausa deae, fontisque piandos, 25
 Inpune et nullis sacra resecta viris.

V. 20. erunt.

et ad victos, in adductos Menteliana cum caeteris plerisque.

Repono:

*Venit ad EDUCTOS pecorosa
 Palatia montes.*

Virgilius Aen. II, 460.

*Turrin in praecipiti stantem
 summisque sub astra*

Eductam tectis.

et Aen. VI, 650.

*Cyclopum educta caminis
 Moenia conspicio.*

et Aen. XII, 674.

*Turrin, compactis trabibus
 quam eduxerat ipse.*

Lucanus II, 428. de Apennino:

*Longior educto qua surgit in
 aëra dorso.*

Stattius Theb. III, 460.

*Mons erat audaci seductus
 in aethera dorso.*

9. INCOLA CACUS] *Insula habent scripti: Incola impressi; certe Volscus quoque in notis agnoscit, quamquam anno MCCCCLXXXVIII. in textu dederit Insula. Sed Accola volebat Johannes Schraderus. Non recte. Cacus Palatini montis accola fuit, incola Velabri; vide vers. 5. 6.*

20. NOBILE ERUNT ROMAE PASCUA VESTRA FORUM] Ita interpolavit Francio auctore Broukhusius. Libri omnes ERIT, et recte quidem. Ovidius fast. I, 244.

*Tantaque res paucis pascua
 bubus erat.*

Devia puniceae velabant limina vittae,
 Putris odorato luxerat igne casa,
 Populus et longis ornabat frondibus aedem,
 Multaque cantantis umbra tegebat avis. 30
 Huc ruit in siccam congesto pulvere barbam;
 Et jacit ante fores verba minora deo:
 Vos precor, o luci sacro quae luditis antro,
 Pandite defessis hospita fana viris.
 Fontis egens erro, circaque sonantia lymphis, 35
 Et cava suscepto flumine palma sat est.
 Audistisne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
 Ille ego sum; Alciden terra recepta vocat.
 Quis facta Herculeae non audit fortia clavae,
 Et numquam ad natas irrita tela feras, 40
 Atque uni Stygias homini luxisse tenebras?

* * *

V. 35. circoque. 40. notas. 41. hominum.

Sic ibi meliores libri, non erant.

35. CIRCOQUE SONANTIA LIMPIS] Sic Scaliger, infelici conatu. Recte Burmannus obnititur, ipse tentans, *circum antra sonantia lymphis*. Nobis interim placet codices sequi consensu exhibentes:

Fontis egens erro, CIRCAQUE sonantia lymphis.

Aquae egentem se errare dicit, et quidem circa loca sonantia lymphis. Mire quidem, non nego, *sonantia lymphis*, nullo substantivo adjecto: sed et hoc Propertio concedatur, praesertim in hoc libro quinto. Ita tamen dicimus certe *patentia*. Caeterum superiore versu Scaliger egregie correxit *hospita fana*: scripti habent *vana vel vestra*.

40. ET NUMQUAM AD NOTAS IRRITA TELA FERAS] Ita Broukhusius, *Notas*; satis bene: certe melius non est, quod Itali excogitaverunt, *Vastas feras*. Sed recte veteres:

Et numquam ad NATAS irrita tela feras.

Quotiescumque nova monstra nascantur, sua tela irrita negat.

41. UNI STYGIAS HOMINUM] Sic impressi, sed scripti omnes:

Atque uni Stygias HOMINI luxisse tenebras.

Sibi uni omnium homini, id est, cum tamen homo esset. Sic supra IV, 17, 5.

— mortalis dextra cum quaereret urbes.

Huic autem versui codices subjiciunt versum alic loco

Quid, si Junoni sacrum faceretis amarae?
 Non clausisset aquas ipsa noverca suas.
 Sin aliquam voltusque meus setaeque leonis 45
 Terrent et Libycò sole perusta coma,
 Idem ego Sidonia feci servilia palla
 Officia, et Lydo pensa diurna colu,
 Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus,
 Et manibus duris apta puella fui, 50
 Talibus Alcides: at talibus alma sacerdos,
 Puniceo canas stamine vincta comas:
 Parce oculis, hospes, lucoque abscede verendo;
 Cede agedum, et tuta limina linque fuga,
 Interdicta viris metuenda lege piatur, 55
 Quae se summota vindicat ara casa,
 Magno Tiresias aspexit Pallada vates,
 Fortia dum posita Gorgone membra lavat,
 Di tibi dent alios fontis: haec lympa puellis
 Avia secreti limitis una fluit. 60
 Sic anus: ille humeris postes concussit opacos,
 Nec tulit iratam janua clausa sitim.
 At postquam exhausto jam flumine vicerat aestum,
 Ponit vix siccis tristia jura labris:
 Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem 65
 Accipit; haec fesso vix mihi terra patet.

V. 43. Quod si. 48. Lyda.

non aptum, qui recurrit infra
66.

43. QUOD SI JUNONI] Aptius futurum erat: Quod si vel Junoni sacrum faceretis. Pulchrior est scriptura libri Guarneriani:

QUID, si Junoni sacrum faceretis amarae?

quam et aliquot Italici agnoscunt. Sed mox Sin aliquam Mureto debere videtur: priores cum scriptis aliquem.

48. LYDA—COLU] LYDO habent scripti et impressi ante Beroaldum. Hoc in locum suum redeat; vide quae diximus eleg. I, 72. Postea Magnò versu 57. in libro vetere, hoc est, Italico, Passeratii: itaque Lipsius, praeclare: male codices Magnam, et versu 60, fuit, pro quo fluit legendum vidit Fruterius. Extremo carmine Tatiae Cures in scriptis, quod Scaliger correxit.

Maxima quae gregibus devota est Ara repertis,
 Ara per has, inquit, Maxima facta manus,
 Haec nullis umquam pateat veneranda puellis,
 Herculis eximii ne sit inulta sitis.

70

Sancte pater salve, cui jam favet aspera Juno;
 Sancte, velis libro dexter inesse meo.

Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
 Sic Sancum Tatii composuere Cures.

X.

Nunc Jovis incipiam causas aperire Feretri,
 Armaque de ducibus trina recepta tribus,
 Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires.
 Non juvat e facili lecta corona jugo.

Inbuis exemplum primae tu, Romule, palmae

5

Hujus, et exuvio plenus ab hoste redis,
 Tempore quo portas Caeninum Acronta petentem
 Victor in eversum cuspidè fundis equum.

Acron Herculeus Caenina ductor ab arce,

Roma, tuis quondam finibus horror erat.

10

Hic, spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
 Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.

V. 4. ex. 6. exuviis. 11. Quirinis.

X.

4. EX FACILI] Meliores:
 Non juvat E facili.

6. ET EXUVIIS PLENUS] Haec scriptura, quam in exemplaribus Muretinis primum comparuisse existimo, nullam habet a libris veteribus fidem. In his autem ii sunt litterarum ductus, quibus duae paris fere bonitatis lectiones indicari poterunt. *Eximio* Groninganus, Mentel. Guarner. alii, *Exuvio* Neapolitanus. Quaeritur, utro modo legendum sit:

et eximio plenus ab hoste redis,

an,

et exuvio plenus ab hoste redis.

Illud Broukhusio placebat: ego hoc praestare judico, *EXUVIO plenus*. Nam hoc adjectivum *plenus* non bene hic nude poni videtur, praesertim cum victor *palma plenus* non possit dici. Praeterea summa rei in hoc non erat, ut eximius hostis, sed ut dux caederetur a duce.

11. EX HUMERIS AUSUS SPE-

Hunc videt ante cavas librantem spicula turris
 Romulus, et votum occupat ante ra 13.
 Juppiter, haec hodie tibi victima conruet Acron, 15
 Voverat: et spolium conruit ille Jovi.
 Urbis virtutisque parens sic vincere suevit,
 Qui tulit aprico frigida castra Lare.
 Idem eques et frenis, idem fuit aptus aratri,
 Et galea hirsutis comta lupina juba. 20
 Picta neque inducō fulgebat parma pyropo;
 Paenebant caesi baltea lenta boves.
 Cossus at insequitur Vejentis caede Tolumni,
 Vincere cum Vejos posse laboris erat,
 Nec dum ultra Tiberim belli sonus, ultima praeda 25
 Nomentum et captae jugera terna Corae.

V. 13. *vibrantem*. 20. *hirsuta* — *juba*. 21. *nec*. *Versus* 25.
 26. *ante* 23. 24. *positi*. V. 26. (24.) *pauca*,

HARE QUIRINIS] Non tanta est
 libri Cujaciani auctoritas, ut
 Sciliger hoc ex eo recipere de-
 buerit. Caeteri:

*Hic spolia ex humeris ausus
 sperare QUIRINI*

Ipsa dedit.

Quod si quis forte illa elegantia
 aegre caret, *humeris Quirinis*,
 soni elegantiam, qua damnnum
 compensetur, indicabit Gellius
 noct. Att. VII, 20.

13. VIBRANTEM SPICULA]
 Libri optimi, Groninganus,
 Neapolitanus, Bononiensis,
 Guarnerianus, Palatinus prior,
Librantem spicula. Nihil pae-
 ne refert: sed LIBRANTEM ma-
 gis proprium est, cum *vibra-*
tur hasta ab emittente. Apud
 Virgilium quoque Aen. XI,
 607., quo loco *vibrantem* tu-
 getur Broukhusius, Johannes
 Schraderus corregebat:

*hastasque reductis
 Protendant longe dextris et
 spicula librant.*

20. ET GALEA HIRSUTA
 COMTA LUPINA JUBA] Va-
 stum litterae *a* quinquies repe-
 titae sonum codex Groninga-
 nus tollit, HIRSUTIS JUBIS ex-
 hibendo. Quidni sequamur?
 Nam Broukhusius frustra sibi
 aures obturat, hunc sonum in
 cultu itidem agresti displicere
 posse negans.

23. NEC DUM ULTRA. 25.
 COSSUS AT] Horum disticho-
 rum ordo commutandus est,
 omnium codicum auctoritate.
 Rationes, quibus Passeratius
 Broukhusio transpositionem
 persuaserat, Schraderus evertit
 emendationum cap. IX, pag.
 181.

26. JUGERA PAUCA CORAE]
 Hujus scripturae auctor non ex-

O Veji veteres, et vos tum regna fuistis,
 Et vestro posita est aurea sella foro :
 Nunc intra muros pastoris buccina lenti
 Cantat, et in vestris ossibus arva metunt. 30
 Forte super portae dux Veïus astitit arcem,
 Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.
 Dumque aries murum cornu pulsabat aheno,
 Vinea qua ductum longa tegebat opus,
 Cossus ait : Forti melius concurrere campo. 55
 Nec mora fit; plano sistit uterque gradum,
 Di Latias juvare manus; desecta Tolumni
 Cervix Romanos sanguine lavit equos.
 Claudius Eridanum trajectos arcuit hostis,
 Belgica cum vasti parma relata ducis 40

V. 27. Et. 34. Vineaeque inductum. 40. cui.

stat, jugera pauca. Aliquot Italici habent *parva*: libri sinceri *jugera terra*, quo modo librarii multos Propertii locos corruperunt duobus substantivis perperam junctis. Paulo ante v. 18. *a porco lare*; II, 10, 12. *fluviis vadis*; III, 27, 3. *pennis columbis*; IV, 2, 18. *formis rotis*; IV, 4, 18. *Parca die*; V, 5, 70. *pallia mitra*; V, 7, 36. *pallia vina*. Hic quidem Lipsius et Scaliger bene correxerunt, *jugera TERNA*. Vide Scaligerum.

27. ET VEJI VETERES ET VOS TUM] Nihil agunt, qui et *Volscüm* reponunt de Italorum conjectura: Vejos tum fuisse non dicit, sed Vejos regna fuisse. Sed particula *et* nullo cum fructu repetitur. Recte probat Schraderus codicis Groningani scripturam:

O Veji veteres, et vos tum regna fuistis.

34. VINEAEQUE INDUCTUM] Difficile dictu est, cuniculi cur *opus inductum* appellentur. Libri optimi Neapolitanus, Mantelianus, Bononiensis, Guarnerianus:

Vinea qua ductum longa tegebat opus.

Mox recte, puto, Broukhusius et Marklandus:

— Fortis melius concurrere campo,

id est, *fortes*. At versu sequente bene editum:

— plano sistit uterque gradum,

quod Lipsius antiq. lect. II, 29. in vetera libro legisse testatur: caeteri *gradu*. Plano autem, ut apud Virgilium georg. II, 273.

Collibus an plano melius sit ponere vitem,

Quaere prius.

59. CLAUDIUS ERIDANUM TRAJECTOS. 40. BELGICA CUI.

Vir dumari, — genus hic Rheno jactabat ab ipso,
 Nobilis e tectis fundere gaesa rotis —
 Illi virgatis jaculanti ut ab agmine braccis
 Torquis ab incisa decidit unca gula.
 Nunc spolia in templo tria condita; causa Feretri, 45
 Omine quod certo dux ferit ense ducem;
 Seu, quia victa suis humeris haec arma ferebant,
 Hinc Feretri dicta est ara superba Jovis.

XI.

Desine, Paulle, meum lacrimis urguere sepulcrum;
 Panditur ad nullas janua nigra preces.

V. 43. jaculantis. 47. huc.

43. ILLI VIRGATIS JACULAN-
 TIS AB AGMINE BRACCIS]

Libri omnes habent *Claudius a Rheno trajectos*: Guyetus *Eridanum*; bene, opinor. Sed *Belgica cum vasti retineri potuit*. Eam particulam amat *Propertius*. Libro IV, 6, 56.

Saxa triumphales fregere Captharea puppes,

Naufraga cum vasto Graecia tracta salo est.

Libro IV, 17, 30.

Hic olim ignaros luctus populavit Achivos,

Atridae magno cum stetit altus amor.

Libro V, 8, 72.

Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,

Cum vix tangendos praebuit illa pedes.

Eleg. 3, 65.

Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,

Raptave odorato carbasa lina duci,

Plumbea cum tortas sparguntur pondera fundae,

Subdolos et versis increpat arcus equis.

Sed in caeteris pendet oratio, nisi illi pro illius positum dicas cum Scaligero, quod quis ferat in Propertio? *Jaculanti ex agmine fecerunt Itali*, sed nos verius ita:

Belgica cum vasti parma relata ducis

Vir dumari, (genus hic Rheno jactabat ab ipso,

Nobilis e tectis fundere gaesa rotis)

Illi virgatis JACULANTI UT ab agmine braccis

Torquis ab incisa decidit unca gula.

Nam *ab inguine nolim scribi cum Italis*: aptius jungemus, *agmen virgatis braccis*. Caeterum in *Vir dumari* nomine quot modis librarii erraverint, apud alios vide, si libet.

47. HUC ARMA FEREBANT]

Cum semel infernas intrarunt funera leges,
 Non exorato stant adamante viae.
 Te licet orantem fuscae deus audiat aulae:
 Nempe tuas lacrimas litora surda bibent.
 Vota movent superos: ubi portitor aera recepit,
 Obserat herbosos lurida porta rogos.

5

V. 8. umbrosos.

Sic Broukhusius, frustra. Codices HAEC arma victa, id est, haec spolia, quae erant v. 45.

XI.

8. OBSERAT UMBROSOS LURIDA PARCA ROGOS] Laurentius Santenius in hac elegia cum tot doctissimi viri elaboraverint, vix superesse sibi, in quo ingeniam experiri possit, queritur; neque injuria. Nam nullus paene versiculus est, quem non variis modis, frustra saepe et inepte, partim etiam, nec raro, ingeniose tentaverint. Sed et hic cum elegantiae quam veritati magis studerent, factum est, ut operae nostrae non multa quidem, aliqua tamen relinquerentur, interpreti vero paullo etiam plura agenda supersint. Sed cum versiculum, cui haec ascribitur, Santenius ita scriptum dedit, ut legebatur in Vossiano primo, Burmanni altero, D'Orvilliano priore, Perreji codice et duobus Vaticanis, quos omnes ab Italis interpolatos esse multis documentis jam intelleximus. Viri tamen docti, Livineji expositione, qui rogos pro umbris et Manibus poni contendit, ut par erat, rejecta,

huic scripturae, quasi e libris optimis derivata esset, confisi, dum vitium non in medio, sed in extremo versu quaerunt, varia substituere, *umbrosos locos* vel *choros*, et *umbrosas domos* egregie sane Hemsterhusius, Marklandus autem audacior caeteris:

Obsidet umbrosos lurida
 Parca locos,

qui tamen *Obserat* servasse poterat, ut in epicedio Drusi v. 73.

Claudite jam, Parcae, nimium
 reserata sepulcra.

Sed haec conamina evertit scriptura codicum praeter eos, quos indicavimus, omnium, in his Groningani, Neapolitani, Menteliani, Palatinorum, Guarneriani:

Obserat HERBOSOS lurida
 porta rogos,

quam ego unice veram ajo esse: ut facilis, elegans, propria videatur dictio, non postulo. Scilicet *rogum* pro sepulcro posuit, ut et libro IV, 6, 10.

Et mater non justa piaque
 re debita terrae,

Nec pote cognatos inter huc
 mare rogos.

Catullum audi interpretem
 LXVIII, 97.

Sic maestae cecinere tubae, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput.

10

*Quem nunc tam longe, non
inter nota sepulcra,
Nec prope cognatos com-
positum cineres,
Sed Troja obscena, Troja
infelice sepultum
Detinet extremo terra alie-
na solo.*

Contra sepulcrum pro rogo Lu-
canus III, 11.

*Visa caput moestum per hian-
tes Julia terras
Tollere, et accenso furi-
alis stare sepulcro.*

Ne dubites, Virgilius Aen. XI,
188.

*Ter circum adensos cincti
fulgentibus armis
Decurrere rogos.*

Sed haec quidem minus mira-
bilia erunt *sepelire* etiam et
humare pro *cremare* dici cogi-
tantibus. Sed dignum obser-
vatione est, aliud etiam in hoc
loco ausum esse Propertium,
rogum vel *sepulcrum* pro *Orco*
dicere. Nam ita intelligendum
esse praecedentia evincunt:

*Ubi portitor aera recepit,
inquit, hoc est, cum Charonti
navium solutum est,*

*Obserat herbosos lurida
porta rogos.*

Sed sollemne est et Propertio
et aliis, *ignem* et *sepulcrum* po-
nere pro locis inferis. Libro
III, 23, 10.

*Sunt apud infernos tot milia
formosarum —*

*Et quaecumque erat in nume-
ro Romana puella,*

*Occidit. has omnes ignis
avarus habet.*

Hic versu 2. *januam* videtur
sepulcro tribuere:

*Desine, Paulle, meum la-
crimis urguere sepul-
crum;*

*Panditur ad nullas janua
nigra preces.*

Primo versu propria significa-
tione *sepulcrum* posuit. Alibi
est *sepulcrum* pro *Manibus*, ut
apud Catallum XCVI, 1.

*Si quicquam mutis gratum
acceptumve sepulcris
Accidere a nostro, Calve,
dolore potest.*

Ita enim Propertius III, 4, 41.

*Sed frustra mutos revocabis,
Cynthia, Manes.*

et Catullus ipse CI, 4.

*Et mutam nequicquam al-
loquerer cinerem.*

et Tibullus II, 6, 34.

*Et mea cum muto fata que-
rar cinere.*

Nam et *cinis* pro *Manibus*: sed
et *ossa* pro iisdem aliquoties
noster. Quin et tumulari um-
bras facit Ovidius fast. VI, 491.

*Moesta Learchaeas mater tu,
mulaverat umbras.*

et *sepulturam* pro statu Ma-
nijum noster dicit III, 22, 66,

*Ipsa, sepulturae sorte bea-
ta tuae;*

*Narrabis Semelae, quo sis
formosa periclo.*

Eam ipsam dicit mortem libro
V, 7, 69.

Quid mihi conjugium Paulli, quid currus avorum

Profuit, aut famae pignora tanta meae?

Num minus inmitis habui Cornelia Parcas?

En sum, quod digitis quinque levatur, onus.

Damnatae noctes, et vos vada lenta paludes, 15

Et quaecumque meos implicat unda pedes,

Inmatura licet, tamen huc non noxia veni.

Det pater hic umbrae mollia jura meae.

Sic mortis lacrimis vitae sanamus amores,

qui locus non videtur sollicitandus esse. Eodem pertinet, quod libro IV, 17, 31. Marcelli corpus non ad rogum, sed ad Charontem portari jubet:

At tibi, nauta, pius hominum qui trajicis umbras,

Hoc animae portent corpus inane suae.

et in hoc carmine versu 3.

Cum semel intrarunt infernas funera leges.

et libro IV, 4, 14.

Nudus ad infernas, stulte, vehere rates.

Jam igitur, si rogum hic pro Orco posuit Propertius, potuit et *umbrosum* dicere, ut Italis visum est: sed *herbosum* maluit, quia sepulcra herbosa sunt, quae porta obserari dicit.

13. NUM MINUS IMMITES HABUI Plurimum in hac elegia lectores Propertij debent codici Groningano, ex quo plus duodecim loca, quae in caeteris corrupta erant, ad veram lectionem reducta sunt, nisi quod unum alterumve ex Ita-

licis hic illic consentientes habet. Hic igitur *Num minus* et versu sequente *En ac levatur* ex illo libro praestantissimo recepta sunt. Caeterum haec annotari a nobis institutum nostrum non postulat: hoc dicendum est, *habui*, quod sine dubio verum est, certa librorum auctoritate non niti, nisi quod Puccius ita correxit, quem Vallae libro usum esse constat. Praeterea in Scaligeri excerptis inventum est, quibus non fidere consuevimus. Caeteri *habuit*. Paulo post Schraderus tentat:

Et quaecumque meos implicat ulva pedes.

Sed recte haec infernae paludis unda implicare pedes dicitur. Statius Theb. II, 3.

undique pigras

Ire vetant nubes et turbidus implicat aër,

Nec scribam cum Santenio:

Damnatae noctes, et vos vada lenta paludis,

paludes tuente Ovidio metam. I, 757.

et Stygias jubet hoc audire paludes.

Aut si quis posita iudex sedet Aeacus urna,

Is mea sortita vindicet ossa pila.

20

Adsidaeant fratres juxta et Minoïda sellam

Eumenidum intento turba severa foro.

V. 20. In. 21. fratres. juxta Minoïa sella, et.

20. IN MEA SORTITA] Non opus est ea, quae ab aliis monita sunt, repetere. Heinsius verissime corrigit:

is mea sortita vindicet ossa pila.

21. ADSIDEANT FRATRES. JUXTA MINOÏA SELLA, ET] Hoc distichon optimi quique codices ita scriptum exhibent:

Adsidaeant fratres juxta

(*Minoïa sella*

Minoïda sellam

Eumenidum intento turba severa foro.

Nam *Minoïa sella* in plerisque legitur, *Minoïda* in Gronin-gano et aliis paucis. Sed sive hoc sive illud probes, particu-lam copulativam deesse patet; quae quo loco ponenda esset, criticis dubium fuisse video. Scaliger eam cum codice suo, assentiente Puccio et aliquot li-bris Italicis, longi versus fini applicavit:

Adsidaeant fratres. juxta Mi-noïa sella, et

Eumenidum intento turba severa foro.

Quos igitur fratres dicit? Nempe Aeacum et Rhadamanthum. Sed de Aeaco jam dixerat:

Aut si quis posita iudex se-det Aeacus urna.

Altera lectio, et itidem posito in fine versus, priore melior non est:

Adsidaeant fratres juxta Mi-noïda sellam, et

Eumenidum intento turba severa foro.

Italorum factio Vaticana et post juxta interserit; male, si *Mi-noïa sella* scribimus:

Adsidaeant fratres juxta, et Minoïa sella;

sed optime ita:

Adsidaeant fratres juxta ET MINOÏDA SELLAM

Eumenidum intento turba severa foro.

Non assident fratres, sed Eumenides juxta Minoëm ejusque fratres. Et recte *Assidaeant turba*, ut libro IV, 16, 28.

Unde tuum potant Naxia turba merum.

Hac scriptura recepta concidit, quod Santenius culpat, asses-sorem fieri hic Aeacum, qui disticho praecedente erat ju-dex. Sed haec objectio ne cae-teris quidem lectionibus nocet, quandoquidem *assidere* idem fere est quod *sedere*, vel, ut accuratius loquamur, idem quod *sedere in aliquo loco*, Germanice *dasitzen*. Ita Cice-ro utitur *assidere* pro nostro *sich hinsetzen* Academ. I, 4, 14. Et simul, *Assidamus, in-quam, si videtur*. Terentius Heaut. I, 1, 72.

Domum revortor maestus at-que animo fere

Sisyphæ, mole vaces; taceant Ixionis orbes;
Fallax Tantaleo corripere liquor;

- Conturbato atque incerto prae aegritudine.*
Adsidio; adcurrunt servi; socios detrahunt.
Eodem modo usurpatur verbum *astare*. Tibullus I, 10, 8.
Faginus astabat cum *scyphus* ante *dapes*.
Ita noster V, 10, 31.
Forte super portae dux Veius astitit *arcem*.
et IV, 6, 11.
Sed tua nunc volucres astant super ossa marinae.
Virgilius georg. III, 545.
Interit et curvis frustra defensa latebris
Vipera, et adtoniti squamis astantibus *hydri*.
Aen. II, 303.
Excitior somno, et summi fastigia tecti
Ascensu supero, atque adrectis auribus asto.
ac versu 328.
Arduus armatos mediis in moenibus astans
Fudit equus.
et libro III, 123.
Hoste vacare domos, sedesque astare relictas.
et VII, 181.
Saturnusque senex Janique bifrontis imago
Vestibulo astabant, aliique ab origine reges.
et XII, 93.
Exin, quae mediis ingenti adnixa columnae
Aedibus astabat, validam vi corripit hastam.
- Neque alienus iste usus Ovidio. Epist. XX, 106.
Quaeque superba parens, saxo per corpus aborto,
Nunc quoque Mygdonia flebilis astat humo.
metamorph. VIII, 430.
Ante sepulcrales infelix astitit aras.
In Priapeis carmine LXII.
Quid frustra quereris, colone, mecum,
Quod quondam bene fructuosa malus
Auctumnis sterilis duobus astem?
Porro *accubare* quoque et *accumbere* ita positum aliquoties vidimus. Apud Propertium I, 3, 3.
Qualis et adcubuit primo Cephæia somno,
quod vulgo pessime et contra naturam rei exponunt. Virgilius georg. III, 334.
aut sicubi nigrum
Illicibus crebris sacra nemus adcubet umbra.
Catullus LXI, 171.
Aspice, intus ut adcubans
Vir tuus Tyrio in toro
Totus immineat tibi.
Manilius V, 428.
Aut immota ferens in tergus membra latusve,
Non onerabit aquas, summisque accumbet in undis,
Pendebitque super; totus sine remige velum est.
Nec male olim apud Suetonium in Caesare cap. 72. editum fuit:

Cerberus et nullas hodie petat improbus umbras, 25
 Et jaceat tacita labra catena sera.
 Ipsa loquor pro me. si fallo, poena sororum,
 Infelix humeros urgeat urna meos.
 Si cui fama fuit per avita tropaea decori,
 Afra Numantinos regna loquuntur avos, 30
 Altera maternos exaequat turba Libones,
 Et domus est titulis utraque fulta suis.
 Mox, ubi jam facibus cessit praetexta maritis,
 Vinxit et acceptas altera vitta comas;

V. 34. *aspersas.*

*ipse humi ac sub divo accubue-
 rit; ubi nunc cubuerit legitur.*
 Horatii vero locus carm. IV,
 12, 17.

*Nardi parvus onyx eliciat ca-
 dum,*

*Qui nunc Sulpiciis adcubat
 horreis,*

fortasse potius ex illis Homeri-
 eis explicandus est:

*Ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιῆ
 ἠδυνότοιο*

*Ἔσασαν, ἄκρητον θεῖον ποτόν
 ἐντὸς ἔχοντες,*

*Ἐξείης ποτὶ τοῖχον ἀ-
 ρηρότες.*

Certius est, *assistere* ea, quam
 illustramus, ratione posuisse
 Tacitum annal. II, 16. *Inten-
 tus paratusque miles, ut ordo
 agminis in aciem assisteret; et
 Ovidium metam. VII, 640.*

*Ac se tollere humo, rectoque
 assistere trunco;*
 item Lucretium II, 359.

completque querelais

Frundiferum nemus adsistens.

Quid, quod Caesar *ad icere* ita
 dixisse videtur, ut nostro *hin-
 werfen* respondeat, de B. G. II,

21. *Et quod non longius ho-
 stes aberant, quam quo telum
 adjici posset. Sed haec suffi-
 ciant. In sequente pentametro,*

*Fallax Tantaleo corripere
 liquor,*

vellem longus esse, si possem.
 Sed *Tantaleus* pro *Tantalo* non
 magis mihi, quam caeteris in-
 terpretibus, lectum. Quare as-
 sentior Aurato et Heinsio corri-
 gentibus:

*Fallax Tantaleo corripere
 ore liquor.*

30. AFRA NUMANTINOS] Vi-
 tium perantiquum a magno
 Scaligero felicissime sublatum.
 Nam in bonis libris *Aera* legi-
 tur, scilicet AERA PRO AFRA.

34. VINXIT ET ADSPERSAS] *Aspersas*
 Lipius in vetere co-
 dice legisse vult; enotant ex
 suis Puccius, Minturnus, Poc-
 chus, Ferrarius. Sed vereor,
 ne ab Italis venerit. Quod li-
 bri caeteri habent,

*Vinxit et ACCEPTAS altera
 vitta comas,*

simili loco firmemus, licet V.
 9, 49.

Jungor, Paulle; tuo, sic discessura, cubili. 55
 In lapide huic uni nupta fuisse legar.
 Testor majorum cineres tibi; Roma, verendos;
 Sub quorum titulis, Africa, tonsa jaces,
 Te, Perseu, proavi simulantem pectus Achilli,
 Quique tuas proavo fregit Achille domos: 40
 Me neque censurae legem mollisse, neque ulla
 Labe mea vestros erubuisse focos.
 Non fuit exuviis tantis Cornelia damnum:
 Quin erat et magnae pars imitanda domus.
 Nec mea mutata est aetas: sine crimine tota est. 45
 Viximus insignes inter utramque facem.

V. 36. hoc. 38. jacet: 39. Et Persen, — Achillis. 41. nec
 ulla. 44. et erat.

Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus.

36. IN LAPIDE HOC UNI] Nimis ineptum in lapide hoc, nec defendendum ex iis, quae ad versum 8. notavimus. Recte corrigunt viri docti:

In lapide huic uni nupta fuisse legar.

In versu praecedente nihil mutuo. Sic discessura dicit, hoc sensu: nunc ita, ut non sperabam, discedo. Eleganter tamen Huschkius et ante eum Puccius non discessura tentaverunt, cum in aliquot libris Italicis cum discessura vel condissura reperissent.

38. AFRICA TONSA JACET] Hoc ex Heinsiano et Borrichiano Santenius recepit, nimio fastidio caeterorum omnium scripturam contemnens:

Sub quorum titulis, Africa, tonsa JACES.

39. ET PENSEN, PROAVI SIMULANTEM PECTUS ACHILLIS,

QUIQUE TUAS PROAVO FREGIT ACHILLE DOMUS] In fine versus majoris scribe ACHILLI ex Heinsiano et aliis quibusdam, qua forma Propertius alibi quoque utitur. Caetera ut edita sunt, libris plerisque consentientibus, sensu carent. Groninganus habet *proavus*. Cum *Achille* ultima correpta in vocandi casu non videatur ferri posse, nihil umquam verisimilius excogitatum iri censeo, quam quod Santenius voluit:

*TE, PERSEU, proavi simulantem pectus Achilli,
 Quique tuas proavo fregit Achille domos.*

Et pro *Te* in versus initio scripti omnes exhibent libro IV, 12, 55.

44. QUIN ET ERAT] Groninganus *Quin ERAT ET*, quod Broukhusio concinnius sonat. Ejus aurium iudicium Santenius contemnere non debuit. Caeterum et hoc male facit,

Mi natura dedit leges a sanguine ductas,
 Ne possem melior iudicis esse metu.
 Quaelibet austeras de me ferat urna tabellas:
 Turpior adessu non erit ulla meo, 50
 Vel tu, quae tardam movisti fune Cybeben,
 Claudia, turritae rara ministra deae,
 Vel cui, commissos cum Vesta reposceret ignis,
 Exhibuit vivos carbasus alba focos.
 Nec te, dulce caput, mater Scribonia, laesi. 55
 In me mutatum quid, nisi fata, velis?
 Maternis laudor lacrimis urbisque querelis,
 Defensa et gemitu Caesaris ossa mea.
 Ille sua nata dignam vixisse sororem
 Increpat; et lacrimas vidimus ire deo. 60
 Et tamen emerui generosos vestis honores,
 Nec mea de sterili facta rapina domo.
 Tu, Lepide, et tu, Paulle, mecum post fata levamen!
 Conditae sunt vestro lumina nostra sinu.
 Vidimus et fratrem sellam geminasse curulem; 65
 Consul quo factus tempore, rapta soror.
 Filia, tu specimen censurae nata paternae,
 Fac teneas unum, nos imitata, virum,

V. 48. POSSIM. 49. QUAMLIBET. 66. CONSULE QUO FACTO,

quod probat *et eram* a Puccio Perrejoque et e duobus Vatieanis annotatum; nam versus hunc proxime praecedens repugnat.

48. NE POSSIM] Accuratior dictionem praestant Groninganus et Mentelianus, in quibus *Ne POSSEM*.

49. QUAMLIBET AUSTERAS] Sic Livinejus et ante eum Itali. Libri sinceri omnes QUAE-LIBET; nec quicquam interest. Mox *adessu* haud dubie verum est, etsi liber bonus agnoscat

nullus, sed *assensu* plerique. Sin hoc vocabulum alibi non legitur, nec *memoratore* aut *seveli* dixit alius quisquam praeter Propertium.

66. CONSULE QUO FACTO, TEMPORE RAPTA SOROR] Quid hoc, *tempore rapta*? Immo *fato* debuit dici, vel tale quid. Interpretes pro *in tempore* positum volunt, tempestive, opportune. Quid ineptius? Alii variis modis tentarunt: *ex tempore* Fruterius et Heinsius; *ut mea* vel *tu modo rapta* idem

Et serie fulcite genus. mihi cumba volenti
 Solvitur, aucturis tot mea fata malis. * 70
 Haec est feminaei merces extrema triumphii,
 Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
 Nunc tibi commendo, communia pignora, natos.
 Haec cura et cineri spirat inusta meo.
 Fungere maternis vicibus, pater; illa meorum 75
 Omnis erit collo turba ferenda tuo.
 Oscula cum dederis tua flentibus, adjice matris.
 Tota domus coepit nunc onus esse tuum.
 Et si quid doliturus eris sine testibus illis,
 Cum venient, siccis oscula falle genis. 80
 Sat tibi sint noctes, quas de me, Paulle, fatiges,
 Somniaque in faciem credita saepe meam.
 Atque, ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
 Ut responsurae singula verba jaçe.
 Seu tamen adversum mutarit janua lectum, 85
 Sederit et nostro cauta noverca toro,
 Conjugium, pueri, laudate et ferte paternum;
 Capta dabit vestris moribus illa manus.
 Nec matrem laudate nimis; conlata priori
 Vertet in offensas libera verba suas. 90
 Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
 Et tanti cineres duxerit esse meos,

Heinsius; Koppiersius *festo tempore*; Broukhusius *fati crimine*. Repono:

CONSUL quo FACTUS tempore, rapta soror.

Fact⁹ erat scriptum; inde ortum *facto*; hunc ablativum deinde alter secutus est.

69. MIHI CYMBA VOLENTI SOLVITUR, AUCTURIS TOT MEA FATA MALIS] Locus veratissimus et haud dubie male affectus. Non juvat tempus serere in examinandis virorum

doctorum moliminibus. Hoc video, quo plura hic immutentur, tanto magis a veritate aberrari. Fortasse non inepte scribemus ita:

Et serie fulcite genus. mihi cymba volenti

Solvitur, aucturis tot mea fata meis.

ut Cornelia se libenter mori dicat, cum ampla nepotum spe sua fata majora factum iri videat. De *fatis magnis* et *ingentibus* et *maioribus* Bentleyju-

Discite venturam jam nunc sentire senectam,
 Coelibis ad curas nec vacet ulla via.
 Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos! 95
 Prole mea Paullum sic juvet esse senem!
 Et bene habet; numquam mater lugubria sumsi;
 Venit in exsequias tota caterva meas.
 Causa perorata est. flentes me, surgite testes,
 Dum pretium vitae grata rependit humus. 100
 Moribus et caelum patuit; sim digna merendo,
 Cujus honoratis ossa vehantur avis.

V. 102. aquis.

ad Horatium disputavit epist. II, 1, 6.

93. DISCITE VENTURAM JAM NUNC SENTIRE SENECTAM] Hoc nemo probabiliter explicaverit, neque ego possum intelligere. Puto recte facere, qui corrigunt:

Discite venturam jam nunc lenire senectam.

Vide Schraderum in emendationibus cap. IX. pag. 183. Caetera aliorum commenta nullo loco habenda sunt.

102. CUJUS HONORATIS OSSA VEHANTUR AQUIS] In diversa abeunt codices etiam optimi. *Equis* est in Groningano: *Aquis* habent Neapolitanus, Mentelianus, Guarnerianus, Bononiensis et, ut videtur, Palatini. Sed utramque lectionem explicare conatos effectus destituit. Equidem nullus dubito, quin Broukhusius verissime correxerit:

*sim digna merendo,
 Cujus honoratis ossa vehantur AVIS.*

Nam, praeter caetera a Broukhusio exposita, certum est Latine ita dici, *vehi avis* pro *ad avos*. Valerius Flaccus III, 293.

*en quibus adsum
 Colloquiis? cui me hospitio
 Fortuna revexit?*

Propertius IV, 17.

*At tibi, nauta, pius hominum
 qui trajicis umbras,*

*Hac animae portent corpus
 inane suae.*

Lygdamus (Tibull. III.) 4, 31.

Ut virgo juveni primum deducta marito

*Inficitur teneras ore rubentis
 genas.*

Ducere eo modo passim ponitur; neque aliter accipiendum est nostri illud I, 6, 2.

*Tulle, neque Aegaeo ducere
 vela salo.*

Tibullus I, 1, 5.

*Me mea paupertas vitae tra-
 ducat inertis.*

NUMERI CARMINUM ET VERSUUM BURMANNIANI
COMPARANTUR CUM VULPIANIS ET NOSTRIS.

BURM.	VULP.	NOSTRI.
LIB. I.	LIB. I.	LIB. I.
VIII, 27-46	VIII, 27-46	IX
IX-XXII	IX-XXII	X-XXIII
[XV, 15. 16	[XV, 15. 16	[XVI, 21. 22
17-22	17-22	15-20
XIX, 17. 18	XIX, 17. 18	XX, 19. 20
19. 20]	19. 20]	17. 18]
LIB. II.	LIB. II.	LIB. II.
I, 5. 6.	I, 5. 6	I, 9. 10
9. 10	9. 10	5. 6
49. 50	III, 45. 46	IV, 1. 2
51-72	I, 49-70	I, 49-70
73-80	IV, 7-14	IV, 17-24
81-88	I, 71-78	I, 71-78
II, 1-4	III, 1-4	III, 1-4
5. 6	II, 1. 2	II, 1. 2.
7-10	III, 5-8	III, 5-8
11-18	47-54	IV, 3-10
19-54	9-44	III, 9-44
[39. 41]	[29. 31]	[31. 29]
55-68	II, 3-16	II, 3-16
III, 1-6	IV, 1-6	IV, 11-16
7-14	15-22	25-32
IV-VI	V-VII	V-VII
[V, 15-32	[VI, 23-40	[VI, 23-40
VI, 21. 22]	41. 42]	41. 42]
VII, 1-6	VIII, 1-6	VIII, 1-6
	LIB. III.	LIB. IV.
7-8	XVIII, 29. 30	XVII, 29. 30
	LIB. II.	LIB. II.
9-16	VI, 15-22	VI, 15-22
17-28	VIII, 29-40	IX, 13-24
29. 30	9. 10	VIII, 9. 10
31. 32	7. 8	7. 8
33-34	IX, 1. 2	X, 1. 2
35-40	VIII, 11-16	VIII, 11-16
41-78	IX, 3-40	X, 3-40

BURM.	VULP.	NOSTRI.
LIB. II.	LIB. II.	LIB. II.
VII, 79-90	VIII, 17-28	IX, 1-12
91-98	IX, 41-48	X, 41-48
VIII, 1-4	49-52	49-52
5-30	X	LIB. III.
31-36	XI	I
IX	XII	27-32
X	XIII	II
XI. XII	XIV. XV	III. IV
[XII, 3-9	[XV, 5-10	V. VI
9. 10]	3. 4]	[VI, 5-10
XIII, 1-56	XVI	3. 4]
57-74	XVII	VII
XIV, 1-4	XVIII, 1-4	VIII
5. 6	21. 22	IX, 1-4
7-22	5-20	21. 22
23. 24	53. 34	5-20
25. 26	23. 24	X, 11. 12
27. 28	51. 32	1. 2
29. 30	25. 26	5. 6
31-34	27-30	3. 4
35-38	35-38	7-10
XV-XVII	XIX-XXI	13-16
XVIII, 1-42	XXII, 1-42	XI-XIII
43-50	43-50	XIV
51-58	XXIII, 1-8	XV, 1-8
59-64	XXIV, 11-16	9-16
65-80	XXIII, 9-24	XVI, 11-16
81-90	XXIV, 1-10	XV, 17-32
XIX, 1-16	17-32	XVI, 1-10
17. 18	47. 48	XVII, 1-16
19-32	33-46	31. 32
33-36	49-52	17-30
37-46	XXV, 1-10	33-36
47-50	35-38	XVIII, 1-10
51-74	21-34	35-38
75-84	39-48	21-34
XX, 1-20	XXVI, 1-20	39-48
21-58	21-58	XIX
59-74	XXVII	XX
XXI, 1-46	XXVIII, 1-46	XXI
[3. 4	[33. 34	XXII
5-34]	3-32]	[33. 34
		3-32]

B U R M.	V U L P.	N O S T R I.
LIB. II.	LIB. II.	LIB. III.
XXI, 47-62	XXVIII, 47-62	XXIII
XXII	XXIX	XXIV
XXIII, 1-16	XXXI	XXVII
17-20	XXX, 27-30	XXVI, 5-8
21. 22	XXXII, 1. 2	XXVIII, 1, 2
23. 24	XXX, 31. 32	XXVI, 9, 10
25-28	23-26	1-4
29-36	33-40	11-18
37-40	XXXII, 7-10	XXVIII, 7-10
41-44	3-6	3-6
45-52	11-18	11-18
53-64	XXX, 1-12	XXV, 1-12
65-68	19-22	19-22
69-80	XXXII, 19-30	XXVIII, 19-30
81-86	XXX, 13-18	XXV, 13-18
87-118	XXXII, 31-62	XXVIII, 31-62
XXIV. XXV	XXXIII. XXXIV	XXIX. XXX
[XXV, 31-40	[XXXIV, 31-40	[XXX, 31-40
41. 42	41. 42	43. 44
43. 44	43. 44	41. 42
45. 46	45. 46	49. 50
47-50	47-50	45-48
51-66	51-66	51-66
67-82	67-82	69-84
83. 84	83. 84	67. 68
85-94]	85-94]	85-94]
LIB. III.	LIB. III.	LIB. IV.
I, 1-40	I	I, 1-40
41-68	II	41-68
II	III	II
III, 1-22	IV	III
23-70	V	IV
IV-XVII	VI-XIX	V-XVIII
[V, 9-20	[VII, 55-66	[VI, 55-66
21-24	17-20	17-20
25-32	9-16	9-16
33-36	67-70	67-70
37-46	25-34	25-34
47. 48	37. 38	37. 38
49. 50	35. 36	35. 36
51-54	21-24	21-24
55-58	39-42	39-42
59. 60	53. 54	53. 54

B U R M.

- LIB. III.
- V, 61-66
67-70]
- [VII, 47-58
59. 60]
- [IX, 36
40]
[47-58
59. 60
61-68]
- [XII, 13. 14
15. 16]
- [XVI, 29-32]
- XVIII
- XIX, 1. 2
3. 4
5. 6
7. 8
9. 10
11-20
- XX-XXII
- XXIII, 1-20
21-38

LIB. IV.

- I, 71. 72
73-84
85-104
105-108
- III, 35. 36
37. 38
- IV, 17-90
91. 92
- VII, 21. 22
23-26
35-42
43-46
- X, 23. 24
25. 26

V U L P.

- LIB. III.
- VII, 47-52
43-46]
- [IX, 47-58
59. 60]
- [XI, 36
40]
[47-58
67. 68
59-66]
- [XIV, 15. 16
13. 14]
- [XVIII, 31-34]
- XX, 1-10
13. 14
11. 12
15. 16
19. 20
17. 18
21-30
- XXI-XXIII
- XXIV
- XXV

LIB. IV.

- I, 87. 88
71-82
89-108
83-86
- III, 37. 38
35. 36
- IV, 19-92
17. 18
- VII, 25. 26
21-24
39-46
35-38
- X, 25. 26
23. 24

N O S T R I.

- LIB. IV.
- VI, 47-52
43-46]
- [VIII, 49-60
47. 48]
- [X, 40
36]
[49-60
47. 48
61-68]
- [XIII, 15. 16
13. 14]
- [XVII, 31-34]
- XIX
- XX, 1. 2
3. 4
7. 8
5. 6
9. 10
11-20
- XXI-XXIII
- XXIV, 1-20
21-38

LIB. V.

- I, 87. 88
71-82
89-108
83-86
- III, 37. 38
35. 36
- IV, 19-92
17. 18
- VII, 21. 22
23-26
39-46
35-38
- X, 25. 26
23. 24

NUMERI VULPIANI COMPARANTUR
CUM NOSTRIS.

VULP.	NOSTRI.	VULP.	NOSTRI.
LIB. I.	LIB. I.	LIB. II.	LIB. III.
VIII, 27-46	IX	XXVIII, 1-46	XXII
IX-XXII	X-XXIII	47-62	XXIII,
[XV, 15. 16.	[XVI. 21. 22	XXIX	XXIV
17-22]	15-20]	XXX	XXV. XXVI
[XIX, 17. 18	[XX, 19. 20	XXXI-XXXIV	XXVII-XXXV
19. 20	17. 18]	[XXXIV, 31-40	[XXX, 31-40
		41. 42	43. 44
LIB. II.	LIB. II.	43. 44	41. 42
I, 5. 6	I, 9. 10	45. 46	49. 50
9. 10	5. 6	47-50	45-48
III, 1-44	III	51-66	51-66
[29. 31]	[31. 29]	67-82	69-84
45-54	IV, 1-10	83. 84	67. 68
IV	11-32	85-94]	85-94]
VIII, 1-16	VIII		
17-40	IX	LIB. III.	LIB. IV.
IX	X	I	I, 1-40
		II	41-68
	LIB. III.	III-XIX	II-XVIII
X	I	[IX, 47-58	[VIII, 49-60
XI	27-32	59. 60]	47. 48]
XII	II	[XI, 36. 40	[X, 40. 36
XIII	III. IV	47-58	49-60
XIV-XVII	V-VIII	59-66	61-68
XVIII, 1-22	IX	67. 68]	47. 48]
23-38	X	XX, 1-10	XIX
[27-30	[7-10	11. 12	XX, 3. 4
31. 32]	5. 6]	13. 14	1. 2
XIX-XXI	XI-XIII	15-18	7-10
XXII, 1-42	XIV	19. 20	5. 6
43-50	XV, 1-8	21-30	11. 20
XXIII	9-32	XXIV	XXIV, 1-20
XXIV, 1-16	XVI	XXV	21-38
17-52	XVII		
XXV	XVIII	LIB. IV.	LIB. V.
XXVI, 1-20	XIX	VII, 21-24	VII, 23-26
21-58	XX	25. 26	21. 22
XXVII	XXI		

A D D E N D A.

Pag. 4 b. versu 7. post locum Ovidii adde: Homerus Odysse.
XII, 446.

*Συλλήν δ' οὐκ' ἔτ' ἕασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Εἰσιδέειν· οὐ γὰρ κεν ὑπέκφυγον αἰπὴν ὄλεθρον.*

Pag. 8 a, 21. scribe:

Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem.

Tam perge: itaque Propertius III, 13, 15.

Ah nimium faciles aurem praebers puellae.

et Seneca Hippol. 415.

Amare discat, mutuos ignes ferat,

Det facilis aures. mitiga pectus ferum.

Sed aliquanto suavius est hoc concise dictum *facili aure annuit*,
quod auctor panegyrici etc.

Pag. 16 b, 25. post secundum A. Sabini locum ita perge:
qui locus dubium facit, an Bentleius ad Manil. II, 246. recte
interpretatus sit illa Silii Italici XV, 62.

Illa ego sum, verti superum quae saepe parentem

Nunc avis in formam. nunc torvi in cornua tauri.

quae doctius explicat ita, ut paria faciat Euripideo in Bacchis 743.

Ταῦροι δ' ὑβριστὰ κείσ κέρως θυμύμενοι

Τοπρόσθεν, ἐσφάλλοντο πρὸς γαῖαν δέμας.

Pag. 23 b, 1. Quod quartum osui consonantiae genus, id
vereor, ne sine idonea causa finxerim. Nunc ita statuo, ne
apud Ovidium quidem ullum ejus exemplum inveniri. Tertius
et quartus eorum versuum, quos posui, ad tertiam speciem per-
tinet; duo priores ad quintam reducere posse videor. Nam par-
ticula *o* ab Italis etiam nunc apertis labiis, *meo* autem ore angu-
stiore profertur. Nec in *boves* et *Alcides* magis, quam in *Hecate*
et *canes* eandem vocalem esse censeo. Graecum *ης* in his *o*
aperto, *es* Latinum *e* clauso, ut cum iisdem Italis loquamur,
pronuntiatum esse putem.

Pag. 25 a, 2. adde: neque apud Ovidium amor. II, 13, 10.
Bentleianum,

Per septem portas in maris exit aquas.

ubi tuetur *portus* Ovidius ipse epist. XIV, 107.

Per septem Nilus portus emissus in aequor.

Pag. 26 b, versum 11. et sequentes ita concipe: Ita omnia
clara sunt. Veretur, ne Cynthia sibi oscula proficiscentis *posito*
vento debita dicat, concessa sibi venti cessantis beneficio, quae
navigaturum vetuerit solvere.

Pag. 32 b, in fine, post versus Valerii Flacci perge: Idem
VII, 441.

nempe hanc animam sors saeva manebat Funeris.

Pag. 37 a, 33 — 30. ne interpretatione aliena inferantur, scribe:
nec videat contra vota sua, Cynthia proficiscente, hos hiemales
ventos spirare desinere:

Atque ego non etc.

Eadem b, 2. adde: Bene etiam *Atque non*, id est Neque, non
Neve; hic enim ulterius, ne vota sua irrita fiant, deprecatur.
In his etc.

Pag. 41 b. versus quatuor primos ita refinge: Objurgando crudelem exagitavit, ne abiret precatus est, denique, cum votis nihil effici in tam perfida puella vidisset, felicem ei navigationem, suadente amore, optavit: haecine etc.

Pag. 42. indici varietatis lect. Burm. adde: Elegia IX. *adhaeret octavae.*

Ibidem a, 1. adde pag. 71. Tum versu 15: Denique tuo limine vel proprie intelligi potest, vel in amore tuo.

Pag. 48 a, 5. post Heinsii nomen: hisque prior Janus Dousa filius.

Pag. 53 b, 11. Id tamen (nam hunc duplicem turgendi libidine et floridae juventutis significatum habet pariter ac Graeca ὄργην et σφρηγῆν) apud Tibullum de juventutis flore etc.

Pag. 66 a, 15 — 17. Huschkii mentio facienda non fuit.

Pag. 70 b, 1 — 6. Haec accuratius ita concepta habeto: quam expositionem Catulli, quem afferunt, locus adjuvat LXIII, 65.

Mihi januae frequentes, mihi limina tepida,

Mihi floridis corollis redimita domus erat.

nisi quod utrobique limen ab amatoribus frequentantibus illud, quam ab incubantibus, tepidum factum credere malo. Nec Persii illud alienum est I, 109.

ne majorum tibi forte

Limina frigescent.

Cave, inquit, ne te maiores limina sua visere vetent. Hic tamen ad Horatium una respicit Serm. II, 1, 60.

O puer, ut sis

Vitalis metuo, et majorum ne quis amicus

Frigore te feriat.

Quem major amicus frigore ferit, is parcius venire cogitur, itaque limina frigere incipiunt.

Pag. 96 b, 6. scribe: Lego: XERXI AUT, vel XERXIVE imperio etc.

Pag. 99 b, 26. adde: ἄντα μαχομένους.

Pag. 137. in var. lect. adde: V. 49 — 52. Burm. VIII, 1 — 4.

Pag. 206 a, 17. adde: et XLV, 12.

Illo purpureo ore saviata.

Pag. 212. in var. lect. adde: 12. opus.

Pag. 217 b, 14. dubium est. Parin posuit Ovidius remed. 457. Neapolitanus hic etc.

Pag. 225 a, 28. Ita de Aegistho Aeschylus in Choëphoris 480.

καγὼ, πάτερ, τοιάνδε σε χρεῖαν ἔχω,

ἄγγειν, μέγαν προσθεῖσαν Αἰγισθῶ μῦθον.

Pag. 227. versu 67. quid egerim nescio. Veniam dato, Lector, humanae incogitantiae. Recte habet canorus.

Pag. 229 a. post versum 5. haec insere: 77. SUAM LASSUS REQUIESCAT ARENAM] Haec elegantia et ipsa a Scaligero venit. Eodem plane modo habes in Ciri v. 10.

In quo jure meas utinam requiescere Musas

Et leviter blandum liceat deponere amorem.

Alia viri docti passim annotaverunt. Sed hic quidem satis bonum est, quod libri scripti exhibent:

Quamvis ille SUA lassus requiescat AVENA.

Sua avena lassus, ut apud Ovidium epist. XXI, 245.

Jam satis invalidos calamo lassavimus artus.

Pag. 250. var. lect. 31. canunt mea.

Pag. 257 b, 6. Ovidius amor. II, II, 31. ubi puellam, ne navigare velit, hortatur:

*Tutius est fovisse torum, legisse libellos,
Threïciam digitis increpuisse lyram.*

Pag. 260 b, in fine haec Ovidii loca addimus: Amor. III, 6, 29.

*Quid? non Alpheon diversis currere terris
Virginis Arcadiae certus adegit amor?*

Art. amat. II, 248.

Haec dominae certi pignus amoris erit.

Pag. 299 b, 11. scribe: Ibidem, quod in quinto Vaticano legitur *Prata cruentabat Zethus*, ab Italis excogitatum, scribit Heynius: *Prata cruentantur*; etc.

Pag. 324. var. lect. V. 29. *Andromedae.*

Pag. 380 a, 9. adde ex eodem Ovidio: epist. II, 6.

Nec vehit Actaeas Sithonis unda rates.

MINORA VITIA

nostra aut operarum culpa admissa ita corriguntor.

P. 1 b, 15. libro III, 30, 60. 6, var. lect. puellam, 7 a, 15. del.: *luminis* et. 10 a, 39 Eleg. 30, 11 a, 12. nullos: 15 a, 38. *ἔστ' ἀδίκημ', ἀδικῶ.* 19 b. 1. quas forma majores habeat virtutes Cynthia, 20, text. 5. committet 23 a, 1. *libo* b, 19. cur *sim* Ibid. 32. *feros* 24, text. 16. complexae 25 a, 9. dele: quidem 26 a, 29. De Cicerone loquitur: 28 a, 40. hoc te 31 a, 20. quasi adhuc incerto 34 a, 5. *sis*. 35 b, 33. *tum* 37 b, 24. offendo 42 b, 17. *Issaeis*. 43 b, 5. *sidera* 45 a, 10. impugnet, aut quis 46 a, 22. 30, 18. 27, text. 6. complexa Ibid. b, 15. *dolores* 48 a, 2. CALORES. Ibid. 14. amoribus b, 17. EFFECTO 49 a, 3. praesentis esset, 51 a, v. ult. *VERTUA* 53 a, 13. *maximi* 55 a, 27. *ἐκποιήσων*, 6 b, 7. ante in adde: omnes, 61 a, 2. videbis lib. I, 21 (20), 5., apud b, 27. an multi non recte 70 a, 5. *nomini* Ibid. 16. fortassis 71 a, ult. Marklandus: 72 b, 26. accentus rhythmici, ut 73 b, 29. debuit. 75 a, 9. *incerto* b, 30. XIII, 1. 82 a, 4 dele: libri 83 a, 14. Odys. I. 85 a, 12. *refert*. et, *Quem procul* 86 b, 11. Porro militem Galus se — gaudeant, fuga servare 93, text. 2. longas 94 b, 19. si versum 5. 96, text. 2. Xerxi aut imperio 102, text. 3. Omnis 104 b, 15. verum esse illud 110 a, 30. est, si ipsa Cynthia, tanquam altera Helena, quam si prior 110 b, 3. *Hic* 112 b, 33. quaero: me, 113 b, 27. *dici mihi*, 115, summa. LIBER II, 4. [3.] 117, summa. LIBER II, 4. [3. 4.] Ibid. var. lect. III, 1—6. 124 a, 1. nihili 129 b, 9. vae, 145 b, 14. poetae, ut Pr. 151 a, 32. dele: ubi 155 b, 35. solunt 156 a, 13. gerere. I, 11, 21. *Tu cave, ne tristi cupias pugnare puellae.* III, 16, 13. *Et cupit* 158 a, 2. Calpurnius 165 a, 27. cum ita caperent, b, 35. accurate 169 b, ult. *Quin* 179 a, 27. meliorum 184, text. 3. spiraret 193 b, 13. tibi, quia excitaes invidiam. 202 b, 18. cancollavimus 205 b, ult. meliore 206 b, 15. *eludor*. 219, text. 8. Corrupt 223 b, 5. homine 227, text. 13. canorus Ib. var. lect. nec, se minor, ore canorus a, 14. quod in libris omnibus infra 228 a, 7. canorus Ibid. 8. carmine cessit 229 a, 12. attingunt 234 a, ult. *lenisse* 235, text. 10. cecinit. 240 b, 21. nimis magnum 241 a, 7. *vig.* 243 b, 21. et quod est apud 245 a, 18. libro V. 250 b, 13. praeterea 250 a, 10. *accedat*, 257 b, 24. docti: 259 b, 6. 7. *externas extremas*, 260, text. 1. circa 262, text. 7. tecum aut 265, text. 3. 4. Est quibus a, 4. Jovem, ut aug. 270 a, 13. sed bene *mollia frena et jussa* 271, text. 1. *lympha*, 274, text. 6. suos, b, 6. *regna* 279, text. 1. *lacunis*, 281 a, 11. exercendae 284, text. 4. *virgineos* Ibid. in var. lect. 30. *vimineos*. 286 a, 5. *Pompejo* 289 b, 27. *sensus*

293 b, 29. hi 294 a, 13. Amazonidum 301, text. 5. hiantia
 302 b, 35. Quali 310 b, 14. dele: praeterea 315 a, 21. quibus
 323, text. 10. lymphia a, ult. *Origae* accedentes reponamus;
 324, text. 8. rates; 333 a, 9. saepe 337 a, 17. Virgilium
 338 a, 9. tecum; 340 a, 1. proxime 346, text. 18. sumta
 351 a, 18. Ista 352, text. 4. iste. Ibid. var. lect. V. 28. ille
 355, text. 3. aestu; b, 1. eundemque inepte *patrem* 356, text.
 16. futilis 370 b, ult. *judex* 379 b, 10. inferni 382 b, 1. te-
 mero 389, text. 3. saetaeque 394 b, 6. dele: et 397 b, 29. 30.
 dele: idem quod 399 a, 10. Homericis 401 b, 15. rapta
 402 a, 14. terere 402 b, 14. Bentlejus

In Praefatione pag. IV, 22, criticas XXI, 16, comparent.

Sumtibus Gerh. Fleischeri iun. bibliopolae
Lipsiensis hi quoque libri prodierunt.

- Apollonii Rhodii Argonautica.** Ex recens. et cum notis R. F. P. Brunckii. Edit. noua auct. et correctior. Accedunt scholia graec. ex Cod. biblioth. Parisinae nunc primum euulgata. 2 Vol. 8 maj. 1810 et 1812.
Charta impress. 6 thlr.
Charta script. 7 thlr. 12 gr.
- Aristophanis Comoedia Plutus.** Adiecta sunt scholia vetusta. Recognouit ad veteres membranas, variis lect. ac notis instruxit, et Scholiastas locupletauit Tiber. Hemsterhuis. Edit. noua emend. et append. notarum aucta. 8 mai. 1811.
Charta impress. 3 thlr. 8 gr.
Charta script. 4 thlr.
- Aristotelis ars poëtica, cum commentariis** God. Hermannii. 8 maj. 1802.
Charta impress. 1 thlr. 12 gr.
Charta script. 1 thlr. 20 gr.
- Ciceronis, M. T., de Officiis libri tres.** Recensuit et Scholiis Iacobi Facciolati suisque animaduersionibus instruxit A. G. Gernhard. 8 mai. 1811.
Charta impress. 2 thlr. 4 gr.
Charta script. 2 thlr. 12 gr.
- Euripidis Tragoediae, edit. R. Porson. Tom. I.** Editio in Germania altera correctior et auctior indicibusque locupletiss. instructa. 8 mai. 1807,
Charta impress. 2 thlr. 12 gr.
Charta script. 3 thlr.
- **Hercules furens.** Recensuit God. Hermannus. 8. 1810.
12 gr.
- **Supplices.** Recensuit G. Hermannus. 8. 1812. 12 gr.
- **Tragoediae.** Ad optim. librorum fidem recens. et brev. notis instrux. Aug. Seidler. Vol. I. Troades. Vol. II. Electra. Vol. III. Iphigenia in Tauris. 8. 1812—1815. 2 thlr.
- Gerhardii, E., Lectiones Apollonianae.** 8 mai. 1816.
1 thlr. 8 gr.
- Gronouii, I. Fr., in P. Papinii Statii Siluarum libr. V.** Diatribe. Noua editio ab ipso auctore curata. Accedunt Emerici Crucei Antidiatribe, Gronouii Elenchus

- Antidiatribes et Crucei Muscarium.** Edidit et annotationes adiecit Ferd. Handius. 2 Vol. 8 mai. 1812.
 Charta impress. 5 thlr.
 Charta script. 6 thlr.
- Hermanni, G.,** Observationes criticae in quosdam locos Aeschyli et Euripidis. 8 mai. 1798. 18 gr.
- de emendanda ratione Graecae Grammaticae Libri I. et II. Vol. I. Accedunt Herodiani aliorumque libelli nunc primum editi. 8 mai. 1801.
 Charta impress. 2 thlr.
 Charta script. 2 thlr. 8 gr.
- Poppo, E. F.,** Observationes criticae in Thucydidem. 8 maj. 1815. 1 thlr. 12 gr.
- Sophoclis Tragoediae septem ac deperditarum fragmenta.** Emendavit, varietatem lectionis, Scholia notasque tum aliorum tum suas adiecit C. G. A. Erfurdt. Accedit Lexicon Sophocleum et Index verborum locupletissimus. Vol. I—VI. 8. mai. 1802—1811.
 Charta impress. 14 thlr. 16 gr.
 Charta script. 17 thlr. 20 gr.
- Tragoediae. Ad optimorum librorum fidem iterum recensuit et brevibus notis instruxit C. G. A. Erfurdt. Vol. I et II. 8. 1809—1811. 1 thlr. 12 gr.
- Anonymi oeconomica,** quae vulgo Aristotelis falso ferebantur. E libris scriptis et versione antiqua emend. et enarravit I. G. Schneider, Saxo. 8. 1815. 12 gr.
- Plauti, M. Acci, Trinummus,** recensuit et praefatus est G. Hermannus. 8 mai. 1800. 12 gr.
- Plutarchi Agesilaus et Xenophontis encomium Agesilai.** In scholarum vsum edidit, notis et indice instruxit D. C. G. Baumgarten-Crusius. 8 mai. 1812. 16 gr.
- Persius, Aulus Flaccus.** Uebersetzt und mit Anmerkungen begl. von Franz Passow. 1r Bd. gr. 8. 1809. 2 thlr.
- Textum recensuit F. Passow. 8 mai. 1809. 6 gr.
- Musaios.** Urschrift, Uebersetzung, Einleitung und kritische Anmerkungen von Fr. Passow. 8. 1810. 1 thlr.
- Iohannes Secundus Küsse.** Aus d. Lat. übers. mit beigedrucktem Original von Fr. Passow. gr. 8. 1807. 10 gr.
- Seidler, Aug.,** de Versibus dochmiacis Tragicorum graecorum. 2 Vol. 8 maj. 1811 et 1812. 2 thlr. 8 gr.
- Ruhnkenii, David, Lud. Casp. Valckenaerii et aliorum ad Ioh. Aug. Ernesti Epistolae.** Accedunt D. Ruhn-

- kenii Observationes in Callimachum, L. C. Valckenaerii Adnotationes in Thomae Mag. Eclogas et Ioh. Aug. Ernesti Acroasis inedita. Ex Autographis edidit Ioh. Aug. Henr. Tittmann. 8 mai. 1812. 1 thlr. 8 gr.
- Pfuschke, M. I. G., das lateinische Verbum nach einer noch wenig bekannten, vollständigen, ganz naturgemäßen und sehr fasslichen Ordnung der Temporum ausgearbeitet und in 14 Tabellen für den Elementarunterricht in der latein. Sprache systemat. dargestellt. Fol. 18 4. 1 thlr.
- Ciceronis, M. Tullii, Opera omnia, deperditorumque librorum fragmenta. Textum accurate recognovit, potiozem lectionis diuersitatem adnotauit, indices rerum et verborum copiosissimos adiecit Chr. Godofr. Schütz. Vol. I — VII. 8. 1814 et 1815. 5 thlr. 16 gr.
- Oratio Philippica secunda, übersetzt und mit einem nach Handschriften berichtigten Texte von M. G. G. Wernsdorf. gr. 8. 1815. 20 gr.
- Valckenaerii, Lud. Casp., Opuscula philologica, critica, oratoria, nunc primum conjunctim edita. Accedunt indices. T. I et II. 8 mai. 1808. et 1809.
- Charta impress. 5 thlr. 8 gr.
- Charta script. 4 thlr.
- Thiersch, Fr., Griechische Grammatik zum Gebrauch für Schulen. 8. 1815. 10 gr.

✓

